

אֲשֶׁר תִּמְצִי דָרֵךְ הַחַלְכִּים בְּמִזְרֵהָ

תורה
כי מרחמם ינהגם

תורה ו-ז'

מחספּר הקדוּשׁ והנורא
ליקוּטֵי מוֹהַר"ץ (תנינא)

ונלוּוִים לֹה הַתְּפִילָּה
וּכְלָל מֵאֲמֵרֵי לִיקוּטֵי הַחֲלֻמוֹת
הַסּוֹכְבִּים עֲלֶיהָ

מִהַדְרֹה שְׂיוֹחֲדֵת לְיוֹמֵי הַתּוֹרָה הַזֹּמֶנִית

אֵלֶּיךָ הָיִיתָ לְדַעַת כִּי ה' הוּא הָאֱלֹהִים אֵין עִוָּד מִלִּפְנֵי

אשרי תמימי דרך: החלבים בתורת ה'

תורה

כי מרחמם ינחגם

תורה ו-ז'

מחספר הקדוש והנורא
ליקוטי מוהר"ן (תנינא)

ונלוזים לה התפילה
וכלל מאמרי ליקוטי החלכות
הסוככים עליה

מהדורה מיוחדת ללומדי התורה הזמנית

התורה והברכה
למכון תורת הנצח, בראשות הרה"ח ר' נתן בורשטיין שליט"א,
על אדיבותם בנתינת ה"ליקוטי הלכות" המהודר שבהוצאתם,
לזיכוי הרבים

התורה הזמנית הינה התורה שהולכים עימה אלפי אנשי שלומינו בארץ ובתפוצות כפי
רצון רבינו הקדוש

"דבר עמנו כמה פעמים שרצנו חזק מאד שנלך עם התורות שגלה. דהינו לילך תחלה
איזה זמן עם תורה פלונית בערך ב' או ג' חדשים, דהינו שיהיו כל עבודתו והלכותו בידאחד'
על פי הנאמר באותה התורה, וכל תפלתו ושיתותיו יהיה לזכות להגיע למדע שנאמר באותה
התורה, וכן יתנהג איזה זמן. ואחר כך ילך איזה זמן עסתורה אחרת, וכן אחר כך, עד שיגמר
לילך עם כל התורות. ודבר כמה פעמים מזה. אשרי מי שיאחז בזה" (שיחות דר"ן רצו)

י"ל ע"י

ארגון "תמימי דרך"

שע"י ע"ר 'נחלת חן'

לע"ג

הרה"ח ר' אלעזר ב"ר שלמה יהודה ז"ל

ומרת איטא בת ר' דוב בעריש ע"ה

ולהצלחת וישועת

הרה"ח ר' בנימין יעקב נתן בן איטא הי"ו וויצהנרלד

ובני בית בכל מילי דמיטב

מבוא

"כי מרחמם ינהגם ועל מבועי מים ינהלם"

ימים מאירים באים עלינו, מתקרבים לקראתינו חודשי חורף יוקדים בשלהבת אורות ואש תורתו העמוקה של הנחל נובע מקור חכמה.

השגות התורה הזמנית הגדולה והנשגבת "כי מרחמם ינהגם", הולכים ללוות אותנו יום יום, שעה שעה, לחדור אל עמקי לבנו להאיר בו את אמיתת מציאות אורו יתברך בכל מקום שבו נמצא את עצמינו.

זאת התורה בה מתבאר לנו מה היא בעצם הרחמנות האמיתית על הבריות הקיימות עלי אדמות, ומיהו המנהיג הרחמן האמיתי המסלק עצמו לגמרי ומוסר נפשו עבורינו אשר אליו עיננו צריכים להיות נשואות.

זאת התורה בה נחשפת לפנינו רוממות נשמת ישראל מאיזה שורש רוחני דק ועליון הם לקוחים, אשר מעצם עצמותם כל איש מישראל ויהיה אשר יהיה הוא רחוק לגמרי מכל חטא עוון ואינו שייך אליו כלל, ובכל מקום ומצב תמיד הוא סמוך וקרוב אצלו יתברך.

זאת התורה בה מגלה הרבי הגדול את ידיעת הידיעות בידיעתו יתברך, אשר שעיקר התענוגים שעשועיו של השם יתברך הוא רק שאנחנו מעולם השפל הזה נגדל ונקדש שמו יתברך.

זאת התורה אשר בה סמך הרב האמת את ידיו על תלמידו בחירו יהושע שלו, להיות חליפות לו להותיר את השארת אורו וחיותו לנצח.

זאת התורה בה נזכר ונתייחד הדיבור, אשר על ידי העיון והדיבור בה נשפע

אוצר יראתו של הרב לתלמידיו להיות דבריהן נשמעים להעמיד הלאה והלאה
תלמידים ותלמידי תלמידים למלאות הארץ דעה את השם יתברך.

כל אלו ועוד כהנה וכהנה נפלאות צפונות ומזומנות לכל מי שיזכה לילך ולהגות
ולעיין ולהשים על לבו את דברי התורה הזאת מהחל ועד כלה.

כמעשנו בראשונה כן גם עתה נקבצו ובאו התורה וההלכות והתפילה והביאורים
אשר יהיו לנו לעזר להתמיד ולקבוע לימודינו תמידין כסדרן חוק ולא יעבור,
לשקוד על דלתי תורת הנחל נובע מקור חכמה יום יום לא ישבותו.

עוד זאת הוספנו לתועלת ציבור ההולכים בתורת ה' גם את הליקוטי מוהר"ן
במהדורת "פסוק לי פסוקך"

ויהי רצון שיתגלה הפנימיות של התורה, ויתגנן הניגון הנכסף אליו נכספת כל נפש
חי וְאֵזְרָא יִזְכֶּה לְרֵאוֹת הַפְּנִימִיּוֹת שֵׁישׁ בְּסִפְרֵי הַקְּדוּשִׁים כִּי יֵשׁ בָּהֶם פְּנִימִיּוֹת הַרְבֵּה
מִה שֶׁאֵין נִרְאֶה עַל-פִּי פְּשׁוּטוֹ כָּלֵל. אֲשֶׁרִי הַזֹּכֶה לְלַמֵּד וּלְהַתְמִיד בָּהֶם הַרְבֵּה"
(חיי מוהר"ן שמו).

תוכן העניינים

ליקוטי מוהר"ן ז

ליקוטי הלכות

קריאת שמע ג' כז

נטילת ידים ג' לג

נטילת ידים ו' לט

שבת ג' קסז

חנוכה ז' קפד

פסח ח' קפז

סוכה ד' רכ

שחיטה ואבר מן החי ב' רכג

סימני בהמה וחיה טהורה ב' רל

נדרי ד' רלג

נותן טעם לפגם ב' רעה

דגים ב' רעח

תולעים ב' רפ

מלמדים ב' רפה

תלמוד תורה ב' רפז

פדיון בכור ה' רצ

ראשית הגז ג' שכב

פריה ורביה אישות ב' שמה

גביית חוב מהיתומים ה' שמז

חזקת מטלטלין ג' שנח

שותפים בקרקע ה' שעא

מתנת שכיב מרע ג' תב

פריקה וטעינה ב' תה

נחלות ב' תח

שכירות פועלים ב' תיב

ליקוטי תפילות תכ

ליקוטי מוהר"ן

תורה ו

חם ושלום, נעשין חלשות, חם ושלום. והרפואה היא זעה, כי על ידי הזעה יוצא הארס שיש בהדמים העכורים, שהם הפילו אותו למשכב, חם ושלום, ואזי נשארין הדמים זכים. ואזי זוכה לשמחה, כי עקר העצבות – על ידי הטחול, שהוא עכירת הדמים כנ"ל, ועכשו שיוצאין עכירת הדמים על ידי זעה, נעשה שמחה וכו'. וזה אותיות זיעה – ראשי תבות: זה היום עשה יי (תהלים קיח); הינו בחינת שמחה של יום טוב, שנעשה על ידי זעה טובה כנ"ל: וזה שאנו רואין, שהחולה תכף כשמוזיע נמשך עליו שמחה, כי על ידי הזעה נעשה שמחה, כנ"ל:

על ידי זעה טובה (כגון כשמוזיעין על ידי דבר שבקדשה), על ידי זעה נעשה שמחה, בחינת (דברים מז): ושמחת בחגך, בחינת שמחה של יום טוב. (ולאו דוקא יום טוב ממש, אלא כל יום שהוא בחינת טוב, נקרא יום טוב.) כי השמחה – על ידי הדמים, כי העצבות – מן הטחול, וטחול היא עכירות הדמים, וכשמתגבר, חם ושלום, עכירת הדמים של הטחול, על ידי זעה באין חלשות, חם ושלום, כי כשהעכירת הדמים הוא במדה בטחול, אזי אדרבא, הוא טובה מה שהטחול מקבל העכירת הדמים, כי נשארין הדמים זכים; אבל כשעכירת הדמים של הטחול מתגבר,

תורה ז

מי שהוא רחמן, הוא יכול להיות מנהיג. וצריך לידע איך להתנהג עם הרחמנות, כי על רשעים או על רוצחים וגו'.

ויהי מקץ שנתים ימים, ופרעה חלם וכו' (בראשית מא):

א כי מרחמם ינהגם (ישעיה מט) – הינו

שִׁיְהִיָּה הָעוֹלָם מְיֻשָּׁב וּמְמָלָא מְבִנֵּי אָדָם, הֵינּוּ בְּנֵי דְעָה כַּנִּ"ל, כִּי הוּא פִּתַּח לָנוּ אוּר הַדַּעַת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דברים ד): אַתָּה הִרְאָתָ לְדַעַת כִּי ה' הוּא הָאֱלֹקִים, כִּי מֹשֶׁה פָּתַח אֶת הַדַּעַת וְגָלָה לָנוּ כִּי יֵשׁ אֱלֹקִים שְׁלִיט בָּאָרֶץ:

ג כִּי עֵקֶר הִרְחֻמְנוּתָא הוּא כְּשִׁישְׁרָאֵל עִם קְדוּשׁ נּוֹפְלִין, חֶס וְשָׁלוֹם, בְּעוֹנוֹת, רַחֲמָנָא לְצִלָּן, כִּי זֶהוּ הִרְחֻמְנוּתָא הַגְּדוֹל מְכַל מִינֵי רַחֲמָנוּתָא, כִּי כָּל הַיְסוּדִים הַקָּשִׁים שֶׁבְּעוֹלָם אֵינָם נִחְשָׁבִים כָּלָל בְּגֵד הַמִּשְׁאוּי הַכָּבֵד שֶׁל עוֹנוֹת, חֶס וְשָׁלוֹם, כִּי כְּשִׁישְׁרָאֵל נּוֹפְלִים בְּעוֹנוֹת, חֶס וְשָׁלוֹם, זֶהוּ מִשְׁאוּי כָּבֵד מְאֹד, שְׂאֵי אִפְשָׁר לִשְׂא כָּלָל הַמִּשְׁאוּי הַכָּבֵד הַזֶּה, בְּכַחֲנִית: כְּמִשְׂא כָּבֵד יִכְבְּדוּ מִמֶּנִּי (תהלים לח). כִּי מִי שִׂידַע קְדֻשַּׁת יִשְׂרָאֵל, מֵאֵין הֵם לְקוֹחִים, וְיֹדַע רוּחַנִיּוּת וְדִקּוּת שֶׁל יִשְׂרָאֵל – הוּא יֹדַע, שִׁישְׁרָאֵל הֵם רְחוּקִים לְגִמְרֵי מַעְוֹן, וְאֵין עוֹן שֶׁיֵּדָה לָהֶם כָּלָל כָּלָל לֹא, לְפִי גְדֵל קְדֻשָּׁתָם מִשְׁרָשָׁם וְגְדֵל דִּקְוָתָם וְרוּחַנִיּוּתָם, וְעַל כֵּן כָּל הַיְסוּדִים שֶׁבְּעוֹלָם אֵינָם נִחְשָׁבִים לְמִשְׁאוּי בְּגֵד הַמִּשְׁאוּי הַכָּבֵד שֶׁל עוֹנוֹת, חֶס וְשָׁלוֹם, רַחֲמָנָא לְצִלָּן. וְאַפְלֹ כְּשִׁישׁ לֹאֲדָם יְסוּדִים, אִם אֵין בָּהֶם עוֹנוֹת, אֵינָם נִחְשָׁבִים לְיְסוּדִים כָּלָל. וְזֶה בְּחִינַת (שבת נה): אֵין יְסוּדִין בְּלֹא

אִסוּר לְרַחֵם. וְכֵן מִי שֶׁאֵינוּ יוֹדַע אִיךָ לְהִתְנַהֵג עִם הִרְחֻמְנוּתָא, אֵין יוֹכֵל לְרַחֵם עַל תִּינוּק שֶׁל אֲרֻבָּה יָמִים, לִתֵּן לוֹ מֵאֵכֶל הַצִּרִּיד לְגְדוֹל, וְלֹא לְקַטֵּן כְּזֶה, כִּי קַטֵּן כְּזֶה צְרִיכִין לְוֹנוֹ רַק עַל יְדֵי חֵלֶב דִּיקָא, עַל כֵּן צְרִיד לִידַע אִיךָ לְהִתְנַהֵג עִם הִרְחֻמְנוּתָא, שֶׁלְקַטֵּן כְּזֶה צְרִיכִין לְרַחֵם לִתֵּן לוֹ חֵלֶב דִּיקָא, וְלְגְדוֹל – מֵאֵכֶל הַצִּרִּיד לוֹ, וְכֵן עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד צְרִיכִין לְרַחֵם בְּמֵה שֶׁצִּרִּיד לוֹ:

ב וְרַחֲמֵן כְּזֶה הוּא רַק מֹשֶׁה רַבֵּנוּ, כִּי הוּא הָיָה מְנַהֵג יִשְׂרָאֵל, וְהוּא יָהִיָּה הַמְנַהֵג לְעֵתִיד, כִּי מֵה שְׁהִיָּה הוּא שִׁיְהִיָּה וְכו' (קהלת א). כִּי מֹשֶׁה רַבֵּנוּ הָיָה לוֹ רַחֲמָנוּת בְּאֵמֶת עַל יִשְׂרָאֵל, וּמִסַּר נַפְשׁוֹ בְּשִׁבְלֵי יִשְׂרָאֵל, וְהִשְׁלִיד נַפְשׁוֹ מִגֵּד, וְלֹא הָיָה חוֹשֵׁשׁ עַל עַצְמוֹ כָּלָל. כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אָמַר לוֹ (שמות לב): וְאַעֲשֶׂה לְגוֹי גְּדוֹל; וְהוּא לֹא הִשְׁגִּיחַ עַל זֶה כָּלָל, רַק אָמַר: אִם תִּשָּׂא חֲמָאֲתָם וְכו' (שם); כִּי הוּא הָיָה רַחֲמָן וּמְנַהֵג אֱמֶתִי, וְהָיָה עוֹסֵק בְּיִשׁוּבֵי שֶׁל עוֹלָם, שִׁיְהִיָּה הָעוֹלָם מְיֻשָּׁב מְבִנֵּי אָדָם, כִּי עֵקֶר הָאָדָם הוּא הַדַּעַת, וּמִי שֶׁאֵין לוֹ דַּעַת, אֵינוּ מִן הַיְשׁוּב וְאֵינוּ מְכַנֶּה בְּשֵׁם אָדָם כָּלָל, רַק הוּא בְּחִינַת חַיָּה בְּדַמּוּת אָדָם. וּמֹשֶׁה רַבֵּנוּ הָיָה לוֹ רַחֲמָנוּת, וְהָיָה עוֹסֵק בְּיִשׁוּב הָעוֹלָם,

בן או תלמיד, כְּדִי שִׁישָׁאָר דַּעְתּוֹ לְמַטָּה
גַּם בֶּן בַּעַת שֶׁנִּסְחַלֵּק לְמַעְלָה, כְּמוֹ
שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ וּזְכוֹנָם לְבִרְכָּה (ב"ב קטז):
אֲשֶׁר אֵין חֲלִיפוֹת לָמוֹ – חַד אָמַר בֶּן, וְחַד
אָמַר תַּלְמִיד; כִּי הַתַּלְמִיד מִקְבֵּל דַּעַת
הַרֵב. גַּם הֵבֵן, בּוֹדֵאי אֵין מַעְלָה כְּשֶׁנִּשְׁאָר
בֶּן רִשְׁעִי, חֵם וְשָׁלוֹם, וְהַעֲקָר לְהִשָּׁאִיר בֶּן
שִׂידָהּ בַּחֲנִינַת תַּלְמִיד גַּם בֶּן, שֶׁיִּקְבֹּל מִמֶּנּוּ
שִׁכְלוֹ וְדַעְתּוֹ. וְלֹאִידֵךְ מֵאֵן דָּאָמַר דִּי
בְּתַלְמִיד לְבַד, כִּי מֵאַחֵר שֶׁעָקַר הוּא כְּדִי
שִׁישָׁאָר דַּעְתּוֹ בַּעוֹלָם, עַל בֶּן דִּי גַּם
בְּתַלְמִיד לְבַד, כִּי זֶהוּ עָקַר הַשְּׁלֵמוֹת,
שִׁישָׁאָר דַּעְתּוֹ בַּעוֹלָם הַזֶּה גַּם בַּעַת
הַהִסְתַּלְקוּת, כְּשֶׁהִנָּשְׂמָה עוֹלָה לְמַעְלָה. כִּי
מִי שִׁיּוּדַע קֶצֶת בִּידְעֵתוֹ יִתְבָּרֵךְ, הוּא
יּוֹדַע שֶׁעָקַר הַתַּעֲנוּגִים וְהַשְּׁעִשׁוּעִים שֶׁל
הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ הוּא רַק שֶׁאֵנְחֵנוּ מַעוֹלָם הַזֶּה
הַשֹּׁפֵל נִגְדֵּל וּנְקַדֵּשׁ שְׁמוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְזֶהוּ
עָקַר הַתַּעֲנוּגִים וְהַשְּׁעִשׁוּעִים שֶׁל הַשֵּׁם
יִתְבָּרֵךְ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: וְאֵבִית תְּהִלָּה מִגּוֹשִׁי
עֶפֶר מִקְרוֹצֵי חֲמֹר וְכו'; כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ
יֵשׁ לוֹ שְׂרָפִים וְחַיּוֹת וְאֹפָנִים וְעוֹלָמוֹת
עֲלִיוֹנִים, שֶׁהֵם עוֹבְדִים אוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְאִם
עַל פִּי בֶן עָקַר הַתַּעֲנוּג וְהַשְּׁעִשׁוּעִים שֶׁל
כְּשֶׁעוֹלָה לְמַעְלָה הַעֲבוּדָה שֶׁל עוֹלָם
הַשֹּׁפֵל הַזֶּה, וְעַל בֶּן צָרִיכִין לְהִשָּׁאִיר
אֲחֵרָיו בֶּן אוֹ תַלְמִיד, כְּדִי שִׁישָׁאָר דַּעְתּוֹ

עוֹז, שֶׁכְּשֶׁאֵין בָּהֶם עוֹז, אֵינֶם יִסּוּרִים
כָּלֵל, כִּי עָקַר הַיִּסּוּרִים הֵם רַק כְּשֶׁנּוֹפְלִים
בַּעֲוֹנוֹת, חֵם וְשָׁלוֹם, וְזֶהוּ עָקַר הַרְחַמְנוּת,
לְרַחֵם עַל יִשְׂרָאֵל עִם קְדוּשָׁה, לְהוֹצִיאָם
מִהַמְשָׁאוֹי הַכָּבֵד שֶׁל עוֹנוֹת. וְעַל בֶּן
מֹשֶׁה רַבֵּנוּ, עֲלִיוֹ הַשָּׁלוֹם, כְּכֹל עַת שֶׁנִּפְּלוּ
יִשְׂרָאֵל בְּאִיזָה עוֹז, הִנֵּה מוֹסֵר נִפְשׁוֹ
עֲלֵיהֶם וְהַתְּפִלָּה בַּעֲדָם, כְּגוֹן בְּמִרְגָּלִים
וּכְיוּצָא, כִּי יַדַע, שֶׁלְּפִי קִדְשַׁת יִשְׂרָאֵל
וְדִקּוּתָם, הֵם רְחוּקִים מֵעוֹז וְאִי אֶפְשָׁר
לָהֶם לִישָׂא כָּלֵל הַמִּשָּׂא הַכָּבֵד שֶׁל עוֹז
כִּנ"ל. וּבְאֵמַת, מֵהִיכֵן בָּאִים לַעֲוֹנוֹת, חֵם
וְשָׁלוֹם, הוּא רַק עַל יְדֵי שֶׁאֵין לוֹ דַּעַת, כִּי
אֵין אָדָם עוֹבֵר עֲבֵרָה אֲלֵא אִם בֶּן נִכְנָם
בּוֹ רוּחַ שְׂמוֹת (סוֹמָה ג), וְזֶהוּ הַרְחַמְנוּת
הַגָּדוֹל מִן הַכֹּל, שֶׁצָּרִיכִין לְרַחֵם עֲלָיו
לְהַכְנִים בּוֹ דַּעַת, בְּבַחֲנִינַת (תְּהִלִּים מא):
אֲשֶׁרִי מִשְׁכִּיל אֶל דָּל; כִּי אֵין עֲנִי אֲלֵא מִן
הַדַּעַת (נִדְרִים מא), וְצָרִיכִין לְרַחֵם עֲלָיו
לְהַכְנִים בּוֹ דַּעַת:

ד וְאֶפְלוּ כְּשֶׁמִּגִּיעַ זְמַנּוֹ לְהִסְתַּלֵּק,
וְהִנָּשְׂמָה עוֹלָה וּמִתְדַבֵּקת בְּמָקוֹם
שֶׁעוֹלָה, בַּעוֹלָמוֹת עֲלִיוֹנִים, אֵין זֶה תַּכְלִית
וְשְׁלֵמוֹת, שֶׁתִּהְיֶה הִנָּשְׂמָה רַק דְּבוּקָה
לְמַעְלָה, רַק עָקַר הַשְּׁלֵמוֹת שֶׁל הִנָּשְׂמָה
הִיא, שֶׁבַעַת שֶׁהִיא לְמַעְלָה תִּהְיֶה לְמַטָּה
גַּם בֶּן. עַל כֵּן צָרִיד שִׁישָׁאִיר אֲחֵרָיו בְּרִכָּה,

בן כל זמן שאין מאיר הדעת בבני אדם, ואינם יודעים ומרגישים אלקותו ותברך וממשלתו, אינם בכלל בני אדם, מאחר שאין בהם דעת לדעת את ה', שזה עקר גדר האדם, ועל כן נחשב העולם כהוה ובהו, ועל זה נאמר: לא תהו בראה לשבת יצרה; כי צריכין לישב את העולם, שיהיה מושב העולם מבני אדם דיקא, דהינו מבני דעה, שיודעין את השם ותברך. וזהו גם כן מצות: ומלאו את הארץ; שצריכין למלאות את הארץ בבני אדם, הינו שכל אדם מצוה שידבר עם חברו ביראת שמים כדי להכניס דעת בחברו, שזה עקר ישוב העולם, שיהיה העולם מושב מבני אדם, הינו מבני דעה, שיודעין את השם ותברך, כנ"ל. על כן צריך כל אחד לעסוק בזה – להכניס דעת ויראת שמים בחברו, שעל ידי זה נעשה חברו בחינת תלמיד אצלו, ואזי, כשימלאו ימיו ויגיע זמן הסתלקותו, אזי יתלבש בזה הדבור שהכניס בחברו, ויהיה נחשב כאלו הוא בעצמו ממש קים בזה העולם, כמו שכתוב: אשר אין חליפות למו – חד אמר בן, וחד אמר תלמיד. נמצא, כשנשאיר בן או תלמיד אחריו, אזי יש חליפות למו, הינו כי יש לו חליפין, מאחר שנשאיר דעתו אחריו על ידי בן או

למטה, שאיר בבני עולם הזה השפלה, כי כשנשאיר דעתו למטה על ידי בן או תלמיד, נחשב כאלו הוא בעצמו ממש נשאיר בעולם: וכל אדם יכול לקים זאת, להעמיד תלמידים. כי כששנים מדברים יחד ביראת שמים, אזי כשאחד מאיר לחברו באיזה דבור, נחשב חברו אצלו בחינת תלמיד. ולפעמים נעשה להפך, דהינו, כשאחר כך הוא מקבל מחברו איזה דבור, אזי נעשה הוא בבחינת תלמיד לגבי חברו. וצריך כל אדם לזהר להשתדל ולעסוק בזה, כי לא תהו בראה לשבת יצרה (ישעיה מה); כי צריך כל אחד לעסוק ביישובו של עולם, שיהיה העולם מלא מבני אדם, כמו שכתוב (בראשית א): ומלאו את הארץ, כי זה עקר ישוב העולם, כשהעולם מלא מבני אדם, הינו מבני דעה, כי מי שאין בו דעת, אינו אדם כלל כנ"ל. [הינו, כמו שהאדם מצוה להעמיד בנים בעולם בשביל קיום העולם, בן הוא מצוה להכניס דעת ויראת שמים בבניו ובתלמידים, כי זה עקר המצוה, ששמרה להעמיד תולדות לקיים העולם, כי העקר – להעמיד תולדות ממין בני אדם דיקא, ולא מין בהמות וחיות בדרמות אדם. על

ה אָמַנָם, מִי שְׂרוּצָה לְדַבֵּר עִם חֲבֵרוֹ בִּירְאָת שָׁמַיִם כֵּ"ל, הוּא צָרִיךְ שִׁיחָה לֹא יִרְאֵת שָׁמַיִם, כְּדִי שִׁיחֵי דְבָרָיו נִשְׁמָעִין אֶצֶל חֲבֵרוֹ, כְּמוֹ שְׁאִמְרוּ רַבּוּתֵינוּ וְזָכוּנָם לְבִרְכָּה (ברכות ו:): כֹּל מִי שֵׁישׁ בּוֹ יִרְאֵת שָׁמַיִם, דְּבָרָיו נִשְׁמָעִין; וְגַם כְּדִי שִׁיתְקַיְמוּ דְבָרָיו אֶצֶל חֲבֵרוֹ, כִּי לִפְעָמִים מְדַבֵּר אֶחָד עִם חֲבֵרוֹ, וְתַכֵּף וּמִיד עוֹבֵר וְהוֹלֵךְ הַדְּבֹר מִלֵּב חֲבֵרוֹ, וְאֵינוֹ מִתְקַיֵּם אֶצֶל כָּלָל. עַל כֵּן צָרִיךְ לִזְוֹה יִרְאֵת שָׁמַיִם, כִּי מִי שִׁירְאֵת חֲמָא קוֹדֶמֶת לְחֻכְמוֹ, חֻכְמוֹ מִתְקַיֶּמֶת (אבות פ"ג), הֵינּוּ שֵׁישׁ קִיּוֹם לְדְבָרָיו אֶצֶל חֲבֵרוֹ. נִמְצָא, מִי שְׂרוּצָה לְהַכְנִים דַּעַת בְּחֲבֵרוֹ, הוּא צָרִיךְ שִׁיחָה לֹא יִרְאֵת שָׁמַיִם, כְּדִי שִׁיחֵי דְבָרָיו נִשְׁמָעִין וְכִדִּי שִׁיתְקַיְמוּ דְבָרָיו. וְזֶה: אֲשֶׁר אֵין חֲלִיפּוֹת לָמוֹ, וְלֹא יֵרָאוּ אֱלֹקִים (תהלים נה); הֵינּוּ בִּשְׂאֵין נִשְׁאָר דַּעַתוֹ אַחֲרָיו עַל יְדֵי בֵּן אוֹ תַלְמִיד, שְׂזָה בְּחִינַת חֲלִיפּוֹת כֵּ"ל, זֶה סִימָן שֶׁלֹא יֵרָאוּ אֱלֹקִים, כִּי עַל יְדֵי יִרְאָה נִשְׁאָר דַּעַתוֹ אַחֲרָיו כֵּ"ל:

ו וְעַל יְדֵי זֶה שְׁעוֹסְקִים לְדַבֵּר אֶחָד עִם חֲבֵרוֹ לְהַכְנִים בּוֹ דַּעַת וְיִרְאֵת שָׁמַיִם וְלַהַעֲמִיד תַּלְמִידִים כֵּ"ל, עַל יְדֵי זֶה נִכְנָסִין אוֹרוֹת הַמְּקִיפִים, דְּהֵינּוּ שְׂזוּכָה לְהִבִּין וּלְיָדַע מַה שֶׁלֹא הָיָה מִבֵּין וּיּוֹדַע מִתְחַלָּה. כִּי מַה שְׁאָדָם מִבֵּין וּמִשְׁנֵי

תַּלְמִיד כֵּ"ל. כִּי עֶקֶר הוּא הַדַּעַת, וְכִשְׁנִשְׁאָר הַדַּעַת אַחֲרָיו עַל יְדֵי בֵּן אוֹ תַלְמִיד, נִחְשָׁב כְּאִלוֹ הוּא מִמֶּשׁ נִשְׁאָר קִיָּם בְּעוֹלָם. וְזֶה חֲלִיפּוֹת – רִאשִׁי תְבוּנוֹת: פִּי יְדַבֵּר חֻכְמוֹת וְהַגּוֹת לְבִי תְבוּנוֹת (תהלים מט); כִּי עֶקֶר הוּא הַדַּעַת, שְׂהוּא בְּחִינַת: פִּי יְדַבֵּר חֻכְמוֹת וְהַגּוֹת לְבִי תְבוּנוֹת, שְׂזֹהוּ עֶקֶר הַהִשְׁאָרָה וְהַחֲלִיפּוֹת שֶׁנִּשְׁאָר מִן הָאָדָם אַחֲרָיו, דְּהֵינּוּ מַה שֶׁהָיָה מְדַבֵּר חֻכְמָה וְתְבוּנָה עִם חֲבֵרוֹ וְהַכְנִים בּוֹ דַּעַת אֵמֶת וְיִרְאֵת שָׁמַיִם כֵּ"ל. וְעַל כֵּן פִּי יְדַבֵּר חֻכְמוֹת וְהַגּוֹת לְבִי תְבוּנוֹת – רִאשִׁי תְבוּנוֹת "חֲלִיפּוֹת", כִּי זֶה עֶקֶר הַחֲלִיפּוֹת וְהַהִשְׁאָרָה כֵּ"ל:

וּבִבְאֻמַּת בֵּן וְתַלְמִיד הוּא כְּלוֹ חָד. כִּי הֵבֵן הוּא גַם בֵּן תַּלְמִיד כֵּ"ל, וְגַם הַתַּלְמִיד הוּא בְּחִינַת בֵּן, כְּמוֹ שְׁאִמְרוּ רַבּוּתֵינוּ וְזָכוּנָם לְבִרְכָּה (סנהדרין צט: ויע"ש גס בדר יט): כֹּל הַתַּלְמִיד בֵּן חֲבֵרוֹ תוֹרָה, כְּאִלוֹ עֲשָׂאוֹ; כִּי נִחְשָׁב כְּאִלוֹ עֲשָׂה אֶת הַגּוֹף שֶׁל הַתַּלְמִיד גַּם בֵּן, כִּי מִקֶּדֶם לֹא הָיָה נִקְרָא בְּשֵׁם אָדָם כָּלָל, מֵאַחֵר שֶׁלֹא הָיָה בּוֹ דַּעַת וְלֹא הָיָה רַק דְּמוּת אָדָם, נִמְצָא, שֶׁעַל יְדֵי שְׁלֵמִד עֲמוֹ תוֹרָה וְהַכְנִים בּוֹ דַּעַת, עַל יְדֵי זֶה נַעֲשֶׂה אָדָם, עַל כֵּן נִחְשָׁב כְּאִלוֹ עֲשָׂאוֹ מִמֶּשׁ, עַל כֵּן גַּם הַתַּלְמִיד הוּא בְּחִינַת בֵּן:

מקף שְׁלוּ לָפָנִים, עַל יְדֵי שְׁמֹדֶבֶר עִם חֲבֵרוֹ וְתַלְמִידָיו וּמִכְנִים בּוֹ דַּעְתּוֹ כִּנְ"ל. וְהוּא (דברים ל): כִּי קָרֹב אֵלֶיךָ הַדָּבָר מְאֹד, בְּפִיךָ וּבִלְבָבְךָ לַעֲשׂוֹתוֹ. כִּי קָרֹב אֵלֶיךָ הַדָּבָר מְאֹד – הֵינּוּ לְקָרֵב אֵלֶיךָ הַדָּבָר שֶׁהוּא בְּבַחֲנִית מְאֹד, בְּחִינַת מְקִיפִים, שֶׁהֵם נֶעְלָמִים וְרוּחָקִים מְאֹד מִן הָאָדָם, וְלִקְרָבָם אֵלֶיךָ לְהַכְנִיסָם בְּפָנִים – זֶה תְּלוֹי בְּפִיךָ וּבִלְבָבְךָ לַעֲשׂוֹתוֹ. בְּפִיךָ וּבִלְבָבְךָ זֶה בְּחִינַת: פִּי יְדַבֵּר חֲכָמוֹת וְהַגִּית לִבִּי תְבוּנוֹת; הֵינּוּ שִׁינְגָלָה חֲכָמָתוֹ וְתַבּוּנָתוֹ לְתַלְמִידָיו כִּנְ"ל. וְהוּא: לַעֲשׂוֹתוֹ – בְּחִינַת כְּאֵלֹו עֲשָׂאוֹ הַנְ"ל, וְעַל יְדֵי זֶה יֻכַּל לְהַכְנִים וּלְקָרֵב הַמְּקִיפִים, שֶׁהֵם בְּחִינַת מְאֹד, לְהַכְנִיסָם לְפָנִים, כִּנְ"ל: וְלַמַּעֲלָה מִן הַכֹּל הֵם הַמְּקִיפִים הָעֲלִיוֹנִים שֶׁל חֲכָם הַדּוֹר, שֶׁהוּא הָרַבִּי שְׁבִדּוֹר, שֶׁעַל יְדֵי שְׁזָה הָרַבִּי וְהַחֲכָם שְׁבִדּוֹר עֹוסֵק לְדַבֵּר עִם תַּלְמִידָיו וּמִכְנִים בָּהֶם דַּעְתּוֹ, עַל יְדֵי זֶה נִכְנָסִים הַמְּקִיפִים שְׁלוּ לָפָנִים. וְהַמְּקִיפִים שְׁלוּ הֵם בְּחִינַת אֲרִיכוֹת יָמִים וְשָׁנִים, כִּי הַמְּקִיפִים שְׁלוּ הֵם בְּחִינַת עוֹלָם הַבָּא, שֶׁהוּא יוֹם שְׁבִלּוֹ אֲרֵךְ (קִידוּשִׁין לט: חולין קמב), כִּי שֵׁם הוּא לַמַּעֲלָה מִהוּמָן, כִּי כָל הוּמָן שֶׁל כָּל הָעוֹלָם הַזֶּה בָּלוּ, מֵהָ שְׁהִיָּה וּמֵהָ שִׁיחִיָּה, הוּא בָּלוּ אֵין וְאַפֶּס נִגְדָּה יוֹם אַחֵר, וְאַפֶּלוּ נִגְדָּה רִנֵּעַ אַחֵר, שֶׁל

בְּשִׁכְלוֹ, זֶה בְּחִינַת פְּנִימִי, כִּי זֶה הַשִּׁכְלָה נִכְנָס לְתוֹךְ שִׁכְלוֹ; אֲבָל מֵה שְׁאִין יֻכַּל לְכַנֵּס לְתוֹךְ שִׁכְלוֹ, דִּהְיִינוּ מֵה שְׁאִי אֶפְשָׁר לוֹ לְהִבִּין, זֶה בְּחִינַת מְקִיפִים, כִּי זֶה הַדָּבָר מְקִיף סְבִיבוֹת שִׁכְלוֹ, וְאִי אֶפְשָׁר לוֹ לְהַכְנִיסוֹ בְּפָנִים בְּתוֹךְ שִׁכְלוֹ, כִּי אִי אֶפְשָׁר לוֹ לְהִבִּין זֹאת, מִחֲמַת שֶׁהוּא בְּחִינַת מְקִיף אֲצִלוֹ. וְכִשְׁעוֹסֵק לְדַבֵּר עִם בְּנֵי אָדָם, וּמִכְנִים בָּהֶם דַּעְתּוֹ, נִמְצָא שְׁנַתְרוּקֹן מִחוּ מֵהַשִּׁכְלָה וְהַדַּעַת שְׁהִיָּה לוֹ, אֲזִי עַל יְדֵי זֶה נִכְנָס הַשִּׁכְלָה הַמְּקִיף לָפָנִים, כִּי עַל יְדֵי שְׁנַתְרוּקֹן שִׁכְלוֹ עַל יְדֵי שֶׁהַכְנִים דַּעְתּוֹ בְּחֲבֵרוֹ, עַל יְדֵי זֶה נִכְנָס הַמְּקִיף לָפָנִים, וְזוֹכֵה לְהִבִּין בְּחִינַת הַשִּׁכְלָה הַמְּקִיף, דִּהְיִינוּ שְׁמִיכִין מֵה שְׁלֵא הָיָה יֻכַּל לְהִבִּין מִתַּחֲלָה כִּנְ"ל:

וַיֵּשׁ כְּמֹה בְּחִינּוֹת בְּמְקִיפִים, כִּי מֵה שְׁמְקִיף לָזֶה, הוּא בְּחִינַת פְּנִימִי אֲצִל חֲבֵרוֹ שֶׁהוּא בְּמִדְרָגָה לַמַּעֲלָה מִמֶּנּוּ, וְכֵן לַמַּעֲלָה מַעֲלָה. וַיֵּשׁ שִׁכְלָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת מְקִיף לָזֶה, וְאַצִּל אַחֵר זֶה הַשִּׁכְלָה הוּא נִמּוּד אֶפְלוּ מִבְּחִינַת פְּנִימִי, מִחֲמַת שֶׁהוּא בְּמִדְרָגָה גְּבוּהָ מִמֶּנּוּ הָרַבָּה, וְעַל יְדֵי שְׁמֹדֶבֶר אַחֵר עִם חֲבֵרוֹ בִּירְאָת שְׁמִים וּמִכְנִים בּוֹ דַּעְתּוֹ, עַל יְדֵי זֶה נִכְנָס מְקִיף שְׁלוּ לָפָנִים כִּנְ"ל. וְכֵן לַמַּעֲלָה מַעֲלָה, שִׁכְלָה אַחֵר לִפִּי בְּחִינַתוֹ וּמִדְרָגָתוֹ נִכְנָס

בשמיא וארעא (זוהר בראשית לא ובתיקון כב). הינו שיהיה אוהו ומקים שני העולמות, עולם העליון ועולם התחתון, שהם בחינת שמים וארץ, כי הצדיק והחכם הנ"ל, הוא צריך שיהיה אוהו בשניהם, לקים את כל אחד ואחד בבחינתו. כי יש דרי מעלה ויש דרי מטה, דהינו עולם העליון ועולם התחתון, בחינת שמים וארץ, וצריך הצדיק להראות לדרי מעלה, שאינם יודעים כלל בידיעתו יתברך, שזה בחינת השגה של מה, בחינת: מה חמית מה פשפשת, בחינת: איה מקום כבודו; ולהפך צריך להראות לדרי מטה, שאדברא, מלא כל הארץ כבודו (ישעיה ו). כי יש שוכני עפר, שהם בני אדם המנחים במדרגה התחתונה, ונדמה להם שהם רחוקים מאוד ממנו יתברך, וצריך הצדיק לעוררם ולהקיצם, בבחינת (שם כו): הקיצו ורננו שוכני עפר, ולגלות להם שה' עמם, והם סמוכים אליו יתברך, כי מלא כל הארץ כבודו, ולחוקם ולעוררם, שלא יהיו מראשין עצמן, חס ושלום, כי עדן הם אצל השם יתברך וקרובים אליו, כי מלא כל הארץ כבודו. וזה בחינת כל, שיש להצדיק, בחינת: כי כל בשמים ובארץ, דאחד בשמיא וארעא, הינו שהוא אוהו

עולם הבא, שהוא יום שכלו ארץ. ויש אין שום זמן, כי הוא בחינת למעלה מהזמן, רק סדר הזמנים שיש שם הם בחינת השגות של המקיפים, שיש מקיפים שהם בחינת ימים, ויש מקיפים שהם בחינת שנים, בחינת: תקופות הימים (שמואל א א), תקופות השנים (שמות לד ודברי הימים ב כד); ואלו המקיפים שיש שם, הם בחינת סדר הזמנים שם, והשגות מקיפים הללו, זה עקר התענוג והשעשוע של עולם הבא; אשרי מי שזוכה להשיגם. וזה בחינת תכלית הידיעה, כי תכלית הידיעה אשר לא נדע, כי השגות אלו המקיפים, שהם בחינת שעשוע עולם הבא, זה בחינת (תהלים לא): מה רב טובך אשר צפנת ליראיך, כי הם הם רב טוב הצפון וטמון וסתום מעין כל. וזהו: מה רב טובך – מה דיקא, כי הם בחינת מה, בחינת: מה חמית מה פשפשת, בחינת תכלית הידיעה אשר לא נדע. וזה בחינת שפע הכתר, כי כתר הוא בחינת מקיף, כמו שכתוב (שופטים כ): כתרו את בנימין וכו': וזה החכם שזוכה לאלו המקיפים הנ"ל, בחינת שפע הכתר, הוא צריך שיהיה לו בחינת כל, בחינת (ד"ה א כט): כי כל בשמים ובארץ, ותרגומו: דאחד

ואצלם וקרוב להם, ואפלו בתוך הארץ
ממש, אפלו אם נפל לשאול תחתיות, חס
ושלום, אף על פי כן שם דיקא נמצא
כבודו ותרבו, כי מלא כל הארץ כבודו.
וזה בחינת כל, שיש להצדיק וכו', כנ"ל:
ח גם זה החכם הדור הנ"ל צריך לידע
איזה מקיפים שהוא צריך להמשיכם,
ואיזה מקיפים שאין צריך להמשיכם,
ובשביל זה יש דברים שאין רשאים
לגלותם בפני התלמידים, כי אם יגלה
אותן הדברים, יפגשו מקיפים אחרים
בתוך שכלו כנ"ל, ולפעמים אין צריך
לקבל אלו המקיפים, כמו למשל, בשהרב
מדבר עם תלמידו איזה פשט בגמפ"ת
[גמרא, פרוש, תוספות], ובתוך דבריו
הוא בא על איזה קשאי, ואותו הקשאי
היה בתחלה בבחינת מקיף אצלו, כי לא
ידע ממנה בתחלה, ותכף כשנופל בשכלו
זאת הקשאי, הוא אומרה בפני תלמידו,
ובתוך כך כשמסביר לו הקשאי, נופל
בשכלו תרוץ על הקשאי, נמצא שחוזר
ומשיג מקיף אחר, שהוא תרוץ על
הקשאי, ואזי אומר גם התרוץ בפני
התלמיד, אף כשמגלה גם התרוץ בפני
התלמיד, אזי נכנס בו עוד מקיף אחר,
ואז על ידי זה השכל שבא עליו עתה,
הדרא קשאי לדוכתא, ואדרבא, עתה

ומקים שני העולמות: עולם העליון הוא
אוחז ומקים בבחינת מה, בחינת איה
מקום כבודו, ועולם התחתון הוא מקים
בבחינת מלא כל הארץ כבודו. [ועין לקמן
(ס"ח), שם מבאר גם כן ענין זה בבאור
יותר קצת. והפלא - שהצדיק, עקר
שלמותו - כשיש לו שני הבחינות הנ"ל,
דהינו, שידע איד לדבר וללמד ולהאיר
בכל אחד ואחד, בדרי מעלה ודרי מטה,
בעליונים ובתחתונים, בשמים ובארץ,
שהם בחינת גדולים וקטנים, הינו
שלהגדולים במעלה, בני עליה, בחינת
דרי מעלה, צריך שיהיה כח להצדיק
להראות להם ולגלות להם, שעדין אינם
יודעים כלל מהשם יתברך, בחינת: מה
חמית מה פשפשת וכו'; וזה הלמוד
וההשגה הוא צריך להאיר ולהכניס
בהגדולים במעלה, שהם בחינת דרי
מעלה. ולהפך, יש בני אדם שמנחים
במדרגה התחתונה מאד, עד שהיו
מייאשין את עצמן לגמרי, חס ושלום, כי
נדמה להם שהם רחוקים מאד מהשם
יתברך, וכבר אבד נצחם ותוחלתם מה'
– צריך הצדיק שיהיה לו כח לעוררם
ולקיצצם, שלא יהיו מייאשין עצמן בשום
אופן בעולם, והיה איד שיהיה, ולהראות
להם ולהאיר בהם, כי עדין ה' עמם

לברכה: בשעלה משה למרום, מצאו להקדוש ברוך הוא שהיה קושר בתרים לאותיות. אמר לו: רבוננו של עולם מי מעבב על ירך אמר לו: עתיד אחד לעמוד, ועקיבא בן יוסף שמו, שיהיה דורש על כל קוץ וקוץ תלי תלין של הלכות. אמר לו: רבוננו של עולם ראוי שתננת תורה על ידו. אמר לו: שתק כך עלה במחשבה (מנחות כט:). ולכאורה קשה, מה אמר לו השם יתברך שתק וכו', הלא כבר אמר הקשאי, ומה זו שתיקה, מאחר שפבר הקשה מה שהקשה. אך תפק בשאמר משה הקשאי, נפל בשכלו תרוץ על הקשאי, אך אם היה אומר את התרוץ, היה נכנס בו מקיף אחר, והיה בא על קשאי יותר חזקה ורחבה מבתחלה, על כן אמר לו השם יתברך "שתק" על התרוץ, הינו שישתק ולא יגלה את התרוץ, כדי שלא יבוא על קשאי יותר חזקה מבתחלה. וזהו: כך עלה במחשבה, הינו שתתק בשמגלין את השכל הפנימי, אזי עלה במחשבה שכל אחר חדש, כי נכנס מקיף אחר לפניו, ועל כן צריכין לשתק, כדי שלא יבוא למקיפים שאין צריכין להשיגם כנ"ל, וזהו: שתק, כך עלה במחשבה, * כנ"ל:

* (משה היה למעלה מן המחשבה, לכך היה

הקשאי חזקה ורחבה יותר מבתחלה. נמצא, שעל ידי שגלה התרוץ בפני התלמיד, שעל ידי זה נכנס בו מקיף אחר, והינו שכל חדש, על ידי זה חזרה הקשאי למקומה ביתר עז, כי עתה הקשאי חזקה ורחבה יותר מבתחלה. כמו כן יש בהשגות, שיש דברים שאסור לגלותם, כי אם יגלה זה התרוץ בפני התלמיד, יכנס בו מקיף חדש, שעל ידו יהיה הקשאי חזקה ורחבה יותר מבתחלה, עד שיוכל לכנס בהשגות מקיפים שהם למעלה מהזמן, שאין הזמן מספיק לבאר הקשיות והתרוצים שיש שם, כי הם למעלה מהזמן, כי כל מה שהוא מגלה איזה שכל, קשאי או תרוץ, נכנס בו שכל חדש, שהוא בחינת מקיף כנ"ל. על כן אם לא יהיה גוהר בדבריו, לדקדק איזה דבר לגלות ואיזה דבר שלא לגלות, על ידי זה יהיה נכנס בקשיות ותרוצים שאין הזמן מספיק לבאדם, כי הם בחינת מקיפים, שהם למעלה מהזמן כנ"ל. על כן מברח החכם לעשות סג לדבריו, לדקדק ולזהר מה לגלות ומה שלא לגלות, באפן שלא ישיג רק אותן המקיפים שצריך להשיג, ולא יבוא להשיג מקיפים שאין צריך להשיג: וזה בחינת מה שאמרו רבותינו זכרונם

כך עלה במחשבה, כנ"ל. כי על ידי שזוכה להעמיד תלמידים הרבה, על ידי זה הוא זוכה להשיג את המקופים, דהינו שמשגיג ומבין מה שלא היה יכול להשיג מתחלה, על כן הוא צריך לעשות סוג לדבריו ולשתק לפעמים, כדי שלא יכנס במקופים שהם למעלה מהזמן, שאין הזמן מספיק לבאר הקשיות והתרוצים שיש שם כנ"ל:

ואלו השני בחינות של דרי מעלה ודרי מטה, דהינו השגה של בחינת מה והשגה של בחינת מלא כל הארץ כבודו, הם בחינות השגה של בחינת בן והשגה של בחינת תלמיד, כי אף על פי שבן ותלמיד בלו חד כנ"ל, כי הבן הוא גם בן תלמיד, כנ"ל, והתלמיד הוא גם בן בחינת בן, כי נחשב באלו עשאו כנ"ל, אף על פי כן יש הפרש בין בן לתלמיד, כי הבן שהוא תלמיד הוא במעלה יתרה מתלמיד לבד, כי הבן הוא בלו נמשך מן האב, מראשו עד רגלו, ואין בו שום שגרה שאינה נמשכת ממנו האב, על כן בחינת ההשגה של הבן גדולה יותר במעלה מהשגה של בחינת התלמיד. וזהו בחינת החלוק שבין נבואת משה רבנו לשאר נביאים, כי משה ראה באספקלריא המאירה, והם ראו באספקלריא שאינה

יודע את התרוץ, כי השיג בחינת (סתרי) [בתרי] אותיות. והדברים סתומים, כי לא באר היטב ענין זה):

וזה פרוש: הוו מתונים בדין, והעמידו תלמידים הרבה, ועשו סוג לתורה (אבות פ"א). הוו מתונים בדין – זה בחינת שצריך להכנס הנ"ל להיות לו מתינות, לידע איך לדבר עם כל אחד ואחד, שלפני בחינת דרי מעלה יגלה להם ההשגה של מה, בחינת: מה חמית וכו'; ולפני דרי מטה יגלה ההשגה של מלא כל הארץ כבודו. וזה בחינת דין, בחינת משפט, בחינת (תהלים עה): כי אלקים שופט, זה ישפיל וזה ירים – שהגבוהים הוא צריך להשפיל, להראות להם שאינם יודעים כלל בדיעתו ויתברך, והקטנים, בחינת שוכני עפר, צריך להרים, לעוררם ולהקיצם שלא יתיאשו, כי מלא כל הארץ כבודו, כנ"ל.

וזהו: והעמידו תלמידים הרבה – כי כשזוכה להשגה כזו, להאיר בגדולים וקטנים וכו' כנ"ל, בודאי יעמיד תלמידים הרבה, כי בלם צריכים אליו, כי יש לו כח ללמוד עם בלם כנ"ל. וזהו: עשו סוג לתורה – בחינת (אבות פ"ג): סוג לחכמה שתיקה; כי צריך לעשות סוג לדבריו, לשתק לפעמים, בחינת: שתק,

ההשגה של דרי מטה, שהוא בחינת מלא כל הארץ כבודו וכו', כנ"ל:

מ וצריך לכלל העולמות, עליון בתחתון ותחתון בעליון, שיהיה הן כלול מבחינת תלמיד, וכן התלמיד יהיה כלול מבחינת הן, כדי שיהיה להם יראה. כי הן, שהוא בבחינת ההשגה של מה, בחינת: מה חמית וכו', ואם הן לא יהיה לו יראה כלל, מאחר שאינו רואה כלל כבודו ותבונה, ועל הן צריך שיהיה הן כלול מבחינת תלמיד, להראות לבחינת הן גם הן קצת מההשגה של בחינת התלמיד, דהינו בחינת מלא כל הארץ כבודו, כדי שיהיה לו יראה. וכן התלמיד, שהשגתו בחינת מלא כל הארץ כבודו, ואם הן יוכל להתבטל במציאות, ועל הן צריך להראות לו קצת מההשגה של בחינת הן, דהינו בחינת מה, כדי שלא יתבטל במציאות, ויהיה לו יראה:

י ועל ידי כלליות הן ותלמיד, על ידי זה מי שהוא איש חיל, ואינו ההפך (שקורין: רע מזל, שלמזל), הוא יכול לקבל בעת האכילה הארת הרצון, דהינו שיאיר לו הרצון בעת האכילה, וישתוקק ויכסף מאוד אליו ותבונה ברצון מפלג, בלי שום ידיעה, שלא ידע כלל מה הוא רוצה. וזה בחינת (תהלים קמה): ואתה נותן להם את

מאירה (יבמות מט:), שזהו בחינת החלוק שבין השגת דרי מעלה להשגת דרי מטה, שהם בחינת הן ותלמיד. כי משה השיג בחינת (שמות לג): כי לא יראני האדם וחי, זה בחינת ההשגה של מה, בחינת: מה חמית וכו', שזהו ההשגה של דרי מעלה, בחינת הן; וישעיה, שהיה במדרגה קטנה ממושה, אמר (ישעיה ו): ואראה את ה' – זה בחינת השגה של דרי מטה, בחינת תלמיד, בחינת מלא כל הארץ כבודו; כי אף על פי שידע ישעיה שיש השגה של בחינת מה, אף על פי הן אמר לפי מדרגתו, שהוא היה בבחינת ההשגה של מלא כל הארץ כבודו, בחינת: ואראה את ה'. נמצא, שבן ותלמיד הם בחינות דרי מעלה ודרי מטה, הינו ההשגה של מה, בחינת: מה חמית מה פשפשתי, בחינת: איה מקום כבודו, בחינת: כי לא יראני האדם – זה בחינת השגת הן, השגת דרי מעלה. והשגה של מלא כל הארץ כבודו, בחינת: ואראה את ה', זה בחינת השגת התלמיד, השגת דרי מטה, כי הן שהוא נמשך בלו ממנו האב, על הן זוכה להשגת אביו ממש, שהוא בחינת מה, שהוא ההשגה של הרבי והחכם שבדור כנ"ל; אבל התלמיד אין מקבל רק בחינת

אִלְנָא דִּי חוּזִית דִּי רַבָּה וְתַקַּף וְכוּ' וּמִזּוּן
לְכָלֵּא בֵּהּ, אֲנֵת הוּא מְלָכָא. וְעַל כֵּן מִי
שְׂרוּצָה לְקַבֵּל פְּרִנְסָה, צָרִיד שִׁיְהִיָּה לוֹ
קֶצֶת מִמְּשָׁלָה, כְּדִי שִׁיְהִיָּה לוֹ אֵיזָה שִׁיְכּוּת
עִם הַמְּלָכוּת. וְזֶה בְּחִינַת (רוח ב'): לַעֲת
הָאֵכֶל גִּשְׁי הָלֵם – אֵין הָלוֹם אֵלָּא מְלָכוּת
(וּבְחִים קב). כִּי צָרִיד שִׁיְהִיָּה לוֹ מִמְּשָׁלָה,
בְּחִינַת מְלָכוּת, לַעֲת הָאֵכֶל, כִּי עַל יְדֵי זֶה
נִמְשָׁךְ הַפְּרִנְסָה כְּנ"ל. וְעַל כֵּן כְּשֶׁהַבַּעַל
חוֹגֵר מִתְּנִיּוֹ נֶגֶד אִשְׁתּוֹ, וּמַחֲבִיב עֲצָמוֹ
לְפְרִנְסָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בַּכְּתָבָה: וְאֵנָּה
אֶפְלַח וְאֹקִיר וְאֹזֶן וְכוּ', אִזּוֹ נֹתֵנִים לוֹ
קֶצֶת מִמְּשָׁלָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בראשית ג):
וְהוּא יִמְשַׁל כָּךְ; כִּי עַל יְדֵי הַמְּשָׁלָה הוּא
יָכוֹל לְהַמְשִׁיךְ הַפְּרִנְסָה כְּנ"ל. וְכֵן כָּל
הַשְּׂרִים – כָּל מִי שֶׁצָּרִיד לָתֵת פְּרִנְסָה יוֹתֵר
לְאֲנָשִׁים רַבִּים הַתְּלוּיִים בּוֹ, הוּא צָרִיד
שִׁיְהִיָּה לוֹ יוֹתֵר מִמְּשָׁלָה, כְּדִי שִׁיְכּוּל
לְהַמְשִׁיךְ הַפְּרִנְסָה עַל יְדֵי הַמְּלָכוּת כְּנ"ל.
וְהַמְּלָכוּת מְקַבֵּל הַפְּרִנְסָה מִן בְּחִינַת
הַיָּדִים שֵׁישׁ בֵּינֵם הַחֲכָמָה,
דְּהִינּוּ הָרְמוּזִים, שֶׁהֵם בְּחִינַת יָדִים, כְּמוֹ
שֶׁכָּתוּב (משלי א): נְמִיתִי יְדֵי וְאֵין מְקַשִּׁיב,
וּפִרְשׁ רִשְׁי דְּהִינּוּ רְמוּזִים, כִּי כְּשֶׁהַחֲכָם
מְגַלֵּה חֲכָמָתוֹ, לַפְּעָמִים אֹמֵר אֵיזָה דְּבוּר,
שֶׁמֶרְמוֹז בּוֹ רְמוּזִים לְתַלְמִידִיו, דְּהִינּוּ מֵה
שְׂאִי אֶפְשָׁר לְבָאֵר בְּפִיו בְּפִרוּשׁ, רַק עַל

אֲכָלָם בַּעֲתוֹ. בַּעֲתוֹ זֶה בְּחִינַת הָאֶרֶץ
הָרְצוֹן הַנ"ל, בְּחִינַת (במדבר כג): בַּעֲת
יֹאמֵר לְעֶעֱקֵב וּלְיִשְׂרָאֵל מַה פָּעַל אֵל, כְּמוֹ
שֶׁאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ וְכַרּוֹנָם לְבָרְכָה (ירושלמי
שבת פ"ב): עֲתִידִין צְדִיקִים שִׁיְהִיָּה מְחַצְתָּן
לְפָנִים מִמִּלְאֲכֵי הַשְּׂרָת. מְחַצָּה זֶה בְּחִינַת
מְקִיפִים, שֶׁהֵם הַמְּחַצָּה שֶׁל הַשִּׁכְל,
וְלַעֲתִיד יִהְיֶה מְחַצּוֹת הַמְּקִיפִים שֶׁל
הַצְּדִיקִים לְמַעֲלָה מִמְּקִיפִים שֶׁל מִלְאֲכֵי
הַשְּׂרָת, וְאִזּוֹ יִהְיֶה הַשְּׂגָתָם בְּחִינַת מַה,
בְּחִינַת: מַה פָּעַל אֵל. וְזֹאת הַהֲאָרָה שֶׁל
בְּחִינַת מַה, הוּא בְּחִינַת הָאֶרֶץ הָרְצוֹן,
שֶׁהוּא לְמַעֲלָה מִן הַכָּל, וְהוּא מְתַגַּלֵּה
בַּעֲת הָאֵכִילָה, בְּבְּחִינַת: וְאַתָּה נֹתֵן לָהֶם
אֵת אֲכָלָם בַּעֲתוֹ – בַּעֲתוֹ דִּיקָא, בְּחִינַת
הָאֶרֶץ הָרְצוֹן, שֶׁהוּא בְּחִינַת מַה, בְּחִינַת:
בַּעֲת יֹאמֵר לְעֶעֱקֵב וּלְיִשְׂרָאֵל מַה וְכוּ',
בְּחִינַת מְקִיפִים הַנ"ל, שֶׁהֵם בְּחִינַת מַה,
שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת הָאֶרֶץ הָרְצוֹן כְּנ"ל:

וּמַה שֶׁמְתַגַּלֵּה הָאֶרֶץ הָרְצוֹן בַּעֲת
הָאֵכִילָה דִּיקָא – דַּע, כִּי מִי
שְׂרוּצָה לְחַגֵּר מִתְּנִיּוֹ לְהִזּוֹת מִפְּרִנְסָה, לָתֵת
פְּרִנְסָה לְהַתְּלוּיִים בּוֹ, הוּא צָרִיד שִׁיְהִיָּה
אִישׁ חֵיל, וְלֹא יִהְיֶה הַהֶפֶךְ, שֶׁקְרוּיִן: "רַע
מִזֵּל" "שְׁלִימִזֵּל", כִּי צָרִיד שִׁיְהִיָּה לוֹ קֶצֶת
מִמְּשָׁלָה, כִּי כָּל הַפְּרִנְסָה נִמְשָׁךְ
מִהַמְּלָכוּת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּמִלָּךְ: (דניאל ד)

בחינת: זה הים גדול ורחב ידים, כנ"ל, וכשמגיע הפרנסה להמלכות, שם היא נשחקת ונכתשת לתן לכל אחד ואחד חלק פרנסה כפי מה שראוי לו. וזהו: לשחק בו – בחינת שחקים, ששם שחקין מן, כי הפרנסה, שהיא בחינת מן, נשחקת ונכתשת אצל בחינת המלכות, שהוא בחינת לוייתן, שמקבל הפרנסה מבחינת: זה הים גדול ורחב ידים, הינו מן הים שיש בים החכמה, שהם בחינת רמזים כנ"ל. וזהו: כלם אליך ישברון לתת אכלם בעתו; כי הכל מסתכלין ומצפין על פרנסה, והמלכות מלקט ומקבץ כל אלו הבטחונות של כל באי עולם, מה שכלם מצפין ומסתכלין על פרנסה, ועם אלו הבטחונות עולה המלכות ומקבל פרנסה מן ידים הנ"ל. וזהו: כלם אליך ישברון, הינו על ידי הבטחונות הנ"ל, שכלם ישברון אליו, ומצפין ומסתכלין על פרנסה, על ידי זה נמשך הפרנסה על ידי המלכות כנ"ל.

וזהו: לתת אכלם בעתו – בעתו דיקא, בחינת הארת הרצון, שמתגלה בתוך הפרנסה, שהוא בחינת: בעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל אל, בחינת: ואתה נותן להם את אכלם בעתו, בחינת: פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון,

ידי הרמזים שיש בהדבור הם מבינים כונתו. ואלו הרמזים הם בחינת ידים, בחינת: נטיתי ידי כנ"ל, וזהו בחינת הידים שיש בים החכמה, בבחינת (תהלים קד): זה הים גדול ורחב ידים. ומאלו הידים מקבל בחינת המלכות את הפרנסה, בבחינת (שם קמה): פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון, הינו שהפרנסה נמשכת מבחינת הידים הנ"ל. וזהו: ומשביע לכל חי רצון – בחינת הארת הרצון, שמתגלה בתוך הפרנסה כנ"ל, בבחינת: ואתה נותן להם את אכלם בעתו, כנ"ל. כי מחמת שהמלכות מקבל הפרנסה מידים אלו שיש בים החכמה, על כן מתגלה שם, בתוך האכילה והפרנסה, הארת המקיפים, שהם בחינת הארת הרצון כנ"ל, כי המקיפים מאירים בים החכמה שמתגלה החכם כנ"ל.

וזה בחינת: זה הים גדול ורחב ידים וכו', לוייתן זה יצרת לשחק בו. לוייתן זה בחינת מלכות, כמו שכתוב (ישעיה כו): לוייתן נחש בריח, לוייתן נחש עקלתון, ופרש רש"י: מלכות. וזהו: לשחק בו – בחינת שחקים, ששם שחקין מן (חגיגה יב): דהינו פרנסה. הינו, שהמלכות בחינת לוייתן מקבל הפרנסה מן הידים שיש בים החכמה, שזהו

כ"ל: וזהו: כי ימניד וזרועד ואזר פניד כי רצייתם (תהלים מד). ימניד וזרועד – זה בחינת הידים הנ"ל, שבהם מתגלה הארת המקיפים, שהוא בחינת הארת הרצון כנ"ל. וזהו: ואזר פניד כי רצייתם, כי המקיפים הם אור הפנים, וזה: כי רצייתם, כי הם בחינת הארת הרצון, כנ"ל: וזהו: אשריד ארץ שמלכד בן חרין ושריד בעת יאכלו (קהל י). חרות זה בחינת יובל, שהוא בחינת כלליות בן ותלמיד, כי יובל הוא אותיות: וכל בניד למודי יי (ישעיה נד), דהינו כלליות בן ותלמיד, כי בניד זה בן, למודי ה' הם תלמידים, ומכלליות בן ותלמיד, שהוא בחינת יובל, בחינת חרות, משם מקבל המלכות הפרנסה כנ"ל. וזהו: אשריד ארץ שמלכד בן חרין – שמלכות מקבל הפרנסה מבחינת חרות, בחינת יובל וכו' כנ"ל. וזהו: ושריד בעת יאכלו. בעת, זה בחינת התגלות הרצון, שמתגלה בשעת אכילה, בחינת: בעת יאמר וכו' כנ"ל. וזה בחינת (תענית ה): אין מסיחין בסעדה, כי אז, בשעת סעדה, מאיר הארת הרצון, שהוא בחינת הארת המקיפים, שהם בחינת שתיקה, בחינת: שתק, כך עלה במחשבה, כנ"ל:

יא וזה בחינת חנכה. כי ענין חנכה, דע,

כי כל אחד ואחד כפי מה שזוכה לפעל בקשתו ביום הכפורים, דהינו בקשת סלח נא, בן יש לו חנכה, כי על ידי סלח נא נעשה חנכה, כי משה רבנו בקש (במדבר יד): סלח נא לעון העם הזה, על חטא המרגלים, ועל ידי חטא המרגלים גרמו חרפן בית המקדש, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (תענית כט), שהשם יתברך אמר להם: אתם בכיתם בכיה של חנם, אני אקבע לכם בכיה לדורות; כי אותו הלילה, ליל תשעה באב היה, שבו נחרב בית המקדש, ומשה רבנו בקש על זה סלח נא, כי בזה החטא והפגם תלויים כל העוונות, כי על ידי זה הפגם נחרב בית המקדש. ובזמן שבית המקדש היה קיים, היינו נקיים מעוונות, כמו שכתוב (ישעיה א): צדק ילין בה, ופרש רש"י, כי תמיד של שחר היה מכפר על עברות של לילה, ותמיד של בין הערבים היה מכפר על עברות של יום, כי ישראל עם קדוש, לפי גדל רוחניותם ודקותם אין יכולין לשא עליהם המשא של עון אפלו יום אחד, על בן אנו צריכין את בית המקדש, שיכפר עלינו בכל יום. ומעת אשר חרב בית מקדשנו אין אנו יכולים לנקות עצמנו מן העוונות, כי אין מי שיכפר בעדנו; ומשה רבנו, עליו השלום, שידיע

המקדש במקום הגרן (שמואל ב כד), זה בחינת פרנסה, שנמשך על ידי כלליות בן ותלמיד, כנ"ל.

וזה בחינת לחם הפנים שהיה בבית המקדש, זה בחינת האכילה והפרנסה, שנמשך על ידי כלליות בן ותלמיד, שבו נתגלה אורות המקיפים, שהם בחינת אור הפנים כנ"ל, כי אור הפנים זה בחינת ש"ע נהורין, כידיע, וש"ע הוא שתי פעמים "הקף", כמובא. וזה בחינת (תהלים קד): להצהיל פנים משמן, ולחם לכב אגוש יסעד, הינו שבתוך האכילה מתגלה הארת המקיפים, שהוא בחינת אור הפנים, בחינת: להצהיל פנים משמן ולחם וכו'. ועל כן מצות חנכה בשמן, כי חנכה הוא בחינת חנכת הבית, שעל ידי זה נמשך פרנסה, ונתגלה אור הפנים, שזה בחינת לחם הפנים, בחינת: להצהיל פנים משמן ולחם וכו', כנ"ל.

וזה בחינת (במדבר ו): יאר ה' פניו אליך ויחנך ויחנך - זה בחינת חנכה, שעל ידו נתגלה אור הפנים, בחינת: יאר ה' פניו וכו', כנ"ל. ומשה רבנו זכה לסוד חנכה על ידי שמסר נפשו בשביל ישראל ונתן לבו עליהם להסתפל בצרתם, כי הוא היה רחמן ומנהיג אמתי כנ"ל, ועקר

כל זאת, על כן מסר נפשו על ישראל, ובקש: סלח נא לעון העם הזה וכו', כי ידע שבוה החטא תלוי חרבן הבית, שהוא כולל כל החטאים כנ"ל, וכשזכה לפעל בקשתו, מזה נעשה בחינת חנכת הבית, בחינת חנכה, הפך חרבן הבית. ובן כל אחר, כפי מה שזכה לפעל בקשת סלח נא ביום הכפורים, שעל ידי זה נתמקן פנים חרבן הבית, כמו כן נעשה בחינת חנכת הבית, בחינת חנכה. נמצא, שחנכה נעשה על ידי סלח נא, כנ"ל, ועל כן רמז משה רבנו, עליו השלום, צדק "חנוכה" בפסוק סלח נא, כי "סלח נא לעון העם הזה כגדל חסדך וכאשר נשאתה" וכו' - הוא ראשי תבות "חנוכה", כי חנכה נעשה על ידי סלח נא וכו', כנ"ל.

ובן כל הבחינות הנ"ל, כלם כלולים בבית המקדש, כי בית המקדש כלול מבחינות בן ותלמיד, כי אמרו רבותינו זכרונם לברכה (תענית טז): למה נקרא שמו הר המוריה שממנו הוראה יוצאה לישראל - זה בחינת תלמיד. גם אמרו רבותינו זכרונם לברכה (מדרש שיר השירים על פסוק ערשנו רעננה): למה נקרא שמו חדר המטות שעל ידו פרים ורבים ישראל - זה בחינת בן. ועל כן בית

(בראשית יד): ומלכי צדק מלך שלם הוציא לחם ויין, והוא כהן לאל עליון. מלכי צדק מלך שלם – זה בחינת מלכות. הוציא לחם ויין – הינו בחינת פרנסה, שנמשך על ידי המלכות פנ"ל. והוא כהן – זה בחינת כהנה הנ"ל, שהוא בחינת כלליות בן ותלמיד, שמשם נמשך הפרנסה על ידי המלכות, פנ"ל:

יב וזה בחינת מזג הראה; כשהראה היא במזג השוה, היא כלולה מכל הבחינות הנ"ל. כי הראה היא מאירת עינים, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (חולין מט) – זה בחינת תלמיד, שהשגתו בחינת: ואראה את ה'. גם על ידי הראה בא שנה (כמבואר לעיל בס"ה) – זה בחינת השגת הבן, שהשגתו בחינת מה, בחינת: מה חמית וכו', שזהו בחינת שנה, בחינת (ישעי' סד): עין לא ראתה אלקים וזלחת.

ורווח החיים שבתוך הראה זה בחינת מקיפים הנ"ל, בחינת (קהלת א): סובב סובב הולך הרוח, בחינת (איוב ד): ורוח על פני יחלף, בחינת אור הפנים. וכשהשמינים של הראה הם במזג השוה, על ידי זה מאיר אור הפנים, בבחינת: להצהיל פנים משמן; הינו על ידי השמינים של הראה מאיר אור הפנים,

צרת ישראל הוא המשא של עוונות, חס ושלום, פנ"ל, ועל פן בקש עליהם סלח נא פנ"ל, ועל ידי זה נעשה בחינת חנכה, בחינת חנכת הבית, שבוה תלוי תקון כל הבחינות הנ"ל, פנ"ל. וזהו חנוכה – חנו כה, הינו כ"ה בכסלו. בסליו הוא אותיות: וירא יי כי סר לראות (שמות ג); כי משה רבנו נתן לבו להסתכל בצרתן של ישראל.

וזהו: כי סר לראות – לשון סר וזעף (מלכים א כ). ועקר צרתן הוא המשא של עוונות, חס ושלום, פנ"ל, והשם יתברך כשהראה שזהו נותן לבו על זה, קראו אליו ויאמר: משה משה, ויאמר הנני – הנני לכהנה, הנני למלכות, כמו שדרשו רבותינו זכרונם לברכה (מ"ד שמות פ"ב). הנני לכהנה – זה בחינת חנכת הבית, כי משה שמש בשבעת ימי המלוואים, כמו שכתוב (תהלים צט): משה ואהרן כבהינו (זבחים קב).

גם כהן הוא בחינת כלליות בן ותלמיד, כי ככהן נאמר (ויקרא י): להורות את בני ישראל; להורות – לשון הוראה, זה בחינת תלמיד. גם להורות – לשון הריון, בחינת בן. הנני למלכות – זה בחינת מלכות הנ"ל, שעל ידו נמשך הפרנסה, שבו נתגלה אור הפנים פנ"ל. וזה בחינת

המלכות להמשיך פרנסה, ועקר היראה היא במלכות, כי מלכות היא מקור היראה, כמו שאמרו (אבות פ"ג): אלמלא מוראה של מלכות. ואזי נתעורר היראה של החכם שחדש זה החדוש, כי הכל תלוי ביראה, כי צריך שיהיה לו יראה, כדי שיהיו דבריו נשמעין, וכדי שיתקומו דבריו כנ"ל, ועל כן כשחוזרים את החדוש, שאזי בא בחינת המלכות לקבל משם פרנסה, ומלכות הוא בחינת יראה כנ"ל, ועל ידי זה נתעורר יראה של החכם הנ"ל, על כן נופל יראה על זה ששמעין בהחדוש:

וזה פירוש: מעשה ברבי אליעזר ורבי יהושע שהיו באין בספינה, והיה רבי אליעזר יושן, ורבי יהושע נעור. נודעו רבי יהושע, ונגער רבי אליעזר. אמר לו: מה זה, יהושע, מפני מה נודעו? אמר לו: מאור גדול ראיתי בים. אמר לו: שמא עיניו של לוי'תן ראית, שנאמר: עיניו כעפעפי שחר (ב"ב ע"ד):

רבי אליעזר ורבי יהושע – זה בחינת בן ותלמיד. רבי אליעזר – זה בחינת בן, שהשגתו בחינת מה, בחינת: מה חמית וכו', בחינת: כי לא יראני האדם, בחינת: עין לא ראתה אלקים וזולתו וכו', כנ"ל. וזה בחינת רבי אליעזר, כי אליעזר

בחינת מקיפים. והידים הנ"ל שיש בים, החכמה כנ"ל, בהם נתגלה אור הפנים, בחינת מקיפים, שהם בחינת הארת הרצון, בבחינת: פותח את ידו וכו', כנ"ל.

וזהו בחינת חת"ך, שהוא סופי תבות של פותח את ידו, שהוא השם של הפרנסה, כמובא. חת"ך שתי פעמים "רוח", הינו שבאלו הידים הנ"ל נתגלה בחינת המקיפים, שהם בחינת: סובב סובב הולך הרוח, בחינת: רוח על פני יחלה, כנ"ל. וזה בחינת (יוחאל י'): וידי אדם מתחת כנפיהם – זה בחינת כנפי היראה, ששם סובב הרוח, בחינת מקיפים, שמשם נמשך בחינת הארת הידים כנ"ל: וזה בחינת: רוח איש יכלכל מחלהו (משלי יח). רוח איש – זה בחינת רוח החיים הנ"ל, שהוא בחינת: סובב סובב הולך הרוח, בחינת מקיפים, שמשם נמשך פרנסה וכלכלה, בחינת: יכלכל וכו', כנ"ל:

יג. ועל כן כשמענינים ומדברים מאיזה חדוש שחדש החכם שבדור, אזי נופל יראה על זה שמדבר ומעין בהחדוש. כי כשחוזרים את החדוש, אזי נתעורר ונתגלה ים החכמה, שמשם מקבל המלכות את הפרנסה, ואזי בא בחינת

שרבי אליעזר ורבי יהושע, שהם בחינות
בן ותלמיד, היו מהלכין בים החכמה,
ששם מתגלגלן אורות המקיפים. וזה בחינת
ספינה, לשון ספון וטמון, בחינת
המקיפים, שהם ספונים וטמונין מעין כל,
(כי הם בחינת: מה רב טובך אשר צפנת
ליבאד, כנ"ל). וזה בחינת (משלי לא): היתה
כאניות סוחר – לשון סחור סחור, בחינת
מקיפים, שהם בחינת ספינה, כנ"ל:

וזה: והיה רבי אליעזר ישר, ורבי יהושע
נעור. כי השנת רבי אליעזר, שהוא
בחינת בן, הוא בחינת שנה, בחינת: עין
לא ראתה וכו', בחינת מה, בחינת: מה
חמית וכו' כנ"ל

כנ"ל. אבל השנת רבי יהושע, שהוא
בחינת תלמיד, בחינת דרי מטה,
הוא בחינת נעור, בחינת: ואראה את ה',
בחינת: מלא כל הארץ כבודו, בחינת:
הקיצו ורגנו שוכני עפר. וזה: והיה רבי
אליעזר ישר, ורבי יהושע נעור, כנ"ל.
נודעו רבי יהושע, ונעור רבי אליעזר.
נעור רבי אליעזר – זה בחינת כלליות בן
בתלמיד, כי צריך לכלל בן בתלמיד,
להראות לבחינת בן בחינת ההשגה של
התלמיד, כדי שיהיה לו יראה כנ"ל, וזה:
ונעור רבי אליעזר, הינו שרבי אליעזר,
שהוא בחינת בן, בחינת שנה כנ"ל, נכלל

– ראשי תבות: עין לא ראתה אלקים
וזלתך יעשה וכו', שזה בחינת בן כנ"ל.
רבי יהושע – זה בחינת תלמיד, שהשגתו
הוא בחינת מלא כל הארץ כבודו,
בחינת: ואראה את ה', שזהו בחינת
ההשגה של דרי מטה, שצריך לעוררם
ולחקיצם שלא יתיאשו עצמן כנ"ל,
בבחינת: הקיצו ורגנו שוכני עפר;
ולהראות להם כי מלא כל הארץ כבודו.
וזה בחינת רבי יהושע, כי יהושע הוא
ראשי תבות: יחיו מתיך נבלתי יקומון
הקיצו ורגנו שוכני עפר.

ומשה רבנו, שהוא בחינת חכם הדור,
שהוא מאיר בן ותלמיד כנ"ל,
על בן היה לו בן שהיה שמו אליעזר,
ותלמיד ששמו יהושע. כי אליעזר בן
משה הוא בחינת רבי אליעזר הגדול
הנ"ל, כמובא במדרש (במדבר פ' יט) על
פסוק: ושם האחד אליעזר – האחד
המיחר, כי משה רבנו בקש על זה,
שיהיה רבי אליעזר מיוצאי חלציו, ונתקיים
בן:

וזה: מעשה ברבי אליעזר ורבי יהושע
וכו'. מעשה הוא מה ש"ע, כמובא
בפתיים, הינו בחינת מקיפים הנ"ל, שהם
בחינת שע נהורין של אור הפנים, בחינת
מה כנ"ל. וזה: שהיו באין בספינה, הינו

לקבל משם פרנסה. ועל ידי זה נודעו רבי יהושע, כי נפל עליו יראה, מחמת שנכנס בים החכמה, ששם נתגלה בחינת מלכות, שבא לקבל פרנסה, שזה בחינת עיניו של לוי'תן, כנ"ל, ועל ידי זה נפל יראה, כי מלכות הוא מקור היראה, כנ"ל:

וזה: ויהי מקץ שנתים ימים ופרעה חלם וכו'. שנתים ימים – זה בחינת תקופות הימים, תקופות השנים הנ"ל, שהם בחינת עולם הבא, שהוא יום שכלו ארץ, שהוא למעלה מהזמן, ששם סדר הזמנים הוא בחינת מקיפים כנ"ל, שהם כל התענוגים והשעשועים של עולם הבא כנ"ל. ופרעה זה בחינת יובל, כמובא בזהר (ויגש דף רי.), דכל נהורין אתפרעין ואתגלגל מנה: (והשאר לא באר)

וזה בחינת קבורת משה, שהוא בחינת המקיפים, שהם טמונים מעין כל. וזה: עליונים נדמה להם למטה ותחתונים נדמה להם למעלה, הנאמר בקבורת משה, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (סוטה יד), זה בחינת כל הנ"ל, בחינת: כי כל בשמים ובארץ; שצריך הצדיק שזוכה לאלו המקיפים הנ"ל שיהיה לו בחינת כל, כנ"ל, להראות לעליונים שהם למטה, שאינם יודעים

בבחינת תלמיד, שהשגתו בחינת געור כנ"ל.

אמר לו: מה זה, יהושע – מה דיקא, זה בחינת השגה של בחינת בן, שהוא בחינת מה כנ"ל. זה בחינת כליות תלמיד בבן, כי התלמיד צריך שיהיה נכלל בבחינת בן, שהוא בחינת מה, כדי שיהיה לו יראה כנ"ל. וזה (דברים י'): מה ה' אלוקיך שואל מעמך כי אם ליראה. מה דיקא, כי צריך שיהיה נכלל בבחינת מה, כדי שיהיה לו יראה כנ"ל. וזה: מה זה, יהושע – הינו שרבי אליעזר הביא את רבי יהושע לבחינת השגה של מה, כדי שיהיה רבי יהושע, שהוא בחינת תלמיד, נכלל בבן כנ"ל.

מפני מה נודעו עתה. אמר לו: מאור גדול ראיתי בים – שראה אור גדול בים החכמה. אמר לו: שמא עיניו של לוי'תן ראית וכו' – לוי'תן זה בחינת מלכות, בחינת: לוי'תן זה יצרת לשחק בו, כלם אלף ישברון וכו', כנ"ל. הינו, שהשיב לו, שראה עיניו של לוי'תן, הינו מה שבחינת מלכות מלקט ומקבץ כל הבטחונו של כל באי עולם, שכלם עיניהם תלויות ומצפין על פרנסה, ומלכות, בחינת לוי'תן, מקבץ כל אלו הבטחונו, ונכנס עמהם לים החכמה

זכרונם לברכה (שבת עו:), ויש אלף וארבע מאות וחמש גבוראן, המוכא בזהר הקדוש (במדבר דף קלו:), שנכללים הגבורות זה בזה עד אלף וארבע מאות וחמש. וכל אלו הדברים לא באר כלל, כי אלו הדברים נאמרו וכו':

התורה הזאת מדברת מכל העשר ספירות שפע הכתר, חכמה ובינה, ידים, גם יראה. גם אמרו רבותינו זכרונם לברכה (כתובות צו): המונע הלכה מפי תלמיד, כאלו מונע ממנו חסד, ופורק ממנו יראת שמים. גם בן ותלמיד – בן, איתא בזהר הקדוש (יתרו דף עט:): מה שמו, דא חכמה; מה שם בנו, דא תפארת. תלמידים, הם למודי ה', דא נצח הוד. כל, דא יסוד, ומלכות הנ"ל. יראה, היא איברים הפנימיים. ויש ספירות שמדבר מהם כמה פעמים. (אשרי אונים שכתב שומעו. אשרי העם שכתב לו וכו').

כלל בידיעתו ותפוד, בחינת: מה חמית וכו'; ולהפך, תחתונים נדמה להם למעלה, כי הם משיגים שמלא כל הארץ כבודו, בחינת: ואראה את ה':

עוד יש בזה דברים נעלמים הרבה, ולא באר רק קצת, קצת ראשי פרקים. כי משה רבנו היה ענו (במדבר יב), וענוה גדולה מכלם, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (ע"ז כ:). ויש עוד צדוף של חנכה, שהוא מרמז בפסוק (דברים לד): ויהושע בן נון מלא רוח חכמה כי סמך משה את ידיו עליו, בסופי תבות יש צדוף חנוכה, כי בזה הפסוק מרמז כל הבחינות של המאמר הנ"ל: "מלא" זה בחינת: ומלאו את הארץ, המבאר לעיל, וכן "רוח חכמה" – כי סמך משה ידיו וכו', כל זה מבאר לעיל במאמר הנ"ל. גם בענין היראה, כי יש חמש גבורות, שהם חמש אימות, שאמרו רבותינו

ליקוטי הלכות

הלכות קריאת שמע הלכה ג

למעלה אין זה שלמות שיהיה למעלה לבד, רק עקר השלמות הוא כשהוא למעלה למעלה שיוכל להאיר גם למטה בעולם הגשמי השפל. כי זה עקר שעשועיו יתברך כשעולה למעלה העבודה של עולם הזה השפל, כמו שכתוב ואבית תהלה מגושי עפר מקרוצי חמר וכו'. ועל-כן צריכין להניח בן ותלמיד כדי שישאר דעתו בעולם וכו'. ועל-ידי זה זוכין למקופים שהם למעלה מהזמן. ושם עקר סדר הזמנים הוא בבחינת מקופים. שיש מקופים שהם בחינת ימים, ויש מקופים שהם בחינת שנים, בחינת תקופות הימים תקופות השנים. וזה בחינת שפע הכתר וכו'. וצריך שיהיה לו בחינת 'כל' שיוכל להאיר בדרי מעלה ובדרי מטה, בבחינת (דברי הימים-א כט) כי כל בשמים ובארץ דאחד בשמיא וארעא וכו'. להראות לדרי מעלה שאין יודעין כלל בהשגתו יתברך

ענין קריאת שמע בפה דיקא. שצריכין להוציא בפה דיקא פעמים בכל יום אמונת היחוד דהינו שמע וברוך שם, ואין די במחשבה שבלב לבד. כי אף-על-פי שמאמין באמת בו יתברך בראוי, אף-על-פירא אין יוצא בזה ידי קריאת שמע כלל עד שיוציא בשפתיו שמע וברוך שם וכו'. וכמו שאמרו רבותינו ז"ל (ברכות טו) השמע לאונך מה שאתה מוציא בפה:

א על-פי מה שכתב רבנו ז"ל במאמר "ויהי מקץ כי מרחמם ינהגם" (בלקוטי תנא סימן ו), והובא כבר כמה פעמים, שעקר הרחמנות הוא להוציא ישראל עם קדוש מעונות. כי זה עקר הרחמנות, דהינו להאיר בהם הדעת לדעת כי ה' הוא האלקים. כי על-ידי הדעת הזה נצולין מעונות, כי אין אדם עובר עברה אלא אם בן נכנס בו רוח שטות וכו', עין שם. וכל אדם צריך לעסוק בזה להאיר זה הדעת בעולם. ואפלו כשמסתלק למעלה

הנ"ל דאחד בשמיא וארעא, כמו שכתב רבנו ז"ל במקום אחר (בסימן יא) שהדבור נקרא צפתא דקאי בין שמיא לארעא, זה בחינת כי כל בשמים ובארץ דאחד בשמיא וארעא, כי כל הנ"ל זה בחינת צדיק כידוע, וכמבאר במאמר הנ"ל. ואיתא בזהר הקדוש ומוכא בדברי רבנו ז"ל (בסימן ריב), פה אחקריאת מסטרא דצדיק. נמצא שהדבור הוא בבחינת צדיק שהוא בחינת כל הנ"ל דאחד בשמיא וארעא, שמאיר בדרי מעלה ודרי מטה כנ"ל. וזהו בחינת קריאת שמע בפה, כדי להאיר הדעת הזה של התנלות אלקותו יתברך בכל העולמות בדרי מעלה ודרי מטה כנ"ל. והעקר להאיר בדרי מטה שזה עקר שעשועיו כנ"ל. כי על-ידי הדבור מפרסמין ומגלין אלקותו יתברך בעולם הזה השפל גם כן שזה עקר תענוגיו יתברך כנ"ל. כי הדבור זה בחינת (תהלים עא) ימלא פי תהלתך, בחינת (בראשית א) ומלאו את הארץ, בחינת מלא כל הארץ כבודו. דהינו שמגלין אלקותו יתברך בעולם הזה שאז העולם ממלא מבני אדם כמו שכתוב במאמר הנ"ל:

ג וזה בחינת שמע וברוך שם שהם יחודא עלאה ויחודא תתאה, כמוכא

בחינת מה חמית וכו'. ולהפך לדרי מטה המנחים למטה מאד להראות להם שה' עמם ואצלם וכו' כי מלא כל הארץ כבודו וכו', בחינת (ישעיה כו) הקיצו ורגנו שוכני עפר וכו'. וזה בחינת השגת בן ותלמיד, בחינת אספקלריא המאירה ואספקלריא שאינה מאירה. וצריך לכלל העולמות עליון בתחתון ותחתון בעליון כדי שיהיה להם יראה וכו'. ועל-ידי כלליות בן ותלמיד על-ידי זה זוכה להארת הרצון בשעת אכילה, בחינת (במדבר כג) כעת יאמר לעקב ולישראל מה פעל אל וכו' וכו'. כי המלכות מקבלת הפרנסה מהידים שיש בים החכמה וכו', עין שם כל זה היטב היטב: **ב** וזה בחינת קריאת שמע בפה דיקא, שצריכין לפרסם אמנותנו הקדושה בפה דיקא על-ידי אמירת קריאת שמע פעמים בכל יום, זה בחינת ואבית תהלה מגושי עפר מקרוצי חמר וכו', שעקר תענוגיו ושעשועיו יתברך בשיועין ממנו יתברך בזה העולם השפל. ועל-כן צריכין לומר קריאת שמע בפה דיקא, כדי לפרסם אלקותו בעולם השפל. כי על-ידי הדבור קוראין ומפרסמין אלקותו יתברך אפלו בפני דרי מטה, שידעו כלם כי ה' הוא האלקים. כי הדבור הוא בבחינת כל

מלכותו לעולם ועד מבחינת דרי מעלה מבחינת מה וכו', זה בחינת מה שאומרים ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד בלחש, זה בחינת שתיקה, בחינת השגת דרי מעלה, בחינת מה, שהוא בחינת שתיקה בחינת שתק כך עלה במחשבה, בחינת 'דיחוי' לן סתריה דאתאמר בלחישא, הינו בחינת השגה עליונה בחינת מה, שזאת ההשגה נסתרת ונעלמת והיא בבחינת שתיקה, שזה בחינת בלחש שסמוך לשתיקה, בבחינת דאתאמר בלחישא, וכנ"ל:

ד וזה בחינת רמ"ח תבין שבקריאת שמע, כי זה עקר הרהמנות לזכות לדעת מאלקותו יתברך. וזה בחינת רמ"ח מצות עשה שבתורה כדי להשיג ולדעת על ידם את הבורא יתברך שמו, ועל-כן רח"ם אותיות רמ"ח, כי רמ"ח מצות עשה זה עקר הרהמנות כנ"ל. ואז כשנקראין את רמ"ח מצות התורה אז נקראין אדם, כמו שפתיב (במדבר יט) זאת התורה אדם. כי אם לא חס ושלום, הוא רק חיה בדרמות אדם. וזה עקר הרהמנות להשתדל שיהיה העולם מיישב מבני אדם כמבאר במאמר הנ"ל. ועל-כן קריאת שמע שהוא התגלות אלקותו שזה עקר הרהמנות כנ"ל, על-כן יש בה רמ"ח תבין

בדברי רבנו ז"ל (בסיון יא), זה בחינת השגת דרי מעלה שהוא בחינת יחודא עלאה שהוא שמע ישראל וכו' ה' אחד. כי אחדותו יתברך נעלם מעין כל, דלית מחשבה תפיסא ביה כלל. וזה בחינת השגת דרי מעלה בחינת איה מקום כבודו, בחינת מה חמית וכו'. וברוך שם זה בחינת יחודא תתאה בחינת דרי מטה בחינת מלא כל הארץ כבודו, שזה בחינת מלכות כידוע, בחינת ברוך שם כבוד מלכותו. כי מצד הנהגת מלכותו אנו משיגין אותו יתברך ויודעין ממנו יתברך, כי יודעין שהוא יתברך מלך מנהיג ומושל. וזה בחינת מלא כל הארץ כבודו בחינת השגת דרי מטה, שזה בחינת ברוך שם וכו' כנ"ל. וצריך לכלל העולמות עליון בתחתון ותחתון בעליון. וזה בחינת שצריך לארכא בד' דאחד כדי שתמליכהו למעלה ולמטה ובארבע רוחות, זה בחינת מלא כל הארץ כבודו, הינו בחינת כלליות תחתון בעליון, תלמיד בבן. שיהיה נכלל השגת דרי מעלה יחודא עלאה מבחינת השגת דרי מטה בחינת מלא כל הארץ כבודו. והשגת עליון בתחתון, דהינו שיהיה נכלל השגת דרי מטה בחינת מלא כל הארץ כבודו שזה בחינת ברוך שם כבוד

הנ"ל בשמשליכין המשאוי של עונות מישאל. ואז מאיר הדעת הנ"ל, בחינת הארת בן ותלמיד כמובן במאמר הנ"ל בענין חנכה עין שם. ואז זוכין למקיפין שהם בחינת שפע הפתר כנ"ל, שזה בחינת יום הכפורים בחינת כתר כידוע. ועל-כן אז אומרים קריאת שמע מלבד הקריאת שמע של כל יום, זה בחינת תקופות השנים שמקבלין ביום הכפורים המקיפין כנ"ל. נמצא שאנו אומרים קריאת שמע בכל יום ובכל שנה דהינו ביום הכפורים, כדי לקבל עלידי זה בחינת תקופות הימים תקופות השנים כנ"ל. כי קריאת שמע היא בחינת הארת הדעת בחינת הארת בן ותלמיד כנ"ל. וזה בחינת וישננתם לבניד וכו' ולמדתם אתם וכו' הנאמר בקריאת שמע, בחינת הארת בן ותלמיד, כי גם התלמידים קרויים בנים כמו שפרש רש"י שם:

ו ועל-ידי קריאת שמע שהיא בחינת הארת בן ותלמיד, על-ידי זה מאיר הרצון על-ידי הפרנסה. וזה בחינת אמת ויצב שאומרים אחר קריאת שמע, שאז מאיר הרצון בחינת היכל הרצון שהוא בחינת אמת ויצב וכו' כמובא בפגזות. כי על-ידי קריאת שמע שהיא בחינת הארת בן ותלמיד, משם מקבל המלכות

כנגד רמ"ח מצות שהם בחינת רמ"ח איברים, כי זה עקר הרחמנות כנ"ל. ועל-כן אנו מבקשין קדם קריאת שמע: אבינו אב הרחמן המרחם רחם עלינו וכו', כי זה עקר הרחמנות לדעת ממנו יתברך ולקיים מצותיו כנ"ל. וזה שאומרים: רחם עלינו ותן בלבנו בינה להבין ולהשכיל לשמע ללמד וללמוד לשמר וכו', הינו בחינת הארת בן ותלמיד, דהינו ללמוד וללמוד לגלות הדעת בעולם שזה עקר הרחמנות. וזה בחינת קריאת שמע כנ"ל: ה ועל-כן צריכין לומר קריאת שמע בכל יום. כי על-ידי קריאת שמע שהוא התגלות אלקותו יתברך שזה בחינת הארת בן ותלמיד כנ"ל, על-ידי זה נמשכין המקיפים שהם למעלה מהזמן בחינת תקופות הימים תקופות השנים. וזה עקר עבודתנו לקשר בחינת הזמן דהינו הימים והשנים לבחינת למעלה מהזמן. על-כן צריכין לומר קריאת שמע בכל יום, כדי שישמש בכל יום בחינת תקופות הימים הנ"ל, כדי להעלות ולקשר היום לבחינת למעלה מהזמן לבחינת תקופות הימים כנ"ל. וזה בחינת מה שאומרים קריאת שמע ביום הכפורים לעת ערב אחר נעילה. כי יום הכפורים אז מוחלין העונות שזה עקר הרחמנות

הַפְּרָנְסָה. וְזֶה בְּחִינַת וְנִתְּתִי עֶשֶׂב וכו' וְאָכַלְתָּ וְשָׂבַעְתָּ הַנֶּאֱמָר בְּקִרְיַת שְׁמַע, כִּי מִשָּׁם נִמְשָׁךְ הַפְּרָנְסָה כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בַּמֶּאֱמָר הַנ"ל. וְעַל-יְדֵי הַפְּרָנְסָה מֵאִיר הֶרְצוֹן, וְזֶה בְּחִינַת הֵיכַל הֶרְצוֹן שֶׁהוּא בְּחִינַת בְּרַת אֵמֶת וְיֵצִיב שְׂאוֹמְרִים אַחֵר קִרְיַת שְׁמַע כַּנ"ל.

וְזֶה בְּחִינַת קִרְיַת יִם-סוֹף שְׁמוֹזְכִּירִין בְּכִרְבַּת אֵמֶת וְיֵצִיב שֶׁהוּא בְּחִינַת רְצוֹן כַּנ"ל, בְּבְּחִינַת קָשִׁין מְזוֹנָתָיו שֶׁל אָדָם כְּקִרְיַת יִם-סוֹף, כִּי מִשָּׁם מְקַבֵּל הַמַּלְכוּת הַפְּרָנְסָה כַּנ"ל. וְעַל-כֵּן אַחֵר קִרְיַת שְׁמַע אוֹמְרִים אֵמֶת וְיֵצִיב שֶׁהוּא בְּחִינַת רְצוֹן כַּנ"ל, וְאִזּוֹ מְזוֹכִירִין קִרְיַת יִם-סוֹף כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב וַיִּסַּף סוֹף לָהֶם בְּקַעֲתָ וכו' לָךְ עֲנֵנו שִׁירָה וכו', זֶה בְּחִינַת הָאֶרֶץ הֶרְצוֹן שְׂמֵאִיר עַל-יְדֵי הַפְּרָנְסָה שְׁנִמְשָׁךְ מִבְּחִינַת הָאֶרֶץ בֶּן וְתַלְמִיד שֶׁהוּא בְּחִינַת קִרְיַת שְׁמַע כַּנ"ל: זֶה וְזֶה שְׁנֵתָן הַתָּנָא סִימָן (בְּרִכּוֹת ב) מֵאִמְתִּי קוֹרִין אֶת שְׁמַע בְּעֶרְבִית מִשְׁעָה שֶׁהַבְּהִימִים נִכְנָסִים לֵאכֹל בְּתְרוּמָתָן, וְנִתֵּן הַסִּימָן לִזְמַן קִרְיַת שְׁמַע מִשְׁעָה אֲכִילָה, כִּי קִרְיַת שְׁמַע הוּא בְּחִינַת הָאֶרֶץ בֶּן וְתַלְמִיד שְׁעַל-יְדֵי זֶה מֵאִיר הֶרְצוֹן בִּשְׁעַת אֲכִילָה כַּנ"ל, וְזֶה בְּחִינַת 'לֵאכֹל בְּתְרוּמָתָן' דִּיקָא, כִּי אֲכִילַת תְּרוּמָה זֶה בְּחִינַת הָאֶרֶץ הֶרְצוֹן בִּשְׁעַת אֲכִילָה שֶׁהוּא בְּחִינַת מֶה כַּנ"ל, שֶׁזֶּה

הַפְּרָנְסָה. וְזֶה בְּחִינַת וְנִתְּתִי עֶשֶׂב וכו' וְאָכַלְתָּ וְשָׂבַעְתָּ הַנֶּאֱמָר בְּקִרְיַת שְׁמַע, כִּי מִשָּׁם נִמְשָׁךְ הַפְּרָנְסָה כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בַּמֶּאֱמָר הַנ"ל. וְעַל-יְדֵי הַפְּרָנְסָה מֵאִיר הֶרְצוֹן, וְזֶה בְּחִינַת הֵיכַל הֶרְצוֹן שֶׁהוּא בְּחִינַת בְּרַת אֵמֶת וְיֵצִיב שְׂאוֹמְרִים אַחֵר קִרְיַת שְׁמַע כַּנ"ל.

וְזֶה בְּחִינַת קִרְיַת יִם-סוֹף שְׁמוֹזְכִּירִין בְּכִרְבַּת אֵמֶת וְיֵצִיב שֶׁהוּא בְּחִינַת רְצוֹן כַּנ"ל, בְּבְּחִינַת קָשִׁין מְזוֹנָתָיו שֶׁל אָדָם כְּקִרְיַת יִם-סוֹף, כִּי הַפְּרָנְסָה נִמְשָׁךְ מִיָּם הַחֲכָמָה שְׁמוֹשָׁם מְקַבֵּל הַמַּלְכוּת הַפְּרָנְסָה כַּנ"ל בַּמֶּאֱמָר הַנ"ל. וְעַל-כֵּן אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל (פְּסָחִים ק"ח) קָשִׁין מְזוֹנָתָיו שֶׁל אָדָם כְּקִרְיַת יִם-סוֹף, כִּי הַתְּגָלוֹת יָם הַחֲכָמָה זֶה בְּחִינַת קִרְיַת יִם-סוֹף, שָׂאוֹ נִבְקָעוּ כָּל מַעֲיָנוֹת הַחֲכָמָה כְּמוֹ שְׂאוֹמְרוֹ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל (מְכִילֵתָא בְּשַׁלַּח) רָאִתָּה שֶׁפָּחָה עַל הַיָּם וכו'. עוֹלָלִים וְיוֹנָקִים אָמְרוּ זֶה אֵלֵי וכו' (סוֹטָה ל), כִּי אִזּוֹ נִתְּגַלָּה אֱלֹקֵתוֹ מְאֹד מְאֹד, וְכָל הַמַּיִם הַיְּדוּדִים נִתְּגַרְשׁוּ וְלֹא יָכְלוּ לְשַׁלֵּט עַל יִשְׂרָאֵל. הֵינּוּ כָּל הַחֲמָאִים וְעוֹנֹת שֶׁהֵם בְּחִינַת מַיִם הַיְּדוּדִים נִכְנָעוּ וְנִתְּבַטְּלוּ אִזּוֹ וְלֹא הָיָה לָהֶם שׁוֹם שְׁלִיטָה עַל יִשְׂרָאֵל, וְזֶה בְּחִינַת רַחֲמָנוּת הַנ"ל לְהַצִּיל יִשְׂרָאֵל מִעֲוֹנוֹת וּלְהַאֲרִיר בָּהֶם הַדַּעַת שֶׁל הַשֵּׁנֶת

כבודו, ועל-כן זמנה כל הלילה, אבל היום שהוא גבוה יותר בחינת אספקלריא המאירה בחינת השגת דרי מעלה בחינת איה מקום כבודו בחינת מ"ה, ועל-כן שם דיקא אין נתגלה אלקותו יתברך כל כך. ועל-כן אין זמנה כל היום כמו בלילה רק בשעה מיחדת, כי אז הוא בבחינת איה, ואין נתגלה אלקותו כל כך בבחינת מלא כל הארץ כבודו, רק בבחינת איה שהוא השגת דרי מעלה, ועל-כן אין זמנה כי אם מעט. אבל בלילה בחינת דרי מטה שהוא בחינת מלא כל הארץ כבודו, ועל-כן בכל הלילה בלה היא זמן קריאת שמע, כי דיקא בבחינת דרי מטה מגלילן אלקותו יתברך בחינת מלא כל הארץ כבודו כנ"ל:

ז כי עקר קריאת שמע הוא בשביל בחינת דרי מטה כנ"ל, כדי לעורר מהשנה שוכני עפר, בבחינת הקיצו ורננו שוכני עפר כנ"ל במאמר הנ"ל. ועל-כן נתנה התורה הסימן של זמן קריאת שמע 'בשכבך ובקומך', כי זה עקר בחינת קריאת שמע להתעורר מהשנה כנ"ל. ועל-כן עקר זמן קריאת שמע של לילה ושל יום זמן שניהם הוא מתחלת השכיבה עד הסוף, דהיינו עד זמן קימה ביום שהוא בסוף שלש שעות ביום, שכן

בחינת תרומה שאין לה שעור, בחינת מ"ה בחינת תרום"ה. ומחמת שאנו צריכין שיהיה אכילתנו בבחינה זו שמאיר בשעת האכילה הארת הרצון, על-כן אנו צריכין לפרש קדם האכילה תרומה וחלה לפניה שהם בחינת מ"ה כי אין להם שעור, כדי שיאיר בהאכילה הארת הרצון כנ"ל. ועל-כן נתן התנא סימן לקריאת שמע משעת אכילת תרומה שהוא בחינת הרצון שמתגלה בשעת אכילה וכו' כנ"ל, וכן בברייתא שאר התנאים רבם נתנו סימן משעת אכילה משעה שהעני אוכל פתו וכו' (שם), כי קריאת שמע הוא בחינת הארת בן ותלמיד שעל-ידי זה מאיר הרצון בשעת אכילה כנ"ל:

ח ועל-כן צריכין לקרות קריאת שמע בלילה וביום, כמו שכתוב ובשכבך ובקומך. כי יום ולילה זה בחינת אספקלריא המאירה ואספקלריא שאינה מאירה, שהם בחינת השגת בן ותלמיד שזהו בחינת קריאת שמע כנ"ל. ועל-כן זמן קריאת שמע של לילה זמנה כל הלילה, אבל קריאת שמע של יום אין זמנה רק בשעה מיחדת עד רביע היום, כי הלילה שהיא בחינת אספקלריא שאינה מאירה בחינת השגת דרי מטה, היא בחינת ההשגה של מלא כל הארץ

כנ"ל. וזהו בעצמו בחינת שמע בכל לשון וכו', דהינו שיכולין לגלות אלקותו יחפד אפלו בכל לשונות הגוים, כי מלא כל הארץ כבודו, וזהו בעצמו בחינת הנ"ל בחינת השגת דרי מטה בחינת הקיצו ורגנו שוכני עפר, שלא יהיו מראשין עצמן כמו שכתוב שם במאמר הנ"ל. כי אפלו בשגופל למקום שגופל חס ושלום שזה בחינת לשונות הגוים שהם בחינת כל התאוות רעות וכו', ואף-על-פי-כן יכולין לגלות אלקותו גם שם בבחינת הקיצו ורגנו שוכני עפר על-ידי בחינת כל, שהוא בחינת קריאת שמע בפה כנ"ל, בחינת השמע לאוניד וכו'. וזהו בעצמו בחינת שמע בכל לשון, כי מלא כל הארץ כבודו ולית אתר פנוי מזה וכו' כנ"ל:

ברוך ה' לעולם אמן ואמן:

דרך בני מלכים לעמוד בשלש שעות ביום (שם ט). נמצא שכל זמן קריאת שמע של לילה ויום הוא רק מתחלת השכיבה עד הסוף. כי זה עקר בחינת קריאת שמע, כדי לעורר דרי מטה מבחינת שנה, לגלות להם כי ה' עמם בבחינת הקיצו ורגנו שוכני עפר כי מלא כל הארץ כבודו. וזה בחינת קריאת שמע בפה דוקא כנ"ל:

י וזה שאמרו רבותינו ו"ל ולמדו שני למודים מתבת שמע, כי דרשו 'שמע' השמע לאוניד מה שאתה מוציא בפך (ברכות טו), וגם דרשו 'שמע' בכל לשון שאתה שומע (שם יג), שמתר לומר קריאת שמע בכל שבעים לשונות. כי שניהם אחד, כי קריאת שמע בפה בחינת השמע לאוניד הוא כדי לפרסם אלקותו בפני כל דרי מטה

הלכות נטילת ידים לסעודה הלכה ג

הרצון שזה נעשה על-ידי שנמשכת הפרנסה מבחינת הידים שיש בים החכמה וכו'. ועל-כן זוכין להארת הרצון בשעת אכילה דיקא, עין שם במאמר הנ"ל. וזה בחינת נטילת ידים קדם האכילה, כי על-ידי שגומלין הידים ומטהרין אותם במים על-ידי זה ממשיכין עליהם הארת הרצון מים החכמה ואז

על-פי המאמר "ויהי מקץ - כי מרחם ונהגם" בליקוטי תנינא סימן ז', עין שם מה שכתב שם שעל-ידי כלליות בן ותלמיד זוכה להארת הרצון בשעת אכילה וכו':

א וזה בחינת נטילת ידים לסעודה. כדי שתהיה האכילה בבחינת אכילה דקדשה שמתגלה בשעת אכילה הארת

בישראל ולשמרם ולהצילם מכל חטא ועוון, על-ידי זה מאירין בחינת המקיפין הנ"ל בחינת ים החכמה הנ"ל אשר משם נמשך פרנסה מהידים שיש בים הנ"ל, ועל-ידי זה זוכין להארת הרצון בשעת האכילה. נמצא, שעקר הארת הרצון נמשך על-ידי שמירה מעונות שנמשך על-ידי הדעת הנ"ל שהוא בחינת משה כנ"ל. וכל העונות חס ושלום, עקר פגמם הוא בבחינת ידים, כמובן בדברי רבנו ז"ל במקום אחר (לקוטי מוה"ר סימן סו אות ב), כמו שאמרו רבותינו ז"ל (אבות פ"ג מ"א): ואי אתה בא לידי עברה, 'לידי' עברה דיקא. וזה בחינת עצבון ידים הנאמר בדור המבול שמרדו במקום, כמו שכתוב (בראשית ה, כט): זה ינחמנו ממעשנו ומעצבון ידינו וכו'. כי עקר הפגם שהוא בחינת עצבות בחינת ויתעצב אל לבו הוא נוגע בידי דיקא, כמובן בדברי רבנו על פסוק ומעצבון ידינו הנ"ל המובא במאמר "וביום הבפורים" סימן נ"ו, עין שם.

כי עקר פגם כל העברות נוגע בידי שיהם בחינת פלליות כל התורה בלה, כלל כל העולם כלו, כמו שאמר רבי אליעזר הגדול קדם הסתלקותו שיהיה שני ידיו ואמר: וי לתרין תורות

נכללין הידים בתוך בחינת מי הים, כי רביעית מים הוא בחינת מקנה, כמובא בפוסקים (עין שלחן ערוך יורה דעה סימן רא, לה) שמדאורייתא רביעית מטהר במקנה. ומקנה הוא בחינת ים, כמו שכתוב (בראשית א, י): ולמקנה המים קרא ימים. ועל-כן על-ידי הרביעית מים שמטהרים בהם הידים על-ידי זה נכללין הידים בתוך בחינת הים, היינו בבחינת ים החכמה. ואז עקר האכילה והפרנסה נמשכת מידים אלו, כי עקר הפרנסה נמשכת מן הידים שיש בים החכמה כנ"ל. ואז בשזוכין לקבל האכילה משם, אזי נמשך ונתגלה הארת הרצון בשעת האכילה שזה עקר קדשת האכילה.

וזה עקר התכלית לזכות להארת הרצון הנ"ל, כי ים החכמה הנ"ל ששם מאירין המקיפין הנ"ל שהם בחינת הארת בן ותלמיד, זה בחינת הארת הדעת של משה רבנו עליו השלום, שהוא האיר הדעת הזה, כמובן שם במאמר הנ"ל. ועקר הדעת הוא להציל ולשמר ולהוציא את ישראל מן העברות חס ושלום, שזה עקר הרחמנות על ישראל עם קדוש למי שיודע מהיכן ישראל הם לקוחים איך הם רחוקים לגמרי מעונות רחמנא לצלן וכו', עין שם. ומי שזוכה להאיר הדעת

העונות כנ"ל. וזה עושין קדם האכילה דיקא כדי שתהיה האכילה בבחינת הארת הרצון כנ"ל:

ג ומי שמוזל חס ושלום בנטילת ידים ואוכל בלא נטילה, הוא בחינת פגם אכילת עין הדעת טוב ורע שכולל כל העונות שבתורה, כי עקר פגם אכילת עין הדעת הוא בבחינת ידים, בבחינת (בראשית ג, ו): ותקח מפריו ותאכל וכו'. ועקר הפגם שאכלו מאכל שאין מאיר בו הארת הרצון, כי הרצון הוא למעלה מן הכל אפלו מן הדעת דקדשה ושם בבחינת רצון אין שום אחיות הפסטר אחרת כלל. כי 'כלא במחשבה אתפרידו' (זהר חלק ב נד:). אבל למעלה מן המחשבה, למעלה מן הדעת, שהוא בחינת הרצון, שהוא למעלה מן הכל, אין להם שום אחיות כלל. ועל-כן רצה ה' יתברך שלא יאכל אדם הראשון רק אכילה שהיא כלה בבחינת הארת הרצון, אבל למטה מן הרצון ששם יש איזה אחיות לבחינת עין הדעת טוב ורע, משם לא יאכל כלל.

כי עקר בריאת האדם היה בשביל בחינת רצון שיזכה בשלמות לבחינת הארת הרצון שזה תכלית השלמות, כמובן בדברי רבנו ז"ל בכמה

דאתאבדו מעלמא (זהר חלק א צט). וכמו שכתוב (ישעיה מח, ג): אף ידי יסדה ארץ וימיני טפחה שמים. כי באוריתא ברא קדשא בריך הוא עלמא שהוא בחינת שתי הידים. ועל-כן עקר הפגם חס ושלום מגיע בהידים. ואזי הידים בבחינת (שמות יז, יב) וידי משה כבדים, כי משה הוא הדעת שמאיר בישראל לשמרים ולהצילים מידי עברה. ומי שנכנס בו רוח שטות ומסלק הדעת ממנו חס ושלום ועושה איזה חטא ועוון, אזי מגיע הפגם למשה שהוא כלליות התורה ועקר הפגם בידים כנ"ל בבחינת ידי משה כבדים. וידי דיקא כנ"ל. וזה שכתוב (ישעיה נ, ב): ושמר ידו מעשות כל רע. 'שמר ידו' דיקא:

ב נמצא שעקר הפגם בידים. ועל-כן צריכין לשאת הידים אל המוח שהוא הדעת בבחינת (תהלים קלד, ב): שאו ידכם קדש וברכו וכו', כדי להמשיך הארת קדשת הדעת שהוא בחינת משה על הידים דיקא כדי להנצל על-ידי זה מידי עברה, כי כל החטאים תלויים בידים דיקא כנ"ל. וזה בחינת נטילת ידים כדי לטהר את הידים דיקא על-ידי מימי הדעת שהם בחינת ים החכמה כנ"ל שזה הדעת מציל ומטהר את ישראל מכל

יִרְדּוּ בְּזִכּוֹת מֹשֶׁה שֶׁהוּא בְּחִינַת 'מֹה',
בְּחִינַת הָאֵרֶת הָרָצוֹן הַנ"ל.

וְזֶה בְּחִינַת אֲכִילַת שֶׁבֶת שֶׁהוּא בְּחִינַת
אֲכִילַת מֶן, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (שְׁמוֹת טו,
כח): וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֲכַלְהוּ הַיּוֹם, שְׁנֵאמַר
עַל אֲכִילַת מֶן. וּמִשָּׁם אָנוּ לְמִדִּים עֵקֶר
אֲכִילַת שֶׁבֶת כְּמוֹ שֶׁלְּמִדּוֹ רְבוּתִינוּ וְ"ל
מִמֶּקְרֵא זֶה לֵאכֹל שְׁלֹשׁ סְעֻדוֹת בְּשֶׁבֶת. כִּי
אֲכִילַת שֶׁבֶת הִיא בְּחִינַת מֶן, כְּמוֹכָא
שֶׁבְּשִׁבְלִי זֶה מִנִּיחִין הַפֶּת בֵּין שְׁתֵּי מַפּוֹת
זָכַר לְמֶן וְכו', כִּי אֲכִילַת שֶׁבֶת הִיא פֶּלֶה
בְּחִינַת רָצוֹן, כִּי שֶׁבֶת הוּא בְּחִינַת רָצוֹן,
בְּחִינַת בִּאֲהָבָה וּבְרָצוֹן הַנִּחְלָתָנוּ וְכו',
בְּחִינַת רַעְיוֹן דְּרַעְיוֹן שְׁנִתְגַּלָּה בְּשֶׁבֶת. כִּי
אֲכִילַת שֶׁבֶת זֶה בְּחִינַת עֲנֵג שֶׁבֶת, בְּחִינַת
אֲזִי תִתְעַנֵּג עַל ה', 'עַל ה'" זֶה בְּחִינַת רָצוֹן
כִּידוּעַ, כִּי "עֲנֵג" זֶה עֲדֵן נִ'הֵר ג', כְּמוֹ
שֶׁאִיתָא בְּזוֹהַר הַקְדוּשׁ (וְהֵר חֶלֶק א כו.),
בְּחִינַת (בְּרַאשִׁית ב, י): וְנָהָר יֵצֵא מֵעֵדֶן
לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֶּן. וְעֵדֶן הוּא בְּחִינַת
(יִשְׁעִיָּה סד, ג) עֵין לֹא רָאִתָּהּ וְכו', שֶׁהוּא
בְּחִינַת הַשְׁגַּת הָרֵב שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת הָאֵרֶת
הָרָצוֹן כְּמוֹכֵן בְּמֵאמָר הַנ"ל. וְנָהָר יֵצֵא
מֵעֵדֶן זֶה בְּחִינַת יָם הַחֲכֵמָה הַנ"ל שֶׁנִּמְשָׁךְ
מִבְּחִינַת הָאֵרֶת הַדַּעַת עַל-יְדֵי בְּחִינַת
מֹשֶׁה כְּנ"ל שֶׁהוּא מְשַׁקֶּה אֶת הַגֶּן. הֵינּוּ
'עֹשִׁיבִין וְדִשְׁאִין דְּאִתְרַבִּיאוּ בְּגִן' (לְקוּשִׁי

מְקוֹמוֹת (עֵין לְקוּשִׁי מוֹהֲר"ן תַּנְיִנָא סִימָן ז),
וּבְפֶרֶט בְּסִפּוּרָיו שֶׁסִּפֵּר עִמָּנוּ. וְקִצְתָם כְּכֹר
נִדְפָסוּ בְּשִׂיחוֹת הַר"ג (שִׂיחָה נא). וּמֹשֶׁה
רַבֵּנוּ רַבֵּן שֶׁל כָּל הַנְּבִיאִים תְּכַלִּית
שְׁלֵמוֹתָיו בַּעַת הַסְתַּלְקוֹתָיו הָיָה שֶׁהִגִּיעַ
לְתְּכַלִּית שְׁלֵמוֹת הָרָצוֹן שֶׁנִּסְתַּלַּק בְּחוּד
בְּחִינַת רַעְיוֹן דְּרַעְיוֹן, רָצוֹן שֶׁבְּרָצוֹנוֹת.
וְאַדָּם הָרִאשׁוֹן נִבְרָא שִׁינִיעַ תְּכַף לְמַעֲלָה
זוּ בְּשִׁלְמוֹת לְבְּחִינַת רָצוֹן, וְעַל-כֵּן הוֹשִׁיבוּ
תְּכַף בְּגִן-עֵדֶן וְיָצוּ עָלָיו 'מִכֹּל עֵץ הַגֶּן אֲכַל
תֹּאכֵל' וְכו' (בְּרַאשִׁית ב, טז):

וְלִבְּאִזְרָה קִשָּׁה: לָמָּה נִצְטוּהָ לֵאכֹל
מִכֹּל עֵץ הַגֶּן, הֲלֹא עֵקֶר
הָאֲזוּהָרָה הוּא שֶׁלֹּא יֵאכֹל מֵעֵץ הַדַּעַת.
וּבְנוֹדָא שְׁאָר הָאֵילָנוֹת שֶׁלֹּא הִזְהִיר עֲלֵיהֶם,
מִי יִמְנְעוּ מִלֵּאכֹל מֵהֶם, וְלָמָּה נֵאמַר לוֹ
בְּפִרוּשׁ מִכֹּל עֵץ הַגֶּן אֲכַל תֹּאכֵל. אֵךְ
אֲכִילַת פְּרוֹת עֲצֵי גִן-עֵדֶן הֵם עֵקֶר שְׁלֵמוֹת
הָאָדָם, כִּי הֵם אֲכִילָה דְקַדְרָשָׁה הַנ"ל,
בְּחִינַת אֲכִילָה שְׁמַאיִר בַּהּ הָאֵרֶת הָרָצוֹן
שֶׁעַל-יְדֵי הָאֲכִילָה כְּזוֹ בָּאִים לְתְּכַלִּית
הַשְׁלֵמוֹת שֶׁזֶה בְּחִינַת אֲכִילַת שֶׁבֶת,
אֲכִילַת הַמֶּן, כִּי הַמֶּן שֶׁאֲכָלוּ יִשְׂרָאֵל הִיא
בְּחִינַת אֲכִילָה שֶׁהִיא פֶּלֶה בְּחִינַת הָאֵרֶת
הָרָצוֹן, שֶׁהִיא בְּחִינַת מֹה בְּחִינַת מֹשֶׁה,
כְּמוֹ שְׁנִתְבָּאֵר בְּמֵאמָר הַנ"ל. כִּי עַל שֵׁם
זֶה נִקְרָא מֶן, כִּי לֹא יָדְעוּ מֶה הוּא, כִּי הַמֶּן

מוהר"ן סימן ח, ו; הינו נשמות ישראל, להשקותם ולהחיותם להמשיך עליהם קדשה וטהרה. וזה בחינת שלש סעדות של שבת שהם בחינת ענג שבת עדן נהר גן, כמובא בזהר הקדוש. זה בחינת הארת בן ותלמיד שהם בחינת הארת הדעת, בחינת ים החכמה הנ"ל שהוא בחינת נהר היצא מעדן כנ"ל:

כי סעדת ליל שבת - הוא בחינת הארת התלמיד שהוא בחינת מלא כל הארץ כבודו, שזה בחינת מלכות חקל תפוחין קדישין. סעדת שחרית - הוא בחינת עתיקא קדישא שהוא בחינת כתר בידוע. בחינת איה, כמו שאומרים אז במספא איה מקום כבודו וכו'. וזה בחינת השגת הבן שהוא בחינת איה. סעדה שלישית הוא בחינת כלליות בן ותלמיד שזה עקר השלמות שיהיו נכללין זה בזה, כי סעדה שלישית - הוא בחינת סעדת זעיר אנפין בחינת נחלת יעקב שהוא מכריח מן הקצה אל הקצה. נמצא, שאכילת שבת הוא בחינת הארת הרצון הנ"ל.

וזה בחינת אכילת עצי גן עדן שנצטוו עליהם אדם הראשון: מכל עץ הגן אכל תאכל. כי אכילת פרי גן עדן הם בחינת ענג, כי הם גדלים על ידי הנהר היצא מעדן וכו' וכנ"ל. אבל מעין הדעת

טוב ורע הזהירו שלא לאכל כלל, כי ה' יתברך רצה שיהיה אכילתו רק מבחינת הארת הרצון שאין שם אחריות הסמרא אחרא כלל כנ"ל. ועל ידי שאכל אדם הראשון מעין הדעת, על ידי זה נמשך סמרא ומסאבא. וכל הטהרות הם על ידי מי מקנה שהם בחינת נהר יצא מעדן וכו'. וזה בחינת נטילת ידים קדם האכילה כדי לטהר הידים מפגם וזממ' הנחש שעקר הפגם נוגע בידים כנ"ל. ועל ידי הפנים נטהרין ונכללין הידים בבחינת ים החכמה, בבחינת 'שאו ידכם קדש וברכו' שהידיים נכללין בבחינת קדש שהוא בחינת ים החכמה שנקרא קדש. ואז נמשכת האכילה מהידיים שיש בים החכמה שבאותה האכילה מתגלה הארת הרצון כנ"ל, כי כל אכילתנו צריכה להיות בבחינת הארת הרצון כנ"ל. כי אפלו כשמנח המאכל לפני האדם עדן הוא צריך לבקש להוציא המזון מפי מלפא, כמו שאיתא בזהר הקדוש על רב המנונא סבא (והר חלק ב סב): שאף על פי שהיה המאכל מוכן לפניו לא היה רוצה להתחיל לאכל עד שהתפלל על מזונו, ואמר: עד דאתיבה מפי מלפא וכו'. וזה בחינת נטילת ידים שנותלין הידים כדי שימשך המזון מפי מלפא מבחינת הידים

(שבת סב:). כי משם נמשך העשירות והפרנסה מבחינת הידים שיש בים החכמה שזה בחינת נטילת ידים כנ"ל:

ו ועל-כן צריך שיהיה הכלי שלם. כלי זה בחינת תלמיד, כמובא בדברי רבנו ז"ל בחלק א' סימן ג"ג. ועל-כן צריכה הכלי להיות שלמה כדי שלא תהיה חסרה שלא תוציא המים שמכניסין בה רק תהיה שלמה ומלאה שזה בחינת כוס של ברכה שצריך שיהיה שלם ומלא. כי הארת התלמיד הוא בחינת 'מלא' בחינת: מלא כל הארץ כבודו, בחינת: ויהושע בן נון מלא רוח חכמה כי סמך משה ידיו עליו. 'מלא' דיקא, כמובן במאמר הנ"ל בסופו. ואז דיקא כשהכלי שהוא בחינת תלמיד הוא בשלמות ובמלאה, אז יוכל לקבל בחינת מימי הדעת בחינת ים החכמה, בחינת מלא כל הארץ כבודו. ואז נכלל ביחד בחינת בן ותלמיד ואז על-ידי זה יוכל לטהר את הידים מבחינת ידים עסקניות, מבחינת עצבון ידים, מבחינת ידי עברה כנ"ל. כי זה העקר שהתלמידים יעשו תלמידים אחרים, כמובן בדברי רבנו ז"ל, דהינו להאיר הדעת בעולם להצילם מעוונות שזה בחינת נטילת ידים כנ"ל:

שיש בים החכמה כנ"ל, כדי שיתגלה בזה המאכל הארת הרצון, ואז דיקא התר לאכילת ישראל כנ"ל:

ד וזה בחינת (ברכות נה.) 'שלחן מכפר כמזבח', כי אכילה דקדשה על ידה מתגלה הרצון שנמשך מבחינת כלליות בן ותלמיד שהוא בחינת הדעת של משה שהוא הפך עוונות כנ"ל, שהוא בחינת סלח נא שזוכין ביום-כפור שעל-ידי זה זוכין לבחינת חגכה בחינת חגבת הבית שהיא בחינת כלליות בן ותלמיד, כמבאר כל זה במאמר הנ"ל, עין שם היטב. נמצא, שהארת הרצון שזוכין בשעת האכילה נמשך מבחינת סליחת עוונות. ועל-כן שלחן מכפר כמזבח, כי בכל הקרבנות נאמר לרצון בחינת הארת הרצון וכנ"ל. וזה בחינת לא תאכלו ולא תגעו בו פן תמתנו - הוסיפה על הצווי, כי עקר האסור הוא האכילה:

ה ועל-כן 'המזלזל בנטילת ידים חייב מיתה' (סוטה ד:), בחינת פגם עין הדעת וכו'. ועל-כן נעשה עני, כי אין לו פרנסה, כי עקר הפרנסה והעשירות נמשך מהידים שיש בים החכמה כנ"ל, שזה נמשך על-ידי נטילת ידים כנ"ל. ועל-כן אמר רב חסדא: "אנא משאי מלא חפנאי מיא ויהבו לי מלא חפנאי מיכותא"

הלכות נטילת ידים לסעודה הלכה ו

ראשי פרקים להלכות נטילת ידים לסעודה הלכה ו

על-פי התורה 'כי מרחמם וינהגם'.
 וכבר מבאר מזה בהלכה ג
א כי צריכין לטהר קדם האכילה הידים
 דיקא, כי כל עבודת האדם בעולם
 הזה הוא לאכילא שמואל בימינא,
 כמובן בזהר הקדוש בכמה מקומות (חלק
 ב רי:), כי כל אחיות הסטרא אחרא הוא
 מסטרא דשמואלא. ועקר העבודה
 שבשביל זה בא האדם לעולם הוא
 לאכפאי לסטרא אחרא עד שיהיה נכלל
 שמואל בימין. וימין ושמואל הם בחינת
 דרי מעלה ודרי מטה. בבחינת (ישעיה מה,
 יג): אף ידי יסדה ארץ וימיני טפחה
 שמים. ארץ ושמים הם בחינת דרי מטה
 ודרי מעלה וזה בחינת גוף ונפש, חמר
 וצורה. וזה בחינת עולם הזה ועולם הבא,
 כי הכל בבחינה אחת, כי הגוף נגד הנפש
 הוא בבחינת עולם הזה בחינת חמר,
 בחינת דרי מטה, בחינת שמואל וכו',
 והנפש הוא בבחינת עולם הבא בחינת
 צורה בחינת דרי מעלה בחינת ימין.
 והעקר שיהיו נכללים יחד כל הבחינות
 הנ"ל שהם כלל העולמות
 העליון בתחתון ותחתון בעליון כמו
 שכתוב בהתורה הנ"ל, הינו שיהיה נכלל

שמואל בימין, העולם הזה בעולם הבא,
 דרי מטה עם דרי מעלה שהוא בחינת
 כלליות הגוף בהנפש וכו'. ועל-ידי
 האכילה מתחבר הנפש עם הגוף, כי
 האכילה מחיה את האדם שהוא מה
 שהנפש מחיה הגוף על-ידי האכילה, כי
 כך ברא ה' יתברך ברצונו שדיקא על-ידי
 האכילה יהיה נמשך חיות הנפש אל
 הגוף ויתחברו יחד שזה עקר החיים. כי
 כשהנפש מתפרד מהגוף חס ושלום, וזהו
 בחינת מיתה.
ועל-בן המצוה הראשונה נצטוו אדם
 הראשון בענין האכילה שלא
 לאכל מעץ הדעת טוב ורע, כי עקר
 תקונו היה תלוי באכילה, כי טוב ורע
 אחיותם מימין ושמואל כידוע, וה' יתברך
 רצה שהאדם לא יאכל כלל אכילה ששם
 נאחו טוב ורע שהוא אכילת עץ הדעת,
 כי רצה שכל אכילתו יהיה רק מהארת
 הרצון שנמשך מים החכמה שמשם עקר
 שרש הפרנסה והאכילה דקדשה שעל-
 ידי זה עקר שלמות ההתחברות והכלליות
 של דרי מעלה ודרי מטה שהם השגת
 אי"ה ומלא, כמבאר בהתורה הנ"ל,
 שעל-ידי זה עקר כלליות שמואל בימין

דבר חותר על האדם מאד מאד בתחבולות אין מספר בכל יום ויום וכמעט בכל שעה ורגע שאי אפשר לעמוד על עמדו כי אם על-ידי התורה שקבלנו מרבותינו ז"ל והעקר הוא הרמזים שיש בהתורה. ועל-כן באמת צריכין לחפש ולבקש מאד רבי אומי שקבל מרבי אומי ולדבר עמו פה אל פה כדי להבין הרמזים שמרמזו בידיו עד היכן להתחזק וכו' וכו', מפל שכן בהשגת אלקות וכו"ל.

ובל זה נמשך על-ידי אכילה וקדושה שנמשכת משם מהידים שהם הרמזים שיש בים החכמה ששם הארת הרצון. ועל-כן רצה ה' ויתברך שלא יאכל האדם אכילת עץ הדעת טוב ורע, כי על-ידי הדעת אי אפשר להשיג כלליות הנ"ל. ועל-כן משם נאחז טוב ורע, כי עקר כל הכלליות הוא רק על-ידי הרצון שנמשך על-ידי רמזים שהוא למעלה למעלה מהדעת. ואדם הראשון פגם בזה על-כן נגזר עליו מיתה שהוא פרוי בין הנפש והגוף וכו'. והתקון על-ידי התורה שנתן משה רבנו עליו השלום שעקרה לכלל העולמות התחתון בעליון ועליון בתחתון וכו' בבחינת (משלי ל, ד) מי עלה שמים וירד וכו'. וכן בכל דור ודור הרבי

וכו' ושם שרש שתי הידים שעל ידם נבראו שמים וארץ, דרי מעלה ודרי מטה. שהם בחינת הרמזים שיש בים החכמה שהם ההתבוננות שבלמוד הקדוש שאי אפשר לכאור בפה בפרוש גומרים אותה בידים שהם בחינת רמזים. ועל-ידי זה דיקא נכללים יחד השגת הבן והתלמיד שהם השגת אי"ה ומל"א, שהם בחינת השגת דרי מעלה ודרי מטה.

כי זה ידוע שהשגת אלקות גבה מאד מאד, כי לית מחשבה תפיסה בה כלל, כי אם לכל חר כפום מה דמשער בלבה. והעקר הוא כלליות אי"ה ומל"א שאין נתפסין במח ובלב כי אם על-ידי בחינת רמזים שהם בחינת ידים שבבים החכמה. ומשם משתלשלים כל הלמודים הקדושים וכל ההתבוננות בתורה ויראה שכלם אי אפשר להבינם מרבו בשלמות כי אם על-ידי רמזים שהם בחינת ידים. כי אפלו בחכמות התורה בנגלה בפשטים בגמרא פרוש רש"י תוספות אי אפשר להבין תמצית הדבר ומתיקת הפשט והחדוש כי אם על-ידי שגומרים להבינם להתלמיד בידים שהם בחינת רמזים, כמו שרואין בחוש שהרב מסביר הפשט לתלמידיו בתנועות ידיו. מפל שכן וכל שכן בדרכי עצות בעבודת ה' שהפעל

והתחברות עליונים ותחתונים שזה עקר השלמות כנ"ל, על-כן צריכין או לטהר הידים במים שנמשכין מבחינת (תהלים קד) "זה הים גדול ורחב ימים", כי שם עקר כלליות העולמות שהם בחינת שתי הידים הנ"ל שעל-ידי זה עקר הטהרה והקדושה, כי עקר שלמות הקדושה הוא כשנכללין העולמות יחד בבחינות המבארים שם. שזהו בחינת קדשת הידים ימין ושמאל שנכללין יחד וכן"ל:

ג. וזה בחינת פורים. שהוא להכניע קלפת המן-עמלק שהוא בחינת כפירות, כמובא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי תנ"א סימן יט). ועקר הכפירות על-ידי הקשיות על שרצים להבין בשכל כלליות העולם הזה בעולם הבא, איך הם נכללין על-ידי תורתנו ומצוותינו הקדושים שזה אי אפשר להבין בשכל אנושי בשום אופן. וכמובן בהשיחה הקדושה הנדפסת בספר ספורי מעשיות (שיחות הר"ן סימן מ) מענין ה'דריידיל', מענין גלגל החור וכו' שעקרו היה בבית-המקדש וכו', עין שם. ועל-כן היה הנס על-ידי מרדכי שנתן לב להסתכל על הרמזים שמרמז לנו ה' יתברך בכל עת, כמו שפרש רש"י על פסוק (אסתר ב. יא): "ומה יעשה בה" - זה אחד משני צדיקים וכו' שהם דוד ומרדכי

האמת הוא בחינת משה שעוסק בלמוד הקדוש הזה להאיר בדרי מעלה ודרי מטה השגת א"ה ומל"א לכללם יחד. והעקר על-ידי הרמזים שהם בחינת ידים שיש בהם החכמה.

ועל-כן צריכין לטהר את הידים דיקא קדם האכילה, והטהרה על-ידי המים הנמשכין מים החכמה ששם מאיר הארת הרצון ומשם שרש הידים שהם הרמזים הנ"ל. ואז זוכין שהאכילה בקדושה שיהיה לה כח לחבר הנפש עם הגוף שהוא בחינת כלליות דרי מעלה ודרי מטה, כלליות שמאלא בימינא וכו' כנ"ל:

ב. וזה בחינת נטילת ידים שחרית כשקמים מהשנה, כי שנה אחד מששים במיתה (ברכות נו:) והתעוררות השנה הוא בחינת תחית המתים וכמו שמבכרין על זה: המחזיר נשמות לפגרים מתים. ועל-כן צריכין לטהר הידים במים הנ"ל כשקמים מהשנה שהוא בחינת מיתה שהוא בחינת פרוד בין הנפש והגוף שמשם אחיות הסמרא אחרא כנ"ל. ועל-כן בשעת שנה סמרא אחרא שריא על ידוהי דיקא (והר וישב) וכן"ל. ועל-כן כשקמים מהשנה וחוזרת הנשמה ומתחברת עם הגוף שזה בחינת כלליות

טו): כי לא ידעו מה הוא. בחינת תכלית הידיעה אשר לא גרע - רק בדרך רמזים יכולים לרמוז לכל אחד לפי ערכו תכלית הידיעה הזאת שהוא השגת משה, שהוא בחינת הרכי האמת, שהוא בחינת מן שירד בזכותו, שהוא יודע להאיר תכלית הידיעה הזאת על-ידי הרמזים וכו'. והוא בחינת 'משלוח מנות איש לרעהו' וכנ"ל ששולח כל אחד לחברו מנות שהם מיני אכילה של סעדת פורים שבהם מלבשים הרמזים הנ"ל כדי שיאיר כל אחד בחברו הדעת הקדושה הנ"ל על-ידי הרמזים וכו' וכנ"ל:

ה ועל-כן כל הכנעת ומפלת עמלק היה על-ידי הידים של הרב שהוא בחינת משה שהם בחינת רמזים בבחינת (שמות י, יא) והיה כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל, ודרשו רבותינו ז"ל (ראש השנה כט.) שכל זמן שישראל מסתכלין כלפי מעלה וכו' הינו כנ"ל. שמשה עשה מלחמה עם עמלק שהם בחינת הפירות והקשיות של המחקרים על-ידי הרמת ידיו דיקא, שהם הרמזים הנ"ל שרמזו לישראל בנידוי הקדושים שייסתכלו כלפי מעלה, ויזכרו ויבינו מרחוק כל הנסים והנפלאות והנוראות שעשה ה' יתברך עמם וכל ההתנוצצות אלקות שזכר

וכו'. וכמו שכתוב (אסתר שם, כ כא) "אין אסתר מגדת וכו' ומרדכי יושב וכו'", המרמזה על כך (רש"י שם). ועל-כן כל פונתם להרע של אחשוורוש והמן היה לכמל עבורת בית-המקדש כמו שאמרו רבותינו ז"ל וכמו שכתוב בכתבי האר"י ז"ל (פרי עץ חיים שער הפורים), כי עקר כלליות עליון בתחתון וכו' היה בבית-המקדש על-ידי הקרבנות שמכפרין וכו' כמו שכתוב בהש"ח הנ"ל. על-כן התקנאו והתגרו ביותר בבית-המקדש וכו':

ד וזה בחינת סעדת פורים ומשלוח מנות, כי עכשו האכילה בקדשה בבחינת הארת הרצון כי נמשכת מהרמזים הנ"ל. ועל-כן כל אחד שולח לחברו מנות מסעדת פורים כדי לרמוז לו על-ידי זה הרמזים שיש בים החכמה, כי כבר מבאר בתורה הנ"ל שהעקר שכל אדם ידבר עם חברו ביראת שמים ויאיר לו ויקבל ממנו הארת הרכי הנ"ל שמאיר בן ותלמיד שמלא כל הארץ כבודו וה' אתנו וכו'. ועקר שלמות הארת הדעת הוא על-ידי הרמזים וכו', שמהם הפרנסה דקדשה של ישראל שהיא בחינת מן, בחינת (מכילתא בשלח): לא נתנה תורה אלא לאוכלי המן, שנאמר בו (שמות טו,

ומתנות אלא שגלח ראשי ועשה אותי סכל. מיד נתקנא למשה לערער. והוא לא ידע חק פרה אדמה תהיה בפרה על ישראל, עד כאן לשונו. והוא פליאה, מה ענין חק פרה אדמה למחלקת קרח. אך על-פי דברי אדונינו מורנו ורבינו ז"ל הנ"ל רמז לנו שיש להם קשר כי בפורים תקן מחלקת קרח. ומפורים נעשה בחינת פרה אדמה. נמצא שבאר לנו שפרה אדמה הוא תקון מחלקת קרח. והוא ענין פסיקתא הנ"ל:

ז אך סוד הענין בודאי אי אפשר להבין. כי הוא סוד פרה אדמה שהוא חק נעלם וסתום מאד שעל זה נאמר (קהלת ז, כג): אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני. אך אף-על-פי-כן כל מה שאפשר למצא איזה רמזים בזה מתיבים אנו לחתור ולמצא, כי גם בכל הספרים הקדושים לא בארו לנו זה הסוד של פרה. ואף-על-פי-כן גלו לנו כמה רמזים בהסוד הנעלם הזה, כי כבר מבאר שעקר התקון שבשכילו נברא האדם הוא לאכללא שמאלא בימינא וכו' כנ"ל.

וזה היה כל פגם קרח, כמו שכתוב בתקונים ובוהר הקדוש (חלק א יא): דקרח בעי לאחלפא שמאלא בימינא וכו', כי קרח היה לוי שהוא בחינת שמאל

נתקע בלבם על ידו וכו', ולא יסתכלו כלל על הקשיות והחקירות והכפירות שרוצה להכניס בלב, כי אין הזמן מספיק לתרצם. ועל-כן 'סיג' לחכמה שתיקה' וכו', כמו שכתוב שם שכל זה בחינת רמזים הנ"ל שצריך בכל פעם הרב לשחק רק התלמידים החפצים באמת יבינו רמזים הרבה על-ידי שתיקתו ונתנועותיו הקדושים שהם בחינת ידים וכו'.

ו ובה תבין רמזים קצת בענין מה שכתוב (בליקוטי תנינא סימן עד): אחר פורים קורין פרשת פרה, כי מתחלה הוא פור וכו'. ואחר-כך נעשה פרה וכו'. גם קדם לזה שמענו מפיו הקדוש שבפורים היה עוסק לתקן חטא מחלקת קרח ואמר שהוא סוד מפלג מאד מאד. והרמז בפסוק (ויקרא יג, מא): ו'אם מ'פאת פ'ניו י'מרט ר'אשו', ראשי תבות פורים, קרח הוא וכו', עין שם בהשיחות (חיי מוה"ר צ).

והענין מוכן קצת מרחוק על-פי מה דאיתא בפסיקתא מובא בליקוטי הראובני בפרשת חקת וזה לשונו: למה נאמר פרשת פרה אחר מחלקת קרח, לפי שהקהתים הטהרו לשאת ארון ברית ה' שנאמר בכתף ישאו. אמר קרח: לא די שהוציאו אותי מכלל כהנה

ולב כסיל לשמאלו וכו', ענן שם). וזה בחינת מצות תגלחת השערות של המצורע שבא על-ידי מחלקת על-ידי שספר לשון הרע שזהו בחינת חטא קרח. שמרמו בפסוק: ואם מפאת פניו ימרט ראשו וכו'. ועל-כן היו הלויים צריכים תגלחת במצורעים וטמאים, כמו שפרש רש"י שם (במדבר ח, ו), כי הם מסמא דשמאלא כנ"ל שישם נאחזים הדינים ועקר בהשערות וכו"ל. אבל כל זה אי אפשר להבין, כי כלליות שמאלא בימינא אי אפשר להשיג בשלמות. ועל-כן (אבות פרק ג) "סוג לחכמה שתיקה" שהיא בעצמה הרמזים הנ"ל שיש בים החכמה, כי יש כמה דברים שאין מבינים אותם רק על-ידי בחינת שתיקה, שהוא בחינת רמזים, שהוא בחינת הארת הרצון.

ועקר ההתבוננות שמבינים על-ידי התגלות תורתו של הרבי האמת הוא מה שמבינים ממנו כל אחד ואחד לפנים דרגה שעד כאן תחום שבת ואי אפשר להבין יותר, כמו שכתוב שם בבאור בענין המקיפים וכו' שבשביל זה צריך לשתק כדי שלא יכנס בקשיות ותרוצים שהם למעלה מהזמן וכו'. נמצא, שעקר מה שמדבר הרב עם כל אחד ואחד ומאיר בו דעת להצילו מעוונות

בקדשה בידוע, אבל משם כל אחיות השתלשלות הדינים הקשים, וכל עבודתו היה להמתיקם על-ידי שיהיה נכלל במשה ואהרן שמסרו להלויים לשא את המשכן, ובפרט קרח שהיה מנושאי הארון שהיה צריך להמשיך עליו קדשת התורה שבארון ועקר הקדשה שהיה צריך לכבול דעתו והחכמות שלו נגד משה, כי זה עקר החכמה לכבול דעתו לגמרי בפרט נגד רבי אמתו בזה שהוא משה רבנו עליו השלום. וקרח פגם בזה מאד וסמך על דעתו וחלק על משה ועל-ידי זה הפריד שמאל מימין עד שהתגברו תקף הדינים עליו ונפל לשאול תחתיות רחמנא לצלן.

ועל-כן היה הפגם מה שאמר שעשה אותו סכל כמה שגלח שערו והוא רצה להיות חכם וזה היה כל פגמו כנ"ל. ועל-כן פגם כמה שקרא תגר על שגלח שערו. כי השערות הם מותרים מחין ובקדשה הם גבוהים מאד, כי על ידם עקר ההתבוננות שמאיר הרבי האמת לתלמידיו וכו', אבל בשמירתם יותר, בפרט בשיש פגמים חס ושלום, אזי נאחזים בהם הדינים וצריכין לגלחם (וכמו שכתוב מזה בסיון סט בהתורה של אסור גולה, וענן שם מה שכתוב על פסוק: לב חכם לימינו

(בענין ה'דרידל') שזה עקר התקון ואף-
על-פי שגם סוד זה אי אפשר להשיג, עם
כל זה מאחר שהיה עבודת הקרבנות
בבית-המקדש יכולין לדבר בזה, כי
בבית-המקדש היה כל התורה וכל
ההשגות וכו'. אבל פרה מעשיה בחוץ
ממש והיא חקה נפלאה מאד, רק כל
עבודתה היה על-ידי ששחט אותה נגד
פתח אהל מועד ששחטה בחוץ והסתפל
נגד בית קדש קדשים. זה בחינת 'לעיני
העמים' הנ"ל שהמשיך אז קדשה זאת
לידע שצריכין מבחוץ להסתפל לפניו על
הבית-המקדש שהוא בחינת התורה
שעמדה שם שהוא בחינת הרבי האמתי
שהוא הדעת האמתי בחינת משה, בחינת
הבית-המקדש, כי 'כל מי שיש בו דעה
כאלו נבנה בית-המקדש בימיו' (פרכות
לג.). וצריכין להסתפל לשם. אבל העקר
צריכין לידע שרחוקים מאד מאד מזה
הדעת ואסור לכנס לזה שירצה חס
ושלום, להבין הקשיות שנעלמו ממנו כל
חד כפום דרגה, כי על זה נאמר (קהלת
ו): "אמרת אהבמה והיא רחוקה ממני".

ועל-בין הפרה מטרת מטמאת מת
שגרים אדם הראשון על-ידי
שאכל מעץ הדעת טוב ורע, שעקר הפגם
היה 'ראסתפל במה דלא הוי לה רשוי',

וכו' העקר הוא שמבאר לו שיבין מרחוק
שיש חכמות אמתיות והשגות נפלאות
בתורה כדי שיתחזק אמונתו עד שיכול
לבוא לבחינת בטול אל האין סוף בחינת
הארת הרצון, אבל חקף בשרוצה להבין
ולהכניס בדעתו הוא פוגם בזה וצריך
לברח מזה מאד בחינת (חגיגה יג):
'במקלא ממך אל תדרש וכו'". וכל זה
הוא ענין מה שכתב אדונינו מורנו ורבינו
ו"ל (בהתורה הדי רבי שמעון סימן סא) על
פסוק כי היא חכמתכם ובינתכם לעיני
העמים וכו' לענין סוד העבור שיש בזה
חקמה שיכולין לגלותו ואף-על-פי-כן לא
ידעו הסוד רק יבינו שהסוד אצלנו וכו',
עין שם. וכמו כן הוא בין ישראל בעצמן
בין הרב והתלמידים ושאר העולם שהם
מגלים חכמות ועצות עמוקות וגבוהות
מאד מאד ואף-על-פי-כן הסוד נשאר
אצלם. רק שעל-ידי ההתגלות שלהם הם
מסבירים להעולם שנשאר הסוד אצלם.
וזה בחינת פרה אדמה שמעשיה בחוץ.
והיא חק סתום ונעלם ביותר מכל
המצוות:

כי בהקרבנות שהיו בבית-המקדש על-
ידי זה נכללו העולמות בבחינת
עליונים למטה ותחתונים למעלה, כמו
שכתוב (שחות הר"מ) בענין הגלגל וכו'

בְּשִׁפּוֹי כְּרָצוֹנוֹ לְהִתְנַבֵּר עַל מַרְדְּכִי וְכָל
יִשְׂרָאֵל חֵם וְשָׁלוֹם, וְה' יִתְבָּרַךְ בְּרַחֲמָיו
הַפֶּךְ הַדִּבְרֵי עַד שֶׁתְּלוּ אוֹתוֹ וְאֵת זֶרְעוֹ וְכו'.
עַל-יְדֵי זֶה וְנַעֲשֶׂה פִּזְרִים שֶׁהוּא עַל שֵׁם
הַפּוֹרֵר עַד שֶׁנַּעֲשֶׂה מִזֶּה בְּחִינַת פֶּרֶה
אֲדָמָה שֶׁמַּעֲשִׂיהָ בַּחוּץ וּמִסְתַּכָּלִים לַפָּנִים
וְכו' שֶׁהוּא עֶקֶר בְּחִינַת אֲמִרְתִּי אַחֲכָמָה
וְהִיא רְחוּקָה מִמֶּנִּי שֶׁעַל-יְדֵי זֶה עֶקֶר
הַתְקוּן וְכו'ל:

ח וְעַל-כֵּן קוֹרִין אַחֲר־כֵּךְ תִּכְף פְּרִשֶׁת
הַחֲדָשׁ שֶׁהוּא סוּד קֹדֶשׁ הַחֲדָשׁ
שֶׁהוּא סוּד הָעֵבֹר, כִּי כָּל זֶה הוּא בְּחִינַת
סוּד הָעֵבֹר, בְּחִינַת כִּי הִיא חֲכָמְתְּכֶם
וּבִינְתְּכֶם לְעִינֵי הָעַמִּים. 'לְעִינֵי הָעַמִּים'
דִּיקָא וְכו'ל (עַיֵן שֵׁם בְּהַתּוֹרָה "חֲדִי רַבִּי
שָׁמְעוּ" הַג' בְּסִימָן סֵא וְתִבִּין). כִּי עֶקֶר הַסוּד
הָעֵבֹר שֶׁהוּא סוּד קֹדֶשׁ הַחֲדָשׁ שֶׁנִּתְקַשֶּׁה
בּוֹ מוֹשֶׁה הוּא לְתַקֵּן פְּגִימַת הַלְבָנָה עַד
שִׁיְהִיָּה אֹרֶךְ הַלְבָנָה כְּאוֹר הַחֲמָה, שֶׁהוּא
בְּחִינַת כְּלָלִיּוֹת 'אֶסְפָּקְלָרִיא שְׂאִינָה
מֵאִירָה' שֶׁהוּא בְּחִינַת הַלְבָנָה, בְּבִחִינַת
'אֶסְפָּקְלָרִיא הַמֵּאִירָה' שֶׁהוּא בְּחִינַת
הַחֲמָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת כְּלָלִיּוֹת הַשְּׁגָת דְּרִי
מִטָּה שֶׁהוּא מְלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ,
בְּהִשְׁגָּת דְּרִי מַעֲלָה שֶׁהוּא בְּחִינַת אִיָּה
וְכו', כְּמִבְּאֵר שֵׁם בְּהַתּוֹרָה 'כִּי מְרַחֲמִם'
הַג'ל. שֶׁכָּל זֶה אִי אֶפְשָׁר לְכַלֵּל בְּשִׁלְמוֹת

שֶׁרָצָה לְדַעַת טוֹב וְרַע שֶׁנִּמְשָׁכִין מִיָּמִין
וּשְׂמָאל לְדַעַת עַל-פִּי דַעַת וְשֶׁכָּל כָּל
שֶׁרָשָׁם וְאֵיךְ הֵם נִכְלָלִים יַחַד וְכו' וְכו'ל.
וְעַל-יְדֵי זֶה נִגְזֵר מִיתָה שֶׁהוּא פְּרוּד כְּנ"ל.
וְעַל-כֵּן עַל-יְדֵי הַפֶּרֶה שֶׁשָּׁחַט נֶגֶד פֶּתַח
אֹהֶל מוֹעֵד שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת הַג'ל שֶׁמִּסְתַּכָּל
רַק מְרַחֵק עַל הַדַּעַת הַקֹּדֶשׁ וּמִמְשִׁיד
מִמֶּנּוּ קִדְּשָׁה לְדַעַתוֹ לְהַבִּין שֶׁיֵּשׁ סוּד
וְחֲכָמָה עֲמֻקָּה אֲכָל הוּא רְחוּק מִמֶּנּוּ
כְּנ"ל, עַל-יְדֵי זֶה מִטָּהֲרִין וּמִתְקַנִּים פָּנִים
מִמָּאֵת מֵת שֶׁנִּמְשָׁךְ מֵאֲדָם הָרִאשׁוֹן שֶׁפָּנִים
בְּזֶה כְּנ"ל.

וְכָל זֶה הוּא תְקוּן חֲטָא קִרַח שֶׁפָּנִים בְּזֶה
כְּנ"ל. וְכָל זֶה עוֹסְקִין לְתַקֵּן בְּפוּרִים
כְּנ"ל, כִּי הֵמָּן הַפִּיל פּוּר הוּא הַגּוֹרֵל וְרָצָה
לַפָּנִים בְּהַגּוֹרֵל שֶׁל יוֹם הַכַּפּוּרִים שֶׁנִּתֵּן
הַכֶּהֱן עַל שְׁנֵי הַשְּׁעִירִים אֶחָד לַה' וְאֶחָד
לְעֻזְאֵל שֶׁהוּא סוּד פֶּרֶה אֲדָמָה שֶׁמַּעֲשִׂיהָ
בַּחוּץ כְּמִבְּאֵר. וְהַשְּׁנֵי שְׁעִירִים הֵם בְּחִינַת
שְׁעֵרוֹת הַג'ל, בְּחִינַת הֵן עָשׂוּ אֶחָד אִישׁ
שְׁעִיר - שְׁהִיָּה מְלֵא שְׁעֵרוֹת וְכו' (בְּרֵאשִׁית
רַבָּה סו, טו). אֲכָל בְּהַשְּׁעֵרוֹת בְּעֶצְמָם,
שֶׁהֵם בְּחִינַת שְׁנֵי הַשְּׁעִירִים, יֵשׁ שְׁתֵּי
בְּחִינּוֹת כְּנ"ל בְּחִינַת לֵב חֶסֶד לִימִינוֹ וְכו'
כְּנ"ל. וְאִי אֶפְשָׁר לְהַשְׁיֵג זֹאת. עַל-כֵּן
צָרִיכִין לְהַטִּיל גּוֹרֵל אִיָּה לַה' וְכו'. וְהֵמָּן
כָּפַר בְּזֶה וְאָמַר שֶׁהוּא יִמְשִׁיד הַגּוֹרֵל

ממנו. ובפרט כשבא על ידי חכמות שלו לידי מחלוקת חס ושלום, מכל שכן כשחולק על ידי זה על כשרים ממנו וכו'. ויש שאומרים בפה מלא אמת שהוא ירא ה' וכשר ממנו, אבל אף-על-פי-כן אינו מתנהג כראוי לפי דעתו שנדמה לו שהוא חכם בעיניו כמצוי זה הרבה בכמה בחינות. וזה מוזק לכל אחד יותר מכל העוונות, כי מחלוקת ושנאת חנם קשה מהכל ועל ידי זה נחרב הבית-המקדש, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (גמין נו), ועדין השמן מרקד לעכב בבנין בית-המקדש על ידי זה על ידי רבוי המחלוקת והקטגוריה בכל העולם, בפרט בין החכמים והכשרים וכו'. כי כל זמן שהאדם שומר עצמו מכל מיני מחלוקת על האמת ומבטל דעתו נגד דעת התורה והצדיקים אמתיים יש לו תקנה לעולם יהיה איד שיהיה. פי גדול ה' ואין יודעין כלל וכו' בנרשם שיחה קדושה ואת בספר חיי מוהר"ן (סו; שיחות הר"ן ג). ומוכן שם שעקר התקנה והתקון על ידי שמאמינים בגדלת ה' ותורתו וצדיקו ושאיין יודעין כלל וכו'.

הלכות בציצת הפת

חקרו ודרשו ופלפלו הרבה בענין הבצוע, כמו שכתוב בגמרא (סנהדרין קב:): מהיכן קא שרית המוציא וכו' שמוכן שיש בזה

כי אם על ידי בחינת השתיקה, בחינת הרמזים, בחינת הארת הרצון וכו' שזה עקר התקון לכל הנ"ל.

ובבב זה עוסקין קדם פסח שאז עקר התחלת התקורות ישראל לאביהם שבשמים על ידי משה רבנו שמאיר הדעת בכל ישראל וכו' שעקר התקון על ידי זה כנ"ל (ועין מזה עקר במקום אחר בהלכות פטר חמור (הנמצא בהלכות פסח הלכה ט) ששם מבאר ענין פסח ומצה ואסור חמין על פי התורה כי מרחמם הנ"ל). אך כאן נתוספו דברים רבים על ענין הארבע פרשיות ועדין הפסח כמוס ונעלם מאתנו רק שרואין מרחוק וכו' ועוד לאלקי מליו:

מ והעקר לעבדא שהאדם איד שהוא צריך לוהר על כל פנים מחכמות, שלא יהיה חכם בעיני עצמו, כי החכמות של העולם מוזקין מאד לכל אחד ואחד, כמו שכתב אדונינו מורנו ורבנו ז"ל (ליקוטי מוהר"ן תנניא סימן מד): החכמות מפילין את האדם, וכמו שכתוב (משלי כו, יב): ראתי איש חכם בעיניו תקנה לכסיל

י על פי התורה כי מרחמם ונהגם הנ"ל. וזה בחינת בציצת הפת שיש בו כמה דינים בענין הבצוע. ורבותינו ז"ל

גדולה. ועקר האכילה המושביע את האדם הוא הלחם. ועל-כן יש בו עשרה מצוות, כמו שכתוב בפור' ושלחן ערוך, כי צריכין לברר התבואה והלחם בכמה פרורים. וזה בחינת כל הפרחות והיגיעות שפורחין בהתבואה עד שנעשה לחם שהם: החרישה והזריעה והקצירה והברור ממין ותכן ואחר-כך למחנה ולנפותו ולנקותו מסבין ומרסין וכו'. וכל זה נמשך מחטא אדם הראשון שחטאו היה באכילה שאכל מעץ הדעת טוב ורע שאז נגזר עליו 'בזעת אפך תאכל לחם' וכו' (בראשית ג, יט) שהם כל המלאכות והיגיעות הנ"ל עד שנעשה לחם. והכל בשביל פרורים לבער הרע והפסלת ולברר הטוב. ועל-כן באמת עקר הפרור ברוחניות נעשה על-ידי ישראל על-ידי עושר מצוות הנוהגות בפת כנ"ל.

ובל אלו הפרורים לברר הטוב מהרע, האכל מהפסלת, לנקות התבואה ממין ותכן שהם בחינת הקלפות הקודמין לפרי, הכל הוא לברר האמונה הקדושה שפגם בה אדם הראשון שהוא על-ידי שדוחין ומכערין מהמח הקשיות שיש בלב כל אחד שמהם נמשכין כל מיני כפירות שהם בחינת הקלפות בחינת מין ותכן החופין על החטה, כמובן בתקוני

סודות עמקים (וכמו שכתוב בזה בהלכות הקודמים הלכות בציעת הפת הלכה ג והלכה ה):

כי כל תקון בציעת הפת שדקדקו בו רבותינו ז"ל כל כך, הוא שצריכין לראות לבצע הפת בכרכה באפן שיזכה בשעת האכילה להארת הרצון הנ"ל המבאר בהתורה הנ"ל, כי מבאר שם שעל-ידי כלליות בן ותלמיד על-ידי זה זוכין בשעת האכילה להארת הרצון המפלג וכו'. כי המלכות, שהיא בחינת יראה, מקבלת הפרנסה מהידים שיש בים החכמה שהם בחינת רמזים וכו' ששם מאירין המקיפין שהם בחינת מה בחינת שתיקה וכו'. וזה בחינת אין משיחין בסעודה וכו', עין שם כל זה היטב:

יא וזה בחינת מה שכתוב בשלחן ערוך שצריך להניח העושר אצבעות על הפת בשעת הבציעה וכו'. להורות שהלחם שאוכל נמשך מהידים הנ"ל שיש בים החכמה כנ"ל שעל-ידי זה קדשת האכילה שעקרה הוא ליבות אז להארת הרצון שנמשך על-ידי הידים שהם הרמזים וכו' כנ"ל:

יב וזה בחינת (שם): מהיכן קא שרית המוציא מהיכן דקרים בשולא. כי אכילת ישראל צריכה להיות בקדשה

האכילה כל אחד כפי מה שזוכה לקבל מרבו האמתי הארת בן ותלמיד כנ"ל, כי הארת הרצון עקרו על-ידי שלמות האמונה שזוכין על-ידי שמאיר בו רבו בדעתו הנפלא כי מלא כל הארץ כבודו וכו', כמובן שם בהתורה הנ"ל ובהשקחה הקדושה שדבר עמנו אחר-כך ומוכא בפסר ספורי מעשיות (שיחות הר"ן סימן לב), עין שם. ועל-כן כשבאין לאכל את הלחם שנעשה מהתבואה שכבר נתבררה בכמה ברורים ממין ותכן וסבין ומרסין וכו' שהם בחינת הקשיות והבלבולים וכו' כנ"ל, שכל זה נמשך מהדעת הקדושה של הרב שהוא בחינת משה שמאיר הדעת הקדושה בכל אחד לדעת כי ה' הוא האלקים וכו'. אבל תכלית שלמות הדעת הוא השתיקה בחינת סוג לחכמה שתיקה שהוא בחינת הארת הרצון כנ"ל. ועל-כן בשורצין לאכל הלחם שאז עקר המשכת החיות שהוא החכמה והדעת שצריכין להמשיך על-ידי הלחם הזה, על-כן כל התקון שיאכלנה בברכה בקדשה ובטהרה באפן שיוכה על-ידי אכילת הלחם הזה להארת הרצון שהוא עקר תקון ושלמות הדעת שנתברר עד הנה על-ידי כל העבודות שעשו בהתבואה עד שנעשה לחם כנ"ל.

זהר (דף יא:) ובוהר הקדוש (חלק ג רכו.) לענין ברור ההלכה שהוא בחינת לברר החטה ממין ותכן כי הכל אחד, כי על-ידי האכילה נמשך חיות להאדם. ועקר החיות הוא הדעת והחכמה, כמו שכתוב (קהלת ו, יב): החכמה תחיה. ועל-כן המאכל בשרשו בפרט הלחם שהוא העקר גבה מאד, כי משרש בו כח וחיות שהוא בחינת חכמה להחיות את האדם ולקשר נפשו בגופו. אבל מחטא אדם הראשון יש סביב הלחם פסלת הרבה שהם מין ותכן וכו' שהם בחינת הקשיות שהם בלבול הדעת שמסבבין את המח עד שאין יכול להבין ההלכה על בריה שהם דיני התורה הקדושה שבשביל זה צריכין להתניגע מאד לברר ההלכה מהקשיות שהם בחינת מין ותכן, כמו שכתוב בתקוני זהר כנ"ל. וביותר צריכין לברר הלחם מהקשיות והפסולות שרוצים לבלבל את האמונה הקדושה שזה העקר. כי עקר תקון האכילה הוא על-ידי אמונה, כמו שכתוב במקום אחר (סימן סב לקוטי א). כי עקר קיום הדעת ושלמותו הוא על-ידי האמונה כמבאר בדבריו ו"ל כמה פעמים (שיחות הר"ן ריו). וזה בעצמו בחינת הארת הרצון, בחינת שתיקה הנ"ל שזוכין בשעת

אחר וכו', ענן שם היטב. וזה הסיג והצמצום שממשיכין שהוא השתיקה זה נמשך על-ידי היראה שהוא בחינת צמצום, כי העקר להמשיך עליו יראה עד שיהיה לו יראה ופחד ובושה לחקר בדעתו המגשם במה שאין לו רשות, כי אפלו הצדיק הגדול בעצמו בחינת משה מצמצם מחו מחמת יראה ואינו מביט בהשגת אלקותו למעלה ממדרגתו שעומד בו עתה, שזהו בחינת (שמות ג, ו): ויסתר משה פניו כי ירא מהביט אל האלקים וכו'.

ועל-בן צריכין לבצע המוציא מהיכא דקרים בשולא שהוא מקום ששלט בו האש יותר שהוא בחינת יראה, בחינת צמצום כנ"ל שכל עקר גמר תקון הלחם שיהיה ראוי לאכילת אדם הוא על-ידי זה על-ידי שנאפה באש שעל-ידי זה נעשה לחם לזון ולהחיות את האדם, כי עקר החיות שכללם שהוא החכמה והדעת שמחיה כנ"ל עקר שלמותו הוא על-ידי הצמצום הנ"ל שהוא בחינת שתיקה כנ"ל, שהוא בחינת יראה, בחינת אש. ועל-בן כל גמר תקון הלחם הוא על-ידי האש. ועל-בן במקום ששלט בו האש יותר שהוא היכא דקרים בשולא שם צריכין לבצע הלחם כדי לזכות

ועל-בן הוהירו רבותינו ז"ל (ענן שלחן ערוך ארח חיים סימן קסו) לדרקדק מאוד בעת הבציעה איך לבצע, באפן שיבצעו וישברו הלחם עד שיאכלו אותו בקדשה שיזכו לקבל הארת הרצון בשעת האכילה. וזהו 'מהיכן קשרית המוציא מהיכא דקרים בשולא', שהוא מקום ששלט בו האש יותר. כי האש הוא בחינת יראה, כמו שכתוב במקום אחר (סימן קיד). כי עקר תקון כל הנ"ל הוא על-ידי היראה כמו שכתוב שם בהתורה הנ"ל וכמו שכתוב בהתורה "רצועה היתה יוצאה" וכו' (בסימן עז לקושי תנינא), ששייכה לזה שעקר תקון האכילה על-ידי היראה. ועל-ידי זה ממשיכין הארת הרצון בשעת האכילה, כי היראה בחינת צמצום, הינו בחינת שתיקה הנ"ל, ששם מגלין הדעת לחבריו ותלמידיו ומבטלין ממחם במה קשיות וכפירות. אבל עדיו רוצה המוח לרוץ ולפרח להבין עוד ועוד. אזי צריכין לעשות סיג לדבריו שהוא השתיקה ולרמוז לו עד פה תבוא, כי אסור לך לחקר יותר לפי בחינתך, כי 'במפלא ממוך אל תדרש' וכו' וכמוכין כל זה בהתורה הנ"ל בענין הקשיות והתרוצים וכו' שמבאר שם שכל מה שמכניסין איזה מקיף תכף נכנס מקיף

יתברך ברא את הלחם. ועל-כן אנו מברכין אותו יתברך על זה, דהינו שלא לכנס עוד בקשיות וחקירות כלל שזה היה כל חטא אדם הראשון באכילת עץ הדעת דאסתכל במה דלא הוי לה רשו וכו' כנ"ל. כי עתה צריכין לתקן זאת על-ידי אכילת ישראל בברכה. ועל-כן צריכין לבצע מקום ששלט בו האש ביותר שהוא בחינת יראה, כי עקר צמצום הדעת הוא על-ידי היראה שעל-ידי זה נמשך הפניג והמחצה הנ"ל שהוא השתיקה שעל-ידי זה זוכין להארת הרצון הנמשך בשעת האכילה על-ידי הידים שיש בים החכמה שמשם כל הפרנסה, כי הכל תלוי זה בזה כמובן בהתורה הנ"ל:

יד ועל-כן צריכין לדרק לברך על השלם שהוא חשוב ביותר, כי עקר השלמות הוא על-ידי היראה, כמובא בבריו ו"ל מאמר הזהר הקדוש (חלק ב עט): 'כי באתר דאשתכח יראה תשכח שלמותא', כמו שכתוב: כי אין מחסור ליראי. כי צריכין לאכל בקדשה באפן שיהיה נמשך שביעה בחינת צדיק אכל לשבע נפשו הפך הרשעים שנאמר (משלי יג, כה): בהם ובטן רשעים תחסר. ועקר השביעה הוא על-ידי הארת הרצון הנ"ל

באכילה הזאת להארת הרצון שזה העקר שנמשך על-ידי בחינת השתיקה שנמשך מבחינת צמצום הנ"ל שהוא בחינת אש, בחינת יראה כנ"ל:

יג כי בתחלה כשהלחם שלם אי אפשר לאכלו כך עד שבוצעין ופורסין ושוכרין אותו לחתיכות ואחר-כך לועסין אותו. ואז דיקא מביה את האדם. וכל זה הוא ברור ההלכה שהוא ברור הדעת שאחר שמבצערין כל הפסלת שהם הקש והתבן וכו' מההלכה עדין צריכין ללעס את ההלכה להבינה היטב על מכוונה להכניסה בלב, כי התרוין לשון שביעה כמובא, הינו שהתרוצים על הקשיות הם בחינת שביעה שמשבירים ומבטלים את הקשיות עד שיודעין ההלכה על בריה ומחלקים ופוסקים את ההלכה לכמה וכמה חלקים ופסקי דינים וכו', שאז עקר שלמות ברור ההלכה. וכן הוא בעקר הדעת הפנימי להשיג ולידע את ה' יתברך.

ובל זה הוא בחינת בציעת הלחם ושביירתו שיהיה ראוי לאכילה, על-כן צריכין לדרק מאד בענין הבצוע שתכלה ברכה עם הפת שהבציעה תהיה רק בבחינת הברכה שהוא האמונה הקדושה בפשיטות שמאמינים שה'

כי כל זמן שמקרב עצמו להצדיק אוי הצדיק אוהו בידו ומודיעו בכל פעם כי עדן ה' אתו ואצלו וכו' כי מלא כל הארץ כבודו ומקיץ ומעורר אותו בכל פעם שלא יתיאש בשום אופן בעולם בבחינת הקיצו ורגנו שכני עפר וכו', כמו שכתוב שם. וכל זה הוא בחינת פסח שהוא הגאולה הראשונה שהיתה על-ידי משה רבנו שהוא עקר בחינת הרבי האמתי הנ"ל שיכול להאיר בדרי מעלה ודרי מטה ולקשרם ולכללם יחד כמו שכתוב שם.

ובן עתה בגלות המד הזה כל תקנתנו וכל גאולתנו ופדות נפשנו שאנו מקוים ועוסקים להמשיך עלינו בכל יום בבחינת (תהלים סט): קרבה אל נפשי גאולה וכו' הכל הוא בכח הצדיקי אמת האלו שהם בחינת משה שהוא היה הגואל הראשון והוא יתיה הגואל האחרון בבחינת (קהלת א, ט): מ'ה ש'תיה הוא שיהיה. והוא גם עתה בגלותנו עמנו כי אתפשטותה בכל דור דור ומאיר בנו על-ידי צדיקי אמת כי עדן ה' עמנו ועם כל אחד ואחד בפרטיות איך שהוא וכו' כנ"ל:

מז ועל זה מרמז פסח ומצה ומרור, כי הקרבן פסח זה בחינת כלליות

בחינת פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון. ועקר הארת הרצון נמשך על-ידי היראה כנ"ל. על-כן צריכין לברך על השלם שהוא בבחינת יראה ששם עקר החשיבות, כמו שכתוב בסימן ה' בהתורה "בחצצרות" שעקר החשיבות הוא היראה בבחינת יראת ה' היא אוצרו וכו':

מז וכל זה הוא בחינת פסח. וענין בהלכות פטר חמור הלכה ד' (הלכות פסח הלכה ט) שם מבאר כמה דברים מענין מצה ואסור חמין וכו' על-פי התורה הנ"ל. ועל-פי דברינו הנ"ל יתבאר עוד בחסדו יתברך. והכלל, כי עקר שלמות האדם שנבאר בשבילו הוא שיחבר דרי מעלה עם דרי מטה וכו', כמבאר לעיל מזה. שזה הענין בשלמות נעשה רק על-ידי צדיק הדור הגדול במעלה מאוד שיודע להאיר בדרי מעלה ובררי מטה בבחינת כי כל בשמים ובארץ וכו' ולחברם ולכללם יחד וכו' כמבאר במקומו בהתורה הנ"ל (בסימן ז בלקוטי תנינא, עין שם היטב). וכל אחד ואחד כפי קרובו להצדיק בן מקבל על עצמו הארה זאת שעל-ידי זה כל תקונו לנצח, כי על-ידי הארה הזאת לא יפל ולא יתרחק לעולם אפלו אם יעבר עליו מה,

בתחלת התקרבנותו וכו'. וכל זמן שהוא אצלו בחינת התחלה, כי אחר שחזר וקלקל כפי מה שיודע בנפשו, על-כן בודאי הוא צריך עתה לחזר ולהתחיל מחדש וכו', כמבאר בדברינו הרבה בזה. על-כן כפי מדרגתו השפלה בודאי אי אפשר לו לידע כל זה, רק שמאירין לו באפן שייכל להתחזק באמונה כי עדן ה' אתו, אבל חלילה שיכנס בקשיות ותרוצים שהם לפי בחינתו למעלה מהזמן שאין הזמן מספיק לבאר הקשיות והתרוצים שיש שם וכו', כמו שכתוב שם בהתורה הנ"ל.

וזה בחינת מצה שנוהרין או מאד מחמין שלא להתחיל להחמין מוח כלל בחקירות וקשיות וכו'. וכמבאר כל זה בהלכות פטור חמור הנ"ל (הלכות פסח הלכה ט), עין שם היטב. וזה 'מורור' וזכר ל'וימרו את חיייהם' (שמות יב, ח). כי על-ידי פסח ומצה שעל-ידי זה נמשכין הארת מחין גדולים ועצומים מאד על כל אחד מיישראל עד שיתחזק כל אחד במקומו לדעת כי עדן ה' אתו כי מלא כל הארץ כבודו וכו', שזה בחינת כלליות העולמות וכו', שזה עקר התקון עד שזוכין לבחינת שתיקה הנ"ל שהוא בחינת הארת הרצון בשעת האכילה וכו'.

העולמות עליון בתחתון ותחתון בעליון בבחינת 'עליונים למטה ותחתונים למעלה' שזה עקר שלמות הגאולה, כמו שכתוב בספר ספורי מעשיות על פסוק גאלת שבת נחלתך הר וכו'. והוא שיד לתורה 'כי מרחמם' הנ"ל, עין שם (שיחות הר"ן סימן מ). כי מבאר שם שזהו בחינת קרבות. שהבהמה עלתה לריח ניחוח לה' למעלה. והקדוש-ברוך-הוא, כבכול, ירד למטה בבית-המקדש וכו', עין שם. ובהקרבן פסח האיר בחינה זאת בפלא גדול יותר ויותר שגם בארץ מצרים שהיתה מלאה גלולים, גם שם האיר משה רבנו בעצם כחו שיוכלו גם שם להקריב הקרבן פסח להעלות הבהמה לה' ממקום טמא בזה ולהוריד את ה' יתברך בעצמו לשם, בבחינת (הגדה של פסח) ועברתי בארץ מצרים וכו' אני ה' אני ולא השליח וכו' אני הוא ולא אחר וכו' שזהו עקר בחינת עליונים למטה ותחתונים למעלה, בחינת כלליות העולמות וכו'. ועל-ידי זה היתה עקר הגאולה וכו"ל. אבל כבר מבאר שכל זה אי אפשר להשיג רק שהצדיק מאיר בנו מרחוק כי ה' אתנו עדן וכו' אבל אסור לכנס בהקשיות ותרוצים, כי סג לחכמה שתיקה (אבות פ"ג), בפרט כל אחד ואחד

והעקר על־ידי בחינת שתיקה כנ"ל, גם זה בחינת מרידות בבחינת (תקוני זהר תי"ג כח:): וימרו את חיהם בעבודה קשה - בקשיא וכמו שכתוב במקום אחר. ובכמה אפנים זה המרידות קשה מהכל, כי העקר לשבר מניעות המוח שבא מחמת הקשיות ועקמימיות שבלב. אבל מי שרוצה לחוס על עצמו להמלט מבאר שחת ומטיט היון בהכרח שייסבל מרידות אלו כפי בחינתו, ואז יזכה לשלום שהוא בחינת קשר וכלליות העולמות שהם כל הבחינות הנ"ל. אבל צריכין לידע ולהאמין שה' יתברך שולח המרידות ברחמנות ומשליך כל חטאתיו אחר גוו ואינו שולח לו מרידות כפי עוונותיו רק כפי יכולתו כמו שכתוב שם בסימן הנ"ל. אבל על כל פנים בהכרח שייסבל זה המרידות.

וזה בחינת שמטבלין המור בחרסת. ואמרו רבותינו ז"ל: 'דחם הקדוש-ברוך-הוא עלן, הינו כנ"ל שלפי מעשיו לא היה לו כח לסבל המרידות המגיע לו, אך ה' יתברך ממעט המרידות כנ"ל, כי רחמנא חס עלן כנ"ל וזהו חס רות, כמוכא. כי רות מרמו על בחינת דוד שרוה להקדוש-ברוך-הוא בשירות ותשבחות וכו', כמו

ובל זה אי אפשר לזכות כי אם על־ידי בחינת מרור שצריכין לסבל מרידות קדם שזוכין לזה בבחינת מה שכתוב בסימן כ"ז על פסוק הנה לשלום מר לי מר וכו', עין שם מבאר שם ששלום הוא רפואה לכל הדברים רפואת הנפש ורפואת הגוף. אבל אי אפשר לקבל השלום כי אם על־ידי מרידות וכו' רק שה' יתברך מרחם עליו ואינו שולח עליו מרידות כפי עוונותיו הרבים שלא היה יכול לסבל. רק שולח עליו מרידות כפי יכולתו וכו'. וזה בחינת אכילת מרור בליל פסח, כי כלליות העולמות הנ"ל שהוא עקר התקון שזוכין בפסח זה בחינת שלום שעושין שלום בין הנפש והגוף, בין ימין ושמאל, בין דרי מעלה לדרי מטה וכו' כנ"ל. וזה השלום אי אפשר לזכות כי אם על־ידי מרידותא. על־כן צריכין לאכל מרור עם הפסח והמצה שהם בחינת כלליות העולמות כנ"ל:

יז והמרידות שצריכין לסבל הוא בכמה בחינות, כי הרבה צריכין לסבל מרידות ממש מרבוי המניעות והסכסוכים להתקרב לנקדת האמת, ומניעות מחמת פרנסה ולפעמים יסורי הגוף או מבנים חס ושלום. וגם הקשיות והבלבולים המעמקין את הלב שצריכין לברר מהם

ה' רפאך. וכבר נתקשו רבותינו ז"ל בפסוק זה (סנהדרין קא), אך על-פי הנ"ל מבאר היטב כי מבטיחם הבטחה גדולה הנ"ל, הינו אף-על-פי שלפי מעשיהם מקדם היה ראוי שיבוא עליהם כל המחלה אשר במצרים חס ושלום, כי הלא אי אפשר להתרפאות כי אם על-ידי מרירות כנ"ל, אך הקדוש-ברוך-הוא מבטיחם שבחסדו יחוס עליהם ולא ישום עליהם כל המחלה אשר במצרים, כי אם כן לא היו יכולים לסבל והיו לאחר יאוש. רק שיהיה מקל עליהם בכל מה דאפשר ולא ישלח להם כי אם כפי יכלתם. והו' כי אני ה' רפאך, הינו שאני ה' שאני רחמן גדול עוסק ברפואתך, ועל-כן בודאי לא אשלח עליך מרירות כפי מעשיך שהוא בחינת 'כל המחלה אשר שמתי במצרים' רק ארפא אותך ברחמים במעט מרירות כפי יכלתך באפן שתסבל ותתרפא. והו' כי אני ה' רפאך, ובודאי ארפא אותך כראוי וכנ"ל:

שאמרו רבותינו ז"ל (בבא בתרא יד:), הינו שהמתקת המרירות הוא על-ידי שמריון להקדוש-ברוך-הוא בשירות ותשבחות, דהינו שיודעין האמת שהכל בחסד וברחמים והקדוש-ברוך-הוא חס עלן וממעט המרירות כנ"ל. ועל-כן אנו צריכין להודות לו ולשבחו בשירות ותשבחות בבחינת בה' אהלל דבר באלקים אהלל כי הכל בחסד גדול כנ"ל. גם כי החרסת מרמזין על הטיט וכו', כמו שאמרו רבותינו ז"ל (פסחים קטו) כי היו ממררין חיייהם בטיט וחמר וכו', הינו כי צריך לזכר שהיה משקע בטיט הינו לפי מעשיו והקדוש-ברוך-הוא מעלהו משם בבחינת 'ויעלני מבזר שאון מטיט הינו וכו'". ועל-כן בודאי בהקרח לסבל המרירות הנה כי הכל בחסד וברחמים לפי מעשיו וכנ"ל: יח וזה שתכף אחר קריעת ים-סוף כתיב (שמות טו): ויבאו מרתה ולא יכלו לשאת מים ממרה וכו' שם שם לו חק ומשפט ושם נסוהו. כי זה עקר הנסיון לכל אדם המתחיל להתקרב שצריכין לסבל המרירות שעובר עליו וכנ"ל. והו': ויאמר אם שמוע תשמע לקול ה' אלקיך וכו' כל המחלה אשר שמתי במצרים לא אשים עליך כי אני

ראשי פרקים להלכות פסח המהפך להלכות נטילת ידים לסעודה. על-פי התורה פי מרחמם ינהגם:

להעלות כל מעשה בראשית שבששת ימי המעשה ולחמן כל העבדן דחל שיכללו בקדשת שבת שיכללו ששת ימי המעשה בקדשת שבת שזה עקר תכליתם בשעולים ונכללין בשבת שהוא תכלית שמים וארץ, כי שבת בחינת עולם הבא שעקר תכלית העולם הזה שנברא בששת ימי המעשה הוא שיהיה נכלל בעולם הבא שהוא בחינת שבת, שזהו בחינת כלליות העולמות וכו' כנ"ל. על-כן תכף בכניסת שבת צריכין לקדש על היין שהוא בחינת רצון, כי עקר הכלליות הוא על-ידי הרצון וכנ"ל, כי העקר הוא להמשיך רחמנות על העולם להאיר בהם הדעת להוציאם מהרוח שמות שמשם כל העוונות והפגמים רחמנא לצלן. שעקר אחיזתו בששת ימי המעשה בבחינת (זהו בשלח דף סב: סג): שמו העם ולקמו - בשמותא וכו'. אבל בשבת מאיר הדעת, הינו הדעת של הרב המאיר בכן ותלמיד, כי הצדיק בחינת שבת וכו' (וכמו שכתוב מזה במקום אחר לקומי מוהר"ן תנניא סימן סו). ועל-כן מקדשין על היין, כי עקר שלמות כלליות הנ"ל הוא בחינת הארת הרצון וכנ"ל. ואין קדוש אלא במקום

ימ וזה בחינת ארבע כוסות של יין. כי יין בקדשה זה בחינת התגלות הרצון בבחינת (שירובין סה:): כל המתפתה בינו וכו'. וחפץ ביין הטוב הולך לדודי למישרים וכו' (שיר השירים ז, י). ופרש רש"י (שיר השירים א, ד): אהבת המיטור, בחינת אהבה והשתוקקות ורצון מפלג, וכנראה בחוש שמי שהוא ירא שמים ושותה יין בקדשה בשבת ויום-טוב וכו' אזי יתעורר לבו בהשתוקקות נמרץ לה' יתברך. כי וזה היין משמחו בחינת (תהלים קד, טו) ויין ישמח לבב, ושמחה הוא בחינת הרחבת הלב בהשתוקקות נמרץ לה' יתברך בחינת (תהלים טו, יא): שבע שמחות את פניך וכו'. וכמו שכתוב (שיר השירים א): נזכרה דדיך מיני מישרים אהבוה. וזה בחינת כוס יין של ברכת המזון לגלות הארת הרצון שנמשך בשעת האכילה על-ידי כלליות בן ותלמיד וכו' כנ"ל:

וזה בחינת קדוש על כוס יין בשבת ויום-טוב. כי אין אוזרים שיר אלא על היין (ברכות לה), כי שיר הוא עקר הדבקות לה' יתברך ברצון מפלג וכו'. ועל-כן בכניסת שבת שאז צריכין

ממשיכין מחין גדולים מלמעלה בכניסת פסח בחסדו לכד. שהתחלה הוא מקדוש על היין. על-כן אי אפשר לאכל הסעודה מיד, כי עתה אי אפשר לזכות להמשיך ולהאיר בשלמות הארת הרצון כי אם על-ידי שישתו עוד כוס שניה קדם הסעודה ולסדר עליו ההגדה ולספר הנסים והנפלאות שעשה ה' יתברך עמנו שהוציאנו ממצרים בחסדו ומתחלה עובדי עבודה זרה היו אבותינו ועכשו קרבנו וכו' ועל-ידי זה עקר הכלליות של דרי מטה שהוא זה העולם, בדרי מעלה בעולם העליון כלליות עשיה באצילות שהוא בחינת בן חכם שמאיר בכו רשע שהוא בבחינת עשיה שאי אפשר לברר בחינת עשיה להאיר שם הדעת כי אם על-ידי בחינת אצילות כמו שכתוב בפגות, כי העקר הוא לתקן הכו רשע שהוא בחינת עשיה, הינו להאיר הדעת העליון הגבה מאוד להמשיכו בחכמה נפלאה עד שאייר בעשיה כדי להחזיר הרשעים בתשובה, כי כל מה שהוא נמוך ביותר וחולה ומקלקל ביותר צריכין להמשיך עליו שכל ודעת ממקום גבה יותר (כמו שכתוב בהתורה מישא, סימן ל ע"ש).

כי הארבע כוסות הם כנגד הארבעה בנים, כמו שכתוב בפגות. ועל-כן

סעדה כדי להמשיך הארת הרצון בשעת האכילה שאז עקר הארת הרצון שמשם עקר השביעה בחינת ומשביע לכל חי רצון. והיו ואכלת ושבעת וברכת וכו', שהוא מצות ברכת המזון על כוס יין. כי על-ידי זה ממשיך כל אחד הארת הרצון וכו"ל. והיו גם-כן בחינת קדוש של יום-טוב כי 'יום-טוב נמי אקרי שבת' (ביצה יח.):

ב אבל בפסח שהוא תחלת הגאולה שהיתה בנם נפלא ובחסד גדול, כי היה עדן קדם מתן תורה ונגאלו בלי אתערותא דלתתא וכו', על-כן צריכין אז להמשיך הדעת הנ"ל שעקר השלמות הוא הארת הרצון בכמה שנויים, כמבאר בפגות. וזה בחינת ארבע כוסות כנגד ארבע לשונות של גאולה: והוצאתי והצאתי וגאלתי ולקחתי (שמות ז, ה). כי בשבת מעלין על-ידי הקדוש ששת ימי החל על-ידי אתערותא דלתתא שהוא על-ידי התורה והמצוות שעסקו בחל בבחינת (שם כ, ט): ששת ימים תעבדו וכו' ויום השביעי שבת, שפני העבודה של ששת ימים כן זוכה לקדשת שבת וכו'.

אבל בפסח שהיה קדם מתן תורה ולא היה אז אתערותא דלתתא, רק

אבל כל התשובה הוא רק שְׂמִסְפְּרִין כי עֲבָדִים הִיָּינוּ לַפְּרָעָה בְּמִצְרַיִם וַיּוֹצִיאֵנוּ ה' אֱלֹהֵינוּ מִשָּׁם וְכו' וּמֵאֲרִיכִין בְּסִפּוּר זֶה וְכָל הַמְּרָבָה לְסִפּוּר בִּיצִיאַת מִצְרַיִם וְכו' מִשְׁבַּח. (הַגְּדָה שֶׁל פֶּסַח). אָבֵל בְּכָל זֶה עֲדִין אֵין תְּשׁוּבָה מִסְּפָקָת וְטַעַם גָּמוּר עַל כָּל הַמִּצְוֹת וְהַשְׁנוּיִים, כְּמוֹכֵן לְכָל וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּסִפְרֵים מְזוּה. אָבֵל בְּאַמֶּת זֶה עֵקֶר הַתַּקֵּן שְׂמוּדִיעִין לוֹ שֶׁכָּל הַשְׁנוּיִים שֶׁבְּלִילָה הַזֹּאת וְכָל הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוָה הַכֹּל בְּשִׁבְלִי לְהַמְשִׁיךְ עָלֵינוּ הָאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה שֶׁגָּלָה לָנוּ בְּרַחֲמָיו עַל-יְדֵי יִצְיָאֵת מִצְרַיִם עַל-יְדֵי הָאוֹתוֹת וְהַמּוֹפְתִים הַנּוֹרְאִים שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ עַד אֵין חֶקֶר. שְׁעַל-יְדֵי זֶה רֵאִינוּ עֵין בְּעֵין כִּי רָאוּי לָנוּ לַעֲבֹדוֹ וּלְקַבֵּל עַל מַלְכוּתוֹ בְּאַהֲבָה כְּאִשּׁוֹר צִוְּנוּ עַל-יְדֵי מִשְׁה. אָבֵל עֵקֶר הַטַּעַם שֶׁל כָּל מִצְוָה בְּפִרְטִיּוֹת זֶה אִי אִפְשָׁר לְבָאֵר, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים קיט): לְכָל תִּכְלָה רֵאִיתִי קֶץ רַחֲבָה מִצְּתוֹדָה מְאֹד. שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת מַה שֶׁכָּתְבֵנוּ (בְּהַלְכוֹת פֶּטֶר חֲמֹר (הַלְכוֹת פֶּסַח הַלְכָה ט אוֹת ו, ח) הַנ"ל) עַל תְּשׁוּבַת הַבֵּן חֶכֶם אֵין מִפְּטִירִין אַחֵר הַפֶּסַח אִפְיֻקוּמֵן, עֵין שָׁם. וְכֵן לְכָל מְשִׁיבִין רַק בְּחֻק יָד הַיּוֹצִיאֵנוּ ה' מִמִּצְרַיִם, לוֹמֵר שֶׁבְּשִׁבְלִי זֶה אֲנִי אוֹכְלִים עֵתָה מִצָּה מְרוּר וְכו'. וּבְשִׁבְלִי זֶה עוֹשִׂים שְׁנוּיִים כְּדִי

עַל-יְדֵי כּוּס שְׁנֵי שְׂמִסְפְּרִין עָלָיו הַהַגְּדָה שֶׁהוּא כְּנֶגֶד עֲשִׂיָּה וְכו' שִׁיחִיָּה וְכָלל בְּאַצִּילוֹת עַל-יְדֵי זֶה עֵקֶר כְּלָלִיּוֹת הָעוֹלָמוֹת הַנ"ל שֶׁזֶה הָעֵקֶר הַתַּקֵּן הַנ"ל שְׁעַל-יְדֵי זֶה זֹכִין לְהָאֵרֶת הָרָצוֹן, עַל-כֵּן אִי אִפְשָׁר לְאָכַל מִקְדָּם, כִּי עֵתָה אִי אִפְשָׁר לְזַכּוֹת לְכָללִיּוֹת הַנ"ל כִּי אִם עַל-יְדֵי זֶה שְׂמִסְפְּרִין הַהַגְּדָה עַל כּוּס שְׁנֵי וְכַנ"ל. וְעַל-כֵּן עוֹקְרִין הַקְּעָרָה מִקְדָּם לְהוֹרוֹת כִּי עֵתָה אִי אִפְשָׁר לְאָכַל בְּבְחִינַת הָאֵרֶת הָרָצוֹן כַּנ"ל כִּי אִם עַל-יְדֵי שִׁסְפָּרוּ בִּיצִיאַת מִצְרַיִם וְכו', שְׁעַל-יְדֵי זֶה עֵקֶר הַכְּלָלִיּוֹת וְכו' כַּנ"ל:

כא וְכָל זֶה כְּדִי שִׁירָאָה תִּינוּק וַיִּשְׁאֵל 'מַה נִּשְׁתַּנָּה', כִּי 'כָּאֵן הַבֵּן שׁוֹאֵל' (פֶּסַחִים קמז), כִּי הִתְכַּרַח שִׁישְׁאֵל הַבֵּן שֶׁהֵם הָאֲרַבְעָה בָּנִים הַנ"ל. כִּי עֵקֶר יִצְיָאֵת מִצְרַיִם שֶׁגָּלָה אֱלֹקֵינוּ וַתְּבַרֵךְ לְעֵין כָּל הַכֹּל הִיָּה בְּשִׁבְלִי הַבָּנִים, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דְּבָרִים ה, ט): וְהוֹדַעְתֶּם לְבָנֶיךָ וּלְבְנֵי בְנֶיךָ וְכֵן בְּפִסְקוּקִים רַבִּים. כִּי זֶה עֵקֶר הַדַּעַת הַנ"ל לְהֵאִיר בְּבָנִים וְתַלְמִידִים שֶׁנִּקְרָאִים גַּם-כֵּן בָּנִים. לְהֵאִיר הַדַּעַת מְדוּר לְדוּר לְעוֹלָם בְּחִינַת (תְּהִלִּים קמח, ד): דוּר לְדוּר יִשְׁבַח מַעֲשִׂיךָ. וְכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (שְׁמוֹת י, ב): וְלִמְעַן תִּסְפָּר בְּאָזְנִי בְּנֶיךָ וְכֵן בְּנֶיךָ וְכו'. וְעַל-כֵּן צָרִיכִין לַעֲשׂוֹת שְׁנוּיִים כְּדִי שִׁישְׁאֵל.

שתשאל וישיבו לך ויספרו לך הנסים והנפלאות של יציאת מצרים, וממילא תבין שראוי לנו לקיים דברי משה שמסר לנו כל זה, אבל עקר הטעם בפרטיות בודאי אי אפשר לספר לך וכנ"ל (באות ו) על פסוק לעיני העמים וכו', עין שם. ועל-כן הרשע ששואל בדרך עזות מה העבודה הזאת לכם ומוציא עצמו מן הכלל וכופר בעקר (ועין בהלכות פטר חמור (הלכות פסח הלכה ט אות ט) הנ"ל מזה), על-כן מקהין את שניו ואומרים לו: לי ולא לו אלו היה שם לא היה נגאל, הינו מאחר שאתה מוציא עצמך מן הכלל ואתה שואל מה העבודה הזאת לכם ולא לו, באומר שהוא אינו רוצה לקיים זאת העבודה אם לא שייבארו לו בפרוש הטעם של כל דבר שזה דבר שאי אפשר כנ"ל. על-כן מרחקין אותו ואומרים לו אלו היה שם לא היה נגאל.

כב וזהו בחינת כרפס שהוא מין ירק שאוכלים אז שהוא בחינת מחין דקטנות, דהינו שמרמזין אף-על-פי ששתינו כוס ראשון עדן לא זכינו לאכל המצה שהוא מאכל מלאכים בחינת מן, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (יומא עה:). רק אנו צריכין לזכר תחלה ענייתנו וכו'. כי עתה קדם מתן תורה קדם אתערותא דלתתא אכילתנו בבחינת מאכל בהמה, בחינת (בראשית א, יח) ואכלת את ירק השדה מחמת שפגם באכילת עץ הדעת וכו' וכמו שאמרו רבותינו ז"ל (פסחים קיה:). בשעה שאמר הקדוש-ברוך-הוא לאדם הראשון ואכלת את ירק השדה נודעו וכו'. עד שאמר לו: בועת אפיד תאכל להם. שרמז לו ששלידי יגיעות

שתשאל וישיבו לך ויספרו לך הנסים והנפלאות של יציאת מצרים, וממילא תבין שראוי לנו לקיים דברי משה שמסר לנו כל זה, אבל עקר הטעם בפרטיות בודאי אי אפשר לספר לך וכנ"ל (באות ו) על פסוק לעיני העמים וכו', עין שם. ועל-כן הרשע ששואל בדרך עזות מה העבודה הזאת לכם ומוציא עצמו מן הכלל וכופר בעקר (ועין בהלכות פטר חמור (הלכות פסח הלכה ט אות ט) הנ"ל מזה), על-כן מקהין את שניו ואומרים לו: לי ולא לו אלו היה שם לא היה נגאל, הינו מאחר שאתה מוציא עצמך מן הכלל ואתה שואל מה העבודה הזאת לכם ולא לו, באומר שהוא אינו רוצה לקיים זאת העבודה אם לא שייבארו לו בפרוש הטעם של כל דבר שזה דבר שאי אפשר כנ"ל. על-כן מרחקין אותו ואומרים לו אלו היה שם לא היה נגאל.

כ הנהאליה היתה רק שלידי אמונה ויאמן העם. וכמו שכתוב: תבואי תשורי מראש אמונה. רק שלא היה אפשר לנו לבוא לאמונה, על-כן עשה לנו נסים ונפלאות באלה והראה לנו שראוי להאמין, וישראל-עם קדוש קימו בן והסתכלו על האמת והאמינו בה' ובמשה עבדו אבל לבאר לך הדעת בפרטיות

שִׁישׁ בֵּינָם הַחֲכָמָה שֶׁהֵם הַרְמוּזִים שְׁמִשָּׁם
הַפְּרָנְסָה וְהָאֲכִילָה שְׁמִשָּׁם הָאֶרֶת הָרָצוֹן
וְכו' וְכו':

וּבְלֵל הָאֲרָבַע כּוֹסוֹת הֵם כְּנֶגֶד הַמַּלְכוּת
שְׁעוּלָה לְקַבֵּל הַפְּרָנְסָה מִשְׁתִּי
הַיָּדִים שִׁישׁ בֵּינָם הַחֲכָמָה. שְׁזֵהוּ אֲרָבַע
בְּחִינּוֹת: חֲכָמָה, וּמַלְכוּת, וּשְׁתִּי הַיָּדִים;
שְׁעַל-יָדֵי זֶה מֵאִיר הָאֶרֶת הָרָצוֹן בְּשִׁלְמוֹת.
וְעַל-כֵּן מְסִימִין 'נִרְצָה' בְּחִינַת הָאֶרֶת
הָרָצוֹן בְּתַקְנֵיהֶם נִפְלְאִים שְׁזוֹכִין עַל-יָדֵי כָּל
הַסֵּדֶר כַּנִּל:

כֹּחַ וְהַכּוֹסוֹת בְּעֶצְמָן שִׁשְׁתֵּינָם בָּהֶם הֵינָן
שֶׁל הָאֲרָבַע כּוֹסוֹת הֵם בְּחִינַת
יִרְאָה, כִּי "כּוֹס" בְּגִימַטְרִיָּא "אֱלֹקִים"
כְּמוֹכָא שֶׁהוּא בְּחִינַת יִרְאָה, בְּחִינַת
(בְּרֵאשִׁית מִד, יח): אֵת הָאֱלֹקִים אֲנִי יִרְאֶה,
כִּי כָּל הַבְּחִינּוֹת הַנִּל כְּלוּלִים בְּיִרְאָה
שֶׁהוּא בְּחִינַת מַלְכוּת כְּמוֹכָא בְּהַתּוֹרָה
הַנִּל. וְעַל-כֵּן כְּנוֹ שְׁתֵּינָם הֵינָן רַק עַל שֵׁם
הַכּוֹסוֹת שְׁאֲמָרוּ שְׁצִירִיכִין לְשִׁתּוֹת אֲרָבַע
כּוֹסוֹת, כִּי הֵינָן, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַמְּשַׁכֵּת
הָרָצוֹן, אֵין יוֹלִים לְהַמְשִׁיכוֹ וּלְקַבְּלוֹ כִּי
אִם עַל-יָדֵי הַיִּרְאָה שֶׁהוּא בְּחִינַת מַלְכוּת
שְׁעוּלָה וּמִקְבֵּל הַפְּרָנְסָה מִיָּם הַחֲכָמָה
וְכו'. וְגַם כָּל הָאֶרֶת בֵּן וְתַלְמִיד וְכו' הַכֹּל
בְּבְחִינַת יִרְאָה כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב שֵׁם:

כֹּחַ וְזֶה בְּחִינַת שְׁתֵּי הַרְחִיצוֹת בְּלִיל

וְעִבּוּדוֹת שִׁתְּיָנֵנוּ יִשְׂרָאֵל בְּתוֹרָה וּמִצְוֹת
יִזְכּוּ לְאֲכִילַת לֶחֶם שֶׁהוּא מֵאֵכֶל אָדָם:

כַּנִּל וְזֶה בְּחִינַת 'יַחֲזִין' שְׁפּוֹרְסִין הַמִּצְוָה
לְהוֹדוֹת שְׁאֵף-עַל-פִּי שְׁבוּעָעִין
וּפּוֹרְסִין אוֹתָהּ אִי אֶפְשָׁר לְאֵכֶל תַּכְּף עַד
שִׁיסְפּוֹר בִּיצִיאַת מִצְרַיִם לְכָלֵל הָעוֹלָמוֹת
כַּנִּל. וְאֵין יִזְכּוּ לְאֲכִילַת מִצְוָה שֶׁהוּא
בְּחִינַת שְׁתִּיקָה עַל הַקְּשִׁיּוֹת רַק שְׁעוֹנִין
עָלָיו דְּבָרִים הַרְבֵּה שֶׁהֵם שִׁירוֹת וְתַשְׁבָּחוֹת
עַל שֶׁהוֹצִיאֵנוּ מִמִּצְרַיִם וְנִלָּה אֱלֹקֵינוּ
לְעֵינֵינוּ וְכו'. שְׁזֵהוּ בְּחִינַת (פְּסָחִים לו).
לֶחֶם עֲנִי (כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב בְּהַלְכוֹת פְּסַח (הַלָּכָה ט
אוֹת ב, וְאוֹת ה) הַנִּל, עֵין שֵׁם). וְעֵין לְעִיל
(בְּאוֹת יא יב) עֵנִין בְּצִיעַת הַפֶּת שֶׁהֶעֱקָר
לְבָצַע בְּכִרְכָּה כְּדֵינוּ בְּאֶפֶן שְׁיִזְכָּה אֵין
לְהַמְשִׁיד הָאֶרֶת הָרָצוֹן בְּשַׁעַת הָאֲכִילָה
וְכו', עֵין שֵׁם. וְעַתָּה בְּפֶסַח שֶׁהוּא תַּחֲלִיל
הַהִתְקַרְבוֹת וְכו' כַּנִּל אִי אֶפְשָׁר לְאֵכֶל
תַּכְּף כַּנִּל. עַל-כֵּן בּוֹצֵעִין וְשׁוֹכְרִין הַמִּצְוָה
מִקֶּדֶם שְׁזֵהוּ בְּחִינַת יַחֲזִין וְאֵין אוֹכְלִין מִיָּד
עַד שֶׁמְסַדְרִין הַהֲגָדָה. לְהוֹדוֹת שְׁעַתָּה אִי
אֶפְשָׁר לְהַמְשִׁיד תַּקּוֹן הַבְּצִיעָה שֶׁהוּא
הַמְּשַׁכֵּת הָאֶרֶת הָרָצוֹן כִּי אִם עַל-יָדֵי
סִפּוֹר יִצִּיאַת מִצְרַיִם שְׁעַל-יָדֵי זֶה נִכְלָלִין
הָעוֹלָמוֹת וְכו' וְכו':

כֹּחַ וְאַחֲרֵיכֵן שְׁתֵּינָם עוֹד שְׁתֵּי כּוֹסוֹת
וְכו' וְהֵם כְּנֶגֶד שְׁתֵּי הַיָּדִים הַנִּל

שְׁמִירְמִין יָדָיו לֵה' יִתְבָּרַךְ בְּבַחֲנֵית (תהלים קמ"ו, ו): פִּרְשֵׁתִי יָדַי אֵלֶיךָ שְׁמַחְתִּי אֵלֶיךָ כְּפִי. כִּי אֵין לִי שׁוֹם בְּטָחוֹן בְּכַחֲי וְעֵצֶם יָדַי, כִּי אִם בָּךְ לְבַד בְּטַחְתִּי. וְעַל-כֵּן נִקְרָא רְחִיצָה, לְשׁוֹן בְּטָחוֹן כִּנ"ל, כִּי כָל הַפְּרָנְסָה וְהַעֲשִׁירוֹת שֶׁבָלָם נִמְשָׁכִין עַל-יָדַי מִיֵּם שְׁמוֹנְדָּלִים כָּל דְּבַר וְאִפְלוֹ אוֹצְרוֹת (כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּמָקוֹם אַחֵר לִיקוּטֵי מוֹהַר"ן סִימָן ס אוֹת ג) בְּבַחֲנֵית (דְּבָרִים כח, יב): וַיִּתַּח ה' לָךְ אֶת אוֹצְרוֹ וְכו', לְתַת מָטָר אֲרָצְךָ בְּעֵתוֹ וְכו', הַכֹּל נִמְשָׁךְ מִיֵּם הַחֲכֵמָה הַנ"ל עַל-יָדַי הַבְּטָחוֹנוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל. וְעַתָּה בְּפֶסַח צְרִיכִין שְׁתֵּי רְחִיצוֹת. שְׁמַקְדֵּם אֲכִילַת הַכֶּרֶס נִזְמָלִין גַּם-כֵּן יָדָיו שֶׁזֶהוּ סִימָן 'רְחִיץ'. לֹאמַר שְׁאִפְלוֹ אֲכִילָה זֹאת שֶׁל מַעַט יֵרֶק אֵין בְּכַחֲי לְהַמְשִׁיךְ כִּי אִם עַל-יָדַי בְּטָחוֹן בְּחֶסֶד לְבַד.

וְזֶה עֶקֶר שְׁלֵמוֹת הַבְּטָחוֹן שְׁאִפְלוֹ בְּשִׁהָאָדָם בְּעֵנִיּוֹת וּבְדַחְקוֹת גְּדוֹל וּפְרָנְסָתוֹ מְצַמְצֶמֶת מְאֹד וְאֵין לוֹ כִּי אִם מַעַט יֵרֶק אֵל יִהְיֶה אַחֵר מִדּוּחֵי רַק יֹאמַר הֲלֹא גַם זֶה הַמַּעַט יֵרֶק הוּא חֶסֶד נִפְלָא מִה' יִתְבָּרַךְ, עַל-כֵּן אֲנִי בּוֹטָח בּוֹ, כִּי הָאֱלֹקִים הַרּוּעָה אוֹתִי בְּמַעַט יֵרֶק הַזֶּה הוּא יָכוֹל לְפָרְנְסֵנִי בְּכִבּוֹד וְעֵשֶׂר גְּדוֹל כְּרִצּוֹנוֹ. כִּי לֹא מִמּוֹצֵא וּמִמַּעַרְב וְכו', כִּי אֱלֹקִים שׁוֹפֵט זֶה יִשְׁפִּיל וְזֶה יָרִים (תהלים עה):

פֶּסַח. 'רְחִיצָה' בַּחֲנִינֵת בְּטָחוֹן, כִּי בְטָחוֹן בְּלִשׁוֹן תַּרְגוּם הוּא רְחִיצָה. (וְכֵן רֵאִיתִי בְּאִיזָה סֵפֶר שְׁסִימֵן רְחִיצָה מְרַמֵּז עַל בְּטָחוֹן). הֵינּוּ שְׁקָדִים הָאֲכִילָה צְרִיכִין לְרַחֵץ יָדָיו בְּמִיִּם, שֶׁזֶהוּ מִצְוֹת נְטִילַת יָדַיִם לְסַעֲדָה כְּדִי לְטַהֵר הַיָּדַיִם שֶׁהֵם עֲסָקְנוּיֹת כְּדִי שִׁיּוּכָל לְהַמְשִׁיךְ שְׁפַע פְּרָנְסָה מִהַיָּדַיִם שִׁישׁ בָּיִם הַחֲכֵמָה וְכו"ל. וְכָל זֶה נִמְשָׁךְ עַל-יָדַי בְּטָחוֹן כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שֵׁם בְּהַתּוֹרָה הַנ"ל שֶׁהַכֹּל מִצָּפִין עַל פְּרָנְסָה. וְהַמְלָכוֹת מְקַבְּלֹת כָּל אֱלוֹ הַבְּטָחוֹנוֹת וְעוֹלָה עִמָּהֶם וּמְקַבְּלֹת הַפְּרָנְסָה מִהַיָּדַיִם שִׁישׁ בָּיִם הַחֲכֵמָה וְכו', וְעַל-כֵּן צְרִיכִין רְחִיצָה בְּמִיִּם קֹדֶם הָאֲכִילָה, כִּי הַמִּיִּם שֶׁהֵם בַּחֲנִינֵת הַדַּעַת שֶׁל יָם הַחֲכֵמָה, הֵם מְטַהֲרִין מִכָּל הַטְּמָאוֹת שֶׁבָּאִין עַל-יָדַי הָרוּחַ שְׁטוֹת שֶׁהוּא הַפֶּךְ הַדַּעַת. וְעַל-פִּי רַב מוֹנֵעַ הָרוּחַ שְׁטוֹת מֵעֲבוּדָתוֹ יִתְבָּרַךְ עַל-יָדַי מְרַדֵּת הַפְּרָנְסָה מִחֲמַת שְׁהָרוּחַ שְׁטוֹת מְטַעָה אוֹתוֹ כְּאִלּוּ יֵשׁ בְּכַח יָדָיו לְהַמְשִׁיךְ פְּרָנְסָה שֶׁזֶה בַּחֲנִינֵת פָּנִים וְאִמְרַת 'בְּכַחֲי וְעֵצֶם יָדַי עֲשֵׂה לִי וְכו'' (דְּבָרִים ח, יז). עַל-כֵּן צְרִיכִין לְרַחֵץ יָדָיו בְּמִיִּם לְהוֹרֹת שֶׁהַפְּרָנְסָה הוּא רַק עַל-יָדַי מְטַהֵר הַיָּדַיִם בְּמִיִּם עַד שֶׁנִּכְלָלִין בְּהַיָּדַיִם שִׁישׁ בָּיִם הַחֲכֵמָה שֶׁמִּשֵּׁם כָּל הַפְּרָנְסָה. כִּי הַיָּדַיִם בְּקִדְשָׁה הֵם בַּחֲנִינֵת בְּטָחוֹן

ידי וְאוֹכְלִין אוֹתוֹ קֹדֶם כָּל הַמֵּאֲכָלִים
לְחֹק הַבְּטָחוֹן מִתְּכִלִּית תְּכִלִּית הָעֲנִיּוֹת
לְבַטַּח בּוֹ בִּישׁוּעָתוֹ כִּי הִכַּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ
לְבַד וְהַעֲשֶׂה וְהַכְּבוֹד מִלְּפָנָיו וְכו'. שְׁעַל-
יְדֵי זֶה מְגִרְשִׁין הָרוּחַ שְׁמוֹת בְּחִינַת שְׁמוֹ
הָעַם וְלִקְטוּ וְכו', וְזוֹכִין לַדַּעַת הַנ"ל
שֶׁהוּא בְּחִינַת כְּלָלוֹת הָעוֹלָמוֹת שֶׁהוּא
בְּחִינַת גִּלְגָּל הַחֹזֵר הַמְּבַאֵר בְּהַתּוֹרָה שֶׁל
'גִּאֲלֹת שְׁבֹט' וְכו' הַנ"ל (שִׁיחֹת הַר"ן מ).
שֶׁהוּא בְּחִינַת זֶה יִשְׁפִּיל וְזֶה יָרִים בְּחִינַת
(תְּהִלִּים קיג, ז): הַמְּגִבִּיהִי לְשִׁבְתַּת הַמִּשְׁפִּילִי
לְרֹאוֹת וְכו' מְקִימִי מַעֲפָר דָּל מֵאֲשַׁפֵּת
יָרִים אֲבִיּוֹן. בְּחִינַת (שְׁמוּאֵל א ה, ז) ה'
מוֹרִישׁ וּמַעֲשִׂיר מִשְׁפִּיל אָף מְרוֹמָם.
שֶׁהִכַּל בְּבַחֲבִינַת גִּלְגָּל הַנ"ל שְׁעַל-יְדֵי כָּל
זֶה זוֹכִין לְהֶאֱרֹת הָרָצוֹן בְּשַׁעַת הָאֲכִילָה
שְׁנִמְשָׁךְ מִשֶּׁם כַּנ"ל:

כֹּז נִמְצָא שְׁעִתָּה בְּלִיל פֶּסַח עוֹשִׂין שְׁנוֹי
בְּכָל הַדְּבָרִים הַנ"ל כַּנ"ל, שְׁכּוֹפִלִים
אוֹתָם, וְהִכַּל בְּשִׁבְלֵי הָאֶרֶץ הָרָצוֹן
שְׁנִמְשָׁךְ בְּשַׁעַת הָאֲכִילָה דִּיקָא, שֶׁהוּא
עֵקֶר הַתְּקוּן בְּחִינַת וְאַתָּה נּוֹתֵן לָהֶם אֶת
אֲכָלָם בְּעֵתוֹ, שֶׁהוּא בְּחִינַת (בְּמִדְבָּר כג, כג)
כָּעַת יֹאמַר לִיעֲקֹב וְיִשְׂרָאֵל מָה פָּעַל אֵל
וְכו' שֶׁזֶּה עֵקֶר הַתְּקוּהָ וְהַתְּכִלִּית וְכו'. כִּי
בְּכָל יָמוֹת הַשָּׁנָה מְמַשִּׁיכִין הָאֶרֶץ הָרָצוֹן
בְּכִינִסַּת שִׁבְתַּת עַל-יְדֵי הַכּוֹס שֶׁל קְדוּשָׁה. כִּי

יִישׁ לְרַמּוֹ שְׁעַל-כֵּן כְּנוּהוּ רְבוּתֵינוּ ז"ל
בְּשֵׁם "כֶּרֶם". וְכָל הַמְּפָרְשִׁים
תַּמְהִיִּים עַל זֶה. אֵךְ עַל-פִּי הַנ"ל יֵשׁ לְרַמּוֹ
שְׁעִתָּה בִּיצִיאַת מִצְרַיִם בְּתַחֲלַת הַגִּאֲלָה
שֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל חֲזָקִים מְאֹד מְאֹד בְּבְטָחוֹן,
כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שְׁמוֹת יב, לו): וְגַם צִדָּה לֹא
עָשׂוּ לָהֶם. וְהַכְּתוּב מְשַׁבֵּחַן מְאֹד עַל זֶה,
כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (יִרְמְיָה ב, ב): וְכִרְתִּי לָךְ חֶסֶד
נְעוּרֶיךָ וְכו' לְכַתֵּךְ אַחֲרֵי בְּמִדְבָּר וְכו', כְּמוֹ
שֶׁפָּרַשׁ רַש"י שֵׁם. עַל-כֵּן אֲנִי מְמַשִּׁיכִין
עִתָּה עָלֵינוּ הַבְּטָחוֹן בָּזֶה. כִּי אֲנִי מֵאֲמִינִים
שֶׁגַּם זֶה הַמַּעַט יִרְק הַכָּל בְּהַשְׁגָּחָה נִפְלְאָה
מֹה יִתְבָּרֵךְ. וְעַל-כֵּן נִקְרָא בְּשֵׁם 'כֶּרֶם'
שֶׁהוּא שֵׁם שֶׁל בְּגֵדֵי מִשִּׁי יִקְרִים, כְּמוֹ
שֶׁכָּתוּב (אֶסְתֵּר א): חוֹר כֶּרֶם וְתַכְלֵת.
כְּלוּמָר אֲנִי בּוֹטֵחַ שֶׁהִכַּל בִּידֵּךְ זֶה הַמַּעַט
יִרְק הוּא חֲדוּשׁ נִפְלָא כְּמוֹ לְבוּשִׁים יִקְרִים
הַנִּקְרָאִים כֶּרֶם. וְאַנִּי בּוֹטֵחַ בְּךָ שְׁאַתָּה
יָכוֹל לְהַגְבִּיהֵנִי לְפָרְסְנִי בַּעֲשֶׂר וּכְבוֹד
בְּבִגְדֵי כֶּרֶם כִּי הִכַּל בִּידֵּךְ לְבַד. וְזֶה עֵקֶר
הַמַּתְקַת מַחִין דְּקִמְנוּת. וְזֶה עֵקֶר תְּקוּן
הָעֲנִיּוֹת שֶׁבְּשִׁבְלֵי זֶה נִקְרָאת הַמִּצָּה 'לָחֶם
עֲנִי' שֶׁהוּא תְּקוּן לְהָעֲנִי, כִּי הָעֵקֶר עַל-יְדֵי
בְּטָחוֹן שֶׁהוּא בְּחִינַת מִצָּה שְׁנִמְשָׁכִית בְּחָפְזוֹן
כִּי גִרְשׁוּ מִמִּצְרַיִם וְכו' וְגַם צִדָּה לֹא עָשׂוּ
לָהֶם.

וְזֶהוּ גַם-כֵּן אֲכִילַת הַכֶּרֶם שְׁרוּחֲצִין

חכם בֶּבֶן רִשְׁעִי (במבאר בפגנות) וכן"ל. שְׂאֵז
 דִּיקָא אָנוּ זֹכִין לְכָלְלִיּוֹת הָעוֹלָמוֹת. וְאִז
 דִּיקָא יִכּוֹלִין לֵאכֹל אַחֲרֵרְקָהּ הַמְצִיָּה וְכו' /
 לְהַמְשִׁיד הָאֶרֶץ הָרְצוֹן הָעָלְיוֹן שְׁצָרִיכִין
 עֵתָה לְהַמְשִׁיד בְּיוֹתֵר וְיוֹתֵר עַל־יְדֵי מַצּוֹת
 אֲכִילַת מְצִיָּה וְכו'. כִּי עֵתָה צָרִיכִין לְדַבֵּר
 בְּזֶה הַרְבֵּה וּלְהַרְבּוֹת בְּסִפּוֹר הַנַּסִּים שֶׁל
 יִצְיָאָה מִצְרַיִם בְּדֵי לְהַמְשִׁיד הָאֶרֶץ הָרְצוֹן
 הַנִּזְכָּר מִחֲמַת שְׁעָדוֹן אֵין לָנוּ שׁוֹם עֲבֹדוֹת
 וּמַעֲשִׂים טוֹבִים וְכו', כִּי עֵתָה עָקֵר הַתַּקּוּן
 עַל־יְדֵי הַדְּבָר שֶׁמִּרְבִּין לְסַפֵּר בִּיצִיאַת
 מִצְרַיִם שֶׁזֶה בְּחִינַת פֶּסַח פַּה־סָח בְּחִינַת
 כָּל הַמַּרְבֵּה לְסַפֵּר. וְכֵן הוּא בְּכָל אָדָם
 שְׁצָרִיד לְהַרְבּוֹת לְהוֹדוֹת לַה' יִתְבָּרַךְ וְכו'.
 וְכֵן הִרְחִיצוֹת שֶׁהֵם בְּחִינַת בְּמַחֲנוֹת
 כּוֹפְלִין. וְכֵן הַבְּצִיעוֹת כּוֹפְלִין שֶׁבַתְחִלָּה
 קִדְּם סִפּוֹר הַהֲגָדָה בּוֹצֵעִין הַמְצִיָּה שֶׁהוּא
 בְּחִינַת 'יִחִין' וְאַחֲרֵרְקָהּ פַּעַם שְׁנֵי בִשְׁעַת
 הַמוֹצָא, כִּי הִרְחִיצוֹת וְהַבְּצִיעוֹת הֵבֵל
 בְּשִׁבְלֵי הָאֶרֶץ הָרְצוֹן כַּנִּזְכָּר. וְעֵתָה צָרִיכִים
 כָּל זֶה שְׁתֵּי פַעַמִּים. וּבֵין שְׁתֵּי כּוֹסוֹת וְשְׁתֵּי
 הַבְּצִיעוֹת וְשְׁתֵּי הִרְחִיצוֹת אוֹמְרִים הַהֲגָדָה
 וּמֵאֲרִיכִין לְסַפֵּר בִּיצִיאַת מִצְרַיִם. כִּי עֵתָה
 אִי אֶפְשָׁר לְהַמְשִׁיד הָאֶרֶץ הָרְצוֹן בִּשְׁעַת
 הָאֲכִילָה כִּי אִם עַל־יְדֵי סֵדֵר זֶה מִחֲמַת
 שֶׁהוּא בַּתְּחִלָּה בְּבִינַת אֲתֵרוּתָא
 דְּלַעֲלָא וְכו' וְכַנִּזְכָּר:

הַעֲקָר הוּא שֶׁבַת שֶׁהוּא מֵעֵין עוֹלָם הַבָּא
 שְׂאֵז עָקֵר בְּחִינַת הָעֵת אֲשֶׁר יֵאמָר וְכו' /
 מ"ה וְכו' שֶׁהוּא בְּחִינַת הָאֶרֶץ הָרְצוֹן
 כַּנִּזְכָּר. וּמַשֵּׁם מְקַבְּלִין כָּל שִׁשֶּׁת יְמֵי הַחֹל
 לְזִכּוֹת תְּמִיד בִּשְׁעַת הָאֲכִילָה לְהָאֶרֶץ
 הָרְצוֹן. וְהַכֹּל בְּפִי מַה שְׂזָכָה בְּעֹבְדוּתוֹ
 בִּשְׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה שֶׁהֵם בְּחִינַת הָעוֹלָם
 הַזֶּה לְכָלֵל הָעוֹלָמוֹת דְּרֵי מִטָּה בְּדְרֵי
 מַעֲלָה וְכו'. שֶׁזֶה עָקֵר תְּכִלַּת הָעֲבֹדָה
 שֶׁכֻּמוֹ כֵּן זֹכָה בִּשְׁבַת בְּכִנּוּסוֹתוֹ עַל־יְדֵי
 הַקְדִּישׁ עַל הַכּוֹס לְהָאֶרֶץ הָרְצוֹן בְּבִינַת
 מִי שְׁמַרְחָ בְּעָרֵב שְׁבַת יֹאכֵל בִּשְׁבַת וְכו' /
 כַּנִּזְכָּר.

וְעֵתָה בְּפֶסַח בְּכִנּוּסוֹתוֹ בְּלִילָה הָרִאשׁוֹנָה
 שְׂאֵין לָנוּ שׁוֹם עֲבֹדָה רַק בְּחִסְדּוֹ
 וְכו', עַל־כֵּן אִי אֶפְשָׁר לָנוּ לְזִכּוֹת לְהָאֶרֶץ
 הָרְצוֹן עַל־יְדֵי כּוֹס אֶחָד שֶׁל קְדִישׁ רַק עַל־
 יְדֵי שְׁמִסְדְּרִין הַהֲגָדָה עַל הַכּוֹס שְׁנֵי
 וּמִסְפָּרִין עָלָיו תִּקָּה הַנַּסִּים שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ
 בְּחַמְלָתוֹ הַגְּדוֹלָה שֶׁהֵאִיר עֵינֵינוּ עַל־יְדֵי
 מִשָּׁה רַבֵּנוּ וְהוֹדִיעֵנוּ אֲמִתּוֹת אֱלֹקָתוֹ
 וּמִשְׁמָלָתוֹ הַגְּדוֹלָה וְכו'. כִּי מִתְחִלָּה עוֹבְדֵי
 עֲבֹדָה זָרָה הָיוּ אֲבוֹתֵינוּ וְעַכְשָׁיו קָרְבָנוּ
 הַמְקוֹם לְעֹבְדוּתוֹ וְכו' (הַגָּדָה שֶׁל פֶּסַח). שֶׁכָּל
 זֶה הוּא בְּחִינַת הָאֶרֶץ הָאֲצִילוֹת שֶׁהוּא
 תְּכִלַּת הָעוֹלָם הָעָלְיוֹן, בְּעֵשִׂיָּה שֶׁהוּא
 תְּכִלַּת עוֹלָם הַתַּחְתּוֹן בְּחִינַת הָאֶרֶץ הַבִּנְיָן

הסודות נעלמים מאתנו שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת
לְעֵינֵי הָעַמִּים הַנִּלְ. וְזֶהוּ בְּכָל הִרְגָא
וְדִרְגָא אֶפְלוּ בְּדִיּוּטָא הַתַּחְתּוֹנָה מְאֹד
מְאֹד. כִּי מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ וְכוּ'. וְאִף-
עַל-פִּי-כֵן אֵין זֶה תַּכְלִית הַיְדִיעָה אֲשֶׁר לֹא
נִדַּע. כִּי עֲדִין אָנוּ רַחוּקִים מְאֹד מְאֹד
מִתַּכְלִית הַיְדִיעָה כִּי אֵין אָנוּ יוֹדְעִים
כְּלוּם. רַק עַל-יְדֵי הַתְּקַרְבוּתֵנוּ לַהֲצַדִּיקִים
הֵם מְאִירִין בָּנוּ כִּי עֲדִין ה' אֶתֵּנוּ אִיד
שְׁאַנְחָנוּ הֵם אֶפְלוּ וְכוּ'. וּמוֹדִיעִין לָנוּ
מִרְחוֹק שֶׁהַסּוּד אֲצֻלָּם. שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת
הָאֶרֶת הַמְּקִיפִין לְכָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל בְּכָל
מִדָּה וּמִדָּה שֶׁל שְׁבַעַת יְמֵי הַבְּנֵן שֶׁהֵם
בְּחִינַת הַשְּׁבַע מִדּוֹת וְכוּ'.

כִּי אֹרֵךְ הַפְּנִימִי אֵי אֶפְשָׁר לְהַשִּׁיג מִחִמַּת
הַחֲרָבִין בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ שְׂאִין אָנוּ זֹכִים
לְהַקְרִיב קָרְבַּן הָעֹמֶר. רַק עַל-יְדֵי שְׂאֵנוּ
מִתְּפַלְּלִין בְּעַת הַסְּפִירָה הַרְחָמֵן יַחֲוִיר לָנוּ
עֲבוֹדַת בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ לְמֻקְוָמוּ וְכוּ' עַל-יְדֵי
זֶה מְמַשִּׁיכִין מְעַט אֹרוֹת הַפְּנִימִיִּים וְכוּ'
כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב כָּל זֶה בְּכּוֹנוֹת, הֵינּוּ עַל-פִּי
הַמְּבַאֵר בַּתּוֹרָה הַנִּלְ וּבַהֲתוֹרָה עַל פְּסוּק
גְּאֻלַּת שְׁבַט וְכוּ' הַנִּלְ שֶׁעָקֵר הִדְעַת הַנִּלְ
שְׁכּוֹלֵל דְּרִי מַעֲלָה עִם דְּרִי מִטָּה הוּא
בְּבֵית-הַמִּקְדָּשׁ וְכוּ'. וְעַל-כֵּן עֲכָשׁוּ בְּעַת
הַחֲרָבִין אֵי אֶפְשָׁר לְהַאֲוִיר הִדְעַת בְּשִׁלְמוֹת,
רַק עַל-יְדֵי תַּפְלָה וְכֵן הַצַּדִּיקִים מְמַשִּׁיכִין

כַּח וְכֵן הוּא בְּכָל אָדָם שְׁכָל וְכֵן שְׂאֵינוּ
זֹכֵר בְּמַעֲשָׂיו לְכָלל הָעוֹלָמוֹת עַד
שְׂיוֹכָה לְהַתַּכְלִית הַנִּלְ שֶׁהוּא הָאֶרֶת
הָרָצוֹן צָרִיךְ עַל כָּל פְּנִים לְהַרְבוֹת מְאֹד
מְאֹד בְּסִפּוֹר הַנְּסִים וְהַנְּפִלְאוֹת שֶׁעָשָׂה ה'
יִתְבָּרֵךְ עִמּוֹ לְקַרְבּוֹ מְמַקּוֹם שֶׁהוּא
וְלַהּוֹדִיעֵנוּ כִּי עֲדִין ה' עִמּוֹ וְכוּ'. שְׁכָל זֶה
הוּא בְּחִינַת סִפּוֹר יְצִיאַת מִצְרַיִם בְּכָל
אָדָם וְכוּ'. כִּי עַל-יְדֵי זֶה דִּיקָא יִזְכָּה
לְהָאֶרֶת הָרָצוֹן בְּשַׁעַת הָאֲכִילָה כִּי עָקֵר
הַתַּקּוּן עַל-יְדֵי הַדְּבּוּר בְּחִינַת פִּי יִדְבֵּר
חֻקִּמוֹת וְכוּ'. שֶׁזֶהוּ עָקֵר הַחֲלִיפוֹת וְכוּ'.
וְכָל הַמְּרַבָּה לְסַפֵּר בְּזֶה הָרִי זֶה מְשַׁבַּח
בְּחֻסָּדִים שֶׁהוּא בְּחִינַת חֶסֶד וְאַהֲבָה
וְרָצוֹן, בְּחִינַת הָאֶרֶת הָרָצוֹן הַנִּלְ:

כַּמּ וְזֶה בְּחִינַת סְפִירַת הָעֹמֶר, כִּי מְבַאֵר
בְּכּוֹנוֹת (דְּרוֹשׁ יא) שְׂאֵנוּ מְמַשִּׁיכִין
עַל-יְדֵי הַסְּפִירָה הַמְּקִיפִין וְכוּ', זֶה בְּחִינַת
לְעֵינֵי הָעַמִּים הַנִּלְ (בֹּאוֹת ז). כִּי הַמְּקִיפִין
הוּא הַשְּׁכָל שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְהַשִּׁיג. וְאֵם כֵּן
מִהוּ הַמְּשַׁכְּתֵן. אִיד הָעָקֵר שֶׁמְמַשִּׁיכִין
עֲלֵינוּ הַשְּׁכָל הַמְּקִיף שִׁיְהִיָּה סְמוּךְ אֵלֵינוּ
וְיִקִּיף אֶת שְׁכָלֵנוּ, הֵינּוּ שְׁנוֹכָה לְרֹאוֹת
וְלַהֲבִין שְׂאֵי אֶפְשָׁר לָנוּ לְהַבִּין, כִּי נִבִּין
מִרְחוֹק שִׁישׁ סוּדוֹת עֲצוּמִים אֲצֻל גְּדוּלֵי
הַצַּדִּיקִים וְאָנוּ מְחִיבִים לְרֹדֵף בְּכָל כַּחַנוּ
אַחֲרֵיהֶם וְלַהֲתוֹדֵבֵק בָּם. אָבֵל עֲדִין

בהתורה "מישראל" סימן ל לקוטי חלק א). כי עקר שלמות העולמות הוא פשנכללן זה בזה בבחינה הנ"ל שזה הדבר עקרו נעשה בבית-המקדש על-ידי הקרבנות שהיו עליונים למטה ותחתונים למעלה. והעקר תלוי בתחתונים שעל-ידי שהצדיק האמת מודיע לתחתונים אפלו להתחתונים מאוד שהם בעמק הירידה מאוד, כשמודיע להם שעדין עדין ה' אתם ואצלם וקרוב להם כי מלא כל הארץ כבודו עד שמקבלין זה הדעת ומתעוררים להתקרב אליו בתפלה ותורה ומעשים טובים וכו' בבחינת הקיצו ורגנו שכני עפר שעל-ידי זה הוא מגביה כל התחתונים למעלה, על-ידי זה ממשיכין העליונים למטה, כי על-ידי זה ממשיכין השראת שכינתו למטה, כי באתערוותא דלתתא אתער לעלא וכו'. וזה תכלית השלמות של האדם ושל כל העולמות. ועקרו היה בבית-המקדש כנ"ל ומעת שחרב בית-המקדש חשכו המאורות וכו' ואין אנו יכולין לקבל שום אור לעורר ולהקיץ אותנו כי אם על-ידי גדולי הצדיקים שיש להם דעת גדול שנחשב כבנין בית-המקדש כמו שאמרו רבותינו ז"ל שהם מאירין בנו כל זה כמבאר בהתורה הנ"ל.

עלינו שכל ודעת שנדע שיש אור גדול לסביבנו, הינו שמקיפין אותנו שכליים וסודות עצומים והם לנגד עינינו רק אי אפשר לנו להשיגם כי הם במפלא ממנו, שזהו בחינת הארת המקיפין הנ"ל. ועקר הארתם הוא שמאירים לנו בדעתנו לעשות מחצה וגבול בהדעת לכל נהרם לכנס בקשיות ותרוצים שהם אצלנו בבחינת למעלה מהזמן וכו'.

ל וכלל אלו המקיפין הם בחינת תקופות הימים, כי ניסן הוא בחינת תקופות הימים בבחינת ויהי לתקופת הימים וכו'. ותשרי הוא בחינת תקופת השנה שנאמר על חג האסיף שהוא בתשרי וכו' ובכל יום ויום שהוא הזמן צריכין להמשיך למעלה מהזמן מבחינת תקופות הימים שמשם הם הארת המקיפין הנ"ל. וזה בבחינת הספירה:

לא וזה "וספרתם לכם", 'לכם - לעצמכם', לכל אחד לפי בחינתו שצריך להמשיך הארה מתקופות הימים למעלה מהזמן לתוך כל יום ויום של הזמן שהוא בחינת הארת המקיפין הנ"ל. וזה שבע שבתות תמימות תהיינה. כי עקר הוא תמימות ופשיטות ולכלי לכנס בחקירות וקשיות שזהו בחינת בן תם שהוא בחינת יעקב איש תם (כמו שכתוב

שהוא בחינת שלום שעושה שלום ושלמות בכל העולמות שהעקר שהיהו נכללין יחד בבחינת תחתונים למעלה וכו' כנ"ל.

וזהו בחינת 'תמימות תהייתה'. כי זהו עקר תמימות ושלמות הימים והשבועות שהם בזמן כשמגביהין אותן למעלה לבחינת למעלה מהזמן לבחינת תקופות הימים על-ידי שידעין ומאמנים כי עדן ה' אתנו בכל מקום שנדחנו לשם בעוונותינו וכו' כי מלא כל הארץ כבודו, שזהו עקר הדעת שמאיר בנו הצדיק שהוא בחינת משה, שזהו בחינת יציאת מצרים וספירה ומתן תורה שאז מתקרב ישראל לה' יתברך על-ידי הארת הדעת הנ"ל, כי מבאר שם בהתורה הנ"ל שעקר השלמות הוא כשמקשרין שני העולמות יחד שבשבייל זה צריכין להשאיר בנים ותלמידים וכו', כי כשהוא למעלה לבר אין זה שלמות וכו'. וזהו בחינת 'תמימות תהייתה' לשון שלמות. כי על-ידי הספירה לעמר שעל-ידי זה מקשרין וכוללין עליונים ותחתונים יחד כנ"ל, על-ידי זה עקר התמימות והשלמות בחינת תמימות תהייתה וכו':

לב ועוד צריכין לבאר בזה, כי בתחלה צריכין לתקן בחינת מאכל בהמה

ועל-בן מפסח עד העצרת שאנו צריכין להכין עצמנו לקבלת התורה על-ידי איזה אתערותא דלתתא, על-בן צותה לנו התורה לעסק בתקון העמר שעורים. (ואף-על-פי שאין לנו בית-המקדש, כבר מבאר שעל-ידי התפלה וכו' ממשכין הארת תקון הקרבת העמר כנ"ל). כי הקרבת העמר שעורים ותנופתו הוא עקר בחינה הנ"ל בחינת תחתונים למעלה שמאיר על-ידי הקרבתו, כמו שכתוב שם על פסוק גאלת הנ"ל. ועתה בתחלת ההתקרבות הוא פלא יותר שצוה לנו להקריב מאכל בהמה שהוא העמר שעורים, שהוא מנחת קנאות שמבטל ומבער הרוח שטות בבחינת (במדבר ה, יב): איש כי תשטה אשתו וכו'. כי מעלין גם משם על-ידי גדל כח הצדיק, ומעלין העדר הדעת כזה בחינת שעורים מאכל בהמה תקף הגבורות הכלולים בתבת 'שעורה' (מבאר בפניות), הכל מעלין ומנפין לריח ניחוח לה'. ועל-ידי זה דיקא הוא בחינת תחתונים למעלה כנ"ל. וסופרין אחר-כך שבע שבתות וכו', עד שזוכים ביום החמשים בשבועות לבחינת עליונים למטה, שזהו בחינת "וידר ה' על הר סיני" שהמשיכו שכיתו למטה וכו' כנ"ל שזהו עקר התקון של מתן תורה

ובאמת הכל אחד כי על־ידי זה בעצמו שיש לו כח להודיע לדרי מטה שהם הירודים מאד כי עדן ה' אתם וכו' על־ידי זה בעצמו הוא מאיר בהם הדעת ומגרש מהם הרוח שטות בכל פעם כי בודאי הוא מלאכה גדולה ואמנות נפלא מאד מאד להאיר הדעת באנשים כאלה שנכשלו בעוונות, בפרט שיש שנכשלו כמו שנכשלו רחמנא לצלן במזידין גמורים בעוונות עצומים. והצדיק הוא רחמן בזה שאפלו להם הוא מאיר בטובו ורחמיו הדעת הקדוש. כי בכחו הגדול מודיע להם כי עדן ה' אתם כי לית אתר פנוי מנה וכו' ועל־ידי זה בעצמו מגרש מהם הרוח שטות בכל פעם, כי אפלו אם האדם הוא כמו שהוא תכף כשמודיעין לו כי גם שם נמצא ה' יתברך, כמו שכתוב (ויקרא טו): השכן אתם בתוך טמאתם. כי אפלו בעשר פתרון דמסאבותא נמצא ה' יתברך כי ממנו יתברך לבד כל חיותם וכו' אזי תכף בורח הרוח שטות בבחינת (ישעיה יט, א) וגעו אלילי מצרים מפניו. ובבחינת (שמות יב, יב) ועברתי בארץ מצרים - ואתגליתי וכו', אני ה' - ולא מלאך וכו', אזי והייתי כל בכור, שהוא הדעת דסמרא אחרא שמשם הרוח שטות, כי מי הוא זה ערב

שהוא בחינת עמר שעורים וכו'. ואחר כך בשבועות זוכין לשתי הלחם מחמים בחינת מאכל אדם שהוא בחינת תקון חטא אדם הראשון שתחלה נאמר לו 'ואכלת את עשב השדה' שהוא מאכל בהמה, כמו שאמרו רבותינו ז"ל שגודעו ואמר: אני וחמור באבנים אחד וכו'. ואחר כך אמר לו: בועת אפיך תאכל לחם וכו', שהוא בחינת מה שאוכלים ברפס בפסח קדם התחלת הסדר שהוא מין ירק וכו'. ואחר כך אוכלין מצה וכו' וכו"ל. כי עקר התקון לזכות להארת הרצון בשעת האכילה שנמשך מבחינת שתיקה בחינת אין מסיחין בסעודה וכו'. ל"ג כי התורה "כי מרחמם" ה"ל (וכן כל התורות) קשורה יחד בקשר נפלא. כי מתחלה כתב שצריכים להאיר הדעת הקדוש בכל אחד ואחד שהוא עקר הרחמנות כדי להוציא על־ידי זה מהעוונות הפאים על־ידי רוח שטות וכו'. והולך ומבאר עד, שאחר כך גלה שהצדיק מאיר בדרי מעלה ודרי מטה שמודיע להדרי מטה המנחים בדיומא התחתונה מאד מאד בשאול תחתיות וכו' שגם שם עדן ה' אתם ואצלם. כי מלא כל הארץ כבודו ומעוררם ומקיצם בבחינת הקיצו ורגנו שכני עפר וכו'.

את לבו לַגִּשָּׁת אֵלָיו וַתִּבְרָךְ.

וְכָל זה הוא בחינת הקרבת העמר שעורים שהוא מאכל בהמה שהוא בחינת רוח שטות שֶׁהַצִּדִּיק בחינת משה בכחו הגדול יכול להעלות גם בחינת שעורים מאכל בהמה בחינת רוח שטות לנפותו בשלש עשרה נפה עד שִׁיבָרֵר גם שם ניצוצות קדושים וברורים נפלאים עד שִׁיעֲלֶה הכל לריח ניחוח לה'. כי בבחינת בהמיות בעצמו בתוך הרוח שטות בעצמו נעלם חיות אלקותו וַתִּבְרָךְ, שהוא מוֹחִיָּה את כלם. ועל־כן על־ידי זה שְׁמַנִּיִּים העמר שעורים ומקריבין אותו לה', על־ידי זה מגלִין כי גם בכל המדרגות התחתונות מאד מאד שֶׁנִּפְּלוּ לשם כל הַנְּחָשָׁלִים והירודים הַנִּלְ, גם שם נמצא ה' וַתִּבְרָךְ כי מלא כל הארץ כבודו. ועל־ידי זה הוא עקר כלליות העולמות וכו' כנ"ל. ועל־ידי זה מקריבין הכל לה' וַתִּבְרָךְ כי על־ידי זה בעצמו מַגְרִשִׁין הרוח שטות.

וְעַל־כֵּן מתחילין תָּכַף לספר הימים לעמר, כי בכל יום יש בו חֲכָמָה וְדַעַת בחינת ימים ודברו' וכו' (ומבין בהמשגה של יום השלישי (ספורי מעשיות מעשה יג) שכל החכמות כלולים בהימים וכו', עין שם). ועתה על־ידי

מצות הספירה אנו מקשרין כל הימים לעמר כדי לצאת על־ידי זה מזהמת מצרים. כי על־ידי שְׁמַקְשִׁרִין הימים לעמר מגלִין שגם בזהמת מצרים בעצמן בהרוח שטות בעצמו נעלם ה' וַתִּבְרָךְ כנ"ל. ועל־ידי זה בעצמו בורחת הַזְּמָא שהוא הרוח שטות כנ"ל, כי על־ידי הספירה מקשרין הזמן והימים לבחינת למעלה מהזמן לבחינת תקופת הימים שהם סוד המקיפין שְׁמַמְשִׁיכִין על־ידי הספירה שֶׁמִּבְאֵר בפגנות וכו' שזהו בחינת כלליות דרי מטה בדרי מעלה, כי שם בבחינת דרי מעלה הוא למעלה מהזמן. והזמן הוא רק בבחינת דרי מטה שיש יש בחינת ספירה ומנזן, כי 'לפני אחד מה אמה סופר' (ספר וצירה) ואנו בני ישראל בכח הצדיקי אמת שֶׁבְּכָל דור שהם בחינת משה מקשרין על־ידי הספירה הימים והזמן לבחינת למעלה מהזמן לבחינת תקופת הימים שזהו בחינת התקשרות וכלליות דרי מטה בדרי מעלה וכו' שזהו עקר השלמות בחינת תמימות תהייתה כנ"ל:

לד ואנו סופרין שבע שבתות ארבעים ותשעה יום שבע פעמים שבע, שהם כלליות כל המדות, כדי להאיר בכל מדה ומדה שהם בחינת שבעת ימי

כִּי כָל אָדָם יִכּוֹל לִזְבוֹת לֵוָה בְּכַח הַצַּדִּיק שְׂדִיקָא בְּשַׁעַת אֲכִילָתוֹ יִמְשִׁיךְ עָלָיו הַיָּרָאָה הַבָּאָה אֶל הָאָדָם אִם עַד שְׁיִזְכֶּה לְהָאֲרֵת הָרָצוֹן הַמְּפֹלֵג וְכו' אִם בְּשַׁעַת הָאֲכִילָה דִּיקָא.

וּבְכָל פַּעַם כְּפִי מֵה שְׁנִמְשָׁךְ עָלָיו הָאֲרֵת הַיָּרָאָה וְהָרָצוֹן הַנ"ל, כְּמוֹ בֶּן מִתְבָּרֵר אֲכִילָתוֹ מִמֵּאֲכָל בְּהֵמָה לְמֵאֲכָל אָדָם עַד שְׁיִזְכֶּה לְמֵאֲכָל אָדָם בְּשִׁלְמוֹת, שְׁזָהוּ בְּחִינַת סְפִירַת הָעֵמֶר וְשִׁבְעוֹת שְׁמִקְרִיבִין בָּהֶם תַּחֲלָה עֵמֶר שְׁעוּרִים מֵאֲכָל בְּהֵמָה וְאַחֲרֵכֶּךְ בְּשִׁבְעוֹת שְׁתֵּי הַלֶּחֶם מֵאֲכָל אָדָם. כִּי בַתְּחִלָּה עַל־יְדֵי הַקֶּרֶבֶת הָעֵמֶר וּסְפִירָה מְבָרְרִין מֵאֲכָל בְּהֵמָה עַל־יְדֵי שְׁמִמְשִׁיכִין הָאֲרֵת הַדַּעַת שֶׁל הַצַּדִּיק הַנ"ל, שֶׁגַּם בַּתְּקֵף הַיְרִידָה אֶפְלוּ בְּהָרוּחַ שְׁמוֹת מִמֶּשׁ אֶפְלוּ בְּמֵאֲכָל בְּהֵמָה גַּם שֵׁם נִמְצָא ה' יִתְבָּרֵךְ כַּנ"ל, וְגַם שֵׁם יִכּוֹלִין לִזְבוֹת בְּשַׁעַת אֲכִילָתוֹ לְהָאֲרֵת הָרָצוֹן.

כִּי הָרָצוֹן חֲפָשִׁי תְּמִיד, כִּי הוּא בְּחִינַת יוֹכֵל הַגָּדוֹל, בְּחִינַת שְׁעַר הַחֲמֻשִּׁים שֶׁכָּל אָדָם יוֹצֵא שָׁם לַחְרוֹת בְּבְּחִינַת אֲשֶׁרִיד אֶרֶץ שְׁמִלְכֶךְ בֶּן חֲזִירִים וְשֶׁרִיד בַּעַת יֵאָכֵל, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב שָׁם בְּהַתּוֹרָה הַנ"ל, עֵין שֵׁם הַיֵּטֵב לְקַשְׁרוֹ לְכָל הַנ"ל, הֵינּוּ שְׁאֶפְלוּ בְּעֵמֶק גְּלוּתוֹ הַמֵּר וְהַמְּרוּר

הַבְּנִין שְׂאִיד שְׁפָגַם הָאָדָם בְּכָל מִדָּה וּמִדָּה כְּפִי מַעֲשָׂיו גַּם מִשֵּׁם יִתְעוֹרֵר לָהּ יִתְבָּרֵךְ בְּכָל יוֹם וְיוֹם בְּכַח הַצַּדִּיק בְּחִינַת מוֹשֶׁה שִׁידַע סוּד הַנֶּפֶת הָעֵמֶר שְׁעוּרִים מֵאֲכָל בְּהֵמָה וְכו' כַּנ"ל. וְעַל־יְדֵי זֶה מִמְשִׁיכִין עַל עֲצָמוֹ בְּכָל יוֹם אֵיזָה הָאֲרֵת מִהָאֲרֵת הָרָצוֹן, עַד שְׁזוֹכִין בְּשִׁבְעוֹת לְהִמְשִׁיךְ בְּחִינַת הַכֶּתֶר (שֶׁזֶה כָּל כּוֹנֵן שִׁבְעוֹת כַּמְבָּאָר בְּכּוֹנֵנוֹת) שֶׁהוּא לְהִמְשִׁיךְ הָאֲרֵת הָרָצוֹן שֶׁהוּא בְּחִינַת שְׁפַע הַכֶּתֶר, עַד שִׁיְהִיָּה נִמְשָׁךְ בְּשַׁעַת הָאֲכִילָה דִּיקָא, שְׁזָהוּ בְּחִינַת שְׁתֵּי הַלֶּחֶם מִחֻמִּים שֶׁהֵם מֵאֲכָל 'אָדָם' שְׁעוֹלָה מ"ה, בְּחִינַת הָאֲרֵת הָרָצוֹן שֶׁהוּא בְּחִינַת מ"ה, בְּחִינַת כַּעַת יֹאמֵר וְכו' מ"ה וְכו' כַּנ"ל. כִּי בְּכָל יְמֵי הַסְּפִירָה תִּקְנוּ בְּחִינַת מֵאֲכָל בְּהֵמָה עַל־יְדֵי הָעֵמֶר שְׁעוּרִים, דְּהֵינּוּ שְׁעוֹסְקִין לְהָאִיר וּלְגַלּוֹת שֶׁגַּם בַּתּוֹךְ בְּחִינַת מֵאֲכָל בְּהֵמָה יִכּוֹלִין לְהִמְשִׁיךְ וּלְהָאִיר אִמַּתַּת אֱלֻקוֹתוֹ לִידַע כִּי גַם שֵׁם נִמְצָא ה' יִתְבָּרֵךְ עַד שְׁיִזְכֶּה גַּם אִם לְבְּחִינַת הָאֲרֵת הָרָצוֹן בְּשַׁעַת הָאֲכִילָה, הֵינּוּ שְׁאֶפְלוּ הָאָדָם הַפְּשוּט שֶׁאִינוֹ זוֹכֶה עֲדִין שֶׁתְּהִיָּה אֲכִילָתוֹ בְּבְּחִינַת מֵאֲכָל אָדָם בְּשִׁלְמוֹת, גַּם הוּא יְהִיָּה אִישׁ חֵיל וְלֹא יְהִיָּה עֲצָל (שְׁקוּרִין שְׁלִמְזוֹלִינִק), וְיִתְבָּרֵר בְּשַׁעַת אֲכִילָתוֹ לְהִמְשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ הָאֲרֵת הָרָצוֹן הַמְּפֹלֵג,

הָאֶרֶת הָרָצוֹן הֵנ"ל שׁוֹכִין בְּשַׁעַת הָאֲכִילָה שֶׁהֵם בְּחִינַת שְׁתֵּי הַלֶּחֶם שֶׁל חֲמִים שְׂמִיכָאִין בְּשִׁבְעוֹת שְׁכָל הַחֵג הַקְדוּשׁ וְהַנּוֹרָא הִזֶּה נִקְרָא עַל שֵׁם אֱלֹהֵי שְׁתֵּי הַלֶּחֶם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בְּמִדְבָר כח): וּבִיּוֹם הַבְּכוּרִים בִּהְקִרְיֹכְכֶם מִנְּחָה חֲדָשָׁה לַה'. שֶׁהֵם שְׁתֵּי הַלֶּחֶם שֶׁל חֲמִים, כִּי זֶה הָעֵקֶר הַתְּקוּן לְזִכּוֹת לְמַאֲכַל אֲדָם שֶׁהוּא בְּחִינַת הָאֶרֶת הָרָצוֹן בְּחִינַת מ"ה בְּשַׁעַת הָאֲכִילָה וְכו' כֵּן גַּל:

לֹא וְכָל זֶה הוּא תְּקוּן חֲמָא אֲדָם הָרֵאשׁוֹן שְׁכָל פָּנָמוּ הִיָּה בְּאֲכִילָה וְכו' וְכֵן גַּל. וְעִכְשָׁיו מִתְקַנֵּין זֹאת בְּתַחֲלָה בְּבְחִינַת וְאֲכַלְתָּ אֶת 'עֵשֶׂב הַשָּׂדֶה' שֶׁהוּא מַאֲכַל בְּהֵמָה שֶׁנֶּם בְּחִינַת מַאֲכַל בְּהֵמָה יִתְבָּרַר עַל-יְדֵי שְׂמִיכָאִין הַדַּעַת וְהָאֶרֶת הָרָצוֹן גַּם לְשֵׁם. וְאַחֲרֵכָּךְ יִזְכֶּה לְבְּחִינַת מַאֲכַל אֲדָם בְּחִינַת בְּזַעַת אִפְיָךְ 'תֹּאכַל לֶחֶם' וְכֵן גַּל:

וְזֶהוּ מִרְמֹז בְּדִבְרֵי רַבּוֹתֵינוּ ו"ל שְׂאֻמְרוּ (פְּסָחִים קיח): בְּשַׁעַת שְׂאֻמְרוּ הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְאֲדָם הָרֵאשׁוֹן וְאֲכַלְתָּ אֶת עֵשֶׂב הַשָּׂדֶה נִזְדַּעַע, אָמַר: אֲנִי וְחַמּוֹר בְּאֵבוֹם אֶחָד, כִּיּוֹן שְׂאֻמְרוּ לוֹ הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּזַעַת אִפְיָךְ תֹּאכַל לֶחֶם נִתְיַשְׁבֶּה דַּעַתוֹ. הֵינּוּ שְׁעַל-יְדֵי זֶה בְּעֶצְמוֹ שְׂנִידָעָע כְּשֶׂאֻמְרוּ לוֹ ה' יִתְבָּרַךְ וְאֲכַלְתָּ

מֵאֹד שְׂנִתְעָה לְתוֹךְ רוּחַ שְׁמוֹת כְּוָה, הֵן בְּעֵינֵי מַחְשְׁבוֹתָיו וְהִרְוִירוֹ הָרָעִים מֵאֹד, הֵן בְּעֵינֵי הַפְּרָסָה שְׁנַפֵּל מִהִבְטָחוֹן דִּקְדוּשָׁה לְבְטָחוֹנוֹת שֶׁל שׁוֹא וְהִבֵּל שְׁוָהוּ בְּחִינַת שְׁמוֹת הָעַם וְלִקְטוֹ בְּשִׁמּוּתָא וְכו'. גַּם שֵׁם יִמְשִׁיךְ עַל עֶצְמוֹ הָאֶרֶת הָרָצוֹן שְׂנִימְשִׁךְ בְּשִׁרְשׁוֹ מְעוֹלָם הַחֲרוֹת מִבְּחִינַת יוֹבֵל מִבְּחִינַת שַׁעַר הַחֲמִשִּׁים, כִּי אֶף-עַל-פִּי-כֵן אֲנִי רֹצֵה בְּרָצוֹן חֲזוֹק לֹא יִתְבָּרַךְ, כִּי כָּבֵד הוֹדִיעוּ לָנוּ הַצַּדִּיקִים הָאֱמִתִּיִּים כִּי עָדִין ה' אֶתִּי וְאַצְלִי וְקָרֹב אֵלַי תָּמִיד כִּי מֵלֵא כָל הָאָרֶץ כְּבֹדוֹ.

וְעַל-יְדֵי זֶה מְמַשְׁכִּין עַל עֶצְמוֹ בְּכָל פַּעַם הַדַּעַת וְהָרָצוֹן הֵנ"ל אִפְלוּ בְּבְחִינַת מַאֲכַל בְּהֵמָה עַד שְׂמִיכָאִין מַאֲכַל בְּהֵמָה בְּחִינַת שְׁעוֹרִים וּזִכּוֹן לְבְּחִינַת מַאֲכַל אֲדָם שֶׁהוּא בְּחִינַת שְׁתֵּי הַלֶּחֶם שֶׁל שִׁבְעוֹת שְׁאֻז נִמְשָׁךְ שְׁפַע הַכֶּתֶר עַל כָּל יִשְׂרָאֵל שְׂמִשְׁם עֵקֶר הָאֶרֶת הָרָצוֹן כֵּן גַּל, שֵׁשֶׁם הוּא עֵקֶר הַתְּהִלָּה וְהַתְּקוּן מִכָּל הָעוֹנוֹת שֶׁהוּא בְּחִינַת הַמִּקְוָה שֶׁל שִׁבְעוֹת שֶׁהוּא הַמִּקְוָה שֶׁל שַׁעַר הַחֲמִשִּׁים שֶׁהוּא בְּחִינַת כֶּתֶר וְכו'. שְׁכָל זֶה הוּא בְּחִינַת זֶה הֵים גְּדוֹל וְרַחֲב יָדִים וְכו', שֶׁהֵם הָרַמְזִים וְכו' שְׁזָה הֵים גְּדוֹל הוּא יֵם הַחֲכָמָה שֶׁהוּא בְּחִינַת הַמִּקְוָה שֶׁל שִׁבְעוֹת. שְׁכָל זֶה בְּחִינַת

לכונן בכל יום לברך הש"ך ניצוצין להמשיך מ"ה ניצוצות בכל יום שעולים אדם עד שבשבעת ימי השבוע יהיה נשלם הש"ך ניצוצין שהם שבע פעמים אדם בגימטריא שט"ו וזה של השם וכו', הינו כי ידוע שכל עבודת האדם לברך הניצוצות הקדושים שנפלו בין הקלפות והרוח שמות על-ידי עוונותיו. ועקר הפגם שנפל מהדעת מבחינת אדם לבחינת בהמה לבחינת רוח שמות. ועל-ידי תקון הספירה זוכין לטהר עצמנו מקלפותינו ומטמאותינו מכל הרוח שמות של העוונות. והעקר על-ידי שידועין ומכוונים על-ידי הצדיק האמת, שגם שם בתוך הרוח שמות בעצמו נעלם ה' יתברך, כי יש שם ניצוצות אלקותו יתברך המחייב אותם שזה עקר הפגם של העוונות שהוריד ניצוצות קדושים כאלו למקומות מטנפים כאלו, וזה זה עקר התקון כשידע ומאמין שיש שם ניצוצות קדושים שהם חיות אלוקותו יתברך ומדבק את עצמו לה' יתברך גם משם כנ"ל. עד שנתעורר ושב לה' יתברך מכל מקום שהוא עד שמלקט ומברך בכל יום כמה ניצוצות שעולין אדם שהם שבע פעמים אדם שעולין שט"ו עד שמהפך בחינת שטו בחינת שמות, בחינת שטו

את עשב השדה שהוא מאכל בהמה על-ידי זה בעצמו וזה שה' יתברך הבטיחו לזכות למאכל אדם. והכל על-פי הנ"ל, שאפלו בשמאכלו עדן בבחינת מאכל בהמה צריך גם-כן להמשיך על עצמו היראה הבאה אל האדם בשעת האכילה עד שיזכה גם אז להארת הרצון עד שישתוקק על כל פנים ברצון חזק לזכות למאכל אדם ואז על-ידי זה בעצמו יזכה למאכל אדם כמו אדם הראשון שעל-ידי זה שאמר לו ה' יתברך ואכלת את עשב השדה שהוא מאכל בהמה על-ידי זה נודעו. נודעו' דיקא, שהמשיך עליו יראה וכן"ל. וצעק ואמר: אני וחמור באבים אחד, הינו שאני רוצה ומבקש שתוציאני מבחינת מאכל בהמה. ואז חקף נתרצה לו ה' יתברך ואמר לו בועת אפיך תאכל לחם שעל-ידי זעת אפיך, דהינו יגיעות בתורה ועבודה שהוא בחינת זעת אפיך בחינת וריח אפיך כתפוחים שהם בחינת היגיעות להתקרב להצדיק המקרב לה' יתברך, כמו שכתוב בהתורה תקעו אמונה (לקוטי מוה"ר חנינא סימן ה אות טו) על-ידי זה 'תאכל לחם', שתזכה למאכל אדם שהוא הארת הרצון בתכלית השלמות וכן"ל:

לזו שכתוב בכונות ספירה שצריכין

שהוא רוח שטות ממש. ואף-על-פי-כן אינם משגעים לגמרי וכל זה נמשך מניצוצי הדעת שיש בהם שמכונים שלא לצאת מהדעת לגמרי. אבל כשאחד פוגם בדעתו הרבה ונמשך אחר השגעות וחרוץ שטות שלו, אזי נעשה משגע ממש. וזה ידוע שכל אחד כפי עוונותיו הוא משגע, כי בעל עברה הוא משגע כמו שכתוב בתחלת הספר לקוטי מוה"ר"ן (סימן א), עין שם. כי אין אדם עובר עברה אלא אם כן נכנס בו רוח שטות (סוטה ג). וכפי רבוי העוונות שנמצאין בהרבה בני-אדם כידוע היה ראוי שיהיו נעשים בלם משגעים ממש. אך ה' יתברך מרחם על הבריות ומקים דעתם שלא יצאו מדעתם לגמרי על-ידי בחינה הנ"ל, דהינו על-ידי שעדין נשאר רשימה בדעתם שנמשך מהרמזים הנ"ל מניצוצות הנ"ל שעל-ידי זה מכינים שלא לצאת מדעתם לגמרי.

כי מי שנכשל ונפל לחרוץ שטות יש לו עדין בחירה. כמו שאמר אדוננו מורנו ורבנו ז"ל לאחד שהוא ז"ל בעצמו אמר לו שיש לו שגעות וכו' ואחר-כך אמר לו: אם אתה רוצה אין אתה משגע (שיחות הר"ן יז), והבן זה מאד. כי גם המשגע ממש בשמכין אותו היטב מכרח להשליך השגעות מחמת יראה. ומכל זה

העם ולקטו בשטותא מהפך הכל לבחינת אדם שהוא בחינת דעת, בחינת רצון שהוא בחינת מ"ה והכל על-ידי הדעת של הצדיק האמת שמאיר בלב כל אחד ואחד כי עדין ה' עמו וכו'.

והעקר על-ידי הרמזים הנ"ל, כי אי אפשר לבאר זה הדעת בפה בשלמות כי אם על-ידי רמזים שהם בחינת ידים שבנים החכמה שמשם הפרנסה וכו' שכל זה בחינת ברור הניצוצות הנ"ל. כי הצדיק מאיר בידיו ורמזיו לכל ניצוץ וניצוץ שיתעורר ויקיץ מגפילתו הגדולה. כי הרמזים הם בחינת ניצוצות כמו אור המתנוצץ מרחוק דרך נקבים וחורים שבכתלי המחצות המפסיקים. ועל-כן הניצוצות שהם ניצוצי הדעת הנעלמים עדין בתוך הרוח שטות מתעוררים על-ידי הרמזים של הצדיק שמתנוצץ בהם שיוכרו בה' יתברך וישובו אליו עד שנהלקטים ונעשים בחינת אדם וכו'. וכן בכל יום מימי הספירה וכו"ל. והבן מאד מאד לעבדא ולעצות טובות באפן שלא תמעה את עצמך ותבין מרחוק על-ידי הרמזים עצות בכל פעם לבלי ליאש את עצמך בשום אפן:

לז כי זה רואין בחוש שיש בני-אדם שרואין מהם כמה מיני שגעות ממש

שִׁמְרָאין לָנוּ וּמַאֲרִין בְּנוּ הַצַּדִּיקִים
הַתְּנוּצָצוֹת כְּאֵלֶּה שְׁעַל־יְדֵי זֶה מְחֻקֵּן
הָאֱמוּנָה הַקְדוּשָׁה שְׁמֵאֱמִינִים בְּאֱמוּנָה
שְׁלָמָה כָּאֵלֹו רֹאִין בְּעֵינֵינוּ כִּי ה' אֲתָנוּ
וְכו' וְזֶה הָעוֹלָם כָּלֹו בְּעֵלְיוֹן וְעֵלְיוֹן
בְּתַתְּיוֹן, כִּי כָלֵם כְּלוּלִים וְקְשׁוּרִים זֶה
בְּזֶה וּמִתְנַהֲגִים בְּרָצוֹנוּ הַפְּשׁוּט יִתְבָּרֵךְ
בְּבָחִינַת כִּי כָל בְּשָׂמִים וּבְכָאֲרִין וְכו'. וְכָל
הָאֱמוּנָה הַקְדוּשָׁה הַזֹּאת צָרִיכִין לְדַבֵּר
בָּפֶה כַּנ"ל. וְזֶה מִמְּשִׁכִּין בַּסְפִּירָה
שְׁמִתְקַנִּין הַדְּבֹר פֶּה עַל־יְדֵי מַצּוֹת
הַסְפִּירָה כְּמוֹכֵן בַּכְּנוּת:

וְכָל זֶה אָנוּ עוֹסְקִין בְּסֹדֵר הַתַּפְּלָה בְּכָל
יוֹם בְּפִסְקֵי דְזִמְרָה וְקִרְיָאֵת שְׁמַע
וּבְרִכּוֹתָיו וַתַּפְּלָה וְכו', שְׁאָנוּ עוֹסְקִין לְדַבֵּר
בְּפִינוּ הָאֱמוּנָה הַקְדוּשָׁה שֶׁה' יִתְבָּרֵךְ בְּרָא
אֶת הַכָּל וְכו'. וְעַל־יְדֵי זֶה כּוֹלְלִין יָחַד
עֲלִיוֹן בְּתַתְּיוֹן וַתַּתְּיוֹן בְּעֵלְיוֹן שְׁזֵהוּ
בְּחִינַת שְׁצִרְכִּין לְכָלֵל מִדַּת לִילָה בְּיוֹם
וּמִדַּת יוֹם בְּלִילָה, כִּי צָרִיכִין לְכָלֵל יָחַד
בְּחִינַת יוֹם וְלִילָה שֶׁהֵם בְּחִינַת חֲמָה
וּלְבָנָה, שֶׁהֵם בְּחִינַת אֶסְפֶּקְלָרְיָה הַמְּאִירָה
וְאֶסְפֶּקְלָרְיָה שְׁאֵינָה מְאִירָה, שֶׁהֵם בְּחִינַת
הָאֶרֶץ דְּרִי מַעְלָה וְהָאֶרֶץ דְּרִי מַטָּה כְּמוֹכֵן
בְּהַתּוֹרָה הַנ"ל. שְׁכָל זֶה בְּחִינַת סְפִירָה,
בְּחִינַת (וַיִּקְרָא כו, טו): וַסְּפַרְתָּם לָכֵם וְכו'
שֶׁבַע שְׁבָתוֹת תְּמִימֹת תִּהְיֶינָה. שְׁצִרְכִּין

יָכוֹל הָאָדָם הַרוֹצֶה לָרַחֵם עַל עַצְמוֹ
בְּאֵמֶת לְהִתְגַּבֵּר בְּמַעַט מַעַט דַּעְתּוֹ
שֶׁנֶּשְׁאָר לוֹ עֵדוֹן עַל הָרוּחַ שְׁמוֹת וְשִׁגְעוֹן
הַמִּתְגַּבֵּר עָלָיו בְּכָל פַּעַם. וְהַכָּל בְּכַח
הַצַּדִּיק הָאֵמֶת הַמְרָמוֹ לוֹ רְמִזִּים וּמַאֲיִר בּוֹ
הַדַּעַת בְּפִירוּשׁ וּבְרָמֵז בְּדַרְכֵי עֲצוֹת טוֹבוֹת
וְעִמְקוֹת וְתִמְיָמוֹת וְכו' אֲשֶׁרֵי שְׂאִיחֻזּוֹ בּוֹ.
וְכָל זֶה מְרָמוֹ בְּסוֹד כְּנוֹת הַסְפִּירָה
שֶׁהַעֲקָר תְּכֵלִית הַכְּנוּת הוּא לְמַהֵר עַצְמֵנוּ
מִזְּהֻמוֹתֵינוּ מִהָרוּחַ שְׁמוֹת וְכו' שֶׁהַכָּל הוּא
עַל־פִּי כָל הַנ"ל וְהֵבֵן הֵיטֵב לְטוֹבַת עַצְמָךְ
לְנַצַּח שְׁתוֹכֶה לְהַמְשִׁיךְ עָלֶיךָ הַרְחֻמְנוּת
הָאֱמִתִּי שֶׁל הַמְנַהֵיג הָאֵמֶת הָעוֹסֵק לָרַחֵם
עָלֶיךָ בְּאֵמֶת, אֲבָל אֵתָה צָרִיךְ לְהַמְשִׁיךְ
עָלֶיךָ רְחֻמְנוּת, כִּי אִם אֵתָה לֹא תִרְחֵם
עָלֶיךָ מִי יַחְמַל עָלֶיךָ. וּבְכָר הוֹדִיעַ לָךְ
מִרְחוֹק עֵצֶם רְחֻמְנוּתוֹ עַד שֶׁבִּכְחוֹ הַגָּדוֹל
יֵשׁ לָךְ כַּח לָרַחֵם עָלֶיךָ. וְהֵבֵן מֵאֵד מֵאֵד:
לֵח וְזֶה שְׁכָתוֹב בַּכְּנוּת שֶׁעֲקָר הַמְּקִיפִין
שְׁנִמְשָׁכִין בַּסְפִּירָה גִּמְשָׁכִין עַל־יְדֵי
הַדְּבֹר שֶׁהוּא בְּחִינַת גְּבוּרוֹת וְכו', כִּי עֲקָר
הַכְּלָלִיּוֹת הַנ"ל הוּא עַל־יְדֵי הַדְּבֹר פֶּה
שְׁעַל־יְדֵי זֶה מְגַלִּין הָאֱמוּנָה הַקְדוּשָׁה
בְּבָחִינַת 'אוֹדִיעַ אֱמוּנָתְךָ בְּפִי' (עֵין לִקּוּטֵי
מוֹהַר"ו תַּנְגִּיא סִימָן מד). כִּי עֲנֵן הַכְּלָלִיּוֹת
הַנ"ל אִי אֶפְשָׁר לְהַשִּׁיג בְּשָׁכָל וְכו' וְכַנ"ל,
רַק צָרִיכִין לְהַתְחַזֵּק בְּאֱמוּנָה עַל־יְדֵי

בְּלֵל, שְׁזָהוּ בַּחֲנִינָה מֵה, בַּחֲנִינָה אֵינָה, הוּא
בְּרָא וַיִּצַּר וַיַּעֲשֶׂה הַכֵּל וְכָל הָאָרֶץ מֵלֵא
מִכְבוֹדוֹ כִּי הוּא מַחֲיָה אֶת כָּלֶם וְכו'.

לֹא וְזֶה בַּחֲנִינָה קְרִיעַת ים-סוּף שְׁאֵז הָיָה
עֶקֶר הַתְּגָלוֹת הַדַּעַת, כְּמוֹ שְׁאָמְרוּ
רַבּוֹתֵינוּ ז"ל (וְהָר חֶלֶק ב פד): רִאֲתָהּ
שִׁפְחָה עַל הַיָּם מֵה שְׁלֹא רָאָה יִחְזָקָאֵל
הַנְּבִיא. מִכָּל שֶׁבֶן יִשְׂרָאֵל אֶפְלוּ הַפְּשׁוּטִים,
מִכָּל שֶׁבֶן הַגְּדוֹלִים וְכו', כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב
בְּסִימָן לֹא בְּלֻקְטֵי תַנְיָנָא. הֵינּוּ שְׁנַמְשָׁד
עֲלֵיהֶם הָאֶרֶץ הַדַּעַת הַקְּדוֹשׁ הַנ"ל שֶׁל
כְּלָלִיּוֹת בֵּן וְתַלְמִיד שֶׁהוּא בַּחֲנִינָה כְּלָלִיּוֹת
כָּל הָעוֹלָמוֹת שֶׁהוּא בַּחֲנִינָה זֶה הַיָּם גְּדוֹל
וְרַחֵב בְּדִים וְכו' שֶׁשֵּׁם מֵאִיר הָאֶרֶץ הָרָצוֹן
וְכו'. כִּי לַתּוֹךְ הַיָּם אֵי אֶפְשָׁר לִכְנֹס מִחֲמַת
רַבּוֹי הַמַּיִם. וְכְמוֹ כֵּן הוּא בְּהֵם הָרוֹחַנִי
שֶׁהוּא יָם הַחֲכָמָה שֶׁהוּא שֶׁרֵשׁ הַיָּם
הַגִּשְׁמִי שְׁאֵי אֶפְשָׁר לִכְנֹס בּוֹ מִרְבּוֹי מִימֵי
הַדַּעַת. וְכָל מִי שְׁרוּצָה לִכְנֹס בּוֹ בְּלִי רַבִּי
וּמִנְהִיג אֲמַתִּי נִמְכָּע בּוֹ בְּאִין סוּמְךָ כְּמוֹ
פֶּרַעַה וּמִצְרַיִם, כִּי אִין יְכוּלִים לִכְנֹס בּוֹ כִּי
אִם עַל-יְדֵי צִדִּיקִים חֲכָמִים אֲמַתִּיִּים שֶׁהֵם
בַּחֲנִינָה (תהלים קז, כג) יוֹרְדֵי הַיָּם בְּאִנְיּוֹת
עוֹשֵׂי מְלָאכָה בְּמַיִם רַבִּים וְכו'.

כְּמוֹ שֶׁבֵּים הַגִּשְׁמִי אֵי אֶפְשָׁר לַעֲבֹר כִּי
אִם עַל-יְדֵי אֲנִיּוֹת הַעֲשׂוּיִים
בַּחֲכָמָה וּבְאֲמָנוֹת גְּדוֹל וְגַם צְרִיכִין מִנְהִיג

לְסַפֵּר הַיָּמִים כְּדִי שֶׁכָּל יוֹם וַיּוֹם יִהְיֶה
תָּמִים וְשָׁלֵם עַל-יְדֵי שְׁבוּלָיִין יוֹם וְלַיְלָה
יַחַד שֶׁהֵם בַּחֲנִינָה חֲמָה וְלִכְנָה, בַּחֲנִינָה דְּרִי
מַעֲלָה וְדְרִי מַטָּה שְׁזָה עֶקֶר בַּחֲנִינָה
הַסְפִּירָה שֶׁהוּא הַכְּנָה לְקַבְּלַת הַתּוֹרָה
שֶׁעָקְרָה בְּשִׁבְלִי זֶה כְּנ"ל. בַּחֲנִינָה וַיִּדְעָתָּ
הַיּוֹם וְהַשַּׁבָּת אֶל לְבַבְךָ כִּי ה' הוּא
הָאֱלֹקִים 'בְּשִׁמּוֹם מִמַּעַל', בַּחֲנִינָה דְּרִי
מַעֲלָה. 'עַל הָאָרֶץ מִתַּחַת' בַּחֲנִינָה דְּרִי
מַטָּה, וּבְכָלֶם 'אִין עוֹד', כִּי אִם ה' הוּא
הָאֱלֹקִים הַמְּנַהִיגֵם בְּרָצוֹנוֹ וְכוּלְלֵם יַחַד,
כְּמוֹ שְׁאוּמְרִים (בַּתְּפִלָּה מוֹסֵף לַיָּמִים נוֹרְאִים):
הַכֵּל יִכּוֹל וְכוּלְלֵם יַחַד.

וְעַל-בֵּן אוּמְרִים סֹדֵר קְדָשָׁה בְּכַרְכַּת
קְרִיאַת שְׁמַע קֶדֶם קְרִיאַת
שְׁמַע, שֶׁהוּא מֵלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ וּבְרוּךְ
כְּבוֹד ה' מִמְּקוֹמוֹ, שֶׁהֵם בַּחֲנִינָה הָאֶרֶץ
דְּרִי מַטָּה שֶׁהוּא מֵלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ,
וְהָאֶרֶץ דְּרִי מַעֲלָה שֶׁהוּא בַּחֲנִינָה אֵינָה,
בַּחֲנִינָה מֵה חֲמִית, שְׁזָהוּ בַּחֲנִינָה בְּרוּךְ
כְּבוֹד ה' מִמְּקוֹמוֹ כְּפִידַע. כִּי עֶקֶר קְרִיאַת
שְׁמַע, שֶׁהוּא אֲמוּנַת הַיַּחֲוֵד, הוּא בַּחֲנִינָה
כְּלָלִיּוֹת אֵינָה וּמֵלֵא הַנ"ל, שֶׁהֵם הָאֶרֶץ
דְּרִי מַעֲלָה וְהָאֶרֶץ דְּרִי מַטָּה, לִידַע
וְלַהֲוִדִיעַ בְּפֶה מֵלֵא כִּי הַבּוֹרָא הַיַּחֲוֵד
הַקְּדָמוֹן שֶׁהוּא סָתוּם וְנִעְלָם בַּתְּכֵלִית
הַהֶעְלָם, כִּי לִית מַחֲשָׁבָה תְּפִיסָא בֵּה

כמו שאמרו רבותינו ז"ל. ועקר הכבדות והקשי היה מחמת שאז היה גמר הגאולה. ועקר גמר ושלמות הגאולה הוא התקשרות וכלליות העולמות שזה עקר שלמות הדעת שגלה משה ביציאת מצרים בנ"ל. אבל עדן לא היה בשלמות גמר מחמת שביציאת מצרים נתגלה הדעת הנ"ל בלי אתערותא דלתתא, ועקר כלליות העולמות בשלמות הוא רק על ידי אתערותא דלתתא. שבשביל זה ברא ה' יתברך את העולם בגשמיות כזה וחפץ בעבודתנו דיקא שבזה תלויים כל העולמות וכו', והעקר מחמת שיש לו בחירה והיצר הרע והסמא אחרא מתגברין בכל יום ובכל עת מכל צד ובשאנו מתעוררים אפלו משהו מלמטה זה יקר בעיניו יתברך יותר מכל עבודת המלאכים וכו'.

וזה היה כל הכבדות של קריעת ים-סוף, כי אז הכרח ה' יתברך בכיכול להשתיק גדל הקטרוג שאמרו: הללו עובדי עבודה זרה והללו עובדי עבודה זרה וכו' (מדרש תהלים טו, ה). על ידי שימצא בחסדו איזה זכותים ונקודות טובות בישראל שנתעוררו בעצמו, שזהו נעשה גם בכל דור ודור שעל ידי הספירה שסופרין שבו הראשונה עד

הספינה שיהיה לו דעת לידע איד להנהיג הספינה כפי השעה כפי הרוחות שמנשבין וכו', כמו כן ברוחניות בענין ים החכמה שצריכין צדיק מנהיג אמת שידע הדרכים שבין בבחינת (ישעיה מג, טו) הנתן בין דרך ובמים עזים נתיבה, שנאמר על קריעת ים-סוף, וידע לגלות להעולם דרכים ונתיבות שהם בחינת אניות, בחינת (משלי לא, יד) היתה כאניות סוחר, והוה ממרחק תביא לחמה, כי משם נמשך הלחם והפרנסה מהידים שהם בחינת רמזים שיש בין החכמה וכו' בנ"ל. כי צריכין לידע איד להנהיג את האניות, ועקר שלמות החכמה אי אפשר לבאר כי אם בבחינת רמזים, כי אי אפשר ללמדו איד יטה ונהיג את החבלים והתרן והספינה וכו' בכל עת, רק שצריך להבין בעצמו לפי נטיות הרוחות וכו', עד שלפעמים אין מועיל שום חכמה כי אם לצעק אל ה' בבחינת ויאמר ויעמד רוח סערה וכו' עד וכל חקמתם תתבלע ואין עצה ותחבולה כי אם ויצעקו אל ה' וכו' (תהלים קו, כה), מכל שכן ברוחניות בענין ים החכמה הנ"ל.

ובל זה הוא בחינת קריעת ים-סוף שהיה קשה מאד לפניו יתברך

יִסְמַךְ עַל אֱמוּנָה כו' בנ"ל, הוּא נִשְׁקַע וּנְמַכָּע בְּתוֹךְ הַיָּם בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת וּכְנ"ל. וְעַל-כֵּן לְאַחַר שְׁבִיעֵי שָׁל פֶּסַח הָתַר הַחֲמִיץ, כִּי כָּכָר נִתְתַּקְנוּ מַחְצוֹת הַמַּחֲיִין עַד שְׁאִין הַחֲמִיץ יוֹנֵק מִהַסְטְרָא אַחֲרָא וְכו', (בְּמִכְבָּר כָּל זֶה בְּהִלְכוֹת פֶּטֶר חֲמוֹר (הִלְכוֹת פֶּסַח ט), עֵין שָׁם):

בַּ זֶה בְּחִינַת הַסּוּד הַנֶּעֱלָם הַמִּכְבָּר בְּכּוֹנֹת שָׁל שְׁבִיעֵי שָׁל פֶּסַח שְׁקָרִיעַת יִס-סוּף הִיָּה בְּסוּד (וְהֵר חֶלֶק ב ב:) הַהוּא נֶחֱשׁ דְּנִשְׁיָד וְכו', הֵינּוּ כִּי עֶקֶר קָרִיעַת יִס-סוּף הִיָּה שְׁמוּשָׁה רַבְּנָה בְּכּוֹחַ הַגְּדוֹל מְאֹד מְאֹד הַמְּשִׁיךְ זֶה הַדַּעַת הַקְּדוֹשׁ הַנ"ל שָׁל בֵּן וְתַלְמִיד עַד לְמִטָּה לְמִטָּה מְאֹד מְאֹד. עַד שֶׁהוֹדִיעַ אֶפְלוּ לְהַמְנַחִים בְּדִיוֹטָא הַתְּחַתּוּנָה מְאֹד בְּשִׁאוֹל תְּחַתּוּיּוֹת וּמִתְחַתּוּיּוֹ שְׁנֵם הֵם יָדְעוּ כִּי ה' אִתָּם עֲדִין כִּי מְלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ וְכו' עַד שְׁנֵם הֵם מִתְעוֹרְרִים בְּאִיזָה בְּחִינַת אֲתַעְרוּתָא דְּלִתְתָּא עַד שִׁיעֲרוּ וַיֵּאֱמִינוּ בַּה' וּבִמְשָׁה עֲבָדוֹ שְׁזָה עֶקֶר שְׁעִשְׁוִיעֵי וְתַבְרָךְ. כִּי כְּמוֹ שֶׁה' יִתְבָּרַךְ מְנִיחַ כָּל הַעֲלִיּוֹנִים מִלְּאֻכִּים וּשְׂרָפִים וְכו' וְרוֹצֵה דִּיקָא בְּעִבּוּדַת בְּגִי-אָדָם הַגִּשְׁמִיִּים וְכו' בְּנ"ל, בֵּן כָּל מַה שֶׁהַמְּדַרְגָּה נְמוּכָה וּפְחוּתָה בִּיּוֹתֵר כְּשֶׁמִּתְעוֹרְרִים מִשֵּׁם בְּאִיזָה הַתְּעוֹרְרוֹת כָּל שֶׁהוּא נַעֲשֶׂה מְזֶה שְׁעִשְׁוִיעִים נִפְלָאִים

שֶׁשֶׁה יָמִים שֶׁהֵם עֶקֶר יִסוּד הַסְּפִירָה (בְּמִכְבָּר בְּכּוֹנֹת, עֵין שָׁם) עַל-יְדֵי זֶה נִמְשָׁךְ בְּחִינַת אֲתַעְרוּתָא דְּלִתְתָּא. וְהַעֲקָר שְׁעַל-יְדֵי בְּחִינַת אֲתַעְרוּתָא דְּלִתְתָּא שְׁמַצָּא בָּהֶם ה' יִתְבָּרַךְ בְּחִסְדּוֹ, דְּהֵינּוּ שֶׁהַמְּשִׁיכוֹ עֲלֵיהֶם הַדַּעַת הַקְּדוֹשׁ שֶׁהַמְּשִׁיךְ עֲלֵיהֶם מִשָּׁה בִּיצִיאַת מִצְרַיִם עַד שְׁנִתְעוֹרְרוּ מִעַם מַעֲצָמָן לְעִבּוּדָתוֹ יִתְבָּרַךְ, עַד שֶׁזָּכוּ לְבְּחִינַת שְׁתִּיקָה לְבָלִי לְהַרְהֵר אַחֵר מְדוּתָיו יִתְבָּרַךְ בְּחִינַת (שְׁמוֹת יד, יד) ה' יִלְחֶם לָכֶם וְאַתֶּם תַּחֲרִשׁוּן, עַל-יְדֵי זֶה זָכוּ שֶׁהָאִיר עֲלֵיהֶם יָם הַחֲכָמָה בְּתַקְנוּ עַד שֶׁיִּכְלוּ לְעִבֵּר בּוֹ בְּרוּחָנִיּוֹת, כִּי נִבְקַע לָהֶם אֹז כָּל הַמַּעֲיָנוֹת חֲכָמָה עַד שֶׁרָאָתָה שְׁפָחָה עַל הַיָּם וְכו' בְּנ"ל. עַד שְׁעַל-יְדֵי זֶה נַעֲשֶׂה לָהֶם גַּם נִפְלָא וְנוֹרָא שְׁנִבְקַע הַיָּם בְּגִשְׁמִיּוֹת וְעִבְרוּ בִּיבֶשֶׁה בְּתוֹךְ הַיָּם, כִּי זָכוּ לְצִמְצוּמִים וּמַחְצוֹת קְדוּשִׁים עַל-יְדֵי בְּחִינַת שְׁתִּיקָה הַנ"ל שֶׁהוּא בְּחִינַת סִיָּג וּמַחְצָה לְחֲכָמָה שְׁתִּיקָה.

אָבֵל פָּרַעַה וּמִצְרַיִם, שֶׁהֵם בְּחִינַת חֲכָמוֹת וְשִׁכְלִיּוֹת חִיצוֹנִים, רָדְפוּ אַחֲרֵיהֶם וְנִשְׁקָעוּ וּנְמַכָּעוּ בְּתוֹךְ הַיָּם בְּרוּחָנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת, כִּי מִי שְׁאִינוֹ מִקְבֵּל מְרַבּוּ מִבְּחִינַת מִשָּׁה, בְּחִינַת הַשְׁתִּיקָה הַנ"ל שֶׁהוּא בְּחִינַת מַחְצוֹת הַשִּׁכְלָה שְׁלֵא יִכְנֹס בְּחִקְרוֹת בְּקִשְׁיוֹת וְתַרְוִיצִים וְכו' רַק

בחינת הנחש נאחז בהם מאד, ועל ידם דיקא נעשה היחוד בכח הצדיק בחינת משה הגדול במעלה מאד שזהו בחינת מה שכתוב שם: מה תצעק אלי - בעתיקא תליא מלתא, כי אי אפשר להעלותם ולתקנם וכו' כי אם על-ידי בחינת עתיקא, דהינו על-ידי אורייתא דעתיקא סתימאה וכו' וכמבאר ומוכן בדבריו ז"ל בהתורה "מישרא" (חלק א סימן ל) ובשאר מקומות שהחולים בחלי הנפש ביותר, אי אפשר להושיעם ולהאיר בהם הדעת הקדוש כי אם על-ידי רבי גדול מאד שיוכל להאיר בהם מבחינה גבה מאד מבחינת אורייתא דעתיקא סתימאה הינו כנ"ל:

מא וזה בחינת מה שקריעת ים-סוף היה על-ידי עצמות יוסף, כמו שכתוב (תהלים קיד): הים ראה וינס. ועל-ידי זכות אבות, כמו שאמרו ז"ל (בראשית רבה פו, ח) ואף-על-פי-כן היה קשה לפניו כל הלילה, עד שבבקר נזכר זכות אבותם. וקשה לכאורה הלא זכות אבות היה יכול לזכר גם מקדם, כי זכותם היתה מוכן מכבר אך הכל על-פי הנ"ל, כי עקר זכות האבות אברהם יצחק ויעקב ויוסף וכל השבעה רועים הוא מה שבלם עסקו בהמשכת הדעת הקדוש הנ"ל להמשיכו

למעלה בבחינת 'כד אתי יתרו בדין אתיקר ואתעלה שמא דקדשא בריך הוא' וכו', כמו שכתוב במקום אחר (לקוטי מוהר"ן סימן י' וסימן יד). וזה בחינת נשיכת הנחש שעל-ידי זה נעשה היחוד שהוא סוד קריעת ים-סוף וכו' המבאר בפגנות. **בי** מובא בדבריו ז"ל (בהתורה "אשרי העם" סימן יג) מאמר הוהר הקדוש מעין זה שהוא האי חיה כד אתעברת וכו', ושם מבאר ומוכן שדיקא על-ידי שהצדיק הגדול במעלה, מעלה הנפשות הפגומות מאד מאד שהם בחינת 'מרת נפש' בחינת 'נפש רעבה' וכו' ומכנים אותם גם-כן בתוך כלליות שארי הנפשות הקדושים ומעלה אותם בבחינת עבור וכו' על-ידי זה דיקא נעשה היחוד הנפלא וכו' וכמו שכתוב שם על מאמר רבה בר בר חנה: פוק חזי גבורתא דמרך דאפלו כמלא חוטא דחלא לית דעבר וכו', עין שם.

וזהו בעצמו סוד קריעת ים-סוף המבאר בפגנות שהוא על-פי מאמרי הוהר הקדוש הנ"ל בענין נשיכת נחש וכו'. שהם בחינת מחין דקטנות וכו' כמו שכתוב שם, הינו שדיקא על-ידי הנפשות הפגומות מאד מאד שאפלו כשמעלין אותם הם בבחינת מחין דקטנות, כי

גלות כלל, על־כן מתארך הגלות כל כך וסוף כל סוף תהיה הגאולה בזכות אבות ובמתנת חנם למענו יתברך. וכמו שכתוב (ויקרא כו): ואף גם זאת בהיותם וכו'. כמו שכתוב (שם): וזכרתי את בריתי יעקוב וכו'. וכתוב (ישעיה מח, יד) למעני למעני אעשה. אך ה' יתברך רוצה שעל כל פנים נתעורר מעט כל אחד ואחד ממקום שהוא להתקרב אליו יתברך. וכבר יש לנו בח גדול לזה על־ידי הדעת הקדוש שקבלנו מאבותינו וברכותינו וכל הצדיקים הקדושים שהיו לנו בכל דור ודור עד עתה ועל־ידי זה נזכה לגאולה שלמה בקרוב במהרה בימינו, אמן:

בב וזה שכתב אדונינו מורנו ורבינו ז"ל (שיחות הר"ן סימן ב) על פסוק גאלת שבט נחלתך הר וכו' הנ"ל. שתכף בשירת הים אמרו תבאמו ותטעמו בהר נחלתך. כי שם בבית־המקדש עקר הכלליות הנ"ל שזה עקר השלמות וכו', הינו כי כל זה הוא בחינת קריעת ים־סוף שאז אמרו השירה וסימו בהתקנה שייבנה בית־המקדש וכו' שישם עקר הכלליות וכו' הנ"ל שזה עקר הגאולה שנגמר בקריעת ים־סוף וכו"ל:

בג ועל־כן בתחלת ההתגלות למשה בסנה אמר לו שישליך המטה וכו'

לביניהם, ולבני בניהם עד עולם, להודיעם כי ה' הוא האלקים כמו שנאמר באברהם אבינו שהוא הראשון מהשבעה רועים שגלה אלקותו בעולם, כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו לשמר דרך ה' וכו' (בראשית יח, יט). אבל עקר שלמות הדרך הקדוש הזה הוא שאנחנו מבני בניהם נמשיך עלינו דעתם הקדוש והנורא שהמשיכו עד שנתעורר מעצמנו להתקרב אליו יתברך על־ידי שכבר גלו שעדן ה' אתנו וכו' כי מלא כל הארץ כבודו וכו'.

ועל־בן היה קשה קריעת ים־סוף כל הלילה עד שבקש ה' יתברך עד שמצא בהם איזה התעוררות מלמטה שעל־ידי זה דיקא נתעוררו זכות אבות בשלמות עד שנקע הים מפניהם ועברו בו בשלום, כי עקר זכות אבות אי אפשר להמשיך עד שתגמר הגאולה בשלמות כי אם על־ידי שאנו בעצמנו נתעורר על־ידי דעתם הקדוש שהמשיכו עלינו, שאז דיקא ימשיך עלינו זכותם הגדול. עד שזוכה לגאולה בשלמות כמו בקריעת ים־סוף שהייתה גמר הגאולה של מצרים בבחינה זאת וכו"ל. אבל מחמת שעכשו צריכין שתהיה גאולה שלמה יותר ויותר, כי צריכין עתה גאולה שלמה שאין אחריה

ולו ולהודיעו שאף-על-פי שהיצר הרע והנחש מתגבר כל כך בכח הבחירה, אף-על-פיר-כן מדה טובה מרבה ויש בידך להפך המטה מנחש למטה, הינו שיש לך כח לעזור אפילו לאותם שהם בבחינה הנ"ל שנתהפך אצלם בחינת המטה לנחש שתמצא להם זכות, ותאיר בהם הדעת הקדוש הנ"ל שעדין ה' אתנו וכו' עד שיתהפכו מנחש למטה. שעל-ידי זה המטה נעשו אחר-כך כל האותות והמופתים. כי עקר הגאולה על-ידי זה על-ידי שהצדיק מעורר הנופלים מאד עד שמקרבם לה' ותברך כנ"ל, ועל-כן בגמר הגאולה בקריעת ים-סוף היתה הגאולה דיקא על-ידי היחוד הנעשה על-ידי בחינת נחש דיקא שנתהפך אל הקדשה וכו' כנ"ל:

מד וזה לכן המשכיל בעת ההיא ידם וכו'. לך דמיה תהלה אלוקים בציון. אף לאלוקים דומי נפשי וכו'. טוב ויחיל ודומם לתשיעת ה' וכו' וכן פסוקים הרבה, כי עתה באחרית הימים האלה שעליהם נתנבאו בפסוקים הנ"ל צריכין לדם ולשתק הרבה על כל מה שנעשה עתה בעולם ולכלי לבנם בחקירות וקשיות ותורוצים כלל, רק לדם ולשתק ולצפות לישועת ה' עד שעל-פי הרב על-

ובמו שכתוב (שמות ד, ג): השליכוהו ארצה ויהי לנחש וכו'. הינו כי משה היה ממאן בהשליחות, כי אמר שאין בידו לגאול ולהאיר בהם הדעת מחמת שידע שיש ב' ישראל כמה אנשים שקלקלו הרבה וכו'. ועל-כן אמר לו ה' ותברך שישליך את המטה ארצה, ואיתא, שמטה משה דא מט"מ, שממש שרש הבחירה שהוא לשון 'מטה' שיש ביד האדם להטות לכאן ולכאן. והראה ה' ותברך למשה במופת זה שייבין גדל הכח של הבחירה. ועל-כן האדם בסכנה עצומה בכל עת.

וזה שאמר לו שישליך המטה שלו ארצה, כי באמת משה כבר הפך את הבחירה לטובה כי כבר עמד בנסיון ונעשה כל טוב. אף הראה לו כח הבחירה של ההמון וצוה לו שישליך המטה שהוא בחינת כח הבחירה. ישליכוהו ארצה. שישליכוהו לתוך ארציות וגשמיית של שאר ההמון ותכף כשהשליכוהו ארצה, ויהי לנחש, הינו שאצל רב העולם שמנחים בארציות נהפך המטה שהוא כח הבחירה לנחש מגדל התגרות היצר הרע שהוא בחינת נחש הקדמוני. ותכף אמר לו שלח ידך ואחז בזנבו וכו' ויהי למטה בכפו, להורות

לא יִזְנֶה לְעוֹלָם ה' וְכוּ' (שם שם, לא) וְכֵן הִרְבָּה. כִּי עָקַר הִרְדִּיפָה שֶׁל הַשּׁוֹנָאִים הֵן מַעֲבֹוֹם הֵן בֵּין יִשְׂרָאֵל בַּעֲצָמָן שֶׁהַחֲוָלָקִים רוֹדְפִים מְאֹד אֶת הַכְּשָׁרִים. וְהַעֲקָר עַל־יְדֵי חֲכָמוֹת שֶׁל הַכֵּל שֶׁנִּדְמָה לְכָל אֶחָד שֶׁהוּא נִבּוֹן וְחָכָם וְרוֹצֶה שֶׁהַכֵּל יִלְכּוּ בְּדֶרֶךְ חֲכָמָתוֹ הַעֲקָמָה וּמִהֶפְכָּתָה. וְנִדְמָה לוֹ שֶׁהוּא צָרִיךְ לִהְיוֹת רוֹדֵף אֶת הַנִּרְדָּפִים מְאֹד, אֲבָל אֵלּוֹ הַנִּרְדָּפִים צָרִיכִין לִזְהַר בְּיוֹתֵר שְׂלֹא יַתְעוּ וְיַטְעוּ אַחֲרֵי חֲכָמָתָם הִרְעוֹת רַק יִסְתַּכְּלוּ עַל הָאֱמֶת לְאִמְתּוֹ וְיִקְיִמוּ אֶל תַּעַן כְּסִיל בְּאוֹלָתוֹ (מִשְׁלִי כו, ד). רַק לַחֲרֹשׁ וְלִשְׁתָּק אֲפֹלוּ בְּדַעְתּוֹ לְבָלִי לְכַנֵּם בְּקִשּׁוֹת וְתַרְוִיצִים כִּנְל. רַק לַצְּפוֹת לִישׁוּעָתָה. בְּכַחֲנִית מַה שֶׁאָמַר מֹשֶׁה לְיִשְׂרָאֵל בְּקִרְיַעַת יַס־סוּף אֵל תִּירָאוּ הַתִּיַּצְבוּ וְרָאוּ אֶת יִשׁוּעָתָה ה' וְכוּ' ה' יִלְחָם לָכֶם וְאַתֶּם תַּחֲרִשׁוּן כִּנְל.

רַק שְׁעִתָּה מַחֲמַת שְׁצָרִיכִין שְׁתַּהֲיָה גְּאֻלָּה שְׁלָמָה שְׁאִין אַחֲרֶיהָ גְּלוֹת וְהַסְמָרָא אַחֲרָא וְהַיִּצֵּר הִרְעַ מִתַּפְשִׁט מְאֹד מְאֹד וְכוּ', עַל־כֵּן צָרִיכִין עֲתָה לְהֶאָרִיךְ אֲפֹ בְּיוֹתֵר וְיוֹתֵר וּלְהַתְנַבֵּר יוֹתֵר לְדָם וְלִשְׁתָּק בְּדַעְתּוֹ לְבָלִי לְהִרְהַר אַחֲרֵי ה' יִתְבָּרַךְ וְאַחֲרֵי יִרְאֵי ה' הָאֱמֶתִיִּים. רַק לְהַשְׁתַּדֵּל לַעֲקֹק וּלְהַתְפַּלֵּל לַה' יִתְבָּרַךְ הִרְבָּה כִּנְל. וְכִמּוֹ שֶׁאָמַר הַתַּנָּא כִּמּוֹ

יְדֵי הַדּוּמִיָּה וְהַשְׁתִּיקָה יִכְעַר לְבוֹ עַד שִׁיעָקֵק וְיִתְפַּלֵּל לַה' יִתְבָּרַךְ בְּכַחֲנִית (תַּהֲלִים לט, ד) גְּאֻלָּמִתִּי דוּמִיָּה הַחֲשִׁיתִי וְכוּ' חָם לְבִי בְּקִרְבִּי בְּהִגִּי תִכְעַר אִשׁ דְּבַרְתִּי בְּלִשׁוֹנִי וְכוּ'. וְזֶה (אִיּוֹב יב, כג) מִשְׁגִּיא לְגוֹיִם וְיִאֲבָדָם. כִּי לֹאִכֵּד חֲכָמִים בְּעֶרְמָם (שֵׁם ה, יג) שֶׁכֵּל זֶה הִיָּה בְּקִרְיַעַת יַס־סוּף שֶׁסָּבְבָם בְּכּוֹנֶה לְהַטְעוֹתָם, כִּמּוֹ שֶׁכְּתוּב (שְׁמוֹת יד, ב): וַיֵּשְׁבוּ וַיַּחֲנוּ לִפְנֵי פִי הַחִירֹת וְכוּ' וְאָמַר פִּרְעֹה וְכוּ' וְכֵן הוּא עֲתָה.

וְאַלּוֹ הַנִּרְדָּפִים צָרִיכִין לִזְהַר לְבָלִי לִילֵךְ בְּחֲכָמוֹת רַק לַעֲקֹק אֵל ה' וְאֵם גַּם זֶה קִשָּׁה עַל כָּל פְּנִים לֹא יִהְרֶה, וְכָל שֶׁכֵּן שְׂלֹא יִדְבַר נֶגֶד מִדּוּתֵיּוֹ יִתְבָּרַךְ רַק יִשְׁתָּק וְיִדָּם עַד יִשְׁקִיף וְיִרְאֵא וְכוּ' וַיַּצְפֶּה לְחִסְדּוֹ יִתְבָּרַךְ לְכַד בְּחִינַת ה' יִלְחָם לָכֶם וְאַתֶּם תַּחֲרִשׁוּן, כִּמּוֹ שֶׁכְּתוּב (דְּבָרִי הַיָּמִים כ, יד): וְאַנְחֲנוּ לֹא נִדַּע מַה נַּעֲשֶׂה כִּי עָלִיד עֵינֵינוּ וְכוּ'. וְכַתִּיב: כִּי אֵין בָּנוּ כַּח בְּכָל הַהֲמוֹן הַזֶּה וְכוּ' עוֹרְנוּ כִּי עָלִיד נִשְׁעֲנוּ. בְּפֶרֶט עֲתָה בְּסוּף הַגְּלוֹת הַזֶּה שְׁעַל זֶה אָמַר יִרְמְיָה (אִכְיָה ג, נד נה): "צִפּוֹ מִיָּם עַל רֹאשִׁי וְכוּ' קִרְאֲתִי שִׁמְךָ ה' מִבּוֹר תַּחֲתִיּוֹת וְכוּ'". וְאָמַר (שֵׁם שֵׁם, כו): "טוֹב וַיִּחִיל וְדוּמָם לְתִשׁוּעָתָה ה' וְכוּ'" כִּנְל. "עַד יִשְׁקִיף וְיִרְאֵא ה' מִשְׁמָיִם" (שֵׁם שֵׁם, ג). "כִּי

בכונות שבספירה עוסקין לתקן ולבדוק הדמים. והעקר שיהיו נבלעים באיברים וכו', עין שם סודות נזכרים בענין זה. כי זה כלל ענין פסח וספירה, בחינת ואמר לך בדמוך חיי וכו' עין שם. וזה ידוע שכל סודות הקבלה מרמזים בהארם שהוא בחינת צלם אלקים וכו'. הינו על-פי התורה כי מרחמם הנ"ל שבארנו לעיל שכל זה ענין פסח וספירה. כי אז הודיע לנו משה רבנו אלקותו יתברך אשר מלא כל הארץ כבודו. כי ראינו זאת עין בעין על-ידי כל האותות והמופתים ועל-ידי הארת הדעת שהאיר בנו וכו'. ועל-ידי הארת הדעת שהעקר הוא לכלל העולמות עליונים ותחתונים יחד וכו' כנ"ל על-ידי זה זוכין להארת הרצון בשעת האכילה. ועל-כן עוסקין בתקון האכילה בספירה ושבעות על-ידי עמר שעורים ושתי הלחם וכו' וכו"ל. ועל-כן בימי הספירה ירד המן לישראל. ועל-כן מבקשים אז: ארץ נתנה יבולה ויכרנו וכו'. כי אז צומחים תבואות השדה ואז עוסקין בתקונים (הנ"ל) שנוכח להארת הרצון בשעת האכילה שזה עקר כלליות העולמות בשלמות וכו"ל. וזה בחינת זכוד הדמים שהעקר שיהיו הדמים נבלעים באיברים. וכל זה נעשה על-ידי

פעמים (סוטה מט:): בעקבות משיחא חצפא יסגא וכו' יראי חמא כו'. והאמת תהיה נעדרת, ודרשו רבותינו ז"ל (סנהדרין צו:): שיהיה נעשה האמת עדרים עדרים וכל אחד יאמר שאצלו האמת עד שבסוף מסים: על מי לנו להשען על אבינו שבשמים. וכן חוזר זאת כמה פעמים שבכל פעם שמגלה הכלבול והקמגוריא שיהיה באחרית הימים האלה מסים בכל פעם: על מי לנו להשען כי אם על אבינו שבשמים כמבאר בסוטה, עין שם, הינו כנ"ל:

והכלל, שעקר הרדיפה של הרודפים את הכשרים והתמימים הוא שרוצים לתפסם בחכמתם הרעה וברבוי ליצנות שלהם וזה קשה מן הכל. כי עקר הוא מניעת המוח, כי מתחלה רודפים אותם ממש כמפרסם. ואחר-כך משתדלים ביותר לפתותם בחלקלקות דבריהם הרעים שאומרים שדורשים טובתם וכו' וזה קשה מן הכל, על-כן אי אפשר לבאר ולספר כל מה שיש בזה רק המשכיל כעת ידם ויבין היכן האמת ויקים דברי התנאים הנ"ל שחזרו וכפלו כמה פעמים על מי לנו להשען כי אם על אבינו שבשמים:

מה ונחזור לענין ספירה. וזה שכתוב

לט, ד) חם לבי בקרבי וכו'. וזה עקר בחינת בליעת הדם באיברים שזוהו בחינת 'אדם' שהאלף מאיר ומחיה את דם האדם ונעשה מ"ה, שזוהו בחינת הארת הרצון כנ"ל כמבאר בפניות, כי זה נעשה רק על-ידי אכילת ישראל שנקראים צדיקים שאוכלים בבחינת הנ"ל עד שזוכין ליראה ולרצון כנ"ל. שמשם עקר השביעה בחינת ומשביע לכל חי רצון שאז הוא בבחינת (משלי יג, כה) צדיק אכל לשבע נפשו. וכמו שכתוב בזהר הקדוש (חלק א רב). ורעותא דשביעה שזיה עלוהי. כי בשאינו אוכל בקדשה בבחינת הנ"ל הוא בבחינת וקטן רשעים תחסר. כי עקר השביעה מהרצון כנ"ל. ואזי הדמים שמקבלין חיות מהמאכל אינם זכים ויש לו עכירת דמים שאז הדמים אינם מקשרים ומכלעים היטב בתוך האיברים רק הם שוטפים ורוחפים עליהם ומשם כל בלבול הדעת שנמשך מעכירת הדמים ומשם כל הרוח שטות.

על-כן עקר התקון בשמקרב עצמו להצדיק שהוא בחינת משה שיש לו כח להאיר בו הדעת הנ"ל, עד שמודיעו שגם אצלו נמצא ה' ותברך כי עדן ה' ותברך עמו וכו' עד שמתגבר להיות איש חיל וכו' להמשיך על עצמו

תקון האכילה בשמותגברים להמשיך על עצמו בשעת האכילה היראה הנגשת אל האדם אז עד שממשיכין על עצמו הארת הרצון המפלג אז כנ"ל.

כי זה ידוע שעקר האכילה שהוא להחיות את האדם עקרה הוא בשביל הדמים, כי 'הדם הוא הנפש' (דברים יב, כג) והוא מחיה את האדם. ומחמת רתיחת הדמים יש באדם אש הבוהר וכו' ששבשביל זה צריכין לאכל להכניס המאכל לתוך המעים שהוא תמורת הנתן וכו' כמובא, ועל-ידי זה מחיין את הדמים שיוכלו להחיות את האדם. אבל העקר לאכל בקדשה על-פי התורה בבחינת (תהלים מ, ט) ותורתך בתוך מעי, דהינו שעל-ידי המאכל יחיה את הדמים שבהם הנפש עד שהנפש יתקשר עם הגוף בבחינת כלליות העולמות כנ"ל, דרי מעלה עם דרי מטה שהם בחינת גוף ונפש כנ"ל בתחלת ההלכה הזאת, עד שיוכח ליראה שלמה שהוא בחינת גבורות דקדשה, בחינת דמים עד שיכבד להארת הרצון המפלג שהוא בחינת חמימות הדמים דקדשה לבקר ולהתלהב לה' ותברך בשלהובין דרחימותא בבחינת (שיר השירים ה, י) רשפיה רשפי אש וכו', בבחינת (תהלים

הנפֿש עם הגוף על־ידי שְׂמֻחָה אֶת הַדָּם שֶׁהוּא הַנֶּפֶשׁ, שְׂעַל־יְדֵי זֶה הוּא בְּחִינַת זְכוּת הַדָּמִים שֶׁנִּבְלָעִין בְּהַאיִבָּרִים כְּרָאוּי עַד שְׁבוּעַר לֹה' יִתְבָּרַךְ בְּכָל עַת בְּרָצוֹן מִפְּלַג בְּיוֹתֵר, עַד שְׂמוּצִיא הַרְצוּנוֹת בְּפִיו שְׂמוּדָה וּמַהֲלֵל וּמַתְפַּלֵּל לֹה' יִתְבָּרַךְ שְׂוָהוּ בְּחִינַת מְצוֹת בְּרַכַּת הַמְּזוֹן אַחֵר הָאֲכִילָה בְּמִבְאֵר בְּמָקוֹם אַחֵר, שְׂוָהוּ בְּחִינַת חֵם לְבִי בְּקִרְבִּי בְּהִגְיֵי תַבְעֵר אִשׁ דְּבַרְתִּי בְּלִשׁוֹנִי כִּנ"ל. כִּי עֵקֶר חֲמִימוֹת הַלֵּב שְׁבוּעֵר כְּמוֹ אִשׁ הוּא מְרַתִּיחַת הַדָּמִים שְׂצָרִיכִין לְהַפֵּךְ רְתִיחַת הַדָּמִים שֶׁהֵם חֲמִימוֹת הַלֵּב אֶל הַקִּדְשָׁה שְׂיִבְעֵר לֹה' יִתְבָּרַךְ בְּרָצוֹנוֹת דְּקִדְשָׁה עַד שְׂיִדְבֵּר בְּלִשׁוֹנוֹ הַכְּסוּפִין וְהַרְצוּנוֹת מוֹכִיחַ שְׁלוֹ כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב בְּמָקוֹם אַחֵר (בַּהֲתוּדָה "אֵית לָן בִּירָא בְּדִבְרָא" וכו' סִימָן לא). כִּי עֵקֶר הַתְּגָלוֹת הָאֲמוּנָה הַקְּדוּשָׁה הוּא עַל־יְדֵי הַדְּבֹר כִּנ"ל כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב: אוֹדִיעַ אֲמוּנָתְךָ בְּפִי, וְעַל־יְדֵי זֶה עֵקֶר הַמְּשַׁכֵּת אוֹרוֹת הַמְּקִיפִין שְׂנִמְשָׁכִין עַל־יְדֵי הַדְּבֹר כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב בַּפְּנוֹת, עֵינִי שָׁם וְכִנ"ל (עֵינִי לְעִיל בָּאוֹת לֹה, עֵינִי שָׁם):

כִּי וְעַתָּה בּוֹא וִרְאֵה זֶה מְצֵאתִי בְּמִדְרַשׁ חֲזוֹת שִׁיר הַשִּׁירִים מִגְדֵּל מַעְלַת הַרְצוֹן שְׂזוֹכִין עַל־יְדֵי הַיָּדִים שֶׁהֵם הַרְמוּזִים שִׁישׁ בָּיִם הַחֲכָמָה כִּנ"ל. וְזֶה לְשׁוֹן הַמִּדְרַשׁ

הָאֶרֶת הַרְצוֹן בְּשַׁעַת הָאֲכִילָה וְעַל־יְדֵי זֶה עֵקֶר הַשְּׂכִיבָה שֶׁהוּא חַיּוֹת הַדָּמִים, הֵינּוּ שֶׁהַדָּמִים נִבְלָעִים הֵיטֵב בְּהַאיִבָּרִים בְּבְּחִינַת (וַחֲזָאֵל מו, ו) בְּדִמְיֻד חַיִּי וְכו'. שְׂעַל־יְדֵי זֶה מִבְּטֵל הַרְצוּנוֹת הָרָעִים שֶׁל רְתִיחַת הַדָּמִים וּמַהֲפֵךְ רְתִיחַת הַדָּמִים אֶל הַקִּדְשָׁה שְׂיִרְגִּיל עֲצָמוֹ לְהַמְשִׁיךְ רְצוֹנוֹ תָּמִיד לֹה' יִתְבָּרַךְ כִּי בְּשִׁוָּה קָם זֶה נּוֹפֵל (רש"י בְּרַאשִׁית כה, גג), כִּי אִי אֶפְשָׁר שִׁיְהִיָּה שְׁנֵי מַחְשָׁבוֹת יַחַד (לִיקוּטֵי מוֹהֲר"ן סִימָן רלג). וְכִשְׂמִירְגִיל עֲצָמוֹ לְהִיּוֹת רְצוֹנוֹ חֻזַּק תָּמִיד לֹה' יִתְבָּרַךְ בְּיוֹתֵר בְּשַׁעַת הָאֲכִילָה דִּיקָא שְׂאֵז מְאִיר הַרְצוֹן בְּיוֹתֵר וְאֵז יְכוּלִים לְהַמְשִׁיכוֹ עַל עֲצָמוֹ בְּיוֹתֵר אִם לֹא יִהְיֶה אִישׁ עֲצֵל שְׂקוֹרִין "שְׂלִימִזְלוֹנִיק" כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב שָׁם, עַל־יְדֵי זֶה מִבְּטֵל רְצוּנוֹת שֶׁל רְתִיחַת הַדָּמִים דְּסִמְרָא אַחֲרָא שְׂנִמְשָׁכִין מַעֲכִירַת הַדָּמִים שֶׁהֵם בְּחִינַת הַדָּמִים שֶׁלֹּא נִבְלָעוּ כְּרָאוּי בְּהַאיִבָּרִים כְּמוֹ הַתִּינוּק שֶׁהִבְיֹא לְרַבִּי נֵתַן הַבְּבִלִי שְׂהִיָּה אָדָם בְּיוֹתֵר וְכו', כְּמוֹכָא מְאֵמֵר זֶה בַּפְּנוֹת, עֵינִי שָׁם.

וְכָל זֶה זוֹכִין עַל־יְדֵי הַצִּדִּיק שְׂיִכּוֹל לְהֵאִיר בְּבָנִים וְתַלְמִידִים בְּדָרֵי מַעְלָה וְדָרֵי מַטָּה וְכו' וְלִקְשֹׁר וְלִכְלֹל הָעוֹלָמוֹת יַחַד כִּנ"ל. שְׂעַל־יְדֵי זֶה זוֹכִין לְהָאֶרֶת הַרְצוֹן בְּשַׁעַת הָאֲכִילָה שְׂמִקְשָׁרַת

להתקרב אליו על-ידי זה כמו הנשיאים שהבינו מעצמם להביא עגלות להמשכן אף-על-פי שלא נצטוו על זה כלל במבאר שם במדרש ועין שם מה שכתוב שם על פסוק קח מאתם, מאתם היו הדברים וכו', עין שם:

מז וכל זה היה בשעת הקמת המשכן שאז הביאו הנשיאים עגלות וכו' שעל זה משבחם הכתוב מאד יפה את רעיתי בתרצה בנ"ל. כי עקר כל התקונים הנ"ל המבארים בתורה הנ"ל נעשים על-ידי בחינת הקמת המשכן שהוא בחינת הבית-המקדש שבו הקריבו כל הקרבנות לרצון. כי עקר התקשרות וכלליות עליונים ותחתונים היה על-ידי הבית-המקדש שהוא בחינת המשכן כמו שכתוב שם בתורה הנ"ל, עין שם. והיו בחינת יפה את רעיתי בתרצה נאווה כירושלם אימה בנגלות וכו'. כי אימה בנגלות נאמר על מעלת הדגלים של ישראל שהלכו ישראל במדבר בסדר הדגלים ובין הדגלים נשאו את המשכן שכל זה הוא בחינת כל התקונים הנ"ל של תורה הנ"ל שהעקר הוא להאיר הדעת הקדוש בישראל להודיעם תמיד כי ה' הוא האלקים ולא ישכחו אותו יתברך בשום עת, כמו שאומרים (מוסף

שיר השירים ו, ד): יפה את רעיתי בתרצה. כשאת רוצה, פד את בעיא לית את צריכה בעיא מכלום, מילף מכלום, מי אמר להם להביא עגלת בקר למען המשכן לא מהון ובהון וכו', עד כאן לשוננו. ושם לבד היטב לכל דבור ודבור מדרבי המדרש הקדוש הוה. כמה וכמה הוא מפליג במעלת הרצון דקדשה של ישראל-עם קדוש שכשרוצים באמת רצונות דקדשה להתקרב לה' יתברך אינם צריכים עוד לבקש משום אדם וללמוד ממנו. רק הרצון בעצמו יודיע לו מה לעשות לגרם נחת רוח לה' יתברך. במבאר במדרש הנ"ל כשאת רוצה פד את בעיא לית את צריכה בעיא מכלום מילף מכלום וכו'.

כי הרצון הוא בחינת אור מ"ה הנ"ל המאיר בים החכמה שהוא בחינת הרמזים הנ"ל, הינו כי בין מעצמו על-ידי הרמזים שהצדיק מרמז לו בכל עת על-ידי דברי תורתו הקדושה שאי אפשר לבאר הכל בפה ובכתב רק על-ידי בחינת רמזים יכול להאיר בדעתו עד שיתחזק ברצונות חזקים מאד לה' יתברך עד שלא ידע כלל מה הוא רוצה (כמו שכתוב שם), עד שה' יתברך יעזר לו ויאיר בלבו שובין מה לעשות לגרם נחת רוח לה' יתברך

וכל זה היה כדי שכל גון וגון הקדוש של כל אחד מִיִּשְׂרָאֵל יאיר בְּחִבְרוֹ וּבְחִבְרוֹ בְּחִבְרוֹ וּיְקַבְּלוּ דִּין מִן דִּין כְּדֵי שֶׁעַל כָּל אֶחָד יִהְיֶה נִמְשָׁךְ הַדַּעַת הַקְּדוֹשׁ שֶׁל מֹשֶׁה רַבֵּנוּ. שְׁצִרִיךְ כָּל אֶחָד מֵהַחֲבֵרִים שֶׁהֵם הַתְּלִמִּידִים שֶׁל מֹשֶׁה לְהֹאִיר זֶה בְּזֶה וְזֶה בְּזֶה וְכו' כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם. וְעַל-יְדֵי הַדַּעַת הַקְּדוֹשׁ הַזֶּה נִמְשָׁךְ הָאֵרֶת הָרָצוֹן הַמְּפֹלָג בִּנְ"ל.

וְזֶהוּ הַסְּמִיכוֹת הַנִּפְלָא שֶׁל הַפְּסוּק הַנִּלְיָפָה אֶת רַעֲיָתִי בְּתַרְצָה שְׁמוֹדֶכֶר מַגְדֵּל מַעֲלֵת הָרָצוֹן בִּנְ"ל. וְזֶהוּ 'נְאוּה כִּירוּשָׁלַם' יְרוּשָׁלַם בְּחִינַת יְרָאָה שְׁלֵם, כִּי עֵקֶר הָאֵרֶת הָרָצוֹן וְהַדַּעַת נִמְשָׁךְ עַל-יְדֵי יְרָאָה בִּנְ"ל. וְזֶהוּ: 'אִימָה בְּנִדְגָלוֹת' שֶׁהֵם הַדְּגָלִים, כִּי עֵקֶר הָאֵרֶת הַדַּעַת, שֶׁהוּא בְּחִינַת הָאֵרֶת הָרָצוֹן, נִמְשָׁךְ עַל-יְדֵי הַדְּגָלִים שֶׁעַל-יְדֵי זֶה הָאִירֹן וְנִכְלָלוּ כָּל הַגְּנוּנִין שֶׁל יִשְׂרָאֵל זֶה בְּזֶה וְהָאִירֹן זֶה לָזֶה. שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת מֶה שֶׁכָּל אֶחָד צָרִיךְ לְדַבֵּר עִם חֲבֵרוֹ בִּירְאָת שָׁמַיִם בְּכָל יוֹם כְּדֵי שֶׁכָּל אֶחָד יִקְבַּל מִחֲבֵרוֹ וְכו' וְכִנְ"ל שֶׁעַל-יְדֵי זֶה נִמְשָׁךְ הַדַּעַת הַנִּלְיָפָה שֶׁעַל-יְדֵי זֶה מֵאִיר הָרָצוֹן שֶׁהוּא בְּחִינַת יָפָה אֶת רַעֲיָתִי בְּתַרְצָה וְכו' ל:

מִח וְזֶהוּ שְׁנִסְמָךְ לָזֶה 'הַסְּבִי עֵינֶיךָ מִנְּגִדִי'. זֶה בְּחִינַת שְׂתִיקָה הַנִּלְיָפָה

רֹאשׁ הַשָּׁנָה): אֲשֶׁרִי אִישׁ שְׁלֹא יִשְׁכַּח וְכו'. שֶׁעַל-יְדֵי זֶה מוֹצִיאִין אֶת יִשְׂרָאֵל מֵעוֹנוֹת מְרוֹחַ שְׁמֹטוֹת וְכו' וְזֶה צְרִיכִין לְקַבֵּל מֵהַצִּדִּיק הָאֵמֶת שֶׁהוּא בְּחִינַת מֹשֶׁה בִּנְ"ל. וְגַם צְרִיכִין שֶׁכָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל יֹאִיר בְּחִבְרוֹ הָאֵרֶת הַדַּעַת שֶׁנִּמְשָׁךְ בְּלִבּוֹ מִרְבוֹ שִׁיאִירוּ כָּל יִשְׂרָאֵל זֶה לָזֶה וּיְקַבְּלוּ דִּין מִן דִּין כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּהַתּוֹרָה הַנִּלְיָפָה.

וְזֶה בְּחִינַת מַעֲלֵת הַדְּגָלִים שֶׁל יִשְׂרָאֵל שֶׁהִלְכוּ בְּדְגָלִים סָבִיב הַמִּשְׁכָּן, כִּי הַמִּשְׁכָּן בְּחִינַת הַבֵּית-הַמִּקְדָּשׁ שֶׁם עֵקֶר הָאֵרֶת הַדַּעַת שֶׁל מֹשֶׁה רַבֵּנוּ, כִּי שָׁם קָבַל כְּמוֹ מִצְוֹת הַתּוֹרָה שֶׁנִּדְבַּר ה' יִתְבָּרַךְ עִמּוֹ בְּאֵהָל מוֹעֵד שֶׁהֵם עֵקֶר הַדַּעַת, עַל-כֵּן הִלְכוּ כָּל יִשְׂרָאֵל סָבִיב לַמִּשְׁכָּן בָּלֵם כְּאֶחָד חֲבֵרִים וְנִשְׁאוּ הַדְּגָלִים שֶׁהִיָּה מִצִּיר עֲלִיהֶם הַגְּנוּנִין שֶׁל שְׁתֵּים עָשָׂרָה אֲבְנֵי הַחֹשֶׁן שֶׁהֵם בְּחִינַת הַגְּנוּנִין עֲלָאִין גְּנוּנִין קוֹדֵשִׁין שִׁישׁ בְּכָל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל בְּבְחִינַת (יִשְׁעִיה מִמֶּ, ג) יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בָּךְ אֶתְפָּאֵר שֶׁהֵם כְּלָלִים מְגוּנִין סְגִיאִין. וְכָל אֶלֹּי הַגְּנוּנִין שֶׁל יִשְׂרָאֵל הֵיוּ כְּלָלִים בְּהַצִּיּוּרִים הַקְּדוֹשִׁים שֶׁל הַדְּגָלִים שֶׁנִּשְׁאוּ לְאוֹת וְלִגָּם, שֶׁהֵם הֵיוּ הַפָּאֵר וְהִפִּי וְהַהֲדוּר הַנִּפְלָא וְהַנּוֹרָא שֶׁל מַחֲנוֹת יִשְׂרָאֵל הַקְּדוֹשִׁים, כְּמִבְאֵר בַּמִּדְרָשִׁים מַעֲצֵם הַפְּלָגַת נִזְרוֹת מַעֲלֵת הַדְּגָלִים.

משיבין להם: איך אתם יכולים לפתות אותנו להתרחק מ'ה' יתברך חס ושלום מחמת מרירת עמק הגלות הלא כבר יש לנו קדשת מחלת המחנים שהם קדשת הדגלים שממש נמשך הקדשה מה שכל אחד ואחד מדבר עם חברו ביראת שמים ומאירין זה לזה וזה לזה וכו' בנ"ל. ועל-כן שוב אין אתם יכולין להסית ולהדיח אותנו חס ושלום מאמתת האמת, כי כבר האיר בנו דעת נפלא כל כך וכל אחד ואחד מאיר בחברו שזהו בחינת קדשת הדגלים שעל-ידי זה נשארים קמים באמתת קדשת ישראל בנ"ל:

ג כי גם עתה שאין לנו לא משכן ולא דגלים ולא בית-המקדש וכו', אף-על-פי-כן זה ידוע שהתורה הקדושה שנשארה לנו היא כלולה מהכל, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (מנחות קי.). ועל-כן על-ידי שאנו קורין בתורה סמוך לשבועות פרשת הדגלים, על-ידי זה אנו ממשיכין עלינו נפלאות נוראות קדשת הדגלים שהם בחינת כלליות הגוין וכו' בנ"ל. וצריך כל אחד לבון לזה שיזכה להמשיך על עצמו קדשת הדגלים כדי שיזכה להתגבר לדבר עם חברו ביראת שמים בכל יום כדי להאיר הדעת הקדוש בעולם על-ידי שיאירו זה בזה ויקבלו דין

בחינת סיג לחכמה שתיקה. כי עינים על שם החכמה נאמרו (רש"י בראשית ג, ז). ועל-כן מזהיר הפסוק הסבי עיניך מנגד, שייסב ויסלק עיני חכמתו מנגדו שלא יסתכל ולא יעין במה שאין לו רשות שלא יכנס בקשיות ותרוצים שהם למעלה מהזמן וכו' שזהו בחינת שתיקה הנ"ל בנ"ל:

ממז ועקר המשכת הדעת הקדוש הנ"ל הוא להאיר בלב כל אחד מישראל איך שהוא בעמק הגלות בגוף ונפש ומזון שאף-על-פי-כן לא יתיאש עצמו מן הרחמים. כי עדין ה' עמו וכו' כי מלא כל הארץ כבודו ואל ישמע לשום הסתה ודחיה שרוצים אחרים או המחשבות שבלבו להסית ולהדיח אותו חס ושלום מ'ה' יתברך כאלו כבר אפס תקנה חס ושלום וכו'. כי לא כן הוא כי גם עתה עדין ה' יתברך עמך וכו'.

ועל-כן בשהעבד"ם והסמרין אחרנין אומרים לישראל "שוכי שוכי השולמית" וכו' (שיר השירים ו, א). שמסיתים אותם שישוכו חס ושלום אליהם כמו שפרש רש"י שם משיבין ישראל: "מה תחוו בשולמית במחלת המחנים" שנאמר על מחנה הדגלים, כמו שפרש רש"י שם, הינו בנ"ל. כי ישראל

כדי שיהא נטען בהם. הוא שהכתוב משבח שבט יששכר: יודעי בינה לעתים. מהו לעתים וכו' לדעת מה יעשה ישראל וכו'.

פי יששכר זה בחינת הצדיק האמת שיכול להאיר בכל העולמות בדרי מעלה ודרי מטה עד שיכול לעורר ולהקיץ את כל השוכני עפר המנחים בדיוטא התחתונה מאד מאד שגם הם יתעוררו לה' יתברך כי הוא מודיעם כי עדן ה' יתברך אתם וכו' כי מלא כל הארץ כבודו. וזה בחינת יששכר שמודיע לכל בחינת 'יש שכר', בחינת פי יש שכר לפעלתך ויש תקנה לאחריתך וכו', כמבאר כל זה היטב בהלכות פטור חמור (הלכות פסח הלכה ט) הנ"ל, עין שם היטב (באות יב, יג). ומבאר שם על פסוק זה 'ומבני יששכר יודעי בינה לעתים לדעת מה יעשה ישראל' שהצדיק בחינת יששכר שמאיר כל הלכות התורה בישראל כנתינתם בסיני כמו שכתוב שם במדרש על פסוק (דברי הימים א, לב): וכל אחיהם על פיהם. שכל אחיהם היו מסכימים להלכה על פיהם בהלכה למשה מסיני, עד שמאיר בבנים ותלמידים התחזקות עצום ונורא שיתחזקו כל ימיהם ועתיהם בכל מה שיעבר עליהם

מן דין וכו'. וזהו בחינת קדשת הדגלים כנ"ל.

גם הדגלים הם בחינת רמזים הנ"ל, כי הדגלים הם לאות ולסימן ולרמז לכמה דברים בענין הקבוץ ובענין תכסיסי מלחמה שיודעים אנשי חיל ומבנים כמה וכמה רמזים על-ידי הדגלים להתקבץ כל אחד ואחד למחנהו ולדגלו וכו'. ועל-כן רב המלחמה מתנהג על-ידי הדגלים שהם לאות ולסימן לכל עניני הקבוץ למלחמה. נמצא, שהדגלים הם בחינת רמזים הנ"ל שעל-ידי זה עקר המשכת הדעת הנ"ל שישאר כל אחד על עמדו וכו' וכנ"ל:

נא וזה שמפליג שם במדרש (במדבר רבה ב, יח) מאד בשבח עצה זאת של הנשיאים שהשיגו להביא עגלות ושוורים לשאת את המשכן. כמבאר שם במדרש למעין שם, עד שמושה נתירא שמא רוח הקדש נסתלקה ממנו ושירתה על הנשיאים או שמא נביא אחד עמד וחדש את ההלכה, עד שאמר לו הקדוש-ברוך-הוא שמאתם היו הדברים וכו' עין שם. ומבאר שם: ומי נתן להם את העצה, אמר רבי סימון: שבטו של יששכר, אמר להם: המשכן הזה שאתם עושים פורח הוא באויר עשוי לו עגלות

בחינת הפסוק הנ"ל ומבני יששכר יודעי בינה לעתים שיודעים בינה מהדעת והרמזים של הצדיק שהאיר בהם לדעת מה יעשה ישראל, שידעו בכל העתים שעוברים עליהם מה יעשו ובמה יחיו את עצמן באופן שישארו על עמדם ולא יפלו ולא יתרחקו לעולם. והו בחינת יודעי בינה לעתים, כי צריכין לקשר כל העתים שעוברים על האדם לבחינת העת האחרון שהוא עת קבול השכר של כל אחד מישראל שהוא בחינת פעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל אל, המוכא בהתורה הנ"ל לענין הארת הרצון המפלג בשעת האכילה וכו' פנ"ל. והו לדעת מה יעשה ישראל, מ"ה דיקא, בחינת פעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל אל שהוא בחינת הארת הרצון שהוא בחינת מה, בחינת מה רב טובך אשר צפנת ליראיך וכו'.

כ"י עקר ההתחזקות הוא על ידי הרצון שאיך שעובר עליו בכל עת איך שהוא איך שהוא, על כל פנים יחזק את עצמו ברצון חזק מאוד לה' יתברך, ועל כל פנים יכסף וישתוקק לשוב לה' יתברך מכל מקום שהוא כי סוף כל סוף מה ישאר ממנו. ובפרט ששכר גלו לנו הצדיקים אמתיים שהרצון הטוב בעצמו

שלא יפלו ולא יתרחקו מה' יתברך לעולם אף אם יעבר עליו מה. שזהו בחינת ומבני יששכר, שהם הבנים ותלמידים של הצדיק שנקרא יששכר פנ"ל, כי גם התלמידים נקראים בנים, הם יודעי בינה לעתים שיודעים בינה להתבונן לעתים שהם כל העתים שעוברים עליהם, אשר על זה צעק דוד (תהלים לא, טו): בנך עתותי הצילני כו'.

כ"י זה ידוע לכל אדם כמה וכמה עתים עוברים עליו בגשמיות וברוחניות, בגוף ונפש וממון, בפרנסה ובגדול בניו בקטנותם ובגדלותם וכו', וכמה מיני צרות מצרות שונות וכמה וכמה ישועות וחסדים ונפלאות שה' יתברך עוזר לו בכל פעם ובפרט בענין קדשת יהדותו שזה העקר. והו עקר הרחמנות על נפש הישראלי ושם כלולים כל הצרות והישועות והירידות והעליות של כל אדם, כי סוף כל סוף לא ישאר ממנו כלום כי אם מה שהתגבר בחסדו יתברך להנצל ולהמלט מפח יוקשים מהמצודה הפרוסה על כל החיים וכו'. ובכל עת ועת שעובר על האדם בין במיכו בין בעקו חס ושלום, בין בעליה בין בירידה וכו', בכלם מאיר בהם הצדיק בחינת יששכר שידעו עצות מה לעשות. שזהו

עקר התקון על חטא העגל שפגמו ישראל באמונה ועבדו עבודה זרה. וכשנדרצה ה' יתברך למושה צוה לו לעשות המשכן בתקונים נוראים ונפלאים כאלה עד שעל-ידי זה ימשיכו שכינתו למטה לגלות ולהאיר כי מלא כל הארץ כבודו וכו'. שעל-ידי זה עקר התקון וכו'. ועל-כן שבטו של יששכר שהם עסקו מאד בלמוד הקדוש הזה שקבלו מרובם, על-כן הם נתנו עצה זאת להביא עגלות לשאת את המשכן באפן שיוכלו על-ידי נשיאת המשכן להמשיך אלקותו יתברך למטה בכל הדרי מטה היורדים מאד להודיע לכל כי ה' הוא האלקים. שבשכיל זה הלכו ישראל במדבר ארבעים שנה והלכו ארבעים ושנים מסעות ועבדו כמה מדבריות הפל כדי לגלות ש'ה' יתברך בכל מקום. כי ה' יתברך מרומם ומנשא מאד מכל העולמות הרוחניים. ואף-על-פי-כן בנפלאות חסדיו הוא מצמצם שכינתו למטה בזה העולם הגשמי דיקא, כי זה עקר גדלתו וכו', כמו שכתוב שם.

וזה מרמז שם במדרש שאמרו: המשכן הזה שאתם עושים פורח הוא באויר עשו לו עגלות, ופרש שם ה"מתנות כהונה": 'פורח הוא באויר'

יקר וחשוב מאד מאד וזה בחינת עקר התכלית האחרון בחינת מה רב טובך וכו', על-כן צריך להתחזק תמיד בכל עת ברצון חזק לה' יתברך מכל מקום שהוא שעל-ידי זה יתעורר ויתגבר להתפלל תמיד לה' יתברך ולהרבות באמירת תהלים ותחנונות ובקשות רבות שיחמל עליו ה' יתברך וימשיך עליו הרכמות האמתי של המנהיג האמתי שהוא בחינת 'כי מרחמם ינהגם'. עד שיזכה לצאת מהרוח שטות וכו'. ובפרט להרבות בהתבודדות שהוא שיחה ותפלה בינו לבין קונו עד שישפך לבו כמים נכח פני ה' עד ישקוף וירא ה' משמים ויאיר עליו הדעת הקדוש לבטל הרוח שטות, עד שיצא וישוב מכל העוונות ויזכה להתקרב לה' יתברך באמת. כי תפלה זו בחינת יראה, בחינת מה הנ"ל, בחינת (דברים י, יב) מ"ה ה' אלקיך שאל מעמך כי אם ליראה. שהוא בחינת תפלה בחינת יראה ה' היא תהלה וכוונתא שם פסוק זה לענין הארת הרצון הנ"ל, ענין שם:

נב ועל-כן שבטו של יששכר דיקא שקבלו הדעת הקדוש הזה הנ"ל הם נתנו עצה להביא עגלות לשאת את המשכן ששם עקר התקשרות והכלליות של דרי מעלה ודרי מטה כנ"ל. שזה היה

גשמיים באפן שימשיכו ויקשרו שכניתו למטה שזה עקר התקון וכנ"ל. כי העגלות שנשארו את המשכן הם בחינת מעשה מרכבה שהיו שם אופנים וגלגלים נושאי הכסא, כי כל מעשה המשכן וסדר הדגלים היה בבחינת מרכבה העליונה כידוע בבחינת (שיר השירים ג, י) מרכבו ארנמן. ואלו האופנים והגלגלים של העגלות שהם בחינת גלגלי המרכבה הם בחינת גלגל החזור המובא בדבריו ז"ל (בענין ה'דרידיל' המובא בלקוטי מוהר"ן שאצל הספרי מעשיות (שיחות הר"ן סימן מ)) שהוא בחינת עליונים למטה ותחתונים למעלה בחינת כלליות העולמות וכו', עין שם היטב:

נג וזה בחינת מה שנאמר ביעקב (בראשית מח, כו): וירא את העגלות אשר שלח יוסף לשאת אתו ותחי רוח יעקב אביהם. כי כשנשארו את יעקב נשארו אותו בבחינת המשכן, כמו שכתוב בפרשת הדגלים שהיו מסדרים כמו שצוה להם יעקב לשאת אותו אחר הסתלקותו, כמובא בדברי רבותינו ז"ל ובפריש רש"י (במדבר ד, ב), ובדאי גם בחיי יעקב היו כל נסיעותיו בבחינה זאת בבחינת נסיעת השבטים עם המשכן, כי העקר הוא לזכות לזה בחייו בבחינת היום לעשותם, ומי שפטר בערב שבת

שהוא בלשון בתמיה. אבל יש לפרש שכונתם הוא בפשוטו שאמרו לישראל: הלא המשכן הזה שאתם עושים פורח הוא באויר כי הוא רחוק מאד מאד מזה העולם הגשמי ויכול לפרח באויר ולהסתלק מכאן, על כן צריכין לעשות תחבולות להמשיכו עוד למטה למטה להביא עגלות ושורים לשאת אותו עד שתהיה נמשכת הקדשה של המשכן גם על העגלות הגשמיות והשורים שהם בהמות חסרי דעת, כי כל מה שישאל ממשיכין קדשתו למטה למטה יותר ומגליו שבתקף הגשמיות שורה קדשתו על ידי זה נתעלה ונתקדש שמו יתברך ביותר כנ"ל. ודיקא על ידי זה נקשרת קדשתו למטה ולא תסתלק עוד, כמוכן כל זה בהתורה הנ"ל ובזהר הקדוש ובתקונים, ובפרט במה שכתוב בתקונים (דף ט. כ. כו.) דישראל קראן לה בשמע ישראל וקשרין לה בכמה קשרין של ציצית ותפלין וכו' וכו' שזהו בחינת מלך אסור ברהמים המובא בדבריו ז"ל (סימן ס לקוטי תנינא, עין שם).

ועל כן היתה עצה עמקה של שבט יששכר להביא עגלות ושורים לשאת את המשכן שלא יפרח באויר רק להמשיך קדשת המשכן על עגלות ושורים

וכו' (עבודה זרה ג.). ועל-כן יעקב אבינו קדש את עצמו כל כך עד שזכה בחייו לזה שכל נסיעותיו היו בבחינה הנ"ל בבחינת נסיעת ישראל עם המשכן, שזה הפסד ידע יוסף כי יעקב מסר לו כל חכמתו, על-כן כאשר ראה את העגלות אשר שלח יוסף לשאת אותו אז: ותחי רוח יעקב. כי הבין שזה הפסד אינו יודע רק יוסף, כי הוא סוד העגלות של הנשיאים שגשאו את המשכן שכל סדר נסיעתם עם הדגלים קבלו מיעקב אביהם כנ"ל. שעל-ידי הפסד הזה של מעשה המשכן וישראל נשאו אותו עם סדר הדגלים על העגלות והשורים וכו' על-ידי כל זה עקר תקון האמונה לבטל חטא העגל שהוא פגם האמונה.

כי על-ידי כל התקונים של המשכן עם העגלות וכו' כנ"ל על-ידי זה ממשכין שכינתו למטה בקשר אמיץ וחזק שלא ינתק ולא יהרס לעולם שאפלו עתה באחרית הימים האלה בסוף הגלות בעקבות משיחא במרידות דמרידות גלות הנפש של העתים הללו אף-על-פי-כן יאירו בנו הצדיקו אמת שגדע גם עתה איד להתחזק בכל עת בבחינת ומבני יששכר יודעי בינה לעתים לדעת מה יעשה ישראל וכנ"ל:

גד ונחזור לענין הלכות סעודה ובציעת הפת וכו'. וזה בחינת ברכת המוציא שהיא חשובה וקודמת לכל ברכת הנהנין כמבאר בפוסקים, כי עקר השביעה וסעדת הלב הוא הלחם שהוא עקר אכילת האדם. וכמו שאמרו רבותינו ז"ל ומבא בפרוש רש"י ז"ל על פסוק (בראשית יח, ה): ואקחה פת לחם וסעדו לבכם, בתורה נביאים וכתובים מצינו שפתא סעדא דלבא וכו', כי עקר השביעה הוא מהארת הרצון בבחינת ומשביע לכל חי רצון שגמשה מהידים שיש בים החכמה שהם הרמזים הנ"ל בבחינת פותח את ידך וכו'. כי עקר חיות האדם שמקבל מהמאכל הוא על-ידי החכמה והדעת שמלבש בהמאכל שמשם כל החיות, כמו שכתוב (קהל י, יב): החכמה תחיה. ועקר שלמות הדעת הם הרמזים שמאיר הרב לתלמידיו בידיו וכנ"ל. ועל-ידי זה עקר ההתגברות במלחמה שצריך כל אדם ללחם בזה העולם מלחמה הארצה והגדולה עם היצר הרע והמונעים שהמלחמה מתגברת ומתפשטת בכל עת כמעט בלי שעור, ואין לנו שום כח כי אם על-ידי התורה שקבלנו מרבותינו ז"ל שבארו לנו תורת משה והודיעו לנו דרכי התורה

היצר הרע וחילולתיו כי הבחירה יש לה
בח גדול, על-ידי זה נמצאים הרבה
שנכשלים כמו שנכשלים. ואזי רוצה
הבעל דבר להתגבר עליהם להפילם
לגמרי חס ושלום, כידוע נגע המספחת
הזאת בכמה וכמה בני אדם וזה גרוע מן
הכל. על-כן העקר להתקרב לצדיקי אמת
והם מכניסים בהם דעת כי עדין ה' אתם
ואצלם כי מלא כל הארץ כבודו וכו'
כנ"ל. ועקר הדעת הזה בשלמות מכניסים
בהם על-ידי רמזים הנ"ל, כי אי אפשר
לבאר בפה ובכתב עד היכן עד היכן
צריך כל אחד להתחזק בכל מה שיעבר
עליו כל ימי חייו, רק צריך להתחזק
ולהתגבר בעצמו ולהסתכל על הרמזים
האמתיים של הצדיק וכו' וכנ"ל. נמצא,
שעקר התגברות המלחמה הוא על-ידי
הרמזים שהם בחינת ידים הנ"ל.

וזה בחינת מה שאמר דוד המלך עליו
השלוש (תהלים קמד, א), ברוך ה'
צורי המלמד ידי לקרב אצבעותי
למלחמה. כי עקר הלמוד ללחם מלחמה
זאת הוא על-ידי הידים והעשר אצבעות,
כי הרמזים שהם בחינת ידים, בחינת
נטיית ידי, הם כלולים בכל העשר
אצבעות כי יש הרבה רמזים ובכל אצבע
ואצבע מהעשר אצבעות יש כמה וכמה

בכמה וכמה עצות ודרכים ישרים
להתגבר כנגדם ולכלי להיות נלכד
ברשתם. שזהו בחינת הדעת הקדושה
הנ"ל שמאיר הרב האמת בכל דור לבניו
ולתלמידיו שהעקר הוא להציל ישראל
מעוונות וכו' כנ"ל.

ועקר הדעת הזה אי אפשר להאיר
בהם כי אם על-ידי רמזים שהם
בחינת ידים כנ"ל. כי אי אפשר בשום
אופן להודיע ולבאר לכל אדם איך יתגבר
לשאור על עמדתו בכל מה שיעבר עליו
בכל העתים השונים של כל ימי חייו, רק
המשכיל החפץ באמת צריך לשום לבו
להבין הרמזים שהם בחינת ידים שיש
בהם החכמה באופן שישאר קים בנקודת
יהדותו לעולם ועד. כי יש רמזים הרבה
שמאיר הצדיק לכל אדם בדרכי עצות
נפלאות להצילו מחטאים שישמר
מחשבתו, כי אי אפשר לשני מחשבות
שיהיו ביחד וכו', וכיוצא בזה בכמה
רמזים שמרמזים הצדיקים אמתיים
שישמיט עצמו ולא יהיה ברוך אחרי
שרירות לבו וכו', כמו שכתוב (תהלים לב,
ח): אשכילך ואורך בדרך זו תלך איעצה
עליך עיני אל תהיו כסוס כפרד אין הבין
וכו'.

אבל מגדל התגברות המלחמה של

רמזים שזהו בחינת אצבעותי למלחמה:
ומחמת שבהלחם מלכש ביותר הדעת
 עם הרמזים הנ"ל, על-כן יש
 בו כח ביותר להשביע את האדם ולסעד
 את לבו, כי עקר השביעה על-ידי הרמזים
 שהם הידים שעל ידם נמשך הארת
 הרצון שמשם עקר השביעה כנ"ל. ועל-
 כן נקרא לחם לשון מלחמה כמו שכתוב
 (משלי לה, א): לחם את לחמי. וכמו
 שאיתא בזהר הקדוש (חלק ג רעב).
 שבשעתא דסעדתא הוא עדן קרבא.
 וכמו שכתוב שם בהתורה הנ"ל שצריך
 לבלי להיות עצל שקורין 'שלימולניק' כי
 צריכין להתגבר אז בשעת האכילה מאד
 להמשיך על עצמו הארת הרצון הקדוש
 הנ"ל אף אם הוא כמו שהוא וכנ"ל. ועל-
 כן התורה נמשלה ללחם, כמו שכתוב
 (משלי טו, ב): לכו לחמו בלחמי, כי
 התורה הוא הדעת הנ"ל שמשם מקבל
 הלחם חיות להחיות את האדם והעקר
 על-ידי הרמזים וכו' כנ"ל:
 וזה בחינת ברפת המוציא שמכריז על
 הלחם שמשנה ברכה זו מכל ברפת
 הנהנין, כי פורטין בה בפרוש מקום
 יציאת הלחם, כי מכריז 'המוציא לחם
 מן הארץ' ומזכירין הארץ בפרוש. מה
 שאין בן בכל ברפת הננהנין שמכריז רק
 בורא פרי העץ או האדמה או שהכל וכו'
 ואין מזכירין בפרוש שיצאו מן הארץ אף-
 על-פי שבאמת כלם הוציא ה' יתברך מן
 הארץ, כי הכל היה מן העפר (קהלת ג, ב).
 אך מחמת שעקר שביעת האדם וחיותו
 הוא על-ידי הלחם ביותר, על-כן ברכה
 זאת חשובה מכלם ומזכירין בה בפרוש
 שהוציא הלחם מן הארץ, הינו שמכריזין
 לה' יתברך שבכרא את הלחם והשפיע בו
 חיות שהוא החכמה והדעת המלכש בו
 שמשם כל כחו להחיות את האדם כנ"ל.
 ועקר הדעת הזה שהוא החיות שבו
 הוציא מן הארץ דיקא, דהינו מבחינת
 מלא כל הארץ כבודו, 'כל הארץ' דיקא,
 כי עקר אלקותו יתברך מתגלה בהארץ
 הזאת דיקא שזה כלל כל התורה הזאת
 שמראים להדרי מטה כי מלא כל הארץ
 כבודו. כי הקדוש-ברוך הוא יש לו
 שרפים וחיות וכו' ועולמות עליונים מאד
 מאד, ומניח כלם ומשרה שכינתו
 בתחתונים, כי דיקא למטה בזה העולם
 מלא כבודו את כל הארץ וכו' כנ"ל.
 ומשם מבחינה זאת, ה' יתברך מוציא את
 הלחם להחיות את האדם. כי עקר החיות
 הוא על-ידי זה שיודעין כי ה' הוא
 האלקים ומלא כל הארץ כבודו וכנ"ל:
 ועל-כן ברפת הלחם חשובה וקודמת

רמזים שזהו בחינת אצבעותי למלחמה:
ומחמת שבהלחם מלכש ביותר הדעת
 עם הרמזים הנ"ל, על-כן יש
 בו כח ביותר להשביע את האדם ולסעד
 את לבו, כי עקר השביעה על-ידי הרמזים
 שהם הידים שעל ידם נמשך הארת
 הרצון שמשם עקר השביעה כנ"ל. ועל-
 כן נקרא לחם לשון מלחמה כמו שכתוב
 (משלי לה, א): לחם את לחמי. וכמו
 שאיתא בזהר הקדוש (חלק ג רעב).
 שבשעתא דסעדתא הוא עדן קרבא.
 וכמו שכתוב שם בהתורה הנ"ל שצריך
 לבלי להיות עצל שקורין 'שלימולניק' כי
 צריכין להתגבר אז בשעת האכילה מאד
 להמשיך על עצמו הארת הרצון הקדוש
 הנ"ל אף אם הוא כמו שהוא וכנ"ל. ועל-
 כן התורה נמשלה ללחם, כמו שכתוב
 (משלי טו, ב): לכו לחמו בלחמי, כי
 התורה הוא הדעת הנ"ל שמשם מקבל
 הלחם חיות להחיות את האדם והעקר
 על-ידי הרמזים וכו' כנ"ל:
 וזה בחינת ברפת המוציא שמכריז על
 הלחם שמשנה ברכה זו מכל ברפת
 הננהנין, כי פורטין בה בפרוש מקום
 יציאת הלחם, כי מכריז 'המוציא לחם
 מן הארץ' ומזכירין הארץ בפרוש. מה
 שאין בן בכל ברפת הננהנין שמכריז רק

שִׁישׁ בָּהֶם טַעֲמִים עֲרִבִים וּמְתוּקִים מְאֹד, כִּי כָּל עֲרֻבֹתָם וּמְתִיקוֹתָם שְׁנַמְשָׁךְ מִהֲדַעַת שֵׁשֶׁם כָּל הָעֲרֻבֹת וְהַמְתִּיקוֹת הָאֵמֶת (וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב בַּהֲתוֹרָה "מִי שִׂידַע מֵאַרְצֵי-יִשְׂרָאֵל" (לְקוּשִׁי תִּנְגֵּנָא סִימֵן מ)). שְׁמִתִּיקוֹת הַדַּעַת עוֹלָה עַל הַכָּל וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים יט, יא) וּמְתוּקִים מִדְּבַשׁ וְנֶפֶת צוּפִים. כָּל זֶה אֵין לוֹ שְׁלֵמוֹת כִּי אִם עַל-יְדֵי הַלֶּחֶם שֶׁהוּא עֶקֶר הָאֲכִילָה, כִּי שֵׁם בְּהַלְחֵם נִעְלָמִים כָּל הָרְמִזִּים הַנִּלְכָּדִים שֶׁהֵם הָאֶרֶת הָרָצוֹן שֵׁשֶׁם עֶקֶר הַשְּׂבִיעָה. וְעַל-כֵּן בְּהַלְחֵם אֵין מִתְגַּלֶּה הָעֲרֻבֹת וְהַמְתִּיקוֹת כָּל כָּד, מִחֲמַת שֵׁשֶׁם הָרְמִזִּים הֵם בְּהַעֲלֵם גְּדוֹל, אֲבָל הֵם עֶקֶר הַחַיּוּת וְהַשְּׂבִיעָה וְכֵן"ל. וְעַל-כֵּן כָּל הַמֵּאֲכָלִים הֵם טַפְלִים לְהַלְחֵם שֶׁהוּא הָעֶקֶר, כִּי עֶקֶר הַדַּעַת הֵם הָרְמִזִּים שֶׁהֵם נִעְלָמִים בְּהַלְחֵם שֶׁהֵם בְּחִינַת הָאֶרֶת הָרָצוֹן, שֶׁהֵם עֶקֶר הַשְּׂבִיעָה וְכֵן"ל:

נח וְזֶה (שֵׁם כו, ד): אִם תִּחְנֶה עָלִי מִחְנֶה לֹא יִירָא לְבִי אִם תִּקּוּם עָלִי מִלְחָמָה בּוֹאֵת אֲנִי בּוֹטֵחַ אַחַת שְׂאֵלְתִּי מֵאַתְּ ה' אוֹתָהּ אֲבַקֵּשׁ וְכו'. הֵינּוּ כִּי מִבְּאֵר לְעִיל שֶׁעֶקֶר הַהֲתַגְבְּרוֹת בְּמִלְחָמָה שֶׁל זֶה הָעוֹלָם הוּא עַל-יְדֵי הָרְמִזִּים שֶׁהֵם בְּחִינַת הָאֶרֶת הָרָצוֹן, כִּי אַף-עַל-פִּי־כֵן אֲנִי רוֹצֶה הָאֵמֶת וְכו' וְכִמְבָּאֵר מִזֶּה בְּדִבְרֵינוּ בְּמָה

לְכָל וּפּוֹטֵרֶת כָּל הַדְּבָרִים הַבָּאִים מִחֲמַת הַסְּעָדָה. וְכֵמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּמִשְׁנָה (בְּרֻכּוֹת פ"ו מ"ה): בְּרֹךְ עַל הַפֶּת פֶּטֶר אֶת הַפְּרִפְרֶת, בְּרֹךְ עַל הַפְּרִפְרֶת לֹא פֶטֶר אֶת הַפֶּת. כִּי עֶקֶר שְׁלֵמוֹת הַדַּעַת מְלַבֵּשׁ בְּיוֹתֵר בְּהַלְחֵם כִּי שֵׁם מְלַבֵּשִׁים וְנִעְלָמִים כָּל הָרְמִזִּים שִׁישׁ בֵּינֵם הַחֲכָמָה שֶׁהֵם הָעֶקֶר, כִּי זֶה רוֹאִין בְּחוּשׁ שֶׁכָּכֵל הַמֵּאֲכָלִים יֵשׁ בָּהֶם טַעֲמִים עֲרִבִים וּמְתוּקִים וְכו' וְיִתֵּר מִבְּהַלְחֵם, אֲבָל אַף-עַל-פִּי־כֵן עֶקֶר הַשְּׂבִיעָה וְהַחַיּוּת הוּא הַלֶּחֶם. וְזֶה מִחֲמַת כִּי בְּאֵמֶת כָּל הַטַּעֲמִים נִמְשָׁכִין מִהֲדַעַת שְׁנַקְרָא טַעֵם כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים קיט, טו): טוֹב טַעֵם וְדַעַת לְמִדְּנִי. וְעַל-יְדֵי זֶה יֵשׁ פֶּחַ בְּהַמֵּאֲכָל לְהַחַיּוּת אֶת הָאֵדָם וְכֵן"ל. וְכָל מֵאֲכָל וּמֵאֲכָל מְקַבֵּל אוֹיָהּ חֶלֶק מִהֲדַעַת לְהַחַיּוּת אֶת הָאֵדָם וּכְמוֹ כֵּן יֵשׁ בּוֹ טַעֵם עֲרִב וּמְתוּק וְכו'. אֲבָל בְּהַלְחֵם אֵין מְרַגֵּשִׁין בּוֹ עֲרֻבֹת וּמְתִיקוֹת כָּל כָּד, אֲבָל בְּאֵמֶת נִעְלָמִים בְּהַלְחֵם כָּל מִינֵי טַעֲמִים שֶׁל כָּל מִינֵי מֵאֲכָלִים שֶׁבְּעוֹלָם, כִּי שֵׁם מְלַבֵּשׁ עֶקֶר הַדַּעַת בְּשְׁלֵמוֹתוֹ שֶׁהֵם הָרְמִזִּים שִׁישׁ בֵּינֵם הַחֲכָמָה שֶׁהוּא כְּלָלִיּוֹת וּשְׁלֵמוֹת כָּל הַדַּעַת וְכֵן"ל.

ועל-כן הַלֶּחֶם חָשׁוּב וְעוֹלָה עַל כָּל הַמֵּאֲכָלִים שֶׁבְּעוֹלָם אַף-עַל-פִּי

שנאמר מכל מלמדי השכלתי. 'איוהו גבור' הכובש את יצרו, שנאמר טוב ארך אפים מגבור וכו', 'איוהו עשיר' השמח בחלקו, שנאמר: יגיע כפיו כי תאכל אשריו וטוב לך, אשריו - בעולם הזה, וטוב לך - בעולם הבא. 'איוהו מכבד' המכבד את הבריות, שנאמר (שמואל א ב, ל): כי מכבדי אכבד ובני יקלו:

כי כלל המשנה הקדושה הזאת שגולה בן זומא הוא בחינת הארת הדעת דקדושה הנ"ל המבאר בהתורה כי מרחמם הנ"ל. שזה עקר הכל עקר קיום וישוב העולם כמו שכתוב שם. והתחיל מהעקר שהוא החקמה והדעת הנ"ל, ואמר: איוהו חכם הלומד מכל אדם. ובודאי אין כונתו שיסתפק בזה לבד במה שילמד מכל אדם ולא ילמד מרב כלל, כי הלא כבר הזכירנו רבותינו ז"ל (אבות פ"א מ"ו): עשה לך רב וקנה לך חבר. ואמרו (ברכות מז): שכל מי שאינו משמש תלמיד חכם אפלו קרא ושנה וכו' הרי זה עם הארץ. וכמה וכמה הפליגו רבותינו ז"ל לילך ולבקש רב וחכם אפלו במרחקים וכל החכמים שבעולם פלם קבלו מרבם שקבלו מרבם עד רבי הראשון שהוא משה רבנו עליו השלום. אך כונת התנא הוא איוהו חכם שפבר קבל החקמה

פעמים. וזה מבאר בסמיכות הפסוקים הנ"ל שאמר דוד: אם תחנה עלי מחנה לא ירא לבי אם תקום עלי מלחמה בואת אני בוטח. ומפרש והולך מהו זאת שהוא בוטח בו שהוא מה שאחת שאלתי מאת ה' אותה אבקש שבתי בבית ה' כל ימי חיי לחיות בנעם וכו', הינו בחינת התגברות הרצון והכספין דקדושה שכל שאלתי ובקשתי מאת ה' תמיד היא רק אחת שהוא שבתי בבית ה' כל ימי חיי וכו'. שאזכה לשבת בבית ה' לחיות בנעם ה' וכו' שהוא רצון דקדושה. ומאחר שכל רצוני רק לזה וכל שאלתי ובקשתי כל ימי חיי הוא רק זאת, 'בואת אני בוטח' בכל המלחמות שקמים עלי ובכל המחנות החונים עלי ומקיפים ומסבכים אותי מכל צד ופנה ומצדי צדדים שאף-על-פי-כן לא אתירא מהם, כי אני בוטח בואת, שהוא 'אחת שאלתי' וכו'. שהוא התגברות הרצון דקדושה שאני מתגבר בכל עת. שעל-ידי זה יסעני ה' ויתברך לנצחם ולשברם, כי עקר ההתגברות במלחמה הוא על-ידי הרצון דקדושה וכו"ל:

גו וזה בחינת סמיכות המשנה של פרק ד' במסכת אבות שהוא: בן זומא אומר 'איוהו חכם' הלומד מכל אדם,

שם הוא יכול ללמוד מכל אדם ולהבין ולהשפיל מכל דבריהם ושיחותם רמזים להתקרב לה' יתברך. כמו ששמעתי ממנו ו"ל, שמי שבקי היטב בדברי תורה יכול למצא בכל השיחות דברי תורה וכו'. נמצא, שהלומד מכל אדם זה בחינת החכם שמבין הרמזים של רבו שעל-ידי זה יכול ללמוד מכל אדם כנ"ל.

וזהו שנאמר לזה: איזהו גבור הכובש וזהו שניסמך לזה: כי עקר הגבורה והנצחון של המלחמה של האדם הוא על-ידי הרמזים שהם בחינת ידים בבחינת ידי לקרב וכו' וכנ"ל. וזה שמביא הפסוק טוב ארך אפים מגבור וכו' הינו שעקר הגבורה להתגבר בזה העולם על מה שצריך להתגבר הוא אריכות אפים להאריך אפו על כל מה שיעבר עליו כל ימי חייו ולא יפל משום דבר שבעולם אפלו אם יעבר עליו מה. וכמו שכתוב בהתורה של אריכות אפים (בסימן קנה) ובדברינו הרבה מזה. וכל זה אי אפשר לקבל כי אם על-ידי הרמזים הנ"ל שעל-ידי זה יכול ללמוד מכל אדם ולהיות חכם באמת עד שיבין איך להציל את עצמו ולהשאיר על עמדו שזה עקר החכמה בידוע:

נז וזה שנאמר לזה: איזהו עשיר השמח

כראוי מרבו האמתי עד שראוי לקרות אותו גם-כן בשם חכם הוא הלומד מכל אדם, הינו שקבל מרבו בחינת הרמזים הנ"ל, כי מי שקבל חכמת רבו כראוי על-ידי שהבין הרמזים שלו אזי הוא יכול ללמוד מכל אדם ולהבין מכלם רמזים להתקרב לה' יתברך וכמו שכתב אדוננו מורנו ורבנו ו"ל (בהתורה 'ויהי מקץ - ופרו' סימן נד), שה' יתברך מצמצם את עצמו מאין סוף ועד אין תכלית ומרמז לכל אחד רמזים בכל יום להתקרב לעבודתו על-ידי כל מחשבה דבור ומעשה וכו'.

אבל להבין כל זה צריכין להיות בקי מאוד בדברי התורה שקבל מרבו עם הרמזים שבהם. ואז יוכל למצא דברי תורתו הקדושה בכל השיחות שבעולם עד שילמד ויבין מהם חכמות ועצות אמיתיות להתקרב לעבודתו יתברך. כי בכל השיחות שבעולם יש בהם תורה נעלמת רק שצריכין לתת לב לזה ולהיות בקי היטב בחדרי התורה שקבל מרבו. וזהו שמביא הפסוק: מכל מלמדי השפילתי כי עדותיך שיחה לי. שבכל השיחות שבעולם אני מוצא עדותיך שהוא התורה, ועל-ידי זה: מכל מלמדי השפילתי, כי בודאי זה שמוצא בכל השיחות שבעולם דברי תורה הנעלמים

ובמשביע לכל חי רצון. שְׁמִרָה בְּרָצוֹן בְּכָל
 מֵה שֶׁה' יתברך מְשַׁפֵּיעַ לוֹ מֵאַחֵר שְׁכָךְ
 הוּא רָצוֹנוֹ יתברך. וְהוּא שְׁנֵאמַר (תהלים
 קכח, ב): יָגִיעַ כְּפִיד כִּי תֹאכַל וְכו'. יָגִיעַ
 כְּפִיד דִּיקָא, דְּהִינוּ שְׁמִקְבַּל הָאֲכִילָה
 וְהַפְרָנְסָה מֵהַפְסִים וְהַיָּדִים שֶׁבִּים הַחֲכֻמָּה
 עַל-יְדֵי הַבְטָחוֹן שְׁנוּשָׂא עֵינָיו לַשְּׁמַיִם,
 וְשׁוֹמֵחַ אֵלָיו יתברך כְּפִיו בְּבַחֲנֵינָה פְּרִשְׁתִּי
 יְדֵי אֱלֹהִים וְכו'. בַּחֲנִינִי שְׁמַחְתִּי אֵלַיִךְ כְּפִי.
 וְאִזְּ בּוֹדָאִי אֲשֶׁרִיד וְטוֹב לָךְ, אֲשֶׁרִיד -
 בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְטוֹב לָךְ - לְעוֹלָם הַבָּא. כִּי
 עֶקֶר שְׁעָשִׂיעַ עוֹלָם הַבָּא הוּא בַּחֲנִינִי
 הָאֵת הָרָצוֹן הַמְּפֹלֵג הַנ"ל שֶׁהוּא בַּחֲנִינִי
 כַּעַת יֹאמַר לְעֶקֶב וּלְיִשְׂרָאֵל מֵה פֶּעַל אֵל
 שֶׁהוּא בַּחֲנִינִי מֵה רַב טוֹבָךְ אֲשֶׁר צִפְנָת
 לְיִרְאִיד וְכו' כִּמּוֹ שְׁכָתוֹב שָׁם. וּמֵאַחֵר
 שְׁזוֹכָה גַם בְּזֶה הָעוֹלָם לְהָאֵת הָרָצוֹן
 כִּנ"ל, בּוֹדָאִי אֲשֶׁרִי לוֹ גַם בְּעוֹלָם הַזֶּה כִּי
 מֵאִיר עָלָיו הָרָצוֹן שֶׁהוּא מַעֲיֵן עוֹלָם הַבָּא,
 וְעַל-כֵּן בּוֹדָאִי אֲשֶׁרִיד בְּעוֹלָם הַזֶּה וְטוֹב
 לָךְ לְעוֹלָם הַבָּא, כִּי אִזְּ יוֹכֵה לְהָאֵת
 הָרָצוֹן בְּתַכְלִית הַשְּׁלֵמוֹת שֶׁהוּא רַב טוֹב
 הַצָּפוֹן מֵאַחֵר שְׁגַם בְּזֶה הָעוֹלָם הַמְּשִׁיד
 עַל עַצְמוֹ הָאֵת הָרָצוֹן שֶׁהוּא בַּחֲנִינִי
 הַשְּׁמִיחַ בְּחֻלְקוֹ וְכו"ל:
 נח וְהוּא: אֵיזְהוּ מְכַבֵּד מְכַבֵּד אֵת
 הַבְּרִיּוֹת. שְׁנֵאמַר (שְׁמוּאֵל-א ב, ל): כִּי

בְּחֻלְקוֹ. כִּי כְּבֹר מְבֹאֵר בְּהַתּוֹרָה הַנ"ל
 שְׁעַל-יְדֵי הַדַּעַת הַנ"ל שֶׁהוּא בַּחֲנִינִי
 כְּלָלִיּוֹת בֵּן וְתַלְמִיד שֶׁהוּא בַּחֲנִינִי כְּכִישֵׁת
 הַיָּצֵר, כִּי מֵאִירִין בָּהֶם הַדַּעַת לְגִרְשׁ הָרוּחַ
 שְׁמֹת שְׁמֵהֶם כָּל הַחֲמָאִים רַחֲמָנָא לְעָלִין
 וְכו', עַל-יְדֵי זֶה זוֹכִין לְקַבֵּל הַפְּרָנְסָה
 וְהַעֲשִׁירוֹת מִיָּם הַחֲכֻמָּה מֵהַיָּדִים שֶׁהֵם
 הָרְמָיוִם שִׁישׁ שֵׁם שֶׁהֵם בַּחֲנִינִי הָאֵת
 הָרָצוֹן כִּנ"ל וְהוּא שְׁנֵאמַר לְשִׁמְתִי כְּבוֹת
 הַנ"ל, אֵיזְהוּ חֲכָם, אֵיזְהוּ גְבוּר וְכו', אֵיזְהוּ
 עָשִׂיר. כִּי מִשֵּׁם כָּל הַעֲשִׁירוֹת וְהַפְּרָנְסָה
 כִּנ"ל. וְעֶקֶר הַפְּרָנְסָה וְהַעֲשִׁירוֹת נִמְשָׁךְ
 מִשֵּׁם מִיָּם הַחֲכֻמָּה שֶׁהוּא הַדַּעַת הַנ"ל,
 עַל-יְדֵי בְטָחוֹן כִּמּוֹ שְׁכָתוֹב שָׁם עַל פְּסוּק:
 כָּלִם אֱלֹהִים יִשְׁבְּרוּן וְכו'. שְׁעַל-יְדֵי זֶה
 מְקַבְּלִין הַפְּרָנְסָה וְהַעֲשִׁירוֹת שְׁמֵאִיר שָׁם
 הָאֵת הָרָצוֹן בַּחֲנִינִי וּמִשְׁבִּיעַ לְכָל חַי
 רָצוֹן. וְאִזְּ הַפְּרָנְסָה נִשְׁחָקֶת וְנִחְלָקֶת לְכָל
 אֶחָד כְּרָאוֹי לוֹ כִּמּוֹ שְׁכָתוֹב שָׁם עַל פְּסוּק
 לְוִיתֵן זֶה יִצְרָתָ לְשֹׁחַק בּוֹ וְכו', עֵין שָׁם
 הַיִּטָּב.

וְזֶהוּ בַּחֲנִינִי אֵיזְהוּ עָשִׂיר הַשְּׁמִיחַ בְּחֻלְקוֹ,
 כִּי עֶקֶר הַעֲשִׁירוֹת הָאֵת הַנ"ל הוּא
 כְּשִׁזְזוּכָה לְקַבֵּל הַעֲשִׁירוֹת בְּקִרְשָׁה מִבְּחִינִי
 יָם הַחֲכֻמָּה הַנ"ל, מֵהַיָּדִים שִׁישׁ שָׁם שְׁאִז
 מְקַבֵּל הָאֵת הָרָצוֹן וְאִזְּ הוּא בּוֹדָאִי שְׁמִיחַ
 בְּחֻלְקוֹ שֶׁהוּא בַּחֲנִינִי רָצוֹן הַנ"ל, בַּחֲנִינִי

דין שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת הַלִּוְיָד מִכָּל אָדָם שֶׁהִתְחִיל בְּזֶה, כִּי זֶה עֵקֶר הַכְּבוֹד בְּבְחִינַת (שְׁמוֹת רַבָּה לַח): אֵין כְּבוֹד אֱלֹא תוֹרָה. וְכֵמו שֶׁהִזְהִיר אֲדוֹנֵנוּ מוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ ז"ל בַּתּוֹרָה הֵנ"ל שֶׁכָּל אָדָם צָרִיךְ לַעֲסֹק בְּזֶה לְהִכְנִים הַדַּעַת בְּחִבָּרָיו וְכו'. כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב שֵׁם. וְזֶה עֵקֶר כְּבוֹד ה' יִתְבָּרַךְ בְּנ"ל וְעַל-כֵּן הֵבִיא הַפֶּסֶק כִּי מִכְבְּדֵי אֶכְבֵּד וְכו'. כִּי זֶה עֵקֶר כְּבוֹד ה' יִתְבָּרַךְ בְּנ"ל:

נח כִּי הִמְקָרָא הָזֶה כִּי מִכְבְּדֵי אֶכְבֵּד וְכו' נֶאֱמַר עַל בְּנֵי עֲלִי עַל שִׁבּוֹ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְהִקְרַבְנוֹת, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב שֵׁם בַּפָּרָשָׁה (שְׁמוֹת ל"א, ב) וְהֵם עָשׂוּ הַהִפְךָ מִמָּה שֶׁהָיָה רָאוּי לָהֶם לַעֲשׂוֹת, כִּי הֵם הָיוּ כְּהִנִּים וְעֵקֶר קִדְשֵׁת הִכְהֵן הוּא בְּחִינַת כְּלָלִיּוֹת בֵּן וְתַלְמִיד כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב שֵׁם בַּתּוֹרָה הֵנ"ל, כִּי הַכְּהִנִּים מְקַרְבִּים כָּל הַקְּרַבְנוֹת שְׁעַל-יְדֵי זֶה עֵקֶר כְּלָלִיּוֹת וְהַהִתְקַשְׁרוֹת שֶׁל דְּרִי מַעֲלָה עִם דְּרִי מַטָּה וְכו' בְּנ"ל וְהֵם פָּגְמוּ בְּזֶה מְאֹד כִּי בָּזוּ אֶת יִשְׂרָאֵל וְהִקְרַבְנוֹת וְאָמְרוּ וְאֵם לֹא לִקְחָתִי בְּחֻזָּקָה וְכו'. וְעַל-כֵּן הוֹכִיחָם שֵׁם הַנְּבִיא וְאָמַר לָהֶם: הִנְגֵּלָה נְגִלְתִּי לְבֵית אָבִיךָ בְּמַצְרִים שֶׁהוּא אַהֲרֵן הִכְהֵן הָרָאשׁוֹן, כְּמוֹ שֶׁפֶּרֶשׁ רִש"י שֵׁם, הִיגֵו שֶׁהוֹכִיחָם מִדּוּעַ אֵינָם הוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ אֲבִיהֶם אַהֲרֵן הִכְהֵן הָרָאשׁוֹן שֶׁמִּמֶּנּוּ כָּל קִדְשֵׁת הַכְּהֻנָּה, כִּי

מִכְבְּדֵי אֶכְבֵּד וְכו' יִקְלוּ. וְהוּא אֵינּוּ מוֹכֵן לְכַאוּרָה, אֵיךְ מוֹכַח מִזֶּה הַפֶּסֶק שֶׁהִמְכַבֵּד הוּא הַמְכַבֵּד אֶת הַבְּרִיּוֹת. הֲלֹא זֶה הַפֶּסֶק כִּי מִכְבְּדֵי וְכו' מְדַבֵּר רַק מִכְּבוֹד ה' יִתְבָּרַךְ, אֵךְ עַל-פִּי כָּל הֵנ"ל מוֹכֵן וּמְבַאֵר הַיִּטֵּב. וּבִמְאִי דִּפְתַּח הַתַּנָּא מְסִים. כִּי הִתְחִיל אֵיזֶהוּ חֶכֶם וְכו'. שֶׁהוּא הַחֲכָמָה וְהַדַּעַת הֵנ"ל לְהַכִּיר אֶת ה' יִתְבָּרַךְ שֶׁזֶה עֵקֶר הַחֲכָמָה, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (יִרְמְיָה ט, כב): אֵל יִתְהַלֵּל חֶכֶם בְּחֻקָּתוֹ וְכו' כִּי אִם בִּזְאוֹת וְכו', הַשֶּׁבֶל יוֹדֵעַ אֹתִי. וְעֵקֶר הַחֲכָמָה וְהַדַּעַת הָזֶה הוּא לִידַע וּלְהֶאֱמִין כִּי מֵלֹא כָּל הָאֶרֶץ כְּבוֹדוֹ וְה' יִתְבָּרַךְ בּוֹחֵר בַּעֲבוּדַת הַתַּחֲתוֹנִים שֶׁבִּזֶּה הָעוֹלָם שֶׁהֵם דְּרִי מַטָּה וּבָהֶם עֵקֶר הַתַּגְּלוֹת כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ וְכו'ל. וְעַל-כֵּן בּוֹדָאֵי צְרִיכִין לְכַבֵּד אֶת הַבְּרִיּוֹת כִּי בְּזֶה מִכְבֵּד אֶת ה' יִתְבָּרַךְ, כִּי צָרִיךְ לְהֶאֱמִין שֶׁכָּכָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל מְלַבֵּשׁ כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי מִכָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל אֶפְלוּ הַגְּרוּעַ שֶׁבְּגִרוּעִים כָּל זְמַן שֶׁהוּא בְּכָלֵל הָאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה ה' יִתְבָּרַךְ מְקַבֵּל מִמֶּנּוּ כְּבוֹד וְהַתְּפָאֲרוֹת פְּרָטִי, כִּי עַל יִשְׂרָאֵל גִּאֲוָתוֹ וְכְבוֹדוֹ וְגִדְלוֹ בִּידּוּעַ. וְעַל-כֵּן בּוֹדָאֵי צָרִיךְ לְכַבֵּד אֶת כָּל אֶחָד וְאֶחָד. וְעֵקֶר הַכְּבוֹד הוּא לְדַבֵּר עִם כָּל אֶחָד מִהַתְּכַלִּית לְהִכְנִים בּוֹ יִרְאֵת שָׁמַיִם וְכֵן לְקַבֵּל מִמֶּנּוּ בְּבְחִינַת וּמְקַבְּלִין דִּין מִן

אָהרן הכהן עסק בתקון המשכת הדעת הנ"ל לישראל בתכלית השלמות, כי היה אוהב שלום וכו', כמו שאמרו רבותינו ו"ל (אבות פ"א מ"ב): הו' מתלמידיו של אהרן אוהב שלום ורודף שלום אוהב את הבריות ומקרבן לתורה. כי המשכת הדעת הנ"ל לגלות כי מלא כל הארץ כבודו שעל-ידי זה מגלין כי מלא כל הארץ כבודו כנ"ל. ועל-כן זכה אהרן באמת לכבוד גדול זה שהוא קדשת הכהנה בחינת כי מכבדי אכבדו וכו' יקלו שהם המבזים את בני אדם ומוצאים חסרונות בכל אדם. וכשרואים את אחד שרוצה להתקרב לה' יתברך מבקשים ומחפשים למצא בו מומין וחסרונות ומבזין אותו והרי הם כאלו מבזין, כביכול, את ה' יתברך שכל כבודו על-ידי מעשה התחתונים. והעקר על-ידי התקרבות הרחוקים מאוד לה' יתברך כמו שכתוב כמה פעמים בדברינו. ועל-כן נאמר עליהם וכו' יקלו.

אבל המכבד את הבריות ומקים אל תהי' בו לכל אדם וחותר ומשתדל לדבר עם כל אחד מהתכלית להכניסו אל הקדשה שזה עקר הכבוד, בודאי הוא מכבד את ה' יתברך ועליו נאמר: כי מכבדי אכבד.

נמצא, שהתנא כלל כאן כל תקוני המשכת הדעת הקדושה הנ"ל, שהוא איהו חכם וכו' שהוא מי

אָהרן הכהן עסק בתקון המשכת הדעת הנ"ל לישראל בתכלית השלמות, כי היה אוהב שלום וכו', כמו שאמרו רבותינו ו"ל (אבות פ"א מ"ב): הו' מתלמידיו של אהרן אוהב שלום ורודף שלום אוהב את הבריות ומקרבן לתורה. כי המשכת הדעת הנ"ל לגלות כי מלא כל הארץ כבודו שעל-ידי זה נקשרין ונכללין העולמות זה בחינת שלום כנ"ל, כי הכל תלוי בשלום, כי על-ידי שעושין שלום בין איש לאשתו ובין אדם לחברו, על-ידי זה נולדין ונתרבין בנים ותלמידים, כמו שכתוב במקום אחר שעל-ידי השלום שבין אדם לחברו יכול כל אחד לדבר עם חברו ביראת שמים ולקרבו לה' יתברך וכו' (כמו שכתוב בהתורה "רציצא" בסיון בו).

וזוהי היה עבודת אהרן שהיה אוהב שלום ורודף שלום בין איש לאשתו ובין אדם לחברו. אוהב את הבריות ומקרבן לתורה, כי על-ידי השלום עקר ההתקרבות לתורה וכו"ל. ועל-ידי זה דקא זכה לקדשת הכהנה לדורות, כי זה עקר קדשת הכהן להאיר בבנים ותלמידים ולכלל ולקשר כל העולמות על-ידי זה שזהו בחינת עבודת הקרבנות וכו"ל. ועל-כן הוכיח את בני עלי על זה שאינם הולכים בדרכי אהרן

בוננת ארץ ותעמד, הינו שאיד שהוא, אחר כל מה שעובר על האדם, אתה מרום לעולם ה', כי דבריו חיים וקיימים וכו', לעד לעולמי עולמים וכו'. ועל-ידי זה תחכמי מצותיך מאיבי להתחזק לכלי לפל משום דבר רק להתגבר בכל יום ובכל עת מחדש לחטף תורה ומצוות כל מה שיוכל, כי איד שהוא זה ישאר לו קים לעולם בחינת 'פי לעולם היא לי'. ועל-כן נסמך לזה מכל מלמדי השכלתי כי עדותיך שיחה לי כי הם בחינה אחת כנ"ל, כי כל זה קבלתי מרבתי האמתיים שעל-ידי זה אני יכול ללמד מכל אדם ולקבל מהם רמזים מכל השיחות שבעולם, בחינת כי עדותיך שיחה לי וכו"ל.

וזה שאמר קדם לזה סמוך לפסוק מה אהבתי הנ"ל, לי קוו רשעים לאבדני עדותיך אתבונן לכל תכלה ראיתי קץ רחבה מצותך מאד. ונסמך לזה מיד מה אהבתי תורתך וכו'. הינו שאמר שכנגד הרשעים והספרא אחרא שקוו לאבדני, התגברתי על-ידי עדותיך אתבונן שהתבוננתי בתורתך וראיתי כי לכל תכלה, לכל תכלית דבר יש קץ כמו שפרש רש"י שם, אבל רחבה מצותך מאד, כי התורה והמצוות רחבים מאד

שזכה לדעת הנ"ל כנ"ל. שעל-ידי זה הוא מתגבר על הרוח שטות וכו', שזהו בחינת איזהו גבור הכובש את יצרו וכו', ועל-ידי זה נמשך הפרנסה והעשירות מים התכמה וכו' שזהו בחינת איזהו עשיר וכו'. וכל זה הוא לגלות כבוד ה' יתברך בכל העולם ובכל בני אדם שבעולם לקרב כל הרחוקים שבעולם על-ידי שמגליו להם כי מלא כל הארץ כבודו שזהו בחינת איזהו מכבד וכו' וכו"ל:

ס וזה (תהלים קיט, צ): מה אהבתי תורתך כל היום היא שיחתי. מה אהבתי תורתך בחינת אהבה ורצון המפלג כנ"ל, על-ידי זה כל היום היא שיחתי, כי על-ידי הארת הרצון הנ"ל, שהוא בחינת רמזים הנ"ל, על-ידי זה מוצאין בכל השיחות שבעולם רמזים להתקרב לה' יתברך כמו שכתבנו לעיל על פסוק: מכל מלמדי השכלתי כי עדותיך שיחה לי וכו"ל. וזה שנסמך לזה: מאיבי תחכמי מצותיך כי לעולם היא לי כי על-ידי זה עקר ההתגברות על האויבים שהם היצר הרע וחילותיו וכו"ל. והוא 'פי לעולם היא לי', הינו שכבר קבלתי מרבתי שהתורה הקדושה עומדת לעולם ועד, בחינת (שם פט, ז) לעולם ה' דברך נצב בשמים לדר ודר אמונתך

ולקיים סיג לחכמה שתיקה. רק להתגבר בכל פעם לחטף אווה נקדוּת טובות כל מה שיוכל תורה ומצוות ובפרט תפלה ותחנונים ושיחה לפני קונו ולכלי להסתכל על כל מה שעובר עליו, כי צריכין להיות עקשן גדול בעבודת ה' כי אין יודעין כלל, רק לקיים כמו שצונו רבותינו ז"ל שאין שום יאוש בעולם כלל כי לגדלתו אין חקר וכו'. וכמו שנתבאר מזה כבר בכמה מקומות (עין לקוטי מוהר"ן תנינא סימן מח). הפך בהם והפך בהם וכו', כי הם חייב לנצח:

בלי קץ ותכלית ואי אפשר להשיגם, ועל ידי זה עקר ההתגברות וההתחזקות על ידי שיודעים שאין יודעים כלל שזהו בחינת סיג לחכמה שתיקה הנ"ל, בחינת רצון הנ"ל שנמשך על ידי הרמזים כנ"ל, כי עקר ההתחזקות על ידי שמאמינים בהדעת הקדוש הנ"ל שמלא כל הארץ כבודו וכו'.

אבל תכף בשבאין עליו קשיות, ואפלו בשקשה לו על עצמו על שאף-על-פירכּו הוא פגום כל כך ורחוק כל כך מקדשת התורה, אזי תכף צריך לברח מכל אלו הקשיות ולשתק במחשבתו

הלכות בציצת הפת ודברים הנוהגים בסעודה

א עליונים ותחתונים יחד. בבחינת כי כל בשמים ובארץ, 'כי כל' דא צדיק כמו שכתוב בהתורה הנ"ל, ועל-כן צריכין להביא מלח על כל הקרבנות, כמו שכתוב (ויקרא ב, יג): ולא תשבית מלח ברית אלקיך וכו' על כל קרבן תקריב מלח. כי כבר מבאר שעל ידי הקרבנות נכללין ונקשרין העולמות עליונים למטה ותחתונים למעלה וכו'. ועל-כן מכרחין להקריב מלח על כל הקרבנות. כי עקר הכלליות על ידי ברית מלח עולם כנ"ל:

ב ועל-כן עקר האכילה היא פת במלח, כמו שכתוב (אבות פ"ו מ"ד):

סא וזה שהוהירו רבותינו ז"ל (ברכות מ). להביא מלח על השלחן ולמבל פרוסת המוציא במלח, כי כבר מבאר שהאכילה בקדשה היא בחינת התקשרות וכלליות העולמות עליונים ותחתונים. שהם בחינת גוף ונפש וכו' כנ"ל, ועל-כן צריכין לזהר להביא מלח אל הסעודה, כי עקר ההתקשרות והכלליות הוא על ידי בחינת מלח, שהוא בחינת ברית מלח, בחינת קדשת הברית, (כמובן בהתורה "צוית צדק" בסימן כג על מאמר רבותינו ז"ל מלח ממון חסר, עין שם). שזה עקר קדשת הצדיק שעל ידי זה מקשר כל העולמות

עולם, שעל-ידי בחינת מלח בחינת קדשת הצדיק יזכו להתקרב על גבי המזבח ולעלות לקרבן לעלא ולעלא, כי אדרבא, עקר התגלות כבוד מלכותו הוא דיקא על-ידי התחתונים, כי דיקא הארץ מלא כבודו וכנ"ל, ועל ידם עקר ההתקשרות והכלליות וכנ"ל.

ועל-כן כל המאכלים המחייב את האדם לקשר הנפש עם הגוף, שהוא בחינת כלליות העולמות כנ"ל, כל הרגשת טעמים הוא על-ידי חלקי המלח שבהם, כי עקר החיות המקשר הנפש עם הגוף שהוא כלליות הנ"ל הוא על-ידי בחינת ברית מלח כנ"ל. וזהו בחינת לחם, כי בהלחם נעלמים כל הטעמים שבעולם שהם בחינת חלקי המלח כנ"ל. ועל-כן לחם ומלח שייכים ומקשרין זה בזה מאוד. ועל-כן הוזיהו רבותינו ז"ל מאוד למבל פרוסת הבציעה במלח וכנ"ל:

סג ועל-כן על פגם הברית נאמר (איוב ה, א): **היאכל תפל מבלי מלח**, כמובן בהפסוקים שרשמתי מפיו הקדוש על סימני הי"ד קפוטל תהלים (לקושי מוהר"ן קמא סימן צב) לומר בשביל תקון המקרה רחמנא לצלן, שהם בגדר הי"ד מיני נגינה, עין שם. וזהו היאכל תפל מבלי

כך היא דרכה של תורה פת במלח תאכל וכו'. כי לחם ומלח הם בחינה אחת. כי אותיות 'לחם' ו'מלח' שוין כמובא, כי בלחם נעלמין כל הטעמים שבעולם כנ"ל. ומובא בפסרים בשם המקורים שכל הטעמים שבעל המאכלים שבעולם הם על-ידי המלח שמערב בהרכבתם שהוא יסוד הרגש טעמים וכפי שנוי ציורי חלקי המלח שבהם כן הוא שנוי טעמים. וכל זה מחמת שהמלח בשרשו גבה מאד, כי ברית בריתה למלח וכו' (רש"י ויקרא ב, יג). וכמו שאמרו רבותינו ז"ל (תקוני זהר יט): על פסוק: יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל בין מים למים, שהיו המים תחתונים בוכין אגן בעינין למהיו קדם מלכא, עד שכרת להם ברית שיהיו עולים לקרבן בגסוד המים בחג, ובמלח שמקריבין על כל הקרבנות, כי הרקיע המבדיל בין מין עלאין, למין תתאין, זה בחינת הצדיק הנ"ל כמובא שמקרים עליונים ותחתונים כל אחד בבחינתו בבחינת אי"ה ומלא כנ"ל. ובתחלה היו המים התחתונים בוכין כי לא ידעו שיכולין לגלות בהם התגלות אלקותו ומלכותו ותברך, ועל-כן בכו ואמרו: אגן בעינין למהיו קדם מלכא. עד שפסם ה' ותברך וברת להם ברית מלח

וַיֵּשׁ קַטְמוֹת וּסְכָסוּכִים בֵּינֵיהֶם, אָזִי בּוֹדֵאִי
כָּל עֲשִׁירֹתוֹ אֵינוֹ נִחָשֵׁב לְכָלוּם. וְכִמוֹ
שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל (שם פ"ב מ"ו): מְרֻבָּה
נְכָסִים מְרֻבָּה דַּאְגָּה. שֶׁהוּא מַחְמַת כָּל
הַנ"ל. וַיּוֹתֵר מְזֵה דַּאְגּוֹת מְדַאְגּוֹת שׁוֹנוֹת.
וְעַל־כֵּן בְּאַמַּת אָמַר קֹהֶלֶת הֶחָכֶם מִכָּל
הָאָדָם (קֹהֶלֶת כ, כו): גַּם כָּל יָמָיו בַּעַם
וּמִכְאוּבוֹת וְכו'.

וְזֶה יָדוּעַ וּמוֹכֵן לְכָל שְׂאִי אֲפֹשֶׁר שִׁמְלֵא
הָאָדָם רְצוֹנוֹ בְּזֶה הָעוֹלָם. עַל־כֵּן
בְּאַמַּת אֵין שׁוֹם טוֹב בְּעוֹלָם כִּי אִם
בְּשִׁיזּוּכָה לְהָאֶרֶת הָרָצוֹן הַנ"ל. שֶׁיְהִיָּה כָּל
מִגְמָתוֹ וְכָל חֲפָצוֹ וּרְצוֹנוֹ וּתְשׁוּקָתוֹ
וְכִסּוּפָיו רַק לַה' יִתְבָּרַךְ לְהַלְלֵל בְּרָצוֹן
שֶׁבְּרָצוֹנוֹת, שֶׁזֶה הָרָצוֹן נִשְׁאָר קַיָּם לְעוֹלָם
וָעֶד. וְכָל נִקְדָּה וְנִקְדָּה טוֹבָה שִׁיזּוּכָה עַל־
יְדֵי זֶה הָרָצוֹן. וְאִפְלוֹ אִם לֹא יוֹכֶה כָּלוּם
חֵם וְשָׁלוֹם, רַק זֶה הָרָצוֹן בְּעַצְמוֹ הוּא יִקָּר
וְעוֹלָה עַל כָּל מַחְמַדֵּי תִבְלָה. וְהַכֵּל אֵין
וְאִפֹּס גָּמוּר נִגְדָה נִקְדָּה אַחַת מִרְצוֹן הַטוֹב
הַזֶּה. וְזֶה אִי אֲפֹשֶׁר לְבָאֵר בְּפֶה וּבִכְתָּב. כִּי
אִם לְכָל חַד כְּפֹסֵם מֶה דִּמְשַׁעַר בְּלִבָּה.

וְזֶה כִּךְ הִיא דְרָכָה שֶׁל תּוֹרָה פֶּת בְּמִלַּח
תֹּאכֵל, כִּי עֵקֶר הָאֲכִילָה הוּא בְּשִׁבּוּל
הָאֶרֶת הָרָצוֹן הַנ"ל שֶׁנִּמְשָׁךְ עַל־יְדֵי
כְּלָלִיּוֹת הָעוֹלָמוֹת שֶׁהֵם בְּחִינַת הַתְּקַשְׁרוֹת
הַנִּפְשׁ עִם הַגּוּף, שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת פֶּת בְּמִלַּח

מִלַּח אִם יֵשׁ טַעַם בְּרִיר חֲלָמוֹת. כִּי כָּל
מִלַּח אֵין שׁוֹם טַעַם, כִּי כָּל הַטַּעֲמִים
נִמְשָׁכִין מִמִּלַּח, שֶׁהוּא בְּחִינַת בְּרִית מִלַּח
עוֹלָם, בְּחִינַת קִדְשֵׁת הַצִּדִּיק דְּנִטוֹר בְּרִית
שַׁעַל־יְדֵי זֶה כָּל הַהִתְקַשְׁרוֹת עָלְיוֹנִים
וְתַחְתּוֹנִים, שֶׁזֶה עֵקֶר תְּקוּן הָאֲכִילָה
דְּקִדְשָׁה שֶׁהִיא בְּמִקּוֹם הַקְּרִבָּנוֹת שֶׁהֵם
כּוֹלְלִין וּמְקַשְּׁרִין הָעוֹלָמוֹת בְּנ"ל. וְכִמוֹ
שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל עַל פֶּסוּק (יחזקאל מא,
כב): זֶה הַשְּׁלַחֵן אֲשֶׁר לִפְנֵי ה' שֶׁהָאֲכִילָה
בְּמִקּוֹם קְרִבָּן. וְעַל־כֵּן שְׁלַחֵן מִכְפָּר כְּמוֹכָה,
הֵינּוּ בְּנ"ל:

סד וְזֶה שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל (אבות פ"א
מ"ב): כִּךְ הִיא דְרָכָה שֶׁל תּוֹרָה. פֶּת
בְּמִלַּח תֹּאכֵל וַיִּמָּס בְּמִשׁוּרָה תִּשְׁתֶּה וְעַל
הָאָרֶץ תִּישֵׁן וְחַי צֶעַר תַּחֲוִיָּה וּבִתּוֹרָה
אֶתָּה עֹמֵל, אִם אֶתָּה עוֹשֶׂה כֵּן אֲשֶׁרִיד
וְטוֹב לָךְ. אֲשֶׁרִיד - בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְטוֹב לָךְ
- לְעוֹלָם הַבָּא. כִּי עֵקֶר הַטוֹב וְהַעֲנֵג
בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא הוּא רַק הָרָצוֹן,
דִּהְיִנוּ כִּשְׁהַכֵּל הוּא בְּרָצוֹנוֹ. וְזֶה רוֹאִין
בַּחוּשׁ, וּמוֹכֵן לְכָל מִשְׁכִּיל כִּי בּוֹדֵאִי אֲפֹלוֹ
אִם יִצְבֹּר כְּעֶפֶר כְּסָף וְהֵב וְאֲבָנִים טוֹבוֹת
וּמִרְגָּלִיּוֹת, אִם אֵין רְצוֹנוֹ שֶׁבַע מִזֶּה וְחַפֵּץ
וְדוֹאֵג שֶׁיְהִיָּה לוֹ יוֹתֵר, וְגַם דּוֹאֵג אוֹלִי
יֵאבֵד גַּם זֶה שֵׁישׁ לוֹ, מִכָּל שֶׁכֵּן בְּשִׂאִין לוֹ
קֶרֶת רוּחַ מֵאִשְׁתּוֹ וּבְנֵיו וְשִׁבְנֵיו וְכוּצָא,

'וְחַיִּי צַעַר תַּחֲוָה', שְׁחִיזוּ וְשִׁמְחָתוּ יִהְיֶה חַיִּי צַעַר, כִּי יָבִין שִׁבּוּחַ הָעוֹלָם אִין שׁוּם תַּעֲנוּג שְׁלָם כָּלָל, כִּי כָּל תַּעֲנוּגֵי זֶה הָעוֹלָם הֵם בְּכַחֲנִית (מִשְׁלֵי יד, יג) וְאַחֲרִית שִׁמְחָה תּוֹנָה גַם בּוֹה הָעוֹלָם. מִכָּל שֶׁכֵּן מִה שֶׁעֲתִיד לִתֵּן דִּין וְחֶשְׁבוֹן עֲלֵיהֶם בְּעוֹלָם הַבָּא. כִּי אִי אֶפְשָׁר שִׁתְּנֶהג הַכֹּל כְּרָצוֹנוֹ כִּנ"ל, עַל־כֵּן אִי אֶפְשָׁר לַחֲיוֹת בּוֹה הָעוֹלָם שִׁיחִיו נִקְרָאִים חַיִּים כִּי אִם כְּשִׁמְסִתֶּפֶק בְּמֵה שִׁישׁ לוֹ וְשִׁמַּח בְּחֻלְקוֹ אֶפְלוּרָאם אִין לוֹ רַק לֶחֶם וּמִים בְּדַחֵק, כִּי אִין שׁוּם צַעַר וְיִסּוּרִים בְּעוֹלָם כִּי אִם עוֹנוֹת, שֶׁהֵם עֵקֶר הַמִּשְׁאֵז כְּבֵד מִכָּל הַמִּשְׁאֵזוֹת שֶׁל כָּל מִינֵי יִסּוּרִין שֶׁבְּעוֹלָם. כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּתַחֲלַת הַתּוֹרָה הִנ"ל, עַל־כֵּן דִּיקָא זֶה שִׁמְרָצָה בְּחַיִּי צַעַר יֵשׁ לוֹ חַיִּים אֲמִתִּיִּים עַל־יְדֵי - 'וּבִתּוֹרָה אֲתָה עֹמֵל' שֶׁהוּא עֵקֶר הַחַיִּית וְהַטּוֹב, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב כִּי הוּא חַיִּיד וְכו'. וְזֶהוּ: 'אִם אֲתָה עוֹשֶׂה בֵּן אֲשֶׁרֶיד - בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְטוֹב לָךְ - לְעוֹלָם הַבָּא', כִּי עֵקֶר שֶׁעֲשׂוֹעַ עוֹלָם הַבָּא הוּא הִרְצוֹן הִנ"ל שֶׁהוּא בְּכַחֲנִית מֵה רַב טוֹבָה וְכו' כִּנ"ל. וְכִי שִׁמְמִישִׁד עֲצוּמוֹ לִרְצוֹן זֶה בְּעוֹלָם הַזֶּה. רַק הוּא זוֹכֶה לַחַיִּים וְאַשְׁרֵי לוֹ גַם בְּעוֹלָם הַזֶּה כִּי אִין שׁוּם חַיִּים וְטוֹב בּוֹה הָעוֹלָם כִּי אִם תּוֹרָה וְתַפְלָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים. וְהַעֲקָר הוּא הִרְצוֹן וְכו' כִּנ"ל.

כִּנ"ל. וְזֶהוּ: וּמִים בְּמִשְׁוֹרָה תִּשְׁתָּה, כִּי הַמִּים הֵם בְּכַחֲנִית מִימֵי הַדַּעַת הִנ"ל הַנִּמְשָׁכִין מֵזֶה הֵים גְּדוֹל וְרַחֵב יָדִים. וְאַף־עַל־כֵּי שֶׁהַדַּעַת יָקָר מְאֹד אָבָל צְרִיכִין לְקַבְּלוֹ בְּמִשְׁוֹרָה וּבְמִדָּה שְׁלֵא יֵצֵא חוּץ לַגְּבוּל, שְׁלֵא יִכְנַס לְקִשְׁיּוֹת וְתִרְצִים שְׁאִין הַזְּמַן מִסְפִּיק לְבִאָרָם, שֶׁזֶהוּ בְּכַחֲנִית סִיג לַחֲכָמָה שְׁתִּיקָה. וְזֶה בְּכַחֲנִית וּמִים בְּמִשְׁוֹרָה תִּשְׁתָּה, שֶׁצְרִיכִין לְשִׁתּוֹת מִימֵי הַדַּעַת בְּמִשְׁוֹרָה וּבְמִדָּה שְׁלֵא לְהִתְחַכֵּם יוֹתֵר, בְּכַחֲנִית אֵל תִּתְחַכֵּם הִרְפָּה וּכְתִיב: וְאַל תִּתְחַכֵּם יוֹתֵר וְכו' שֶׁזֶהוּ בְּכַחֲנִית אִין מִשְׁחִין בְּסַעֲדָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שֵׁם. וְזֶהוּ: 'וְעַל הָאָרֶץ תִּישֹׁן', כִּי מִבְּאֵר שֵׁם בְּהַתּוֹרָה הִנ"ל עַל מֵאֲמַר רַבּוּתֵינוּ ז"ל: וְהָיָה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר יֵשֵׁן וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ גֵּעוּר, שֶׁשְׁנֵיהֶם הִיא בְּכַחֲנִית מ"ה, בְּכַחֲנִית עֵין לֹא רָאָתָה וְכו'. וְצְרִיכִין לְכַלֵּל הָעוֹלָמוֹת עֲלִיּוֹן בְּתַחֲתוֹן וְכו'. וְעֵקֶר הַתְּגַלּוֹת כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ הוּא בְּאֶרֶץ הַגִּשְׁמִי הַזֶּה דִּיקָא. וְעַל־כֵּן בְּשִׁישְׁנוֹן עַל הָאֶרֶץ בְּשִׁבּוּל הַתּוֹרָה הוּא בּוֹלָל וּמִקְשֵׁר הָעוֹלָמוֹת יַחַד, כִּי עוֹלָה וְנִכְלָל בְּכַחֲנִית 'מֵה' בְּשַׁעַת שְׁנִתּוֹ מִתּוֹד גִּשְׁמִיּוֹת הָאֶרֶץ הַגִּשְׁמִי שִׁישְׁנוֹן עֲלֶיהָ, כִּי יוֹדַע וּמֵאֲמִין שֶׁמֶלֶא כָּל הָאֶרֶץ כְּבוֹדוֹ. וּמִשֵּׁם הוּא נִכְלָל גַּם בְּכַחֲנִית מ"ה שֶׁהִיא בְּכַחֲנִית שְׁנָה כִּנ"ל.

הנ"ל אשרי לו גם בעולם הזה. וכל מה שמקרב עצמו יותר לדרך הנ"ל אשרי לו, מכל שכן אם זוכה בשלמות לדרך הנ"ל, מה רב טובו בעולם הזה ובעולם הבא וכו' עין לא ראתה וכו'. ה' יתברך ישים חלקנו עמו. אמן, בן יהי רצון:

סח וזה בחינת ויקח קרח - ואתפלג קרח, שחלק בין בחינת איה' לבחינת מלא'. כי עקר תקון כל המצוות ועבודת ישראל הוא לכלל ולקשר העולמות יחד. שזה בחינת המשכן שהוא בחינת הבית המקדש שהקריבו בו הקרבנות. שעל ידי זה עקר הכליות וכו' כנ"ל, אבל אסור לכנס בזה הדעת בקשיות ותרוצים שהם למעלה משכלו כנ"ל, רק לבטל דעתו נגד אבותינו ונגד הצדיקי אמת הממשיכין זה הדעת בכל דור ודור, להודיע לבני האדם כי מלא כל הארץ כבודו ולכלול בבחינת מה וכו' כמו שכתוב שם. וקרח מחמת גסותו פגם בזה מאד ונכנס בקשיות שהם למעלה משכלו עד שכפר בעקר על ידי שעשה פרוד בין בחינת מ"ה לבחינת מלא. וכל זה היה מחמת גסותו שקנא עצמו בגשיאות אליצפן ודרף את הכבוד. ובהו פגם בכבוד ה' יתברך אשר כל הארץ מלא כבודו.

ועין בהשיחות (שיחות הר"ן שח) מה שבארנו בזה יותר קצת. והבאתי שם מה שקצת העולם מקשין על זה על מה שאמר התנא על פת במלח וכו' אשרי בעולם הזה. שבאמת מי שיש לו לב אמת להבין את כל המעשה תחת השמש יבין וישכיל ויראה שאין שום טוב וחיות בזה העולם, כי אם בשמריצים לילך בדרך התנא הנ"ל. ואז יקרא אשרי לו גם בעולם הזה, כי בלא זה כל מי שחפץ יותר חפצי העולם הזה ומחמדיו, חיו מרים ומרורים ביותר, אפלו מי שיש לו עשירות הרבה, כידוע לבקאים בהם עצם רבוי המירדות מר מקנות ורבוי הדאגות שפוכלים גם בעולם הזה. מכל שכן מה שיצטרכו לתן דין וחשבון לעולם הבא על שלא התנהגו בממונם ועשירותם כראוי שעליהם נאמר (קהל ה, יב): עשר שמור לבקליו לרעתו.

ועין מה שכתוב השיחה הנפלאה (לקוטי מוהר"ן תנ"א סימן קיט) שהעולם אומרים שיש עולם הזה ועולם הבא וכו'. שכפי הנראה בכאן הוא הגיהנם וכו'. ומי שישים לבו באמת לדברי צדיקי אמת יבין גם בדעתו שדברי התנא הנ"ל הם בנינים ואמיתים רק על פי פשוטן של דברים, שרק מי שמרצה לילך בדרך

סו ועל-כן מסר לו עבודת הקטרת. ואמר לו שסם המות נתון בתוכו שבו נשרפו נדב ואביהוא (במדבר רבה יח, ז). כי כל הקרבנות הם בחינת כלליות הנ"ל כנ"ל, אבל אין לך חביב מן הקטרת. שעקר ההתקשרות על ידו. ועל-כן נקרא קטרת לשון קשר (והר חלק ג לו:), כי קטרת יורד למטה למטה מאוד להעלות מעמקי עמקי הקלפות בסוד חלבנה. שזה בחינת אחד עשר סמני הקטרת כנגד אחד עשר אלופי עשו וכו'. שזה בחינת אחד עשר פסוקים שמתחילין בגון ומסימין בגון. גון בחינת נפילה (ברכות ד:). וגון בחינת משיח ששיגי שער הנון שאי אפשר לעלות שם כי אם על-ידי בחינת (תהלים עב, יט): לפני שמש וגון שמו. שזהו בחינת הנונין הפוכין שסביב פרשת ויהי בנסע וכו' וכמובא. וזה בחינת הנונין הפוכין שבקפיטל ק"ו בתהלים במזמור הודו. שמדבר מכל הגליות שנפלו בגסת ישראל בהם שתקונים על-ידי בחינת הנון של משיח. שהם בחינת הצדיקי אמת שבכל דור שמכניסין בישראל לצעק בכל פעם לה' ולהודות לו יתברך על חסדיו ונפלאותיו שעושה עמנו בכל עת בתוך עמק מירדות הצרות בגוף ונפש וממון וכו'. וכן לצעק ולחזור ולצעק בחינת

וצריד כל אדם לכטל כבודו כנגד כבוד המקום ולמעט בכבוד עצמו ולהרבות בכבוד המקום (עין סימן ו), כי מוכן שם בסוף התורה כי מרחמם הנ"ל. שהעקר תלוי בענוה שהיא גדולה מן הכל. ועל-כן עקר הרבי הראשון שהמשיך זה הדעת הקדוש היה משה רבנו. כי הוא היה ענו מאוד מכל האדם (במדבר יב, ג). וכן התלמידים החפצים לקבל ממנו צרכים על כל פנים שלא יהיה להם גסות רוח ויברחו מן הכבוד, כי אם לא יכטלו כבודם, בודאי לא יוכלו להתקרב אל האמת, כי על-ידי שחפץ בכבוד עצמו חס ושלום הוא פוגם בבחינת מלא כל הארץ כבודו, כי אין אני והוא יכולין לדור וכו' כמו שאמרו רבותינו ו"ל (סוטה ב:). וקרח פגם בזה מאד עד שכפר בעקר כנ"ל. ועל-כן אמר אז משה, ואהרן מה הוא, מ"ה דיקא וכנ"ל. ועל-כן חלק על ציצית ועקר על תכלת שבציצית, כי תכלת הוא חבור שחר ולבן, כמובא (בסימן יח) בחינת כלליות הנ"ל. 'שחר' בחינת חשד, בחינת עמק המשיג (עין סימן טו), בחינת אי"ה, בחינת מה חמית וכו'. 'לבן' בחינת התגלות, בחינת מלא כל הארץ כבודו שצריכין לכללם יחד וקרח פגם בזה כנ"ל:

סז וזה בחינת מה שאמרו רבותינו ז"ל (במדבר רבה יח) שְׁקָרָח עֵינוּ הִטְעָנוּ.

ראה שלשלת גדולה ויצאה ממנו שמואל ובניו ועשרים וארבע משמרות וכו'. הינו כי על-ידי זה טעה והתלבש היצר הרע אצלו במצוות כדרכו (כמו שכתוב בסיומן א). כי סבר שכבוד ה' יתברך לגלות כי מלא כל הארץ כבודו ראוי להיות על ידו, מאחר שזה הכבוד צריכין לגלות מדור לדור, כמבאר בזאת התורה הנ"ל שבשבייל זה צריכין להשאיר בנים ותלמידים שהם החליפות וכו' כנ"ל, על-כן סבר מאחר שהוא רואה שממנו יצאו דורות קדושים של צדיקים פאלו שיגלו כבודו יתברך שהם שמואל וכו', בודאי מגיע לו כל הגדלה והכבוד של הנשיאות, כי באמת זה הצדיק שצריך להאיר הדעת הקדוש בעולם בודאי ראוי שיהיה לו כל הכבוד שיבואו כל ישראל אליו לכבודו כדי שייכלו לקבל ממנו תורה ודעת על-ידי זה.

כי שרש התורה הוא כבוד דקדושה, וכמוכן בדבריו ז"ל בכמה מקומות. וזה בחינת (משלי ג, לה): כבוד חקמים ינחלו. ועליו נאמר (שמואל א ב, ל): כי מכבדי אכבד. כי מאחר שהוא עוסק לגלות כבודו יתברך בודאי ראוי שיהיה

ויצעקו ויצעקו וכו' כמובא בזה הרבה בדברינו.

וכל זה הוא בחינת קמרת כנ"ל, שצריכין לאמרום בכונה כדי לזכות לתשובה כמובא (והר חלק ב ריח:). כי קמרת יש לו זה הכח לגלות בעמקי הקלפות כי מלא כל הארץ כבודו. ולהעלות משם כל מי שנפל לשם וכו' עד לעלא ולעלא, כי סלקא דקמרת עד אין סוף כמו שכתוב בזה הקדוש (עין חלק ג נח:), אכל אף-על-פי שקמרת גבה כל כך גם בו סם המות נתון בתוכו שבו נשרפו נדב ואביהוא שפגמו גם-כן בכלליות הנה מרבו קדושתם העצומה מאד בחינת (ויקרא טז, א): בקרבכם לפני ה' וימתו, אכל אף-על-פי-כן פגמו מאד, כי עלו למעלה מעלה שלא ברשות ולא רצו להוריד עצמן למטה להמשיך הדעת מדור לדור בבחינת חליפות הנ"ל, שזהו בחינת (והר חלק ג לג:)' בגין דלא אנסיבו'. וכמו שכתוב (במדבר ג, ד): ובנים לא היו להם. כי עקר ההתקשרות הנ"ל הוא בסוד יחוד איש ואשה בקדושה שמישם המשכת כל הדורות שהם החליפות. והם סברו שייכולין להקמיר קמרת בלא תקון וכו' על-כן מתו. מכל שכן קרח ועדתו שפגמו בזה מחמת גאות וכבוד כנ"ל:

עקר המשכת הדעת ירשו בלם מאבותיהם מעצמם שלא על-ידי כחו של משה רבנו.

ובָּזָה טועים הרבה גם בדורות האלו כאלו התורה הולכת בירשה וכו' פידוע לבקאים קצת בהנהגת העולם עתה. ורבותינו ז"ל אמרו בהפך: בתר שם טוב מנח, כל הרוצה יבוא ויטל. וכתוב (יחזקאל יח, כ): אב לא ישא בעון הבן ובן לא ישא בעון האב וכו'. וכמו שראינו בכל הדורות שהיו צדיקים גדולים הרבה שהיה להם בנים רשעים, והיו רשעים הרבה שהיו להם בנים צדיקים וכמו שאמרו רבותינו ז"ל (אבות פ"ב מ"ב): ואל תאמר שהיא ירשה לך וכו'. כי אף-על-פי שעקר הדעת והאמונה הקדושה התחיל מהאבות, אף-על-פי-כן לא היה מי שהאיר והמשיך זה הדעת בכל העולם כמו משה רבנו עליו השלום, כמו שכתוב (דברים ה, לב): כי שאל נא לימים ראשונים וכו'. הנהיה בדבר הגדול הזה וכו'. ואפלו עתה בדורות שאחר מתן תורה, אי אפשר להמשיך הדעת הקדוש כי אם על-ידי גדולי מבחרי הצדיקים שה' יתברך שולח בכל דור ודור, וכמו-כן למשכיל מכל המעשיות שעברו בישראל בכל דור ודור עד היום הזה. וקרח פגם

לו כל הכבוד שיהיה מכבוד ומפרסם גדול ויהיה לו ממשלה ונשיאות כדי שיוכל למשל בעולם ולהדריך את ישראל בדרך הקדשה להאיר דעת הקדוש בעולם. ובשכיל זה היו כמה צדיקים נשיאים ומלכים ומכבדים מאד. אבל זה הצדיק שמקבל הכבוד, צריך שיהיה ענו גדול בתכלית בבחינת משה ויהיה בורח מן הכבוד באמת לאמתו ולא יקבל הכבוד לעצמו רק למען כבוד ה' יתברך כדי שיוכל על-ידי זה להאיר הדעת בעולם מדור לדור כנ"ל. וקרח טעה בזה שראה שיצאו ממנו דורות צדיקים שיתגלה כבודו יתברך על ידם וסבר שהדעת הקדוש שלהם לגלות כבודו יתברך יהיה נמשך על ידו. ועל-כן אמר שראוי לו כל הכבוד כדי שיוכל להמשיך הדעת מדור לדור כנ"ל, אבל פגנתו לא היה לשמים כי אם בשכיל כבוד עצמו. אבל הוא היה חזק בדעתו ונכנס לאותו חזקה שהוא ימלט. מאחר שראה שלשלת קזאת שיצאו ממנו שישתלשל ממנו דורות קדושים שימשיכו דעת כזה בעולם. ועל-ידי זה נתעה כל כך עד שמרד במשה רבנו שממנו כל המשכת הדעת הקדוש הזה וחלק עליו. ואמר: כלם שמעו מסיני אנכי וכו', כאלו קבלת התורה שהוא

שנקראים בלם בני ישראל. והשיב: יעקב בקש על הדבר: בקהלם אל תחד כבדי. הינו שזה היה נפלאות הכח של יעקב אבינו שהמשיך בורעו קדשת הדעת הזה בקדשה חזקה כזאת שאפלו אם יהיה איזה מזרעו פוגם בדעתו מאוד אף-על-פי-כן לא יהיה נפסק חס ושלום הדעת מזרעו, כי בכל דור ודור יקומו צדיקים שיאירו דעתו בעולם. ועל-כן בקש מה' יתברך ופעל שאפלו בשקדו ירצה לעקר את הכל חס ושלום, לכטל הדעת הקדוש הזה חס ושלום, אף-על-פי-כן לא יוכל לפגם בשרש הדעת שלו שהוא כבוד ה' יתברך בחינת בקהלם אל תחד כבדי. 'כבדי' דיקא. כי כל שרשי הנפשות הם כבוד ה' יתברך, כי הכל נברא לכבודו (וכמו שכתוב במקום אחר).

ויעקב כלול מכל הכבוד שהוא שרש כל הנפשות בני ישראל שיצאו ממנו, כי המשיך זרעו בקדשה כזאת שכל כבוד ה' יתברך יתגלה על-ידי זרעו, כי זכה למטה שלמה שכל שנים עשר בניו היו בלם קדושים והיו עוסקים להמשיך הדעת הקדוש שהוא האמונה הקדושה בעולם. ובעצם כחו פעל כל כך שקדשת זרעו לא יפסק לעולם, שכל זרעו עד הסוף בלם יכירו וידעו את ה'

בזה מאוד מאוד מחמת שצפה שדורות קדושים יצאו ממנו וכו", על-כן סבר שהוא השיג הדעת. ורצה להבין הכל ונכנס בקשיות שהם למעלה מהזמן עד שפפר במושה ובתורתו, עד שפפר בעקר: סח וזה שאמרו רבותינו ז"ל בפרק חלק (סנהדרין קט:): 'ויקח קרח', שעשה קרחה בישראל. ודרשו שם כל שמות אבותיו הקדושים על קרח לגנאי. וכמו שכתוב שם: בן יצחק שהתיתח כל העולם בצדקתו. וכן בן קהת וכו'. והקשה: לכתב בן יעקב שעקב וכו'. והוא פלא למה לכתב שם הקדוש של יעקב גם-כן להפכו לגנאי לו. אך קרח במחלקתו גרם שלא די שהדעת של בניו לא יהיה נמשך לבניו על ידו, כי אם על-ידי מושה ותלמידיו יהושע והקנים וכו'. אף גם פגם וקרת ועקר עצמו מהדעת הקדוש של אבותיו הקדושים שכל הדעת שלהם נהפך אצלו לרעה, בבחינת לא זכה - נעשית לו סם המות. עד שכל שמותיהם הקדושים שהוא הדעת שכלול בהשם (כמו שכתוב במקום אחר) שלהם הפך הכל על עצמו לרעה. ועל-כן הקשה ולכתב גם בן יעקב ויהיה נדרש עליו גם-כן לגנאי, כי בודאי פגם גם בשרש הדעת של יעקב שממנו התחלת יחוס ישראל

יֵצֵא מֵהֶם יֹאשִׁיָּהוּ הַצַּדִּיק שְׂכֻמּוֹהוּ לֹא הָיָה אֲשֶׁר שָׁב אֶל ה' וְכו' (מְלָכִים-ב כג, כה). וְכֵן בְּכֻמָּה דִּוְרוֹת עַד שְׁסוּף כָּל סוּף יֵצֵא מֵהֶם מִשִּׁיחַ צִדְקָנוּ שְׁתַּעֲבֹר נִשְׁמָתוֹ דֶּרֶךְ כְּמָה דִּוְרוֹת רְשָׁעִים וְסוּף כָּל סוּף יִהְיֶה נֹלָד מֵהֶם. וְיִהְיֶה צִדִּיק קְדוֹשׁ וְנוֹרָא מְאֹד עַד שֶׁכָּל הַגְּאֻלָּה תִּהְיֶה עַל יְדוֹ (וְכַמוֹכָא בְּכַתְבֵי הָאֲר"י ו"ל מִזָּה).

וְזֶה הָיָה כָּל עֲנִין קְרָה. שְׁעַל-יְדֵי תַאֲוֹת כְּבוֹד עֲצָמוֹ חָטָא מְאֹד וּמִרְדַּ כְּנִגְדַּ מִשָּׁה רַבְּנוּ שְׂמַמְנוּ כָּל הַמְּשַׁכֶּת הַדַּעַת הַקְּדוֹשׁ בְּעוֹלָם לְגִלּוֹת כִּי מִלֹּא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, עַד שֶׁכָּפַר בְּעֶקֶר וְכָל חֲזָקַת טְעוּתוֹ הָיָה עַל-יְדֵי בְּנוֹ שְׂרָאָה שְׁלִשְׁלֹת גְּדוּלָּה יוֹצֵאת מִמֶּנּוּ כְּנ"ל וְעַל-יְדֵי זֶה נִתְעָה מִסְכָּרָא לְסִכְרָא שֶׁל שְׁקָרִים וְטְעוּתִים עַד שֶׁכָּפַר בְּכָל תּוֹרַת מִשָּׁה וּבִקֵּשׁ לַעֲקֹר אֶת הַכֹּל עַד שֶׁנֶּגְרַם שְׁעֶקֶר אֶת עֲצָמוֹ מִכָּל קְדֻשַׁת אֲבוֹתָיו הַקְּדוֹשִׁים. וְעַל-כֵּן נִדְרָשׁוּ עָלָיו כָּל שְׂמוֹתָם לְגִנְאִי וְכְנ"ל, כִּי אֲצִלּוֹ נִהַפֵּךְ הַכֹּל לְגִנְאִי וְכְנ"ל. אֲבָל כְּפִי עֵצָם פָּגְמוּ הָיָה רָאוּי שִׁיְהִיָּה נִכְתָּב גַּם בֵּן יַעֲקֹב וּלְדָרְשׁוֹ לְגִנְאִי עָלָיו, כְּמוֹ שְׂאֻמְרוֹ רַבּוּתֵינוּ וְכְנ"ל בְּגִמְרָא הַנ"ל כִּי הוּא רָצָה לַעֲקֹר עֲצָמוֹ מִתַּחֲלַת שְׂרָשׁ קְדֻשַׁת יִשְׂרָאֵל שֶׁהוּא יַעֲקֹב אֲבִינוּ. אֵךְ יַעֲקֹב בִּקֵּשׁ עַל הַדְּבָר (בְּרֵאשִׁית מט, ו): בְּקַהֲלָם אֵל תַּחַד כְּבָדִּי

וַיִּמְשִׁיכוּ הַדַּעַת הַקְּדוֹשׁ מִדּוֹר לְדוֹר לְעוֹלָם, עַד שְׂאֻפְלוּ אִם אַחֵר כְּמָה דִּוְרוֹת יִהְיֶה נִמְצָא אִזְיָה רְשָׁע מְזַרְעוֹ שִׁיְרָצָה לְהַכְרִית עֲצָמוֹ מִשְׂרָשׁ הַדַּעַת הַקְּדוֹשׁ הַזֶּה, כְּמוֹ קְרָה, אֶף-עַל-פִּי-כֵן לֹא יוֹכֵל לַעֲקֹר כִּי אִם אֶת עֲצָמוֹ. אֲבָל דִּוְרוֹתָיו שִׁיְצָאוּ מִמֶּנּוּ יִהְיֶה נִשְׂאָר בָּהֶם נִקְדַּת קְדֻשָּׁתוֹ שֶׁהוּא קְדֻשַׁת הַדַּעַת הַנ"ל שֶׁהוּא כְּבוֹד ה' יִתְבָּרַךְ. עַד שְׁסוּף כָּל סוּף יִתְגַּלֶּה עַל-יְדֵי זֶרְעוֹ שֶׁל זֶה הַרְשָׁע וְהַכּוֹפֵר, יִתְגַּלֶּה עַל יְדֵיהֶם גַּם-כֵּן קְדֻשַׁת כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ. שְׁזֵהוּ עֲנִין כָּל הַרְשָׁעִים בְּנֵי הַצַּדִּיקִים שֶׁהָיוּ בְּעוֹלָם, וּבִפְרָט בְּמַלְכֵי בֵּית דָּוִד. וְאַחֵר כִּךָּ יֵצֵאוּ מֵהֶם דִּיקָא צִדִּיקִים קְדוֹשִׁים וְנוֹרָאִים מְאֹד מְאֹד. כְּמוֹ אֲחֻזָּה שֶׁהָיָה בֵּן הַצַּדִּיק יוֹתָם וְהוּא הָיָה רְשָׁע גְּדוֹל וְאֲחֻזָּה בְּתִי כְּנִסִּיּוֹת וּבְתִי מִדְּרָשׁוֹת. וּבִקֵּשׁ לְכַטֵּל הַתּוֹרָה מִיִּשְׂרָאֵל וּלְסַלֵּק שְׂכִינָתוֹ מִיִּשְׂרָאֵל שְׁזֵה עֶקֶר פָּגַם הַכְּבוֹד הַנ"ל כְּמוֹ שְׂאֻמְרוֹ רַבּוּתֵינוּ וְכ"ל (סְנִינְדְרִין קג): שְׂאֻמְרָא: אִם אִין גְּדִיִּים אִין תִּישִׁים, אִם אִין צֹאן אִין רוּעָה וְכו'. וְאַף-עַל-פִּי-כֵן יֵצֵא מִמֶּנּוּ צִדִּיק קְדוֹשׁ וְנוֹרָא מְאֹד שֶׁהוּא יַחֲזִיקָהוּ שֶׁבִקֵּשׁ הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לַעֲשׂוֹתוֹ מִשִּׁיחַ, כְּמוֹ שְׂאֻמְרוֹ רַבּוּתֵינוּ וְכ"ל (שָׁם צד). וְכֵן יַחֲזִיקָהוּ הוֹלִיד אֶת מְנַשֶּׁה וְאֻמָּן שֶׁהָיוּ רְשָׁעִים. וְאַחֵר כִּךָּ

"ויקח קרח", שעשה קרחה בישראל. קרחה ודאי, כמו שדה שיש בו קרחת. שיש תבואה ופרות נפלאים מכאן ומכאן ובאמצע יש קרחה בלא תבואה ופרות כמו מדבר שמים. והו' בחינת קרח, שאבותיו היו בלם קדושים ובניו ודורותיו גם-כן צדיקים קדושים והוא נשאר באמצע כמו קרחה ועל-כן נקרא קרח וכן"ל:

סמ ועתה מה מתקו דברי רבותינו ז"ל שאמרו במדרש (תנחומא קרח ד) שיעקב אבינו בקש בקהלם אל תחד כבדי, שלא יזכר שמו במחלקת קרח. ואימתי יזכר שמו כשהן מתיחסין ועומדים על הדיוכן בן תחת בן אסיר וכו' עד בן ישראל, הינו שיעקב בקש שני הדברים שהם תלויים זה בזה כדי שישאר קדשתו שהוא קדשת הדעת הקדוש בעולם להכיר את הבורא שמים וארץ. כי בקש שעל מחלקת של קרח שרצה לכתל הדעת הקדוש הזה על-ידי שחלק על משה ותורתו, אז לא יזכר שמו שלא יוכל לפגם בשרש קדשתו וכן"ל. ולחפץ על הדיוכן אז דיקא יהיו מתיחסין על שמו בן ישראל כדי שיהיה נמשך קדשת דעתו שהוא שרש קדשת כל ישראל יהיה נמשך בהם שעל-ידי זה יהיה להם כח

כנ"ל, הינו שעצם קדשת נקדו של יעקב תהיה מסתתרת ומתעלמת אז, ולא יוכל להגיע פגמו לשם כדי שתוכל הנקדה הקדושה הזאת להתלבש בבניו לעוררם בתשובה בתוך עצם המחלקת הגדולה הזאת.

ובן היה שבתוך הרעש הגדול של הפליעה שבו בתשובה בכחו הזה ונתבצר להם מקום בגיהנם, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (במדבר רבה יח.) על פסוק ובני קרח לא מתו, עד שמהם יצאו כל השלשלת הגדולה שראה קרח שהם הדורות הקדושים שמואל וכו' שגלו אלקותו בעולם אבל לא בכחו של קרח, כי הוא נאבד מתוך הקהל כי נשאר קרח מכאן ומכאן, כי עקר עצמו מאבותיו וכל שמותם הקדושים נדרשו עליו לגנאי כנ"ל. וגם בניו ודורותיו לא קבלו הדעת הקדוש ממנו, כי אדרבא, הוא הסית גם אותם עד שגם הם היו בתוך המחלקת בתחלה. רק שבכח תפלתו של יעקב סבב ה' יתברך שנתעוררו בתשובה ולא מתו עד שיצאו מהם כל הדורות הקדושים שהלכו בדרך של משה רבנו, והמשיכו הדעת הקדוש של משה רבנו בעולם לידע ולהאמין בה' כי מלא כל הארץ כבודו. וזה שדרשו רבותינו ז"ל שם:

אם יהיה לו אבות צדיקים קדושים ונוראים, ואפלו אם עתידים לצאת ממנו צדיקים, אף-על-פירם הוא יש לו בחירה. ואם ייטיב מעשיו אשרי לו ואם לאו אוי לו. מכל שכן בשפומך עליהם לחלק על הצדיק האמת אוי לו אוי לנפשו, כי הנפש החוטאת היא תמות ואב לא ישא בעון הבן ובן לא ישא וכו'. וכל זה מוכן ממחלקת קרח וכו"ל. ועין לעיל באות ז' בהלכה זאת שם מבאר גם-כן מעגן קרח וכו', עין שם:

ע וזה בחינת ברפת המזון, כי עקר תקון האכילה הוא לזכות או להארת הרצון שיאיר לעתיד בחינת ואתה נותן להם את אכלם בעתו, בחינת כעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל אל שהיא בחינת מה רב טובך אשר צפנת ליראיך וכו' וכו"ל. ועל-כן צוּתה אותנו התורה הקדושה לברך ברפת המזון אחר האכילה, כדי שיזכה כל אחד ואחד מישראל להמשיך על עצמו בחינת הארת הרצון על-ידי הדבור הקדוש של ברפת המזון שמברכין ומודים ומשבחין לה' יתברך על אכילתו, כי כל הברכות וההודאות לשמו הגדול יתברך הם בחינת הארת הרצון, כי "שמו" בגימטריא 'רצון', כי כל הברכות וההודאות כלולים

לגלות ולהאיר הדעת בעולם על-ידי כל השירות והתשבחות שאמרו ברוח הקדוש על הדוכן וכו"ל. ועל-כן בקש יעקב על זה שיזכר שמו על הדוכן בעת שבקש שלא יזכר שמו במחלקתם. כי זכירת שמו ביחוסם על הדוכן הוא תקון לפגם מחלקת קרח שבקש לעקר את הכל אפלו נקדת קדשת יעקב עד שהכרח יעקב להתפלל שלא יזכר שמו עליהם שלא יגיע הפגם לשם. ועל-כן בקש מיד שעל הדוכן או דיקא יזכר שמו להורות שנקדת קדשתו אינה נפסקת לעולם אף-על-פי שהיה באמצע קרחה שהוא קרח וכו"ל, כי נקדת קדשתו יתלבש בזרעו וכו"ל. ועל-כן בקש ופעל אצל ה' יתברך שאז ביחוסם על הדוכן או דיקא יזכר שמו, כי זה תקון על מחלקת קרח ששם לא נזכר שמו מחמת זה וכו"ל. ודבר אלקינו יקום לעולם וכו"ל.

ובענין זה יש דברים נעלמים הרבה. ועין מה שכתב אדונינו מורנו ורבנו ז"ל בסימן י"ז על פסוק: ה' יספר בכתוב עמים זה ילד שם סלה. ומה שבארנו בזה קצת בהלכות דברים היוצאים מן החי עין שם ותבין מרחוק מעט. אך אחר כל אלה צריך כל אחד לדעת שהבחירה חפשית תמיד. ואפלו

התנולות כבודו בארץ הגשמי הזאת היא בארץ-ישראל ומשם נמשך איזה הארה גם לחוץ לארץ על-ידי הקדשות שישראל מקדישין גם האויר של חוץ לארץ בקדשת ארץ-ישראל כמובא בדבריו ז"ל (פסימן מר). וכמו שאמרו רבותינו ז"ל (כתובות קי:): כל הדר בארץ-ישראל דומה כמי שיש לו אלפי וכו'. ועל-כן יהושע דיקא תקן ברפת הארץ כמו שאמרו רבותינו ז"ל (ברכות מח:), כי יהושע הוא בחינת תלמיד כמו שכתוב שם שהשגתו בחינת מלא כל הארץ כבודו שהוא השגת התלמיד כמו שכתוב שם.

ובברכת בונה ירושלים תקנו דוד ושלמה בשנבנה הבית המקדש. זה בחינת כלליות בן ותלמיד כלליות דרי משה עם דרי מעלה שהיא בחינת כלליות העולמות שזה העקר. שעקר זה התקון בשלמות נמשך על-ידי הבית-המקדש ששם עולים כל הקרבנות וכו' וכו"ל. ועל-כן בשנבנה בית-המקדש אז נשלם התקון הזה. ואז תקנו דוד ושלמה הברכה שלישית בברכת המזון שהוא 'בונה ירושלים', כי עקר התקון הוא על-ידי ירושלים ובית-המקדש ששם עקר כלליות העולמות שעל-ידי זה דיקא זוכין להארת הרצון בשעת האכילה ועל-

בבחינת עשרה מיני נגינה שהם ברכה והודאה וכו'. שכלם הם בחינת דבקות נפלא ורצון והשתוקקות נמרץ אליו יתברך. ועל-כן עקר ברפת המזון הוא על הכוס של יין, כי אין אומרים שיר אלא על היין שזה בחינת דבקות ורצון, כנ"ל לענין ארבע כוסות (באות י"ט):

עא וזה בחינת שלש ברכות של ברפת המזון, כי להארת הרצון אין זוכין כי אם על-ידי כלליות בן ותלמיד שהוא כלליות דרי מעלה ודרי משה וכו', כמו שכתוב שם בהתורה הנ"ל. ועל-כן הם שלש ברכות בברפת המזון, אחד כנגד הארת דרי מעלה ואחד כנגד הארת דרי משה, ואחד כנגד כללותם יחד. כי ברכה ראשונה תקן משה כשידר הקן לישראל, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (ברכות מח:). וזה בחינת השגת מ"ה, בחינת הארת דרי מעלה כנ"ל, כי משה הוא עקר הרבי הראשון שעקר השגתו בחינת מ"ה שבו כלולים שניהם, כי התחתון נכלל בעליון כמו שכתוב שם. וזהו בחינת המן, בחינת (שמות טז, לא) ויקראו בית ישראל את שמו מן כי לא ידעו מ"ה הוא.

ובברכה שניה הוא ברפת הארץ, זה בחינת השגת דרי משה שהיא בחינת מלא כל הארץ כבודו, כי עקר

בחינת בלליות העולמות שעקרם היה בבית-המקדש על-ידי הקרבנות שמכפרין, אבל עכשו שאין לנו בית-המקדש ולא קרבן וצריכין להמשיך הכפרה והסליחה על העוונות על-ידי האכילה בעצמה כמו שאמרו רבותינו ז"ל (ברכות נה.) שעכשו שלחנו של אדם מכפר. ועל-כן עכשו צריכין להוסיף ברכה רביעית שהוא ברכת הטוב והמטיב שהוא בחינת הברכה של עולם הבא שאז יהיה הארת הרצון, כי עכשו צריכין להמשיך הארת הרצון של לעתיד לבוא על-ידי הברכה נוספת שמדברת מעולם הבא שהיא ברכת הטוב והמטיב שיברכו לעתיד על הכל.

ועל-כן תקנו הטוב והמטיב ביבנה על הרוגי ביתר שנתנו לקבורה, והדבר תמויה, למה תקנו ברכת טוב והמטיב דיקא על שנתנו לקבורה. וגם מה זה שקבעו ברכה זאת שנתקנה על קבורת הרוגי ביתר בברכת המזון דיקא שמכריזין אחר האכילה, היה להם לקבועה בברכת התפלה. אך עקר ברכה זאת תקנו לחזק תקנתנו עדין גם עתה אחר החרבן שעדין יש לנו תקנה לזכות לרב טוב הצפון לעתיד לבוא שהיא הארת הרצון וזה תקנו על-ידי שראו

כן תקנו כל אלו הברכות על אכילת ישראל כדי שיהיה נמשך על-ידי זה הארת הרצון בשעת האכילה, שהוא הרצון שאיר לעתיד בחינת בעת יאמר ליעקב ולישראל מ"ה וכו', מה דיקא וכו' כנ"ל:

עב וזה בחינת ברכת הטוב והמטיב שתקנו ביבנה על הרוגי ביתר שנתנו לקבורה, כי עקר הטוב האמתי והנצחי הוא הארת הרצון שיזכה כל אחד לעתיד לפי בחינתו שעל זה נאמר מה רב טובך אשר צפנת ליראיך וכנ"ל. ועל-כן לעתיד לבוא יברכו על הכל הטוב והמטיב, כי אז יבינו וישיגו הכל שכל מה שעובר על האדם הכל לטובתו הנצחית כדי שיזכה על-ידי זה להארת הרצון המפלג שזה עולה על הכל. ועל-כן אחר החרבן תקנו החכמים להזכיר בפרוש ברכת הטוב והמטיב בברכת המזון כדי להמשיך על-ידי זה הארת הרצון מהעולם הבא לעולם הזה, על-ידי הברכה של הטוב והמטיב שהיא בחינת עולם הבא, כי אז יברכו על הכל הטוב והמטיב כמו שאמרו רבותינו ז"ל (פסחים ג.) כי בזמן שבית-המקדש היה קים היה נמשך הארת הרצון ממילא על-ידי השלש ברכות של ברכת המזון שהם

לכל מדרגות התחתונות שהם בחינת דרי מטה, בחינת גוף, שזהו בחינת מעלת הצדיק הגדול שכל מה שהוא גדול במעלה מפלגת יותר ויותר הוא מאיר בדרי מטה יותר. נמצא, שהקבורה היא תקון המת. ועקר התקון הוא שאז עולה הנפש למעלה. ועל-ידי זה דיקא מתחלת להאיר משם בהגוף בחינת הארת הרצון שהוא עקר החיים נצחיים של לעתיד שיזכה כל אחד אחר תחית המתים, אבל התחלת צמיחת החיים הזה שהוא בחינת הארת הרצון מתחיל מעת הקבורה שאז מתחיל הגוף להתבלה בעפר שעל-ידי זה נכלה הזהבא שנאחו בו מחטא אדם הראשון שכל פגמו היה על-ידי האכילה שאכל מעץ הדעת, שעל-ידי זה פגם בבחינת הארת הרצון הנ"ל וכמו שכתוב לעיל מזה. ועל-כן אז מתחיל צמיחת חייתו שהוא הארת הרצון וכן"ל.

ועל-כן כשראו החכמים באותו הדור שאין מניחין הרוגי ביתר לקבורה סברו שחם ושלום אפס תקנה, כי עקר צרת חרבן בית-המקדש הוא מה שגרמנו בעוונותינו החרבן, שעל-ידי זה אין מי שיכפר בעדנו על עוונותינו שזה עקר הצרה הגדולה מכל הצרות שבעולם כמו שכתוב שם. ועקר הצרה הוא שעל-

חסד ה' שהרוגי ביתר נתנו לקבורה, כי הקבורה הוא תקון המת, כי אז דיקא מתחיל צמיחת חייתו הנצחי, כמו שכתוב (קהלת יב, ז): וישב העפר על הארץ כשהיה, ואז דיקא והרוח תשוב אל האלקים אשר נתנה. וכמו שאמרו רבותינו ז"ל (שבת קנב:). הינו שאז מתחיל לזכות להארת הרצון שמאירה הנפש בהגוף הרחוק ממנה עתה מאד ואז דיקא מאירה בו הארת הרצון שהיא עקר תקונו בחינת חיים נצחיים שיזכה לעתיד, כי תכף כשאדם מת צריך להתחיל לחיות חיים האמתיים שהם חיים נצחיים שהם בחינת הארת הרצון הנ"ל. וכמו שכתוב במדרש (קהלת רבה ז) על פסוק: טוב יום המות מיום הולדו, שכתבאדם חי מונין לו למיתה וכשמות מונין לו לחיים כי אז עקר התחלת חייתו הנצחי. אבל אין מתחיל לזכות לזה כי אם לאחר הקבורה, כי הנפש אין לה שום מנוח עד אחר הקבורה כמו שאמרו רבותינו ז"ל בבחינת וישב וכו' כנ"ל. כי כל זמן שאין עולה הנפש אל האלקים למקור חצבה למעלה אינה יכולה להאיר בגוף שהוא בחינת דרי מטה.

כי זה כלל שכל מה שהנפש עולה בעליה יתרה היא מאירה ביותר

וכו'. כי אף-על-פי-כן חמל עליהם בכת
הצדיקים האמתיים שעסקו בתקונם
והתפללו עליהם עד שנתנו לקבורה.
ועל-כן תקנו אז ברפת הטוב והמטיב
דיקא, כי הטוב והמטיב הוא הברכה של
לעתיד שיברכו הכל בעת התחיה שהוא
בחיינת הארת הרצון שהוא עקר הטוב
האמתי והנצחי בחיינת מה רב מוכך אשר
צפנת ליראיך וכו'. ועל-כן תקנו ברכה
זאת בברפת המזון דיקא כי עקר הארת
הרצון של לעתיד ממשיכין על עצמו בזה
העולם בעת האכילה דיקא שזהו בחיינת
מצות ברכת המזון כנ"ל. ועל-כן אז בעת
שנתנו הרוגי ביתר לקבורה הוסיפו
בברפת המזון דיקא ברכת הטוב והמטיב
שמורה שעדין גם עתה אחר תקף החרבן
יש תקנה עדין לזכות לטוב הנצחי שהוא
הארת הרצון. וזה רואין על-ידי שנתנו
לקבורה שאז עקר התחלת תקון זה
לזכות להארת הרצון כנ"ל, כי אדרבא,
דיקא עתה אחר החרבן הגדול הזה
צריכין להתגבר ביותר ויותר ברצון חזק
ואמין מאוד לה' ותברך ולתורתו הקדושה
כי עתה אין בית-המקדש ולא כהן ולא
קרנן לכפר בעדנו. ואין אנו מחיין עצמנו
רק במה שאנו מתגעגעים ומצפים
ומחכים לכנין בית-המקדש ואנו עוסקין

ידי התגברות העוונות שגרמו החרבן
בית-המקדש אי אפשר לכלל העולמות
ולזכות להארת הרצון הנ"ל שזה עקר
התכלית וכנ"ל. ועל-כן כשראו שאין
מניחין לקבר הרוגי ישראל שהם הרוגי
ביתר סברו שחם ושלום התגבר הקטרוג
כל כך עד שאפס תקנה שאי אפשר עוד
לזכות לעקר התקנה הנ"ל. שהיא הארת
הרצון שזוכין אחר הקבורה דיקא. ובפרט
הרוגי ביתר שנהרגו על-ידי שהדליקו
נרות לחרבן בית-המקדש, כמו שאמרו
במדרש (איכה רבה ב). ועל-ידי זה המשיכו
על עצמן גזרת החרבן יותר ויותר. כי כל
המתאבל על ירושלים זוכה ורואה
בשמחתה (תענית ז): ולהפך כל מי שאינו
מתאבל על החרבן, מכל שכן בששמת
על צרה הזאת עליו נאמר (יחזקאל לב, כו):
ותהי עוונותם חקוקה על עצמותם וכו'.
כמו שאמרו רבותינו ז"ל (שם). ועקר
קלקול העוונות שהם עקר פגם החרבן
בית-המקדש כנ"ל הוא שעל-ידי זה אין
זוכין להארת הרצון בעת התחיה כשאנו
זוכה לתשובה.

ועל-כן כשראו החכמים שאף-על-פי-
כן חמל ה' על עמו ונתנו
הרוגי ביתר לקבורה ראו שעדין חסדי ה'
לא תמנו וכו', כי לא כחמאינו עשה לנו

תקון זה כנ"ל, אף-על-פי-כן לא אפס תקוה, כי אף-על-פי-כן נזכה לבחינת חדשים לפקרים וכו' על-כן חלקי ה' אמרה נפשי על-כן אוחיל לו (שם ג, כד), כי עדין אוחיל ואחכה ואקוה ואצפה לה' יתברך שכל זה בחינת רצון כי עדין יש תקוה כי חסדי ה' לא תמנו וכו', כי אדרבא, עתה בתקף גלותנו וחרבנו בכלל ובפרט צריך כל אחד לחזק את עצמו יותר בבחינת התחזקות הרצון ולחכות ולחלות ולצפות עדין לשיעור ה', ברצון ונגעושים גדולים מאד, כי כפי מה שימשיך על עצמו התחזקות הרצון בזה העולם גם בתקף הגלות בן יוכה לרב טוב הצפון שהוא הארת הרצון לעולם הבא. ועל-כן עתה שחרב הבית המקדש ששם היה עקר הארת הרצון כנ"ל, על-כן עתה צריכין להתחזק בזה ביותר וכנ"ל:

עד וזה בחינת בין המצרים שאז מתאבלין על חרבן בית-המקדש שגרמו המרגלים, כמו שאמרנו רבותינו ז"ל (תענית כט.) על פסוק: ויכבו העם בלילה ההוא: אתם בביתם בכיה של חנם, אני אקבע לכם בכיה לדורות. וכמבאר כל זה בהתורה "כי מרחמם" הנ"ל, שזהו הצרה הגדולה מכל הצרות

באמירת הקרבנות בבחינת (הושע יג, ג): וגשלמה פרים שפתינו, שכל זה הוא בחינת רצון, שאנו חושקים ורוצים ומצפים לעשות רצונו להביא קרבנות לבית-המקדש וכו'. ומחמת שעקר הארת הרצון נמשך בשעת האכילה על-כן הוסיפו ברכה זאת של הטוב והמטיב בברכת המזון דיקא וכנ"ל:

עג וזה שקונן ירמיהו על החרבן (איכה ג, יח): ואמר אבד נצחי ותוחלתי מה', שסבר שחס ושלום אפס תקוה מאחר שנחרב הבית-המקדש שעקר כלליות העולמות על ידו שזה עקר התקון וכו' כנ"ל. ועל-כן שם בבית-המקדש היה עקר הרצון והתבונות הנפלא לה' יתברך. ועכשו שנחרב חס ושלום, אפס תקוה. אך בתוך דבריו מנחם עצמו ואומר: זאת אשיב אל לבי על-כן אוחיל חסדי ה' כי לא תמנו כי לא כלו רחמיו, חדשים לפקרים רבה אמונתך. חדשים לפקרים וכו' זה בחינת תחית המתים, שאז יתחדשו כל הנפשות ויקומו בתחיה ויהיו חיים נצחיים שהוא בחינת הארת הרצון הנ"ל שהוא הרב טובך שיוכו לעתיד וכנ"ל.

וזהו שמחזק עצמו כי אף-על-פי שנחרב הבית-המקדש ששם היה עקר

לא יפל לעולם אף אם יעבר עליו מה, כי הצדיק יכול להאיר בו בכל מקום שהוא, כי מלא כל הארץ כבודו וכו' בנ"ל. אבל אם חפץ בכבוד עצמו או אינו יכול להתקרב להצדיק בפרט עתה בדורות האלו שנקדת האמת מבזה מאד ונשלך אמת ארצה וכו', וכל מי שחפץ להתקרב אל האמת מבזין אותו מאד. על-כן אי אפשר להתקרב כי אם על-ידי שיבטל כבודו וכו' בנ"ל. אבל זה שחפץ בכבוד אי אפשר לו להתקרב אף גם נעשה חולק שזהו בחינת מחלקת קרח וכו', שעל-ידי זה עקר החרון ואריכת הגלות וכו'.

וזה שצוּעק ירמיהו: וזכר ה' מה היה לנו. ואיתא בכתבי האר"י ז"ל (שער

הפגנות, דרוש תקון חצות) שהצעקה הוא שמבחינת מ"ה נהיה לנו וכו', ענין שם. הינו בחינה הנ"ל שהגבירו בחינת 'לנו' על בחינת 'מה'. כי האדם צריך להיות בבחינת מ"ה שיהיה נכלל בהרפי האמת שהוא בחינת משה שאמר (שמות ז, ז) ונחנו מ"ה שבטל כל ישותו ונכלל בבחינת מ"ה. ומשה בחינת הצדיק האמת היה קדוש וטהור בקדשה נוראה מאד ויגע מאד מאד בעבודת ה', ואף-על-פי-כן בטל את עצמו בתכלית הפטול מכל שכן וכל שכן שאר אנשים שכל

וכו', כמו שכתוב שם. ועל-כן צריכין להתאבל מאד על זה. והעקר לכבות על עוונותינו שגרמו החרון והם מעכבים הנאלה. ועקר הצרה הגדולה מן הכל הוא ההסתלקות וההעלמה של הצדיקי אמת שנסתלקו ונתעלמו בעוונותינו ואין מי יעמד בעדנו. כי כל חטא המרגלים וכל חטא העגל שגרמו חרפן בית-המקדש, וכן כל העשר נסיונות שנפסו אבותינו את הקדוש-ברוך-הוא במדבר כלם היו על-ידי פגם המחלקת שחלקו על משה והתלוונו עליו ולא שמעו לדבריו כמובן בכל פרשיות התורה המדברים מזה, כמו שכתוב שם בפסוק (שמות ז, ב): וילוו העם על משה ועל אהרן וכו' וכן הרבה. וזה גרם כל החרבנות. וכן עתה עקר אריכת הגלות הוא על-ידי המחלקת על צדיקי אמת והאמת נעדרת. ועל-כן צריכין לכבות ולצעק מאד על זה במר גפש. ועקר הפגם הוא בחינת מחלקת קרח הנ"ל שהוא מה שעושין פרוז בין בחינת אי"ה ומלא, על-ידי הקשיות שהם למעלה מדעתם שאי אפשר להכניס וכו' בנ"ל. והכל בא על-ידי גסות וגאות שכל אחד חפץ בכבוד, כי מי שמבטל כבודו נגר כבוד הצדיק האמת שהוא כבוד המקום בודאי

נהפכה לזרים וכו'. כי מבאר בהתורה הנ"ל שעקר הפרנסה והעשירות נמשך מכלליות העולמות הנ"ל. אבל זה שנתרחק וגרם פרוד כנ"ל על-ידי זה אינו יכול להמשיך השפע של הפרנסה והעשירות. ועל-כן נחלתנו נהפכה לזרים וכו'. ועל-כן אנו מבקשים: לא לנו ה' לא לנו כי לשמך תן כבוד. כי אנו מבטלין עצמנו וישותנו בחינת 'לנו' שהוא ישותנו, רק אנו מבקשים לשמך תן כבוד שכל הכבוד יהיה נחור וישוב לשמו יתברך שהוא בחינת ה' הוא האלקים שהוא שם מלא שעל-ידי זה יתגלה כי מלא כל הארץ כבודו וכו'.

עה וזה בחינת ברפת הזמן שתקנו רק בברפת המזון לבד, שכששאלשה אוכלין יחד צריכין לזמן, שצריך המברך לומר להשנים שרוצים לבדך, שזהו עקר ברפת הזמן, כי מחמת שבשעת האכילה הוא עקר הארת הרצון כנ"ל, שזהו בחינת מצות ברפת המזון כנ"ל כדי להמשיך הארת הרצון המפגל שבשעת האכילה בדבורים שהם דבורי הברכות של ברפת המזון וכנ"ל. על-כן תקנו שכששאלשה אוכלין ביחד, אז יוסיפו לזמן, כי עקר ברפת הזמן הוא בחינת הארת הרצון שאומרים קדם ברפת המזון שאנו

אחד יודע פנמיו וחטאיו וכו' אם הוא רוצה לחוס על עצמו להתקרב לצדיקי אמת בחינת משה צריך לידע שפלותו ופחיתותו האמתי על כל פנים ולא ירצה כבוד על כל פנים ויהיה נכלל בבחינת מ"ה ואז יוכל הצדיק להאיר בו גם-כן כי מלא כל הארץ כבודו עד שיהיה נכלל בחינת מלא ובחינת א"ה יחד כי באמת כלא חד וכנ"ל. אבל החפץ בכבוד עצמו עושה פרוד ואז נעשה מבחינת מ"ה בחינת לג' שהוא בחינת דינים כמבאר בפתכים הנ"ל. וכל זה מחמת שפרוד אחר ישותו וחפץ בכבוד שזהו בחינת 'לנו' שאנו חוששים על כבוד שג'נו כאלו הכל מגיע לנו עד שחפצים שיהיה לנו גם כבוד.

וזהו: הביטה וראה את חרפתנו. חרפה הוא הפך הכבוד, כי על-ידי שחפצים בכבוד באים לחרפות ובושות גדולות חס ושלום, כי כל הרודף אחר הכבוד הכבוד בורח ממנו, כי אינו יכול להתקרב להצדיקי אמת. ואז בא ל ידי חרפות ובושות שהם העוונות רחמנא לצלן, כי אין מי שיצילנו ויאיר בו, כי עדן ה' עמו כי מלא כל הארץ כבודו מאחר שנתרחק מהצדיקי אמת על-ידי שחפץ בכבוד עצמו וכנ"ל. וזהו נחלתנו

קדשת הארת דרי מטה. קדיש לעלם
 ולעלמי עלמאי, זה בחינת קדשת כללותם
 יחד שזה עקר שלמות הקדשה לכללם
 יחד זה בזה שעל ידי זה דיקא מתפשט
 ומאיר ומתגלה קדשתו יתברך בכל
 העולמות לעולמי עד ולנצח נצחים. ואז
 דיקא אחר כך אומרים ה' צבאות מלא
 כל הארץ כבודו, כי בתחלה הצדיק
 מקשר כל העולמות יחד על ידי שמקדש
 שמו יתברך למעלה ולמטה ומקשרם
 וכוללם יחד שזהו בחינת שלש קדשות
 הנ"ל, ואז דיקא ממשיך הקדשה
 בהתגלות נפלא כל כך עד שמודיע לכל
 הרחוקים מאוד מאד שהם בחינת תכלית
 הירודים והנמוכים של דרי מטה, מודיע
 להם דיקא כי מלא כל הארץ כבודו שזהו
 עקר שלמות הארת דרי מטה להודיע
 לכל הרחוקים את גדלתו יתברך וכמובן
 היטב בכל התורה הנ"ל שזהו עקר גדלת
 עבודתו של הצדיק הרחמן הזה במבאר
 שם עין שם, אבל בתחלה מקשר
 העולמות בשלש קדשות הנ"ל עד
 שממשיך הקדשה יותר למטה למטה
 בבחינת ה' צבאות מלא כל הארץ כבודו.
 ועל-בן כשיש שלשה מישראל שאכלו
 על שלחן אחד חייבים לזמן, כי
 הארת דרי מטה הנ"ל שהוא בחינת מלא

רוצים לברך, כמו שאומרים: נברך
 שאכלנו משלו וכו'. ועוד הנהיגו רבותינו
 ז"ל להוסיף לומר מקדם בלשון לע"ז:
 רבותי, מיר ווילין בענטשין' (אנו רוצים
 לברך). פקח עיניך אתה המעין וראה
 נפלאות ה' איך חכמינו ז"ל ברוח קדשם
 תקנו הכל על הסדר, שדיקא במצות
 ברפת המזון זאת לזמן שהוא לומר
 נברך וכו' ולהוסיף עוד מקדם לומר
 דבורי הרצון המפלג הנ"ל בפה מלא
 שאומרים 'מיר ווילין בענטשין'. וכל זה
 מחמת שעקר הארת הרצון הוא בשעת
 האכילה כנ"ל, על-כן אז דיקא תקנו
 ברפת המזון ולומר דבורי הרצון בפרוש,
 כי זה עקר ברפת המזון שאחר האכילה
 שהוא התגלות בפה הארת הרצון המפלג
 המאיר בשעת האכילה דיקא וכו"ל.

עו ועל-בן תקנו ברפת המזון בשלשה
 דיקא, כי עקר הארת הרצון בשעת
 האכילה נמשך על ידי כלליות העולמות
 הנ"ל, שהם שלש בחינות, שהם הארת
 דרי מעלה והארת דרי מטה וכללותם
 יחד וכו"ל, שזהו בחינת שלש קדשות
 בחינת (ישעיה ו, ג) קדוש קדוש קדוש
 וכו', ובדמיתרגם קדיש בשמי מרומא
 עלאה וכו', בחינת קדשת הארת דרי
 מעלה. קדיש על ארעא וכו', בחינת

שבהם הוא בבחינת הארת דרי מטה וכו'. והאמצעי הוא בבחינת המקשרם וכוללם יחד, כי האמצעי מקבל מהראש ומאיר להשלישי הנמוך מכלם. ועל-כן הוא בבחינת ההתקשרות והכללות הנ"ל ועל-כן הופירו רבותינו ז"ל במשנה מעלת שלשה שעוסקין בתורה בפרט על השלחן, במקבאר במשנה אבות (פרק ג מ"ג). וזהו בבחינת שלשה שאכלו באחד שחייבים לזמן שאז חייבין ביותר להמשיך הארת הרצון ולומר בפה מלא שרוצים לברך וכנ"ל, כי המקבץ הוא בבחינת הרב שהוא הגדול שבהן, והשנים העונים הם בבחינת השנים הנ"ל שמקבלים ממנו ומאירין זה בזה וכנ"ל:

עו וזה בבחינת שתקנו שעשרה שאוכלין יחד צריכין לזמן בשם שאומרים נברך אלקינו, ובפחות מעשרה אסור להזכיר השם בברכת הזמן. והדבר פלא לכאורה מדוע החמירו כל כך בברכת הזמן דיקא שלא להזכיר את השם כי אם בעשרה, כי הלא כל אחד מישראל מזכיר את השם בברכות כמה פעמים בכל יום ורפם בהפרכות שמכבד ביחיד. ולמה בברכת הזמן דיקא החמירו שלא לזמן בשם כי אם בעשרה וכללוהו בתוך כל הדברים שבקדשה שאין אומרים

כל הארץ כבודו מתחיל משלשה ישראל לפחות שהם בנגד בחינת שלש קדשות הנ"ל. כי מבאר בהתורה הנ"ל שכל אדם צריך לעסוק בזה להאיר זה הדעת הקדוש בחבריו שנעשים תלמידיו על-ידי זה, דהינו שיזהר כל אדם לדבר עם חבריו ביראת שמים בכל יום כפי מה שקבל מרבו האמתי להאיר בו הדעת הקדוש הנה להודיע כי ה' הוא האלקים ומלא כל הארץ כבודו וכו' וכמו שכתוב שם. ועל-כן בן בכל מקום שיש שלשה שעוסקין בזה הם ממשיכין בבחינת שלש קדשות הנ"ל שזהו בבחינת שלשה שאכלו יחד שחייבין לזמן כי אין כל בגי' אדם שוין. ועל-כן הגדול שבהם הוא בבחינת הרב לגבי השנים שמאיר בהם הדעת הקדוש הנ"ל והשנים מאירין זה בזה ומקבלין דין מן דין וכמבאר לעיל מזה. וזהו בבחינת (רש"י בראשית כב, ג) אין אדם חשוב רשאי לצאת לדרך כי אם עם שני נערי. כמו שכתוב: ויקח את שני נערי אתו וכמו שכתוב מזה שם, כי בשמחת בציון שלשה ועוסקין בלמוד הדעת הקדוש הנה נמשך שלש בחינות הנ"ל שהם הארת דרי מעלה שהוא בבחינת הראש שבהן שהוא בבחינת הרב כנ"ל, שהשנתו בבחינת מה, כי התחתון נכלל בעליון וכו'. והקטן

דומה יחיד המברך ומקדש שמו, לרבים. כי התגלות הקדשה בפרסום גדול עד שנוכל לעורר כל הדרי מעלה ודרי מטה לקדש שמו יתברך יחד, זה אי אפשר כי אם בעשרה שזוהו בחינת 'כל דבר שבקדשה אין אומרים אותו בפחות מעשרה' ודברים שבקדשה הם כגון קדשה שעקר גדלת מעלתה הוא מה שאז אומרים בפרוש וקוראים לכל דרי מעלה שיקדשו שמו יתברך עמנו הדרי מטה יחד כמו שאומרים: נקדישך ונעריצך כנעם שיח סוד שרפי קדש וכו'. וכן בקדשת פתר שכוללים ביותר שניהם יחד דרי מעלה ודרי מטה, ואומרים פתר יתנו לך ה' אלקינו מלאכים המוני מעלה עם עמך ישראל קבוצי מטה יחד בלם קדשה לך ישלשו וכו', ואז צריכים עשרה דיקא, כי אי אפשר לפרסם קדשתו ברבים לכל דרי מעלה ומטה ולכללם יחד כי אם בשש עשרה מישראל יחד, כי עקר הכלליות הוא לכלל בחינת השגת א"ה ומלא יחד וכו"ל שהם בחינת תכלית נוראות הקדשה העליונה דסתים וגניז שהוא בחינת א"ה בחינת מ"ה בחינת פתר וכו' עם תכלית קדשה האחרונה שהוא בחינת מלכות בחינת מלא כל הארץ כבודו.

אותם בפחות מעשרה. וגם הוא גופא צריכין להכין ולשום לב מהו החלוק בין הדברים שבקדשה שצריכין עשרה דיקא לבין שאר ברכות וההודאות שאומר כל אחד מישראל ביחיד כמה וכמה פעמים. הלא כל הברכות הם קדש ומזכירין שמו הקדוש והנורא ביחיד ברב הברכות. **אך** עקר ענין דברים שבקדשה שאין אומרים אותם בפחות מעשרה הוא ענין התורה הנ"ל, שמבאר שם שעקר התגלות קדשתו יתברך הוא על-ידי כלליות העולמות יחד וכו"ל. שעקרו הוא על-ידי שמגלין קדשתו למטה דיקא בזה העולם הגשמי, כי יש לה' יתברך מלאכים ושרפים וכו', ואף-על-פי-כן עקר שעשועיו יתברך בשעולה הקדשה מזה העולם השפל דיקא וכו'. ומבאר שם (ובמקום אחר השיך לזה הנ"ל) שהעקר הוא בשנכללין העולמות יחד שזה בחינת כלליות השגת בחינת א"ה וביחינת מלא שצריכין לכללם יחד, כי באמת בלא חד וכו"ל. ובאמת זה הדבר נעשה על-ידי כל אחד מישראל כפי עבודתו על-ידי כל ברכה ותהלה ועל-ידי כל תורה ומצוה שעושה. שכפי עבודתו בזה העולם, כן ממשיך אלקותו למטה ומקשר את עצמו למעלה ומגלה אלקותו בעולם אבל אינו

וזה ידוע שמבחינת אי"ה עד בחינת מלא הם בחינת עשר תקונים שהם עשר ספירין שהם מכתר עד מלכות. ועל-כן באר לנו אדוננו מורנו ורבנו ז"ל, שבהתורה הזאת כלולים כל העשר ספירות במבאר בהשיחה שבסוף התורה הנ"ל. ודיקא על-ידי אלו העשר תקונים יכולין לקשר ולכלל העולמות יחד. ועל-כן צריכין עשרה מישראל לזה ואין אומרים דבר שבקדשה בזה שהוא לקרא ולעורר את כל דרי מעלה שיקדשו שמו יתברך עם כל דרי מטה יחד כי אם בעשרה שהם כלולים מכל העשר תקונים הנ"ל, ואז דיקא יכולים לכלל כל העולמות יחד בשלמות שזה העקר וכנ"ל. וגם ברכו שאומרים דיקא בעשרה הוא גם כן בבחינת הנ"ל, כי אף-על-פי שאנו אומרים כל ברכת השחר וברכת קריאת שמע ביחיד אבל בשורצים לעורר ולפרסם שמו יתברך ולומר לרבים שייברכו שם ה' המברך צריכים עשרה דיקא, כי זה נקרא דבר שבקדשה שאין אומרים בפחות מעשרה, כי לעורר ולהקיץ רבים שייברכו שמו שבהם כלולים דרי מעלה ודרי מטה, לזה צריכים עשרה דיקא כדי שיוכלו לכלל אי"ה ומלא יחד וכנ"ל:

וזה בחינת ברכת הזמון בשם שאין מזכירין השם בברכת הזמון בפחות מעשרה, כי ברכת הזמון הוא רק בחינת הארת הרצון בעצמו שעדין אין אומרים הברכה בעצמה רק שאומרים שרוצים לברך וכנ"ל, שזהו בחינת הארת הרצון שיקר מאד שמתגלה בעת האכילה דיקא על-ידי כלליות העולמות וכנ"ל. ועל-כן להזכיר את השם בברכת הזמון שהוא הארת הרצון לזה צריכין עשרה שאכלו יחד דיקא שאז דיקא מתגלה הרצון בשלמות יותר על-ידי כלליות העולמות שנכללין בעשרה דיקא וכנ"ל. כי בכל הברכות כשזוכרין את השם אינו חדוש כל כך כמו להזכיר את השם בברכת הזמון שהוא בחינת הארת הרצון, כי באמת בחינת הרצון הוא למעלה מכל השמות וכל השמות נמשכין משם, רק כשזוכין לרצון חזק במעלה נפלאה מאד אזי זוכין שימשך קדשת שמו מהבחנה הגבה יותר ויותר ששם זה הרצון שהוא בחינת מה חמית, בחינת אי"ה הוא שם בבחינת התגלות בחינת מל"א וכו'. כי מה שהוא בתכלית ההעלם בזה העולם עד שאין לנו בו שום תפיסה במה כי אם בחינת רצון לבד הוא בהעולם הגבה יותר בבחינת התגלות בחינת מלא וכן

מכל השמות שבוה העולם להמשיך לתוכו הזכרת השם מהבחינה והעולם שלמעלה ממנו וכו' וכו"ל. והבן מאד מאד, כי צריכין לדבר הרבה בזה לבאר היטב ענין זה:

עח ולבאר הענין קצת הוא: כי הרצון נמשך מבחינת המקיפין שאי אפשר להשיג שוהו בחינת מ"ה וזה ידוע ומבאר שם שכל אחד יש לו בחינת מקיפין לפי ערכו ומדרגתו. וכל אדם צריך להשתדל ולהתיגע עד שיכניס המקיפין שלו לפניו וכו' כמו שכתוב שם. והעקר לזכות להכניסם בפנים לעשות מהמקיף פנימי, הוא על-ידי התגברות הרצון. שצריך להרגיל עצמו לכסף תמיד לה' ותברך ותורתו ברצון חזק ותקיף מאד ולכלי לחשב שום מחשבה חיצונית כלל רק לחשב בתורה ועבודת ה' להשתוקק בכל עת ברצון חזק אליו ותברך עד שיוכח להבין ולהשיג מה שלא היה מבין מתחלה שוהו בחינת השגת המקיפים וכו' כנ"ל. וכל מה שזוכה לזה ביותר הוא מקשר וכולל העולמות יותר וכולל יותר בחינת א"ה ומלא. כי מה שאינו משיג הוא בבחינת א"ה, בחינת מה חמית וכו'. ושם הוא אצלו למעלה מכל השמות, כי בחינת א"ה הוא בבחינת

מעולם לעולם ומדרגה לדרגה עד אין סוף וכידוע ומוכן כל זה למשפילים ובפרט על-פי דבריו הקדושים ז"ל המדברים מזה במקום אחר, עין שם.

ועל-בן בברכת המזון כשאוכלים עשרה יחד אז דיקא מאיר הרצון ביותר עד שצריכין לזמן בשם להזכיר בברכת הזמן שהוא רק בחינת רצון כנ"ל להזכיר גם שם את השם אלקינו שהוא בחינת התגלות מלכותו בחינת ואלקים מלכי מקדם שהוא בחינת השגת מלא, שממשיכין מעולם שלמעלה ממנו על-ידי הרצון התקיף המתגלה ומאיר על-ידי עשרה שאכלו על שלחן אחד שאז על-ידי האכילה דיקא מאיר הרצון כנ"ל. ומאחר שאכלו עשרה יחד יכולין להמשיך הארת הרצון כל כך עד שימשיכו בחינת התגלות מלכותו שהוא בחינת שם אלקים מהעולם שלמעלה לתוך הרצון שזה עקר שלמות הרצון עד שיוכח להוציא מההעלם אל הגלוי וזה עקר כלליות העולמות וזה אי אפשר כי אם בעשרה, כי זהו בעצמו הוא בחינת דבר שבקדשה שאינו נאמר בפחות מיו"ד כי הוא בחינת פרסום הקדשה מאד לקשר ולכלל דרי מעלה ודרי מטה יחד עד שימשיכו על-ידי הרצון שהוא למעלה

אתם נצבים היום בלכם לפני ה' אלקיכם ראשיכם שבטיכם וכו' וכו'. ומונה כל המדרגות: עד מחטב עציץ עד שאב מימין שהם עשרה מדרגות כמובא, שהם כלל כל המדרגות מראש עד סוף כנ"ל. ומאיר בכלם שידעו בלם שעדן ה' עמם כנ"ל.

וזהו בחינת החלוק שבין השנת 'מה' של הצדיק בחינת משה לבין השנת 'מה' של המלאכים דרי מעלה שהצדיק צריך להאיר בהם בחינת מ"ה שעדן אין יודעים כלום. והדבר קשה לכאורה, הלא גם קדם שבא הצדיק והאיר בהם היו אומרים תמיד איה מקום כבודו, כמו שאומרים: משרתיו שואלים זה לזה א"ה וכו'. וכמו שמובא זה בהתורה הנ"ל. ואם כן מה זה שהצדיק מאיר בהם ומודיע להם שעדן אינם יודעים בידעתו ותברך שזהו בחינת מה, הלא גם מתחלה הודו בעצמם שאינם יודעים ואמרו א"ה וכו' שהוא בחינת מ"ה כנ"ל.

אך החלוק הוא על-פי הנ"ל כי המלאך נקרא עומד שאינו יכול לעלות מדרגא לדרגא כמובא. אבל האדם הבעל בחירה בשזוכה לעמד בנסיון בזה העולם שנגעשה צדיק יכול לעלות

עתיק, בחינת שרש ופנימיות הכתר שהוא למעלה מכל השמות ושם דיקא הוא שרש כל השמות בידוע ומוכן בכתבי האר"י ו"ל.

וזהו מעלת מגן עשרה, כי אכל בה עשרה שכונתא שריא ואז יכולין לומר דבר שבקדשה, שהוא לעורר ולהקיץ יותר ויותר כל הדרי מעלה והדרי מטה שיכללו יחד ויקדשו שמו ברבים, כי עשרה כלולים ביותר מבחינת א"ה ומלא וכו' כנ"ל. ואז יכולין ביותר להמשיך מבחינת א"ה לבחינת מלא כל הארץ כבודו שזהו בעצמו בחינת השנת המקיפין. ואז עולין כל אחד בעליות גדולות וכל מה שעולין יותר ויותר יכולין להאיר למטה יותר להאיר לכל הדרי מטה הנמוכים והירודים ביותר ויותר, להאיר גם בהם פי עדן ה' עמם כי מלא כל הארץ כבודו וכו' כנ"ל. כי עשרה מישראל כלולים בשרשם מכל הכחות שיש בישראל מתכלית המעלה של גדולי ישראל עד תכלית השפלות של הפחותים והירודים מאד שלכלם צריכים להודיע אלקותו אשר בכל משלה שזהו בחינת מה שמושה רבנו עליו השלום, שהוא עקר הרבי שמאיר הדעת הנה בכלם, קבץ כלם קדם הסתלקותו ואמר להם:

ששם מסתמכת ידיעת הבורא ולמעלה מזה הוא בחינת א"ה שאי אפשר להשיג, זאת ההעלמה הוא יודע היטב, כי הוא יודע היטב מה שנעלם מהם ויודע עוד יותר ויותר, רק הוא יודע שאי אפשר להשיג, דהינו שאפלו בעצם נראות השגתו עדן יש מקיפים גבוהים יותר שאי אפשר להשיג, כי תכלית הידיעה אשר לא נדע וכו'. נמצא, שמודיע להם לכל הדרי מעלה שאינם יודעים כלום, דהינו שגם מה שהוא יודע הם אינם יודעים. וכן מודיע להם בכל פעם שזהו בעצמו בחינת עולם הקא שאמרו רבותינו ז"ל עתידין צדיקים שיהיה מחצתן לפנים ממלאכי השרת, והמלאכים ישאלו אותם מה פעל אל, כמובא מאמר זה שם, הינו שהמלאכים ידעו אז שאינם יודעים מה שהצדיקים יודעים, כי הידיעות שהצדיק ממשיך מבחינת איה לבחינת מלא ממקיף לפנים, אצלם הוא בהעלם והצדיק צריך להודיע להם כל זה. וכן בכל פעם. והוא בעצמו בחינת מה פעל אל. 'מה' בחינת א"ה, בחינת העלמה. 'פעל' בחינת פעלה ובריאה, בחינת מלא. והצדיקים ידעו מה פעל אל שהוא בחינת שממשיך בכל פעם מבחינת אין ליש ממ"ה למלא, ממקיף לפנים והמלאכים

מדרגא לדרגא עד שיכול לבוא להשגות גדולות ועצומות. כי זוכה בכל פעם להשיג המקיפין שלא היה משיג מתחלה שזהו בחינת שממשיך מבחינת איה לבחינת מלא וכו' כנ"ל, עד שיכול להאיר בדרי מעלה ודרי מטה ביותר ויותר, כי בכל פעם שהוא משיג מקיפים גבוהים ביותר ויותר, הוא מאיר בכל פעם בדרי מטה יותר ויותר. שאפלו הנפולים והירודים מאד שלא היה יכול בתחלה להאיר בהם ולהודיעם כי עדן ה' אתם וכו', עתה עלידי השגתו המקיפין יותר הוא מאיר גם בהם כי ה' אתם גם עתה כי מלא כל הארץ כבודו. וכן מאיר בהדרי מעלה יותר שמאיר בהם בחינת מה חמית שהוא בחינת א"ה הינו שמאיר להם ומודיע להם שעדן אינם יודעים כלום.

הינו כי בתחלה היו סבורים שיודעים איה ידיעה רק שלמעלה מידעתם אי אפשר להשיג על-כן הם שואלים איה וכו' שזהו בחינת והחיות רצוא ושוב שפרש רש"י שמתנשאים בכל פעם להסתכל למעלה מהרקיע אשר על ראשם ושבים וחוזרים תכף מאימת הבורא ותברך וכו', אבל הצדיק מודיע להם שמה שנעלם מהם ונדרמה להם

הקבלה האמתית. אבל אמר שגם המקבלי הגדולים שגלו השנות עצומות גם בעולם האצילות ולמעלה בשרשי האצילות וכו' גם שם יכולין לעלות ממעלה למעלה וכו'. ועל-כן אף-על-פי שכל החכמים ואפלו המחקרים מודים שתכלית הידיעה הוא אשר לא נדע, אבל לא כל אפין שוין, כי רבם אינם יודעים כלל מה שאינם יודעים והם בבחינת אינו יודע שאינו יודע יותר ויותר כמובן למשכיל מדברינו הנ"ל. וענן עוד במקומות אחרים משיחות כאלו ומהם תוכל להתבונן ותעמוד מרעיד מאימת הבורא יתברך.

על-כן הצדיק מאיר בכל הדרי מעלה בכל פעם בחינת אי"ה, בחינת מ"ה, כי מאיר בהם בחינת מ"ה מבחינה גבה יותר ויותר וכו' וכו' כנ"ל. וכל מה שמאיר בהם בחינת מה ביותר הוא מאיר בדרים משה בחינת מלא ביותר עד שמעורר ומקיין הנמוכים מאוד מאד שהם בחינת פגרים מתים ממש שנפלו מאד מאד על-ידי עוונותיהם הרבים והעצומים מאוד הוא מקיין ומעורר גם אותם כי עדין ה' אתם ואצלם כי מלא כל הארץ כבודו וכו' כנ"ל. והוא בחינת המעלה של הקבוצין מישראל האוחזים עצמן בהצדיק האמת

וישאלו בכל פעם זאת מהצדיקים שיודיעו להם כל זה וכנ"ל:

עמ' וזהו ענין מה ששמעתי ממנו ז"ל (שיחות הר"ן רכה), כי יש שנדמה להם שמסתמכת ידיעתו יתברך אחר עולם הגלגלים ויש שיודעים שיש עולמות גבוהים יותר, אבל אחר כך מסתמכת ידיעתם ונדמה להם שלמעלה מזה הוא בחינת תכלית הידיעה אשר לא נדע. אבל באמת גבה מעל גבה שומר וכו', כי יש צדיק שיודע כל אלו הידיעות שנדמה להם שאי אפשר לידע אותם, אבל האיני יודע שלו, בחינת תכלית הידיעה אשר לא נדע שלו, זה עמק וגורא ונשגב מאד וכו'. כי אצל המחקרים מסתמכת הידיעה אצל הגלגלים שלמעלה מהם אינם יכולים לדבר כלל ואפלו עד הגלגלים הם תועים ונבוכים ברב הדברים, אבל למעלה משם נדמה להם שהוא כלו רוחניות אלקות והוא בחינת תכלית הידיעה אצלם, שלפי דעתם זהו בחינת תכלית הידיעה אשר לא נדע. אבל הצדיקים המקבלי האמתיים כל ידיעתם מתחיל משם ולמעלה, דהינו מעולם הגלגלים שהם הרקיעים ולמעלה, כי אמר שבמקום שמסתמכת חכמת המחקרים לגמרי, משם מתחיל ידיעת

שזכה לדעת הנ"ל שיכול להאיר בדרי מעלה ודרי מטה בכל פעם שעקר קבוצת ישראל על ידו כי נקרא רועה ישראל בחינת (ישעיה מ, יא): ברעה עדרו ורעה בזרוע וקבץ מלאים וכו'. כי כל מה שמתקבצים עשרה מישראל יכולים לומר דבר שבקדשה לעורר ולהקין ולחבר ולכלל כל דרי מעלה ומטה וכו'. לכלל איה ומלא יחד ולהמשיך המקיפין לפנים להמשיך מבחינת איה לבחינת מלא ולזכות לבחינת איה בחינת מ"ה הגבה יותר וכו' כנ"ל:

פ אבל עדין צריכין לזה תפלות וצעקות הרבה לה' יתברך לזכות לזה שיהיה נכלל בהקבוצת הקדוש שיאמרו כל הדברים שבקדשה בכונה גדולה כל כך ובהתקשרות לצדיקים אמתיים עד שיוכלו להמשיך כל התקונים הנ"ל בכל פעם, כי בעוונותינו הרבים נתרבה המחלקת מאד בישראל שהוא מויק ביותר מכל הקלוקלים כמו שאמרו חכמינו ז"ל. ועל ידי זה נחרב הבית המקדש ועל ידי זה מתעכב בגינו, כי עקר העכוב הוא על ידי שאין הקבוצת של ישראל בשלמות בתכלית השלום האמתי, כמובן כל זה, ותרבה חפצים בכבוד עצמן שמזה נמשך כל המחלקת

שהוא בחינת מחלקת קרח הנ"ל, שמשם כל החרבנות ועכוב בגין בית המקדש. (וענין לעיל באות ס"ה ס"ו וכו') בענין מחלקת קרח שעל ידי שכל אחד קפץ בכבוד עצמו ואינו מבטל עצמו וכבודו פראוי על ידי זה אי אפשר לגלות לו להאיר בו הדעת הנ"ל. כי מלא כל הארץ כבודו ועדין ה' אתו איד שהוא ועל ידי זה אינו מתחזק בעבודת ה' יתברך ותורתו כאשר הוא שם. ותרבה נעשים מתנגדים וחולקים גדולים על ידי זה, עין שם. ועל ידי זה עקר עכוב נאלץ ישראל ובגין בית המקדש (וכנ"ל).

ו על זה צריכין לכבות ולהתאונן מאד בין המצרים ובתשעה באב וכן בכל לילה בחצות להתאבל על החרבן בית המקדש ופזור ישראל. וזה בחינת שלש פעמים 'איכה' שמתאבלין על הסתלקות והעלמת הצדיק שכלל השגתו בחינת מה כנ"ל, שהוא יכול להאיר בכל הדרי מטה בחינת מלא כל הארץ כבודו ולהשיב כלם לה' יתברך, והעקר על ידי השלום שיתקבצו ויתאספו יחד ויתקשרו עם הצדיק האמת שזהו בחינת המשכן שהיה בימי משה ובית המקדש שבנה דוד ושלמה, כי לשם מתקבצים כל ישראל יחד ומקבלים הארת הדעת מהרב בחינת משה שעל ידי זה עקר כלליות

ביתות, כל השלש איכה אמר כלם על עצמו, כי תולה כל החסרון בו. ועל-כן אמר: אני הגבר ראה עני, 'אני' דיקא, אותי נהג וילך, 'אותי' דיקא וכו'. וכן אף בי יושב יתפד ידו כל היום וכו'. עד שאמר: ואמר אבד נצחי וכו'. אכל מחזק עצמו הרבה ואומר זאת אשיב אל לבי על-כן אוחיל חסדי ה' כי לא תמנו וכו'. וכן: צפו מים על ראשי אמרתי נגזרתי קראתי שמך ה' מבור תחתיות וכו'.

ומזה יכול כל אדם ללמד אלפים ורבבות קל וחמר על עצמו איך הוא צריך לומר כל זה על עצמו על רבוי עוונותיו ומחשבותיו הרעים השומפים עליו כל כך אכל חליה חליה שיפל על-ידי זה חס ושלום, רק יחזק עצמו בכח הצדיק האמת הענו מאד מאד שהוא נקי מכל צד שגיאה ומכל שבן מאוזה עוון חס ושלום ואף-על-פי-כן הוא אומר על עצמו קינות כאלה הנ"ל. וכל זה אומר בשביל כלל ישראל עד שכל אחד יוכל לעורר עצמו ולחזק עצמו בכחו הגדול בכל מה שעובר עליו שיאמר בכל פעם אף-על-פי-כן חסדי ה' כי לא תמנו כי לא כלו רחמיו כי חדשים לבקרים מתחדשים החסדים, כמו שפרש רש"י שם וכו'.

העולמות בחינת א"ה ומלא יחד וכו' וכו"ל. ועל-כן מקוננין על זה שלש פעמים איכה על הסתלקות הצדיק, ועל פזור ישראל, ועל חרבן בית-המקדש ששם נתועדו ונכללו יחד כל ישראל עם הצדיק האמת בחינת משה ששם עקר הכלליות וכו"ל. וזה בחינת (איכה א א) איכה ישבה בדד העיר רבתי עם רבתי בגוים וכו' שמתאבלין על גלות ישראל מירושלים מקום קבוצם, וזהו גלתה יהודה מעני וכו' שזהו בחינת הבקיה על פזור ישראל, שיצאו מירושלים ובית-המקדש, ואיכה שניה שהוא איכה יעיב מרמו על חרבן העיר ובית-המקדש בעצמו שמה מתחיל איכה שניה שהוא איכה יעיב ה' באפו את חומת בת ציון וכו'. ולא זכר הדרם רגליו וכו'. שהוא שמתאבלין על חרבן חומת ציון וירושלים וחרבן בית-המקדש שנקרא הדרם רגליו וכו' וכו"ל. ואיכה שלישית שהוא איכה יועם זהב, נאמר על הסתלקות הצדיק שהוא בחינת יאשיהו הצדיק שעליו אמר ירמיהו כל האיכה יועם, כמו שאמרו רבותינו ז"ל וכן הוא בכל דור שמתאוננים על הסתלקות והעלמת הצדיק וכו' וכו"ל. וירמיהו הנביא אמר: אני הגבר. ששם כלולים כל השלש אלפא

בהם מדור לדור לעולם שעל-ידי זה תבוא הגאולה שלמה במהרה בימינו. אמן, כן יהי רצון אמן ואמן:

פא ועל-כן היה משה רבנו משתוקק כל כך לארץ-ישראל והרבה בתפלות על זה מאד, כי משה הוא הרבי הראשון האמתי שעסק בהארת הדעת הנ"ל שהוא כלליות והתקשרות העולמות, על-כן היה מתלהב כל כך לארץ-ישראל ובית-המקדש, כי עקר הדעת וכלליות העולמות הוא בארץ-ישראל ובית-המקדש וכנ"ל. אך עקר העובד היה על-ידי המחלקת שהם מי מריבה שעל-ידי זה נגזר עליו שלא יבוא לארץ-ישראל, וכמו שכתוב (דברים ג, כו): ויתעבר ה' בי למענכם וכו'. וזה בחינת רב לך אל תוסף דבר אלי עוד בדבר הזה. 'אל תוסף דבר' וכו' זה בחינת סגן לחכמה שתיקה הנ"ל. כי באמת ענין זה אי אפשר להבין ולהשיג ואפלו משה רבנו היה קשה לו מאד להשיג ענין זה, מדוע לא יזכה הוא לבוא לארץ-ישראל ולא פעל בקשתו ברבוי תפלות באלה, וכמוכא במדרשים הרבה בזה שהתפלא משה מאד על זה שהוא פעל בתפלתו להציל כל ישראל שלא יכלו חס ושלום כמה פעמים, מה שהם חטאו באמת

וזה שכתוב בזהר הקדוש (זהר חדש במדרש נעלם נח מ.) שעל-ידי כי בנישתא חדא ומתא חדא יבוא משיח כשישובו באמת, הינו כנ"ל. כי על-ידי רבוי המחלקת קשה מאד לקבץ כי בנישתא חדא ומתא חדא שיישובו באמת. אבל אף-על-פי-כן ה' יתברך יגמור את שלו. כי הצדיק האמת מאיר בכל פעם השגת הדעת הנ"ל בדרכים נפלאים מאד מאד עד שסוף כל סוף יעורר ויקיץ כל דרי מטה אפלו הנמוכים מאד, ויודיע לכלם כי עדין ה' אתם, עד שיישובו ויתקבצו כי בנישתא ומתא חדא עד שיבוא הגואל צדק, כי על-ידי שיתקבצו כי בנישתא חדא וכו' ויאמרו כל הדברים שבקדשה בכונה ובהתקשרות לצדיקים אמתיים, על-ידי זה יתחנן הכל וכנ"ל. ואז ישובו כלם לה' יתברך על-ידי הארת הדעת הנ"ל ויקים (ישעיה נח, כ): ובא לציון גואל ולשבי פשע ביעקב וכו'. על-ידי ואני זאת בריתי אתם אמר ה' רוחי אשר עליך ודברי אשר שמתי בפיו לא ימוש מפיו ומפי זרעך ומפי זרע זרעך אמר ה' מעתה ועד עולם, שהוא בחינת הארת הדעת הנ"ל שמאיר הצדיק בבנים ותלמידים, שנקראים גם-כן בנים, שמאיר בהם דעת אמתי ונפלא וגורא בזה שיאיר

נסמך לזה מה שהבטיחו ה' יתברך שיהושע יכניסם לארץ-ישראל, כמו שכתוב לקמן בפרשה זאת: וה' התאנף בי על דבריכם וישבע לבלתי עבדי וכו'. יהושע הוא עובר לפנוך אותו חזק וכו' וכן במקומות הרבה, כי זה נפלאות תמים דעים שאי אפשר להשיג כלל, כי דיקא על-ידי הסתלקות משה לעלא ולעלא על-ידי זה היה בח ליהושע להכניס את ישראל לארץ.

כי כבר מבאר שכל מה שהצדיק עולה למעלה יתרה לבחינת מקיפים עליונים יותר הוא יכול להאיר בדרך מטה ביותר בחינת מלא כל הארץ כבודו. ועל-כן מעצם רבוי הפגמים של ישראל, ובפרט רבוי התלונות והמחלוקת שלהם שזה גרוע מן הכל, על-ידי זה לא היה אפשר להכניסם לארץ-ישראל ששם עקר התגלות הדעת הנ"ל כי מלא כל הארץ כבודו כי אם על-ידי הסתלקותו, כי היה מכרח לעלות לעליה גדולה כל כך שאי אפשר להשיג בזה העולם כלל כי אם על-ידי הסתלקות ממש שנסתלק ברעוא דרעיון בבחינת מ"ה העליון מאוד מאוד עד שעל-ידי זה דיקא היה יכול להאיר לתלמידו יהושע בחינת הארת מלא כל הארץ כבודו שהוא השגת התלמיד

הרבה, והוא בעצמו שלא חטא כלל כי אם איזה שגיאה דקה במי מריבה וגם זה היה על ידם, כמו שכתוב: כי העשק יהולל חכם וכו'. כמו שאמרו רבותינו ז"ל במדרש רבה שמות, לא יועילו לו כל כך תפלות לפעל שייכנס לארץ-ישראל וכמו שאמרו רבותינו ז"ל (בספרי) על פסוק: אתה החלית וכו'. ומוכא בפרוש רש"י שם שאמר ממך למדתי להתפלל שאמרת ועתה הניחה לי וכו' וכי תופס הייתי כך וכו'. על-כן השיב לו הקדוש-ברוך-הוא: רב לך אל תוסף דבר.

כי באמת זהו בבחינת שתיקה, בחינת אל תוסף דבר אלי עוד בדרך הזה, כי הוא בחינת מקיפים הגבוהים מאד מאד שאי אפשר להשיגם, כי משה היה בבחינת מה, בבחינה עליונה ונשגבה מאד כנ"ל. ועל-כן מה שנעשה עמו הוא בחינת אל תוסף דבר, בחינת שתיקה הנ"ל שהוא בחינת שתק כך עלה במחשבה שהשיב לו על מיתת רבי עקיבא. כי גם ענין רבי עקיבא היה בבחינה זאת כמו שכתוב בהתורה הנ"ל, עין שם. וזה שנסמך מיד לזה: וצו את יהושע וחזקוהו ואמצוהו כי הוא יעבר לפני העם הזה וכו', וכן בכמה מקומות שמוכיחם על שמכרח להסתלק בעבורם

הצרה הגדולה והמרה מכל הצרות, כמו שאמרו רבותינו ז"ל: קשה סליקן של צדיקים בפלים כחרבן בית המקדש וכו'. אבל גם זה יתהפך לטובה ולנחמה, כי דיקא על-ידי הסתלקותם לעלא ולעלא וכו', יעלו לבחינת מקיפים גבוהים ונשגבים כל כך עד שמשם דיקא יאירו ביותר בחינת מלא כל הארץ כבודו לתלמידיהם שהם בחינת יהושע, וכן מדור לדור, עד שיפעלו ויגמרו מה שהתחילו להאיר בעולם דעת הנ"ל שידעו הכל כי מלא כל הארץ כבודו וישובו לה' יתברך באמת שעל-ידי זה תבוא הגאולה כנ"ל. כי מרבוי הפגמים והעוונות הכרחו לעלות לעלויות גדולות כל כך שאי אפשר לעלות לשם כשהם מלבשים בגוף גוה העולם. כמובן כל זה משיחותיו הקדושים. וזהו בחינת מיתת הצדיקים שמכפרת על עוון הדור, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (מועד קטן כח.), הנינו כנ"ל. כי דיקא על-ידי מיתתם הם ממשיכים בחינת 'סלח נא' לכפר חטא המרגלים שגמרו חרבן הבית, שזהו בחינת חטאי כל הדורות, שעקר התקון על-ידי שפועלין בקשת 'סלח נא' ביום הכפורים שעל-ידי זה זוכין לחגפת הבית שהוא בננו בית המקדש במהרה בימינו.

בחינת יהושע כמו שכתוב בהתורה הנ"ל:

ובזה פעל לדורות שאפלו בשיתגברו העוונות ויחרב הבית וישראל גלה ויגלה מעל אדמתו, כמו שכבר נתקנים שתי פעמים בעוונותינו הרבים וקץ האחרון סתום ונפלא מאד מעין כל, אף-על-פי-כן ימצאו צדיקים נוראים גם בעקבות משיח בקץ האחרון שיישגו השגות עצומות מאד ויאירו בישראל כי מלא כל הארץ כבודו ושאין שום יאוש בעולם כלל, ואף-על-פי שהבעל דבר והספרא אחרא וחילותיהם יתפשטו ויתגברו כמו שיתפשטו בפרטיות על כל אחד ואחד, ובכלליות ברבוי המחלקת שיהיה קטגוריא גדולה בין התלמידי חכמים כמו שנתקנים עכשו בעוונותינו הרבים שזה עקר חבלו של משיח כמו שאמרו רבותינו ז"ל בכתבות דף קיב. ומוכא ברש"י שבת קיח. אף-על-פי-כן ימהר ויחיש לגאלנו על-ידי הארת דעתם הקדוש בעולם, כי אף-על-פי שתתגבר הספרא אחרא כל כך עד שיהיו מכרחים הצדיקי אמת בחינת משה להסתלק מן העולם, אף-על-פי-כן על-ידי זה תהיה הישועה והגאולה ויהפך אכלם לששון.

כי הסתלקות והעלמת הצדיקים היא

נחמו עמי כנ"ל. וזהו (שם) דברו על לב ירושלים וקראו אליה כי מלאה צבאה. זה בחינת מלא כל הארץ כבודו שזהו עקר מלוי צבאה של ירושלים עיר הקדוש בחינת ומלאו את הארץ המובא בהתורה הנ"ל, כי כל זמן שאינם מקבלים הדעת האמתי הנ"ל אינם בכלל בני-אדם וצריכים למלאות את הארץ שעקרה ירושלים בבני-אדם שהם בני דעה כמו שכתוב שם. ועל-כן מבשר את ירושלים כי מלאה צבאה, כי כבר נתמלאה מצבא ה' שהם בני דעה שיוצאים כי מלא כל הארץ כבודו שהם עקר המלוי בחינת ויהושע בן נון מלא רוח חכמה וכו' כמו שכתוב שם.

וזהו: כי נרצה עונה. 'נרצה' דיקא, כי הצדיקים האוירי בהם הדעת כל כך עד שנכללו העולמות יחד עד שעלו לבחינת רצון הנ"ל ונתהפכו כל העונות לבחינת רצון, בחינת כי נרצה עונה וכן"ל. וזהו: כי לקחה מזד' ה' כפלים בכל חטאתיה. זה בחינת הסתלקות הצדיקים שזה הענין המר נקרא כפלים בחינת קשה סלקון כפלים כחברן בית-המקדש וכו' בעצמו מנחם אותם, כי הלא כבר לקחו כפלים בכל חטאתיה שנסתלקו הצדיקים אמתיים עבורם שהוא בחינת

אבל מרבוי העונות אי אפשר לזכות לכל זה כי אם על-ידי מיתת הצדיקים שמכפרת, כי אז דיקא עולים כל כך עד שיכולים להאיר בתלמידיהם בחינת יהושע כי מלא כל הארץ כבודו וכו'. ולהחזיר את ישראל בתשובה על-ידי זה ולהוציאם מעונות ולכפר עונותיהם הקודמים וכו' וכן"ל. כי גדולים צדיקים במיתתם יותר מבחינתם הינו כנ"ל:

פב וזהו בחינת (ישעיה מ, א): נחמו נחמו עמי יאמר אלליכם, כי עקר הנחמה הוא הדעת הנ"ל. (וכמו שכתוב בסוף התורה 'עתיקא' סימן כא על פסוק זה) וזהו נחמו נחמו עמי. ואינו מפרש בפסוק למי הוא מזהיר נחמו נחמו, אך יכולין לומר שמוהיר את ישראל בעצמן שינחמו זה את זה שזהו נחמו נחמו עמי. כאומר: אתם בני ישראל עמי נחמו נחמו עצמכם זה את זה, וזה רמז שמוהירם שיעסקו בלמוד הדעת הקדוש של הרבי האמתי בחינת משה הנ"ל, שהזהיר שכל אחד ידבר עם חברו ביראת שמים בכל יום להכניס הדעת הקדוש בחברו שנעשה תלמידו על-ידי זה ואחר כך יכניס חברו דעתו בו ויהיה בחינת תלמיד לחברו בבחינת ומקבלין דין מן דין כמו שמבאר שם וזה עקר הנחמה כנ"ל. וזה נחמו

כבודו, שְׁוֹה עַקֵּר הָאֵרֶת הַדַּעַת הַנִּי"ל.
וְזִהוּ: וְרָאוּ כָּל בָּשָׂר יַחְדּוֹ כִּי פִי ה' דִּבֶּר.
'כָּל בָּשָׂר' דִּיקָא שְׁהֵם הַנִּפְשׁוֹת
הַבָּשָׂרִים שִׁיתְקַבְצוּ יַחְדּוֹ בְּבַחֲנִית קְבוּץ
הַקְדוּשׁ הַנִּי"ל שִׁיתְקַשְּׁרוּ לְצִדִּיקֵי אִמָּת
כֻּלָּם יֵרָאוּ יַחְדּוֹ כִּי פִי ה' דִּבֶּר, שֶׁהַדְּבוּרִים
שֶׁמְדַבְּרִים אֵלֵיהֶם בְּכָל פֶּעַם לְנַחֲמָם
וּלְחַזְקָתָם וּלְעוֹרָרָם וּלְהַקְצִיעַ כִּי עֲדִין ה'
עִמָּם כִּי מֵלֹא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ וְכו', כִּי הַנִּי"ל,
שְׁוֹה בַּחֲנִית פִּי יִדְבֵּר חֲכָמוֹת וְכו' הַנִּי"ל.
כָּל אֱלוֹ הַדְּבוּרִים הַקְדוּשִׁים יֵצְאוּ מִפִּי ה',
כִּי פִי ה' דִּבֶּר כָּל זֶה, כִּי רַבִּים רַחֲמֵיו
מְאֹד וְחִפְץ חֶסֶד הוּא וּמֹדִיעַ לָנוּ דְּבָרָיו
הַקְדוּשִׁים עַל־יְדֵי הַהִשְׁאָרָה וְהַחֲלִיפּוֹת
שֶׁל הַצִּדִּיקִים הַקְדוּשִׁים שֶׁנִּסְתַּלְקוּ כִּי עֲדִין
עֲדִין ה' יִתְבָּרֵךְ עִמָּנוּ בְּכָל דּוֹר וָדוֹר וְלֹא
יַעֲזֹב אוֹתָנוּ לְעוֹלָם עַד יִכְנֹן וַיֵּשׁוּב אֶת
יְרוּשָׁלַיִם תְּהִלָּה בָּאָרֶץ וְכו':

פג וְזֶה שֶׁהָשׁוּוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל (תַּעֲנִית כו:)
יוֹם חַמְשָׁה עָשָׂר בָּאָב יוֹם הַכַּפּוּרִים
וְאָמְרוּ שֶׁלֹּא הָיוּ יָמִים טוֹבִים לְיִשְׂרָאֵל
בַּחַמְשָׁה עָשָׂר בָּאָב יוֹם הַכַּפּוּרִים, כִּי
בַּחַמְשָׁה עָשָׂר בָּאָב מִתְחִיל הַהִמָּתְקָה
וְהַתְקוּן שֶׁל חֲטָא הַמֵּרְגָּלִים שֶׁגִּרְמוּ בְּכִיָּה
לְדוֹרוֹת בְּלִיל תַּשְׁעָה בָּאָב, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ
רַבּוֹתֵינוּ ז"ל וְכו'. כִּי בַּחַמְשָׁה עָשָׂר בָּאָב
כָּלוּ מִתֵּי מִדְּבָר שֶׁהָיוּ מִתִּים בְּכָל לַיְלָה

בְּפִלִּים כִּנִּי"ל. וְזֶה עַקֵּר הַנַּחֲמָה וְהַתְקוּהָ,
כִּי עַל־יְדֵי זֶה דִּיקָא מְאִירִים מִשָּׁם דִּיקָא
בַּחֲנִית הָאֵרֶת דְּרִי מִטָּה שֶׁהוּא הָאֵרֶת
הַתְלַמִּידִים בַּחֲנִית יְהוֹשֻׁעַ לְהוֹדִיעַ לְכָל כִּי
מֵלֹא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ וְלִהְיוֹשִׁיכָם לֵה'
יִתְבָּרֵךְ עַל־יְדֵי זֶה וְכו' הַנִּי"ל.

וְזִהוּ בַּעֲצָמוֹ קוֹל קוֹרָא בַּמִּדְבָּר פִּנּוּ דֶּרֶךְ
ה' יִשְׂרוּ בַּעֲרֵכָה מִסְלָה לְאִלְקִינּוּ.
זֶה בַּחֲנִית מֵלֹא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, דְּהִינּוּ
שָׂאִין שׁוּם יְאוּשׁ בְּעוֹלָם וּלְכָלֶם יֵשׁ תְּקוּהָ
כִּי הַכָּל יִכּוֹלִים לְהַתְקַרֵּב לֵה' יִתְבָּרֵךְ
אֲפֹלוּ מִי שֶׁנִּתְעָה בַּעֲוֹנוֹתָיו לְמִדְבָּר שְׁמֵם
כִּי קוֹל קוֹרָא בַּמִּדְבָּר פִּנּוּ דֶּרֶךְ ה' וְכו'.
וְזֶהוּ כָּל גֵּיא יִנְשֵׂא וְכָל הָר וְגִבְעָה יִשְׁפֹּלוּ.
זֶה בַּחֲנִית (פִּסְחִים ג:) עֲלִיּוֹנִים לְמִטָּה
וְתַחְתּוֹנִים לְמַעְלָה. 'כָּל גֵּיא יִנְשֵׂא', זֶה
בַּחֲנִית תַּחְתּוֹנִים לְמַעְלָה. 'וְכָל הָר וְגִבְעָה
יִשְׁפֹּלוּ', זֶה בַּחֲנִית עֲלִיּוֹנִים לְמִטָּה שְׁוֹה
עַקֵּר בַּחֲנִית הַדַּעַת הַנִּי"ל כְּמוֹ שֶׁמְבַאֵר
שָׁם. וְזֶהוּ: וְהָיָה הָעֵקֶב לְמִישׁוֹר וְהָרָקְסִים
לְבִקְעָה. שֶׁכָּל הָדָרְכִים הָעֵקֶבִים וְהָעֵקֶמִים
וְהַמִּדְרָקִים וְהַנִּבְזִכִּים מְאֹד מְאֹד שֶׁנִּתְעָה
בָּהֶם מִי שֶׁנִּתְעָה, כֻּלָּם יִתְפַּשְּׁטוּ וְיִתְהַפְּכוּ
לְדָרְכִים יִשְׂרִים וְכו', כִּי יִגְלֶה לְכָלֶם דַּעַת
אִמָּתִי כִּזְוָה שִׁיּוֹכְלוּ כֻּלָּם לָשׁוּב אֵלָיו
יִתְבָּרֵךְ. וְזֶהוּ: וְגִלְגָּה כְּבוֹד ה'. שִׁיתְגַּלְגָּה
כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרֵךְ, כִּי יִגְלֶה כִּי מֵלֹא כָּל הָאָרֶץ

תורה (ישעיה נא, ד), כי שם בבית המקדש עקר כלליות העולמות וכנ"ל. וכל תקון זה נמשך בחמשה עשר באב ויום הכפורים שבו מתחיל להתתקן חטא המרגלים שגרמו החרבן ועל-כן אז מתחיל בחינת חגבת הבית המקדש שהוא התקון כנ"ל:

וזהו גם-כן מה שאמרו רבותינו ז"ל (תענית לא.) שבחמשה עשר באב נתנו הרוגי ביתר לקבורה שעל זה תקנו ברפת הטוב והמטיב בברפת המזון וזה היה בחמשה עשר באב דיקא שבו פסקו מתי מדבר שגרמו חרבן בית המקדש שעל-ידי זה לא נכללו העולמות ואין יכולין להמשיך הארת הרצון בשעת האכילה וכנ"ל. ועל-כן סבב ה' יתברך שבחמשה עשר באב, שהוא בחינת תקון מתי מדבר כנ"ל. ועל-כן אז דיקא נתנו הרוגי ביתר לקבורה ותקנו על זה ברפת הטוב והמטיב בברפת המזון שהוא בחינת המשכת הארת הרצון בשעת האכילה וכנ"ל (באות עב). כי הארת הרצון נמשך על-ידי כלליות העולמות שנמשך על-ידי בחינת חגבת הבית שמתחיל להתמשך בחמשה עשר באב שהוא בחינת יום הכפורים שהוא תקון המרגלים ומתי מדבר שגרמו חרבן בית-

תשעה באב מחטא המרגלים, כמו שאמרו חכמינו ז"ל. וזהו בעצמו בחינת יום הכפורים שאז מבקשים סלח נא על חטא המרגלים שגרם חרבן בית המקדש בתשעה באב שבו תלויים כל העוונות. נמצא, שבחמשה עשר באב ויום הכפורים הם בחינה אחת, כי שניהם בחינת תקון חטא המרגלים ודור המדבר שגרמו חרבן בית המקדש וכנ"ל.

וזהו שסים שם במשנה: ביום חתנתו, זה מתן תורה. וביום שמחת לבו, זה בנין בית המקדש וכו'. כי עקר צרת החרבן בית המקדש הוא מה שעל-ידי זה אין יכולין לקשר העולמות ולכללם יחד כנ"ל שזהו פגם כל העוונות רחמנא לצלן, שגורמין פרוד חס ושלום וכנ"ל. ועל-כן התורה שהיא בחינת וביום חתנתו ובנין בית המקדש הם התקון לזה, כי על-ידי התורה מתקשרין כל העולמות עליון בתחתון ותחתון בעליון, כי זה עקר כלל התורה שאנו זוכין על-ידי כל מצוה ומצוה שאנו עושין בגשמיות בזה העולם להתקשר למעלה ולהמשיך שכינת עוז למטה שזהו בחינת היחודים הנעשים על-ידי כל מצוה ומצוה. וזהו בחינת בנין בית המקדש ששם עקר מקום התורה, כי מציון תצא

ומחלוקותיהם על משה ואהרן, כמבאר מתחלת אלה הדברים עד הפרשה הזאת. ורב תוכחתו בסדר דברים היה על חטא המרגלים שגרמו בכיה לדורות, כמו שכתוב (שם א, מה): ותשבו ותכפו לפני ה'. שעל-ידי זה גרמו חרבן בית-המקדש שהוא כלל כל העוונות שהם הפך הדעת הקדוש כמו שכתוב שם בהתורה הנ"ל. וטוען עמיהם שאף-על-פי-כן לא זו ה' יתברך מחבקם והחיה את בניהם להכניסם לארץ-ישראל וכבר הודיש לפניהם ארץ סיחון ועוג שהם מבני הנפילים שהם עזא ועזא"ל, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (נדה סא.) שהם המלאכים שקטרגו על בריאת האדם ואמרו: מה אנוש כי תזכרנו, והפילם ה' יתברך ונכשלו בזה העולם על-ידי תאות נאוף כמו שאמרו רבותינו ז"ל (והר חלק א כג), ועדין נמשך מהם קטרוגים ונסיונות על בני-אדם כי מהם נמשך רב ההרהורים, כי בלעם הרשע היה עוסק עמיהם שהיה שטוף בזמה ביותר כמובא (סנהדרין קה.). וגם מהם נמשך חלישות הדעת של המרגלים עד שהכניסו במחשבותיהם להוציא דבה על ארץ-ישראל, כמו שכתוב (דברים א, כח): וגם בני ענקים ראינו שם, שעל-ידי זה נמשך חרבן בית-

המקדש. ועל-כן בחמשה עשר באב שבז' פסקו מתי מדבר מתחיל התנוצצות בחינת חנפת הבית-המקדש שעל-ידי זה נמשך הארת הרצון כנ"ל. שזהו בחינת ברפת הטוב והמטיב שתקנו על הרוגי ביתר שנתנו לקבורה. ועל-כן נתנו לקבורה ביום חמשה עשר באב דיקא, כי הכל בחינה אחת וכן נ"ל:

ועיין לעיל היטב באות ע"ב הנ"ל ענין ברפת הטוב והמטיב שנתתקן בברפת המזון דיקא על הרוגי ביתר שנתנו לקבורה, ותבין היטב נפלאות ה' שבשכיל זה דיקא נתנו לקבורה בחמשה עשר באב דיקא כי אז מתחיל תקון חטא המרגלים שעל-ידי זה זוכין לחנפת הבית שעל-ידי זה זוכין להארת הרצון וכו' כנ"ל והבן היטב:

פד וזהו (דברים ז, יב): והיה עקב תשמעון את המשפטים האלה וכו'. כי בכל פרשיות הקודמין מוכיח אותם משה רבנו הרבה שישמרו את התורה ומאיר בהם הדעת הקדוש הנ"ל שידעו גדל חביבת ואהבת הקדוש ברוך-הוא את ישראל שרצה שהם דיקא ידעו ויכירו אותו יתברך מזה העולם הגשמי דיקא, רק שהעפוב מצדם מרבו עוונותיהם ובפרט מרבו תלונותיהם

המקדש וכו' בנ"ל.

אבל משה רבנו בגדל כחו הרג ועקר את סיחון ועוג, כי הם דיקא עמדו על גבול ארץ-ישראל, כי הם ההפך מארץ-ישראל, כי בארץ-ישראל נתגלה הדעת הנ"ל בחינת עליונים למטה ותחתונים למעלה, שהאדם יש לו כח יותר מן המלאכים וכו' בנ"ל. והם סיחון ועוג הם נמשכין מהמלאכים שקטרגו על האדם ואמרו מה אנוש וכו'. ועל-כן משה שהוא בחינת הרבי הנ"ל שמאיר הדעת הנ"ל, על-כן הכניע ועקר קלפת סיחון ועוג שהם ההפך מזה בנ"ל. ובכל זה מספר בכל פרשת דברים עד שמסיים: ואת יהושע צייתי בעת ההוא לאמר עיניך הראות את כל אשר עשה ה' אלליכם לשני המלכים האלה בן יעשה ה' לכל הממלכות אשר אתה עבר שמה לא תיראום כי ה' אלליכם הוא הנלחם לכם. וזה מרמז על עקר המלחמה הגדולה והכבדה שהיא עקר מלחמת כל אדם שהיא מלחמת היצר בזה העולם שהעקר שלא יירא ולא יתפחד כלל כי ה' אתנו, כי מלא כל הארץ כבודו כמו שאמר אז אדונינו מורנו ורבנו ו"ל: ה' יתברך עמך ואצלך וכו', אל תירא. וכמו שאמר: שהאדם צריך לעבר בזה העולם

על גשר צר והעקר שלא יתפחד (בלקוטי תנינא סימן מח).

וזה: לא תיראום כי ה' אלליכם הוא הנלחם לכם. ואזהרה זאת הזהיר ביותר את יהושע, כמו שכתוב: ואת יהושע צייתי וכו'. כי יהושע הוא בחינת התלמיד שהשגתו בחינת מלא כל הארץ כבודו, בחינת הקיצו ורננו שכיני עפר וכו'. שהוא ראשי תבות יהושע וכו' כמו שכתוב שם, שעקר השגתו הוא בחינת התחזקות שיחזק את עצמו ואת כל ישראל בכחו של משה רבנו שלא יתיאשו ולא יפלו משום דבר ובכל מה שיעבר עליהם יהיו חזקים בכחו של משה רבם. כי ה' אתם עדן ולא יתיראו כי ה' אתם, כי מלא כל הארץ כבודו וכו"ל. שזהו בחינת לא תיראום וכו'. כי הצדיק בחינת משה יכול להשפיל את המלאכים המקטרגים שמהם נמשכו ונשתלשלו קלפות סיחון ועוג בנ"ל, כי מראה להם שאינם יודעים עדן בידיעתו יתברך כלל וכו'. ולעזור ולהקין כל השוכני עפר שהם הדרי מטה שלא יתיראו כי עדן ה' אתם כי מלא כל הארץ כבודו וכו' בנ"ל. שזהו בחינת אזהרת משה את יהושע: עיניך הראות את כל אשר עשה ה' אלליכם לשני המלכים האלה שהם סיחון

גְּדֹלֶךָ וכו'. אֲשֶׁר מִי אֵל בְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ
 אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה כַּמַּעֲשִׂיךָ וּכְגִבּוֹרְתֶךָ. כִּי
 הַמֶּלֶאךָה בְּחִינַת אֵל, כִּי נִקְרָאִים אֱלֹהִים
 (תְּקוּנַי וְהַר קָבֵה). וְזֶהוּ 'אֲשֶׁר מִי אֵל' שֶׁהֵם
 בְּחִינַת הַמֶּלֶאכִים 'אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה כַּמַּעֲשִׂיךָ
 וּכְגִבּוֹרְתֶךָ' שְׁאֵין שׁוּם מֶלֶאךָה שְׂיוֹכֵל
 לַעֲשׂוֹת כַּמַּעֲשִׂיךָ וּכְגִבּוֹרְתֶךָ וְדִיקָא
 מִנִּיהוּ. אֲכָל בְּכִינַת אָדָם הַתַּחְתּוֹנִים שֶׁהֵם
 דְּרִי מִטָּה יֵשׁ יוֹשֵׁב שְׂיוֹכִלִים לַעֲשׂוֹת
 כַּמַּעֲשִׂיךָ וּכְגִבּוֹרְתֶךָ שֶׁהֵם הַצַּדִּיקִים
 שֶׁהֵם מוֹשְׁלִים בְּעוֹלָם שְׂיוֹכִלִים לְבָרָא
 עוֹלָמוֹת, כְּמוֹ שְׁאִמְרוּ חֲכָמֵינוּ ז"ל (וְהַר
 חֶלֶק א ה). עַל פְּסוּק: וְלֹאמֹר לְצִיּוֹן עֲמִי
 אֲתָה, אֵל תִּקְרִי עֲמִי אֵלָּא עֲמִי. מָה אָנָּה
 עֲבָדִי שְׁמַיָּא וְאַרְעָא בְּמִלּוּלִי אֵף אֲתָה בֵּן.
 וְכֵן בְּמִקּוֹמוֹת הִרְבָּה וְכֵמוֹ שְׁאִמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ
 ז"ל (שֵׁם ט: י). עַל פְּסוּק: כִּי בָכָל חֲכָמִי
 הַגּוֹיִם וכו'. מֵאִין כְּמוֹד אֲכָל בְּיִשְׂרָאֵל יֵשׁ
 כְּמוֹד וכו'. וְעַל-כֵּן אֲנִי מִבְּקָשׁ אֶעֱבְרָה נָא
 וְאַרְאֶה אֶת הָאָרֶץ וכו'. שֶׁהוּא לְבֹא
 לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל כִּי שָׁם עָקַר כְּלָלִיּוֹת
 הָעוֹלָמוֹת וְשָׁם רֹאִין עָקַר גְּדֻלַּת יִשְׂרָאֵל
 בְּבֵית-הַמִּקְדָּשׁ וכו' כַּנ"ל. וְהִרְבָּה בְּתַפְלוּת
 הִרְבָּה מְאֹד עַל זֶה וְאֶף-עַל-פִּי-כֵן לֹא
 פָּעַל בְּקִשְׁתּוֹ עַד שְׁאִמֵּר לוֹ ה' יִתְבָּרֵךְ: רַב
 לָךְ אֵל תוֹסֵף דִּבְרֵי וכו'. שֶׁהוּא בְּחִינַת סִיג
 לַחֲכָמָה שְׂתִיקָה הַנ"ל שְׁגָלָה לוֹ שְׁאִחֵר כָּל

וְעוֹג שְׂכָחָם הָיָה מִקְטָרוֹג הַמֶּלֶאכִים כַּנ"ל
 כֵּן יַעֲשֶׂה ה' לְכָל הַמַּמְלָכוֹת וכו'. כִּי
 מֵאַחַר שְׂכָבֵר הָרַג שְׁנֵי הַמְּלָכִים הָאֵלֶּה
 בָּזָה רֹאִין כִּי יֵשׁ בַּח לְבַטֵּל קְטָרוֹג
 הַמֶּלֶאכִים מֵאַחַר שֶׁהָרַג שְׁנֵי הַמְּלָכִים
 הָאֵלֶּה סִיחוּן וְעוֹג שְׁנַמְשִׁכּוּ מֵהֶם, עַל-כֵּן
 בּוֹדָאִי תִּהְיֶה בְּטוֹחַ וְחֹזֵק כִּי כֵּן יַעֲשֶׂה ה'
 לְכָל הַמַּמְלָכוֹת אֲשֶׁר אֲתָה עֹבֵר שְׁמָה
 וּבוֹדָאִי תִּדְרֹשׁוּ אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל שְׁשֵׁם עָקַר
 הַתְּגִלוֹת זֶה הַדַּעַת שֶׁל מִשָּׁה שֶׁהוּא
 בְּחִינַת עֲלִיּוֹנִים לְמִטָּה וְתַחְתּוֹנִים לְמַעְלָה
 וכו' כַּנ"ל, עַל-כֵּן בּוֹדָאִי לֹא תִּדְרֹשׁוּ וכו':
נִמְצָא, שְׂבָכָל פִּרְשֵׁת דְּבָרִים עוֹסֵק
 לְהֵאִיר בָּהֶם הַדַּעַת הַקְדוּשׁ
 לְהוֹדִיעֵם גְּדֹל רַחֲמֵנוֹת שֶׁל ה' יִתְבָּרֵךְ עַל
 יִשְׂרָאֵל לְעוֹלָם אֶף-עַל-פִּי שְׁעִשׂוּ מָה
 שְׁעִשׂוּ אֶף-עַל-פִּי-כֵן עֲדִין ה' עִמָּהֶם וכו'.
 וּמִחוּקֶם בָּזָה וְאוֹמֵר לָהֶם לֹא תִּדְרֹשׁוּ וכו'
 כַּנ"ל. וְכֵן בְּפִרְשֵׁת וְאַתְחַנֵּן מִדְּבַר בָּזָה
 הִרְבָּה בְּעִנְיֵן עֲלִיּוֹנִים לְמִטָּה וְתַחְתּוֹנִים
 לְמַעְלָה שֶׁהוּא עָקַר הַדַּעַת הַנ"ל לִידַע
 שְׁעָקַר גְּדֻלַּת ה' יִתְבָּרֵךְ נִתְגַּלָּה עַל-יְדֵי
 הָאָדָם הַזֶּה שְׁבָזָה הָעוֹלָם דִּיקָא, כִּי
 הַמֶּלֶאכִים אֵין יוֹדְעִים אֶת ה' יִתְבָּרֵךְ וְאֵין
 לָהֶם בַּח כְּמוֹ הַצַּדִּיקִים שְׁבָזָה הָעוֹלָם.
 וְזֶה וְאַתְחַנֵּן אֵל ה' בַּעַת הַהוּא וכו' אֲתָה
 הַחֲלוּת לְהִרְאוֹת אֶת עֲבָדֶךָ אֶת

פנים בפנים וכו'. מה שאין מלאך וזכה לכהן שזהו בחינת עליונים למטה ותחתונים למעלה וכו' כנ"ל.

ועל-כן אמר אחר כך: והיה עקב תשמעון את המשפטים

האלה, כי הדעת הקדוש הזה להאיר בדרגות מעלה בחינת אי"ה, בחינת מה חמית וכו'. ולהאיר בדרגות מטה, בחינת מלא כל הארץ כבודו, בחינת הקצוץ ורגנו שכני עפר כי ה' עמכם וכו', זה בחינת משפט כמו שמבאר שם באות ח' וכו'.

בחינת כי אלקים שופט זה ישפיל וזה ירים וכו' כמו שכתוב שם. וזהו והיה עקב תשמעון את המשפטים האלה, הינו כשהאדם בבחינת עקב ורגלין שירד ונפל לדיוטא התחתונה שהיא עקב ורגלין.

וזהו הן בפרטיות לענין האדם הפרטי בעצמו, הן בכלליות הדורות שהוא בחינת עקבות משיחא, שאז מתגברת הסטרא אחרא מאד. ואז אם תשמעו את המשפטים האלה בחינת הדעת הנ"ל

שהוא בחינת משפט וכו' לדעת שעדין ה' עמכם וכו', בחינת לא תיראום וכו' כנ"ל, אז: ושמר ה' אלקיך לך את הברית ואת החסד אשר נשבע לאבותיך. שהבטית להם לתת לזרעם את ארץ-ישראל ולהיות להם לאלקים, שזהו בחינת הדעת

מה שהשיג שאין שום מלאך ושרף יכול להשיג, אף-על-פי-כן עדיו יש מקיפים גבוהים כל כך שאי אפשר להשיגם בחיותו ומכרח להסתלק בשביל זה ובכח זה דיקא יאיר בתלמידו והושע בחינת השגת מלא כל הארץ כבודו עד שיהושע תלמידו הוא דיקא יבנים לארץ-ישראל בכחו והוא בעצמו אי אפשר לו לכנס לארץ-ישראל וכו' ל. שכל זה הוא בחינת נוראות נפלאות הדעת הנ"ל שה' יתברך עושה נפלאות גדולות וחסדים רבים ועצומים בשביל להודיע לבני-אדם גבורותיו להודיע לכל דרי מטה כי מלא כל הארץ כבודו וכו' כנ"ל.

וכן חוזר עמהם כל סדר מתן תורה וכו'. שהכל היה בשביל להאיר זה הדעת הקדוש בעולם. וכמו שכתוב שם (דברים ה, לה): אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלקים אין עוד מלבדו וכו'. וכן הולך ומבאר בכל סדר זה, כמו שכתוב (שם שם, לב): כי שאל נא לימים ראשנים הנהיה בדבר הגדול הזה וכו' מן השמים השמייעד את קלו וכו'. ודבריו שמעת מתוך האש וכו' פנים בפנים דבר ה' עמכם וכו'. שכלל זה הזכיר אותם וחזר עמהם שזכרו גדל כחו של זה האדם שבוה העולם שיכול לזכות לדבר עם ה'

מִן שֶׁהִפְרָנְסָה נִשְׁחָקַת וְנִתְחַלְקֶת לְכָל
אֶחָד כְּרָאוּי לוֹ שְׂוֵהוּ בְּעִצְמוֹ בְּחִינַת
וּמִשְׁבִּיעַ לְכָל חַי רְצוֹן, שְׂוֵה עֵקֶר הַבְּרֵכָה
כְּשׁוֹזֵכָה כָּל אֶחָד וְאֶחָד לְקַבֵּל הַפְּרָנְסָה
מֵה' יִתְבָּרֵךְ בְּרִצּוֹן טוֹב וְהוּא שֹׁמֵחַ בְּחִלְקוֹ
וּמֵאֲמִין שֶׁכֶּךָ הוּא רְצוֹנוֹ הַטּוֹב וְהַכֵּל
לְטוֹבָתוֹ, כִּי דִיקָא עַל-יְדֵי הַפְּרָנְסָה הַזֹּאת
יִזְכֶּה לְקַבֵּל הָאֶרֶת הָרְצוֹן הַמְּפֻלָּג שֶׁהוּא
בְּחִינַת מֶה רַב טוֹבָךְ אֲשֶׁר צָפַנְתָּ לִירֵאִיךָ.
וְרַק זֶה נִקְרָא עֲשִׂירוֹת וּפְרָנְסָה, כִּי בְּיִדְאִי
זֶה שֵׁישׁ לוֹ עֶשֶׂר וּנְכָסִים רַבִּים וְכֵלִי כֶּסֶף
וְזָהָב וְאִין לוֹ שׁוֹם נֶחֱת רוּחַ בְּעֶשְׂרֻוֹ,
אֲדָרְבָּא, כָּל יָמָיו כַּעַם וּמִכְאוּבוֹת וְחִלּוֹ
הִרְבֵּה וְקֶצֶף מְרִבּוּי תַּאֲוֹתָיו שֶׁהוּא גִבְהָל
לְהוֹן הִרְבֵּה יוֹתֵר וְיוֹתֵר, וּמִקְנָא מְאֹד
בְּהִגְבִּירִים הַגְּדוֹלִים הַמְּפֻלָּגִים מִמֶּנּוּ הִרְבֵּה
וְכוֹ' כְּמֻצּוֹי כָּל זֶה, מְלַבֵּד שְׂאֵר מִיָּנִי
כַּעֲסִים וּמִכְאוּבוֹים וְכוֹ' שֵׁישׁ לוֹ בְּכָל יוֹם
וּכְמַעֲט בְּכָל שַׁעֲהָ שְׂאִי אֲפֻשֶׁר לְפָרְטֵם,
בְּיִדְאִי אִין זֶה עֲשִׂירוֹת כָּלֵל וְכִמְזֹ שְׂאֵמֵר
קִהְלֶת (קִהְלֶת ו, ב): אִישׁ אֲשֶׁר יִתֵּן לוֹ
אֱלֹקִים עֶשֶׂר וּנְכָסִים וְלֹא יִשְׁלִטְנוּ לְאַכֵּל
וְכוֹ' גַּם זֶה הֵבֵל וְחִלּוֹ וְכוֹ'. כִּי עָלָיו נֶאֱמַר
(שָׁם ה, יב): עֶשֶׂר שְׁמוֹר לְבַעְלָיו לְרַעְתּוֹ.
וְעַל-בֵּן בְּיִדְאִי עֵקֶר הָעֲשִׂירוֹת וְהַפְּרָנְסָה
הוּא כְּשִׁשְׁוֹרָה בְּרֶכֶת ה' הַפְּרָנְסָה
בְּרִינְסָתוֹ בְּחִינַת בְּרֶכֶת ה' הִיא תַעֲשִׂיר

הַנִּלְשָׁעָר הָאֶרֶתוֹ בְּאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל שֵׁשֶׁם
עֵקֶר כְּלָלִיּוֹת וְהַתְקַשְׁרוֹת הָעוֹלָמוֹת וְכוֹ'
כַּנִּל. וְעַל-יְדֵי זֶה: וּבִרְכָךְ וְהִרְכָךְ וּבִרְכָךְ
פְּרִי כַּטְנָךְ וּפְרִי אֲדָמְתְךָ דִּגְנָךְ וְכוֹ'.
שִׁישְׁפִּיעַ לָךְ בְּרֶכֶת הָעֲשִׂירוֹת וְהַפְּרָנְסָה
כְּשִׁפְעַ גְּדוֹל, כִּי עֵקֶר הָעֲשִׂירוֹת וְהַפְּרָנְסָה
נִמְשָׁךְ עַל-יְדֵי כְּלָלִיּוֹת הָעוֹלָמוֹת כַּנִּל.
שְׂאֵל נִמְשָׁךְ הָעֲשִׂירוֹת וְהַפְּרָנְסָה בְּבְחִינַת
בְּרֵכָה שֶׁהִיא בְּחִינַת הָאֶרֶת הָרְצוֹן שֶׁהוּא
עֵקֶר הַבְּרֵכָה בְּחִינַת (דְּבָרִים ל, יג) מְבָרְכֶת
ה' אֶרְצוֹ וְכוֹ'. וְרִצּוֹן שׁוֹכְנֵי סְנֶה, בְּחִינַת
פּוֹתַח אֶת יָדְךָ וּמִשְׁבִּיעַ לְכָל חַי רְצוֹן:

פה וְעַל-כֵּן הִתְחִיל בְּלִשׁוֹן רַבִּים וְהִיא
עֵקֶב תִּשְׁמַעוֹן וּשְׁמִרְתֶּם וְעֲשִׂיתֶם
אִתָּם וְכוֹ'. וְאַחֲרֵי כֵךְ בְּהִבְטָחָה מְדַבֵּר
בְּלִשׁוֹן יַחֲיד, כִּמְזֹ שְׁכָתוֹב: וְשֹׁמֵר ה'
אֱלֹקֶיךָ לָךְ וְכוֹ' וְאַהֲבָךָ וּבִרְכָךְ וּבִרְכָךְ פְּרִי
כַּטְנָךְ וְכוֹ'. כִּי הַמְשַׁכֵּת הַדַּעַת הַנִּל עֵקֶרוֹ
הוּא עַל-יְדֵי רַבִּים. וְכַמְבָּאֵר לְעֵיל שֶׁעֵקֶר
כְּלָלִיּוֹת הָעוֹלָמוֹת הוּא כְּשִׁמְתַּקְשְׁרִים
וּמִתְאַסְפִּים רַבִּים מִיִּשְׂרָאֵל יַחַד וּלְפָחוֹת
עֲשֶׂה שְׂאֵל אוֹמְרִין דְּבַר שְׁבָקְדָשָׁה וְכוֹ'
וְכוֹנִל, אֲבָל אַחֲרֵי כֵךְ כְּשִׁנְמִשְׁכֵּת בְּרֶכֶת
הַפְּרָנְסָה וְהָעֲשִׂירוֹת נִמְשָׁךְ לְכָל אֶחָד
וְאֶחָד בִּיחּוּד כְּפִי הָרָאוּי לוֹ בְּבְחִינַת לְוִיתָן
זֶה יִצְרֵת לְשַׁחֵק בּוֹ הַמְּבָאֵר בְּהַתּוֹרָה
הַנִּל. שֶׁהוּא בְּחִינַת שְׁחָקִים שֵׁשֶׁם שׁוֹחֲקִין

בהירודים מאד מאד כי מלא כל הארץ כבודו וכו' ומחזקם תמיד עד שמוכם לכל הנ"ל. אשרי שיאחו בו באמת:

פו וזה שאמרו במדרש בפרשה זאת (דברים רבה ג, ג): ושמו ה' אלקיך וכו'. ומביא שם פסוק האל הנאמן וכו'. מאמונתו של בשר ודם את ידע אמונתו של הקדוש-ברוך הוא, כמו שמוכא שם המעשה של רבי פינחס בן יאיר ששכחו אצלו שתי סאין של שעורים והיה זורע אותן בכל שנה עד שעשה אותן גרן וכו'. וסים שם שהברכות שברכו אותן האבות הן משמרים לעתיד לבוא. וכן איתא שם קדם לזה וזה לשונו: אמרו לו ישראל ואימתי אתה נותן לנו שכר המצוות שאנו עושין, אמר להם הקדוש-ברוך הוא: מצוות שאתם עושים מפרותיהם אתם אוכלים עכשו, אבל שכרו בעקב אני נותן לכם. מנין וכו', והיה עקב תשמעו, עד כאן לשונו. וכל זה הוא ענין הנ"ל שצריכין להאמין בה' יתברך ולשמח בחלקו כי בודאי זהו חלקו המגיע לו וכו' כנ"ל, כי עקר רב טוב צפון לעולם הבא שיוכה עלי-ידי הדעת הנ"ל על-ידי שיקבל הפרנסה משם עד שיוכה להארת הרצון וכו' גם בעולם הזה בעת האכילה שזה עקר הברכה כנ"ל שעל-ידי זה יוכה

ולא יוסיף עצב שהוא מי שזוכה להיות שמח בחלקו, ושיהיה חזק בכוחו שמה שמכרח לו לפרנסתו ופרנסת ביתו ובניו בודאי ישפיע לו ה' יתברך בעתו וזמנו בראוי לו, שכל זה זוכין על-ידי הדעת הנ"ל שעל-ידי זה מקבלת המלכות הפרנסה מהידים שיש בים החכמה, על-ידי הבטחות של ישראל בחינת כלם אליך ישברון לתת אכלם בעתו, בחינת בעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל אל וכו'. שהפרנסה הזאת נמשכת בבחינת לויתן זה צרפת לשחק בו, שהפרנסה הוא בבחינת מן שגשגת לכל אחד שיקבל חלקו בראוי לו וכו'.

ועל-כן אמר כל ההבטחות האלה של ברכת הפרנסה והעשירות שזוכין על-ידי הדעת הנ"ל בלשון יחיד וברכך והרבך וכו'. כי העקר שכל אחד יקבל חלק פרנסתו באהבה וברצון ויאמין כי זהו חלקו שנמשך על ידי הדעת הנ"ל שרק על-ידי זה יוכה לבחינת הארת הרצון וכו', שזה העקר, שעל-ידי זה יוכה לחלקו הטוב לעולם הבא שעקר הוא הרצון הטוב שיוכה כל אחד בחינת מה רב טובך אשר צפנת ליראיך שכל זה מקבלין על-ידי שמקרבין עצמן להצדיק בחינת משה שמאיר בכל ישראל ואפלו

גדולים מעשי ה' דרושים לכל חפציהם, כי הנה בארנו גדל המעלה הנוראה של הקבוצין הקדוש של ישראל וכו'. כי אין אומרים דבר שבקדשה בפחות מעשרה וכו'. ועל-כן תראה נפלאות שבשכיל זה למדו רבותינו ז"ל ענין זה שאין אומרים דבר שבקדשה בפחות מעשרה מעדת המרגלים דיקא כמו שאמרו רבותינו ז"ל (ברכות כא.) שצאמר: עד מתי לעדה הרעה הזאת יצאו יהושע וכלב ולמדו מזה דיקא גזרה שנה למקרא: ונקדשתי בתוך בני ישראל וכו', עד 'מכאן שאין אומרים דבר שבקדשה בפחות מעשרה'. כי כבר מבאר שעקר כל הצרות והחרבנות רחמנא לצלן, גרמו המרגלים שחלקו על משה ועל ארץ-ישראל ששם עקר הדעת הנ"ל שממשיך משה בכל דור וכו' וכו'. והעקר היה על-ידי הקבוצין הרע שלהם שנתקבצו לעדה הרעה הנ"ל שהוציאו דבה חוץ יהושע וכלב. והם גרמו כל הקלקולים כנ"ל. ומה עשה ה' יתברך בנפלאות חסדיו הרבים, הורה את בני ישראל הצדיקים שילמדו משם דיקא גזרה שנה לענין דבר שבקדשה שאין אומרים בפחות מעשרה כנ"ל. להודיע ולהורות לכל בני ישראל לדורות עולם שאין החולקים על הצדיק

לעתיד לעקר השקר שהוא רב טוב הצפון וכו', כי כפום דאתדבק בר נש בהאי עלמא הכי וכו'. וזה: ושמר ה' אלקיך לך וכו' וברךך והרבה שמודיע להם שישפיע להם פרנסה בבחינת ברכה הנ"ל שהוא להיות שמח בחלקו כנ"ל. כי עקר השקר שהוא רב טוב הצפון משמר לעתיד לבוא, שזהו: ושמר ה' אלקיך לך. וכמבאר במדרש הנ"ל ועל-כן אתה צריך להיות שמח בחלקך ולקבל הפרנסה באהבה ורצון טוב שכל זה זוכין על-ידי הדעת הנ"ל שהוא בחינת משפט שזהו בחינת והיה עקב תשמעון את המושפטים האלה וכו' כנ"ל:

וזהו: ושמרתם ועשיתם אתם הוא בחינת מה שאמרו רבותינו ז"ל (סנהדרין צט:) ומוכא בדבריו ז"ל: כל המלמד בן חברו תורה כאלו עשאו וכאלו עשאו לדברי תורה וכאלו עשאו לעצמו. ודרשו מפסוק ועשיתם אתם, הינו בחינת הדעת הקדוש הנ"ל שעקר שלמותו בשמקבלים אותו רבים מישראל וכל אחד עוסק לדבר עם חברו ביראת שמים ולהאיר בו הדעת הזה וכו'. כנ"ל שזהו בחינת ועשיתם אתם וכו' כנ"ל:

[שייך לעיל לאות עז עח וכו']

פז ועתה בוא וראה כמה

עוקרים משרשם עדה רעה הנ"ל
הנועדים על ה' לחלק על משה וארץ-
ישראל וכו' כנ"ל. וכן הוא בכל דור ודור
ועצת ה' לעולם תעמד. והבן היטב:
(התחלתו ה' דסליחות כ"ו אלול תר"ג. פה
קהלת אומן)

בחינת משה פועליו כלום, כי ה' הפיר
עצתם, ולא תעשינה וידהם תושיה (איוב
ה, יב). כי דיקא מהם למדים שיתקבצו
עדת בני ישראל שהם לפחות עשרה
ויעסקו בדברים שבקדשה שעל-ידי זה
מפרסמים הדעת הקדוש הנ"ל בחינת
מלא כל הארץ כבודו וכו' כנ"ל. וכוה

הלכות ברכת הפרות

הפרות כי אין קבע לפרות, כי זה ידוע
ומבאר כבר שטעם כל המאכלים ובהם
להחיות את האדם נמשך רק מהדעת
והחכמה שמשם כל החיות, כמו שכתוב
(קהלת ז, יב): החכמה תחיה. וכפי חלקי
ניצוצי הדעת שהמשיך ה' יתברך בכל
מאכל ומאכל בן יש בו פה להחיות
ולקיים את האדם. שעל-ידי זה מתקשרות
נפשו בגופו שזה עקר החיות, שזהו
בחינת כלליות העולמות וכו' כנ"ל. ועל-
כן עקר הוא הלחם שרק הוא משיב
ומזין את האדם, כי בהלחם מלכש עקר
כלליות הדעת שהוא בחינת הרמזים
הנ"ל. ועל-כן בהלחם אף-על-פי שאין
מרגישין בו כל כך טעם מתיקות כמו
בשאר פרות ומאכלים, אף-על-פי-כן הוא
עולה על כל המאכלים והוא עקר בלם,
כי כל בחינת מתיקות הדעת המלכש
בכל הפרות והמאכלים בלם כלולים

פח וזה בחינת (חלו קו:) אין מומנין על
הפרות, כי אין קבע לפרות רק
ללחם העשוי מחמשה מינין שרק הוא
משיב ומזין. כי כבר מבאר בהלכות
ברכת המזון (באות עה) שעקר ברכת
המזון הוא בחינת התגלות הרצון
שמתגלה בעת האכילה דיקא על-ידי
כלליות בן ותלמיד שהוא כלליות
העולמות שזוכה כל אחד על-ידי הדעת
הקדוש של הצדיק הרועה האמתי
שעוסק לקבץ את נדחי ישראל שהם
הרחוקים מאד מה' יתברך להשיבם אל
הקדשה וכו'. אשר על-כן עקר ברכת
המזון שהוא התגלות הרצון ביותר הוא
כשיש איזה קבוצ מיישראל לפחות
שלשה. והעקר בשמתקבצים עשרה על
שלחן אחד שאז מומנין בשם וכו', עין
שם היטב. ועל-כן אין ברכת המזון כי
אם על הלחם לבד, אבל אין מומנין על

עקר הארת הדעת והשכל האמתי בלב כל אחד ואחד מגדול ועד קטן בכל מקום ודרגא שהוא, שיתחזק איך שהוא לשוב מכל המקומות רעים שרוצים לדחותו לשם חס ושלום, ולהפרידו מהקבוצין הקדוש חס ושלום לכל ישמע לשום דחיה שבעולם, רק יחזק ידו בה' יתברך ויעמוד על רגליו בכל עז ויאחז עצמו בכל כחו בהקבוצין הקדוש של ישראל שעל-ידי זה לא ימוט לעולם כי הן אל בביר לא ימאם.

ובל זה אי אפשר לבאר בפה כי אם על-ידי בחינת הרמזים הנ"ל שהם בחינת נטיות ידי וכו' וכנ"ל, כי עקר הקבוצין וקיומם הוא על-ידי הרמזים שהם בחינת ידיים, כמו שכתוב (ישעיה מט, כב): הנה אשא אל גוים ידי ואל עמים ארים נסי וכו'. שלעתיד שאז יאיר הדעת האמתי גם בכל הגוים והעמים ויתקבצו כלם אל הקבוצין של ישראל, כמו שכתוב (צפניה ג, ט): כי אז אהפך אל כל העמים שפה ברורה לקרא כלם בשם ה' וכו'. וכמו שכתוב (ירמיה לא, לג): כי כולם ידעו אותי וכו'. וכל זה יאיר בהם על-ידי בחינת הרמזים שפדעת שהם בחינת ידים, בחינת הנה אשא אל הגוים ידי וכו'. וזה בחינת (שמות יז, יא): והיה

בהלחם שבו נעלמים הרמזים הנ"ל שהוא כלליות הדעת ועל-כן באמת בהלחם נעלמין כל המעמים שבעולם וכנ"ל:

ועל-כן אין ברפת הזמון שהוא התגלות הארת הרצון ביותר כי אם על הלחם, כי עקר הארת הרצון מתגלה ביותר על-ידי הקבוצין של ישראל שעל-ידי זה עקר כלליות העולמות וכו'. וכמבאר לעיל שהוא בחינת אין אומרים דבר שבקדשה בפחות מעשרה. וכל מה שמתקבצין קבוצין של ישראל עם קדוש ביותר ועוסקין לגדל ולקדש ולברך את שמו יתברך נכללין העולמות יותר ויותר. וכמו כן מתגלה ומאיר הארת הרצון יותר ויותר:

ועקר הקבוצין האמתי הוא על-ידי הרועה ישראל שבו כלולים כל הצדיקים האמתיים שבכל דור שהוא עוסק לקבץ את ישראל ברעה עדרו ירעה בורעו יקבץ וכו' וכנ"ל. כי הוא עוסק ביישובו של עולם שהוא להאיר הדעת בישראל, שהוא בחינת משה רבנו שהיה רחמן אמתי והוא בחינת הצדיק האמת שבכל דור וכו' כמו שכתוב בתחלת התורה שאנו עוסקין בה שהיא כי מרחמם ינהגם, ענין שם. ועקר הקבוצין הוא על-ידי הרמזים שפדעת שעל-ידי זה

בחינת (משלי יט, ד): אִם נִפְשַׁע מִקְרִית עוֹ וכו'. וְדָל מִרְעֵהוּ וּפְרַדּוֹ וכו', שְׁעַל-יָדֵי זֶה נוֹפֵל חֵם וְשָׁלוֹם לְעֵלְמָא דְּפְרוּדָא שְׁזֵה עֵקֶר כָּלֵל כָּל הַפְּגָמִים בְּיָדָיו. אֲבָל כָּל זְמַן שֶׁהוּא בְּתוֹךְ הַכָּלֵל שֶׁמְקַבֵּץ הָרוּעָה הָאֲמִתִּי יֵשׁ לוֹ תְּקוּנָה לְעוֹלָם:

פמ וְזֶה בְּחִינַת רֹאשׁ הַשָּׁנָה שָׁאוּ כָּל יִשְׂרָאֵל עוֹסְקִין בָּזֶה שֶׁכָּל אֶחָד טוֹרַח וּמִתְנַיֵּעַ לְבֹא לְהַקְבִּיץ הַקְדוּשׁ שֶׁל יִשְׂרָאֵל שְׁזֵהוּ בְּחִינַת בְּתוֹךְ עַמּוֹ אֲנָכִי יוֹשֶׁבֶת, הַנֶּאֱמָר עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב בְּזֵהר הַקְדוּשׁ (חֶלֶק א קס:). וְאִפְלוּ מִכָּל הַכְּפָרִים וּמִקּוֹמוֹת הָרְחוֹקִים מִתְקַבְּצִים אֶל הַמָּקוֹם שֶׁיֵּשׁ קְבוּץ מִיִּשְׂרָאֵל. וְהַעֲקָר כְּשׁוֹזְכִין לְבֹא לְהַצְדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים כְּאִשֶּׁר נִזְהָגִין כָּל יִשְׂרָאֵל לְנִסֵּעַ לְצַדִּיקִים עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה, כִּי עֵקֶר הַקְבִּיץ וְקִיּוּמוֹ הוּא עַל-יָדֵי הַצַּדִּיק הָרוּעָה הָאֲמִתִּי בְּחִינַת מֹשֶׁה כַּ"ל. וְזֶה בְּחִינַת תְּקִיעַת שׁוֹפָר שֶׁהוּא בְּחִינַת רְמִיזָה לְהַתְקַבֵּץ, בְּחִינַת וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא יִתְקַע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל וּבָאוּ הָאֲבָדִים בְּאַרְץ אֲשׁוּר וְהִנֵּדְחִים וכו' (ישעיה כו, ג). וְזֶה עַל-יָדֵי הָרְמָזִים, כִּי תְּקִיעַת שׁוֹפָר בְּחִינַת רְמִיזָה כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב בְּעִנְיַן הַחֲצוּצֹת שֶׁהֵם גְּסִיכֵן בְּחִינַת שׁוֹפָר, כְּמוֹ שֶׁאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל לְעִנְיַן אֲמִירַת הַפֶּסֶק וְתַקְעָתָם בְּחֲצוֹצֶת

כְּאִשֶּׁר יָרִים מֹשֶׁה יָדוֹ וְגַבְרַת יִשְׂרָאֵל. וְדָרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל (ראש השנה כט). שְׁבֹמֶן שִׁיִּשְׂרָאֵל מִסְתַּכְּלִין כֻּלְפֵי מַעֲלָה עַל-יָדֵי הָרַמַּת יָדִים, עַל-יָדֵי זֶה וְגַבְרַת יִשְׂרָאֵל נִגְדַּת עִמְלָק, כִּי עֵקֶר הַהִתְנַבְּרוּת נִגְדַּת קִלְפַת עִמְלָק שֶׁהוּא כָּלֵל הַסְטֵרָא אַחֲרָא כָּלֵל כָּל הַהִסְתָּוֹת וְהַפְתִּיּוּנִים וְהַדְּחִיּוֹת שֶׁל הַיָּצֵר הָרַע וְחִילוּתָיו הוּא עַל-יָדֵי הָרְמָזִים שֶׁהֵם בְּחִינַת הָרַמַּת יָדֵי מֹשֶׁה, שֶׁהוּא הַצַּדִּיק הָאֲמִתִּי הָרוּעָה הָאֲמִתִּי הַעוֹסֵק תְּמִיד לְקַבֵּץ נִדְחֵי יִשְׂרָאֵל עַל-יָדֵי זֶה וְכַ"ל. כִּי בּוֹדֵאֵי אֵי אֲפָשֶׁר לְדַבֵּר עִם אֲלָפִים וּרְבֻכּוֹת נִפְשוֹת בְּאִפְּן שִׁישְׁמַע וְיִבִּין כָּל אֶחָד עֲמֻקּוֹת חֻכְמָתוֹ לְעִמְקָהּ אִיךְ לְהַתְחַזֵּק וכו', כִּי אִם עַל-יָדֵי בְּחִינַת יָדִים שֶׁהֵם בְּחִינַת רְמִיזָה שְׁמֹרְמֵז לָהֶם וּמְקַבְּצֵם עַל-יָדֵי זֶה.

ובן אַחֵר כִּד בְּכָל מָה שֶׁעוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּפִרְטוּיָהּ כָּל יְמֵי חַיָּיו צָרִיךְ לָשׁוּם לְכוּ הֵיטֵב לְהָרְמִיזִים שִׁיתְחַזֵּק לְשֹׂאֵר קְבוּעַ בְּתוֹךְ הַקְבִּיץ וְלֹא יִפְרַד עֲצָמוֹ מֵהֶם אִיךְ שִׁיְהִיָּה, שְׁלֵא יִהְיֶה חֵם וְשָׁלוֹם מֵאוֹתָן שֶׁנֶּאֱמָר עֲלֵיהֶם (קהל א, טו): מַעֲוֵת לֹא יוֹכֵל לְתַקֵּן וְחִסְרוֹן לֹא יוֹכֵל לְהַמְנִיחַ, וְדָרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל זֶה שְׁנִמְנוּ חֲבֵרָיו לְדַבֵּר מִצְוָה וכו'. מִכָּל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן שְׁלֵא יִחַלֵּק עֲלֵיהֶם חֵם וְשָׁלוֹם שְׁזֵהוּ

וזה בחינת שני הקולות של השופר תשר"ת תש"ת תר"ת כפי הרמזים שהם עקר הדעת והמחין שנמשכין על-ידי השופר. ועקר הרמזים שהם קיום הדעת לנצח הוא על-ידי התורה של הצדיק בחינת משה שהוא בחינת כי כל בשמים ובארץ שיכול להאיר בדרי מעלה ודרי מטה ולכללם יחד, מחמת שחודשי תורתו הוא כלליות, כי נלקח משרש נפשות ישראל שלוקחם ומקבצם יחד קדם הדרוש בבחינת ולקח נפשות חכם (כמו שכתוב סימן יג) ועל-ידי זה עיר גברים עלה חכם וירד עז מבטחה, שהיא התורה. ועל-כן נקראת תורה אמתית כזאת עז מבטחה, כי תורותיו ודבריו הקדושים חיים וקמים וכו' לעד ולעולמי עולמים. והם מבטח עז לכל המשים לב לדברי תורותיו ורמזיו לשאר קים במלחמה בתוך הקבוץ הקדוש בכל מה שיעבר עליו, שהוא בחינת מה שכתבנו לעיל (פאות נא) על פסוק ומבני יששכר יודעי בינה לעתים לדעת מה יעשה ישראל וכו', עין שם:

וזהו בחינת החלוק שיש בין אכילת לחם לשאר פרות ומאכלים שעקר השביעה וחיות האדם וקיומו הוא על-ידי הלחם, אבל שארי פרות ומאכלים אף

להשלים פסוקי שופרות וכו'. שלמד אותם שיבינו הרמזים איד להתקבץ על-ידי הקולות, כמו שכתוב (במדבר י, ה): ותקעתם תרועה ונסעו המחנות החנים קדמה ותקעתם תרועה שנית ונסעו המחנות וכו'. ואם באחת יתקעו ונקהלו אליה וכו'. נמצא שהיה להם רמזים איד להתקבץ על-ידי סימני הקולות. וכן המנהג בכל תכסימי מלחמות הגשמיים (שלמדו מישראל מסדר הדגלים, כמוכא בספרים), שעקר קבוצם על-ידי סימנים בחינת רמזים כגון סימני הדגלים שלהם והקולות של חצוצרות ותפים וכו', שעל-ידי זה יודעין איד להתנהג ולהיכן להתקבץ וכו', וזהו בחינת הדגלים הקדושים של ישראל. וכבר מבאר לעיל מזה (פאות מז) שהדגלים הם בחינת קיום הקבוץ של ישראל שצריכין כל אחד ואחד להאיר הדעת הקדוש שהוא יראת שמים בחרו וכו' כמו שמבאר שם. וכל זה הוא על-ידי דגלים שהם בחינת רמזים כנ"ל שמרמזין דגל פלוני כדי שידעו כל אחד להיכן לפנות ולילך וכו'.

וזה בחינת (זכריה י): אשרקה להם ואקבצם 'אשרקה' בחינת רמזים. כי עקר הקבוץ וקיומם במלחמה הארבה של זה העולם הוא על-ידי הרמזים וכו'.

המות. או שאר המאכלים המזיקים:

צא אבל גם בהלמודים הקדושים של חכמת התורה הקדושה יש כמה חלוקים, כי יש שלמודו בנסות כזה ובמח פגום ומקלקל כזה. והוא רחוק מצדיקים אמתיים מאד, אדרבא, הוא חולק ומתנגד עליהם הרבה עד שנאמר על למודו לא זכה - נעשית לו סם מות, כמו שדרשו חכמינו ז"ל (יופא עב): על פסוק: ושמתם - זכה נעשית לו סם חיים, לא זכה נעשית לו סם מות. ומלמודים כאלו נופלים הרבה בבאר שחת ללמוד חכמות חיצוניות כ אשר מצוי בעונותינו הרבים הרבה לומדי תורה שעסקו בלמודי חכמות חיצוניות שנתעו כמו שנתעו רחמנא לצלן. כמבאר הצעקות הגדולות והמרות על זה בכמה וכמה ספרים קדושים:

אך אפלו העוסקים בחכמות התורה ובפולקא לשם שמים כי 'חדי קדשא בריך הוא בפלפולא', אף-על-פי כן אין זה עקר התכלית, כי העקר הוא לאסוקי שמעתתא אלבא דהלכתא כמו שמצינו בהקדמונים שנתרחקו מהפלפול של הבל רק ירדו לעמק ההלכה לאסוקי שמעתתא אלבא דהלכתא. אבל אפלו העוסקים בזה באמת לשם שמים שבודאי

שהם מחיין ומשיבין את הנפש, אבל הוא רק לפי שעה וכל עקר מאכלם פראוי הוא רק עם הלחם בידוע לבל, כי כל טעמי המאכלים וכתם להחיות את האדם הוא על-ידי הדעת כנ"ל. ויש חלוקים רבים בענין הדעת והחכמה, כי יש למודים שיש בהם חכמות גדולות וסברות והמצאות, אבל אינם מועילים אל התכלית כלל. ויש הרבה שמזיקים מאד מאד אל התכלית כגון רב הלמודים של חכמות חיצוניות, כי אף-על-פי שיש בהם הרבה שנצרכין להעולם הזה לענין מלאכות וכו', אבל אינם מועילים אל התכלית הנצחית. והרבה הרבה חכמות שלהם מזיקין מאד מאד לכל העוסקים בהם והכרוכים אחריהם כגון החקירות שלהם בעיונות שנקרא אצלם פילוסופיא אלקות שזה מזיק מאד, כי באים לכפירות גדולות במפרסם. כי אי אפשר לידע ממנו יתברך כי אם על-ידי תורת משה שבכתב ובעל פה כפי מה שמפרשים לנו התנאים ואמוראים וכו' וצדיקי אמת שבכל דור כמבאר בכל הספרים הקדושים ובדברינו הרבה מזה. ומשם מחכמות ולמודים אלה נמשכים טעמי הפרות והמאכלים המזיקים מאד לאדם, כגון המאכלים והמשקאות שהם סם

הוא רק על הלחם שהוא עקר הקביעות סעדה, כי יש בו כח להחיות את האדם ולקיימו כל ימי חייו. אבל אכילת הפרות ושאר מאכלים אף-על-פי שיש בהם טעמים ערכים ומתוקים מאד שנמשכין מהדעת שממש כל הטעמים שבעולם כנ"ל, אבל כל טעמם ומתיקותם נמשך מהדעת של התורה שמחיה את האדם רק לפי שעה, כנראה בחוש שאכילת פרות ושאר המאכלים אינם מושביעים את האדם רק מחיין ומשיבין את הנפש לפי שעה. והווי בחינת הלמודים של התורה שמחיין את העולם באמת, אבל הוא רק לפי שעה, ואף-על-פי שגם זה טוב מאד ויש שיכולים לחיות בוה כמה זמנים, אבל אין זה קיום כל בני-אדם לנצח, כי עקר הקיום לנצח הוא על-ידי התורה הקדושה שמאירה בעולם קיום התורה' לדורות עולם, כמו משה רבנו עליו השלום שנאמר בו (שמות יט, ט): וגם כך יאמינו לעולם.

ועל-כן אין מזמנין על הפרות, כי אין קבע לפרות, כי עקר קביעות הקבוצין על השלחן אשר לפני ה' שזהו ברפת הזמן בחינת הארת הרצון שנמשך מהרמזים וכו', הוא על-ידי בחינת אכילת לחם שהיא בחינת נהמא דאורייתא שהוא

אשרי להם אשרי חלקם, אבל עדן אין זה תכלית השלמות, כי עקר התכלית בשלמות הוא הלמוד הקדוש שמביא לידי מעשים טובים ומדות ישרות ולשוב מעברות להציל את ישראל מהעוונות שזה עקר הרחמנות על ישראל כנ"ל, כי לא המדרש הוא העקר אלא המעשה (אבות פ"א מ"ז). וכמו שאנו מבקשים בכל יום (בכרפת "אהבת - עולם"): ותן בלבנו בינה להבין ולהשכיל לשמע וללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים וכו'. כי העקר הוא הלמוד הקדוש שמכנים קיום התורה בישראל. והעקר שתתקיים התורה והמצוות אצל כל אחד ואחד כל ימי חייו בכל מה שיעבר עליו.

וזוה עקר לחמה של תורה בחינת (משלי ט, ה) "לכו לחמו בלחמי". ומשם נמשך כח הלחם שהוא עקר השביעה והסעדה, כי אין הסעדה נקראת אלא על שם הלחם, כמו שאמרו רבותינו ו"ל (והר חלק ג קמט): כי כח הלחם נמשך מדעת הקדוש הזה שכלולים בו כל הרמזים שעל-ידי זה עקר קיום הדעת בלב כל אחד שעל-ידי זה עקר קיום הקבוצין כנ"ל שממש כל הטעמים שבעולם שכלולים בלחם כנ"ל. ועל-כן עקר ברפת הזמן שהוא עקר הארת הרצון בשלמות יותר

כי באמת המשל והנמשל הכל אחד, כי חיות הלחם והפרות והמאכלים הכל מהתורה. ועל-כן כפי שרשם בתורה בן יש בהם כח להחיות את האדם ולקנימו וכמו בן תקנו רבותינו ו"ל לברך ולזמן עליהם וכנ"ל:

צב ועל-כן מבאר בשלחן ערוך (סימן קצט, ס"ב) שלענין צרופ לזמן מצטרף אפלו על-ידי אכילת פרות ומאכלים. ואפלו להחולקים בזה בזמן שלשה, אבל בזמן עשרה הכל מודים שמצטרפים על-ידי כל דבר מאכל, הינו כנ"ל. כי לענין צרופ אל הקבוץ הקדוש יכול להצטרף אפלו על-ידי פרות ושאר מאכלים, כי עם בחינת הלחם שהוא עקר השביעה והקיום הכל מצטרף לטובה וכנ"ל. אך בזמן שלשה יש פלגתא מחמת שאין שם עדן בהתחלת הקבוץ כי אם שנים שאוכלים לחם ביחד ורוצים לצרף השלישי לזמן בשלשה על-ידי אכילת פרות, על-כן יש דעות שאינו מצטרף כי אין כח לצרפו מחמת שהם בעצמן אינם בכלל קבוץ, כי הקבוץ הפחות הוא על כל פנים שלשה שהם בחינת שלש קדשות כנ"ל לענין זמן שלשה (כמו שכתוב באות עו). אבל בקבוץ עשרה שיש כבר רבא דמנכר שהם

בחינת הלמוד המביא לידי מעשה המכנים קיום התורה לגצח כנ"ל. אבל אכילת פרות אין בהם קביעות כי אין מחיין רק לפי שעה, כי נמשכין מהלמוד הנ"ל שאינם מחיין ומקמין את העולם כי אם לפי שעה אבל לא לדורות. ועל-כן אין מזמנין עליהם לבר. ועל-כן כל אכילת הפרות ושאר המאכלים הוא רק עם הלחם שהוא עקר הסעודה, כי כשמצטרפין עם הלחם אזי דיקא יש להם כח גדול להשביע ולהחיות את האדם כנראה בחוש, הינו שכל הלמודים הנ"ל של התורה שהם בבחינת פרות כל תקונם בשלמות הוא כשמצטרפים עם בחינת נהמא דאורייתא, דהינו כשמתקברים להצדיק האמת ולתורתו הקדושה שהיא בחינת לחמה של תורה שכלולים ונעלמים בה כל המטעמים של תורה, כמו שאמרו רבותינו ו"ל על משה רבנו עליו השלום וכמה צדיקים שהיו יודעים כל מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש. והכל כלול בתורתם הקדושה. והעקר שתורתם מביאה לידי קיום התורה לגצח. ואז הוא עקר תקון כל הפרות והמאכלים ואז הם מטעמים את הלחם ומחיין ומשביעין את האדם הינו כנ"ל. והבן היטב לדמות המשל לנמשל,

ושמונה דברים שהתורה נקנית בהם, במעוט תענוג. כי הצדיקים הנמורים משברים תאות אכילה לגמרי, ובפרט גדולי מבחרי הצדיקים ששברו תאות אכילה בתכלית עד שזכו שלא נהנו מאכילתם אפלו כחוט השערה, רק זכו לבחינת צדיק אכל לשבע נפשו בחינת והשביע בצחצחות נפשך וכו'. אשרי להם וכמוכן בהתורה תקעו ב' (בלקושי תנינא סימן ה).

ועל-בן באמת וכו' לחיות חיים טובים על-ידי אכילתם לחם ומים, כמו שכתוב בספורי מעשיות (מעשה יג משכנה בעטלירם) בהמעשה של היום שני בענין החרש שהיה חי חיים טובים על-ידי שהיה אוכל לחם ומים וכו'. אבל גם שארי הבשרים הרוצים לילך בדרך התורה צריכים על כל פנים להרגיל עצמם ללכת בעקבותם. ועל כל פנים צריכים למעט באכילת הפרות ושאר מאכלים, ועקר מאכלו יהיה פת במלח שהיא דרבה של תורה, כי באמת יכולין להרגיש בהלחם טעם כל המאכלים שכלולים בו. וכמו שגם באנשים הנסים יש שמתענגים מאכילת לחם ומים יותר מהשרים שאוכלים מעדני מלכים, והם באמת בעלי כח ובעלי קומה יותר

שבעה אוכלי פת, אז בודאי מצטרף עמהם שלשה אפלו על-ידי פרות וכו' מאחר שכבר יש קבוצ של השבעה אוכלי פת, על-בן בודאי מצטרפין עמהם על-ידי פרות, כי על-ידי בחינת הלמוד הקדוש שהוא קיום התורה שהוא בחינת לחם של תורה על-ידי זה מצטרפין ונתתקנין כל המאכלים. ויש בהם כח להשביע את האדם עד שיאיר שם הארת הרצון ביותר שזהו בחינת ברכה הזמון בעשרה וכו"ל: **צג וזה בחינת מנהג ישראל** שאוכלין בראש השנה לחם עם דבש, כי טובלין פרוסת המוציא בדבש, כי עקר האכילה של האדם צריך שתהיה רק לחם עם מלח, כי כך היא דרבה של תורה פת במלח תאכל (אבות פ"ו מ"ד). כי באמת בהלחם ומלח כלולים כל המעשים וכל המיתקות של כל הפרות וכל המאכלים שבעולם. וכמבאר לעיל מזה. כי הלחם שרשו וחיותו מבחינת הרמזים של הדעת שהיא עקר וכלל כל טוב טעם הדעת שמשם טעמי כל הפרות וכו' וכו"ל. כי באמת צריך האדם למעט בתאות הטבע, וכמו שכתב בחרוזים שלו ז"ל (בתחילת "לקושי מוהר"י): נאכל לבד לקיום גופנו ונמעט תאות טבענו. וכמו שכתוב במשנה (אבות פ"ו מ"ה) בארבעים

(דברים ח, א): ויענך וירעבך ויאכלך את
המן אשר לא ידעת וכו'. המאכלך מן
במדבר וכו' למען ענותך ולמען נסותך
וכו'. וכן כתיב (שמות טו, ד): הגני ממטיר
לכם לחם מן השמים למען אנסנו הילך
בתורתי אם לא וכו'. וכן עוד בכמה
פסוקים נאמר שאכילת המן היה נסיון,
הינו כנ"ל. והוא ענין שאמרו רבותינו ו"ל
(יומא עד): על זה: אינו דומה רואה ואוכל
לאינו רואה ואוכל וכו', הינו שהחולקים
על המן רצו שיראו דיקא פניניהם כל
המאכלים מוכנים ומסדרים לפנייהם
ולאכלם ולא רצו לאכל המן ברצון טוב
ולהרגיש בו כל הטעמים. ומאחר שלא
רצו להרגיש בודאי לא הרגישו, על-כן
בזו אותו וחסאו בזה הרבה שזהו החטא
של המתאוננים המבקשים תואנה לפרש
מן המקום שעל-ידי זה מתו הרבה וקראו
למקום ההוא קברות התאונה, כי שם
קברו את העם המתאונים וכו' (דברים י,
לד). אבל גם עתה נעשה בזה הרבה אצל
כל אדם הרוצה לילך בדרך של תורה
וכנ"ל. ועל-כן בשעת ברכת המוציא
צריכים למבל פרוסת המוציא במלח
דיקא, כי זה עקר האכילה והשביעה ושם
כל הטעמים וכו' כנ"ל:

צד אבל בראש השנה מטבילין פרוסת

מהשרים, מכל שכן בקדשת ישראל
והתורה שיכולין להרגיל עצמו להחיות
את עצמו בלחם ומים עד שירגיש בו כל
הטעמים. וכמו שמוכן בהמעשה של
החכם והתם (ספורי מעשיות מעשה ט),
שעל כל מאכל שרצה לאכל צוה להביא
לו חתיכת לחם ושבח מאד המאכל
ההוא פאלו אוכלו ממש, כי באמת כן
הדבר שבהלחם געלמים בו טעמי כל
המאכלים. ואם ירצה יוכל הפרות וכו' ל.
להרגיש בו כל הטעמים של כל הפרות
וכנ"ל. וכן מובא בזהר הקדוש ששביעת
האדם תלוי ברצונו כמו שכתוב שם:
ורעותא דשבעא שויה עלוהי וכו'. (וזהו
שמות קנ"ג) וכן הוא לענין טעמי המאכלים
שתלוי ברצונו שאם ירצה להסתפק
בלחם יוכל להרגיש בו כל הטעמים
שירצה.

וזה בחינת (תנחומא בשלח כ) לא נתנה
תורה אלא לאוכלי המן. כי המן
היה בו כל הטעמים שרצה האדם, אבל
כפי המוכן בהתורה הוא שגם אז היה
להם בחירה ברצונם על זה, כי הרשעים
שבוזו את המן לא היו רוצים להרגיש בו
כל הטעמים, על-כן בזו אותו ואמרו
(במדבר כא, ה): ונפשנו קצה בלחם
הקלוקל, וכן הרבה. ועל-כן באמת נאמר

הגוף, שהוא בעצמו בחינת חכמות חיצוניות של זה העולם שיש בהם מתיקות השכל. אבל הוא שלא להזעיל אל התכלית הנצחי, אדרבא, מוסיף הרבה וכן"ל. וכמפרש בתורה, כמו שכתוב (בראשית ג, ו): ותרא האשה כי טוב העץ למאכל וכי תאוה הוא לעינים ונתחמד העץ להשכיל ותקח מפיו ותאכל. הינו כנ"ל. כי טעם השכל וטעם האכילה הם בחינה אחת, כי שרש טעם של המאכל נמשך מהדעת כנ"ל. על-כן כפי האכילה כן נמשך הדעת (וכמו שכתוב בהתורה "ויהי הם מריקים שקהם" בסיון יז עין שם ובמקום אחר (לקושי מוהר"ן קמא נח), וד' ותברך הזהיר את האדם שלא לאכל מעין הדעת כי ביום אכלך ממנו מות תמות. כי זה המאכל אינו מביא חיים הנמשכין מחכמה אמיתית שהוא בחינת 'החכמה תחיה' רק הוא נמשך משכליות חיצונים שגוראים מתוקים בתחלתם ואחריתם דרכי מות. שזהו בחינת כי טוב העץ למאכל וכי תאוה הוא לעינים ונתחמד העץ להשכיל. כי הם בחינה אחת, כי טעם מאכל של העץ וטעם השכל הנמשך משם הכל אחד וכלם הם רק תאות עולם הזה.

והנחש שהיה ערום מכל, ופקח להרע

המוציא בדבש, לרמוז שאנו מתקנין עתה חטא אדם הראשון שהיה ביום זה שעקר חטאו היה באכילה שאכל מעין הדעת. וכן חטאי כל בני-אדם שצריכין לתקן עתה בראש השנה שהוא ראשון לעשרת ימי תשובה. ואנו מרמזים שבכח הצדיקים אנו מתקנים כל החטאים וזוכין לתשובה שלמה עד שזוכין להמתיק ולתקן תקף הגבורות שהם בחינת דבש כמובא בכונות (דרוש ז) עד שהדבש הוא בבחינת המן שנאמר בו (שמות טו, לא): וטעמו כצפיתת בדבש. שהיה בו כל מתיקות הטעמים, כי כלל כל המתיקות שבכל הפרות והמאכלים הוא בחינת דבש כנ"ל. ואנו אוכלין פרוסת המוציא עם דבש הזה, להורות שתקנתנו לזכות לבחינה הנ"ל לאכל הלחם בבחינת מן להרגיש בו כל מתיקות הטעמים שבעולם שהם בחינת דבש כנ"ל, כי באמת בהלחם נעלמים כל הטעמים שבעולם, כי חיותו מהרמזים שפדעת האמתי של הצדיקים שהוא קיום התורה לנצח וכו' כנ"ל שבו כלולים כל הטעמים של כל השכליות והחכמות שבעולם וכו' וכן"ל:

צה כי עקר חטא אדם הראשון היה בענין זה שנמשך אחר ערבות והמתיקות של עין הדעת, שהוא תאות

זה כמה ספרים קדושים כמו בספר עבודת הקדוש וכו' ובשל"ה הקדוש וכו'. וכמו שכתוב מזה בלקוטי תניינא (סימן יט):

אבל אנו מזהירים על כל זה. ועל-כן אנו מזהירין שיהיה כל אכילתנו על-פי התורה, כמו שכתוב (תהלים מ, ט): ותורתך בתוך מעי וכמו שפרש רש"י שם: כל מאכלי על פיה. כי אנו צריכין לאכל כל המאכלים בקדשה על-פי התורה ולכרף על כל דבר תחלה וסוף כדי שנובה על-ידי האכילה לקבל חיות שהוא שכל דקדשה. שעקר השכל הוא חכמות התורה הקדושה שעקרה הוא הלמוד המביא לידי מעשה לידי קיום התורה לגצח וכו"ל. ועל-כן עקר האכילה צריך להיות לחם ומלח כנ"ל, כי שרשם נמשכים מלמוד הקדוש הזה ובו כלולים כל הלמודים שבעולם שהם בחינת כל מעמי הפרות והמאכלים שבעולם וכו"ל.

אבל עכשו בראש השנה צריכין לזכות לתשובה להפך הכל לטובה בכח הצדיקי אמת שפרשו עצמן מכל תאוות עולם הזה לגמרי. ועל-כן אוכלין לחם עם דבש בכרפת המוציא, להורות שאנו מצפין לזכות לשנה טובה ומתוקה שהוא לזכות לתשובה ומעשים טובים שהוא

מאד, הסיתם על זה, כמו שכתוב (בראשית ג, ה): כי ידע אלקים כי ביום אכלכם ממנו ונפקחו עיניכם והייתם באלקים וכו'. שזהו בחינת המעשה הרע הנעשה תחת השמש עתה בדורות האלו. שנמשכים בחכמות חיצוניות שנמשכין מזהמת הנחש שהחכמים שלהם משקעים בכל התאוות שבעולם ומפתים ומסיתים ומדיחים להיות כרוך אחר מתיקות השכל של אלו החכמות שהם בחינת מתיקות המאכלים המזיקים המביאים מיתה לעולם וכו"ל, שעל זה נאמר (משלי ה, א): כי נפת תפונה שפתי זרה וחלק משמן חכה ואחריתה מרה כלענה וכו'. שזה נאמר על חכמות חיצוניות כמו שפרשו רבותינו ו"ל שם. שזהו בחינת כי טוב למאכל ונחמד להשכיל, כי הכל אחד, כי כל חכמתם נמשך מתאוות, כי כמו שיש להם תאוה לאכילה ושארי תאוות כן יש להם תאוות רעות לחכמתם הרעה. וזה שאמר להם הנחש והייתם באלקים. זהו ממש מה שמבאר בספריהם שעל-ידי חכמות שלהם יכולים לבוא אל התכלית שלהם שהוא לבוא אל תכלית חכמות שלהם וכו'. שהוא אצלם שנוכלל נפשם באלקים שהוא השכל הפועל כמובן בספריהם. וכמו שצוהקין מרה על

שכל בשכל האמתי שהוא השכל של קיום התורה שיהיה כל חכמתו ושכלו רק להבין עצות שיביאו לידי קיום התורה לנצח. שזהו בחינת (תהלים קיא, י) ראשית חכמה יראת ה' שכל טוב לכל עשיהם. וכתוב (איוב כח, כח) הן יראת ה' היא חכמה וכו'. וכל זה הוא בחינת היד האוחזת בשופר וכנ"ל. כי גם קולות השופר הם בחינת רמזים הנ"ל וכנ"ל:

צו כי בראש השנה אז עקר הקבוץ הקדוש שמתקבצין כל ישראל בבתי בנסיות ובבתי מדרשות. והעקר מה שמתקבצין אצל הצדיקי אמת שהם בחינת משה שהוא עקר הרועה האמתי המקבץ נדחי ישראל וכו' כנ"ל, שמתורתו הקדושה נמשכין כל הרמזים של הדעת הקדוש שמרמזין לכל אדם בכל מקום ודרגא שהוא ואפלו בתכלית היורדה חס ושלוש, מרמז לו שם גס-כן רמזים לשוב משם וכו'. ועל כל פנים שלא ישתקע יותר חס ושלוש וכו'. ועל-כן אז בראש השנה מאירין הרמזים ביותר, כי על-ידי זה עקר התשובה שזוכין בראש השנה על-ידי שמצטרפין אל הקבוץ הקדוש על-ידי הרמזים וכנ"ל. על-כן מנהג ישראל תורה שאוכלין או פרוסת המוציא לחם עם דבש. כי אז בכח הצדיקים הנ"ל

עקר הטוב. שנוקה שיהיה נכלל הדבש בהלחם שנוקה להרגיש כל מתיקות הטעמים שבעולם שהם בחינת דבש להרגיש כלם בתוך אכילת לחם שזהו בחינת אכילת המן, שזהו בחינת שופר שהוא בחינת קבלת התורה שמזכירין בראש השנה בחינת אתה נגלית וכו'. כי לא נתנה תורה אלא לאוכלי המן וכו' כנ"ל.

ועל-כן מבאר בכונות האר"י ז"ל שדבש מרמז בש"ו של שופר שעולה דבש. ועם היד האוחזת בשופר הוא ש"ך וכו'. ועל-ידי זה המתקת הדינים. ועל-פי דרכנו מרמז בזה ענין הנ"ל שעקר התקון על-ידי הרמזים של הדעת וכנ"ל ששם כלולים כל הטעמים שבעולם שהם בחינת דבש. וזה בחינת היד האוחזת בשופר שהוא בחינת רמזים, בחינת נטיתי ידי כנ"ל. והיא מתקנת את הדבש, כי עקר תקון כל המתיקות המדמה של זה העולם הוא על-ידי הרמזים כנ"ל שעל-ידי זה מבינים להרגיל עצמו לפרש ממנו ולהסתפק במעוט בבחינת (משלי כה, מז): דבש מצאת אכל דרך פן תשבענו והקאתו וכו' עד שיזכה שיכללו כל הטעמים בהלחם. וכמו כן יהיו נכללים כל הטעמים של כל מיני

ולזכך עצמנו מזהמת מצרים שהיינו שם בגלות שנמשך מחטא אדם הראשון כמובא. ועל-כן אסור אז החמין, כי אי אפשר לבררו אז וכו'. על-כן צריכין לאכל מצה שהוא בחינת מן שהיו בו כל הטעמים שהוא בחינת הדעת של משה הרועה האמתי וכו' וכנ"ל. רק בשביעי של פסח שהיה בו קריעת ים-סוף שאז מאיר ביותר הדעת הנ"ל שהוא בחינת זה הים גדול ורחב ידים שהם בחינת הרמזים, אז התר החמין, כי אז יכולים לבררו ולתקנו לאכילת ישראל על-ידי שקבלו אסותא תחלה שהוא המצה שהוא בחינת מן שעל-ידי זה יכולים לזכות אחר קריעת ים-סוף, הינו אחר שביעי של פסח לאכל לחם חמין בבחינת מן וכנ"ל (באות לד).

ובשבעות שהוא מתן תורה שעל-ידי זה עקר התגלות הדעת של משה, שעל-ידי זה עקר כלליות העולמות, שעל-ידי זה מאיר הרצון ביותר כנ"ל, על-כן אז מביאין שתי הלחם במקדש מחמין דיקא, כי אז מאיר הארת הרצון מאד על-ידי הלחם חמין דיקא שמביאין במקדש על-ידי הרמזים שנעלמין בהלחם, כי דיקא על-ידי הרמזים נתתקן הדעת עד שיכולין

נכלל כל מיני מתיקות שהוא בחינת דבש בתוך הלחם שזהו בחינת שכל מיני טעמי הדעת נכללין בעקר הדעת שהוא הדעת של קיום התורה לנצח שזהו בחינת (תהלים קיט, טו): טוב טעם ודעת למדני וכו' שאומרים קדם השופר וכנ"ל:

צו וזה בחינת (ויקרא ב, יא): כי כל שאור וכל דבש לא תקמירו ממנו אשה לה' קרבן ראשית תקריב אותם וכו'. וכל קרבן מנחתך במלח תמלח וכו'. ופרש רש"י: ומה יש לך להביא מן השאור ומן הדבש, קרבן ראשית, שהם שתי הלחם שבאים מן החמין, ובכורים הבאים מן הדבש וכו'.

כי כל הקרבנות באין רק מצה שהוא בחינת מן שהיו בו כל הטעמים, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (קדושין לח): ענה שהיא מצה שהוציאו ישראל ממצרים טעמו בה טעם מן. כי כל הקרבנות באין לכפר על החטאים של הכלל או הפרט. וכל החטאים נמשכין מחטא אדם הראשון שאז נמשך זהמת הנחש על-ידי אכילת עץ הדעת טוב ורע שהוא בחינת אסור חמין כמובא בחינת חמוץ המח דסמרא אחרא שהוא חכמות חיצוניות ומחשבות רעות וכו'. ומחמת זה אסור חמין בפסח, כי אז צריכין לטהר

מֵאֲלוּל וְעַד יוֹם-כְּפוּר. וְהֶעֱקַר בְּרֹאשׁ
הַשָּׁנָה שָׂאֵז הַתְּחֵלֶת עֲשֶׂרֶת יָמֵי תְּשׁוּבָה
וְאֵז הַתְּחֵלֶת הַשָּׁנָה וְאֵז הוּא יוֹם שְׁנִבְרָא
בּוֹ אָדָם הָרִאשׁוֹן וְחֵמָּא וְשִׁב בְּתְּשׁוּבָה
שְׁעַל-יְדֵי זֶה נִקְבַּע זֶה הַיּוֹם לְדוֹרוֹת כְּמוֹ
שְׁאֲמְרוּ רַבּוּתֵינוּ ז"ל. וְעַל-כֵּן אֵז עוֹסְקִין
הַצְּדִיקִים בְּזֶה הַתְּקוּן בְּיוֹתֵר עַל-יְדֵי
הַקְּבוֹיִן שֶׁל יִשְׂרָאֵל שְׁמִתְקַבְּצִין אֲלֵיהֶם
וְכֵן"ל. וְעַל-כֵּן אוֹכְלִים אֵז כָּל אֶחָד בְּבִיתוֹ
לֶחֶם וּדְבִשׁ, כִּי הַדְּבִשׁ נִכְלָל בְּהַלֶּחֶם וְכו'.

וְזֶה שְׁנִסְמָךְ לָזֶה: וְכָל קָרְבַּן מִנְחָתְךָ
בְּמִלַּח תִּמְלַח וְלֹא תִשְׁבִּית מִלַּח
בְּרִית אֱלֹקֶיךָ וְכו'. שְׁמִפְלִיג מְאֹד בְּשִׁבְחַת
הַמִּלַּח שֶׁבֵּרַת עִמּוֹ בְּרִית עוֹלָם לְהוֹרוֹת
וּלְהוֹדִיעַ שְׁאֵף-עַל-פִּי שְׁצוּהָ לְהִבִּיאַת קָרְבַּן
רִאשִׁית מִשְׁאֹר וּדְבִשׁ, אֶף-עַל-פִּי-כֵן עֶקֶר
הַתְּקוּן עַל-יְדֵי הַבְּרִית מִלַּח שְׁעַל יְדוֹ עֶקֶר
הַתְּקָשְׁרוֹת הָעוֹלָמוֹת כֵּן"ל (בָּאוֹת סא). וְכָל
הַמַּעֲמִים נִמְשָׁכִים מִשֵּׁם כֵּן"ל (בָּאוֹת סב).
וְעַל-כֵּן גַּם בְּאַכִּילַת חֵל עֶקֶר הַתְּקוּן לְאַכֵּל
פֶּת בְּמִלַּח שֶׁהִיא דְּרָכָה שֶׁל תּוֹרָה. רַק
בְּשִׁבְעוֹת לְבַד מִבִּיאִין קָרְבַּן רִאשִׁית
מִשְׁאֹר וּדְבִשׁ. וְכֵן בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה אוֹכְלִין
פְּרוֹסַת הַמּוֹצִיא עִם דְּבִשׁ מִחֻמַּת שָׂאֵז
נִתְעוֹרֵר קוֹל שׁוֹפֵר שֶׁהוּא בְּחִינַת מִתֵּן
תּוֹרָה וְקְבוֹיִן נִדְּחִים וְכו' וְכֵן"ל. אָבֵל עֶקֶר

לְהַחְמִיץ מִחוּ בַּקֶּדְשָׁה לְהַשִּׁיג מִזֶּה שִׁישִׁיג
עַל-יְדֵי זֶה, וְאֶף-עַל-פִּי-כֵן לֹא יֵצֵא חוּץ
לְגִבּוֹל חֵם וְשָׁלוֹם כָּלָל. וְעַל-כֵּן אֵז מִבִּיאִין
גַּם דְּבִשׁ שֶׁהוּא בְּחִינַת כָּלָל הַמִּתִּיקוֹת
שֶׁהוּא הַמַּעֲמֵם שֶׁל כָּל הַפְּרוֹת וְהַמֵּאכְלִים
שְׁנִפְגָּמוּ עַל-יְדֵי חֵמָּא אָדָם הָרִאשׁוֹן.
וְעַתָּה נִתְתַּקְּנוּ עַל-יְדֵי קְבִלַת הַתּוֹרָה עַד
שְׁמַאִיר גַּם בָּהֶם הָאֶרֶת הָרָצוֹן, וְנִכְלָל
הַדְּבִשׁ בְּהַלֶּחֶם שֶׁהוּא בְּחִינַת (וַיִּקְרָא ב, יב)
קָרְבַּן רִאשִׁית תִּקְרִיב אוֹתָם לַה' בְּשִׁבְעוֹת.
כִּי הַדְּבִשׁ, שֶׁהוּא כָּלָל מִתִּיקוֹת הַמַּעֲמִים,
נִכְלָל בְּהַלֶּחֶם שֶׁבּוֹ נִעְלָמִים כָּל הַמַּעֲמִים,
כִּי שֵׁם נִעְלָמִים עֶקֶר הַרְמָזִים וְכו' וְכֵן"ל.
וְעַל-כֵּן בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה שָׂאֵז חוּזְרִין
וּמִשְׁמִיכִין בְּחִינַת קְבִלַת הַתּוֹרָה שֶׁהִיא
עַל-יְדֵי קוֹל שׁוֹפֵר וְעַל-כֵּן אוֹמְרִים אֵז:
אִתָּה נִגְלִית וְכו', עַל-כֵּן אֵז אוֹכְלִין לֶחֶם
עִם דְּבִשׁ שֶׁהוּא בְּחִינַת מִשְׁאֹר וּדְבִשׁ
שְׁמִבִּיאִין מֵהֶם קָרְבַּן רִאשִׁית בְּשִׁבְעוֹת
בְּזִמָּן מִתֵּן תּוֹרָה שֶׁהוּא כְּלָלִית הָעוֹלָמוֹת
וְכו' כֵּן"ל, כִּי עַתָּה נִתְתַּקְּנוּ וְנִתְבָּרְרוּ
הַשְּׂאֹר וְהַדְּבִשׁ בְּיוֹתֵר שִׁיבּוּלִין לְאַכְלֵם
בַּקֶּדְשָׁה גַּם חוּץ לְמִקְדָּשׁ.

כִּי עֶקֶר הַתְּקוּן שֶׁל מִתֵּן תּוֹרָה נִמְשָׁךְ
בְּיוֹתֵר בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, כִּי אַחֵר קְבִלַת
הַתּוֹרָה בְּשִׁבְעוֹת קִלְקְלוּ עַל-יְדֵי חֵמָּא
הָעָגֹל, וְהַתְּקוּן הוּא בְּמִ"ם יָמִים הָאַחֲרוֹנִים

לכללם בלם בלחם שהוא חטה ושעורה כנ"ל. ועל-כן זית שמן ודבש נמשכין ונחשבים אחר חטה ושעורה ויחד עליהם ישבח הארץ בפרטיות על-ידי ארץ בתרא ששבח ארץ-ישראל עמהם שהוא ארץ זית שמן ודבש, כי הם כלל טעמי הפרות, כי הם בבחינת מן שנקרא על שמם וכו' וכן"ל. ועל-כן הם נמשכים ונחשבים אחר חטה ושעורה שהם כלל החמשת מיני דגן שעושים מהם לחם וכן"ל.

והעקר לתקן הדבש שהוא עקר מתיקות הטעמים שדרבן של הנערים וחסרי הדעת להמשיך אחריו. וזה מרמז במקרא זה שהתחיל בחטה וסוים בדבש, כי סופו נעוץ בתחלתו לרמז שעקר תקון המאכלים הוא בארץ-ישראל שישם בלליות העולמות כנ"ל שעל-ידי זה נתתקן חמא אדם הראשון שפגם באכילה ונמשך אחר בחינת מתיקות העץ הדעת שהוא בחינת דבש, כי על-ידי קדשת ארץ-ישראל בחינת קדשת רמזו הדעת הקדוש הנ"ל על-ידי זה נכלל דבש בחטה שהוא בלליות כל מתיקות הטעמים שהוא בחינת דבש שנכלל בחטה שהוא ראש וכלליות כל מיני לחם הנעשים מחמשה מיני דגן וכן"ל. ועל-כן כתיב בארץ-ישראל שם בפרשה (דברים

התקון על-ידי בחינת ברית מלח עולם וכו' כנ"ל. ועל-כן: על כל קרבנד תקריב מלח. וכן באכילת חל עקר תקון האכילה הוא פת במלח וכן"ל:

צח וזה בחינת מה שפרות ארץ-ישראל קודמין לברכה, כי שם הבית-המקדש שעל-ידי זה עקר הכלליות שעל-ידי זה עקר הארת הרצון שזה עקר חשיבות המאכל וכן"ל. וזה בחינת מה שאמרו רבותינו ז"ל (ברכות מר.) לענין שכל הקודם בפסוק מקדם לברכה, שארץ בתרא הפסוק הענין, ועל-כן זיתים קודמין לשעורין. ותמרין, שהם נקראים בפסוק זה דבש, הם קודמין לגפן שהם ענבים. נמצא שזיתים ותמרים הם נמשכים ונחשבים אחר חטה ושעורה שעושים מהם לחם, כי זה העקר לכלל שמן ודבש בלחם של חמשה מינין שכלולים בחטה ושעורה. כי המן שהיה בו כל הטעמים נקרא דבש (ושמן) כמו שכתוב (שמות מז, לא): והיה טעמו כצפוחת דבש וכן"ל. וכן נקרא שמן, כמו שכתוב (במדבר יא, ח): והיה טעמו כטעם לשד השמן. וכתוב (יהואל מז, יט): סלת ושמן ודבש האכלתיד. כי שמן כלל כל השמנונית. ודבש כלל כל המתיקות שזהו כלל כל הטעמים שבפרות. וצריכין

שְׁמַקְבֵּץ נִדְחִים וְכו' כנ"ל. וכן ביום-כפור מְפִיסִין זֶה אֶת זֶה כְּדִי שִׁיְהִי שְׁלוֹם בֵּין כָּל יִשְׂרָאֵל שְׁזֶה עֶקֶר קִיּוֹם הַקְּבוּץ שֶׁלֹּא יִהְיֶה בִּיְנֵיהֶם פְּרוֹד לְבָבוֹת וּמַחֲלָקָת חֵם וְשְׁלוֹם, שְׁמֹהֲרִים הַקְּבוּץ חֵם וְשְׁלוֹם.

וְזֶה בְּחִינַת סְבוֹת שְׁעוֹשִׁין אַחֵר כֶּה, בְּחִינַת סֶכֶת שְׁלוֹם, בְּחִינַת עֲנִי כְבוֹד שִׁשָּׁם הָיוּ מְקַבְּצִים כָּל שְׁשִׁים רְבוּא נִפְשוֹת יִשְׂרָאֵל. וְהַעֲנִי כְבוֹד הָיוּ בּוֹכוֹת אֶהְרֵן הִכְהֵן שֶׁהָיָה אוֹהֵב שְׁלוֹם וְרוֹדֵף שְׁלוֹם אוֹהֵב אֶת הַבְּרִיּוֹת וּמְקַרְבֵּן לַתּוֹרָה (אֲבוֹת פ"א, מ"ב) שְׁזֶה עֶקֶר קִיּוֹם הַקְּבוּץ וּקְדֻשָּׁתוֹ כְּדִי לְהַמְשִׁיךְ הַדַּעַת הַקְּדוּשָׁה הַנ"ל שֶׁהוּא כְּלָלִיּוֹת הַעוֹלָמוֹת שֶׁהוּא בְּחִינַת כֹּהֵן וְכו' כנ"ל (בִּאֲוֹת נט). וְזֶה בְּחִינַת (וַיִּקְרָא כג, מב): כָּל הָאֲזָרָח בְּיִשְׂרָאֵל יֵשְׁבוּ בַּסֶּכֶת לְרִמּוֹ עַל כָּלֵל נִפְשוֹת יִשְׂרָאֵל שְׁמֹתִקְבָּצִין לַתּוֹךְ סֶכֶת שְׁלוֹם. וְעַל־כֵּן נִכְנָסִין כָּל הַשְּׂבָעָה רוּעִים לַתּוֹךְ הַסֶּכֶת, כִּי הֵם בְּחִינַת כָּלֵל כָּל הַרוּעִים הָאֲמִתִּיִּים שֶׁבְּכָל דּוֹר שֶׁהֵם בְּחִינַת כְּרֶעֱה עֲדָרוּ יָרַעַה כּוֹרְעוּ יָקְבֵץ טָלָאִים וְכו'. שֶׁהֵם עוֹסְקִין לְקַבֵּץ כָּל הַנִּדְחִים וּלְקַיֵּם הַקְּבוּץ לְדוֹרוֹת עוֹלָם וְכו' וְזֶה בְּחִינַת מַה שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ו"ל (סֶכֶת כו:): כָּל יִשְׂרָאֵל יוֹצֵאִין בַּסֶּכֶת אַחַת. כִּי בְּחִינַת סֶכֶת הוּא בְּחִינַת אֶסְפָּה וְקְבוּץ שֶׁל כָּל יִשְׂרָאֵל כנ"ל.

ח, ט: אֶרֶץ אֲשֶׁר לֹא בְּמִסְכַּנָּת תֹּאכַל בָּהּ לֶחֶם לֹא תִחַסֵּר כֹּל בָּהּ. וְאִיתָא בַּסְּפָרִים שֶׁפְּרוּשׁוֹ שִׁשָּׁם הִלָּחֵם מִמָּעַם כָּל כֶּה, עַד שֶׁאֵין אוֹכְלִין לֶחֶם מִחֻמַּת מִסְכַּנָּת וְעִנְיּוֹת וְכו'. וְכֵן מִבְּאֵר בְּדִבְרֵיו ו"ל (בְּסִימָן מו לְקוּטִי חֶלֶק א). הֵינּוּ כנ"ל, כִּי שֵׁם בְּאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל נִכְלָלִין כָּל מַתִּיקוֹת הַטַּעְמִים בְּהִלָּחֵם עַל־כֵּן שֵׁם אֵין אוֹכְלִין לֶחֶם בְּמִסְכַּנָּת וְעִנְיּוֹת כִּי שֵׁם בְּהִלָּחֵם כְּלָלִים כָּל הַטַּעְמִים שְׂבָעוּלָם. וְזֶה בְּחִינַת לֹא תִחַסֵּר כֹּל בָּהּ שֶׁמִּרְמּוֹ עַל הִלָּחֵם בְּעֲצֻמוֹ שֶׁהוּזְכִּיר תַּחֲלָה שֶׁלֹּא תִחַסֵּר כֹּל בָּהּ, כִּי כָּל הַטַּעְמִים שְׂבָעוּלָם כְּלָלִים בָּהּ כנ"ל:

צמ וְהָנָה כָּל עֲנֵן רֹאשׁ הַשָּׁנָה וְיוֹם־כְּפֹור וְסְבוֹת וְאַרְבָּעָה מִיָּנִים כְּכֹר מִבְּאֵר הַרְבֵּה מִזֶּה עַל־פִּי הַתּוֹרָה הַנ"ל 'כִּי מִרְחָמָם יְנַהֲגִם' בְּהִלָּכוֹת הַקּוֹדֶמִין. בְּהִלָּכוֹת סֶכֶת הִלָּכָה ד'. וּבְהִלָּכוֹת נִדְרִים הִלָּכָה ד' אוֹת ח'. וּבְהִלָּכוֹת חֻקֹּת מִטְּלָלִין הִלָּכָה ג' אוֹת ח'.

אד עֲתָה עֹסְקֵנוּ לְכֹאֵר שְׁעֶקֶר כָּל הַתְּקוּנִים נַעֲשִׂים בִּירַח הָאִיִּתְנִים שֶׁהוּא תִשְׁרִי עַל־יְדֵי מַעֲלַת הַקְּבוּץ הַקְּדוּשָׁה שְׁמֹקְשָׁרִים עֲצֻמָּן לְצַדִּיקֵי אֲמַת שֶׁהֵם בְּחִינַת מִשָּׁה, בְּחִינַת הַרוּעָה הָאֲמִתִּי הַמְּקַבְּצִים בְּחִינַת וּמִשָּׁה הָיָה רוּעָה, שְׁזֶהוּ בְּחִינַת רֹאשׁ הַשָּׁנָה, בְּחִינַת תְּקִיעַת שׁוֹפָר

לענין והיה כאשר ירים משה ידו וגבר
 ישראל וכו'. כי הם בחינה אחת כמובן
 במשנה ראש השנה שנשמכו שם יחד
 להורות שצריכין הכל להסתכל כלפי
 מעלה, הינו בחינת רמזים שבדעת הנ"ל
 שהם עקר הארת הדעת להתבונן בכל
 עת על-ידי הרמזים הקדושים של הדעת
 הנ"ל להתחזק לשאר על עמודו וכו' כנ"ל.
 כי לפעמים יש שאין מועיל הרמזים של
 הרמת ידיו. וצריך עוד לעשות עבדא
 לזה כמו משה שעשה אז נחש נחשת
 שרמו להם וראת העגש שאל ישכחו
 שיש נחשים שרפים שהם ענשים קשים
 ומרים. על-כן אתה מברך להסתכל כלפי
 מעלה. כי אין מקום לברך מעגשיו
 הקשים והמרים גם בעולם הזה מכל שכן
 לאחר מיתה בגיהנם וכפ הקלע וגלגולים
 וכו' רחמנא לצלן, כי אם להסתכל אליו
 יתברך ולשאת עינו למרום תמיד,
 בבחינת (תהלים קכג, א) אליך נשאתי את
 עיני וכו'. וכמו שרמו לנו אדוננו מורנו
 ורבנו ו"ל (שיחות הר"ן - ה). ואמר שעקר
 הוא יראת העגש אף-על-פי שכתוב
 בספרים שצריכין דיקא יראת הרוממות
 וכו', אבל באמת הלואי שנוכח להנצל
 ממה שצריכין להנצל על-ידי יראת
 העגש. וכן שמענו בשם כמה צדיקים

וזה בחינת (במדבר לג, מ): וישמע הכנעני
 מלך ערד, שהוא עמלק, שמע שמות
 אהרן ונסתלקו ענני כבוד וכו' להלחם
 בישראל, כמו שאמרו רבותינו ו"ל (ראש
 השנה ג). כי עקר מלחמת עמלק הוא עם
 החלושי כח שבישראל שהיה הענן פולטן
 בבחינת ויזנב בך כל הנחשלים אחריו
 וכו' כמו שאמרו רבותינו ו"ל (תנחומא
 תצא). והצדיק הרועה האמתי בחינת
 משה לוחם בשבילם להצילם מבחינת
 קלפת עמלק וחילולתיו ומדעותיהם
 הרעות. ולהכניסם ולאספם לתוך הקבוץ
 הקדוש המקבצים בתוך הענני כבוד
 שהם בחינת סבה וכמובא בזה הקדוש
 (חלק ג קב): שמביא שם פרשת וישמע
 הכנעני הנ"ל לענין סבה, עין שם. כי
 משה הרועה האמתי חוזר וממשיך הענני
 כבוד אפלו לאחר הסתלקות אהרן הכהן.
 כי באר ענן ומן כלם חזרו בזכות משה
 כמו שאמרו רבותינו ו"ל (מעניית ט). ועל-
 פנ עשה אז נחש נחשת ויהי אם נשך
 הנחש את איש והביט אל נחש הנחשת
 וחי. ואמרו רבותינו ו"ל (ראש השנה פ"ג
 מ"ח): וכי נחש במית או מחיה, אלא
 בזמן שישאל מסתכלין כלפי מעלה היו
 מתרפאין ואם לאו היו נמוקין. זה בחינת
 רמזים הנ"ל כמו שכתבנו לעיל (באות פח)

הקהל, לרמוז שכל התקון הוא על-ידי
בחינת הקהל, שהוא כשיקלול ויתקבצו
הרבה מישראל לעסוק בעבודת ה'
ולתקרב לצדיקו אמת שהם בחינת
משה שזהו בחינת מצות הקהל שהיה
בבית-המקדש, כי כל מי שיש בו דעה
כאלו נבנה בית-המקדש ב'מיו (ברכות
לג.). וכן בסוף אמר: הקהילו אלי את כל
ראשי שבטיכם וקניכם. וכן יעקב קדם
מותו אמר (בראשית מט, ב): הקבצו ושמעו
בני יעקב וכו'. להורות שעקר התקון
באחרית הימים הוא על-ידי הקהלה
והקבוץ יחד אל הרועה האמתי שהוא
בחינת משה וכנ"ל. ועל-כן מפטירין
בספות 'אז יקהל שלמה ויקהל אל המלך
שלמה ב'חג' (מלכים ה, א). כי אז עקר
תקון הקבוץ וקיומו כנ"ל.

ועל-כן קורין אז קהלת שמדבר הרבה
מהכל העולם שכל העולם
הכל הכלים. ונקרא קהלת על שם שהיה
שלמה אומר כל דבריו בהקהל כמו
שאמרו רבותינו ו'ל (קהלת רבא א, ב), כי
על-ידי הקבוץ שנקהלין ונקבצין הרבה
נפשות ישראל יחד יכולין להודיע
ולתקנים בלב יותר שכל העולם הכל
הכלים בחינת הכל הכלים אמר קהלת כי
כל אחד היה יכול לטעות שיש איזה

גדולים שאמרו שהעקר הוא יראת הענש.
ורמו לנו אז היטב היטב כמה וכמה
צריכין להתירא ולפחד מיראת הענש
וכו'. וזה בחינת נחש הנחשת שעשה
משה ורמו להם על-ידי זה להסתכל
כלפי מעלה הינו על-ידי יראת הענש
וכנ"ל. כי העקר הוא הרמזים האמתיים
וכנ"ל. ועל-ידי זה לחם משה בחינת
הצדיק האמת מלחמת עמלק להציל
חלושי הבח שלא יהיו נפרדים מתוך
הקבוץ הקדוש מתוך הענני כבוד. וזהו
בחינת ספה שהוא בחינת ענני כבוד
כנ"ל.

(כי ענין הנחש נחשת נסתבב על-ידי מלחמת
עמלק כמובן בפרוש רש"י שם ובפרשת
עקב על פסוק (דברים י, ו): ובני ישראל נסעו
מבארות בני יעקב מוסרה וכו' שבין שבא
עליהם מלחמה ואת שהיא מלחמת עמלק חזרו
לאחריהם וכו'. ואז עשה משה נחש נחשת
(וכו':)

ק ועל-כן מצות הקהל הוא בספות. כי
אז עקר זמן הקבוץ כנ"ל. ועל-כן
בפרשת וילך שמדבר שם מסוף
הסתלקות משה ביום האחרון שאז
הזכיהם מאד על שעתידין לחטא ויחרכ
הבית-המקדש כמו שמבאר שם באלו
הפרשיות, על-כן צוה להם אז מצות

(ארח חיים סימן תרלט ס"ח): נהגו שאין מברכין כי אם בשעת אכילה. כי סבה בחינת מקיפים כמו שכתוב בפגות, הינו בחינת מחצות המקיפין המבארין שם בהתורה הנ"ל על מאמר רבותינו ז"ל (בבא בתרא עה:): עתידין צדיקים שיהיה מחצתן לפני מלאכי השרת וכו', שזהו בחינת הארת הרצון בשעת האכילה כמו שמבאר שם. ועל-כן צריכין לאכל בסכה. ואז דיקא מברכין לישב בסכה, כי עקר מצות סכה לזכות להארת הרצון הנ"ל בשעת האכילה, שזהו בחינת הארת המקיפין הנ"ל בחינת כעת יאמר לעקב ולישראל מה פעל אל שזהו בחינת מחצות הסכה כנ"ל. ועקר הארת הרצון בשעת האכילה הוא על-ידי שהמלכות עולה עם כל הבטחונות ומקבלת הפרנסה מהידים שהם הרמזים שבהם החכמה וכו'.

וזה בחינת הארבעה מינים שנומלים בידים בספות ומנענעים בהם לכל צד שכל זה הוא בחינת רמזים שהם בחינת ידים כנ"ל וכמבאר מזה בהלכות הקודמין הנ"ל. והעקר מרמזין לכל אחד שלא יתיאש רק ישתדל להיות נכלל בתוך הקבוצין הקדוש ששואבין מימי הדעת ממעניי הישועה. כי הארבעה

עולם הזה אצל אחד אבל על-ידי קהלת, דהינו זה הצדיק האמת שיש בו קבוצת החכמה כמו שפרש רש"י על פסוק הבל הבלים אמר קהלת, והוא מקבץ יחד כל בני-אדם ומבין מה שנעשה עם כלם, הוא יכול להראות שהכל הבל, כי כל העולם מלא יגונות וכו' כמו שכתוב שם: כי כל ימיו פעם ומכאובות וכו' ושואן שום טוב בעולם כי אם לסור מרע ולעשות טוב. וכמו שפס'ס: סוף דבר הבל נשמע את האלקים ירא ואת מצותיו שמור כי זה כל האדם. הינו כי אין שום אדם בעולם כי אם זה שמקום זאת ליראה את ה' ולשמר מצותיו. כי מי שאין בו דעת האמתית הזה אינו אדם כלל כמו שכתוב בתחלת התורה הנ"ל.

ועל-כן זה הצדיק שזכה לזה בשלמות עליו נאמר: כי זה כל האדם, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (ברכות ו:): לא נברא כל העולם אלא בשביל זה ולצות לזה וכו'. וכל באי עולם צריכין להתקבץ אליו לקבל ממנו הדעת הקדוש האמתית להתקרב לה' יתברך וכל אחד כפי קרובו אליו הוא בכלל אדם כי זה כל האדם כנ"ל:

קא ועל-כן עקר מצות סכה הוא לאכל בסכה כמו שכתוב בשלהן ערוך

נפשות ישראל שמתאספין אז בתוך סבת שלום בתוך הענני כבוד כנ"ל. כי כבר מבאר שכל הטעמים של כל המאכלים נמשכין מהדעת שהוא התורה שנמשכת על ידי קבוצת נפשות ישראל כנ"ל (באות צא). ועקר הוא הלחם ששם כל הטעמים כנ"ל. ועל כן עקר מצות אכילה בספה הוא אכילת לחם כי פרות מותר לאכל חוץ לספה כי אין בהם קביעות סעודה וכמבאר בשלחן ערוך (ארח חיים תרלט ס"ב). ועקר חייב ספה הוא באכילת לחם. ואז דיקא מברכין לישב בספה, כי עקר קבוצת כל הטעמים של כל הפרות וכל המאכלים הוא בהלחם כנ"ל. ועל כן בספות שאז עקר תקון הקבוצת והאספה של נפשות ישראל כנ"ל, על כן אז הוא תקון כל המאכלים בחינת חג האסיף שאוסף כל מיני מאכל, הינו שאוספין טעם כל המאכלים לתוך הספה ששם האספה והקבוצת של נפשות ישראל. ועקר אספת כל המאכלים הוא הלחם שהוא עקר המאכלים כי לשם נאספין כל טעמי המאכלים בבחינת מן הנ"ל עד שנוכח על ידי האכילה להארת הרצון המפלג בשעת האכילה דיקא שזוהו בחינת מצות אכילה בספה וכנ"ל. וכל זה זוכין על ידי הדעת הנ"ל שהוא כלליות העולמות

מינים מרמזין על כל הכחות שיש בישראל כמו שאמרו רבותינו ז"ל (ויקרא רבה ל, יב) שזה תרומה יש בו טעם וריח וכו', עד ערבי נחל שאין בהם לא טעם ולא ריח וכו'. ואוגדין כלם יחד שזה בחינת ואגדתו על ארץ יסדה כמו שאמרו רבותינו ז"ל (תנחומא אמר יו). ועל ידי זה נכללין גם הפושעי ישראל בחינת ערבי נחל בתוך הקבוצת הקדוש ונתתקנו גם כן כי כל המחבר לטהור טהור (בבא קמא צב:). ועל כן עוסקין ביותר בסבות בהערבי נחל כמו שאמרו רבותינו ז"ל (ספד מה:). מרביות של ערבה היו מביאין וכו' ובפרט בהושענא רבא. כי עקר הויגיה הוא בשביל בחינת הערבי נחל כדי לעורר אותם גם כן שיתחברו ויתקבצו אל הקבוצת הקדוש כי זה כל תקונם וכנ"ל. ועם האגדה זאת מתפללין על פרנסה. כי עקר הפרנסה מקבלין על ידי הבטחונו שמשקבץ המלכות ועולה ומקבל הפרנסה מהידים שהם הרמזים כמו שכתוב שם. שזוהו בחינת ארבעה מינים שנוטלין בידיהם כנ"ל. ועין בהלכות הקודמין הנ"ל:

קב ועל כן סבות נקרא חג האסיף שאוסף כל מיני מאכל (חגיגה יח). וזהו בעצמו בחינת האספה והקבוצת של

תענית צבור שהוא בחינת תשובה: נאם ה' מקבץ נדחי ישראל עוד אקבץ עליו לנקבציו (ישעיה נה, ח). ועקר זה התקון נעשה בראש השנה על-ידי תקיעת שופר בחינת (שם כו, יג): והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול ובאו האבדים וכו'. והנדהים וכו'. והגמר הוא בשמיני עצרת. ועל-כן

נקרא עצרת לשון אספה וקבוץ כנ"ל:

ועל-כן נוהגין אז לקרא את כל אחד לעלות לתורה, כי זה כל

עסקנו בחדש הזה לקבץ ולאסוף ולהעלות הכל אל התורה כנ"ל שגמר תקון זה נגמר בשמיני עצרת ושמחת תורה כנ"ל.

ועל-כן הכל עולין אז אל התורה וכן"ל:

קד וזה שהולכין על קברי צדיקים באלול, ובפרט בערב ראש השנה וערב יום-כפור כדי לזכות לפעל בקשת סלח נא ביום-כפור עד שנובה לחנכת הבית שזה אי אפשר כי אם בכח הצדיקים שנסתלקו, שזהו בחינת (דברים ג, כח) כי לא תעבר את הירדן הזה וצו את יהושע וחזקוה ואמצוהו כי הוא יעבר וכו' וכן"ל (באות פא):

שהוא נמשך על-ידי האספה והקבוץ של ישראל וכן"ל. נמצא שאספת וקבוץ נפשות ישראל שעל-ידי זה נמשך הדעת הנ"ל ואספת כל המאכלים הם בחינה אחת. וכל זה זוכין בספות על-ידי כל התקונים שהמשכנו בראש השנה ויום הכפורים וכן"ל:

קג וזה בחינת שמיני עצרת. שאז גמר התקון של ראש השנה ויום-כפור

וסבות כמו שכתוב בכונות האר"י ז"ל.

ועל-כן נקרא 'עצרת' לשון אספה, כי עקר כלל התקונים שהמשכנו מראש

השנה עד שמיני עצרת הוא בחינת תקון הקבוץ והאספה של נפשות ישראל

שהצדיקים האמתיים בחינת רועי ישראל מתיגעין בזה ביותר בכל חדש תשרי

מראש השנה עד שמיני עצרת לאסוף ולקבץ את כל נדחי ישראל שכלם ישובו

לה' יתברך באמת ויעמדו על עמדם באפן שיתקום הקבוץ הקדוש לדורות

עולם שבוה תלוי כל הגאולה שלמה בבחינת (תהלים קמו, ה) בונה ירושלים ה'

נדחי ישראל יבנם. וכן מפטירין בכל

הלכות ברפת הריח

סימן רטו ס"א. כי עקר כל ברפת הנהנין הוא בשביל לגלות ולהאיר בחינת הריח הטוב והנפלא שהוא בחינת הארת הרצון

קד וזה בחינת ברפת הריח שמברכין לפניו אבל לאחריו אין צריך לברך

כלום כמו שכתוב בשלחן ערוך (ארח חיים

שעל-ידי זה זוכין להארת הרצון מי שהוא איש חיל וכו'. ובשביל זה נתתקנו כל הברכות אחרונות כדי להמשיך על עצמו היראה שמשם כל הברכות וההודאות בחינת יראת ה' היא תתהלל שעל-ידי זה עקר הארת הרצון בנ"ל.

והיראה והרצון זה בחינת ריח, בחינת והירחי ביראת ה' כמו שכתוב

בדבריו ז"ל כמה פעמים (לקוטי מוהר"ן קמא כא). וזהו גם-כן בחינת הרצון המפלג שהוא בחינת ריח. כי מגיע לרצון והשתוקקות נפלא לה' יתברך שאינו יודע כלל מה הוא רוצה שזהו בחינת ריח טוב שאינו יודע כלל מה הוא רוצה רק 'כמאן דארח ריחא' המובא בזהר הקדוש בחינת (שיר השירים א, ג) לריח שמניח טובים וכו'. שזה עקר חיות הנשמה כמו שאמרו רבותינו ז"ל (בראשית רבה סב, ב).

עקר הקבול שבר לעתיד לבוא שהוא תליסר נהרי אפרסמונא דכיא דירתינ צדיקיא לעתיד לבוא, שזהו בעצמו בחינת מה רב טובך אשר צפנת ליראיך (תהלים לא, כ) שהוא בחינת הארת הרצון שזוכין היראים דיקא, כי יראה בחינת ריח שעל-ידי זה זוכין לרצון הטוב המפלג שהוא תכלית הריח טוב, שזהו בחינת ריח גן עדן שהוא ריח הקרבנות שמכפרין

המפלג שזוכין בשעת האכילה בנ"ל. כי הארת הרצון שזוכין בשעת האכילה על-ידי כלליות בן ותלמיד בנ"ל זה זוכין על-ידי היראה הקדושה הנגשת ובאה אל האדם בשעת האכילה כמו שכתוב בלקוטי תנינא בסימן ע"ז על פסוק: לעת האכל גשי הלם וכו'. כי עקר הרצון נמשך בשעת האכילה מחמת שהמלכות שהיא מקור היראה מקבלת הפרנסה מהירים שיש בים החכמה וכו' כמו שכתוב שם בהתורה 'כי מרחמם הנ"ל' שאנו עוסקין בה עתה, עין שם.

ועקר כל הברכות אחרונות שמברכין אחר האכילה הוא בשביל זה להמשיך היראה על עצמו שעל-ידי זה מאיר הרצון וכו"ל. כי ברכה הראשונה מברכין לגלות כי מלא כל הארץ כבודו שהוא התגלות הדעת הקדוש הנ"ל. כי כשמברכין לה' יתברך ומודים שהוא יתברך הוציא הלחם מן הארץ או בורא פרי העץ וכו' בזה מגלין ומפרסמין שם כבוד מלכותו יתברך שהוא מלא כל העולם. והוא משגיח בכל עת ובורא הכל לחם ופרות וכל המאכלים שכל זה הוא בחינת מלא כל הארץ כבודו שהוא בחינת הדעת הנ"ל. ואחר כך אוכלין המאכל. ואז באה היראה אל האדם

העונות שהם בחינת ריח רע. ועל-ידי כח הצדיק שממשיך דעת הנ"ל שמלא כל הארץ כבודו, ומחזק הכל לשוב ולהתקרב לה' ותברך, מכל מקום שהוא, על-ידי זה ממשיך בחינת סלח נא של יום-כפור שעל-ידי זה נתהפכין העונות לזכויות ומעלין ריח טוב בבחינת נרדי נתן ריחו כמו שמוכא במקום אחר (פסימן ח בלקוטי תנינא).

נמצא, שעקר ברכה האחרונה של המאכלים הוא בשביל המשכת הריח טוב שהוא עקר המאכלים כמו שכתוב במקום אחר שהוא בחינת המשכת היראה והרצון המפלג כנ"ל. על-כן על הריח אין צריכין לברך ברכה אחרונה, כי כל הנאתו הוא הריח שהוא בחינת תקון המאכלים בחינת יראה ורצון כנ"ל, כי תכף שמעלין על-ידי ברכה ראשונה שה' ותברך ברא זה הריח טוב תכף מאיר הריח טוב שהוא בחינת יראה ורצון, שהוא עקר התכלית על-כן בודאי אין צריכין ברכה אחרונה וכן"ל:

קו וזה בחינת מעלת ארץ-ישראל. ששם עקר כלליות העולמות עקר המשכת הדעת הקדוש הנ"ל שעל-ידי זה עקר הארת היראה והרצון שכל זה זוכין בארץ-ישראל וכן"ל. כי עקר ארץ-ישראל

הוא הבית-המקדש שנקרא הר המוריה על שם ריח הקמרת כמו שאמרו רבותינו ז"ל (בראשית רבה נה, ז). ושם מקום היראה, כמו שכתוב (בראשית כח, יז): מה נורא המקום הזה. ושם עקר הארת הרצון בחינת תוכו רצון אהבה וכו' וכן"ל. וזה בחינת (שם יב, א): לך-לך מארצך וממולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר אראך, ופרש רש"י: ולא גלה לו הארץ מיד כדי לחבקה בעיניו וכו', הינו כי מאחר שעקר שלמות ארץ-ישראל הוא ששם זוכין להארת הרצון המפלג הנ"ל. על-כן לא גלה לו הארץ מיד כדי לחבקה בעיניו כדי שירצה וישתוקק ויתאוה יותר ויותר לבוא לשם. ועל-ידי זה דיקא יזכה לבוא לשם ולקבל קדשת ארץ-ישראל בשלמות שעקרה הוא הרצון וההשתוקקות לה' ותברך שזהו בחינת כלל כל המניעות שיש לכל אחד לדרבן שבקדשה. וכל מה שהדבר שבקדשה גדול ביותר יש לו מניעות יותר. הכל בשביל זה. מחמת שעקר הקדשה לזכות לרצון שהוא עקר התכלית כנ"ל על-כן מונעים אותו כל כך כדי שיהיה לו רצון חזק יותר שעל-ידי זה יזכה להדבר שבקדשה בשלמות ולקבלו בראוי ברצון טוב ולהשתוקקות נפלא שזה עקר

שְׁזָהוּ בְּחִינַת מ"ה שְׁאִין בּוֹ מִמְּשׁוֹת רַק
תְּשׁוּקָה וְרָצוֹן לְכַד שְׁזָהוּ בְּחִינַת שֵׁם מ"ה
הַקְדוּשׁ שֶׁהוּא שֵׁם הַיְּהוּה בְּרוּךְ הוּא. כִּי
הֵה' הוּא בְּחִינַת רָצוֹן בְּחִינַת מ"ה שְׁזָהוּ
זָכָה אֲבָרָהּ עַל-יְדֵי גִדְל רָצוֹנוֹ וְכִסּוּפִיו
הַטּוֹבִים לֵה' יִתְבָּרַךְ שְׁעַל-יְדֵי זֶה זָכָה
לְאַרְצ־יִשְׂרָאֵל וְלַהֲגִדִּיל שְׁמוֹ וְכו'. וְכִמּוֹ
שֶׁכְּתוּב בְּדִבְרֵי ו'ל' (לְקוּשִׁי מוֹדֶרֶן קָמָא סִימָן
קמב) שְׁעָקֶר הָעֲבוּדָה שֶׁל אֲבָרָהּם אָבִינוּ
הָיָה הָרָצוֹן הַטּוֹב. כִּי הוּא גָרִיב לֵב
הָרָאשׁוֹן, כִּי לֹא הָיָה אִזְ עַדְּנִין תּוֹרָה. וְכָל
עֲבוּדָתוֹ הָיָה רַק רָצוֹן וְהַשְׁתַּוְּקָקוּת
וְכִסּוּפִין טוֹבִים וְכֵן גַּם עָתָה אַחֵר מִתֵּן
תּוֹרָה הָעָקֶר הוּא הָרָצוֹן הַטּוֹב. וְכִמְכַּבֵּאֲר
בְּדִבְרֵינוּ הִרְבֵּה בְּזֶה:

שִׁידָ לְעִיל לְעִנֵּן מַחְלָקַת קֶרַח בָּאוֹת
ס"ט

וּרְאֵה זֶה הָאִיר ה' לְעֵינֵי בִּסְפָר דִּבְרֵי
הַיָּמִים. שֶׁדִּקְדַּקְתִּי וּרְאִיתִי
שֶׁכְּשִׁמְיָחָם שֵׁם הַמְּשׁוֹרְרִים שְׁעָמְדוּ עַל
הַדִּוְקָן מִבְּנֵי לִוי שֶׁהֵם גִּרְשׁוֹן קֶהֱת וַיִּמְרִי
(קִפְיִשִׁיל ו') שְׁאִינוּ מוֹכִיר שֵׁם יַעֲקֹב שֶׁהוּא
יִשְׂרָאֵל כִּי אִם בְּהִימָן הַמְּשׁוֹרֵר שֶׁהוּא
מִבְּנֵי קֶרַח בֶּן יִצְחָר וְכו' שֶׁמִּיָּחֶסֶד עַד בֶּן
לִוִי בֶן יִשְׂרָאֵל. אֲבָל תִּכְפֹּר בְּאִחֵיו אֶסֶף
שְׁאִינוּ מִבְּנֵי קֶרַח אִינוּ מִיָּחֶסֶד כִּי אִם עַד
גִּרְשׁוֹן בֶּן לִוִי וְלֹא הַזְכִּיר בֶּן יִשְׂרָאֵל וְכֵן

הַתְּכַלִּית. כִּי גַם אַחֵר כִּד כְּשֶׁבִּאִין לְאַרְצ־
יִשְׂרָאֵל אוֹ לְהַדְבֵּר שֶׁכְּקִדְשָׁה צְרִיכִין עוֹד
לְהַתְגַּבֵּר בְּרָצוֹנוֹת טוֹבִים וְכִסּוּפִין גְּדוֹלִים
לֵה' יִתְבָּרַךְ כִּי זֶה הָעָקֶר כִּנ"ל:

קָז וְזֶה: וְאַעֲשֶׂה לְגוֹי גְּדוֹל וְאַבְרָכָךְ
וְאֶגְדְּלָה שְׁמֶךָ. שֶׁהִבְטִיחוֹ עַל הַבְּנִים
וְעַל הַמָּמוֹן וְעַל הַשֵּׁם (בְּרֵאשִׁית רַבָּה לַמָּה,
יא). זֶה בְּחִינַת הַדַּעַת הַקְדוּשָׁה הַנ"ל שְׁזוֹכִין
בְּיוֹתֵר בְּאַרְצ־יִשְׂרָאֵל כִּי בְּנִים זֶה בְּחִינַת
הָאֶרֶץ בֶּן וְתַלְמִיד הַנ"ל. כִּי גַם הַתְּלָמִידִים
קְרוִיִּים בְּנִים. וְעַל-יְדֵי הָאֶרֶץ בֶּן וְתַלְמִיד
זוֹכִין לְפָרְנָסָה וְעִשְׂרֵית כֶּמֶן שֶׁכְּתוּב שֵׁם.
וְזֶהוּ שֶׁהִבְטִיחוֹ עַל הַמָּמוֹן כִּמּוֹ שֶׁכְּתוּב
'וְאַבְרָכָךְ - בְּמָמוֹן', כִּי עַל-יְדֵי זֶה הַדַּעַת
זוֹכִין לְמָמוֹן וְעִשְׂרֵית כֶּנ"ל. וְזֶהוּ: 'וְאֶגְדְּלָה
שְׁמֶךָ', זֶה בְּחִינַת הָאֶרֶץ הָרָצוֹן הַנ"ל
שֶׁהוּא בְּחִינַת לְשִׁמְךָ וְלִזְכָּרְךָ תִּתְּנוּ נַפְשׁ
וְכָל מַה שֶׁמִּתְגַּבְּרִין בְּרָצוֹנוֹת טוֹבִים
וְכִסּוּפִין קְדוּשִׁים לֵה' יִתְבָּרַךְ נִכְלָלִין בְּיוֹתֵר
בְּשִׁמּוֹ הַקְדוּשָׁה וְכִמּוֹ בֶּן גִּדְל שְׁמוֹ בְּעוֹלָם.
וְהַכֹּל מִשְׁתַּוְּקָקִים וּרְצִיִּים לְהַכְלִיל בּוֹ
וְלְהַתְקַרֵּב אֵלָיו.

וְזֶה בְּחִינַת הֵה' שֶׁנִּתְּסַף עַל שְׁמוֹ, כִּמּוֹ
שֶׁכְּתוּב (בְּרֵאשִׁית יז, ה): וְלֹא יִקְרָא
עוֹד אֶת שְׁמֶךָ אֲבָרָהּ וְהָיָה שְׁמֶךָ אֲבָרָהּ,
כִּי אוֹת ה' הוּא בְּחִינַת אֶתָּא קָלִילָא דְלִית
בָּהּ מִשְׁשׁוּתָא (שִׁיר "אַקְדָּמוֹת" לְשִׁבְעוֹת).

אבינו בעצמו, לִשְׁם לא יוכל להגיע הפגם והקלקול. אדרבא, על-ידי נקדחת קדשת יעקב על-ידי זה יגמור ה' יתברך כרצונו שתהיה הנקדה מסתמרת בדרך נפלא עד שבסוף יצאו ממנו השלשלת הגדולה והכל בכח קדשת יעקב וכו' וכנ"ל. וקרה יהיה נשאר קרח מכאן ומכאן וכנ"ל. ועל-כן דיקא בהימן המשורר מבני קרח נזכר היחוס עד יעקב ישראל. אבל לא מבני גרשון ומררי. כי שם אין צריכין לזה, אבל אצל בני קרח שקלקל כל כך במחלקתו, שם נזכר דיקא שם ישראל, כי זה עקר התקון. וזה פועל יעקב בתפלתו וכנ"ל. ודבר אלקינו יקום לעולם, כי אתה מרום לעולם ה':

בבני מררי אינו מיחס אותן כי אם עד בן מררי בן לוי ולא הזכיר שם גם-כן שם ישראל. אתה הראת לדעת, שכל זה מורה שעקר מה שמוזכר שם ישראל בהימן המשורר שהוא מורע קרח הוא רק מחמת תפלת יעקב אבינו שהתפלל בקהלם אל תחד כבדי, שלא יזכר שמו על מחלקת קרח רק ביחוסו על הדוכן יזכר שמו דיקא, הינו ככל דברינו אלה המבארים למעלה שמה שנוזכר שם ישראל ביחוסו על הדוכן זה עקר התקון שפעל יעקב אבינו. שאף-על-פי שקרח יהיה חזק במחלקתו ויבטח על זרעו שהם השלשלת גדולה שעמדו ממנו וכו', אף-על-פי-כן לא יוכל לקלקל עד השורש העליון כי עצם שורש הקדשה של יעקב

הלכות שבת הלכה ג

הבאים על-ידי הרוח שטות, כי זה עקר הרחמנות. ואפלו בשהנשמה מסתלקת למעלה למעלה עקר שלמותה הוא שתהיה למטה גם-כן וכו' וכו'. ועל-כן צריך כל אחד להשתדל להשאיר דעתו אחריו בעולם הזה וכו', ועל-כן צריכין להשאיר בעולם הזה בן ותלמיד שיאיר בהם דעתו וכו' וכו'. ועל-ידי זה זוכין להארת המקיפין שהם עקר שעשוע

ענין קדשת שבת וענין ל"ט מלאכות על-פי המאמר 'ויהי מקץ' - כי מרחמם ינהגם' וכו', ענין שם כל המאמר בלו מראשו לסופו. וכבר דברנו ממנו כמה פעמים:
והכלל בקצור, כי ישראל עם קדוש צריכין מנהיג אמתי שיהיה לו רחמנות גדול עליהם. ועקר רחמנות הוא להאיר בהם הדעת ולהוציאם מעונות

ישברו ואתה נותן להם את אכלם בעתו וכו'. עין שם כל זה היטב היטב בספר לקומי מוהר"ן תנינא (בסימן ז):

א וזה בחינת שבת קדש, כי שבת הוא מעין עולם הבא, ואז מאירין בחינת המקיפים הנ"ל, שהם בחינת שפע הכתר, שהם עקר שעשועי עולם הבא וכו' כנ"ל, כי בשבת עולין עד הכתר, בחינת איה מקום כבודו וכו' כידוע. כי עקר הארת הדעת שהוא בחינת הארת בן ותלמיד הוא בשבת, כי שבת הוא בחינת דעת כידוע, בחינת (שמות לא): לדעת כי אני ה' מקדשכם. כי ששת ימי החל הם בחינת (במדבר יא): שמו העם ולקטו - בשטותא, כמו שאיתא בזהר הקדוש (בשלח סב: סג), ובשבת מאיר הדעת, בחינת (דברים ו): אתה הראת לדעת כי ה' הוא אלקים, כי עקר התגלות ודבקות אלקות הוא בשבת, כי ביה ביומא ישראל מתאחדין ביה במלכא וכו'. ועל-כן עקר הלמוד שהרב מאיר בכניו ותלמידיו דעתו הוא בשבת, כי אז עקר התגלות חדישי תורה שמגלה החכם והרב שברור, שעל-ידי זה מאיר בהם דעתו ומגלה להם כי ה' הוא האלקים. כי עקר הארת הדעת הוא בשבת, כי שבת היא בחינת משה, בחינת 'ישמח משה במתנת

עולם הבא, בחינת שפע הכתר, בחינת מה רב טיבך וכו', מה דיקא, בחינת מה חמית מה פשפשת וכו'.

וצריך שיהיה לו בחינת 'כל' שיוכל להאיר בדרי מעלה ודרי מטה וכו', כי צריך להראות להגדולים בחינת דרי מעלה שעדין אינם יודעין כלל בידעתו ותכרך, בחינת מה חמית וכו', בחינת איה מקום כבודו וכו', ולהפך לדרי מטה, שהם בחינת בני אדם השוכנים במדרגה התחתונה מאד חס ושלום, צריכין לעוררם ולהקצצם שלא יתנאשו חס ושלום, ולגלות להם כי ה' עמם ואצלם וכו', כי מלא כל הארץ כבודו וכו'.

וצריך לכלל עליון בתחתון ותחתון בעליון וכו', שהתלמיד יהיה נכלל בבן והבן בתלמיד וכו'. ועל-ידי כלליות בן ותלמיד, על-ידי זה זוכין לקבל בשעת האכילה הארת הרצון וכו', כי עקר הפרנסה נמשך על-ידי המלכות, שהיא בחינת יראה, שמקבלת הפרנסה מהידים שיש בים החכמה שנעשה מהארת בן ותלמיד, ושם מאיר בחינת הרצון שהוא בחינת המקיפין הנ"ל וכו', על-כן יכולין לקבל בשעת האכילה הארת הרצון, בחינת: עיני כל אליך

תתענג על ה' והאכלתיו וכו':

ג ועל-כן עקר הפרנסה והברכה נמשכת מושבת על-ידי אכילה של שבת, שהיא ענג שבת, כמו שכתוב בזהר הקדוש (יתרו דף פח.) בגין דמנה מתברכין כל שתא יומין, ובגין כך בעי לסדרא פתורא בלילא דשבתא בנהמי ומוזני, בגין דיתברכון מנה כל שתא יומין עלאין וכו'. כי עקר הפרנסה נמשך מבחינת הארת הרצון, הינו מבחינת הארת בן ותלמיד, שהוא בחינת ים החכמה, שמשם מקבלת המלכות בחינת יראה הפרנסה מהידים שיש בים החכמה כנ"ל, ועל-כן על-ידי ענג שבת שעל-ידי זה זוכין להארת הרצון, על-ידי זה מתברכין כל הששת ימים, כי עקר הפרנסה נמשך משם, מבחינת הארת הרצון, בחינת (תהלים קמה): פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון, כמבאר במאמר הנ"ל:

ד ומחמת שבשבת זוכין להארת הרצון ומשם נמשך כל הברכה והפרנסה לכל ששת ימי הפעשה, על-כן אסור בשבת לעשות שום מלאכה בעולם, כי אז הוא בחינת בטול, כי אז הוא רק בחינת רצון, בחינת 'באהבה וברצון הנחלתנו', ואז מקבלין כל הפרנסה רק על-ידי בחינת הארת הרצון, שהוא

חלקו וכו' שאומרים בשבת, ומשה הוא בחינת הרכ שבדור שמאיר הדעת בן ותלמיד, כמבאר במאמר הנ"ל. נמצא שבשבת זוכין לבחינת המקיפים הנ"ל, שהם שפע הפתר, בחינת עולם הבא, בחינת איה, בחינת מה וכו', כי אז הוא בחינת הארת בן ותלמיד כנ"ל, שעל-ידי זה זוכין למקיפים וכו' הנ"ל:

ב ועל-ידי הארת בן ותלמיד, על-ידי זה זוכין לקבל בשעת האכילה הארת הרצון כנ"ל, כמבאר היטב במאמר הנ"ל, עין שם. וזה בחינת אכילת שבת שהוא עקר כבוד שבת, בחינת ענג שבת, כי אז בשבת קדש האכילה יקרה מאד, כי אז זוכין על-ידי האכילה להארת הרצון, כי אז בשבת מאיר בחינת הארת בן ותלמיד, שעל-ידי זה זוכין להארת הרצון כנ"ל. ועקר הארת הרצון זוכין לקבל בשעת האכילה דיקא, כמבאר במאמר הנ"ל, ועל-כן בשבת האכילה יקרה מאד, כי אז מקבלין בשעת האכילה הארת הרצון, שהוא בחינת עולם הבא. ועל-כן עקר ענג שבת הוא האכילה של שבת, כי על-ידי האכילה של שבת זוכין לקבל הארת הרצון, שהוא בחינת עולם הבא, שזה עקר בחינת ענג שבת שהוא מעין עולם הבא, בחינת (ישעיה נח, יד): אז

בימי החל בשביל פרנסה, אי אפשר להמשיך הפרנסה על ידם, כי אם על-ידי מה שמקבלין משבת, מבחינת הארת הרצון, ששם הוא בחינת בטול כל המלאכות כנ"ל, על-ידי זה ממשיכין הקדשה של שבת לששת ימי החל, ועל-ידי זה מקדשין ששת ימי המעשה בבחינת קדשת שבת, ועל-ידי זה מבררין ומזכרין כל הל"ט מלאכות מזהמת הנחש, מבחינת ל"ט קללות, כי זוכין על-ידי זה שיהיו כל הל"ט מלאכות בבחינת מלאכת המשכן ששם היו כל הל"ט מלאכות. וכשעושין הל"ט מלאכות בבחינת מלאכת המשכן, אזי כל הל"ט מלאכות הם בבחינת ט"ל אורות, כמובא בדברי רבנו ז"ל במקום אחר (בסימן יא). 'ט"ל אורות' זה בחינת הארת הרצון, בחינת טללי רצון, כי זוכין לקבל הארת הרצון משבת לששת ימי המעשה, ועל-ידי זה כל הל"ט מלאכות הם בבחינת רצון שממש עקר הפרנסה כנ"ל, בבחינת ט"ל אורות, שהם בחינת רצון כנ"ל.

ואזי כשזוכין לעשות כל המושא ומתן והל"ט מלאכות בבחינה זו, אף-על-פי שעושה מושא ומתן ול"ט מלאכות, אינו נחשב בשם עשיה כלל, כי בבחינה זו צריכין לעשות מושא ומתן ול"ט

בחינת בטול, שאין שם עבדא ושום עשיה בעולם כלל, ומשם דיקא מבחינת הארת הרצון שהוא בחינת שבת, בחינת בטול כל המלאכות, משם דיקא מקבלין כל הפרנסה כנ"ל, כי עקר הפרנסה הוא רק מבחינת הארת הרצון כנ"ל. וכל ששת ימי המעשה אין להם שום חיות ושפע וברכה כי אם על-ידי מה שמקבלין השפע בשבת מבחינת הארת הרצון שממש עקר הברכה והפרנסה. נמצא שכל הל"ט מלאכות וכל העבודות והעשיות שעושין בששת ימי המעשה, אין להם שום חיות, ואי אפשר להמשיך הפרנסה על ידם, כי אם על-ידי שמקבלין משבת, מבחינת הארת הרצון, שהוא בחינת בטול כל המלאכות כנ"ל, שממש עקר הפרנסה כנ"ל.

וזה צריך כל אדם לדעת ולהאמין באמונה שלמה, כי לא בכח יגבר איש (שמואל-א ב, ט), שאין המושבת הפרנסה על-ידי העבודות והעשיות גשמיות חס ושלום, על-ידי המושא ומתן והל"ט מלאכות חס ושלום, רק עקר הפרנסה הוא על-ידי ברכת ה' שגמולך משבת דיקא, מבחינת הארת הרצון כנ"ל. וכשיודעין זאת באמת ובאמונה שלמה שכל העבודות והעשיות שעושין

מלאכות, להרים ידיו לה', ולשעבד כל מחשבתו ודבורו ועשייתו לה' יתברך, בבחינת (תהלים לו, משלי טו) גל על ה' דרךך ויכנו מעשיך, להאמין באמונה שלמה שאין האדם עושה כלל, רק שאנו מחייבים לעשות איזה עסק במשא ומתן ומלאכה מחמת שכן רצונו, כי יש בזה סודות וכוונות גדולות בכל עניני משא ומתן ומלאכות. וכמו שיש כונות וסודות בכל המצות שבתורה, כמו-כן יש סודות נוראות ונפלאות בכל הל"ט מלאכות, כי מבררין ברורים וניצוצות הקדושים על-ידי המשא ומתן ומלאכות בידוע. ובשביל זה לבד צריכין לעשות מעט משא ומתן או איזה מלאכה, כי בן צוה ה' יתברך, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (אבות פ"ב): טוב תורה עם דרך ארץ, אבל באמת אין האדם עושה כלל, ואין הפרנסה נמשכת על-ידי עשיה הגשמית כלל, כי אם אדרבא, עקר הפרנסה והברכה נמשכת על-ידי בטול הל"ט מלאכות, דהינו על-ידי הארת הרצון, שהוא בחינת שבת, דמנה מתברכין כל שתא יומין.

נמצא שכל הל"ט מלאכות דקדשה, שהם בחינת ט"ל אורות, בחינת מלאכת המשכן, הם מקבלין הפרנסה מבחינת בטול הל"ט מלאכות, דהינו הרצון שבת, בחינת הארת הרצון שמשם עקר הפרנסה, שהוא בחינת שבת כנ"ל. ועל-כן נאמר במלאכת המשכן: הוקם המשכן (שמות מ), תעשה המנורה וכו' (שם כה), וכיוצא בזה, כי המלאכה היתה נעשית מאליה, כמו שאמרו רבותינו ז"ל וכמבאר היטב בזהר הקדוש על פסוק (מלכים א ו) והבית בהקנותו וכו', ענין שם, שכל מלאכת בית-המקדש והמשכן היתה נעשית מאליה, רק שהם היו מכוונים לעשות המלאכה, והמלאכה היתה עולה בידם מאליה. וזה שכתוב בכל מלאכת המשכן לשון רצון ונדיבות לב, כמו שכתוב: כל אשר נדבה רוחו אתו וכו' וכל אשר נשאו לבו לבא לכל המלאכה לעשות וכו', וכיוצא בזה הרבה, כי כל מלאכת המשכן היתה בבחינת נדיבות לב ונשיאות רוח, דהינו בחינת רצון. ועל-ידי זה היתה כל מלאכת המשכן נעשית מאליה, על-ידי שהיה מאיר שם הארת הרצון. כי כל הל"ט מלאכות נעשים רק על-ידי בחינת בטול הל"ט מלאכות, על-ידי בחינת שבת, בחינת הארת הרצון.

ובבחינה זו צריכין לעשות הל"ט מלאכות והמשא ומתן בששת ימי המעשה, בבחינת הארת הרצון שממשיכין משבת לששת ימי

מלאכות, להרים ידיו לה', ולשעבד כל מחשבתו ודבורו ועשייתו לה' יתברך, בבחינת (תהלים לו, משלי טו) גל על ה' דרךך ויכנו מעשיך, להאמין באמונה שלמה שאין האדם עושה כלל, רק שאנו מחייבים לעשות איזה עסק במשא ומתן ומלאכה מחמת שכן רצונו, כי יש בזה סודות וכוונות גדולות בכל עניני משא ומתן ומלאכות. וכמו שיש כונות וסודות בכל המצות שבתורה, כמו-כן יש סודות נוראות ונפלאות בכל הל"ט מלאכות, כי מבררין ברורים וניצוצות הקדושים על-ידי המשא ומתן ומלאכות בידוע. ובשביל זה לבד צריכין לעשות מעט משא ומתן או איזה מלאכה, כי בן צוה ה' יתברך, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (אבות פ"ב): טוב תורה עם דרך ארץ, אבל באמת אין האדם עושה כלל, ואין הפרנסה נמשכת על-ידי עשיה הגשמית כלל, כי אם אדרבא, עקר הפרנסה והברכה נמשכת על-ידי בטול הל"ט מלאכות, דהינו על-ידי הארת הרצון, שהוא בחינת שבת, דמנה מתברכין כל שתא יומין.

נמצא שכל הל"ט מלאכות דקדשה, שהם בחינת ט"ל אורות, בחינת מלאכת המשכן, הם מקבלין הפרנסה מבחינת בטול הל"ט מלאכות, דהינו

שְׁכָתוֹב (שמואל ב יג): וְתָכַל נֶפֶשׁ דָּוִד וְכו', כִּי עָקַר קִיּוֹם יָמֵי הַחַל הוּא רַק עַל-יְדֵי הָאֶרֶת הָרָצוֹן שְׁמַאִיר בְּשֶׁבֶת כִּנ"ל:

וּבְבַחֲיָנָה זו צָרִיד הָאָדָם לַעֲשׂוֹת כָּל הַמְּלָאכּוֹת וְהַמִּשְׁאָ וּמִתֵּן בְּשִׁשֶּׁת יָמֵי הַמַּעֲשֶׂה, לִידַע וּלְהֶאֱמִין בְּאַמֶּת שֶׁהוּא אֵינוֹ עוֹשֶׂה כָּלָל, רַק הַבֵּל בִּכְחַד ה', כְּמוֹ שֶׁהִזְהִיר אוֹתָנוּ ה' יְתִבְרַךְ עַל זֶה, כְּמוֹ שְׁכָתוֹב (דְּבָרִים ח): פֶּן תֹּאכַל וְשִׁבְעָתָ וְכו', וְאַמְרַתָּ בְּלִבְּךָ בְּחַי וְעֵצֶם יְדֵי עֲשֵׂה לִי אֵת הַחֵיל הַזֶּה וְכו'. כִּי צָרִיכִין לִזְכֹּר זֹאת מְאֹד מְאֹד לְכָל לַמַּעֲוֹת וּלְשִׁבְחָתָם וְשִׁלּוֹם לֵאמֹר בְּלָבוֹ שֶׁהוּא בְּעֵצָמוֹ עוֹשֶׂה אֵיזֶה עֲשִׂיהַּ וְעִבְדָּא חֵם וְשִׁלּוֹם, כִּי זֶה בַּחֲיִינָת בְּחַי וְעֵצֶם יְדֵי עֲשֵׂה וְכו'. רַק צָרִיכִין לִזְכֹּר אֵת ה', כְּמוֹ שְׁכָתוֹב (שִׁם): וְזָכַרְתָּ אֵת ה' אֱלֹהֶיךָ כִּי הוּא הִנָּחֵן לָךְ כַּח לַעֲשׂוֹת חֵיל, כִּי הַבֵּל בִּכְחַד ה' לְבַד, וְהַמְּלָאכָה נַעֲשִׂית מֵאֲלֹהֶיךָ, בְּבַחֲיָנָת: שִׁשֶּׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה מְלָאכָה וְכו' כִּנ"ל, בְּבַחֲיָנָת מְלָאכָתָ הַמִּשְׁכָּן, כִּי כָּל הַל"ט מְלָאכּוֹת נַעֲשִׂין וְנִתְבָּרְכִין רַק עַל-יְדֵי שֶׁבֶת, שְׁאֵז הוּא בְּטוֹל כָּל הַל"ט מְלָאכּוֹת עַל-יְדֵי שְׁמֻקְבְּלִין אֵז הָאֶרֶת הָרָצוֹן שְׁמִשְׁשָׁם כָּל הַפְּרָנְסָה, בַּחֲיִינָת פּוֹתַח אֵת יָדָהּ וְכו' כִּנ"ל. כִּי הַיָּדִים הֵם כְּלֵי הַמַּעֲשֶׂה שֶׁל כָּל הַל"ט מְלָאכּוֹת, וְאִי אֶפְשָׁר לְהַיָּדִים לְהַמְשִׁיד

הַחֵל, בְּבַחֲיָנָת (דְּבָרִים לג, יא) 'וּפְעַל יְדֵיו תִּרְצֶה', שְׁצָרִיכִין לְהַמְשִׁיד הָאֶרֶת הָרָצוֹן עַל הַיָּדִים שֶׁהֵם כְּלֵי הַמַּעֲשֶׂה שֶׁל כָּל הַל"ט מְלָאכּוֹת, וְעַל-יְדֵי זֶה דִּיקָא 'בְּרַךְ ה' חֵיל', כִּי עָקַר הַבְּרָכָה מִשְׁשָׁם, מְבַחֲיָנָת הָאֶרֶת הָרָצוֹן, שְׁמִשְׁשָׁם עָקַר הַפְּרָנְסָה כִּנ"ל. וְאֵז כָּל הַמְּלָאכָה שֶׁל שִׁשֶּׁת יָמֵי הַחֵל נַעֲשִׂית מֵאֲלֹהֶיךָ בְּבַחֲיָנָת מְלָאכָתָ הַמִּשְׁכָּן כִּנ"ל. וְזֶה בַּחֲיָנָת (וַיִּקְרָא כג, ג): שִׁשֶּׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה מְלָאכָה וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שִׁבְתָּ, 'תַּעֲשֶׂה' דִּיקָא, כִּי עַל-יְדֵי שֶׁבֶת זֹכִין שֶׁתְּהִיָּה הַמְּלָאכָה נַעֲשִׂית מֵאֲלֹהֶיךָ כִּנ"ל. כִּי עָקַר קִיּוֹם שֶׁל כָּל שִׁשֶּׁת יָמֵי הַמַּעֲשֶׂה הוּא עַל-יְדֵי שֶׁבֶת, דְּהֵינּוּ עַל-יְדֵי הַשְּׁבִיתָה וְהַמְּנוּחָה שֶׁל שֶׁבֶת, עַל-יְדֵי זֶה עָקַר חַיִּית וְשִׁפְעָה וְקִיּוֹם שֶׁל כָּל שִׁשֶּׁת יָמֵי הַמַּעֲשֶׂה, כְּמוֹ שְׁכָתוֹב (בְּרֵאשִׁית ב, ב): וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְלָאכָתוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה וְכו', וְדָרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל (עין רש"י): מַה הָיָה הָעוֹלָם חֹסֵר? מְנוּחָה, בְּאֵ שֶׁבֶת, בְּאֵ מְנוּחָה, כְּלָתָהּ וּנְגִמְרָהּ הַמְּלָאכָה. כִּי עָקַר קִיּוֹם כָּל הַמְּלָאכּוֹת אֲשֶׁר עָשָׂה ה' יְתִבְרַךְ כְּבִיכּוֹל בְּשִׁשֶּׁת יָמֵי בְּרֵאשִׁית, הַבֵּל הוּא רַק עַל-יְדֵי הַמְּנוּחָה וְהַשְּׁבִיתָה שֶׁל שֶׁבֶת וְכו' כִּנ"ל. וְזֶה בַּחֲיָנָת: וַיְכַל אֱלֹהִים וְכו', 'וַיְכַל' לְשׁוֹן רָצוֹן, כְּמוֹ שְׁכָתוֹב (תְּהִלִּים פד:): נִכְסְפָה וְגַם כְּלָתָה נֶפֶשׁ, וְכְמוֹ

(קד): כלם אליך יִשְׁבְּרוּן וכו', כמבאר במאמר הנ"ל. וזהו: רוצה ה' את יראיו - 'את יראיו' דיקא, כי העקר תלוי ביראה, כמבאר במאמר הנ"ל, שעקר הארת בן ותלמיד שעל ידם מאיר הרצון שמשם מקבלת המלכות הפרנסה, הכל תלוי ביראה, עין שם. וזהו: את המיחלים לחסדו - דהינו מזה שכל אחד מיוחד לחסדו ובוטח בה', שעל-ידי זה דיקא עולה היראה בחינת מלכות ומקבלת הפרנסה מהארת הרצון שהיא בחינת שבת כנ"ל. כי שבת היא בחינת יראה, בחינת ירא שבת (תקנו ט), שעקר הארת בן ותלמיד ועקר הפרנסה היא על-ידי היראה דיקא כנ"ל. וזה בחינת שבת מלבתא וכו' כנ"ל:

ה וזה שהזכיר ה' יתברך על שבת קדם מלאכת המושבן, להורות שאין מלאכת המושבן דוחה שבת, כמו שאמרו רבותינו ו"ל (כמבאר בפרוש רש"י פרשת ויקהל), כי מאחר שמלאכת המושבן הוא רק בבחינת הארת הרצון כנ"ל, והמלאכה היתה נעשית מאליה כנ"ל, היו יכולים לטעות ולומר שדוחה שבת מאחר שאין עושים כלל, רק כל המלאכות הם בבחינת הארת הרצון כנ"ל, ועל-כן הזכיר אותנו ה' יתברך שלא נטעה בזה, כי אף-

הפרנסה על-ידי הל"ט מלאכות כי אם על-ידי שמקבלין ונתברכין משרשם, דהינו מבחינת הידים שיש בים החכמה, שמשם עקר הפרנסה, בחינת: פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון כנ"ל, וכמבאר במאמר הנ"ל:

וזה בחינת (תהלים קמו): לא בגבורת הסוס יחפץ לא בשוקי האיש ירצה, רוצה ה' את יראיו. כי בתחלה מדבר המזמור מבחינת המשכת השפע והפרנסה, כמו שכתוב שם מקדם: המכין לארץ מטר וכו' נותן לבהמה לחמה וכו', ואחר כך מפרש הפסוק שכל זה אינו תלוי חס ושלום בפעולות האדם, רק הכל ברצון ה' לבד. וזהו: לא בגבורת הסוס יחפץ לא בשוקי האיש ירצה, רוצה ה' את יראיו. כי עקר השפע והפרנסה אינה על-ידי השתדלות האדם חס ושלום בגבורת הסוס ובשוקי האיש שהולך וגוסס ומשתדל בשביל פרנסה, רק העקר הפרנסה הוא רק על-ידי הארת הרצון שממשיכין משבת לששת ימי החל כנ"ל. וזהו: רוצה ה' את יראיו, שעקר הפרנסה הוא רק על-ידי הארת הרצון כנ"ל. ועקר הפרנסה מקבלת המלכות, שהוא בחינת יראה, מבחינת הרצון העליון, על-ידי הבטחונו של כל אחד, בחינת (תהלים

מלאכות בבחינת ט"ל אורות, בבחינת הארת הרצון, כי אם על-ידי קדשת שבת שהוא בחינת רצון שברצונות, בחינת רעוא דרעון כנ"ל:

ו ועל-ידי זה בעצמו שממשיכין הקדשה של שבת לששת ימי החל בבחינת: 'זכרהו מאחד בשבת', כמו שאמרו רבותינו ז"ל (מכילתא), ומקדשין את הל"ט מלאכות בקדשת שבת בבחינת ט"ל אורות, בבחינת מלאכת המשכן, על-ידי שמאמינים שכל הפרנסה היא רק מה' יתברך לבד, על-ידי הארת הרצון לבד שמאיר בשבת כנ"ל, על-ידי זה בעצמו נכלל התלמיד בכו. כי שבת - הוא בחינת כו, כמו שכתב רבנו ז"ל במקום אחר (לקוטי מוהר"ן תנינא סימן ב), וששת ימי החל - זה בחינת תלמיד, הינו, הקדשה שנמשך משבת על ששת ימי המעשה זה בחינת הארת התלמיד, כי התלמיד צריך לשמש את רבו בכל המלאכות שהעבד עושה לרבו, ושמוש תלמיד חכם זה בחינת הלכות, כמו שכתב רבינו ז"ל (שם). וההלכות הם בחינת ששה סדרי משנה, שהם בחינת ששת ימי המעשה כמובא. וכשהתלמיד זוכה לשמש את רבו ולקבל ממנו הלכות שהם בחינת ששה סדרי משנה, שעל-ידי

על-פיהו אין מלאכת המשכן דוחה שבת, כי שבת הוא למעלה מזה, למעלה מבחינת הארת הרצון שמתלבש בבחינת הל"ט מלאכות, כי שבת היא בחינת כטויל לגמרי, בחינת רעוא דרעון - רצון שברצונות, ואז אין שום עכבא ועשיה כלל, אדרבא, אי אפשר לעשות בחינת מלאכת המשכן, דהינו לעשות כל הל"ט מלאכות בבחינת ט"ל אורות, בבחינת הארת הרצון, כי אם על-ידי שבת, דהינו על-ידי השכיחה והמנוחה של שבת, כי דיקא על-ידי שבת - על-ידי ששובתין אז ממלאכה לגמרי, ואז זוכין להארת הרצון בשלמות כנ"ל, על-ידי זה דיקא זוכין להמשיך הקדשה של שבת לששת ימי החל, דהינו שממשיכין הארת הרצון לכל העובדין דחל, לכל הל"ט מלאכות, ונכללין כל הל"ט מלאכות בבחינת ט"ל אורות, שזהו בחינת מלאכת המשכן כנ"ל. נמצא שאי אפשר לעשות בחינת מלאכת המשכן וכו' כנ"ל כי אם על-ידי שבת וכו' כנ"ל. וזהו שהקדים שבת למלאכת המשכן, ובכל מקום שמוזכר מלאכת המשכן מקדים אסור מלאכה בשבת, כי מלאכת המשכן אינו דוחה שבת, אדרבא, אי אפשר לעשות בחינת מלאכת המשכן, דהינו שיהיו כל הל"ט

הל"ט מלאכות של ימי החל, שהם כלל כל העבודות והמשא ומתן שעושה כל אחד ואחד בששת ימי המעשה, וכשאדם נכנס בעובדין דחל, כל"ט מלאכות, יכול למעות חס ושלום ולדמות בדעתו ששם כל"ט מלאכות, במשא ומתן ובעובדין דחל, אין נמצא שם ה' יתברך חס ושלום, ובאלו הוא רחוק אז מזה יתברך בשעת עשית המשא ומתן, על-כן צריכין לעוררו ולהקיצו ולגלות לו כי ה' עמו ואצלו גם בשעת עשית המשא ומתן, כי גם שם כל"ט מלאכות נמצא ה' יתברך, כי מלא כל הארץ כבודו. כי הל"ט מלאכות בשרשם הם קדושים מאד, בחינת ט"ל אורות, בחינת מלאכת המשכן כנ"ל.

וזהו בחינת (ישעיה כו, יט): הקיצו ורגנו שכני עפר כי ט"ל אורות מלך, הינו שמעוררין ומקיצין את בחינת השוכני עפר, את העוסקים במשא ומתן ובעובדין דחל בשביל פרנסה וימון, שהוא בחינת (איוב כח) עפרות וזהב. ושם בבחינת עפר שהיא ארציות וגשמיות, בחינת ל"ט מלאכות, יש אחיזת הסטרא אחרא, בחינת (בראשית ג, יד): ועפר תאכל וכו'. אבל בשמאמינים בה' בשעת עשית המשא ומתן, ויודעין שהכל מאתו יתברך לבד וכו' כנ"ל, אז מקדשין את

זה דיקא נקרא תלמיד, על-ידי זה נתבררין ונודפכין כל ששת ימי המעשה מזוהמת הנפש שנתערב טוב ורע על-ידי חטא אדם הראשון, כי נתברר הטוב מן הרע, הכשר מן הפסול וכו' על-ידי למוד הלכות שהם בחינת כשר ופסול וכו', בחינת ששה סדרי משנה שהתלמיד מקבל מרבו, שזה בחינת שמוש תלמיד חכמים, בחינת עשיה ועבודת שעושה ומשמש את רבו, בחינת קדשת של ששת ימי המעשה. וזהו בעצמו בחינה הנ"ל, שממשיכין הקדשה של שבת, דהינו הארת הרצון שנמשך מהצדיק והרב שבדור שמאיר בשבת כנ"ל, וממשיכין קדשה זו לששת ימי החל, לקדש את כל הל"ט מלאכות מזוהמת הנפש, שיהיו כל הל"ט מלאכות בבחינת ט"ל אורות כנ"ל. וזה בחינת הארת התלמיד, שהוא בחינת (ישעיה כו, יט): הקיצו ורגנו שכני עפר וכו', בחינת (שם ג, ג): מלא כל הארץ כבודו, שהצדיק האמת ממשך הארת הדעת לעורר ולהקצין את בחינת השוכני עפר, שהן אותן שמנחים בשפל המדרגה התחתונה לגלות להם כי ה' עמם, כי מלא כל הארץ כבודו וכו', כמבאר במאמר הנ"ל. וזה בחינה הנ"ל, בחינת הקדשה שממשיכין בשבת על

הל"ט מלאכות בקדשת שבת, ואזי הל"ט מלאכות הם בבחינת ט"ל אורות וכו' כנ"ל. וזה בחינת: 'הקיצו ורננו שכנו עפר, כי ט"ל אורת טלד', הינו אף-על-פי שאתה עוסק במשא ומתן, אף-על-פירכן גם שם ה' יתברך נמצא, כי מלא כל הארץ כבודו, וכל המשא ומתן שהוא בחינת ל"ט מלאכות, הוא בחינת ט"ל אורות, בחינת מלאכת המשכן וכו' וכנ"ל:

ז ועל-כן אפלו [על-ידין] עבד"ם אסור לעשות מלאכה בשבת, כי אמירה לעבד"ם שבות, כי גם בששת ימי החל צריכין לבוא לבחינה זו לכלי לעשות כלל, רק שתהיה המלאכה נעשית מאליה על-ידי בחינת הארת הרצון שממשיכין משבת לששת ימי החל וכו' כנ"ל. וכשזוכין לזה, אזי באמת אין צריכין לעשות שום עבדא ושום מלאכה כלל, כי בזמן שישראל עושין רצונו של מקום מלאכתו נעשית על-ידי אחרים, כמו שכתוב (ישעיה סא, ה): ועמדו זרים ורעו צאנכם וכו' (ברכות לה:). כי המלאכה נעשית ברצונו לבד על-ידי שזכה לבחינת הארת הרצון, בבחינת (משלי טו): ברצות ה' דרכי איש גם אויביו ישלים אתו, 'ברצות' דיקא, דהינו על-ידי הארת הרצון כנ"ל, על-ידי זה 'גם אויביו ישלים אתו', כי מלאכתו נעשית על-ידי אחרים, על-ידי רצונו לבד וכו' כנ"ל. אבל בשבת גם זה אסור, כי בשבת הוא בטול לגמרי, בחינת רעוא דרעוין, ואסור שתהיה נעשית מלאכתו אפלו ברצונו לבד, כי בשבת אסור אפלו להרהר אחר מלאכה, כמו שאמרו רבותינו ז"ל שתהא בעיניך

הל"ט מלאכות בקדשת שבת, ואזי הל"ט מלאכות הם בבחינת ט"ל אורות וכו' כנ"ל. וזה בחינת: 'הקיצו ורננו שכנו עפר, כי ט"ל אורת טלד', הינו אף-על-פי שאתה עוסק במשא ומתן, אף-על-פירכן גם שם ה' יתברך נמצא, כי מלא כל הארץ כבודו, וכל המשא ומתן שהוא בחינת ל"ט מלאכות, הוא בחינת ט"ל אורות, בחינת מלאכת המשכן וכו' וכנ"ל:

וזה בחינת (בבא קמא ב.) אבות מלאכות וכו', אבות - מכלל דאיכא תולדות וכו', הך דהוי במשכן חשיבא, קרויה אב וכו'. כי מלאכת המשכן הם בחינת ט"ל אורות, בחינת הארת הרצון שמקבלין משבת, מבחינת הארת בן ותלמיד וכו' כנ"ל. ועל-כן הם קרויין אב, כי משם הם מקבלין מהצדיק הדור שמאיר בן ותלמיד. והצדיק נקרא אב, כמו שכתוב (מלכים ב, יב): אבי אבי רכב ישראל. כי אבי לשון רצון, כמו שכתוב (איוב לד): אבי יבחן איוב. כי על-ידי הארת הצדיק שהוא אבי ישראל, שמאיר בן ותלמיד, על ידו נמשך הארת הרצון כנ"ל. ועל-ידי זה זוכין לטהר ולזכך כל הל"ט מלאכות שיהיו בבחינת ט"ל אורות, בבחינת מלאכת המשכן כנ"ל. ועל-כן נקראים

וְזֶה בְּחִינַת (תהלים פה, ב): רְצִיתָ ה' אֶרֶץ שְׁבֶת שְׁבוֹת יַעֲקֹב וכו', הֵינּוּ שְׂצָרִיכִין לְהַמְשִׁיךְ הָאֶרֶת הָרָצוֹן לְבְחִינַת אֶרְצִיּוֹת, דְּהֵינּוּ לְעוֹבְדֵי דְחַל, בְּחִינַת ל"ט מְלָאכוֹת שְׂצָרִיכִין לְקַדְּשָׁם בְּקִדְשַׁת שְׁבֶת, בְּבְחִינַת הָאֶרֶת הָרָצוֹן כַּ"ל. וְזֶה זֻכִּין עַל-יְדֵי שְׂמֻמְשִׁיכִין הַקִּדְּשָׁה שֶׁל שְׁבֶת לְשִׁשֶּׁת יְמֵי הַחֹל. וְזֶה: 'שְׁבֶת שְׁבוֹת יַעֲקֹב', כִּי יַעֲקֹב הוּא בְּחִינַת שְׁבֶת, כְּמוֹ שְׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל (שָׁבָת לג): וַיַּחֲנוּ כְּפִי הָעִיר (בְּרַאשִׁית לג, יח), שְׁקַבַּע תַּחֲמוּמִין וכו'. בְּחִינַת (ישעיה נח, יד): וְהֶאֱכַלְתִּיךְ נִחְלַת יַעֲקֹב אֲבִיד וכו'. וְזֶה 'שְׁבֶת שְׁבוֹת יַעֲקֹב', שְׂמֻמְשִׁיכִין הַקִּדְּשָׁה שֶׁל שְׁבֶת לִיְמֵי הַחֹל, שְׁזָהוּ בְּחִינַת 'שְׁבוֹת יַעֲקֹב' שְׂשִׁבִין מִן הַבְּטוּל, בְּבְחִינַת (יחזקאל א, יד): וְהַחֲיוֹת רָצוּא וְשׁוֹב. כִּי בְּשִׁבְתָּ שָׂאֵז הוּא הָאֶרֶת הָרָצוֹן, הוּא בְּחִינַת בְּטוּל, וּכְשִׁיּוּצָא הַשְּׁבֶת אֵז שְׁבִין מִן הַבְּטוּל לְבְחִינַת שִׁשֶּׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה, אֵז צָרִיכִין לְהַמְשִׁיךְ הַקִּדְּשָׁה שֶׁל שְׁבֶת לְשִׁשֶּׁת יְמֵי הַחֹל, וְזֶה בְּחִינַת שְׁבוֹת יַעֲקֹב כַּ"ל. וְעַל-יְדֵי זֶה מְמַשְׁכִּין הָאֶרֶת הָרָצוֹן לְכָל הַל"ט מְלָאכוֹת, בְּחִינַת: רְצִיתָ ה' אֶרֶץ שְׁבֶת וכו' כַּ"ל, בְּחִינַת: וּפְעַל יְדִיו תִּרְצָה וכו' כַּ"ל.

וְעַל-יְדֵי זֶה נִשְׁאֲתָ עוֹן עַמְּךָ וכו', בְּחִינַת כָּל הַשּׁוֹמֵר שְׁבֶת

כָּאֵלוּ כָּל מְלָאכְתְּךָ עֲשִׂיָּה שְׁלֹא תִהְרַהֵר אַחֲרֶיהָ, כִּי בְּשִׁבְתָּ אָסוּר שִׁיְהִי הָרָצוֹן מְלָבֵשׁ בְּשׁוּם מְלָאכָה, כִּי אֵז הוּא רַק רָצוֹן לְכַד, בְּחִינַת רַעְוָא דְרַעְוִין כַּ"ל.

וְזֶהוּ בְּחִינַת: אֲמִירָה לְנִכְרֵי שְׁבוֹת, 'שְׁבוֹת' זֶה בְּחִינַת הַקִּדְּשָׁה שֶׁל שְׁבֶת שְׂנֻמְשִׁיךְ מִשְׁבֶּת לְשִׁשֶּׁת יְמֵי הַחֹל, שְׁזָהוּ לְשׁוֹן שְׁבוֹת, לְשׁוֹן הַמְּשַׁכֵּת הַשְּׁבִיתָה. כִּי שְׁבֶת הוּא בְּחִינַת עֲצֵם הַשְּׁבִיתָה וְהַמְּנוּחָה. וּשְׁבוֹת הוּא לְשׁוֹן פְּעוּל, בְּחִינַת הַמְּשַׁכֵּת הַשְּׁבִיתָה, הֵינּוּ בְּחִינַת הַמְּשַׁכֵּת הַשְּׁבִיתָה מִשְׁבֶּת לְשִׁשֶּׁת יְמֵי הַחֹל. וְזֶהוּ 'אֲמִירָה לְנִכְרֵי שְׁבוֹת', הֵינּוּ כִּי זֹאת הַבְּחִינָה שֶׁתִּהְיֶה מְלָאכְתּוֹ נַעֲשִׂית עַל-יְדֵי אֲחֵרִים, בְּחִינַת 'עֲמָדוֹ זָרִים וְרַעְוֵי צֹאנֵכֶם', זֶה בְּחִינַת שְׁבוֹת, בְּחִינַת עוֹבְדֵי דְחַל, בְּחִינַת הַקִּדְּשָׁה שֶׁל שְׁבֶת שְׂנֻמְשִׁיךְ לְשִׁשֶּׁת יְמֵי הַחֹל, שְׁעַל-יְדֵי זֶה זֻכִּין לָזֶה, בְּחִינַת וְעֲמָדוֹ זָרִים וכו'. אָבֵל בְּשִׁבְתָּ בַּעֲצֻמוֹ גַּם זֶה אָסוּר, כִּי אֵז עֲצֵם הַשְּׁבִיתָה, וְאֵז רַק הַתְּגָלוֹת הָרָצוֹן לְכַד וכו' כַּ"ל. וְזֶה: וְעֲמָדוֹ זָרִים וְרַעְוֵי צֹאנֵכֶם וכו' וְאַתֶּם כְּהֵנִי ה' תִּקְרְאוּ 'כְּהֵן' זֶה בְּחִינַת כְּלָלִיּוֹת בֵּן וְתַלְמִיד, כְּמִבְּאֵר בְּמִאמֶר הַנ"ל (אות יא), כִּי עַל-יְדֵי זֶה זֻכִּין לְבְחִינַת וְעֲמָדוֹ זָרִים וכו' עַל-יְדֵי הָאֶרֶת הָרָצוֹן שְׂנֻמְשִׁיךְ מִבְּחִינַת כְּהֵן, מִבְּחִינַת כְּלָלִיּוֹת בֵּן וְתַלְמִיד וכו' כַּ"ל:

משה את המשכן וכו', כמו שאמרו רבותינו ז"ל (תנחומא פקודי יא), כי עקר הארת הרצון הוא מאיר רק על-ידי בחינת משה שהוא בחינת הצדיק והרב האמת שבדור, כמבאר במאמר הנ"ל. ועל-כן עקר גמר בגין מלאכת המשכן, דהינו הקמתו אי אפשר כי אם על-ידי משה, כי כל אחד עשה איזה מלאכה במשכן כפי מדרגתו, כפי מה שזכה לאיזה בחינה מהארת הרצון, כי בודאי לאו כל אחד זוכה לבחינת הארת הרצון בשורה, כמבאר במאמר הנ"ל במקום אחר (שיחות הר"י סימן נא). ועל-כן כל אחד היה עושה מלאכה במשכן כפי מה שהיה לו חלק בבחינת הארת הרצון, כי לא היה אפשר לעשות שום מלאכה במשכן כי אם על-ידי בחינת הארת הרצון, כי הוא היה מאיר לבחינת הארת הרצון, לכן מלאכת המשכן, כי כל הארת הרצון נמשך ממנו, ועל-כן משה לבר היה יכול להקים את המשכן וכו"ל. וזה בחינת (שמות מ, יז): 'הקים המשכן', כי עקר הקמת המשכן שהקים משה היה רק על-ידי בחינת

בהלכתו מוחלין לו כל עונותיו, כי כל העונות הם מחסרון הדעת, מבחינת רוח שמו, שזהו בחינת פנים כל הל"ט מלאכות, שהם בחינת (במדבר יא, ח): 'שמו העם ולקטו' – בשמותא (והר חלק ב סב: סג.), שהם בחינת וזהמת הנחש, שמשם באים כל העונות כידוע. אבל כשזוכין לקדשת שבת, שהוא בחינת הארת הרצון שנמשך מכלליית בן ותלמיד, שהוא בחינת הארת הדעת שמאיר הצדיק שבדור ומציל את ישראל מעונות, כמבאר במאמר הנ"ל, על-ידי זה זוכין להמשיך קדשת שבת לששת ימי החל, לקדש ולטהר ולקבד את בחינת הל"ט מלאכות מזהמת הנחש, כי זוכין שיהיו הל"ט מלאכות בבחינת ט"ל אורות וכו' כנ"ל, ועל-ידי זה נתבטלין ונמחלין כל העונות הבאים משם מבחינת ל"ט מלאכות כידוע, כי זוכין לקדש את הל"ט מלאכות בבחינת ט"ל אורות, שזהו בחינת הארת בן ותלמיד, שהוא ההפך מעונות כנ"ל. ועל-כן על-ידי הארת הרצון כנ"ל, על-ידי זה נשאת עון עמך וכו' כנ"ל:

ח ועל-כן לא היה שום אחד יכול להקים את המשכן כי אם משה לבדו, כמו שכתוב (שמות מ, יח): ויקם

שהם בחינת דרי מעלה ודרי מטה, ונקללין יחד. ויותר ממה שבעל הבית עושה עם העני, העני עושה עם הבעל הבית (מדרש רות פרשה ד), כי על-ידי זה בעצמו שנותן ממונו צדקה לעני הגון, על-ידי זה בעצמו נמשך הרצון אליו. כי בודאי לא כל אדם זוכה שיתגלה לו בחינת הארת הרצון על-ידי הפנקסה שמקבל. ועל-ידי צדקה נתתן כל ממונו, וזוכה שיתגלה ויאיר הארת הרצון שהוא מלבש ומתעלם בתוך הפנקסה, כי משם נמשכת הפנקסה כנ"ל.

כי עקר הצדקה הוא רק הרצון, בחינת נדבת לב, כמו שכתוב (דברים טו, י): ולא ירע לבבך בתתך לו, כי בגלל הדבר הזה יברכה ה' אלקיך. בגלל הדבר הזה דיקא, הינו על-ידי הרצון הטוב שלא ירע לבבו וכו' רק יתן לו ברצון טוב, על-ידי זה זוכה שיאיר הארת הרצון עליו. ועל-ידי זה יברכה ה' אלקיך, כי עקר הברכה והפנקסה נמשכת משם מבחינת הארת הרצון וכו' כנ"ל, כי על-ידי שנותן העשיר ממונו צדקה לעני, על-ידי זה נעשה שני הבחינות הנ"ל שהם בחינת הארת בן ותלמיד, בחינת הארת דרי מעלה ודרי מטה, כמבאר במאמר הנ"ל, עני שם. כי העשיר שהוא בחינת משפיע, הוא

הארת הרצון שעל-ידי זה הוקם המשכן מאליו וכנ"ל:

מזה בחינת פורים, בחינת שקלים, בחינת צדקה. כי צדקה שנותן העשיר לעני, על-ידי זה נקללין העולמות עליון בתחתון ותחתון בעליון, כי העני הוא בבחינת שכני עפר, בבחינת (תהלים קיג, ו): מקום מעפר דל. והעשיר שיש לו שפע הפנקסה שנמשך מרצון העליון, מבחינת הארת הרצון כנ"ל, זה בחינת דרי מעלה, כמובן במאמר הנ"ל. נמצא כשהעשירות בקדושה, זוכה לבחינת הארת הרצון, בבחינת: בטר מרי נכסה ציבי משיוד, שהרצון נמשך אל העשיר, מחמת ששם בשפע העשירות והפנקסה שם מלבש בחינת הארת הרצון כנ"ל, בבחינת (דברים לג, כג): שבע רצון ומלא ברפת ה'. וכשהעשיר משפיע להעני ממונו וכו' הוא מוחה אותו ממש, זה בחינת הקיצו ורגנו שכני עפר, כי העני שאין לו פנקסה אין הדעת בשלמות, וזהו (נדרים מא): אין עני אלא מן הדעת, כי הכל אחד. ובשם משיכין לו שפע ונותנין לו פנקסה, בזה משיכין לו בחינת הארת הדעת, בחינת הארת הרצון הנ"ל, שמשם נמשך פנקסה דקדושה. ואזי נכלל העני והעשיר יחד, שהם משפיע ומקבל,

מעלה, שהוא בחינת איה מקום כבודו וכו', כי שפע העשירות בשרשו, הוא ממקום גבה מאד, מבחינת הארת הרצון, והיה ראוי באמת שהאדם שיש לו עשירות וכל טוב יהיה מקרב מאד לה' יתברך. אך מה שאנו רואין להפך, שעל פי הרב על-ידי העשירות האדם נתרחק מאד מה' יתברך, זה בא מבחינת רבוי האור בחינת (בראשית כו, א): ותכהין עיניו מראות, שאינו יכול לקבל רב טוב מה' יתברך, ועל-ידי זה נפגם ביותר ונתרחק מה' יתברך, כשאנו זוכה לקדש ולטהר עצמו לזכות לקבל העשירות בקדשה כראוי, וכמבאר כל זה בדברי רבנו ז"ל במקום אחר, במאמר 'כי תצא למלחמה' (בלקוטי תנינא סימן פב), ע"ן שם.

נמצא שפגם העשר הוא על-ידי בחינת רבוי אור. ועל-כן צריכין להמשיך הארה מבחינת השגת דרי מעלה, דהיינו בחינת איה מקום כבודו, בחינת 'מה חמית', כדי שלא יזיק לו רבוי האור וכו' כנ"ל. וזה נעשה על-ידי הצדקה, כי על-ידי שנותן צדקה מממונו ומחסר ממונו, על-ידי זה זוכה שישמשך עליו בחינת הארת דרי מעלה, שהוא בחינת איה וכו', בחינת מעוט האור בצמצום ומדה, כדי שיוכל לקבלו

בחינת דרי מעלה כנ"ל וכמובא, והעני שהוא בחינת מקבל, הוא בבחינת דרי מטה, בחינת אספקלריא שאינה מאירה דלית לה מגרמה כלום כידוע, וכמובא במאמר הנ"ל שהארת דרי מעלה ודרי מטה הם בחינת אספקלריא המאירה בחינת השגת משה, ואספקלריא שאינה מאירה, ע"ן שם. והעני, שהוא בבחינת דרי מטה, בבחינת שכני עפר. ולפעמים יכול העניית להעבירו על דעת קונו חס ושלום, כי מאחר שאין לו שפע פרנסה שנמשך מבחינת הארת הרצון, שהוא בחינת השגת הדעת, על-כן מאחר שאינו מקבל השפעה זו נפגם חס ושלום הדעת גם-כן, ועל-ידי שמשמשיכין לו שפע פרנסה וכוה מאירין עליו הארת הרצון בחינת הדעת כנ"ל.

וזה בחינת: הקיצו ורננו שכני עפר, כי מלא כל הארץ כבודו, 'כבוד' הוא בחינת רצון, כמו שכתב רבנו ז"ל (בסימן קעו), בחינת: רצונו של אדם זה כבודו (ירושלמי פאה פרק א). וזהו בחינת מלא כל הארץ כבודו, אדרבא, שם בבחינת ארציות, בחינת עניות, שם מלא כבודו ורצונו, כי העני סמוך אל ה' יתברך ביותר מכל העולם כמובא. ולהפך את העשיר צריכין לעורר בבחינת השגת דרי

המשקל הישר, וזה בחינת שקלים, בחינת צדקה וכנ"ל. ועל-ידי זה מאיר הרצון, כי על-ידי כלליות בן ותלמיד, שהם דרי מעלה ודרי מטה, מאיר הרצון, ועל-כן עקר הוא בחינת הרצון בחינת גדיבות לב כנ"ל. ועל-כן עקר הצדקה מאירה בשבת, כמו שכתב רבנו ז"ל (בסימן לא) שעל-כן פתח התנא בתחלת מסכת שבת יציאות השבת וכו' פשט הענין וכו'. כי עקר הארת הצדקה, שהוא בחינת הארת הרצון, בחינת הארת בן ותלמיד, זה מאיר בשבת דיקא וכנ"ל:

י וזה בחינת פורים. כי המן הוא זהמת הנחש, בחינת פגם הל"ט מלאכות של הסמרא אחרא, בחינת (בראשית ג, יא): המן העץ וכו' (חלון קלט:), שמשם נמשכין כל הל"ט מלאכות של הסמרא אחרא, שהם ל"ט קללות וכו' פי' דיע, ועל-כן עקר קנאתו על ישראל היה על שהם משמרים את השבת ומבטלים את הל"ט מלאכות, שבהם מכניעים ומשפילים אותו כנ"ל. ועל-כן זה היה עקר מסירתו, כמו שכתוב (אסתר ג, ח): ודתייהם שונות מכל עם ואת דתי המלך אינם עושים, שמדחין בשה"י פה"י - 'שבת היום' 'פסח היום', כי על זה גברה קנאתו וכעסו מאד על שמבטלים את הל"ט מלאכות בשבת,

בהדרגה כראוי. נמצא שעל-ידי צדקה שמחסר ממונו ומשפיע לעני, על-ידי זה נמשך בחינת הארת דרי מעלה ודרי מטה כנ"ל. וזה בחינת 'שקלים' שהם בחינת צדקה, שנאמר בהם (שמות ל, טו): העשיר לא ירבה ויהדל לא ימעט. 'העשיר לא ירבה' - זה בחינת השגת דרי מעלה, בחינת איה וכו', שלא יזיק לו רבוי האור וכו' כנ"ל, וזה בחינת העשיר לא ירבה. 'ויהדל לא ימעט' - זה בחינת השגת דרי מטה, שהוא בחינת מלא כל הארץ כבודו. וזהו 'ויהדל לא ימעט', כי אין שם בבחינת עניות בבחינת דרי מטה, שום מעוט וחסרון חס ושלום, כי מלא כל הארץ כבודו. וזה נעשה על-ידי צדקה כנ"ל, שהוא בחינת (תהלים עה, ח) זה ישפיל וזה ירים שמשפיל לזה ומרים לזה כמובא במקום אחר (סימן ב) וכנ"ל:

ועל-כן נקראים 'שקלים' - לשון משקל, שעל-ידי הצדקה בחינת שקלים, על-ידי זה מאירין בדרי מעלה ודרי מטה ומעמידין אותן על המשקל, דהיינו בדרי מעלה מאירין שלא ימעו שהם יודעין באלקותו וכו', ולהפך בדרי מטה מאירין שלא ימעו שהם רחוקין ביותר, ולגלות להם כי הם סמוכין לה' יתברך. נמצא שמעמיד שניהם על

המשחה, ריח הטוב זה בחינת השגת דרי מעלה שהוא בחינת איה וכו', בחינת מה חמית וכו' רק כמאן דארח ריחא (זהו בראשית), בחינת (שיר השירים א, ג): לריח שמניך טובים וכו', כמבאר לעיל בהלכות ברפת הריח (הלכה ה). כי מדרגת מרדכי גבה מאד מאד, כמובא שהוא בחינת משה וכו' וכנ"ל. אסתר - היא בחינת השגת דרי מטה, בחינת ההארה שמאירין על כל השוכני עפר, דהינו על כל בני אדם שמנחים במדרגה התחתונה מאד בתכלית ההסתרה, שמגליון להם ש'ה' עמם, שזה בחינת אסתר, בחינת (דברים לא, יח): ואנכי הסתר אסתיר, שאפלו בתכלית ההסתרה, בהסתרה שבתוך הסתרה, גם שם הוא 'אנכי', כי גם שם נמצא ה' יתברך, כי מלא כל הארץ כבודו. ואסתר היא ההפך מושתי המרשעת, כמו שאמרו רבותינו ז"ל: תחת הסרפד יעלה הדם וכו', כי ושתי בטלה את השבת, כמו שאמרו רבותינו ז"ל. וקמה אסתר במקומה ששמרה את השבת, כמו שאמרו רבותינו ז"ל על פסוק (אסתר ב, ט) ואת שבע הנערות הראיות לתת לה מבית המלך, שמנתה בהן את ימי השבת כדי שלא תשכח את השבת. וה'

שעל-ידי זה דוחים זהמת הנחש, שהוא בחינת המן כנ"ל.

ועל-בן רצה לשקל עשרת אלפים כפר כסף וכו' לבטל בח השקלים של ישראל, כמו שאמרו רבותינו ז"ל, כי השקלים שבאו בשביל מלאכת המשכן, הם בחינת קדשת הל"ט מלאכות אפלו בימי החל כנ"ל, ועל-ידי זה זוכין שאין עושין כלל שום מלאכה אפלו כשעוסקים באויה עסק ומלאכה, רק המלאכה נעשית מאליה וכו' וכנ"ל, והוא היה מקנא על זה כנ"ל, ורצה לבטל זאת. וזה שאמר (אסתר ג, ט): ועשרת אלפים וכו' אשקל על-ידי עשי המלאכה. 'על-ידי עשי המלאכה' דיקא, כי רצה להמשיך דיקא בחינת עשיה, בחינת עשית מלאכות בגשמיות, שהם בחינת זהמת הנחש וכו' כנ"ל, הפך קדשת ישראל שאינם עושים כלל שום מלאכה אפלו בימי החל, רק המלאכה נעשית מאליה כנ"ל, בחינת (שם פסוק ח): ואת דתי המלך אינם עושים וכנ"ל.

ומפלתו היה על-ידי מרדכי ואסתר, שהם בחינות כלליות בן ותלמיד, דרי מעלה ודרי מטה. מרדכי - הוא בחינת (שמות ל, כג) מר דרור (חולין קלט:), בחינת ריח הטוב של שמן

ודור. וההארה גדולה ונפלאה כל כך, עד שאפלו בשעושיין כל הל"ט מלאכות, אף-על-פי-כן אין בהם שום אחיזה להסמרא אחרא חס ושלום, כי כל הל"ט מלאכות נכללין בקדשת שבת כנ"ל. נמצא שנהפכה מחשבתו הרעה ממש מהפך אל הפך, כי על-ידי קדשת פורים שהוא בימי החל ומתירין בו כל המלאכות, על-ידי זה עקר התגלות הארת קדשת שבת, כי עכשו מגלין שיש לנו בח אפלו בימי החל לדחות זהמת הנחש מן הל"ט מלאכות אף-על-פי שעושיין אותן בימי החל, על-ידי שממשיכין עליהם הקדשה של שבת וכו' כנ"ל, כי ביום הקדוש הזה אנו רואין זאת בחוש שמתירין בו כל המלאכות, ואף-על-פי-כן מאיר בו הארה גדולה ועצומה מאד, בחינת קדשת שבת ויתר, בזה נתגלה כי ה' יתברך בכל מקום, כי מלא כל הארץ כבודו, ודרי מטה עם דרי מעלה פלו חד, כי הוא יתברך מחיה את כלם:

ועל-בן מרבין בסעדה בפורים, וגותנין צדקה לעניים, שכל זה הוא בחינת הארת הרצון שנמשך מבחינת כלליות בן ותלמיד, בחינת מרדכי ואסתר כנ"ל:

יתברך ברחמיו סבב סבות, ומנה ובה אבא לזיויל בה נרגא, שהמן הרשע בעצמו יעץ להרג את ושתי שחללה את השבת, ועל-ידי זה בעצמו היתה מפלתו, שמלכה תחתיה אסתר המלכה, שהיא בחינת שבת מלכתא, ועל-ידי זה הכניעה את המן, שהוא זהמת הנחש, פגם ל"ט מלאכות וכן"ל:

וזה בחינת פורים. כי באמת פורים הוא חדוש גדול מאד, כי אז בפורים מאיר הארה גדולה מאד מאד, בחינת הארת שבת ויתר, כמוכא בכוגות, ואף-על-פי-כן מתר בפורים כל הל"ט מלאכות. והדבר תמוה לכאורה, אף באמת זה עקר בחינת מפלת המן וזהמת הנחש, שהוא פגם הל"ט מלאכות של ימי החל. כי המן רצה להתגבר על ישראל חס ושלום על-ידי פגם הל"ט מלאכות של ימי החל ולבטל את השבת כנ"ל, גם רצה לבטל את בגין בית-המקדש, כמו שאמרו רבותינו ז"ל, ששם בבית-המקדש היו כל הל"ט מלאכות בקדשה, בבחינת ט"ל אורות, והוא רצה לבטל את כל זה ונהפכה מחשבתו הרעה על ראשו, כי נעשה ההפך, כי אדרבא, הם הפילו את המן לגמרי. ואדרבא, המשיכו הארה גדולה ביום זה בכל דור

הלכות חנכה הלכה ז

שכתוב שם), כי עקר הרחמנות הוא להכניס האמת בישראל, דהינו להוציאם מעונות ולקרבם אליו יתברך. וזהו בחינת: תתן אמת ליַעקב חסד לאברהם, שעקר החסד לאברהם שה' יתברך נתן לנו, הוא האמת ליַעקב שנותן לנו, וכנ"ל: גם יש לבאר עוד הפונות הנ"ל לעצות ולעבדא, מה שכתוב שם שאמת הוא אהי"ה פעמים אהי"ה שעולה אמת. כי איתא בדברי רבנו ז"ל במקום אחר, בהתורה קרא את יהושע (בסימן ו') שמי שרוצה לשוב הוא בבחינת אהי"ה, בחינת אנא זמין למהוי, שמכין את עצמו שיהיה לו הויה בעולם כי קדם התשובה לא היה לו שום הויה כלל וכנ"ל עין שם.

אבל אפלו בשרוצה להכין את עצמו שיהיה לו הויה בעולם, יש שעדין קשה לשוב בראוי, אף-על-פי-כן גם הוא צריך בכל יום ובכל פעם להכין את עצמו שיהיה לו אוה הויה, דהינו כדי שיוכל על-ידי ההכנה הזאת להכין את עצמו אחר-כך, וגם ההכנה השניה יהיה בשביל שיוכל להכין את עצמו עוד אחר-כך, וכן בלי שעור, עד שיהיה נכלל אהי"ה באהי"ה בבחינת אהי"ה פעמים אהי"ה, וזה עולה אמת, כי זה עקר אמת האמת

עין בהתורה כי מרחמם ינהגם (סימן ז') שם מבאר ענין חנכה על-פי התורה הזאת שכלה כלולה במצות חנכה, עין שם. ויש לבאר יותר מה שלא באר הוא ז"ל בפרוש, כי זהו ענין מה שכתוב בפונות חנכה שצריכין להמשיך אז תליסר מכילין דרחמי, שעקרבם הם שמונה, שממשיכין בשמונת ימי חנכה בכל יום מדה אחת. גם צריכין להמשיך בכל יום צרופ אחד של אהי"ה פעמים אהי"ה שהוא בגימטריא אמת, שהם כנגד שמונה פעמים 'אמת' של אמת וציב וכנ"ל עין שם בפונות. ועל-פי התורה הנ"ל מבארין הפונות היטב, כי בחנכה צריכין להמשיך הרחמנות האמתי של הצדיק האמת, שהוא להוציא את ישראל מעונות על-ידי הדעת שמאיר בהם, כמו שכתוב שם בתחלת התורה שהמנהיג צריך להיות רחמן וכנ"ל, וצריך לידע איד להתנהג עם הרחמנות עם כל אחד ואחד וכנ"ל עין שם. וזהו עקר פונות חנכה להמשיך כל המדות של רחמים הנ"ל, הינו להמשיך רחמנות על ישראל, ועקר הרחמנות הוא אמת, דהינו לרחם עליהם ברחמנות האמתי שהוא להוציא את ישראל מעונות שזה עקר הרחמנות (כמו

האמת כפי אותו היום כפי מה שאוחז באותו היום, כי יש כמה שנויים לאין מספר בכל אדם בין יום ליום, והעקר להמשיך את עצמו ולקשר את עצמו לבחינת נקדת האמת של אותו היום והמדה שהוא עומד אז, כי בכל מקום ובכל דרגא יש בחינת אמת, שיכולין לקרב את עצמו לה' יתברך ולעשות נחת רוח לפניו יתברך מכל מקום שהוא (כמבאר אצלנו כמה פעמים), והעקר הוא האמת כפי אותו היום, שהוא בחינת מדה של רחמים שממשיכין באותו היום, שכל זה נמשך על ידי הצדיק האמת שיכול להמשיך רחמנות האמת על כל אחד ואחד בכל יום ויום כפי היום והשעה וכנ"ל, והנה היטב.

ובלל כל דברינו כלולים כמה שאמר רבנו ז"ל והזהיר אותנו מאד שאסור להיות זקן, כמבאר משיחה זאת בשיחות הר"ן. כי צריכין להתחיל בכל פעם מחדש (כמבאר בדבריו ז"ל כמה פעמים), הינו שצריכין לחשב בכל פעם שעדין אין לו הויה בעולם וצריכין להתחיל להכין את עצמו וכו' וכו' כנ"ל, כי אפלו מי שזוכה לעבודת ה' באמת, גם הוא צריך להיות בבחינת אהי"ה בנגד המדרגה השניה שצריך לעלות אליה,

שיכין את עצמו תמיד שיהיה לו הויה אף-על-פי שאינו זוכה מיד להויה גמורה, אף-על-פירכן יכין את עצמו כדי שיזכה אחר-כך להכין את עצמו וכו' וכו' עד שיהיה נכלל אהי"ה באהי"ה. כי כל מה שיעשה בעבודת ה' הכל הוא הכנה כדי שיהיה לו הכנה אחר-כך וכו'.

וזה עקר בחינת אמת, כי אהי"ה פעמים אהי"ה עולה אמת, כי זה עקר נקדת האמת שיחזיק את עצמו כל ימיו להכין את עצמו שיהיה לו הויה בעולם וכו' וכנ"ל. וגם זה האמת הוא כפי המדה של אותו היום, וביום אחר צריך להמשיך האמת כפי אותו המדה של אותו היום, וכן ביום שלישי וכו', שהוא בחינת שמונה פעמים אמת שהם בנגד שמונת ימי חנכה, שבהן ממשיכין אור האמת על כל הימים אשר הוא חי על פני האדמה שכלולים בשמונה ימים, הינו בחינת שבעת ימי בראשית שהם כלל כל ימי העולם הזה, שמקשרין וכוללין אותם ביום השמיני שהוא בחינת בינה, עלמא דאחי, שהוא בחינת יום השמיני בידוע, ששם עקר בחינת אהי"ה בידוע בפגומות.

ומי שרוצה להמשיך על עצמו האמת לאמתו, צריך לידע שבכל יום ובכל פעם צריך להמשיך על עצמו נקדת

דרכיך דעהו, כי גם יש איזה נקדה של אמת שיכולין לחנך עצמו על ידה וכנ"ל. וזהו 'גם כי יזקין לא יסור ממנה', שאפלו בשזקין לא יסור מבחינת החנוך, הינו כנ"ל שלא יהיה זקן לעולם, כי אפלו בשזקין יתחיל גם-כן בכל פעם מחדש בבחינת אהי"ה הנ"ל, כאלו הוא מתחיל עתה לחנך עצמו בעבודת ה', וכאשר ראינו זאת מרבנו ז"ל בעצמו (כמבאר בשבחי הר"ן). וכן כל אדם לפי דרכו, צריך לחנך עצמו באופן שגם כי יזקין לא יסור מהחנוך שיחנך עצמו בכל פעם ויתחיל בכל פעם. כל זה הוא בחינת אהי"ה הנ"ל, בחינת אנא זמין למהוי, בחינת אהי"ה פעמים אהי"ה בגימטריא אמת, כי זה עקר האמת כנ"ל:

ועקר הוא האמת, כי בכל דרך ובכל עצה ובכל שיחה יש בהם 'צדיקים ילכו כם ופושעים וכו'', כי בודאי צריך כל אדם לזרז את עצמו מאד בעבודת ה' ולא לדחות מיום לחברו חס ושלום, אך גם בשמורו עצמו מאד בעבודתו באמת פראוי, גם הוא צריך להתחיל בכל פעם מחדש כאלו מכין את עצמו שיהיה לו הויה בעולם וכנ"ל, וכאשר ראינו זאת מאדונינו מורנו ורבנו ז"ל בעצמו (כמבאר במקום אחר). מכל שכן

ששם עדן אין לו הויה וכו'. וכל זה מרמז שם בהתורה "קרא" הנ"ל, שכתב שם שצריך לאחו תמיד במדת התשובה, ועין בדברינו במקום אחר. מכל שכן מי שלא התחיל עדן כלל, שצריך להתחיל בכל פעם, אף-על-פי שרואה שגם עתה הוא רחוק מאד מאד, אף-על-פירכין יכין את עצמו שיהיה לו הויה. ועקר ההויה הוא מה שהכין את עצמו אחר-כך וכו' וכן להלן. וכל זה הוא בחינת אמת, בחינת אהי"ה פעמים אהי"ה כנ"ל, כי מי שמסתכל על האמת, בודאי צריך כל ימיו להסתכל אולי יזכה עתה להתחיל איזה התחלה, וכשיהיה חזק בזה, בודאי יעזרו ה' יתברך להתקרב ולשוב אליו יתברך:

וזו בחינת חנכה, כי זה עקר החנוך בעבודת ה' מה שמתחילין בכל פעם מחדש. ואפלו אם הוא זקן גדול, אף-על-פירכין אסור להחזיק עצמו לזקן כאלו כבר אפס תקוה חס ושלום, רק עד יום מותו יתחיל בכל פעם מחדש כנ"ל. וזהו: חנך לעזר על-פי דרכו גם כי יזקין לא יסור ממנה, הינו שצריך לחנך את האדם על-פי דרכו, שאפלו בדרכו שהולך בו שעוסק במשא ומתן וכיוצא, גם שם ימצא ה' יתברך, בבחינת: בכל

בחנינת מה שכתוב בכגונות חנכה, שעקר נפלאות ענין חנכה הוא מה שאז אנו ממשיכין אור השלשה יחודים עליונים שהם עולים "נר", אנו ממשיכין אותו בימי החל ממש שמתרים בעשית מלאכה, ממשיכים אותם למטה מעשרה טפחים, כי אז אין עליה לשכינה כמו בשבת וכו' עין שם. וזהו כל בחינות הנ"ל שגלה אדונינו מורנו ורבנו ז"ל בהתורה הנ"ל שעקר בחינת חנכה להמשיך האור הקדוש לכל המנחים למטה ממש להאיר בהם ידיעת אלקותו ויתברך לעוררם משנתם ונפילתם וכו', הינו בחינה הנ"ל, שאז ממשיכין האור הגדול למטה מאד, להאיר בכל המדרגות התחתונות, לגלות להם כי מלא כל הארץ כבודו, לעורר ולהקיץ כלם לה' ויתברך, והבן. ועין במקום אחר מזה:

בשרואה שאינו עולה בידו והוא רחוק עדן כמו שהוא רחוק, אף-על-פי-כן צריך לומר כל ימיו: אולי יועילו לי כל ההכנות והרצונות והתשוקות והכסופין וקצת היגיעות שהיו לי להתקרב אליו ויתברך, אולי יתקבצו כלם שאוכל היום להתחיל, בדי שאוכל להתחיל להכין את עצמי אחר-כך וכו' וכו'". וי' שחפץ באמת לאמתו, יוכל לקבל עצות והתחזקות מדבריו אלה בכל מקום שהוא כל ימי חייו, כי קושטא קאי ואמת ה' לעולם:

גם מה שכתוב שם בהתורה הנ"ל שבהנחה הוא בחינת כלליות בן ותלמיד וכו', להראות אפלו להמנחים למטה מאד, כי מלא כל הארץ כבודו וה' אתם עדן, לחזקם ולעוררם שלא יתיאשו בשום אופן וכו' (כמבאר שם עין שם), וזהו

הלכות פסח הלכה ט

ינהגם" בלקוטי תנינא סימן ז', עין שם כל התורה היטב:

א כי כל זה ענין פסח, כי משה רבנו הוא המנהיג הרחמן, שהוא פתח לנו אור הדעת לידע ולהודיע כי ה' הוא האלקים וכו', עין שם. וכל זה היה בשעת יציאת מצרים בפסח, שאז התחיל לפתח

מהדורא קמא וראשי פרקים מהלכות פסח - תקפ"ז

ענין פסח ויציאת מצרים בכל אדם ובכל זמן, וענין אכילת מצה ואסור חמין:

על-פי התורה מעשה ברבי אליעזר ורבי יהושע וכו' "כי מרחמם

בסעודה, בחינת ועשו סיג לתורה, בחינת סיג לחכמה שתיקה וכו', עין שם:

ב וזה בחינת מצה שהיא אכילה קדושה מאד, בחינת מן, בחינת (קדושין לח)

ענה שהוציאו ממצרים מעמו בהם טעם מן והמון הוא בחינת 'מה', בחינת (שמות

טו, טז) 'כי לא ידעו מה הוא', דהיינו בחינת הארת הרצון. ועל-כן היה יורד

דבר יום ביומו, בחינת (תהלים קמה, טז) ואמה נותן להם את אכלם בעתו, כי

בכל השנה שפכר וכינו לקבלת התורה, שהיא בחינת כלליות בן ותלמיד, או

יכולין להמשיך הארת הרצון אפלו על-ידי אכילת חמין, כי כבר נתמקן מחצת

המחין שהם בחינת שתיקה שזה זוכין רק בשעת קריעת ים-סוף, בחינת (שמות יד,

יד) ה' ילחם לכם ואתם תחרישון. אבל עתה עדן לא נמשך בשלמות הארת בן

ותלמיד על-ידי אתערוותא דלתתא, רק ההארה באה מלמעלה - מחין גדולים

הרבה מאד בחפזון ברנע אחד (כמבאר בפתיים), ועדן לא נתמקן מחצות המחין

ואם היו אוכלין חמין חם ושלום, היו יכולים להחמיץ המוח עד שיכנס בקשיות

ותרוצים שאין הזמן מספיק לבאדם, כי הם למעלה מהזמן, על-כן עתה עקר

התקון על-ידי שנוהרין מחמין במשהו,

לנו אור הדעת להודיענו ידיעת אמתותו יתברך על-ידי כל האותות והמופתים

הנוראים שעשה עמנו אז. והארה זאת נמשכת לדורות בכל שנה ושנה, כי בכל

דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאלו הוא יצא ממצרים' (פסחים פ"י מ"ו).

כי בכל דור ובכל שנה ושנה צריכין להמשיך מחדש ידיעה הקדושה האמתית

הזאת לידע בכל עת בדיעה חדשה כי ה' הוא האלקים, כמו שאמרו רבותינו

ו"ל לענין קריאת-שמע: "בכל יום יהיו בעיניך כחדשים", מכל-שכן בשלש

רגלים שבהם התחדשות הדעת והמחין, בפרט בפסח, שהוא ראש לרגלים, תחלת

ההתגלות.

ועקר הדעת הוא בחינת הארת בן ותלמיד, דהיינו להודיע לדרי

מטה בחינת שוכני עפר המנחים במקום שמנחים בדיוטא התחתונה מאד מאד,

להודיעם כי ה' עמם ואצלם קרוב להם תמיד, כי מלא כל הארץ כבודו וכו'.

ולהפך לדרי מעלה להודיע בחינת איה, בחינת מה חמית וכו' וצריכין לכלל

העולמות וכו' ועל-ידי זה זוכין להארת הרצון בשעת האכילה וכו' בחינת בעת

וכו' מה פעל אל מה רב טובך אשר צפנת וכו'. וזה בחינת אין מסיחין

על ה' יתברך ועל הצדיקים, על-כן צריך לזהר לצאת מחמין למצה שלא להחמין מחו כלל, רק ישתדל להביט על ה' ונפלאותיו אשר הפליא חסדו עמו ויענה לה' דברים הרבה להודות ולהלל אותו יתברך על חסדו ונפלאותיו. וזה בחינת 'לחם עני' שמוזכר את העני וכו', כמו שפרש רש"י (דברים טו, ג): או שעונין עליו דברים הרבה, או לחם עני - מה דרכו של עני בפרוסה וכו' והכל אחד:

ג. וזה בחינת 'אפיקומן' שפורסין מצה השנייה ועל החצי מברכין על אכילת מצה והשנייה הוא צפון לאפיקומן, כי זה עקר בחינת מצה, בחינת 'צפון', בחינת מה רב טובך אשר צפנת ליראיך שמשם הארת הרצון, כי הארת הרצון זה עקר שלמות התקון של כל המתקנים לה' יתברך, בפרט הרחוקים מאד כשמתקנים עקר תקונם כשזוכין להארת הרצון שזוכין לזה בשעת אכילה מי שיש לו חלק במלכות דקדשה וכו', בחינת אשריך ארץ שמלבד בן חורין וכו', בחינת חרות של פסח, שזהו בחינת יובל, כי 'מסמרא דיוכלא נפקו ממצרים' (כמו שכתוב בזה הקדוש).

כי לקרב הרחוקים קשה מאד, בפרט הרחוקים ביותר, כי מאחר שכבר

שתכף כשנתן מים בעסה, שהם בחינת מימי הדעת שנמשכין ממקום גבה מאד צריכין לאפות העסה מיד בחפזון. והאפייה על-ידי האש, שהוא בחינת יראה, בחינת צמצום, לצמצם המוחין תכף שלא יתחילו כלל לחקר במה שלמעלה ממנו, רק לחזר לאחוריו להודות ולהלל לה' על כל הנסים והנפלאות שעשה עמנו שהגביהנו ורוממנו למעלה למעלה ממדרגותינו בבחינת (תהלים קיג, ז) מקימי מעפר דל מאשפות וכו' להושיבי וכו'.

וזהו (פסחים לו.) לחם עני - שעונין עליו דברים הרבה, שהוא חלל גמור וספור יציאת מצרים, כי זה עקר התקון עתה להנצל מלכנס בחקירות, שהם למעלה מהזמן, שהם בחינת חטא אדם הראשון בעין הדעת טוב ורע 'דאסתפל במה דלא הוויא לה רשו', שאנו צריכין עתה לתקן זאת בשעת יציאת מצרים בפסח בידוע.

ובן הוא בכל אדם, שכל אחד לפי מדרגתו ואפילו אם מנח במקום שמנח צריכין להאיר עליו הדעת ולהודיעו, כי עדין ה' עמו בחינת הקיצו ורגנו שכני עפר, כי מלא כל הארץ כבודו, אבל תכף יכנסו בו קשיות הרבה

ועל-בן עקר קדשת פסח לקדש את האכילה, דהינו לזהר מחמין במשהו ולאכל מצה דיקא, כי עקר היראה מגיע בשעת אכילה, כמבאר (לקוטי מוהר"ן תנינא סימן עז) על מאמר רבותינו ז"ל "רצועה" וכו'. וזאת התורה "רצועה היתה יוצאת" וכו' מקשרת לענין הארת הרצון בשעת אכילה המבאר בתורה זאת של 'מעשה ברבי אליעזר ורבי יהושע', כמבאר שם, כי הא בהא תליא הארת הרצון על-ידי היראה, כי עקר הארת בן ותלמיד להכניס בהם יראה, כמבאר שם. והעקר שתהיה היראה לטובה כנ"ל בבחינת יראת ה' לחיים, בחינת (משלי י, כו) יראת ה' תוסיף ימים. ולא תהיה להפך חס ושלום, כנ"ל.

ועל-בן צריכין להאיר בדרי מטה בבחינת מלא כל הארץ כבודו, בחינת הקיצו ורגנו שכני עפר לעוררם ולחזקם שלא יתיאשו ולא יפלו בדעתיהם בשום אופן בעולם רק ידעו כי עדן ה' אתם וכו' תמיה. ואף-על-פי-כן יהיה להם יראה גדולה, כי הוא כולל אותם גם בבחינת מה וכו', כמו שכתוב שם. ועל-ידי כלליות העולמות, שעל-ידי זה נמשך יראה והיראה בחינת מלכות

נתעו כל כך בדרךם הרע, בפרט כי רבם מהם פגום מאד על-ידי פגם הברית, על-כן בודאי קשה מאד להכניס בו הדעת ולגרוש ממנו רוח שטות ולהוציא מעונות ופגמים. ועל-כן צריכין לזה צדיק רחמן מאד כמו משה רבנו שהרחמנות שלו היה בלי שעור, שאפלו אחר-כך בשעשו ישראל מה שעשו עד שה' יתברך אמר לו לכלותם ויעשה אותו לגוי גדול, אף-על-פי-כן הוא לא חשש על זה ומסר את נפשו בעדם תמיה. וכן צריך הצדיק המנהיג אמתי להיות רחמן כזה בכל דור ודור, כי מתחלה ועד סוף הוא צריך להתנהג עם המתקנים ברחמנות נפלא ועצום ורב מאד, ובדעת ושכל נפלא וגורא באפן שיקנס בהם יראת ה' לטובה, שישוכו לה' יתברך על-ידי זה ולא יתרחקו חס ושלום יותר על-ידי היראה. דהינו שלא ישתלשל מדבריו אחיזת היראה רעה, שהוא בחינת דינים, בחינת עצבות ומרה שחרה, שמזה באים כפירות, שכל זה הוא בחינת חמין ושאר שנקרא יגון ואנחה, ועל-ידי זה תקף הדינים, רחמנא לצלן, רק צריכין שהיראה תבוא רק לטובה לקרב ולא לרחק (וכמבאר כל זה לעיל בהלכות פורים השך לזה, עין שם).

עליו האמת שיודע מרחוק שעקר התכלית לצאת מגרעיות פחיתותו ולהתקרב לה' יתברך והוא רוצה ומשתוקק לזה ברצון חזק ומפלג אפלו בעצם רחוקו, על-כן בודאי יש לו תקנה להתקרב לה' יתברך תמיד יהיה איד שיהיה, כי הרצון חפשי תמיד, כי שם עקר החרות, כי נמשך מבחינה גבה מאד כנ"ל. וזה בחינת (שיר השירים ה, ד) מה תעירו ומה תעוררו את האהבה עד שתחפץ (כמבאר בדברינו במקום אחר בהלכות ערב (הלכה ג), עין שם).

וזה בחינת מצה שהוא בחינת מן, בחינת אפיקומן - אפיקו מן, בחינת ענה שהוציאו ואפיקו ממצרים - טעמו בהם טעם מן, בחינת כי לא ידעו מה הוא, בחינת הארת הרצון כנ"ל, כי תמיד צריכין גיעה גדולה לקדש את האכילה על-ידי הארת בן ותלמיד, על-ידי כלליית העולמות וכו', ואז דיקא זוכין להארת הרצון בשעת האכילה, שזה עקר גמר התקון. אבל עכשו בפסח בשעת יציאת מצרים בודאי אין בידינו להמשיך התקונים האלה על ידינו על-ידי בחינת אתערותא דלתתא, על-כן היה קשה מאד לצאת ממצרים, אבל ה' יתברך חמל עלינו והאיר עלינו מלמעלה הארה

נגשת ובאה בעת האכילה, בבחינת לעת האכל גשי הלום. ואז על-ידי זה מאיר הארת הרצון המפלא, כמבאר שם, כי הרצון מאיר מחמת שמלכות מקור היראה מקבלת האכילה והפרנסה מים החכמה ששם מאירין המקיפים, שהם בחינת מה וכו' (עין שם כל זה והבן היטב):

ד וכל התקונים האלה צריך הצדיק להמשיך בדרכים נפלאים ונוראים מאד מאד, כמובן שם. וצריך לזהר מאד בדבריו לעשות סוג לדבריו כדי שלא יכנסו חס ושלום בקשיות ותרוצים שהם למעלה מהזמן שאין הזמן מספיק לבאר הקשיות והתרוצים שיש שם. על-כן עקר גמר התקון כשזוכין להארת הרצון (וכמוכן בדבריו ו"ל במקום אחר (שיחות הר"ן נא)) שאי אפשר לעבד את ה' יתברך כי אם על-ידי הרצון, עין שם. מפלג-שבן הרחוקים ביותר שבכפר עשו מה שעשו, ובודאי עדן מי יודע מה שיעבר עליהם עוד כל ימי חייהם בילדותם ובקונותם, ומי יודע אם יהיה להם כח להתחזק ולשאר על עמדם תמיד בכל מה שיעבר עליהם, על-כן עקר תקונם על-ידי הארת הרצון, כי הרצון עולה על הכל ומכטל ומבער כל הקשיות והעקמומיות שבלב וכל הפלבולים וכו', כי מאחר שהאיר

יכולים להכניס קשיות הנ"ל בלב על-ידי זה המאכל הקדוש, דהינו מצה פשוטין לשמרה היטב מחשש חמוץ חס ושלום, רק, אדרבא, על-ידי זה המאכל הקדוש, שהוא מצה, זוכין להארת הרצון המפלג הנ"ל. כי הארת הרצון הזה היא ההפך מהקשיות הנ"ל והוא תקונם (כמובן בהתורה הזאת למען שם היטב). ומחמת שעתה אין בנו כח בעצמנו לתקן מחצות המחין לשמור עצמנו מקשיות הנ"ל שמשם כל הגליות שבאים מפגם אמונה שנמשך משם, על-כן חמל עלינו ה' יתברך וצוה לנו לאכל מצה וכנ"ל. ועקר התקון הוא בבחינת לחם עני שלא לזכר בקשיות שלמעלה מדעתנו רק נחזור לאחור להתבונן בחסדי ה' שעשה עמנו שהוציאנו ממצרים וכו' כנ"ל:

ו וזה (פסחים פ"מ ה'): אין מפטירין אחר הפסח אפיקומן. פסח הוא - 'פה סח' (שער הפנות דף פב), בחינת (תהלים קה, ב) שיחו בכל נפלאותיו, דהינו מצות ספור יציאת מצרים לשוח ולספר בכל עת בנפלאותיו הנוראות שעשה עמנו ביציאת מצרים. וכן מה שעושה עמנו בכל דור ודור ובכל עת ועת, כי לא אחד בלבד עמד עלינו לכלותנו אלא שבכל דור ודור עומדים עלינו לכלותנו והקדוש-ברוך-

נפלאה שלא בסדר וכו', דהינו שממשיך עלינו הארת הרצון מלמעלה אף-על-פי שלא זכינו לזה עדין:

ה על-כן צריכין לאכל מצה ולזהר מאד מחמין אפלו במשהו, כי אנו צריכין לזהר שתכף בשנתן מים בעסה, דהינו מימי הדעת שנמשכין עתה ממקום גבה מאד צריכין תכף שלא להתחמין חס ושלום שלא לשהות בין נתינת מים על הקמח ובין אפיה על האש, כי צריכין למהר בחפזון גדול לאפותה באש קדם שתחמין שלא לתן יניקה להקלפות היזנקים מחמוץ המח, דהינו ממי שאינו נוהר ונכנס חס ושלום לקשיות שהם גבוהים משכלו, שהם אצלו בבחינת למעלה מהזמן שמשם כל הפירות, שהם עקר היצר הרע והקלפות, וצריכין שמירה גדולה מהם. אבל עכשו אין בידינו לשמור מהם בעצמנו מחמת שעדין לא קבלנו התורה רק ה' יתברך בעצמו שומר אותנו מהם כי ליל שמורים הוא לה'.

ובחמלתו צוה עלינו לשמר את המצות, שאנו צריכין עתה לאכל מצה שהוא בחינת מן, בחינת מאכל עליון, דהינו שהמאכל בעצמו בא מלמעלה בקדשה כזאת שאין החיצונים

מחשבותיו יתברך, וכתוב (איוב יא, ח):
 "גִּבְהֵי שָׁמַיִם מִה תִּפְעַל וְכוּ". וכתוב
 (תהלים קיט, צו): "לִכְלֹל תִּכְלֶה רְאִיתִי קֶץ"
 וכו'. ולא נתן רשות לשאל כי אם במה
 שיש לנו רשות, כמו שכתוב (דברים ג,
 לב): "כִּי שָׁאַל נָא לְיָמִים רִאשֹׁנִים וּלְמִקְצֵה
 הַשָּׁמַיִם וְעַד קֵצָה הַשָּׁמַיִם". ודרשו
 רבותינו ז"ל (חגיגה יא:): לְמִקְצֵה הַשָּׁמַיִם
 אֵתָּה שׁוֹאֵל וְכוּ, וְאִי אֵתָּה שׁוֹאֵל מִה
 לְמַעַל וְכוּ. הֵינּוּ שְׁאֵין לָנוּ רְשׁוּת כִּי אִם
 לְשֹׂאֵל וּלְחַקֵּר בְּעֵצָם נִפְלְאוֹת הַנִּסִּים
 וְהָאוֹתוֹת הַנוֹרְאוֹת שֶׁעָשָׂה ה' יִתְבָּרַךְ
 עִמָּנוּ בְּהוֹצִיאָנוּ מִמִּצְרַיִם וּבִקְרִיעַת יַם־סוּף
 וכו' וּמֵאֲזוּ וְעַד הַנֵּה. וּבִזְוֶה אֲנִי רֹאִים
 אֲמַתּוֹ וְגִדְלוֹ וְתִקְפוֹ וְעֵצָם חֲסֵדוֹ עָלֵינוּ
 וְשֶׁהוּא מְשַׁנֵּי בְּהַשְׁגָּחָה פְּרִמִּיּוֹת בְּכָל עֵת
 וְרוֹצֵה בְּעִבּוּדֵתָנוּ וְרֹאִי לָנוּ לְעִבְדוֹ וּלְקַבֵּל
 עַל מַלְכוּתוֹ בְּלֵב שָׁלֵם לְקִים כָּל תּוֹרַת
 מֹשֶׁה בְּכַתֵּב וּבְעַל־פֶּה שֶׁכָּל זֶה הוּא
 בְּחִינַת כִּי שָׁאַל נָא לְיָמִים רִאשֹׁנִים הִנֵּה
 כְּדֶבֶר הַגָּדוֹל הַזֶּה וְכוּ, אֲבָל חוּץ מִזֶּה
 אֲסוּר לְחַקֵּר עוֹד כָּלל, כִּי בּוֹדֵאי אִי אֶפְשָׁר
 לְהִבִּין דְּרָכָיו יִתְבָּרַךְ וְטַעְמֵי מִצְוֹתָיו.

ועל-בין בַּפֶּסַח מִצְוָה שֶׁיִּשְׁאֵל הֵבֵן מִה
 נִשְׁתַּנָּה, כְּדֵי שִׁיִּיבּוּ לוֹ:
 עֲבָדִים הָיוּ וְכוּ' וְכָל סִפּוּר יִצְיָאָה
 מִצְרַיִם. אֲבָל בּוֹדֵאי אֵין זֶה תְּרוּמָה מִסִּפֵּי

הוּא מִצִּילָנוּ מִיָּדָם בְּדִרְכִּים נִפְלְאִים
 וְנוֹרְאִים מְאֹד. וּמִצְוָה גְּדוֹלָה עַל כָּל אֶחָד
 וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל לְשׁוֹחַ וּלְסַפֵּר בְּזֶה תְּמִיד
 בְּחִינַת שִׁיחוּ בְּכָל נִפְלְאוֹתָיו. וּכְשֶׁם
 שֶׁמִּצְוָה עָלֵינוּ לְסַפֵּר בְּזֶה תְּמִיד, כֵּךְ אֲסוּר
 לָנוּ לְשֹׂאֵל וּלְחַקֵּר בְּמִה שְׁלִמְעָלָה מִשְׁכַּלְנוּ
 לְשֹׂאֵל וּלְהַקְשׁוֹת חֵם וְשִׁלּוּם קִשְׁיוֹת שְׂאִי
 אֶפְשָׁר לְהִבְנִים וּלְתַרְצֵם, כִּי דְרָכֵי ה'
 נִפְלְאִים מְאֹד (וּכְמִבְּאֵר בְּהַתּוֹרָה הַנ"ל),
 שֶׁבִּשְׁבִּיל זֶה צְרִיךְ הַחֲכָם לַעֲשׂוֹת סִיג
 לְדַבְּרוֹ כְּדֵי שֶׁלֹּא יִבְגֵּס בַּחֲקִירוֹת וְקִשְׁיוֹת
 שֶׁהֵם לְמַעַל מִהוּמָן, שְׂאִין הוּמָן מִסִּפֵּי
 לְבָאֵר הַקִּשְׁיוֹת וְהַתּוֹרוֹצִים שֶׁיֵּשׁ שָׁם, עַן
 שָׁם:

ז וְהוּ שֶׁמְשִׁיבִין לְהַחֲכָם שֶׁשׁוֹאֵל: מִה
 הַעֲדוֹת וְהַחֲקִים וְהַמְשַׁפְּטִים אֲשֶׁר צִוָּה
 ה' אֱלֹקֵינוּ אֶתְכֶם וְאֵף אֵתָּה אָמַר לוֹ
 בְּהַלְכוֹת הַפֶּסַח אֵין מִפְטִירִין וכו' (הגדה
 של פסח). וְלִכְאוּרָה הַתְּשׁוּבָה פְּלִיאָה
 נִשְׁגָּבָה מְאֹד: מִה זֶה תְּשׁוּבָה עַל שְׂאֵלָתוֹ
 מִה הַעֲדוֹת וכו', מִה שֶׁמְשִׁיבִין אֵין
 מִפְטִירִין וכו', וְגַם מִה הַלְשׁוֹן "בְּהַלְכוֹת
 הַפֶּסַח". אֵד עֵקֶר הַתְּשׁוּבָה שֶׁמְשִׁיבִין לוֹ
 שֶׁאֲסוּר לוֹ לְחַקֵּר וּלְשֹׂאֵל בְּמִה שְׂאִין לוֹ
 רְשׁוּת, הֵינּוּ אִם יִרְצֶה לְשֹׂאֵל שִׁיבִינוּ לוֹ
 כָּל דְּבָרֵי הַתּוֹרָה עַד תְּכִלִּיתוֹ, זֶה אֲסוּר לוֹ
 בְּאֲסוּר חֲמוּר מְאֹד, כִּי מְאֹד עֲמֻקּוֹ

עבדים היינו וכו'. ומחמת זה אנו מחיבים לקים מצותיו ככל אשר צונו על-ידי משה עבדו נאמן ביתו, אבל זה החכם שואל בדרך חכמה: מה העדות והחקים והמשפטים אשר צוה ה' אלקינו אתכם, הינו שהוא מודה ש'ה' אלקינו צוה כל התורה והחקים וכו' וראוי לנו לקיים, רק שהוא שואל מה העדות וכו', שרוצה שיוודיעו לו ויבינו לו מעמי כל דבר בפירוט. והיו: מה העדות והחקים והמשפטים, שרוצה להבין מעם כל חלקי התורה.

ועל זה מסים: ואף אתה אמר לו בהלכות הפסח אין מפטירין אחר הפסח אפיקומן, הינו כמו הלכות פסח שהוא מצוה גדולה לעסוק בזה לשון ולספר תמיד ביציאת מצרים, כמו שכתוב (דברים טז, ג): "למען תזכר את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חייך", שזה בחינת פה סח כנ"ל, כמו-כן אין מפטירין אחר הפסח, 'אחר הפסח' דיקא, הינו מה שאסור לשון ולדבר בו, שזהו בחינת אחר הפסח, שהוא אחר הפה סח, אחר השיחה והדבור, דהינו במה שצריכין לשתק, שם אסור לפתח פיו (כמו שפרש רש"י (פסחים קט:)) על מפטירין כמו "פוטרי מים" וכו') להבין סתרי וצפונותיו שאי

לבאר ולתרוץ בשלמות כל הקשיות של מה נשתנה, כי לפי מעוט שכלנו עדן קשה על כל דקדוקי המצות ופירוטם שעושין ליל פסח לבד, מכל-שכן בשאר ימות השנה מה שיכות להם לענין יציאת מצרים ולמה אנו מחיבים דוקא למבל שתי פעמים וזכר ליציאת מצרים, וכן למה חמין אסור במשהו, ואם בשביל לזכר החפזון שלא הספיק בצקם וכו', היה די במצות אכילת מצה לזכר החפזון כמו מצות ספה, שהוא זכר להקף ענני כבוד, אבל לא נאסר הבית לגמרי בשביל זה, ובדרך עראי מתר לבנם בו, ולמה החמין אסור לגמרי במשהו בכל יראה וכל ימצא. וכן בשאר פרטי המצות בודאי אין אנו מבינין טעמיהם. ומה ענין יציאת מצרים למצות ציצית וכן בשאר המצות, רק באמת יש שיכות גדול ענין יציאת מצרים לכל התורה בלה ולכל המצות ופירוטם, אבל אנו אין מבינים כל זה בפירוט, רק אנו מבינין שאנו חייבים לקים מצותיו מאחר שראינו עין בעין אלקותו ותבדד וממשלתו וגדלו וטובו על-ידי האותות וכו' של יציאת מצרים וקריעת ים-סוף ומתן תורה וכו':

ח וזה עקר התשובה על שאלת מה נשתנה וכו', הינו שאנו משיבין לו:

מוֹדָה שֶׁהוּא אֵינוֹ רְאוּי שֶׁה' יִתְבָּרֵךְ יִדְבֹּר עִמּוֹ וַיַּצִּיחֵהוּ אוֹתוֹ, עַל-כֵּן הוּא שׂוֹאֵל לְאוֹתָן שֶׁדָּבַר ה' עִמָּהֶם וַיַּצִּיחֵהוּ אוֹתָם אֶת הַמִּצְוֹת שֶׁיַּצִּיּוּ עֲלֵינוּ לַעֲשׂוֹתָם, הוּא שׂוֹאֵל אוֹתָם אוֹלֵי יוֹדִיעוּ לוֹ טַעְמֵיהֶם בַּמִּצְוָה, אֲבָל הַרְשַׁע הוֹצִיא עֲצָמוֹ מִן הַכֶּלֶל לְגַמְרִי, עַל-כֵּן אַף אַתָּה הִקְהֵה אֶת שִׁנּוּי וְכו':

י וְהוּא שְׂאוֹמֵר הַחֲכָמִים: מֵהַ עֲדוּת, וְקוֹרֵא הַתּוֹרָה בְּשֵׁם 'עֲדוּת' הָרְאוּי לָהּ, שֶׁנִּקְרְאָתָה בְּרַב הַתּוֹרָה בְּשֵׁם 'עֲדוּת', כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (שְׁמוֹת כה, טו): "וַנִּתֵּן אֶל הָאָרֶץ אֶת הָעֵדוּת". וְכֵן בְּכָל מְקוֹם קוֹרֵא אוֹתוֹ אָרוֹן הָעֲדוּת, כִּי בִּדְבַר הַתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה הִיא עֲדוּת גָּדוֹל עַל אֱלֻקּוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, כִּי מִי שֶׁמְשִׁימִים עֵינָיו וְלִבּוֹ הֵיטֵב עַל כָּל דְּבָרֵי הַתּוֹרָה שֶׁבִּכְתָּב וּבְעַל-פִּהּ, בְּכָל סִפְרֵי תנ"ך וְש"ס וּמִדְּרָשִׁים וְסִפְרֵי הַזֶּהר הַקְדוּשׁ וְכַתְּבֵי הָאֵל ז"ל וְסִפְרֵי הַצִּדִּיקִים אֲמִתִּיִּים שֶׁבְּדוֹרֵנוּ, כֻּלָּם יַעֲדוּן וַיִּגְדִּינּוּ כִּי ה' אֶחָד וְשִׁמּוֹ אֶחָד.

כִּי בִּדְבַר הַלֵּא יִמְצָא רִשְׁעֵי מַפֵּשׁ שְׂיֻכָּל לֹאמַר שֶׁאִפְשָׁר לְבָדוּת מַלְב, חֵם וְשִׁלּוּם, תּוֹרָה כְּזֹאת שֶׁנִּתְגַּלָּה לָנוּ מֵאִתּוֹ יִתְבָּרֵךְ מִיּוֹם מִתֵּן תּוֹרָה עַל-יְדֵי מֹשֶׁה רַבְּנוּ עַד הַיּוֹם הַזֶּה וְכִי פָעַל וְעָשָׂה כְּזֹאת, מִכֵּטֶן מִי יֵצְאוּ כָּל הַדְּבָרִים וְהַנִּפְלְאוֹת וְהַחֲדוּשִׁים הָאֵלֶּה אִם כִּי יֵד ה' עָשָׂתָה

אִפְשָׁר לְגַלּוֹתָם בְּזֶה הָעוֹלָם, שֶׁזֶּה בְּחִינַת אִפְיֻקוּמָן, שֶׁהוּא בְּחִינַת צִפּוֹן מִה רַב טוֹבָךְ אֲשֶׁר צִפְנָתָ וְכו', שֶׁצִּרְדִּיךְ לִשְׁתַּק שָׁם וְאִסּוּר לִשְׁאֵל וְלֹאמַר אִפְיֻקוּמָן שִׁיּוּצִיאוּ וַיִּגְלוּ לוֹ בְּחִינַת מֶן, שֶׁהוּא בְּחִינַת מֵה שֶׁצִּפּוֹן וְנִעְלָם מֵאֵד, בְּחִינַת כִּי לֹא יָדְעוּ מֵה הוּא, כִּי שָׁם אִסּוּר לִשְׁאֵל וְלַחֲקֹר כָּלֵל, כִּי בַּמִּפְלָא מִמֶּךָ אֵל תִּדְרֹשׁ וְכו':

מֵה אֲבָל הַרְשַׁע שׂוֹאֵל: מֵה הָעֲבֻדָּה הַזֹּאת לָכֶם, שֶׁכּוֹפֵר בְּכָל וַאֲיֵנוֹ אוֹמֵר 'אֲשֶׁר צִוָּה ה' אֱלֹהֵינוּ'. וְגַם קוֹרֵא הַכָּל בְּשֵׁם 'עֲבֻדָּה' כֹּאֵלֵו הוּא רַק עֲבֻדָּה בְּעֵלְמָא בְּרִי לְקַבֵּל אִיזִיה עֲבֻדָּה, וְאִין טַעַם בְּרִיר בְּכָל פֶּרֶט וּפֶרֶט שֶׁל כָּל מִצְוָה. כְּמוֹ הַמַּחֲקָרִים וְהָאִפְיֻקוּרִסִּים שֶׁכָּל טַעְמֵיהֶם עַל הַמִּצְוֹת הֵם בְּדֶרֶךְ זֶה שֶׁהַמִּצְוֹת הֵם בְּשִׁבְלִי שֶׁעָבֹד בְּעֵלְמָא בְּרִי שִׁיְהִיּוּ נִזְהָרִין בְּדְבָרִים שֶׁבִּין אָדָם לַחֲבֵרוֹ וְכו', כִּי יָדוּעַ דְּבָרֵיהֶם הָרַעִים וְהַמְרִים בְּטַעְמֵי הַמִּצְוֹת הַבּוֹטִים כְּמִדְּקֻרוֹת חֲרָב. וְגַם הוֹצִיא אֶת עֲצָמוֹ מִן הַכֶּלֶל וְאוֹמֵר: לָכֶם וְלֹא לוֹ. וְאֶף-עַל-פִּי שֶׁגַם הַחֲכָמִים אוֹמֵר 'אַתְּכֶם', הַחֲכָמִים כָּבֵד הַכֵּנִים עֲצָמוֹ בַּתּוֹךְ הַכֶּלֶל בְּמֵה שֶׁאִמַּר תַּחֲלָה בַּחֲכֻמָּתוֹ "אֲשֶׁר צִוָּה ה' אֱלֹהֵינוּ", וְהוֹדָה כִּי ה' אֱלֹהֵינוּ וְקַבֵּל עָלֵינוּ עַל מִצְוֹתָיו יִתְבָּרֵךְ, רַק שֶׁאִמַּר אַתְּכֶם לַעֲנִין הַצִּוָּה, כִּי הוּא

וחמור הוא ההפך מקדשת ישראל
והתורה, כי הוא בהמה טמאה, והמצרים,
שכל הגליות כלולים בהם (כמוכא במקום
אחר (לקוטי מוה"ר קמא ד, ט), נמשלו
לחמורים, כמו שכתוב (יהושע כג, כ):
"אשר בשר חמורים בשדם". כמו שאמרו
רבותינו ז"ל (ברכות כה).

ועל-כן אמר רבי עקיבא (פסחים מט:):
בשהייתי עם הארץ אמרתי מי
יתן לי תלמיד חכם ואנשכנו בחמור
דיקא, כמו שאמרו רבותינו ז"ל שם, כי
זה נושך ושובר עצם וכו', כי חמור הוא
בחנית וזממת הגוף שנקרא חמור לשון
חמור, אבל אף-על-פי שהחמור, שהיא
בחנית וזממת החמור והגוף הוא רחוק
מישראל והתורה, אף-על-פירכין הצדיקים
הגדולים וכולים להפך גם החמור שהוא
בחנית וזממת החמור להכניע הכל אל
הקדשה שיהיה מרכבה להקדשה, בחנית
מה שאמרו רבותינו ז"ל (עבודה זרה ה:):
לעולם ישים אדם את עצמו בשור לעל
וכחמור למשאווי. כי זה עקר המעלה של
האדם הבעל בחירה שהוא גבה
ממלאכים מחמת שיש לו חמור מגשם
כזה, שהוא בחנית חמור ממש תכלית
הכסילות ואף-על-פירכין בכח קדשת
נשמתו יש לו פח להפך ולהכניס בחנית

זאת. מפיו יקרא כל דברי התורה הזאת
למשה עבדו נאמן ביתו והוא מסרה
ליהושע וכו' וכן כל החדושים הנפלאים
והנוראים שגלו גדולי הצדיקים בני עליה
כלם יעידון ויגידון ומגליו אלקותו יתברך
לכל החפץ באמת, כי כל מודה על
האמת יבין ויראה בעיני שכלו שאי
אפשר לשכל אנושי לגלות חדושים
כאלה בשום אופן כי אם מאת ה' צבאות
יצאו והוא יתברך בחסדו הופיע עליהם
והודיעם כל הנפלאות והנוראות האלה.
נמצא, שהתורה היא עדות על אלקותו
יתברך, על-כן נקראת התורה "עדות".
וזה בחינת (איוב כה, יכצב) והתכמה
מאין תמצא וכו' עד אלקים הבין דרכה
וכו' (ועין במקום אחר עוד מזה בהלכות עדות
הלכה ר').

יא וזה בחינת מצות פדיון פטור חמור,
כמו שכתוב (שמות יג, יג): "וכל פטור
חמור תפדה בשה וכו'". כי שם זה בחינת
קדשת ישראל, בחינת (ירמיה ג, יז) שם
פזורה ישראל, בחינת יעקב, שנאמר בו
(בראשית ל, ט): "והבכשים הפריד יעקב".
וכמו שאמרו רבותינו ז"ל: הרחל הזה
בלה קדש: צמרה לתכלת עורה לתף
וכו', כמוכא בפרוש רש"י על פסוק (שיר
השירים ג, ו): "שניך בעדר הרחלים".

רעות ועברות חס ושלום, ואי הוא בחינת (שם, שם יד) רחל מבכה על בניה וכו', כי השכינה, שהיא קדשת ישראל, נקראת רחל כידוע, ואי היא בחינת (ישעיה נג, ו) כרחל לפני גזויה נאלמה, דהינו שקדשת הנפש מישראל היא בין הקלפות וסמרין אחרנין המעיקין ומצרין לה. ומגדל חלישותה על ידי רבוי עונותיו היא כרחל לפני גזויה נאלמה שהן גזוין וגזולין אותה וגזולין ממנה הודה ותפארתה והיא נאלמה ביניהם. ואי היא בחינת שכינה מה אומרת קלני מאשי קלני מזרעי וכו', כמו שאמרו רבותינו ז"ל (סנהדרין מו:).

ובשעה הרחוק מאד נתעורר בעצם רחוקו ואינו מואש עצמו בשום אפן ובוכה וצועק לה' יתברך תמיד, זה בחינת קול ברמה נשמע נהי בכי תמרורים רחל מבכה על בניה מאנה להנחם על בניה, בגין כי איננו (כמו שכתוב בזה הקדוש), הינו שקדשת הנפש של ישראל שהיא בחינת רחל, היא בוכה ומבכה על בניה, הינו על מעשים טובים שלא שאברהם על ידי תאוותיה הרעות, כי המעשים טובים נקראים בנים, כי עקר תולדותיהם של צדיקים מעשים טובים (בראשית רבה ל, ו). והיא בוכה במרירות

החמור, שהוא גשמיות החמור, אל קדשת התורה שיהיה משעבד אל התורה ואל העבודה בחמור למשאוי:

יב וזה בחינת (בראשית מט, יד) יששכר חמור גרם וכו'. ופרש רש"י שקבל עליו על תורה בחמור וכו', 'בחמור' דיקא כנ"ל, כי יששכר זה בחינת הצדיק הגדול המבאר בתורה הנ"ל שיש לו כח להאיר בדרי מעלה ובדרי מטה, בחינת הארת בן ותלמיד הנ"ל כדי שיהיה להם יראה וכו'. ועקר הוא הארת התלמיד, שהיא הארת דרי מטה, שזהו עקר תענוגיו ושעשועיו יתברך בשעולה העבודה מהם מחמת שהם מגשמים מאד בתכלית הגשמיות, כמבאר שם בתורה הנ"ל, והארת דרי מטה הוא מה שמאירין בהם בחינת מלא כל הארץ כבודו, בחינת הקיצו ורגנו שכני עפר, דהינו מה שמחזקין כל המנחים בדיוטא התחתונה מאד מאד לבל יתיאשו עצמן בשום אפן בעולם (כמבאר שם, עין שם). וזה בחינת יששכר, בחינת 'יש שכר' שמודיע לכל באי עולם אפלו להגרועים מאד, כי עדן יש שכר בחינת (ירמיה לא, טו טז) כי יש שכר לפעלתך ויש תקנה לאחריהך.

בי כשאדם נרחק מה' יתברך חס ושלום, מכל-שכן בשנופל לתאוות

נאבדת לעולם (כמבאר בדברינו כמה פעמים):

יג וזה בחינת 'יששכר חמור גרם, שהצדיק, בחינת 'יששכר שמאיר בכל הדרי מטה בכל הנמוכים מאוד לכל יתיאשו עצמן מן הרחמים בשום אופן עד אשר משיב כלם לה' יתברך אפלו אותן שהם בבחינת חמור, בחינת בהמה ממאח, בחינת זהמת וגשמיית החמר, כי הוא מאיר בהם האמת עד שגם הם נעשין מרובה אל הקדשה ונושאים עליהם על תורה. וזהו בחינת "חמור גרם" שפרש רש"י: כחמור לסבל עליו על תורה, הינו כנ"ל.

וזהו 'רביץ בין המשפטים', זה בחינת (תהלים סח, יד) אם תשכבון בין שפתיים כנפי יונה נחפה בכסף וכו', הינו כי 'משפטים' זהו בחינת שפתי וגבולי ומצרי העובדי בוכבים וסמרין אחרנין שהם אורבין על הגבולין שנקראים שפתיים ואינם מניחין את האיש הישראלי שיצא מהגבול שלהם להתקרב אל הקדשה בבחינת (איכה א, ג) כל רדפיה השיגוה בין המצרים. והפסוק אומר, שזהו עקר שבח ומעלת ישראל. וזהו "אם תשכבון בין שפתיים", הינו בשאתם העובדי בוכבים וסמריא אחרא כשהייתם

גדול מאד בבחינת נהי בכי תמרורים עד אשר קול ברמה נשמע, כתרגומו: קל ברום שמיא אשתמע וכו'. ומגדל כאבה שהיא רואה שזה זמן רב אשר עדין לא עלתה ארוכה למפתה והיא צועקת ובוכה זה זמן וזמנים טובא ועדין היא רחוקה מה' יתברך כל כך.

ועל-בן "מאנה להנחם על בניה כי איננו", כמו 'שכתוב בזהר:

גין כי איננו, הינו שאומרת בלבה: איד אפשר לנחמנו ואני יודע כי איננו, כי אין ה' יתברך עמי עדין, כי אני רחוק מה' יתברך מאד מאד, אבל אף-על-פי-כן, אף-על-פי שהיא רחוקה כל כך, מאחר שמחזקת עצמה עדין לצעק ולבכות לה' יתברך תמיד, אזי נתעוררין רחמי ה' יתברך ומאיר עליה הארה והתחזקות מלמעלה בבחינת: כה אמר ה' מגיע קולך מבכי ועניך מודמעה כי יש שכר לפעלתך ויש תקוה לאחריתך וכו'. וכל זה על-ידי הצדיק הדור הגדול במעלה מאד, שהוא בחינת 'יששכר' שמאיר בכל נפש ונפש ומודיע לה כי עדין 'יש שכר', כמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר"ן תנינא סימן עח): כי אין שום יאוש בעולם, כי אין שום דבור ולא שום צעקה נאבדת אפלו צעקה משאול תחתיות אינה

להכניע ולבטל את עצמו לגבי התורה והצדיק ומכניע גופו וחמרו המגשם כחמור לשא עליו על תורה: ועל-ידי התורה וזכה להפך הכל אל הקדשה:

וְזֶה בְּחִינַת (דְּבָרֵי הַיָּמִים א יב, לג) וּמִפִּי יִשְׁשָׁכָר יוֹדְעֵי בִּינָה לְעֵתִים לְדַעַת מַה יַּעֲשֶׂה יִשְׂרָאֵל, כִּי כְּמָה וּכְמָה עֵתִים עוֹבְרִים עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, כִּי יֵשׁ כ"ח עֵתִים, עֵתִים לְטוֹבָה עֵתִים לְרָעָה, וּבָהֶם כְּלוּלִים כָּל הָעֵתִים הָעוֹבְרִים עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִיּוֹם הַיּוֹלָד עַד יוֹם מוֹתוֹ אֲשֶׁר עֲלֵיהֶם הַתְּחִנָּה דָּוִד: "בְּיָדְךָ עֲתִידִי הַצִּלָּנִי מִיַּד אוֹיְבֵי וּמִדְּפִי". וְזֶה עֵקֶר שְׁלֵמוֹת הַצִּדִּיק הַגָּדוֹל בְּמַעֲלָה הַמְּלֻמָּד תוֹרָה וְדַעַת לְיִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ יִשְׁשָׁכָר שְׂיוֹכֵל לְהֵאִיר בְּכָל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל שְׂיוֹכֵל לְהַתְחַזֵּק וּלְשָׂאֵר עַל עַמּוּדוֹ בְּכָל הַזְּמָנִים וְהָעֵתִים הָעוֹבְרִים עָלָיו בְּבְחִינַת וּמִכֵּנִי יִשְׁשָׁכָר יוֹדְעֵי בִּינָה לְעֵתִים, שְׂיוֹדְעִים לְהַכְנִים בְּיִשְׂרָאֵל בִּינָה וְחֻכְמָה אֲמִתִּית שְׂיָדְעוּ בְּכָל עַת וְעַת שְׂעוֹבְרִים עֲלֵיהֶם יִהְיֶה אִיד שְׂיִהְיֶה לְכָלִי לִפְלֵי בְּרַעְתּוֹ חֵם וְשָׁלוֹם, וּלְכָלִי לְהַתְחַזֵּק מִה' יִתְבָּרֵךְ לְעוֹלָם.

וְזֶה: "לְדַעַת מַה יַּעֲשֶׂה יִשְׂרָאֵל", שְׂיָדַע כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל מַה לַּעֲשׂוֹת בְּכָל עַת וְעַת אִיד לְהַתְחַזֵּק בְּכָל עַת וְעַת פַּעַם

שׂוֹכְבִּים וְאוֹרְכִים בֵּין שְׁפָתַיִם, שֶׁהֵם הַגְּבוּלִים וְהַמְּצָרִים לְכָלִי לְהַנִּיחַ אֶת אִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי לְהַתְקַרֵּב לָהּ יִתְבָּרֵךְ, גַּם אִם "כִּנְפֵי יוֹנָה", שֶׁהִיא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, "נִחְפָּה בְּכֶסֶף" וְכו', כְּמוֹ שֶׁפָּרַשׁ רַש"י: בְּכֶסֶף וְחֻמְדָּתָהּ שֶׁל תוֹרָה וּמִצְוֹת. כִּי אִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי הַחֲפִיץ בְּאַמֶּת לְאַמְתּוֹ וְאִינוֹ רוֹצֶה לְהַטְעוֹת אֶת עַצְמוֹ, אִם אֶפְלוּ כְּשֶׁהַתְּאוּת וְהַמְּנִיעוּת וְכו' מִתְגַּבְּרִין עָלָיו כְּמוֹ שְׂמִתְגַּבְּרִין וּמִנִּיחִין עַצְמָן לְאַרְךְ וּלְרֵחֶב וּמִתְפַּשְׁטִין כְּגִדּוֹ מֵאֵד עַד שְׂאִינוֹ יָכוֹל לְצַאת מֵהֶם, גַּם אִם בַּעֲצֵם רַחוּקוֹ הוּא בּוֹסֵף וְחוֹמֵד בְּכָל עַת לָהּ יִתְבָּרֵךְ וְאִינוֹ מִנִּיחַ אֶת הָרָצוֹן וְהַכְּסוּפִין לְעוֹלָם.

וְזֶה יָקָר מְאֹד מְאֹד בְּעֵינֵי ה' יִתְבָּרֵךְ, כִּי עֵקֶר הוּא הָרָצוֹן וְהַכְּסוּפִין, כְּמִבְּאֵר בְּדְבָרֵי רַבְּנוּ ו"ל בְּכְמָה מְקוֹמוֹת, וְה' יִתְבָּרֵךְ מְשַׁבַּח אֶת יִשְׂרָאֵל בְּזֶה שֶׁבְּשִׁבְלִי זֶה זֹכִין לְמָה שְׂזוֹכִין, כִּי אִם תִּשְׁכַּבּוּן בֵּין שְׁפָתַיִם לְאַרְבַּע וּלְמַנְעַת אֶת יִשְׂרָאֵל בְּנ"ל, גַּם אִם כִּנְפֵי יוֹנָה נִחְפָּה בְּכֶסֶף, בְּכֶסֶף וְחֻמְדָּתָהּ שֶׁל תוֹרָה וּמִצְוֹת בְּנ"ל. וְזֶה בְּחִינַת יִשְׁשָׁכָר חֲמוֹר גֶּרֶם רַבִּץ בֵּין הַמְּשֻׁפָּתִים, שְׁגָם שָׁם בֵּין הַמְּשֻׁפָּתִים וְהַמְּצָרִים וְהַגְּבוּלִים שְׂאוֹרְכִים עָלָיו וּמִתְעִים אוֹתוֹ מְאֹד עַל-יְדֵי הַתְּגַבְּרוֹת הַתְּאוּת וְהַמְּנִיעוּת, גַּם שָׁם מִתְגַּבְּרִין

יתרחק מה' יתברך לעולם. וכן כתיב
בדוד מלך ישראל כשנסתלק (דברי
הימים א כט, ל): "והעתים אשר עברו עליו
ועל ישראל". ופרש רש"י שם: עתים,
צרות שעברו עליו:

יד וזה שאמר דוד (תהלים לא, טו):
"בדוד עתתי הצילני וכו'". הינו
כנ"ל, שעל כל אדם כפי מדרגתו צריך
שיעבר עליו כמה מיני עתים וכמו
שפרש רש"י שם בסמוך על "ועל
ישראל", עתות שעברו על ישראל הינו
כנ"ל, והעקר להתחזק בכל עת כנ"ל.

וזה בחינת וכל פטר חמור תפדה בשה,
שצריכין לפדות החמור בשה שהוא
בחינת קדשת ישראל להפך גם בחינת
החמור אל הקדשה, כי יש לנו בח לזה
על ידי הצדיק האמת שמאיר בן
ותלמיד, שהוא בחינת כהן, שהוא הרב
והצדיק האמת, בחינת כלליות בן ותלמיד
(כמו שכתוב שם בהתורה הנ"ל), ועל כן
נותנין השה להכהן וכנ"ל:

טו וזה בחינת המתקת פחד יצחק על-
ידי השה לעולה, בחינת גראשית
כב, ג) וישכם אברהם בפךר ויחבש את
חמורו להמתיק היאה רעה, ענוה פסולה
וכו' כנ"ל.

לישרי לן מר וי לן דמיתנן וכו' הי

בתורה, פעם בתפלה, פעם בצעקה ושוועה
ותהנה ובכיה, פעם בשמחה וחדוה, פעם
בדבור, פעם בשתיקה. ויש עת שצריכין
ומכרחין לבטל את עצמו דיקא מהעבודה
בבחינת עת לעשות לה' הפרו תורתך, כמו
שאמרו רבותינו ז"ל (מנחות צט): במולה של
תורה זה קיומה. כי יש עת שצריכין לאכל
או לישן בשביל קיום הגוף או לדבר עם בני
אדם כדי לפקח דעתו וכיוצא בזה הרבה.
וכן כל העתים בכלליות ובפרטיות שעוברין
על האדם פעמים הוא בבחינת עליה
ופעמים הוא בבחינת ירידה. וגם בבחינת
העליה בעצמה יש אלפים ורכבות מדרגות.
וכן יש ימי הילדות והבחרות, ימי עליה וימי
עמידה וימי ירידה שהם ימי הזקנה והשיבה
וכו' וכן כל מה שעובר על האדם בכל אלו
העתים, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (קדושין
לג.) על רבי אליעזר שקם אפלו לפני זקן
נכרי, אמר: כמה הרפתקאי דערו עליו.

כי בהכרח שיעבר על כל אדם כמה
וכמה מיני עתים שונים, ובפרט על
איש הישראלי הרוצה להתקרב לה'
יתברך שבשבילו נברא הכל, והצדיק
הדור האמתי, בחינת יששכר, הוא מאיר
בישראל בינה לעתים לדעת מה יעשה
ישראל שידע כל אחד מישראל מה
יעשה בכל עת ועת באפן שלא ופל ולא

נדמה לו וכו', אבל החפץ באמת אומר בלבו בשביל נקדה אחת של התנוצצות אלקות אחד כדאי כל הניגעה בכפלי כפלים וכמו הצדיק ששמח את עצמו על-ידי שלא עשני גוי. (וכמו שכתוב בהתורה "אומרה" סימן רפ"ב וכו' וכו').

ועל-כן דיקא על-ידי 'הי תורה והי מצות' באו לשמחה, כי לא נפלו על-ידי זה, רק באו לענוה אמתית על-ידי זה, שנאמר בהם (ישעיה כט, יט): "ויספו עניים בה' שמחה ואביני אדם בקדוש ישראל יגילו". וכתוב (תהלים לה, ג): "בה' תתהלל נפשי ישמעו עניים וישמחו". הפך 'אחר' וכיוצא שנפלו על-ידי שלא חזקו עצמן בבחינה הנ"ל כו'. ואמרו: איזיל ואיתנהי וכו', בחינת אכול ושתה כי מחר נמות, בחינת זה דרךם כסל למו ואחריהם בפיהם, שדיקא על-ידי שזוכרין יום המיתה ויראת הענש נופלים יותר חס ושלום. אבל המקרבים והנלוים להצדיק האמת הנ"ל נמשך עליהם הארה מהיראה עלאה ונפלאה הנ"ל, שהוא בחינת ראש השנה, בחינת צמיחת קרן משיח, שהוא בחינת המתקת פחד יצחק, שעל-ידי זה היראה באה רק לחיים לקרב ולא לרחק חס ושלום.

וזה שנסמך "וישמחתם" לפסוק "וחרה

תורה והי מצות דמנגן עלן (ברכות לא.), כי היה בשמחה גדולה כל כך עד שאימת מות לא הפילה אותו כלל, אדרבא, על-ידי זה נתעורר לה' ותברך בבחינת (בראשית רבה פ"ט) והנה טוב מאד וכו', הפך הרשעים שנאמר בהם (תהלים מט, יד): "זה דרךם כסל למו ואחריהם בפיהם ירצו סלה". וזהו (שם ה, ה): "רגזו ואל תחטאו", שיהיה הרגז והיראה לטובה וכו"ל למנע מהחטא וכו'. וזהו: אי אזיל מוטב ואם לאו. וזהו מחמת היראה פסולה הנ"ל, על-כן יעסק בתורה שכלולה מהארת בן ותלמיד, שהיא משיבת נפש ומאירה בהם הדעת האמתית, שהוא יראת ה' לחיים ולטובה וכו'. ואם לאו יזכר לו יום המיתה בחינת 'ודמו סלה'. ועל-כן אינו מזכיר לו יום המיתה עד אשר עוסק בתורה ומקבל הדעת כנ"ל של התחזקות הנ"ל. כי אם לאו יוכל לכל יותר חס ושלום כנ"ל, אבל על-ידי התורה שמלמדת אותו לזכר ביראת הענש לטובה כנ"ל, על-כן אז דיקא יזכר לו יום המיתה בבחינת לישרי לן מר הנ"ל.

כי עקר הנפילה מחמת גדלות שאין נאה וראוי לו לעבד עבודה וניגעה הזאת ועדין לא פעל כלום, אדרבא,

מבחינת כהן והרב הנ"ל שזוכה להארת
בן ותלמיד (כמבאר בהתורה הנ"ל), ועל-כן
יפסד ממונו ועשירותו כנ"ל. וזה שפתגום
יששכר חמור גרם: עתיר בנכסין, כי עקר
העשירות על-ידי הארת בן ותלמיד,
שעל-ידי זה מהפכין החמור אל הקדשה,
שזהו בחינת יששכר חמור גרם וכו'
וכנ"ל:

(מן 'וזה בחינת המתקת פחד יצחק' עד כאן לא
נכתב כסדר בבאור, רק ראשי פרקים):

ועתה נבוא לבאר הדברים בישועת ה'.
(וכל זה מקשר למה שכתבנו בהלכות

בכור בהמה מהורה הלכה ר'):

מזו וכלל הדבר, כי האדם צריך לזהר
מאד להמשיך על עצמו יראת ה'.

ועקר היראה נמשך על האדם על-ידי
יראת הענש כמו שכתב אדונינו, מורנו
ורבנו ז"ל שאפלו צדיקים צריכין יראת
הענש, כי עקר היראה הוא יראת הענש
וכו', עין שם.

אך כל מי שאינו רוצה להמעות את
עצמו צריך לזהר מאד מאד
שימשיך על עצמו היראה מהענשים
למובה מהענשים למובה ולא לרעה חס
ושלום, כי יש כמה וכמה שעל-ידי עצם
היראה שלהם נופלים יותר באשר שכח
בכמה בני אדם, שקשיושבים על ספר

וכו'. ומה הפסוק ושמתם דרשו חכמינו
ז"ל: זכה נעשה לו סם חיים, לא זכה
וכו'. כי וחרה וכו' היא בחינת יראת
הענש ועל זה מסיים: "ושמתם", שתזהר
שתהיה היראה למובה בבחינת סם חיים
וכנ"ל.

ובל זה נמתק על-ידי פדיון פטר חמור
בשה. פטר חמור, שהיא הולדה

ראשונה של בכור, זה בחינת יראת,
בחינת (שם מוח, ז. ועין לקושי מוהר"ן קמא
תורה ס, ה) רעדה אחרתם שם חיל
כילודה, בפרט הולדה ראשונה. ומאחר
שהיראה נמשכת על-ידי הולדה ראשונה
של חמור, שהוא בהמה ממאה, בחינת
גשמיות וזהמת החמור, יוכל להתאחו
חס ושלום יראת רעה ופסולה הנ"ל, שאז
מתגבר גשמיות וזהמת החמור יותר ויותר
עד שנעשה שונא גדול להתלמיד חכם
בבחינת מי ימן לי תלמיד חכם וכו'.

ועל-כן צריכין לפדותו בשה ואז נמתק
היראה שתהיה עם דעת על-

ידי שנותנין השה לכהן, שהוא בחינת
הרב והצדיק הנ"ל ואז נתהפך ונעשה
החמור מרכבה לקדשה, בבחינת יששכר
חמור גרם וכו' כנ"ל. וזהו "ואם לא
תפדה וערפתו" הוא הפסיד ממונו של
כהן וכו', כי עקר העשירות נמשך משם,

התלמיד, שהוא בחינת מלא כל הארץ כבודו, בחינת הקיצו ורגנו שכני עפר וכו', שמחזק כל הנפלים והרחוקים שלא יתיאשו עצמן בשום אופן וכו' כנ"ל. וכל זה כדי להמשיך עליהם יראה, כמו שכתוב שם, הינו שזה הצדיק זוכה להאיר דעת נפלא ונורא מאד, שעל-ידי זה נמשכת יראה עלאה ונפלאה מאד עד שזאת היראה יכולה להגיע ולהאיר ולעורר כל הרחוקים מאד מאד.

ועקר הדבר שבעצם נפלאות הדרכים שממשיך זה הצדיק בדעתו הנפלא, על-ידי זה באה היראה על כל אחד רק למובה ולא לרעה אפלו הרחוק מאד מקבל היראה רק למובה, כי הוא מאיר ומודיע בעולם דרכי טובו וחסדו הגדול שאינו נפסק לעולם ומודיע לכל אחד, כי עדן ה' יתברך אתו ועמו וקרוב אליו ומחיה ומשמח ומנחם הכל ומאיר בהם דרכיו, שגם הם יוכלו לשמח ולחזק את עצמם בעצם רחוקם וכו'. ואז נמשך עליהם היראה תמיד למובה ולא לרעה כלל, כי תכף כשזוכרים את עצמם או כשרואים באיזה ספר מוסר עצם יראה העגש, הם נתעוררים בתשובה תכף כראוי ותכף בשהבעל דבר רוצה להכניס בהם מרה שחרה ועצבות באלו אפס

"ראשית חכמה" הקדוש או שאר ספרי מוסר המדברים מגדל מרירות העגשים הקשים המגיעים על כל עברה, רחמנא לצלן, הם נופלים בדעתם יותר רחמנא לצלן, מחמת שידעים בעצמם שעברו על כל אלו הדברים כמה וכמה פעמים יותר ויותר, רחמנא לצלן, ומגדל המרה שחרה ועצבות שנופל עליהם, על-ידי זה הם נופלים יותר מבתחלה. עד שיש שבאים על-ידי זה לכפירות חס ושלום, כי מחמת שאינם יכולים לשא עליהם אימת יראת העגש הגדול כל כך, וכן להתגבר על יצרם אינם מתגברים, ועל-כן אוי להם מיצרם ואוי להם מיוצרם. ומחמת זה נמצאים שבאים על-ידי זה לכפירות חס ושלום, וכל זה מחמת שיראת העגש היא בחינת דינים ומבחינת דינים נשתלשל כל אחיות היצר הרע והסמרא אחרא (כמבאר במקום אחר). ועל-כן כשאינו זוכה, אוי חס ושלום נתהפך לו היראה לרעה, רחמנא לצלן, כי נופל לעצבות ומרה שחרה, חס ושלום שעל-ידי זה מתגברים התאוות יותר וכו' כנ"ל.

על-כן עקר התקון על-ידי בחינת הצדיק הגדול הנ"ל שזוכה להמשיך בעולם הדעת, שהוא בחינת הארת בן ותלמיד. ועקר הוא הארת

ושלום, על-ידי זה שיתגבר כנגדם ויחזק את עצמו בכל דרכי ההתחזקות המבארים בדכרינו כמה פעמים. ואז תהיה היראה לטובה שזכה לתשובה על-ידי זה ויכול לבוא לשמחה גדולה על-ידי היראה אפלו על-ידי יראת הענש אף-על-פי שהוא יודע בעצמו שהוא רחוק מאד מאד מה' יתברך והוא מלא חטאים, רחמנא לצלן, אף-על-פירכן לא יפל בדעתו על-ידי זה כלל, רק יבוא על-ידי זה לענוה באמת, שהיא בחינת שמחה, בבחינת (תהלים לד, ג) 'ישמעו עניים וישמחו. וכתוב (ישעיה כט, יט): "ויספו עניים בה' שמחה ואביניו אדם בקדוש ישראל יגלו". כי קרוב ה' לנשכרי לב והוא שוכן את דבא. ותכף כשבא לשפלות אמתו ה' יתברך שוכן עמו ומנחם ומשמח אותו בכל מיני שמחות ונחמות, פי במקומו יתברך עז וחדוה תמיד, כמו שכתוב (דברי הימים-א טו כז): "עז וחדוה במקומו". וכתוב (תהלים לה, כא): "פי בו ישמח לבנו וכו'":

יח וזהו שאמרו רבותינו ז"ל (ברכות לא): בהלולא דמר בריה דרבינא אמרו רבנן לרב הונא זוטא: לישרי לן מה. אמר להו: וי לן דמיתנן וי לן דמיתנן. אמרו להו: אנן מה נשרי אבתרך. אמר

תקנה חס ושלום, הם זוכרים תכף חסדי ה' וטובו ונפלאותיו, וכל דרכי הצדיק הנפלאים שהאיר בהם, שעל-ידי זה יכולים לחזק את עצמו ולשמח את עצמו תמיד כמו על-ידי התורה הזאת ועל-ידי התורה "אומרה לאלקי בעודי" (לקוטי מוהר"ן תורה רפב) וכו' וכו'.

יז כי זה כלל גדול, כי ישירים דרכי ה' וצדיקים ילכו בהם ופשועים יפשלו בהם (הושע יד, י). וכמו שאמרו רבותינו ז"ל (יומא עב:): זכה נעשה לו סם חיים, לא זכה וכו'. וכל הדברים שה' יתברך שולח על האדם הן טוב הן להפך כל כונתו יתברך תמיד לטובה, רק שהאדם הוא במשקל ונסיון תמיד. ועל-כן אפלו כשה' יתברך שולח יסורים על האדם חס ושלום או שרואה יסורים וענשים של אחרים וכל כונתו יתברך כדי שיתעורר לשוב אליו, אבל בזה העולם יש להאדם בחירה תמיד עד שלפעמים מתגבר עליו הפעל דבר במרה שחרה ועצבות עד שנופל יותר על-ידי זה וכו'.

ועל-כן צריכין להתגבר תמיד בכל עת שבאה עליו איזה יראה שתהיה לטובה שיהיה נוהר מאד שתכף כשהמחשבות רוצים להחליש דעתו ולהגביר עליו העצבות ולהפילו חס

כי עקר הנפילה על ידי גדלות שמחת גסותו נדמה לו שכבר היה יגע בעבודת ה', וכשרואה אחר כך גדל רחוקו עדן מה' יתברך נופל בדעתו מאוד, כי נדמה שהוא מתנגע בחנם חס ושלום, ועל ידי זה נופל לגמרי חס ושלום. אבל מי שחפץ באמת יודע שפלותו באמת וגדלת הבורא יתברך עד שכדאי אצלו כל היגיעות והעבודות שבעולם בשביל נקדה אחת של התנוצצות אלקות אחר ומשמח בכל נקדה ונקדה שמוציא בעצמו מקדשת ישראל, בפרט מה שזכה שלא עשני גוי וכו' (כמבאר בדרינו, ע"ן שם). ואדרבא, כל מה שרואה רחוקו יותר בא לשמחה יותר מחמת שבא לשפלות וענוה יותר.

וזה בחינת ירידה תכלית העליה (לקוטי מוה"ר"ן חלק א סימן כב, יא ובהלך ב סימן יב), שעל ידי הירידה בא לשפלות אמתית, כי לא הניח להפיל את עצמו על ידי הירידה חס ושלום, שבא מחמת גסות שאינו יכול לסבל לצפות עדן לה' יתברך בשפלות וירידות כאלה, כי היה מרצה לעבד את ה' אם היה זוכה להיות צדיק וחסיד גדול במעלה וכו', אבל כשרואה שאינו זוכה לזה והוא רחוק כל כך ומנח בשפלות כזה שוב אינו רוצה

להו: הי תורה והי מצות דמגנן עליו. והוא תמיד מאוד מה השיר והשמחה הזאת וי לן דמיתנן, בפרט שצוה עליהם: לישרי אבתריה הי תורה והי מצות וכו', ואידך שידך זאת לשיר ושמחה, אך על פי הנ"ל יוכנו הדברים היטב כי היה בשמחה גדולה כל כך עד שאימת מות, שהוא יראת הענש, לא היה לו כח להפיל אותו לעצבות חס ושלום, רק אדרבא כל מה שזכר יראת הענש יותר נמשך עליו וראה קדושה יותר שעל ידי זה נתחזקה השמחה אצלו יותר בבחינת (תהלים ב, יא) 'וגילו ברעדה', כי כל מה שזכר יותר ענין המיתה וכו', התחזק יותר שיהיה לטובה, דהינו שעל ידי זה יתקרב לה' יתברך ולא שיתרחק יותר על ידי זה חס ושלום, רק אדרבא מגדל האומה ויראה מהמות וכו' התחזק לקים דברי חכמינו ז"ל לשמח את עצמו בחדיו ה' וטובו שאינו נפסק לעולם, ועל בן שר לפניהם: וי לן דמיתנן וכו'. וצוה להם לשיר אחריו: הי תורה והי מצות דמגנן עלן כי אם חסדו וטובו הגדול שאינו נפסקים לעולם, כי הם וכו' שעל ידי זה באו רק לענוה אמתית שהרגישו שפלותם האמתית ועל ידי זה נתקרבו יותר לה' יתברך, שזהו עקר השמחה בחינת אנכי אשמח בה' וכו"ל:

ידי זה דיקא זוכין ליראה טובה לשוב לה' יתברך, כי מי שאינו מחזק את עצמו בזה אינו יכול לזכות ליראה, כי בשבא עליו איזה יראה נמשך אל העצבות חס ושלום, ונופל על-ידי זה יותר, אבל על-ידי שידעין כי עמך הסליחה ובטחון בחסדו תמיד שהכל יוכל להתחנן ולהתחנן לזכות, על-ידי זה זוכין ליראה בחינת למען תורא, כי מקבלין היראה לטובה וכן"ל. וזה "קויות ה' קויות נפשי ולדבר ה' החלתי" וכו'. ופרש רש"י: קווי אחר קווי, הינו כנ"ל שצריכין לקנות ולצפות לה' תמיד בקווי אחר קווי בלי שיעור וכמו שמדבר בזה אחר כך: "ולדבר ה' החלתי, נפשי לה' משמרים לבקר שמרים לבקר יחל ישראל אל ה' כי עם ה' החסד והרחבה עמו פדות". כי יש עמו יתברך כמה מיני פדות שבודאי יפדה אותנו מכל עונותינו והוא יפדה את ישראל וכו', רק שצריכין לקנות ולשמור ולצפות קווי אחר קווי וכו' עד יסקיף וירא ה' משמים וכן"ל:

ב וזהו בחינת ספירת העמר, כי על-ידי הנפת העמר שעורים מגלין ומפרסמין כי מלא כל הארץ כבודו ובכל מקומות ממשלתו, שהוא הארת דרי מטה, שהוא העקר, כמו שכתוב: "ואבית תהלה

כלל חס ושלום, ומבקש תואנה לפרש חס ושלום מאחרי המקום לגמרי, אבל מי שרוצה לחוס על חיוו האמתיים באמת הוא מרצה לעבד את ה' בכל מה שיוכל אפלו אם חס ושלום לא יזכה לשום מעלה, רק שיקל מעליו מעט ענשי הגיהנם וכו', או שיוזכר לאיזה נקדה טובה בעלמא.

ו וכמו שפעם אחת שמעתי מרבנו ז"ל שאמר לענין בזה: ומה יהיה אם לא יהיה לי עולם הבא מה לעשות ואם יגיע לי גם גיהנם. והגביר דיו באומר שצריך האדם להתרצות על הכל, כי בודאי לא יעשה ה' יתברך עולה נגדו חס ושלום, כי צדיק וישר הוא וכו'. ומי שמחזק את עצמו תמיד כנ"ל, הוא בא על-ידי הירידה לשפלות אמתי ומתקרב יותר לה' יתברך ובטוח בחסדי ה' וטובו שיתחנן הכל לטובה בכח זכות הצדיקים האמתיים שיש להם כח להפך הכל לטובה. ואזי זוכה לשמחה גדולה תמיד ומתקרב לה' יתברך יותר בבחינת ירידה תכלית העליה, כי ה' יתברך שוכן את דכא וכו':

י וזהו בחינת (תהלים קל, ד) "כי עמך הסליחה למען תורא", שמחמת שבטוחים שה' יתברך סולח ומוחל, על-

שְׁעוּרִים מֵאֵכֶל בְּהֵמָה וּמִנִּיפִין וּמִרִמּוֹן אוֹתוֹ לְמַעֲלָה וּלְמַטָּה לְמִי שֶׁהַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ שְׁלוֹ וְלֹכֵל אַרְבַּע רוּחוֹת הָעוֹלָם לְמִי שֶׁכָּל אַרְבַּע רוּחוֹת הָעוֹלָם שְׁלוֹ, כְּמוֹ שֶׁפִּרְשׁ רַשִׁ"י שָׁם, עַל־יְדֵי זֶה מְגַלִּין וּמִפְרָסְמִין כִּי מֵלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, הֵינּוּ בְּחִינַת הַנִּלְשָׁם בְּבְחִינַת שְׁעוּרִים שֶׁהוּא תַּכְלִית הַנְּשִׁמּוּיּוֹת, בְּחִינַת מֵאֵכֶל בְּהֵמָה הָעוֹדֵר הַדַּעַת, בְּחִינַת פָּנִים כָּל הַחֲמָאִים כַּנִּלְשָׁה, גַּם שָׁם מֵלֵא כְּבוֹדוֹ וְיִתְבָּרֵךְ, כִּי לִית אַתֵּר פָּנָיו מִגִּידָה וְהוּא יִתְבָּרֵךְ מִחֵיה אֵת כָּלֵם. וְעַל־כֵּן אֵין שׁוּם יְאוּשׁ בְּעוֹלָם כָּלֵל.

וְזֶה עֵקֶר הַבְּדִיקָה וְהַנִּסְיוֹן שֶׁל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּרַעֲיָא מְהִימָנָא: "וְאִיהוּ בְּדִיקָא דְאַשְׁתַּ חַיִּל", כִּי זֶה עֵקֶר הַבְּדִיקָה וְהַנִּסְיוֹן שֶׁל כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל כְּשֶׁבָּא לְטַהֵר אֶת עַצְמוֹ מִזְּהָמָתוֹ כְּמוֹ כָּלֵל יִשְׂרָאֵל שֶׁצָּרִיכִין לְטַהֵר עַצְמָן מִזְּהָמַת מִצְרִים בְּאֵלּוֹ הַיָּמִים, שֶׁעֵקֶר הַבְּדִיקָה וְהַנִּסְיוֹן אֵם יָכוֹל לַעֲמֹד בְּכָל מַה שִׁיעֲבֹר עָלָיו שֶׁתִּמְדִּיר יִתְחַזֵּק בַּה' וְיִתְבָּרֵךְ וְלֹא יִפֹּל מִשׁוּם דְּבָר בְּעוֹלָם, כִּי יֵאֱמִין תִּמְדִּיר כִּי מֵלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ וְיִהְיֶה אִידָה שִׁיְהִיָּה אֵל יִסְתִּיר פָּנָיו מִה' וְיִתְבָּרֵךְ מִלֵּה שְׁתוֹקֵק אֵלָיו וּמִצְעָקָה וּבִקְשָׁה וְתַחֲנוּגִים וְכו', כִּי הִרְבָּה הִרְבָּה צָרִיד לַעֲבֹר עַל כָּל אֶחָד לְפִי מִדְּרַגְתּוֹ וְכו'. וְעַל־

מִגִּישֵׁי עֶפֶר וְכו' (כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם) (בִּאֲזוֹת ג.), דִּהְיִינוּ לְגִלּוֹת לְכָל הַנוֹפְלִים וְלִכָּל הַרְחוּקִים מֵאֵד מֵאֵד מִה' וְיִתְבָּרֵךְ עַל־יְדֵי מַעֲשֵׂיהֶם הָרָעִים חֵם וְשָׁלוֹם, לְגִלּוֹת לָהֶם כִּי עֲדִין ה' עִמָּם וְאַעֲלֶם וְקָרוֹב לָהֶם תִּמְדִּיר בְּחִינַת הַקִּיצוֹ וְנִרְנְנוּ שְׁכֵנֵי עֶפֶר וְכו' כִּי מֵלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ וְכו' (כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם, עֵין שָׁם). כִּי שְׁעוּרִים הוּא מֵאֵכֶל בְּהֵמָה שֶׁהוּא הָעוֹדֵר הַדַּעַת, שְׁזֵה בְּחִינַת פָּנִים הַחֲמָאִים שֶׁמִּסְלָקִין מִעַצְמָן הַדַּעַת וְעוֹשִׂין מַעֲשֵׂה בְּהֵמָה חֵם וְשָׁלוֹם, כְּמוֹ שֶׁאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל (סוֹטָה ג.) וּמוֹכָא שָׁם בְּהַתּוֹרָה הַזֹּאת: אֵין אָדָם עוֹבֵר עֲבָרָה אֶלָּא אֵם בֵּן כְּנֶסֶם בּוֹ רוּחַ שְׁטוּת. וְעַל־כֵּן שְׁעוּרִים הוּא מִנְחַת קִנְאוֹת שֶׁל הַסּוֹטָה שֶׁמִּשְׁשׁ לְמִדּוֹ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל וְזֹאת שֶׁאֵין אָדָם עוֹבֵר עֲבָרָה וְכו', כְּמוֹ שֶׁדִּרְשׁוּ שָׁם עַל פֶּסוּק: "כִּי תִשְׁטָה אִשְׁתּוֹ", שֶׁאֵין אָדָם וְכו' אֶלָּא אֵם בֵּן כְּנֶסֶם בּוֹ רוּחַ שְׁטוּת. וּמִחֲמַת זֶה מְכַרְחִין לְהֵבִיא מִנְחוֹת שֶׁל שְׁעוּרִים, כִּי הִיא עֲשֵׂתָה מַעֲשֵׂה בְּהֵמָה אֶף קִרְבָּנָה מֵאֵכֶל בְּהֵמָה, כְּמוֹ שֶׁפִּרְשׁ רַשִׁ"י שָׁם. וְעַל־יְדֵי מִנְחַת שְׁעוּרִים דִּיקָא נִבְדָּקָתָה. וְהוּא בְּעַצְמוֹ בְּחִינַת מִנְחַת הָעֶמֶר שְׁעוּרִים שֶׁהִיא 'בְּדִיקוֹ דְאַשְׁתַּ חַיִּל', שֶׁהֵם כָּלֵל יִשְׂרָאֵל (כְּמִבָּר זוֹהַר בְּרַעֲיָא מְהִימָנָא, עֵין שָׁם). הֵינּוּ שְׁעַל־יְדֵי שֶׁמִּבְיֵאִין עֶמֶר

שהם הכנה וטהרה לקבלת התורה, שעקר הכנה וטהרה על-ידי שפופר ומונה בכל יום ויום אל העמר שעורים שבוה מזכיר את עצמו, כי בכל יום כי מלא כל הארץ כבודו ומכל הטמאות והזממות שבעולם יכולים לשוב אליו יתברך כי מלא כל הארץ כבודו, שזה נתגלה על-ידי העמר שעורים בנ"ל.

כי זה ידוע שאי אפשר לקפץ בפעם אחד אל הקדשה בשלמות, כי הבא לטהר מסייעין לו, אומרים לו המתן (ויאמא לז:), שצריך להמתין הרבה כל אחד כפי ענינו (כמו שכתוב בהתורה "קרא את יהושע וכו'" סימן ו', עין שם), ובודאי כל אחד כפי ענינו בכל הימים שצריך להמתין עד שיזכה להתקדש בראוי בודאי בכל אלו הימים עובר עליו מה שעובר מחמת שעדיו לא נטהר מזהמתו, ובכל הימים הוא נתנסה ונבדק מה' יתברך בבחינת 'עמר שעורים' שהוא הבדיקה של כלל ישראל בשצריכין לצאת מזהמת מצרים ולזכות לקבלת התורה ביום החמשים בשבועות הקדוש, כי כמו שבכלל ישראל, בן הוא בפרטיות אצל כל אחד ואחד. והבן הדברים היטב, כי אי אפשר לבאר כל זה היטב, כי כבר דברנו מזה היטב בכמה מקומות ואף-על-פי-כן עדיו

בן עקר ההכנה לקבלת התורה, שהיא התגלות הדעת הנ"ל, הוא על-ידי העמר שעורים, שעל-ידי זה מתחילין להמשיך הארה הזאת של הדעת הנ"ל לידע ולהודיע ולהודע כי מלא כל הארץ כבודו ואפלו בתכלית הזהמא והגשמיית בבחינת עמר שעורים, גם שם יכולין לגלות כבודו יתברך, ואדרבא, דיקא על-ידי זה, על-ידי בחינת עמר שעורים מגלין ומפרסמין כבודו יתברך על-ידי שהרחוקים ביותר, שהם בבחינת שעורים, בחינת בהמיות כשהם מודים ומודיעים אמונתו הקדושה יתברך, שעל-ידי זה עקר הגדלות והתגלות כבודו יתברך בבחינת (והר יתרו סט:) 'כד אתי יתרו דיקא בדין אסתליק ואתיקר שמא דקדשא בריך הוא עלא ותתא' (כמובא בדבריו ז"ל כמה פעמים (לקוטי מוהר"ן קמא סימן י' יד, נט)):

כא ועל-כן סופרין הימים לעמר, כמו שכתוב (ויקרא כג, טו): "וספרתם לכם" - לעצמכם. מה התם "וספרה לה" לעצמה, אוף הקא "וספרתם לכם" - לעצמכם, כמו שכתוב בזהר הקדוש, הינו כי כל אחד צריך לספר ולהחיות ימיו על-ידי בחינת עמר שעורים שמשם מקבל חיות בכל יום ויום מימי הספירה

על-ידי חסרון הפרנסה ומניעות המונעים וכו'. אך אף-על-פי-כן נפש מרה לו, כי יודע שיצטרך לתן דין וחשבון וכו', ועל-כן מתגבר בו הטוב בכל פעם לשוב לה' יתברך, אך בשום דבר אינו מוצא לעצמו עליה ופטור, כמו על-ידי התחבולה הנ"ל של הבעל דבר, דהינו מה שמפילו בדעתו בכל פעם ומראה לו בכל פעם כאלו אפס תקנה חס ושלום, כי הוא רואה בעיניו שכבר חתר כמה פעמים ורצה להתקרב אל הקדשה ונפל אחר-כך, כל אחד כפי מה שנפל וכן היה כמה פעמים בלי מספר, ועל-כן הוא פטור בעיני עצמו עוד, מלחתר עוד חתירות לשוב לה' יתברך. אבל באמת כל הרעיונים והמחשבות האלה הם רק מעשי בעל דבר שמוצא לו עליה לפרש מאחרי המקום חס ושלום, כדי שילך אחרי תאוותיו חס ושלום, כי באמת אין שום יאוש בעולם כלל, כאשר צעק רבנו ז"ל קול גדול ולא יסף (בזה הלשון: גיוואלה, זייט אייך נישט מיאש. ומשך מאד תבת גיוואלה' וכו').

כי כל אדם צריך שיעבר עליו הרבה הרבה קדם שזוכה לכנס אל הקדשה, וכמו שעבר על אדם הראשון מאה ושלישים שנה שרצה לשוב ודיקא

יש נסיונות הרבה לכל אדם בענין זה מה שצריך להתחזק שלא יפל בדעתו בשום אופן, כי כמו שהאדם צריך לעמוד בנסיון לבלי לילך אחר תאוותיו בהתר או באסור חס ושלום, כמו-כן צריך להתחזק לעמוד בנסיון אם כבר נכשל כמה שנכשל חס ושלום, לבלי יפל על-ידי זה כלל, כי כל הנפילות שנופל הוא רק מעשי בעל דבר שרוצה ללכודו ברשתו חס ושלום על-ידי זה דיקא:

ובכך דברנו מזה שמה שנמצאים הרבה נופלים בדעתם ואומרים שאי אפשר להם לילך בדרך הישר עוד, זהו רק מחמת תאותם ויצרם הרע שמבקשים תואנה ועליה לפרש מאחרי המקום, בחינת (במדבר יא, א) ויהיו העם כמתאוננים, שפרש רש"י: מבקשים עליה לפרש מאחרי המקום. כי כל אדם יצר לבו רע מנעוריו, אך מחמת אימת העניש הוא מתגבר בכל פעם לכבש תאותו, אך 'אוי לו מיצר, אוי לו מיוצר', על-כן הוא מבקש תואנה ועליה לפרש מאחרי המקום חס ושלום, כדי שיוכל לילך אחרי תאוותיו הרעות חס ושלום. והעלילות והתואנות שהבעל דבר מוצא לכל אדם רבו מספר כי אין מספר ולכל אחד מוצא עלילות ועלילות מיוחדות רבם

ובמבאר בדברינו כמה עצות ודרכים נפלאים בענין זה איך לחזק את עצמו בכל עת, עין שם, ויערב לך לעד:

כב וזהו "וספרתם לכם" - 'לכם' לעצמכם. 'לכם' - לעצמכם דיקא, שכל אחד צריך לספר ספירת העמר, שהוא בחינת התחזקות הנ"ל לעצמו כפי מה שהוא ולא יפל בדעתו מחמת שגדמה לו שחבריו בני גילו טובים ממנו הרבה, כי אף-על-פי שהוא מדה טובה להיות ענו ולהחזיק כל אדם טוב ממנו, אבל אם יפל בדעתו על-ידי זה חס ושלום, אין זה עונה, אדרבא, זהו גדלות גדול שאין נאה לו שיעבד איזה עבודה לה' יתברך ועדן הוא רחוק כל כך וחבריו כבר זכו למה שזכו, כי אסור להרהר אחרי המקום ומי יודע מאיזה מקום הוא ובאיזה מקומות נמשך על-ידי מעשיו, כי אין אדם דומה לחברו כלל. על-כן כל אדם שרוצה לצאת מממאנתו וזהמנתו, שזה בחינת ספירת העמר כדי שייטהרו וכו', צריך לספר הימים לעצמו דיקא ואל יפיל אותו חברו כלל, חס ושלום. וזהו "וספרתם לכם" - 'לכם' לעצמכם דיקא והבן היטב ובעין שכתב רבנו ז"ל על פסוק: "אחד היה אברהם", שעקר התקרבות אברהם אבינו עליו השלום לה' יתברך היה על-

בכל אלו הק"ל שנה באו רוחות וכו' וחממו אותו וכו', כמו שאמרו רבותינו ז"ל (עריבין יח): ובודאי נחלשה דעתו מאוד מאוד בכל פעם, כי כבר היה לו יצר הרע גדול, במבאר בדברי רבותינו ז"ל ובודאי רצה הפעל דבר להפילו בדעתו בכל פעם, אבל הוא התגבר כנגדו בכל עת ולא הניח דרכי תשובתו שעסק בהם בכל הק"ל שנה עד שזכה בסוף הק"ל שנה להוליד בדמותו בצלמו את שת שממנו השתת העולם ויצאו ממנו האבות ומשה ומשיח וכו'. ואף-על-פי שחמא אדם הראשון עדן עריבין לתקן בכל דור ודור, אף-על-פי-כן אם הוא בעצמו לא היה מתגבר לתקן מה שתקן היה קשה מאוד לתקן וגם לא היה זוכה למה שזכה, אבל על-ידי התחזקותו והתגברותו לשוב לה' יתברך בכל הירידות והנפילות שעברו עליו זכה שנפטר בשם טוב, כי היה כל ימיו צדיק וחסיד גדול, כמו שאמרו רבותינו ז"ל. כי זה עקר הנסיון של האדם שיתחזק את עצמו בכל הירידות שבעולם, רחמנא לצלן, בכל מה שיעבר עליו שתמיד בכל יום ובכל עת יתחיל מחדש וירגיל את עצמו בשכחה לשכח מה שעבר עליו וידמה בדעתו כאלו נולד היום וכו',

לה: מה לי בזה, זה מעשה שלו וזה מעשה שלי. (דאם איז יענימס מעשה אין דאס איז מיין מעשה) ועוד: למה לנו לדבר מאחרים, הלא נתחיל לחשב כמה וכמה אני מרויח בהמנעל זה מיד ליד: העור הוא בכך וכו' (עין שם כל זה היטב). והבן כי במעשה הזאת מבינים רב העולם כמה דברים הנוגעים לעבודת ה' ותפירה שצריכין להתנהג בדרכי התמימות ולהיות בשמחה תמיד אפלו בעניות ודחקות גדול. וגם עבודתו ותפלתו אינו בשלמות כלל, אף-על-פי-כן יהיה בשמחה בחלקו תמיד ולא יסתכל על העולם כלל שיש להם פרנסה כנגדו בכפלי כפלים ויש להם אכילה ושתיה ומלבושים נאים וכו' ואף-על-פי-כן מלאים דאגות תמיד ברבוי חסרונות וגם בעבודת ה' בתורה ובתפלה הם גדולים ממנו אלפים פעמים ואף-על-פי-כן אל יפל בדעתו מזה כלל, רק יהיה שמח בחלקו תמיד, במבאר שם שהלחם שלו היה אצלו כל המאכלים שבועולם וכו' ומנעל שלו שגמר בכמה ימים ביגיעה גדולה והיה מלא חסרונות והרויח בו פחות הרבה מאחרים, אף-על-פי-כן היה יקר בעיניו מאד והתפאר בו הרבה ולא הסתכל על אחרים כלל ואמר: מה לי

ידי שחשב תמיד שהוא רק אחד בעולם ולא הסתכל על שום מונע ומעכב ומבלבל וכו', עין בתחלת הספר לקוטי תניינא ענין זה.

ובאמת כמו שיש כמה מיני מניעות מהמונעים הרשעים או מתנגדים הרוצים למנע מהאמת בכמה הסתות ופתוים ודברי ליצנות וחלקלקות וכו', בן יש גם כמה מיני מניעות וחלישות הדעת אפלו מתבריו ואוהביו באמת. וכל זה אי אפשר לבאר בכתב רק כל אחד יבין בעצמו כפי עניו, וכנגד כל מיני מניעות וחלישות הדעת שבועולם צריכין לילך בדרך הנ"ל בבחינת אחד היה אברהם לחשב פאלו הוא יחידי בעולם כנ"ל. וזה בחינת וספרתם לכם, 'לכם' - לעצמכם כנ"ל.

ובכמו שמואב בהמעשה של החכם והתם (ספורי מעשיות מעשה ט). מבאר שם שהתם היה רצען וכו' ולא היה יכול המלאכה כראוי ומנעל שלו היה בשלשה קצוות וכו' והוא היה מתפאר בו מאד כמה נאה ויפה המנעל הזה וכו'. והיתה שואלת לו אשתו: אם כן, מפני מה שארי בעלי מלאכות נוטלים שלשה זהובים בעד זוג מנעלים ואתה אינך לוקח כי אם אחד זהב וחצי, השיב

הארץ הראך את אשו הגדולה וכו' שזה נאמר על מתן תורה, כי בכל ימי הספירה אנו מכינין עצמנו לקבלת התורה ואנו עוסקים להמשיך עלינו הארה משם מבחינת הדעת של התורה כדי שנוכל להכין עצמנו לקבלה (וכמבאר אצלנו מזה במקום אחר (הלכות ברכת הרי"ח הלכה ד אות יט), שבשעת הכנה אל המצוה נמשך על האדם סיוע דלעלא מקדשת המצוה בעצמה שאנו מכינין עצמנו לעשותה, עין שם). ועל-כן בכל ימי הספירה אנו ממשיכין המחין (כמבאר בפניות בבאור כל מה ומה בפרטיות שנמשך בכל יום ויום מימי הספירה, עין שם), דהינו הארת הדעת הנ"ל שנמשך מהחכם הצדיק האמת הנ"ל, שהוא בחינת משה וכו', אבל עקר המשכת זה הדעת בשלמות הוא בשבועות על-ידי קבלת התורה, שהוא עקר הדעת הנ"ל:

בד וזה בחינת עשרת הדברות שנתנו בשבועות. כי עשרת הדברות הם בחינת כל התקונים המבארים בתורה הנ"ל אנכי ה' אלקיך וכו', זה עקר הדעת הנ"ל להודיע כי ה' הוא האלקים. וזהו בחינת מאמר ראשון 'אנכי ה' אלקיך', שעל-ידי זה האיר בהם להודיעם כי ה' הוא האלקים, אין עוד מלבדו. "לא יהיה

בזה, זה מעשה שלו וזהו מעשה שלי וכו' וכו'".

ורבנו ז רמז בעצמו אחר שספר מעשה זאת שבגנתו לענין תפלה ועבודת ה', כמו שמובא שם בסוף שאמר רבנו ז"ל: ואם התפלה אינו בראוי היא מנעל בשלשה קצוות והבן, עין שם. הינו כנ"ל, שצריכין להתנהג בתמימות גדול בדרכי התם הנ"ל וצריכין לדקדק בכל המעשה לקח לעצמו מוסר ועצות מדברי התם הנ"ל ולילך בדרךיו ולהיות בשמחה תמיד ואל יבלבל אותו העולם כלל. ואפלו חבריו שזוכין לתפלה ועבודה הרבה יותר ממנו, אף-על-פי-כן אל יפל בדעתו מזה כלל רק יהיה בשמחה תמיד בכל נקדה ונקדה טובה שמרויח בתפלתו ועבודתו איך שהוא, עין שם בהמעשה ותבין:

בג וזה בחינת שבועות שאז הוא קבלת התורה, שהוא עקר הדעת הנ"ל של בחינת משה שמאיר בכן ותלמיד, בדרי מעלה ודרי מטה ומודיע להם כי ה' הוא האלקים, שעקר זה הדעת נתגלה בשבועות על-ידי קבלת התורה, שעל זה נאמר (דברים ה, לה): 'אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלקים וכו'". כמו שמסים שם: 'מן השמים השמיעך את קלו ועל

כלולים כל הלא תעשה, כמובא ש'אנכי' בולל כל המצות עשה ו'לא יהיה לך' בולל כל הלא תעשה, כי אנכי זה בחינת המשכת הדעת הנ"ל שמשם כל המצות עשה שבתורה, כי על-ידי כל מצוה ומצוה נמשך מוח ודעת להכיר את הבורא ויתברך שמו ולא יהיה לך בולל כל הלא תעשה שבאים מרוח שטות, שהוא בחינת עבודה זרה כנ"ל. נמצא, שאנכי ולא יהיה לך הם כלל כל התורה, שהיא עקר הרהמנות המבאר בתורה הנ"ל, שהוא להמשיך דעת, להודיע כי ה' הוא האלקים, לגרש על-ידי זה הרוח שטות שהוא הפך הדעת, כדי להוציא את ישראל מעונות, (כמבאר שם היטב, ענין שם). לא תשא את שם ה' אלקיך וכו' זה בחינת היראה המבאר בהתורה הנ"ל. כי עקר המשכת הדעת הוא כדי לזכות ליראה (כמו שכתוב שם, ענין שם):

בה וזה בחינת לא תשא את שם ה' אלקיך, כי עקר היראה משם ה', ליראה את השם הנכבד והנורא הזה וכו'. ובתיב (דברים כח, י): "וראו וכו' כי שם ה' נקרא עליך ויראו מך". ובתיב (תהלים קב, טז): "וייראו גוים את שם ה' וכו' וכל מלכי הארץ את כבודך". ובתיב (מלאכי ב, ה): "מפני שמי נחת הוא". ועל-כן נתנה

לך אלהים אחרים וכו', זה בחינת האזהרה לגרש ולסלק הרוח שטות של היצר הרע שמשם כל העונות, רחמנא לצלן, שזה עקר הרהמנות להוציא את ישראל מעונות שבאין על-ידי הרוח שטות וזהו בחינת לא יהיה לך אלהים אחרים וכו', כי היצר הרע נקרא אל אחר - כפירות (כמבאר במקום אחר (ליקוטי מוהר"ן קמא תורה י, ה)), כי הוא עקר הרוח שטות, כי נקרא "מלך זקן וכסיל" והוא בחינת אלהים אחרים, עבודה זרה, שהם תכלית הפסילות והרוח שטות, כידוע לכל בן דעת גדל השטות וכסילות של עבודה זרה, וכמבאר בפסוקים רבים גדל השטות של פסילות ושטות דעתם, כמו שכתוב (ירמיה י, ח): "ובאחת יבערו ויבסלו וכו'". וכמו שכתוב (ישעיה מד, יט): "ולא ישים אל לבו לא דעת ולא תבונה לאמר חציו שרפתי כמו אש וכו'" וכן בפסוקים רבים.

ומשם מבחינת העבודה זרה, שהוא שרש היצר הרע, משם נמשך הרוח שטות של כל החוטאים, רחמנא לצלן, כי כל החוטאים הם בחינת עבודה זרה, כמו שכתוב (דברים יא, טז): "וסרתם ועבדתם אלהים אחרים וכו'". ועל-כן במאמר "לא יהיה לך אלהים וכו'",

מקיפים (כמובא בסימן פ"ג בלקוטי תניינא). כי שבת הוא יום מנוחה וקדושה, תפארת גדלה ועטרת ישועה, בחינת כתר, בחינת 'איה' שאומרים בשבת בקדשת כתר, כי שבת בחינת מנוחה ובטול, שהוא בחינת מה, בחינת עולם הבא ואז הוא תכלית שלמות הדעת, בחינת השגת דרי מעלה, שהוא השגת החכם הנ"ל והשגת דרי מטה, בחינת מלא כל הארץ כבודו כלול בה, כי ששת ימי המעשה כלולין בשבת, כי כל ששת ימי המעשה, כל חיותם וקיומם הוא משבת, כידוע וכמבאר בזהר הקדוש דמינה מתברכין כל שתא יומין. וששת ימי המעשה הם בבחינת דרי מטה, בחינת עולם הזה כנגד שבת, שהוא בחינת עולם הבא, כי בששת ימי המעשה ברא ה' יתברך כל הבריאה בעשרה מאמרות בשביל כבודו יתברך, כי 'כל מה שבברא הקדוש ברוך הוא לא בראו אלא לכבודו' וכו' (אבות פ"ו), שזהו בחינת מלא כל הארץ כבודו, בבחינת השגת דרי מטה, כי בשביל זה היתה כל הבריאה בששת ימי המעשה כדי שידעו ויכירו אותו יתברך וימלא כל הארץ את כבודו יתברך, אבל בשבת שבת ונח אפלו במאמר, ולא ברא בו דבר רק כל הבריאה של כל ששת ימי המעשה כלם

התורה באלה ובשבעה כדי שיהיה נמשך יראתו לכלתי נחמא ועל-כן נודעו העולם בשעה שאמר לא תשא את שם ה', כי שם עקר היראה כנ"ל, וזה בחינת (קהל מ, ב) הנשבע בפאשר שבועה ירא כי שם עקר היראה. וזהו בחינת (דברי הימים-א מו, מז) ושבועתו ליצחק, בחינת פחד יצחק. ועל-כן לא תשא וכו' היא בחינת יראה, שהוא תקון הדעת הנ"ל, שעקר שלמותו ותקונו כשזוכין ליראה בחינת יראת ה' ראשית דעת. וכמבאר שם בהתורה הנ"ל מעגן היראה בכמה בחינות, עין שם:

בו 'זכור את יום השבת לקדשו' ו'כבד את אביך ואת אמך' הם בחינת שני ההארות הנ"ל, שהם בחינת הארת דרי מעלה והארת דרי מטה וכל אחד ואחד כלול משניהם (כמבאר שם, עין שם), כי זכור את יום השבת זה בחינת השגת החכם בעצמו, שהוא השגת דרי מעלה, שהוא בחינת מה, בחינת איה, בחינת מה חמית וכו', שהוא בחינת מה רב טובך וכו', בחינת השגת המקיפים, שהם בחינת שפע הכתר שעשוע עולם הבא וכו', כמבאר שם שכל זה הוא בחינת שבת, שהוא בחינת עולם הבא, שאז זוכין לתכלית הידיעה שלא נדע, שהוא בחינת

חיים וקיימים רק משבת כידוע.

בי שבת בחינת בטול, בחינת מה, בחינת השגת דרי מעלה, כי התחתון נכלל בעליון. ועל-ידי מצות שביתת שבת נתגלה שכל הבריאה של כל ששת ימי המעשה הכול נמשך ממנו יתברך שהוא למעלה מהכל, הינו שכל כבודו יתברך שמתגלה בכל הבריאה שנברא בששת ימי המעשה, שהוא בחינת מלא כל הארץ כבודו, הכל נמשך ונתקיים רק על-ידי שבת, שהוא בחינת מה, בחינת איה מקום כבודו. כי באמת שתי השגות אחד, כי ה' יתברך סתום וגלוי (פ"ה דספרא דצניעותא). ובחינת מלא כל הארץ כבודו מקבל מבחינת איה ונכלל בו כי הכל אחד. וכל זה נתגלה על-ידי שבת שמעיד כי ה' אחד ושמו אחד. ושהוא יתברך, שהוא מרום ונעלה מכל הרוחניות, ברא כל העולמות וכל הנשמיות למען כבודו יתברך. נמצא, ששבת הוא בחינת השגת דרי מעלה ובו כלול השגת דרי מטה:

בו 'כבוד את אביך ואת אמך' זה בחינת מה שצריך להאיר בדרי מטה, שבשכיל זה צריך להניח בנים ותלמידים כדי שישאר ממנו חליפות שימשיכו דעתו בדרי מטה, כמו שכתוב שם, שזה

בחינת מצות כבוד את אביך ואת אמך, שמניע להם כבוד והקיש כבודם לכבוד המקום, כי כל כבוד המקום נמשך על ידם, על-ידי שהם המשיכו אותו בעולם בשכיל הנדלת כבודו יתברך שאינו נתגלה כי אם על-ידי בני אדם התחתונים שבזה העולם דיקא (כמו שכתוב שם, עין שם). נמצא, שכבוד את אביך וכו' הוא בחינת השגת דרי מטה ובו כלול השגת דרי מעלה, כמו שכתוב שם. כי בכלליות העולם נקראים ה' ותלמיד שניהם בבחינת דרי מטה, כמבאר בהתורה הנ"ל בתחלתו, שכן ותלמיד הם בחינת החליפות שצריך להשאיר בזה העולם וכו', עין שם. אבל כל בחינה ובחינה כלול מכל הבחינות, על-כן בפרטיות גם בדרי מטה בעצמן שהם בן ותלמיד יש בהם השגת דרי מעלה והשגת דרי מטה, כי השגת ה' אם זוכה הוא בבחינת השגת דרי מעלה מחמת שהוא מקבל מן ודעת אביו בעצמו. והשגת התלמיד הוא בחינת השגת דרי מטה וכו' (כמו שכתוב שם). וכן גם ה' ותלמיד בעצמו כל אחד ואחד מהם כלול גם-כן משני ההשגות יחד, כי התלמיד צריך שיהיה נכלל בהן וכן ה' ותלמיד, כי צריך לכלל העולמות זה בזה כדי שיהיה להם

וְכָל מִי שֶׁנִּתְרַבֵּין בְּזֶה הָעוֹלָם נִפְשׁוֹת בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל יוֹתֵר וְיוֹתֵר, נִתְגַּלָּה כְּבוֹד אֱלֹקוֹתוֹ
יוֹתֵר, כִּי 'בְּרַב־עַם הַדֶּרֶת מֶלֶךְ' (משלי יד,
כח).

וְזֶה בְּחִינַת הַשְׁלֵמַת הַקּוֹמָה הָעֲלִיּוֹנָה
לְהַשְׁלִים צֶלֶם דְּמוּת תַּבְּנִיתוֹ,
בְּכִיכּוֹל, עַל-יְדֵי רַבּוֹי נִפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל, כִּי
בְּחִינַת צֶלֶם אֱלֹקִים הוּא בְּחִינַת דַּעַת
וּמַחִין, הֵינּוּ כִּי יֵשׁ יְדִיעָה וְהַשְׁגָּה בְּאֱלֹקוֹתוֹ
יִתְבָּרֵךְ שֶׁנִּקְרָאת בְּחִינַת יָד וְיֵשׁ הַשְׁגָּה
שֶׁנִּקְרָאת רִגְלִי. וְכֵן כָּל הָרַמְ"ח אֲבָרִים
וְשֵׁס"ה גִּידִים. וְכָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל הוּא
אֶבֶר מִהַשְׁכִּינָה. וְכַפִּי שֶׁרֶשׁ נִשְׁמָתוֹ בֶּן
הוּא צִרְיָן לְגִלּוֹת וּלְהַמְשִׁיךְ בְּעוֹלָם חֵלֶק
הַדַּעַת לְהוֹדִיעַ אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ בְּעוֹלָם.
וְכָל מִי שֶׁנִּתְרַבֵּין יִשְׂרָאֵל יוֹתֵר, נִתְגַּלָּה
הַדַּעַת יוֹתֵר וְנִשְׁלַם צֶלֶם אֱלֹקִים בְּיוֹתֵר,
דְּהֵינּוּ שֶׁנִּתְגַּלָּה יְדִיעַת אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ
בְּכָל פְּרָטִי הַשְׁגָּת הַדַּעַת שְׂכָלוֹתִים
בְּבְחִינַת קוֹמַת אָדָם, בְּחִינַת צֶלֶם אֱלֹקִים.
וְעַל-כֵּן הָרוֹצֵחַ שֶׁהוּרָג נֶפֶשׁ מִיִּשְׂרָאֵל
מִמַּעַט הַדְּמוּת עַל-יְדֵי שֶׁחִסַּר חֵלֶק הַדַּעַת
הַקְדוּשׁ שֶׁהוּא מִתְגַּלָּה עַל-יְדֵי זֶה הַנֶּפֶשׁ
דִּיקָא. וְעַל-כֵּן לֹא תִרְצַח כְּנֶגֶד אֹנְכִי,
שֶׁהוּא בְּחִינַת הַתְגַּלּוֹת הַדַּעַת הַקְדוּשׁ
לְהוֹדִיעַ אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ בְּעוֹלָם בְּנִי:

בְּמִי לֹא תִנָּאף כְּנֶגֶד לֹא יִהְיֶה לְךָ,

יִרְאָה (כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם, עֵין שָׁם). וְעַל-כֵּן
בְּכָל הָעוֹלָם כָּל הַבְּנִים שְׂצָרִיכִין לְהִנִּיחַ
בְּזֶה הָעוֹלָם כְּדֵי שֶׁיִּגְדְּלוּ כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרֵךְ
שֶׁבִשְׂבִּיל זֶה מִצְוָה לְכַבֵּד אָבִיו וְאִמּוֹ, כָּל הַ
הַבְּנִים הֵם בְּבְחִינַת דְּרִי מָטָה, כִּי בִשְׂבִּיל
זֶה דִּיקָא צִרְיָן לְהִנִּיחַ בְּנִים, כְּדֵי שֶׁיִּשְׁאָר
דַּעַתוֹ בְּזֶה הָעוֹלָם דִּיקָא לְהַאִיר בְּדְרִי
מָטָה בְּנִי. רַק בְּפְרָטִיּוֹת כָּלוּל בָּהֶם גַּם
הַשְׁגָּת דְּרִי מַעֲלָה וְאֵם זוֹכָה הֵבֵן יוֹתֵר
יָכוֹל לְהַגִּיעַ לְמַעְלֹת עַד הַשְׁגָּת הֵבֵן שֶׁל
הַחֹכֶם הַדּוֹר, שֶׁהוּא בְּחִינַת מְקִיפִים הַנִּי, לְ
בְּחִינַת מִי, בְּחִינַת אִיָּה, בְּחִינַת הַשְׁגָּת
דְּרִי מַעֲלָה וְכַנִּי (וְעֵין בְּהַתּוֹרָה הַנִּי וְהֵבֵן
הַיֵּטֵב):

בְּחִי וְכָל הָעֲשֻׁרֹת הַדְּבָרוֹת הֵם חֲמִשׁ
כְּנֶגֶד חֲמִשׁ, כְּמוֹ שֶׁאִמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ
וְלֵ: דְּבוֹר 'לֹא תִרְצַח' כְּנֶגֶד אֹנְכִי. כִּי
הָרוֹצֵחַ מִמַּעַט הַדְּמוּת, הֵינּוּ כִּי מִצְוַת
אֹנְכִי הִיא לְהַאִיר הַדַּעַת הַקְדוּשׁ, לְהוֹדִיעַ
כִּי ה' הוּא הָאֱלֹקִים בְּנִי וְכְנֶגֶד זֶה אִסּוּר
לֹא תִרְצַח, שֶׁאִסּוּר לְהַרְגַּ נֶפֶשׁ מִיִּשְׂרָאֵל
שֶׁנִּחְשָׁב כְּאִלוֹ מִמַּעַט אֵת הַדְּמוּת, הֵינּוּ כִּי
יְדִיעָה זֹאת לְהוֹדִיעַ אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ בְּכָל
הָעוֹלָמוֹת זֶה אִי אֶפְשָׁר כִּי אִם עַל-יְדֵי
רַבּוֹי נִפְשׁוֹת מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל שֶׁבְּזֶה הָעוֹלָם
דִּיקָא, שְׂכָל אֶחָד וְאֶחָד כְּפִי שֶׁרֶשׁוֹ בֶּן יֵשׁ
לוֹ חֵלֶק בְּהַתְגַּלּוֹת יְדִיעַת אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ.

ושבועה הם בחינה אחת, בחינת פגם
היראה שמסלק יראתו ויתברך מעל פניו
כאלו אינו רואהו, זהו בחינת פגם כל
העברות שבתורה כנ"ל:

לא 'לא תענה' בנגד 'זכור את יום
השבת', כי כל המחלל את השבת
כאלו מעיד עדות שקר בבורא, כמו
שאמרו רבותינו ז"ל, כי שבת מעיד על
חדוש העולם שה' יתברך ברא כל העולם
בששת ימי המעשה ושבת בשבת, כי
עקר העדות צריכין בדרך שנעלם מן
העין שאי אפשר לעמוד על אמתתו כי
אם על-ידי העדים, על-כן צריכין שני
עדים דיקא ותרי כמאה, כי עקר אחיות
השקר הוא מבחינת אחר הבריאה, כי
השקר בחינת עבודה זרה - כפירות, זה
נמשך מחמת שחדוש העולם אי אפשר
להשיג ולהבין בשום שכל ודעת כי אם
באמונה לבד (במבאר מקום אחר (לקוטי
מוהר"ן תנצא תורה ח, ט). כי אי אפשר
להבין איך כל הגשמיים והיגיונות ופעולות
משנות נמשכו מאחד הפשוט שהוא
מרוקם מכל הרוחניות ואין בו שום שנוי,
אבל אנו בני ישראל על-ידי התורה
שקבלנו מפי משה אנו זוכין לאמונה,
להאמין בהאמת שה' יתברך שהוא
מרוקם על כל, ברא את כל הבריאה וכל

שהוא האזהרה לגרש שמות כנ"ל.
זה בחינת אסור לא תנאף, כי שם עקר
הרוח שמות, כמו שאמרו רבותינו ז"ל
(תנחומא נשא ה) על פסוק: "איש איש כי
תשמה אשתו": אין המנאפין מנאפין אלא
אם בן נכנס בהם רוח שמות, כי עקר
היצר הרע, שהוא הרוח שמות, הוא על
נאוף, כי עקרא דיצרא בישא על עריון
(זהר וקרא טו:):

לא תגנב בנגד 'לא תשא', כמו
שאמרו רבותינו ז"ל, כי לא תשא הוא
בחינת יראה ליראה את השם וכו' כנ"ל.
וזה בחינת אסור לא תגנב, כי הגונב
מסלק יראתו מעל פניו כאלו אין ה'
יתברך רואהו חס ושלום, כמו שאמרו
רבותינו ז"ל (בבא קמא עט:): עשה עין של
מטה כאלו אינו רואה וכו'. וזה בחינת
פגם כל העברות שפוגם ביראה, כי כל
העברות חס ושלום הם בנגבה ובסתרה,
כמו שכתוב (ישעיה כט, טו): "והיה
במחשך מעשיהם ויאמרו מי יראנו וכו'".
ועל-כן בשמזכיר יראת העניש (בזכריה ה)
שהוא עקר היראה, מזכיר שם מענין
חמר אסור שבועה וגנבה, כמו שכתוב
שם: זאת האלה היוצאת על פני כל
הארץ, כי כל הגנב מזה כמות נקה וכל
הנשבע מזה וכו' הוצאתיה וכו', כי גנבה

לגבי קטן ממנו הוא בבחינת דרי מעלה, כי נפשו ודעתו גבה מחברו וחברו הקטן הוא בבחינת דרי מטה, כי גדול וקטן הם בחינת מאור הגדול ומאור הקטן, שהם חמה ולבנה, שהם בחינת משה ויהושע, כי פני משה כפני חמה וכו' ומשה ויהושע הם בחינת רב ותלמיד, בחינת דרי מעלה ודרי מטה (כמו שכתוב שם בהתורה הנ"ל) וכששניהם מעידין דבר אחד, זה בחינת שנכלל בחינת הדעת של דרי מטה ודרי מעלה ביחד, בחינת כלליות ואחדות, בחינת מלא וכו' בבחינת מה, שזה עקר האמת והאמונה כנ"ל ועל-כן הם נאמנים בכל דבר.

ועל-כן התורה נקראת עדות וכלולה בשני לוחות, כמו שכתוב (שמות לב, טו): "ושני לוחות העדת וכו'". כי אין עדות פחות משנים כנגד שני הבחינות מה ומלא שצריכין לכללן יחד, שהוא עקר העדות של התורה שמעידה שזה' יתברך מרומם על כל וברא הכל בששת ימי המעשה, כמו שכתוב (בראשית א, א): "בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ". וכל זה נתגלה על-ידי שבת שמעיד על אחדותו שברא הכל בששת ימי המעשה כדי לגלות כבודו ושבת ונח בשבת שאז הוא בחינת

מיני גשמיית כדי לגלות כבוד גדול על-ידי זה דיקא, כי מלא כל הארץ כבודו, הינו כי בחינת מלא וכו', שהוא חיותו יתברך המלכש בזה העולם הגשמי קשור ומחבר בתכלית האחדות עמו יתברך, שהוא מרומם על כל ברכה ותהלה, דלית מחשבה תפיסא בה כלל, בחינת מה חמית מה פשפשט וכו'. וזהו עקר האמונה להאמין בהאמת שבחינת מלא ובחינת מה, שניהם אחד, כי ה' הוא האלקים, אבל השקרו, שהוא בחינת עבודה זרה-כפירות, הוא בחינת (משלי טו, כח) נהגן מפריד אלוף, שאינו מאמין ומקשר בחינת מלא בבחינת מה:

לב ועל-כן שני עדים נאמנים בכל דבר, כי בכל מקום שיש שני עדים שמעידין דבר אחד ועדותן מכוננת, זה בחינת שנכללו שני הבחינות הנ"ל יחד, דהינו בחינת מה ובחינת מלא וכו' (וכמבאר משן זה במקום אחר בהלכות עדות על-פי התורה "אמר רבי עקיבא: כשתגיע לאבני שיש וכו'") כי אין שני בני אדם שוין רק אחד גבה מחברו, כמו שאמרו רבותינו ו"ל (סנהדרין פ"ג מ"ו) לענין העדים עצמן: מכניסין את הגדול שבהם תחלה, כי בודאי יש בהן קטן וגדול ובכל מקום שיש קטן וגדול הם בבחינת דרי מעלה ודרי מטה, כי הגדול

אחד ואחד בראוי לו מאתו יתברך.
ועל-כן בודאי אסור לחמוד ולהתאוות
חפצי חברו שנתן לו מאתו
יתברך כפי הארת הרצון שצריך כל אחד
ואחד לקבל מים החכמה שנתגלה על-
ידי כלליות העולמות, על-ידי הארת בן
ותלמיד, שזהו בחינת מצות כבוד כנ"ל,
כי חמדה ותאוה לחפצי חברו ועשירותו
חם ושלום הוא ההפך מהארת הרצון
שמקבלים מים החכמה וכו' כנ"ל, מאחר
שיש לו חמדה ורצון של אסור שחומד
ורוצה חפצי חברו שהוא כנגד רצון
הבורא יתברך שנתן בראונו העשירות
הזאת לחברו דיקא כפי התחלקות
הפרנסה שנמשכת מים החכמה וכו'
כנ"ל. ועל-כן הוא פוגם ברצון והוא
ההפך ממש מבחינת הארת הרצון
שצריכין לקבל בשעת האכילה, כי צריך
כל אחד להתגבר לזכות להארת הרצון
שהוא גבה על הכל, דהינו שיזכה שלא
יהיה לו שום רצון אחר כנגד ה' יתברך,
רק יזכה לרצון חזק ונפלא לה' יתברך עד
שיגיע לבחינת בטול, עד שלא ידע כלל
מה הוא וכו' (כמו שכתוב שם, עין שם). וכל
זה זוכין על-ידי כלליות העולמות, על-ידי
הארת בן ותלמיד, שזהו בחינת מצות
כבוד כנ"ל ועל-כן לא תחמוד כנגד כבוד:

בטול ושכיתיה לגמרי, בחינת מה וכו'
כנ"ל. ועל-כן דבור לא תענה כנגד זכור
את יום השבת:
לג' לא תחמוד' כנגד 'כבוד', כי מצות
כבוד, שהוא סוף הה' דברות
ראשונות, הוא בחינת מה שמחבין
להשאיר הדעת בזה העולם כנ"ל כדי
לכלל העולמות יחד, כמו שכתוב שם, כי
עולם אחד אין לו שלמות. ועקר השלמות
בשהנשמה למעלה למעלה תהיה מאירה
גם למטה למטה על-ידי החליפות שגשאר
ממנו בן ותלמיד, שזהו בחינת מצות כבוד
כנ"ל. ועל-ידי זה, דהינו על-ידי כלליות
העולמות, נמשך העשירות והפרנסה
שמקבל המלכות מים החכמה, שעל-כן
זוכין על-ידי זה להארת הרצון המפולג
בשעת האכילה, שהוא בחינת ואתה נותן
להם את אכלם בעתו, בחינת ומשביע
לכל חי רצון וכו' (כמבאר שם היטב, עין שם).
וזהו בחינת לא תחמוד, שהוא סיום עשרת
הדברות, כי אסור לחמוד כל חפצי חברו
ופרנסתו ועשירותו, כי ה' יתברך משביע
לכל חי רצון על-ידי הארת בן ותלמיד,
שהוא בחינת כלליות העולמות, שזהו
בחינת מצות כבוד. וכמו שכתוב שם על
פסוק: "ליתן זה יצירת לשחק בו",
שהפרנסה והעשירות נשחק ונתחלק לכל

הלכות סבה הלכה ד

ענין סבה ולולב

על-פי המאמר "ויהי מקץ - כי

מרחמם ינהגם". עין שם

בלקוטי תנינא (סימן ז):

כי עקר הרחמנות להוציא ישראל

מעונות ולהאיר בהם הדעת

ולהשתדל להאיר בן ותלמיד וכו'. ועל-

ידי זה זוכין למקיפים שהם עקר שעשוע

עולם הבא בחינת מה רב טובך אשר

צפנת וכו'. וצריך שיהיה להצדיק בחינת

כל, בחינת כי כל בשמים ובארץ להאיר

בדרי מעלה ובדרי מטה להראות לדרי

מעלה שאינם יודעים כלל בידעתו

יתברך בחינת איה מקום כבודו, בחינת

מה חמית וכו'. ולהפך לדרי מטה שזכנו

עפר המנחים בדיומא התחתונה שגדמה

להם שהם רחוקים מאד ממנו יתברך

להראות להם שה' עמם, כי מלא כל

הארץ כבודו וכו', (עין שם כל זה היטב).

ועל-ידי כלליות בן ותלמיד, על-ידי זה

מאיר בשעת האכילה הארת הרצון

בחינת מה פעל אל, עין שם:

א והנה מוכן שם שעקר הארת בן

ותלמיד הוא להוציא ישראל מעונות

להאיר בהם הדעת וכו' כנ"ל והנה ביום

הכפורים היה סליחת עונות ויצאו ישראל

מעונות ועל-ידי זה זכו לדעת, כי עקר

הדעת הוא בשיוצאין מהעון שהוא רוח

שמות. ועל-כן ביום הכפורים בערב

צועקין ה' הוא האלקים, כי אז אחר

סליחת העונות זוכין לדעת כי ה' הוא

האלקים בחינת אתה הארת לדעת כי ה'

הוא האלקים, כי זה עקר הדעת לדעת כי

ה' הוא האלקים (כמבאר שם, עין שם).

נמצא, שביום הכפורים שהיה אז סליחת

העונות וזכו לדעת זה בחינת הארת בן

ותלמיד כנ"ל. ועל-כן אחר יום הכפורים

נכנסין בסבה שהיא בחינת מקיפים, כי

על-ידי יום הכפורים, דהינו סליחות

העונות, שזה בחינת דעת, בחינת הארת

בן ותלמיד, על-ידי זה זוכין למקיפים,

שהם בחינת סבה, בחינת מה רב טובך

אשר צפנת ליראוך. וכשזוכים למקיפים

אלו צריך שיהיה לו בחינת כל, בחינת כי

כל בשמים ובארץ דאחיד בשמיא וארעא

וכו' כנ"ל. וזה בחינת לולב שהוא בחינת

הצדיק, בחינת כל, בחינת צדיק בתמר

יפרח, כמובא. כי הלולב וארבע מינים

מרמזים על כל בחינות הנ"ל דאחיד

בשמיא וארעא שמאיר בדרי מעלה ובדרי

מטה, שמראה לדרי מעלה, בחינת מה

חמית, בחינת איה וכו'. ולהפך לדרי

עפר וכו' (כמבאר שם היטב במאמר הנ"ל, עין שם). כי ההדס יש לו ריח ולא טעם זה בחינת דרי מעלה שהארתם הוא בבחינת איה, בחינת מה חמית וכו'. וזה בחינת ריח ולא טעם, כי הטעם הוא נרגש בפנים. זה בחינת מה שמשיג ונראה, אבל הריח הוא בחינת מה שאינו משיג ונראה כלל רק כמאן דארח ריחא. ועל-כן אין הנשמה נהנית כי אם מהריח, כי הנשמה היא בחינת דרי מעלה, כמו שאמרו רבותינו ז"ל: יקרא אל השמים מעל, והו' הנשמה. ועל-כן עקר ניוקתה מהריח שהוא בחינת השגת דרי מעלה, בחינת איה, בחינת מה חמית, בחינת ריח ולא טעם כמאן דארח ריחא וכו' כנ"ל. אבל השגת דרי מטה הוא בחינת טעם ולא ריח, כי הטעם נרגש בפנים. ועקר הטעם תלוי בהראיה שרואין הדבר, כמו שאמרו רבותינו ז"ל: הסומא אין לו שבע (יומא עד), כי עקר הטעם על-ידי הראיה, ועל-כן הטעם והו' בחינת השגת דרי מטה, בחינת מלא כל הארץ כבודו, בחינת ונראה את ה', בחינת טעמו וראו כי טוב ה'. ומחמת שעקר הארת הרצון הוא להאיר בדרי מטה לעוררם משנתם ולגלות להם כי מלא כל הארץ כבודו, כי אף-על-פי שהצדיק מאיר בשני העולמות

מטה, בחינת מלא כל הארץ כבודו, בחינת הקיצו ורגנו שכני עפר וכו'. ועקר הארת הלולב שהוא בחינת הצדיק הוא להאיר בדרי מטה בחינת מלא כל הארץ כבודו:

ב וזה בחינת הנענועים לששה קצוות העולם לגלות כי מלא כל הארץ כבודו, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (ברכות יא): להאריך באחד כדי שתמליכהו למעלה ולמטה וכו'. כמו-כן מנענעין בארבע מינים למעלה ולמטה ובארבע רוחות כדי לגלות כי מלא כל הארץ כבודו ומלכותו בכל משלה. וזה בחינת מה שבאו ערבי נחל בתוך הארבעה מינים שאין להם לא טעם ולא ריח והם מרמזין על פושעי ישראל. וגם אותם מקשרים אל הלולב ומיניו ומנענעין בהם לגלות ולהורות כי מלא כל הארץ כבודו. ואפלו הפושעי ישראל בחינת שוכני עפר הנ"ל גם הם אסור להם ליאש עצמן כי מלא כל הארץ כבודו, כי בהלולב אנו מגלין שגם בחינת הערבי נחל, שהם בחינת הרשעים, גם הם יכולין להתקשר להצדיק שהוא בחינת הלולב, כי הצדיק מאיר גם בהם בבחינת ההארה שמאיר בדרי מטה שוכני עפר, בחינת מלא כל הארץ כבודו, בחינת הקיצו ורגנו שכני

בְּלִיַּיִת הָעוֹלָמוֹת בְּנִ"ל בְּשִׁבִּיל הִירָאָה, כִּי
הָאֲתָרוֹג הוּא בְּחִינַת מַלְכוּת, שֶׁהוּא
בְּחִינַת יִרְאָה, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ: אֲלֹמָלָא
מוֹרְאָה שֶׁל מַלְכוּת (כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם). כִּי
צָרִיד לְכַלֵּל הַשְּׁנַת דְּרֵי מַעְלָה, שֶׁהוּא
בְּחִינַת רִיחַ, בְּחִינַת אִיָּה. וְהַשְּׁנַת דְּרֵי
מַטָּה, שֶׁהוּא בְּחִינַת טַעַם, בְּחִינַת מָלֵא כָּל
הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ. וְצָרִיד לְכַלֵּל שְׁנֵיהֶם יַחַד
בְּשִׁבִּיל הִירָאָה (כַּמְבָּאָר שָׁם הֵיטֵב). וְזֶה
בְּחִינַת הַנִּעְנוּעִים, זֶה בְּחִינַת הַקִּיצוֹ וְרִנְנוֹ
שִׁכְנֵי עֵפֶר. כְּמוֹ כְּשֶׁמְנַעְרִין אֶחָד מִשְׁנֵתוֹ
מֵעוֹדְרִין וּמְנַעְנְעִין אוֹתוֹ כְּדֵי שִׁיקוּץ וְעַל
זֶה מְרַמְזִין הַנִּעְנוּעִים, כִּי מְנַעְרִין וּמְנַעְנְעִין
כָּל הַשּׁוֹכְנֵי עֵפֶר שִׁיקוּצוֹ מִשְׁנֵתָם וְיִקְיצוּ
וְיַעֲמְדוּ לְעִבּוֹדָתוֹ יִתְבָּרֵךְ. וְאַל יִתְאַשּׁוּ
כָּלל כִּי עֲדִין ה' עִמָּם, כִּי מָלֵא כָּל הָאָרֶץ
כְּבוֹדוֹ בְּנִ"ל:

ג וְעַל-כֵּן עָקַר מִצּוֹת סִפָּה הוּא אֲכִילָה
וְשִׁנָּה, כִּי עַל-יְדֵי כְּלָלִיּוֹת בֵּן וְתַלְמִיד
שֶׁעַל יָדָם זוֹכִין לְמַקִּיפִים, עַל-יְדֵי זֶה זוֹכִין
בְּשַׁעֲת הָאֲכִילָה דִּיקָא לְהָאֲרַת הָרָצוֹן, עֵין
שָׁם. וְזֶה בְּחִינַת אֲכִילָה בְּסִפָּה, כִּי הַסִּפָּה,
שֶׁהִיא בְּחִינַת מַקִּיפִים שְׁזוֹכִין עַל-יְדֵי
סְלִיחַת עֲוֹנוֹת עַל-יְדֵי הָאֲרַת בֵּן וְתַלְמִיד,
בְּחִינַת יוֹבֵל שֶׁהוּא בְּחִינַת יוֹם הַכַּפּוּרִים,
עַל-יְדֵי זֶה זוֹכִין לְקַבֵּל בְּשַׁעֲת הָאֲכִילָה
הָאֲרַת הָרָצוֹן, שְׁזוֹהוּ בְּחִינַת אֲכִילָה בְּסִפָּה,

בְּדֵרֵי מַעְלָה וּבְדֵרֵי מַטָּה בְּנִ"ל, אַף-עַל-
פִּיכֵן עָקַר הָאֲרַתוֹ הוּא בְּדֵרֵי מַטָּה, כִּי
בְּשִׁבִּיל זֶה בָּא הַצַּדִּיק בְּעוֹלָם הַזֶּה הַשֹּׁפֵל
כְּדֵי לְתַנּוֹן הָעוֹלָם וּלְהַגְבִּיָּה וּלְהַרִּים כָּל
הַמַּדְרָגוֹת הַתַּחְתּוֹנוֹת אֲפִלּוֹ אוֹתָם
הַמְּנַחִים בַּעֲשָׂרָה כְּתָרִין דְּמַסָּבּוּתָא
לְהַגְבִּיָּה גַם הֵם לֵה' יִתְבָּרֵךְ וּלְגַלוֹת לָהֶם
כִּי ה' עִמָּם, כִּי מָלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ
בְּחִינַת הַקִּיצוֹ וְרִנְנוֹ שִׁכְנֵי עֵפֶר. וּבְשִׁבִּיל זֶה
הַלּוֹבֵב, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַצַּדִּיק בְּנִ"ל, עַל-כֵּן
יֵשׁ בּוֹ טַעַם וְלֹא רִיחַ, כִּי עָקַר הָאֲרַת
הַצַּדִּיק הוּא בְּדֵרֵי מַטָּה שֶׁהָאֲרַתָּהּ הוּא
בְּחִינַת טַעַם, בְּחִינַת מָלֵא כָּל הָאָרֶץ
כְּבוֹדוֹ וְכו' בְּנִ"ל. נִמְצָא, שֶׁהַהֲרָם הוּא
בְּחִינַת דְּרֵי מַעְלָה בְּנִ"ל וְעֲרֵבִי נַחַל שְׁאִין
בָּהֶם לֹא טַעַם וְלֹא רִיחַ, זֶה בְּחִינַת דְּרֵי
מַטָּה שְׁזוֹכְנֵי עֵפֶר וְכו' בְּנִ"ל. וְהַצַּדִּיק,
שֶׁהוּא בְּחִינַת הַלּוֹבֵב הוּא אֲחִיד, וּמִקְשָׁר
שְׁנֵיהֶם בְּבְּחִינַת כִּי כָּל בְּשָׂמִים וּבְכָאָרֶץ, כִּי
מֵאִיר בְּשְׁנֵיהֶם וְכו' וְכו' לֵ"ל. וְצָרִיד לְכַלֵּל
הָעוֹלָמוֹת עֲלִיּוֹן בְּתַחְתּוֹן וְתַחְתּוֹן בְּעֲלִיּוֹן
כְּדֵי שִׁיְהִיָּה לָהֶם יִרְאָה, דְּהֵינּוּ שֶׁצָּרִיד
לְגַלוֹת גַּם לְדֵרֵי מַעְלָה הַהָאֲרָה שֶׁל בְּחִינַת
מָלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ וּלְגַלוֹת גַּם לְדֵרֵי
מַטָּה בְּחִינַת הַהָאֲרָה שֶׁל אִיָּה כְּדֵי שִׁיְהִיָּה
לָהֶם יִרְאָה (כַּמְבָּאָר שָׁם). וְזֶה בְּחִינַת
הָאֲתָרוֹג שֶׁיֵּשׁ לוֹ רִיחַ וְטַעַם, זֶה בְּחִינַת

היטב היטב). וזה בחינת שנה בספה, זה בחינת "והיה רבי אליעזר יושן" המבאר שם. כי הארת הספה היא בחינת מקיפים, בחינת מה חמית, בחינת עין לא ראתה, בחינת שנה, במבאר שם היטב, עין שם ותראה פלאות, כי דברים כאלה המבארים שם לא נשמעו ולא נראו מיום הוסדה הארץ. ברוך ה' לעולם, אמן ואמן:

כי הארת המקיפים הם הם בחינת הארת הרצון (מבאר שם). ועל-כן כשאנו זוכין לאכל בספה צלא קדישא אזי אנו מקבלין בשעת האכילה הארת הרצון שהוא בחינת הארת המקיפים, בחינת ספה כנ"ל. ועל-כן עקר מצות ספה הוא האכילה, כי הארת ספה, שהיא הארת המקיפים, הארת הרצון, מקבלים בשעת האכילה דיקא (מבאר שם במאמר הנ"ל

הלכות איבר מן החי הלכה ב

כט): כי כל בשמים ובארץ, להראות לדורי מעלה בחינת: מה חמית וכו'. ולדרי מטה בחינת: מלא כל הארץ כבודו, בחינת (ישעיה כו): הקיצו ורגנו שכני עפר וכו'. ועל ידי זה מאיר בשעת האכילה הארת הרצון וכו' (עין שם כל זה היטב):

א והנה השחיטה היא רחמנות גדול, כי זה עקר הרחמנות להאיר דעת בעולם, להודיע כי ה' הוא האלקים, בחינת (תהלים מא): אשרי משכיל אל דל. כי על רשעים אסור לרחם, וזהו בעצמו מחמת זה, כי עקר הרחמנות להאיר דעת ולהוציא את ישראל מעוונות. נמצא, מי שמרחם על רשעים בגשמיות וממלא בקשטם ותאותם, אין זה רחמנות כלל, אדרבא, הוא אכזריות גדול, כי כשנותן

ענין שחיטה ואסור איבר מן החי על פי המאמר "כי מרחמים ונחגם" (סימן ז בליקוטי תנאים) עין שם מענין בן ותלמיד כל המאמר וכו', עין שם.

ובלל המאמר בקצור, שצריך לידע איד להתנהג עם הרחמנות, כי על רשעים אסור לרחם וכו'. ועקר הרחמנות הוא לרחם להוציא את ישראל עם קדוש, ממשאוי הכבד של עוונות חס ושלום. וצריך להשתדל כל אחד להאיר דעת ויראת שמים בחברו ותלמידו, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (ב"ב כטו): "אשר אין חליפות למו" (תהלים נה) – חד אמר: בן, וחד אמר: תלמיד וכו'. וצריך שיהיה להצדיק בחינת כל, בחינת (דברי הימים א

בחינת עוונות, כי כל העוונות באים מן הדמים של השם"ה גידין. והעוונות הם על ידי רוח הבהמיות, כי הם מעשה בהמה. נמצא, שהעוונות הם בחינת דם הבהמיות. והנפש דקדשה המלבשת שם היא בחינת ניצוץ נפשות בית ישראל, כי כל הניצוצות הקדושים שבעולם, כלם באים מנפשות ישראל, כי כל הקדשה והטוב הוא רק נפשות ישראל. נמצא, שזה הנפש המלבשת בחי, שהוא בחינת ניצוץ נפש ישראל בשמוציאין אותה ומעלין אותה מדם החי זה בחינת שמוציאין ומעלין נפש ישראל מן העוונות שהם בחינת דם החי כנ"ל, ששם היתה מלבשת הנפש ועכשו מעלין אותה משם כנ"ל. וזה עקר הרחמנות כנ"ל. ואזי מעלין הנפש ומודיעין לה כי ה' הוא האלקים כנ"ל, כי מלא כל הארץ כבודו.

וזוה בחינת: הקיצו ורגנו שכני עפר, כי אלו הניצוצות והנפשות המלבשין בחיות ובהמות ועופות, הם בחינת שוכני עפר, כי מנחים במדרגה נמוכה כזו וצריך לעוררם ולהקיצם בבחינת הקיצו ורגנו שכני עפר, כי מלא כל הארץ כבודו, הינו כי אפלו בבהמות וחיות שהם בחינת רוח הבהמיות 'היורדת למטה לארץ', גם שם

להם תאותם ורצונם הם עושים על ידי זה עברות חס ושלום, ואין זה רחמנות כלל כנ"ל. ועקר הרחמנות הוא, לרחם עליהם, להחזירם בתשובה, להוציאם ממשאוי העוונות כנ"ל. ועל כן צריכין לפעמים ליסרם ולהיות אכזר עליהם, כדי שיחזרו בתשובה. וזהו עקר הרחמנות כנ"ל, וזה בחינת (משלי יב): ורחמי רשעים אכזרי, שעקר הרחמנות על הרשעים הוא להיות אכזר עליהם, ליסרם ולהוכיחם כדי שיחזרו בתשובה, שזהו עקר הרחמנות כנ"ל.

והנה השחיטה הוא להעלות הנפש החי מחי למדבר. וכשמעלין הנפש, אזי מעלין אותה מנפילתה, שהיתה תחלה מלבשת בגדר החי שאין להם דעת כלל, ולא היתה יודעת כלל בידעת ה' יתברך. ועכשו עולה הנפש מגדר החי לגדר אדם, ואזי נתגלה לה ונתודע לה כי יש אלקים שליט בארץ. וזה עקר עלית הנפש שעולה אל הדעת, שזהו גדר האדם, ונודע לה מידעת ה' יתברך. וזהו עקר הרחמנות כנ"ל.

וזוה בחינת שמוציאין ומעלין אותה מבחינת עוונות, כי זה נעשה על ידי השחיטה, ששופכין דם הבהמה ומעלין הנפש משם. ודם הבהמה זה

בבחינת: נבלתי יקומון הקיצו ורגנו שכני
עפר כנ"ל, ועל פן השחיטה מטהר מידי
נבלה, בחינת 'נבלתי' יקומון וכו' כנ"ל.
וזה נעשה על ידי החליף שהוא בחינת
"יהושע", שהוא מרמז בראשי תבות:
נבלתי יקומון הקיצו ורגנו ש'כני ע'פר,
כמו שכתב רבנו גרו יאיר, כי יהושע הוא
בחינת מלכות, בחינת: חרב לה'.

ועל פן יהושע ממנה ללחם מלחמת
עמלק, כמו שכתוב (שמות י'): צא
הלחם בעמלק, (וכמוכא בזה בשלח סה:),
כי השחיטה הוא בחינת מלחמת עמלק,
כי מכניעין רוח הבהמיות שהוא בחינת
עמלק, כי עמלק היה משנה עצמו לבהמה
(כמו שפרש רש"י על פסוק (שמואל א טו, ג)
'משור עד שה' וכו'). כי עמלק הוא
בחינת שמחליף ומלביש רוח האדם ברוח
הבהמה, כי הוא רוצה להגביר רוח
הבהמיות חס ושלום, ואנו מכניעין אותו
על ידי חרב לה', בחינת יהושע. וזהו
בחינת שחיטה, שמכניעין על ידי החליף
שהיא בחינת חרב לה', את רוח הבהמיות
שהוא בחינת עמלק. ומעלין ומוציאין
משם את הנפש דקדשה, שזהו עקר
בחינת מלחמת עמלק להוציא בלעז מפיו.
ועל פן נקרא 'חליף', שחוזרין ומחליפין
נפש החי בנפש האדם, כי מעלין

יש ניצוצות הקדשה, כי מלא כל הארץ
כבודו.

וכל זה נעשה על ידי החליף, כי החליף
הוא בחינת: חרב לה', בחינת
הדבור, בחינת (ישעיה מט): וישם פי
כחרב חדה, בחינת מלכות פה וכמובא.
וכמו שעקר הארת הרב שאמר בתלמיד
הוא על ידי הדבור, כמו כן על ידי החליף
שהוא בחינת דבור, בחינת מלכות,
מאירין בנפש החי בחינת הארת התלמיד,
דהינו בחינת מלא כל הארץ כבודו, שזהו
בחינת מלכות, בחינת: מלך הכבוד,
בחינת: ומלכותו בכל משלה. ועל שם זה
נקרא 'חליף' על שם חליפות, שהוא
בחינת בן ותלמיד כנ"ל. וכמו שאמרו
רבותינו ז"ל (מדות פ"ד): למה נקרא שמו
בית החליפות? ששם גונזין את הפסונים.
כי החליף הוא בחינת חליפות, כי על ידו
מאירין הארת התלמיד בנפש החי כנ"ל,
כי מעלין את הנפש על ידי החליף, ואז
מודיעין לה מידעתו. יתברך ומעוררין
ומקיצין אותה בבחינת הקיצו ורגנו שכני
עפר, כי מלא כל הארץ כבודו כנ"ל, שזה
ממש בחינת הארת התלמיד כנ"ל.

וזוה בחינת מה שאמרו רבותינו ז"ל (חלין
יח.) שמהני שחיטה לטהרה מידי
נבלה, הינו כנ"ל, כי השחיטה היא

בבחינת מלא כל הארץ כבודו. והחסרון והפגומה הוא בחינת כפירה, כי החסרון והפגומה הוא ריקות, שיש ריקות וחסרון בחד הספין. וזה בחינת כפירות חס ושלום, כי הכפירות הם בחינת ריקות וחסרון; שאין מאמין שמלא כל הארץ כבודו, רק כופר באלו חס ושלום העולם חסר וריק מאלקותו ותברך שמו.

ועל כן כשיש פגומה בספין, שהוא בחינת כפירה כנ"ל, אזי הפגומה עוקרת את הנפש המלכשת בדם שבסימנים, כי צריך על ידי החליף להאיר בנפש בחינת מלא כל הארץ כבודו, ועל ידי זה מקימין את הנפש מנפילתה, בבחינת: נבלתי יקיומן הקיצו ורננו ש'כני ע'פר כנ"ל. אבל כשהחליף פגום, שזהו בחינת כפירות, הפך מלא כל הארץ כבודו. אזי, אדרבא, עוקר את הסימנים ומנבלם, כי אינו יכול להעלות הנפש, אדרבא מוריד אותה על ידי הכפירות שהם בחינת פגומות הספין כנ"ל:

ג. ועקר שלמות הספין ובדיקתו הוא על ידי הידים, כי על ידי הידים בודקין את הספין וממלאין ומשלימין אותו ומתקנים אותו מן הפגומות, כי שלמות החליף שהוא בחינת מלא כל הארץ

את הנפש שבבהמה לבחינת אדם כנ"ל. שהוא בבחינת חליפות, כי בחינת אדם יש לו חליפות לעולם על ידי שידע ומודיע מה' יתברך שזה החליפות וההשארה שמשאר מן האדם בעולם וכו' כנ"ל:

ב. וזה בחינת שצריך הטבח להראות ספינו לחכם (חל"ו יו:). כי הספין, שהוא בחינת הארת התלמיד, בחינת יהושע, בחינת חרב לה' כנ"ל, בחינת מלא כל הארץ כבודו, זאת הבחינה צריכין לקבל מן החכם שהוא הרבי שבודד שממנו מקבלין בחינת מלא כל הארץ כבודו, כי החכם הוא בחינת כל שהוא מאיר בדרי מעלה ודרי מטה, והארה שמאיר בדרי מטה הוא בחינת הארת התלמיד, בחינת מלא כל הארץ כבודו. ועל כן החליף שהוא בחינת הארת התלמיד, צריכין לקבלו מן החכם, שהוא מאיר בהתלמיד בחינת מלא כל הארץ כבודו כנ"ל.

וזוה בחינת פגומת הספין, כי הספין שהוא בחינת מלכות, בחינת יהושע, בחינת תלמיד, בחינת מלא כל הארץ כבודו, הוא צריך שלא יהיה פגום, שלא יהיה פגומה וחסרון בחד הספין, כי חר הספין צריך שיהיה מלא ושלם

שֶׁהִשְׁגָּתוֹ בְּחִינַת מֶה, זֹאת הֵשֵׁגָה אִי אֶפְשָׁר לְהַסְבִּיר בָּפֶה. כִּי זֶהוּ בְּחִינַת (מִשְׁלִי לֹא): נֹדַע בְּשַׁעֲרֵים בַּעֲלָה – כָּל חֵד לְפִנּוּם מֶה דְּמִשְׁעַר בְּלִבִּיהָ. וְזֹאת הֵשֵׁגָה הִיא בְּחִינַת 'וְהִנּוּת לְבִי תְּבוּנוֹת', כִּי אִי אֶפְשָׁר לְדַבֵּר מִזֶּה בְּדַבּוּר, רַק הִיא בָּלֵב כְּפִנּוּם שְׁעוּרִין דְּלִבִּיהָ בִּנְ"ל. כִּי מֵאַחַר שֶׁהִשְׁגָּתָה זֶה הוּא בְּחִינַת מֶה, בְּחִינַת: מֶה חֲמִימָה מֶה יִדְעָתָה, מִזֶּה הֵשֵׁגָה בְּנוֹדָאִי אִי אֶפְשָׁר לְדַבֵּר, כִּי הוּא בְּחִינַת שְׁתִּיקָה, רַק כָּל חֵד כְּפִנּוּם מֶה דְּמִשְׁעַר בְּלִבִּיהָ. וְעַל כֵּן נִקְרָאת 'הִנּוּת לְבִי' וְכו' בִּנְ"ל. וְעַתָּה מִכַּבָּאֵר הֵיטֵב מֶה שֶׁדִּרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל עַל פְּסוּק: אֲשֶׁר אֵין חֲלִיפּוֹת לְמוֹ – בֵּן וְתַלְמִיד, כִּי חֲלִיפּוֹת שֶׁהוּא רֹאשִׁי תְּבוּנוֹת: פִּי' יְדַבֵּר חֲכָמוֹת וְהִנּוּת לְבִי תְּבוּנוֹת (תְּהִלִּים מו) (כְּמַבָּאֵר שֵׁם כְּמַאֲמָר הַנִּלְ"ל, עֵין שֵׁם).

וְנִרְאֶה לִי כִּי זֶהוּ בְּעֶצְמוֹ מְרָמֹז עַל בְּחִינַת בֵּן וְתַלְמִיד. פִּי יִדְבֵּר חֲכָמוֹת, זֶה בְּחִינַת תַּלְמִיד שֶׁהִשְׁגָּתוֹ בְּחִינַת מְלֹא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ. וְהִשְׁגָּתָה זֶה הִיא בְּחִינַת דְּבּוּר, בְּחִינַת מַלְכוּת, שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת מְלֹא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ בִּנְ"ל, וְזֶהוּ בְּחִינַת: פִּי יִדְבֵּר חֲכָמוֹת, בְּחִינַת דְּבּוּר, כִּי הִשְׁגָּתָה זֶה שֶׁל בְּחִינַת מְלֹא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, זֹאת הֵשֵׁגָה נִתְּנָה עַל יְדֵי הַדְּבּוּר שֶׁמֵּאִיר הָרֵב לְתַלְמִידוֹ עַל יְדֵי דְּבּוּרָיו שֶׁמֵּלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ. אֲבָל הִשְׁגָּתָה הֵבִן,

כְּבוֹדוֹ, בְּחִינַת הָאֶרֶץ הַתַּלְמִיד צָרִיכִין לְקַבֵּל מִן הַחֶכֶם שֶׁבְּדוּר שֶׁהוּא בְּחִינַת 'מֶה'. שֶׁזֶה הַחֶכֶם מֵאִיר בְּדָרִי מַעֲלָה הָאֶרֶץ שֶׁל מֶה, בְּחִינַת: מֶה חֲמִימָה וְכו'. וּבְדָרִי מִטָּה הוּא מֵאִיר בְּחִינַת מְלֹא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, שֶׁאֵלּוּ הַשְּׁתֵּי הִשְׁגָּתוֹת הֵם בְּחִינַת בֵּן וְתַלְמִיד (כְּמַבָּאֵר שֵׁם).

וְנִרְאֶה לְפָרֵשׁ שֶׁזֶהוּ מֶה שֶׁכָּתַב רַבּוֹנוּ נֵרוֹ יֵאִיר בְּתַחֲלַת הַמַּאֲמָר עַל מַאֲמָר רַבּוֹתֵינוּ ז"ל עַל פְּסוּק: "אֲשֶׁר אֵין חֲלִיפּוֹת לְמוֹ" – חֵד אָמַר: בֵּן, וְחֵד אָמַר: תַּלְמִיד. כִּי צָרִיךְ לְהֵאִיר הַדַּעַת בֵּן וְתַלְמִיד, כִּי הַעֲקָר הוּא הַדַּעַת. וְזֶהוּ 'חֲלִיפּוֹת' רֹאשִׁי תְּבוּנוֹת: פִּי' יְדַבֵּר חֲכָמוֹת וְהִנּוּת לְבִי תְּבוּנוֹת (תְּהִלִּים מו) (כְּמַבָּאֵר שֵׁם כְּמַאֲמָר הַנִּלְ"ל, עֵין שֵׁם).

וְנִרְאֶה לִי כִּי זֶהוּ בְּעֶצְמוֹ מְרָמֹז עַל בְּחִינַת בֵּן וְתַלְמִיד. פִּי יִדְבֵּר חֲכָמוֹת, זֶה בְּחִינַת תַּלְמִיד שֶׁהִשְׁגָּתוֹ בְּחִינַת מְלֹא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ. וְהִשְׁגָּתָה זֶה הִיא בְּחִינַת דְּבּוּר, בְּחִינַת מַלְכוּת, שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת מְלֹא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ בִּנְ"ל, וְזֶהוּ בְּחִינַת: פִּי יִדְבֵּר חֲכָמוֹת, בְּחִינַת דְּבּוּר, כִּי הִשְׁגָּתָה זֶה שֶׁל בְּחִינַת מְלֹא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, זֹאת הֵשֵׁגָה נִתְּנָה עַל יְדֵי הַדְּבּוּר שֶׁמֵּאִיר הָרֵב לְתַלְמִידוֹ עַל יְדֵי דְּבּוּרָיו שֶׁמֵּלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ. אֲבָל הִשְׁגָּתָה הֵבִן,

וְזֶהוּ בְּחִינַת הַיָּדִים שֵׁיִשׁ בָּיִם הַחֲכָמָה, שֶׁהֵם בְּחִינַת רְמוּזִים (כְּמוֹ שֶׁכָּתַב רַבּוֹנוּ שֵׁם), כִּי הִשְׁגָּתָה הֵבִן, שֶׁהוּא בְּחִינַת מֶה, זֶה בְּחִינַת רְמוּזִים, בְּחִינַת יָדִים הַנִּלְ"ל, כִּי זֹאת הֵשֵׁגָה אִי אֶפְשָׁר לְדַבֵּר מִמֶּנָּה בִּנְ"ל. וְעַל כֵּן צָרִיכִין לְהֵאִיר זֹאת הֵשֵׁגָה רַק עַל יְדֵי רְמוּזִים. וְזֶה בְּחִינַת מֶה שֶׁכָּתַב רַבּוֹנוּ שֵׁם: זֶה הֵם גְּדוֹל וְרַחֵב יָדִים וְכו' (תְּהִלִּים קד), עֵין שֵׁם. זֶה בְּחִינַת שְׁנֵי

לו בחינת כל, שהוא מאיר בהתלמיד
בחינת מלא כל הארץ כבודו. וזה: כי
סמך משה ידיו, 'ידיו' דיקא שהם בחינת
רמזים, בחינת מה. כי גם הארת התלמיד
שהוא בחינת מלא כל הארץ כבודו
צריכין לקבל על ידי בחינת מה דיקא.
ועל בן צריך שיהיה להרב בחינת מה
דיקא ואז דיקא יכול להאיר שני האורות
הנ"ל של בן ותלמיד, שהם: מה, ומלא
כל הארץ כבודו.

כי באמת 'מלא כל הארץ כבודו', אף
אלו הכפירות צריכין גם בן לקבל
חיות. ואיתא בדברי רבנו גרו יאיר (בלקושי
תנינא, סימן יב) שהם מקבלים חיות
מבחינת 'איה' דיקא, הינו מבחינת איה
מקום כבודו שהוא בחינת מה, כי מחמת
שזאת הבחינה סתום ונעלם, על בן
מקבלין משם חיות. הינו, כי זאת ההשגה
של בחינת מה, מי שלבו קטן מהכיל זאת
ההשגה, כשהוא נכנס בהשגה זו יכול
לפל בכפירה לגמרי חס ושלום, ועל בן
דרי מטה צריכין לקבל רק ההשגה של
בחינת מלא כל הארץ כבודו. וכל
הכפירות, דהינו שאין מאמינים שמלא
כל הארץ כבודו הם מקבלים חיות דיקא
מבחינת איה, בחינת מה כנ"ל. ועל בן אי
אפשר להוציא זאת הכפירה שכופרים

ההשגות הנ"ל של בן ותלמיד. 'זה הם
גדול', זה בחינת השגת התלמיד שהשגתו
בחינת מלא כל הארץ כבודו, בחינת
מלכות שהוא בחינת ים החכמה כידוע.
'ורחב ידים' דהינו רמזים, זה בחינת
השגת הבן שהשגתו בחינת מה, שזאת
ההשגה צריכין להראות רק על ידי רמזים
כנ"ל. ועל בן באלו הידים דיקא נתגלה
בחינת הארת הרצון, בחינת (שם קמה):
פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון
(כמבאר שם, עין שם), כי הרצון זה בחינת
הארת המקיפים בחינת מה. ועל בן
נתגלה בידיים דיקא, שהם בחינת רמזים,
שהוא בחינת מה כנ"ל:

ד נמצא, שידים הם בחינת מה. ועל בן
על ידי הידים בודקין את החליף
וממלאין ומשלימין אותו. זה בחינת
(דברים לד): ויהושע בן נון מלא רוח
חכמה כי סמך משה את ידיו עליו,
'יהושע' זה בחינת תלמיד, בחינת מלכות,
בחינת חרב לה' דהינו החליף, הוא
נתמלא 'רוח חכמה' לדעת כי מלא כל
הארץ כבודו. וזהו: מלא רוח חכמה,
'מלא' דיקא בחינת מלא כל הארץ כבודו
כנ"ל. 'כי סמך משה ידיו עליו', כי
התלמיד בחינת יהושע מקבל הארה זאת
ממשה שהוא בחינת הרבי של הדור שיש

מה כנ"ל. כי אדרבא, הוא משיג השגה של מה והשגה של מלא כל הארץ כבודו ביחד, כי ה' הוא האלקים כנ"ל. ועל כן זה החכם דיקא יכול לגלות השגה של מלא כל הארץ כבודו כנ"ל.

נמצא, שהארת התלמיד, דהינו בחינת התגלות ההשגה שמלא כל הארץ כבודו, זה נתגלה על ידי בחינת מה דיקא, כי זה שהוא בבחינת ההשגה של מה, הוא יכול לשבר ולבטל הכפירות שניקתם מבחינת מה, בחינת איה, ולגלות כי אדרבא, מלא כל הארץ כבודו אף על גב דלית מחשבה תפיסא ביה כלל בחינת מה חמית מה ידעת, אף על פי כן מלא כל הארץ כבודו כנ"ל. ועל כן החליף שהוא בחינת יהושע, בחינת תלמיד, בחינת מלא כל הארץ כבודו, הוא נתמלא ונשלם על ידי הידים שהם בחינת רמזים בחינת מה, כי על ידי בחינת מה מאירין ומשלימין וממלאין הארת התלמיד, דהינו בחינת מלא כל הארץ כבודו כנ"ל. והבן דברים אלו היטב, כי גם דברים אלו נאמרו ברמז והחכם מבין מדעתו:

ה' ועל כן על ידי השחיטה התר הבשר לאכילה, כי על ידי השחיטה מאיר הארת בן ותלמיד, כי אף על פי שעקר

ואין מאמינים שמלא כל הארץ כבודו, ולגלות האמת שמלא כל הארץ כבודו, כי אם על ידי בחינת מה, הינו, שזה החכם שזוכה להשגה של מה באמת, ואף על פי כן הוא משיג ויודע שמלא כל הארץ כבודו. כי זה החכם יש לו בחינת כל, שהם שני ההשגות הנ"ל.

כי באמת בלו חר, וה' הוא האלקים. ואף על גב דלית מחשבה תפיסא ביה כלל, בחינת: מה חמית מה ידעת, אף על פי כן מלא כל הארץ כבודו. כי באמת בלו חר וה' הוא האלקים. 'ה' – זה בחינת מה, בחינת הויה כמלוי מ"ה. 'אלקים' – זה בחינת מלכות, בחינת מלא כל הארץ כבודו. ושני הבחינות הוא בלו אחד, כי ה' אחד ושמו אחד, כי ה' הוא האלקים!

ועל כן זה החכם שיש לו השגה זו של מה, שכולל הכל, כי יש לו בחינת כל כנ"ל, על כן הוא יכול לבטל כל הכפירות שניקתם מבחינת מה, לבטלם ולשברם ולגלות כי מלא כל הארץ כבודו, כי הוא משיג שתי ההשגות ביחד, כי זהו תכלית האמונה לידע דלית מחשבה תפיסא ביה כלל, בחינת מה חמית וכו', ואף על פי כן מלא כל הארץ כבודו. הפך הכופרים שנפלו לכפירות על ידי בחינת

במאמר הנ"ל בפרוש עין שם). ועל בן צריבין לבדוק את הראה אם היא שלמה, כי עקר תקון האכילה על ידי בחינת בן ותלמיד וכל זה תלוי בשלמות הראה, כמו שמבאר שם (עין שם כל המאמר היטב מתחלתו לסופו):

ח בענין מה שנאמר שם במאמר הנ"ל שבשעת אכילה מאיר הארת הרצון, עין שם. וזה בחינת אכילת שבת שהיא מצוה גדולה, בפרט שלש סעודות שהוא חייב גדול, כי שבת היא בחינת רצון, כמו שאומרים: באהבה ובכרצון הנחלתנו. ובפרט סעדה שלישית, שאז מתגלה רעוא דרעוין רצון שברצונות. ועל בן אז הוא חייב לאכל, כי על ידי האכילה אז יזכה שיאיר בו הארת הרצון, כי מאחר שבשעת אכילה מאיר הרצון, על בן בשבת שאז הוא התגלות הרצון, בפרט בסעדה שלישית, על בן אז הוא חייב ומצוה גדולה לאכל כדי לקבל הארת הרצון שמתגלה אז כנ"ל:

הארת החלף הוא בחינת הארת התלמיד, אף על פי בן גם התלמיד כלול מבחינת בן (כמו שמבאר שם). וזה נעשה על ידי הידים שבדקין את החלף, וגם בשעת שחיטה נתחברים הידים עם החלף, נמצא שנכלל יחד הארת בן ותלמיד. ועל ידי כלליות בן ותלמיד, על ידי זה התר הפשר באכילה, כי עקר האכילה בקדשה הוא על ידי הארת בן ותלמיד, שעל ידי זה מאיר בשעת אכילה הארת הרצון (כמו שמבאר שם):

ו וזה בחינת מתנות כהנה, כי כהן הוא בחינת כלליות בן ותלמיד (כמבאר שם במאמר הנ"ל). ועל בן צריך לתן מן ההבמה מתנות כהנה כדי לקשר לבחינת כהן, כדי שיאיר בחינת הארת בן ותלמיד שהוא בחינת כהן, שעקר תקון האכילה הוא על ידי זה כנ"ל:

ז וזה בחינת בדיקות הראה, כי כל הנ"ל תלוי בראה, כי בשהראה בשלמות, היא כלולה מבחינת בן ותלמיד (כמבאר

הלכות סימני בהמה וחייה מהורה הלכה ב

שם היטב ענין בן ותלמיד, ענין הצדיק שהוא בחינת כל, שזוכה להמקופים שהם בחינת מה, בחינת (תהלים לא): מה רב טובך אשר צפנת ליראך. שהוא מאיר

סימני בהמה וחייה מהורה: מעלה גרה ומפרים פרסה:

על פי המאמר 'ויהי מקץ' - כי מרחמם 'נהגם' (בלקוטי תנינא, סימן ז), עין

(כי התקון הוא על ידי מלך השמיני, שהוא 'הדר', שהוא בחינת יסוד, בחינת הצדיק), כי הצדיק הנ"ל זוכה לבחינת 'מה' בנ"ל ומשם נמשך תקון העולמות (כי עולם התקון הוא על ידי אור 'מה' החדש, כמו שכתוב ב"עין חיים" בהיכל ב', שער התקון פרק ב.). ועל כן הוא מתקן ומחיה דרי מעלה ודרי מטה, כי בלם צריכין תקון.

כי פנים קלקול העולמות על ידי שבירת כלים היה מחמת רבוי אור, מחמת שלא יכלו לסבל רבוי האור, על ידי זה נשברו ועלה האור למעלה והכלים נשברו וירדו בבריאה וכו' ואחר כך נתקנו, רק כמה ניצוצות נשארו עדן למטה שבזה עוסקין הצדיקים וכל ישראל לבררם ולהעלותם בכל דור ודור כידוע, ואלו הניצוצות נפלו ונתפשטו בכל העולמות אפלו בעשיה. ועל כן הצדיק, שהוא התקון, הוא מתקן ומחיה דרי מעלה ודרי מטה, הינו דרי מעלה ששם היה הקלקול והשבירה מחמת רבוי אור, הוא מחיה ומתקן אותם על ידי בחינת איה, בחינת מה חמית, הינו שמראה להם שהם רחוקים ממנו יתברך. ועל ידי זה הם יכולים לסבל האור ואינם מתבטלים, כי הוא מראה להם שהם רחוקים ממנו יתברך, בבחינת מה חמית,

ומחיה דרי מעלה ודרי מטה - שמים וארץ, כי לדרי מעלה הוא מאיר ומגלה בחינת איה מקום כבודו, בחינת מה חמית וכו'. ולדרי מטה בחינת שוכני עפר הוא מראה להם כי מלא כל הארץ כבודו. ומחזק ומעורר ומקיץ את כל שוכני עפר, הינו אותן שנפלו למדרגות תחתונות מאוד לכל יתיאשו עצמן כי ה' עמם, כי מלא כל הארץ כבודו, בבחינת (ישעיה כו): הקיצו ורגנו שכנו עפר וכו', עין שם. ועל ידי כלליות בן ותלמיד, על ידי זה זוכין בעת האכילה להארת הרצון, כי המלכות מקבלת האכילה והפרנסה מבחינת הידים שיש בהם החכמה הנעשה מבחינת הארת בן ותלמיד וכו' (עין שם היטב):

א והנה אנחנו בני ישראל אנו צריכין שיהיה אכילתנו קדש כדי שיאיר בעת האכילה הארת הרצון בנ"ל. ועל כן אסור לנו לאכל מינים טמאים, רק מינים טהורים שיש בהם סימני טהרה, שהסימנים מרמזים שאלו המינים יש בהם הארת הצדיק הנ"ל שמאיר בכל העולמות; בדרי מעלה ודרי מטה, כי הצדיק הנ"ל הוא מתקן ומחיה את כל העולמות בבחינת עולם התקון, כי הצדיק יסוד עולם הוא הוא בחינת התקון

בחינת איה מקום כבודו. ודרי מטה, ששם הם ניצוצות הנפולין שנפלו לנמרי ממקום קדשן מעת השבירה ונפלו לכל המדרגות התחתונות עד שנתפשטו אפלו בבהמות וחיות ועופות. ומחמת גדל ירידתן שכחו מעלתן ונרמז להם שהם רחוקים מאד מאד ממנו יתברך עד שאינם יכולים עוד להרים עצמן לעלות למעלה. על כן הצדיק מחיה אותם על ידי בחינת מלא כל הארץ כבודו, בבחינת תחית המתים שהוא בחינת עולם התקון, בחינת: יחיו מתדי נבלתי וקומון הקיצו ורגנו שכני עפר, הינו שמעורר אותם ומחיה אותם הניצוצות שירדו למטה מאד לכל יתיאשו עצמן, כי מלא כל הארץ כבודו.

וזו בחינת מינים טהורים ומינים טמאים, כי אנו אין יכולין לאכל כי אם אותן המינים שכבר התחיל להאיר בהם בחינת עולם התקון, הינו הארת הצדיק הנ"ל. אלו דוקא אנו יכולין לאכל, כי יש לנו כח לבררם על ידי אכילתנו, אבל המינים שאין בהם הארת התקון אין בנו כח לברר ואסור לנו לאכל:

ב וזה בחינת סימני בהמה וחיה, שהם: מעלה גרה ומפרים פרסה, זה רמז על הארת הצדיק הנ"ל, שעל ידו התקון, כי

הניצוצות שנפלו וירדו ונשתלשלו ונתלבשו בבהמות וחיות הם בחינת שוכני עפר, כי ירדו במדרגה התחתונה מאד. והצדיק מחיה אותם בבחינת הקיצו ורגנו שכני עפר. וזה בחינת מעלה גרה. 'גרה' זה בחינת הניצוצות והנפשות שנפלו וירדו מאד, בבחינת (שמואל ב יד) וכמים המגרים ארצה אשר לא יאספו, כי ירדו מאד כמים המגרים ארצה. ועל ידי הארת הצדיק הנ"ל שהוא מעורר ומחיה אותם בבחינת הקיצו ורגנו שכני עפר, על ידי זה הם בבחינת מעלה גרה, הינו שנמשך עליהם הארת הצדיק, שעל ידי זה מעלה את הנפשות והניצוצות שנפלו וירדו כמים המגרים ארצה, כי הוא יתברך חושב לכל ידח ממנו נדח, כי מלא כל הארץ כבודו וכו' פנ"ל.

וזו בחינת מפרים פרסה, כי הניצוצות שנפלו למקומות הנמוכים כאלה בבהמות וחיות הם בצפרים האחויות בפח, כי הם סגורים במאסר, אבל על ידי הארת הצדיק הנ"ל שהוא מעורר ומחיה אותם בבחינת מלא כל הארץ כבודו, על ידי זה הוא מראה להם שגם שם במקום שהם יש פתח לצאת. וזה בחינת מפרים פרסה זה רמז שגם בגלי הבהמות שהוא מדרגה התחתונה מאד, גם שם נמצא

וזו בחינת סימני בהמה וחיה, שהם: מעלה גרה ומפרים פרסה, זה רמז על הארת הצדיק הנ"ל, שעל ידו התקון, כי

התחתונה מאד לצאת משם, כי מלא כל הארץ כבודו ואין שום יאוש בעולם כלל, כי לית אתר פנוי מניה וכו' כנ"ל:

פתח לצאת, הפך 'פרסותיו קלוטות' שהוא בחינת שהם קלוטים וסגורים שם ואינם יכולים לצאת, אבל מפרים פרסה זה בחינת שיש פתח גם שם במדרגה

הלכות נדרים הלכה ד

א ענין נדר ושבועה שהוא דבר פלא מאד שהאדם יש לו כח לעשות לעצמו מצות ועברות חדשות מה שלא נזכר בתורה, כשאוסר על עצמו אכילת בשר בנדר או שבועה אזי זה הבשר המתיר מן התורה נאסר עתה עליו באסור חמור ככל האסורים שבתורה. וכן להפך כשמקבל על עצמו לאכל בשר זה אזי חייב ומצוה עליו לאכל דוקא. נמצא, שעל-ידי נדר ושבועה יכול האדם לעשות לעצמו תורה חדשה, דהינו לאסר מתיר ולחייב עצמו בחיוב מה שאינו מתיב (רק שאינו יכול להתיר את האסור בשום אופן, כמו שפרש רש"י על פסוק לאסר אסר וכו'):

וזוה החכם צריך שיהיה לו בחינת 'כל' בחינת כי כל בשמים ובארץ, דהינו שיאיר בדרי מעלה ובדרי מטה שלהגבוהים במעלה בחינת דרי מעלה יהיה מראה להם בחינת איה מקום כבודו, דהינו שיהיה מראה להם שעדין אינם יודעים כלל בידיעתו ותכבוד בחינת מה חמית מה פשפשת מה ידעת וכו'. ולהפך, לבחינת דרי מטה שהם הנמוכים מאד שנפלו למקום שנפלו לדיוטא התחתונה מאד מאד וקלקלו מה שמקלקל, יאיר בהם הדעת של מלא כל הארץ כבודו, דהינו שיהיה מראה להם

א ענין נדר ושבועה שהוא דבר פלא מאד שהאדם יש לו כח לעשות לעצמו מצות ועברות חדשות מה שלא נזכר בתורה, כשאוסר על עצמו אכילת בשר בנדר או שבועה אזי זה הבשר המתיר מן התורה נאסר עתה עליו באסור חמור ככל האסורים שבתורה. וכן להפך כשמקבל על עצמו לאכל בשר זה אזי חייב ומצוה עליו לאכל דוקא. נמצא, שעל-ידי נדר ושבועה יכול האדם לעשות לעצמו תורה חדשה, דהינו לאסר מתיר ולחייב עצמו בחיוב מה שאינו מתיב (רק שאינו יכול להתיר את האסור בשום אופן, כמו שפרש רש"י על פסוק לאסר אסר וכו'):

ב על-פי התורה "כי מרחמם ינהגם" בלקוטי תנ"א סימן ז', עין שם כל התורה.

והכלל לענינו, שכל אדם צריך לעסוק בשיבוש העולם, דהינו להאיר הדעת בבני אדם, להודיע להם כי ה'

להם יראה וכו', עין שם.

ומבאר שם שזה בחינת יום הכפורים וחנכה וכו'. כי משה בקש סלח נא על עון המרגלים שבוה תלויים כל העונות וכו'. וכפי הסלח נא שפועליו ביום הכפורים בן זוכין לקדשת חנכה שהוא חנכת הבית המקדש שכלול מכל הבחינות הנ"ל, עין שם כל זה היטב היטב:

ג וזה בחינת נדר ושבועה מה שיש בזה לאיש הישראלי על-ידי נדר ושבועה לעשות לעצמו מצות ועברות חדשות, כי מבאר בהתורה הנ"ל שכל אדם יש בו בזה להכניס הדעת בעולם לגלות ולהודיע אלקותו בעולם שזה עקר הדעת ועל-ידי זה יכול להוציא ישראל מעונות, כמבאר שם שעקר כל העונות נמשכין מפגם הדעת בבחינת אין אדם עובר עברה אלא אם בן נכנס בו רוח שטות וצריכין לרחם עליו להאיר בו הדעת שגלה משה רבנו בעולם, דהינו להזכירו ולעוררו ולהקיצו ולהודיעו כי ה' הוא האלקים בבחינת מה שאמר משה: אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלקים, שזה עקר הדעת ועל-ידי זה יוצאין כל אחד ואחד מהעונות שלו כנ"ל. וכל אדם יש לו בזה להכניס זה הדעת בעולם על-ידי שמדבר

שעדין ה' יתברך שוכן אתם בתוך ממאותם ויחזקם ויעזרם שלא יתיאשו עצמן בשום אופן בעולם כי ה' אתם ואצלם ועמם וקרוב אליהם מאד, כי מלא כל הארץ כבודו. ורק זה נקרא צדיק ומי שאינו יכול זאת אינו נקרא צדיק בשלמות, כי עקר מעגליו ושעשועיו יתברך הוא לקרב אליו הרחוקים מאד מאד ממנו יתברך, כי מי שיודע בידיעתו יתברך הוא יודע שזה עקר מעגליו ושעשועיו יתברך בשמקרבין אליו הרחוקים ממנו, כי ה' יתברך יש לו שרפים ואופנים וחיית הקדש וכו' וכו', שכלם עובדים אותו באימה ויראה וכו', ואף-על-פי-כן עקר מעגליו ושעשועיו הוא בשעולה העבודה מעולם השפל הזה. וכל מה שעולה איזה עבודה ונחת רוח מעולם ומדרגה נמוכה ביותר יש לו שעשועים גדולים ביותר ויותר, כי זה עקר גדלתו יתברך וכו'.

וצריכין לכלל העולמות העליון בתחתון ותחתון בעליון שגם דרי מעלה שהשגתם בחינת 'מה' יהיו כלולים מההשגה של בחינת מלא כל הארץ כבודו ולהפך גם דרי מטה שהשגתם בחינת 'מלא' יהיו כלולים מההשגה של בחינת 'מה' כדי שיהיה

שבועה הוא בחינת כריתות ברית, שזהו בחינת צדיק שהוא בחינת ברית, כי בחינת צדיק, בחינת ברית, מקשר עליונים ותחתונים עלמא עלאה ועלמא תתאה כידוע וכן"ל בהתורה הנ"ל. וזה בחינת שבועה וכריתות ברית שעל-ידי זה עקר ההתקשרות שבין שני בני אדם שבטוחים שיתקיים התקשרותם כשכורתין ברית בשבועה, וכן כשרצה ה' יתברך להתקשר עם האבות ועם ישראל שעל-ידי זה נתקשרו כל העולמות עליונים ותחתונים יחד ברת עמהם ברית בשבועה, כמבאר בפסוקים רבים שה' יתברך נשבע לאבות להיטיב לזרעם ולתת להם ארץ-ישראל. וכן ישראל קבלו את התורה בשבועה, כי עקר ההתקשרות על-ידי השבועה, כי שבועה בחינת צדיק, בחינת כל, בחינות כי כל בשמים ובארץ, שהוא בחינת התקשרות. ועל-כן על-ידי נדר ושבועה שהם בחינת מקיפים הנ"ל ובחינת כל הנ"ל על-ידי זה יכול האדם לאסור על עצמו כל מה שרוצה או להפקד כי שם שרש התורה. ועל-כן משם עקר הארת הדעת מה שמאירים בכנים ותלמידים להוציאם מעונות ולהשיבם אל התורה על-ידי שמודיעים להם משם ידיעת אלקותו יתברך כנ"ל, ומחמת שכל אדם

עם בניו וחבריו וכו', עין שם. וכל זה מחמת שכל אחד מ ישראל יש בו אלקות, כי כל אחד מ ישראל הוא חלק אלוך ממעל, על-כן יש בו כח להכניס ידיעת אלקותו בעולם ולהוציא ישראל מעונות ולהשיבם אל התורה. וכל זה מקבלים בלם מהחכם הצדיק האמת שבדור שהוא בחינת משה שזוכה להמקיפים המבארים שם שהם שעשוע עולם הבא, בחינת שפע הכתר וכו' שעל-ידי זה זוכה לבחינת 'כל' הנ"ל, שעל-ידי זה יש לו כח להאיר בכנים ותלמידים וכו', שממנו מקבלין כל בניו ותלמידיו להאיר הדעת בבניהם ותלמידיהם אחריהם וכן מדור לדור לעולם, כמבאר מזה בסיומן ס"ח (לקוטי תנ"א) שמדבר גם-כן בענין זה, עין שם. וזה בחינת נדר ושבועה שהאדם יש לו כח על-ידי נדר ושבועה לעשות לעצמו תורה חדשה, דהינו מצות ועברות חדשות כנ"ל, כי נדר ושבועה הם בחינת 'מקיפים' ובחינת 'כל' הנמשך מהם המבארים בהתורה הנ"ל, כי המקיפים הנ"ל הם בחינת בינה שהיא בחינת כתר פמוכא בפתיים, ששם הוא בחינת נדר כידוע ושבועה הוא בבחינת כל. כי כל דא צדיק ששם הוא בחינת שבועה, כמבאר כל זה בספר שערי אורה, כי

מפיו, כי גִּדַּר וּשְׁבוּעָה הם בְּחִינַת מִקִּיפִים וּבְחִינַת כּל הַנִּי"ל, שְׁמִשָּׁם עֵקֶר הוֹדְעוֹת אֱלֻקוֹתוֹ וְתִכְרֵךְ שֶׁהוּא הַתּוֹרָה הַשּׁוֹכֵן בְּכָל דָּבָר אֲפִלּוּ בַּמִּדְרָגוֹת הַתַּחְתּוֹנוֹת מְאֹד, שְׁעַל-יְדֵי זֶה יֵשׁ כַּח לְכָל אֶחָד לְהֵאִיר בְּתַלְמִידָיו אֲפִלּוּ בַּהֲנֻמּוּכִים מְאֹד לְהוֹצִיאָם מִמְּקוֹם שֶׁהֵם רְחוּקִים מִהַתּוֹרָה מְאֹד וְלְהַשִּׁיבָם אֶל הַתּוֹרָה כִּנִּי"ל. עַל-כֵּן עַל-יְדֵי זֶה יְכוּלִים לַעֲשׂוֹת תּוֹרָה מִכָּל דָּבָר כִּנִּי"ל: ד' וְזֶה נִדְרִים סִיג לְפָרִישוֹת, סִיג לַחֲכָמָה שְׂתִיקָה שְׁסֻמְכָן הַתֵּנָא יַחַד. כִּי הַנִּדְרִים הֵם בְּבְחִינַת מִקִּיפִים הַנִּי"ל שְׁזוּכָה אֵלֵיהֶם הַחֲכָם הָאֵמֶת הַמֵּאִיר בָּבֶן וְתַלְמִיד כִּנִּי"ל, אֲשֶׁר מִי שְׁזוּכָה לְאֵלּוּ הַמִּקִּיפִים צָרִיד שִׁיְהִיָּה לוֹ בְּחִינַת שְׂתִיקָה, בְּחִינַת סִיג לַחֲכָמָה שְׂתִיקָה, כַּמְבָּאָר שֵׁם בְּהַתּוֹרָה הַנִּי"ל וְעַל-כֵּן סֻמְכָן הַתֵּנָא יַחַד, כִּי הֵם בְּחִינָה אַחַת, כִּי הַנִּדְרִים הֵם בְּחִינַת מִקִּיפִים הַנִּי"ל שֵׁשֶׁם צְרִיכִין שְׂתִיקָה בְּחִינַת סִיג לַחֲכָמָה שְׂתִיקָה כִּנִּי"ל. וּבִשְׂבִיל זֶה בַּעֲצָמוֹ הַנִּדְרִים הֵם סִיג לְפָרִישוֹת וְכֵן שְׁבוּעוֹת, כְּמוֹ שְׁכָתוּב (תְּהִלִּים קיט): נִשְׁבַּעְתִּי וְאֶקְיָמָה לִשְׁמֹר מִשְׁפָּטִי צִדְקָה. וְכֵמוֹ שְׁאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל: שָׂרִי לֵה לְאִנְשׁ לְמַגִּדָּר לְרוּזִי נִפְשָׁה וְכו'. כִּי הַנִּדְרִים וּשְׁבוּעוֹת הֵם בְּבְחִינַת מִקִּיפִים וּבְחִינַת כּל הַנִּי"ל שֶׁהֵם בְּחִינַת שְׂרָשֵׁי הַתּוֹרָה שְׁעַל-יְדֵי

מִיִּשְׂרָאֵל שְׂרָשׁוֹ נִמְשָׁךְ מִשָּׁם כִּי שְׂרָשׁ נִשְׁמָתוֹ בְּנִשְׁמַת הַצַּדִּיק שֶׁהוּא בְּחִינַת מוֹשֶׁה שְׁזוּכָה לְאֵלּוּ הַמִּקִּיפִים וְכו' כִּנִּי"ל, עַל-כֵּן יֵשׁ כַּח לְכָל אָדָם מִיִּשְׂרָאֵל לַעֲלוֹת לְשֵׁם עַל-יְדֵי בְּחִינַת גִּדַּר וּשְׁבוּעָה וְאִזִּי הוּא מִמְּשִׁיךְ מִשָּׁם מְצוֹת חֲדָשׁוֹת כְּרִצּוֹנוֹ לְאַסֹּר אֶסֶר אוֹ לְהַפְךָ, כִּי תִכְף כְּשֶׁאֻמַּר שֶׁדָּבָר זֶה אִסּוּר עָלָיו בְּאִסּוּר גִּדַּר אוֹ שְׁבוּעָה אִזִּי נֶאֱסַר הַדָּבָר עָלָיו בְּאִסּוּר תּוֹרָה, כִּי כָּל הַתּוֹרָה נִמְשָׁךְ מִשָּׁם, מִהַמִּקִּיפִים וּבְחִינַת כּל הַנִּי"ל כִּנִּי"ל. כִּי עַל-יְדֵי הַמִּקִּיפִים וּבְחִינַת כּל הַנִּי"ל יְכוּלִין לְגַלוֹת שְׁמֵלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ. וְאֲפִלּוּ בְּכָל הַדְּבָרִים גְּשָׁמִיִּים וּבְכָל הַמִּדְרָגוֹת הַתַּחְתּוֹנוֹת שּׁוֹכֵן אֱלֻקוֹתוֹ וְתִכְרֵךְ. עַל-כֵּן יֵשׁ לוֹ כַּח עַל-יְדֵי זֶה לַעֲשׂוֹת לַעֲצָמוֹ תּוֹרָה מִכָּל הַדְּבָרִים שְׁכַעוֹלָם כְּרִצּוֹנוֹ עַל-יְדֵי גִדַּר וּשְׁבוּעָה מֵאַחַר שְׁעַל-יְדֵי זֶה מְגַלָּה שְׂכִינַת אֱלֻקוֹתוֹ בְּכָל דָּבָר שְׁעַל-יְדֵי זֶה נַעֲשֶׂה מִזֶּה הַדָּבָר תּוֹרָה, כִּי אוֹרִיתָא וְקַדְשָׁא בְּרִידָה הוּא וְיִשְׂרָאֵל כֻּלָּא חַד. וּבְכָל דָּבָר יֵשׁ בוֹ אֱלֻקוֹת בְּחִינַת תּוֹרָה רַק כָּל זְמַן שֶׁהוּא בְּהַעֲלָם וְאַתְּכַסִּיא עֲדִין הוּא בְּבְחִינַת חַל, אֲבָל עַל-יְדֵי גִדַּר וּשְׁבוּעָה יֵשׁ כַּח לְגַלוֹת וְלְהֵאִיר הַתּוֹרָה וְאֱלֻקוֹת הַשּׁוֹכֵן בְּהַדָּבָר, וְלְהַמְשִׁיךְ עַל-יְדֵי זֶה עַל עַצְמוֹ אִסּוּר חֲדָשׁ אוֹ מְצוּה כְּפִי מַה שִּׁיּוֹצֵא

הנ"ל, כמבאר שם. ועקר תכלית הקדשה של הבית המקדש הוא לפני ולפנים ששם הלוחות שהם עקר התורה, דהינו הארת הדעת של משה בחינת אלה הראת לדעת כי ה' הוא האלקים, בחינת אנכי ה' אלקיך הנאמר בהלוחות. נמצא, שעקר הארת הדעת הנ"ל להוציא ישראל מעונות הוא ביום הכפורים ועל-כן אומרים בכניסת יום הכפורים כל נדרי וכו' כי נדרים ושבועות הם בבחינת מקיפים ובחינת כל הנ"ל שעל-ידי זה עקר הארת הדעת הנ"ל כנ"ל. וזה שבסוף יום הכפורים, דהינו אחר געילה אומרים שמע ישראל וכו' וקרוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד וה' הוא האלקים כמה פעמים כי דקא אז ביום הכפורים גמושך הארת הדעת הקדוש הזה עלינו לדעת כי ה' הוא האלקים בחינת אלה הראת לדעת וכו' וכנ"ל:

ו וזה בחינת התרת נדרים. שהחכם יש לו כח לעקר הנדר מעקרו על-ידי חרטה, כי עקר הכח של כל אדם לנדר נדר ולעשות לעצמו תורה מכל דבר חל שרוצה, הוא על-ידי כח החכם האמת שזוכה לאלו המקיפים הנ"ל, כמובן שם בהתורה הנ"ל שהחכם שזוכה לאלו המקיפים הוא יכול להאיר בבנים

זה מוציאין ישראל מהעונות ומשיבין אותם אל התורה. ועל-כן הם סוג לפרישות, כי על ידם מפרישין את האדם מתאות ועברות מחמת שעל ידם מאירין הדעת בישראל בבחינת הארת בן ותלמיד. שעל-ידי זה מפרישין אותן מתאות ועברות ומשיבין אותם אל התורה כנ"ל.

ח וזה בחינת מה שאומרים כל נדרי ביום הכפורים תכף בכניסתו, כי זה עקר בחינת יום הכפורים בבחינת נדרים ושבועות, כי מבאר היטב בהתורה הנ"ל שכל ענין הנ"ל להאיר הדעת בישראל להוציאם מעונות זה בחינת יום הכפורים כי יום הכפורים הוא סליחת עונות שאז מוציאין ישראל מהמשאוי של עונות. כי אז הוא בחינת הארת המקיפים הנ"ל, שהם בחינת שפע הכתר, בחינת שעשוע עולם הבא, (בחינת יום כפורים) שכל זה הוא בחינת יום הכפורים. ועל-כן אז ביום הכפורים נכנס הבהן הגדול לבית המקדש לפני ולפנים לתכלית קדשה העליונה של הבית המקדש ששם עומד הארון עם הלוחות, כי הוא ממשיך משם הארת התורה, דהינו הארת הדעת של משה רבנו עליו השלום כי הבית המקדש כלול מכל הבחינות המבארים בהתורה

הדעת האמתי עד שיש להם כח להאיר
הדעת גם באחרים עד שגם הם עוסקים
ביושב העולם להעמיד בנים ותלמידים
וגם הם מקימים יודים ונופלים מעפר
ומאשפות, ומאירים בהם הדעת הקדוש
וכו'. וכן מדור לדור לעולם, כי הצדיק
על-ידי שמאיר הדעת בתלמידיו בבחינת
מלא כל הארץ כבודו ש'ה' יתברך מלא
כבודו בכל הארץ אפלו במדרגות
התחתונות מאד מאד, על-ידי זה נעשה
בחינת 'ומלאו את הארץ' שמאיר דעת
כזה בתלמידיו עד שהם מעמידים
תלמידים אחרים. וכן אלו התלמידי
תלמידיו מעמידים עוד תלמידים וכן
מדור לדור לעולם עד שיתמלא כל
העולם מבני אדם, דהינו מבני דעה
שיודעין את ה' יתברך שרק הם נקראים
אדם, שזה עקר ישוב העולם בחינת
ומלאו את הארץ כנ"ל. כי הצדיק מאיר
דעת אמתי ונפלא כזה עד שכל מי
שזוכה לקבל הארה מדעתו יש לו כח
להאיר יותר לחבירו ותלמידיו אפלו אם
הוא בעצמו קטן במעלה מאד, כי דעתו
שגבה מאד עד שכל בני אדם גדולים
וקטנים יכולים לקבל את דעתו ולהאיר
להלן יותר בחבריהם ותלמידיהם, כמבאר
בהתורה הנ"ל, שכל אדם יכול לקים זאת

ותלמידים וכו'. ומבאר בסימן ס"ח
(בלקושי תנינא) שמדבר גם-כן מענין זה
שהצדיק מאיר בבנים ותלמידים הארה
כזאת באפן שהם יאירו להלן יותר
בבניהם ותלמידיהם וכן לדורי דורות
לנצח שלא יפסק עוד הארת הדעת
הקדוש לעולם כאשר שמעתי מפיו
הקדוש בפרוש בעת שזכיתי לשמע ענין
הנורא הזה מפיו הקדוש. כי זה עקר
גדלת נוראותיו של הצדיק האמת שיש
לו כח כזה שיכול להאיר הדעת הקדוש
בבנים ותלמידים ויכול להודיע לדרי
מטה אפלו להמנחים בדיוטא התחתונה
מאד להודיעם כי ה' הוא האלקים להאיר
בהם הדעת הקדוש הזה ולהוציאם
מעונות על-ידי שמגלה להם כי מלא כל
הארץ כבודו ועדין ה' עמם ואצלם וכו',
כי אין שום יאוש בעולם כלל, כמבאר
בהתורה הנ"ל ובשאר מקומות. ולא די
שהוא מקים מעפר דל מאשפות ירים
אביון, שמקים ומרים הנמוכים והירודים
מאד מעפר ומאשפות ממש ומקיץ
ומעורר אותם בבחינת הקיצו ורגנו שכני
עפר, ומחיה אותם ומחזקם שלא יתיאשו
מלצעק לה' יתברך בשום אפן עד
שמישיבם לדרכי הקדשה באמת, אף גם
הוא נותן בהם כח כזה ומאיר בהם

אתחרטנא בהון וכו'. כי על-ידי התרת נדרים, על-ידי החרטא, מזה יכולין להבין עצם חסדי ה' עד אין סוף ותכלית ואין שום יאוש בעולם כלל. כי הנדרים שאדם נודר ואוסר על עצמו איזה דבר והו בחינה גבה מאד שעולה למקום הנדר שהוא בחינת מקיפים הנ"ל שעל-ידי זה יכול לעשות לעצמו מדבר חל תורה כנ"ל מחמת שהנדרים בחינת מקיפים הנ"ל הם בחינת שרש התורה, בחינת תשובה, בחינת יום הכפורים כנ"ל. ואף-על-פי שהנדרים הם בחינה גבה כל כך, אף-על-פיר-כן יכולים להתיר הנדר על-ידי חרטא שמתחרטים לפני החכם, כי שם בבחינת המקיפים, בחינת תשובה, שם הוא בחינת תכלית הידיעה אשר לא נדע, כמו שכתוב בהתורה הנ"ל. ושם החסד עד אין סוף ויכולין להתחרט ולעשות תשובה לעולם והיה איך שיהיה. כי באמת תשובה היא דבר נפלא והיא למעלה מהתורה שהיא בחינת דעת, כי על-פי הדעת והשכל אין מועיל תשובה, כמו שאמרו רבותינו ז"ל: שאילו לחכמה וכו' וכמוכא בספרים שכפי חוב הדעת לא היה מועיל תשובה רק ה' יתברך מצד רחמנותו וחסדו הגדול והנפלא מקבל השבים לפניו על-ידי בחינת תשובה

להעמיד בנים ותלמידים וכו', עין שם: **ובבמו** שפעם אחת אמר רבנו ז"ל לאיזה איש פשוט מאד, שגם הוא יכול לעורר בני אדם אפלו הגדולים ממנו מאד לעוררם לעבודת ה' יתברך באמת ואמר לו: הלא עין קטן (שקורין שפענדלי) יכול להדליק עץ גדול! וכן אמרו רבותינו ז"ל: מה עין קטן מדליק את הגדול, אף תלמידי חכמים וכו'. והכל בכח הצדיק החכם האמת שהוא האיר זה הדעת בתלמידיו וכלם מקבלים ממנו להאיר יותר מדור לדור כנ"ל. ועל-כן החכם יש לו כח להתיר הנדר, כי הנדרים שהם בחינת המקיפים הנ"ל שמשם כח הנדר כנ"ל, כל זה נמשך על-ידי החכם שבדור כנ"ל. ועל-כן בודאי יש כח להחכם להתיר הנדר, מאחר שכל הכח שיש להאדם לנדר ולעשות תורה מפל דבר הוא ממנו כנ"ל:

ז ועקר התרת נדרים הוא על-ידי החרטא, כי שם בבחינת נדרים, שם עקר החרטא שהיא בחינת תשובה, כי הנדרים הם בבחינת תשובה, בחינת יום הכפורים, בחינת מקיפים הנ"ל ששם עקר החרטא, כי עקר התשובה הוא חרטא. ועל-כן עוסקין ביום הכפורים בהתרת נדרים, כמו שאומרים: בכלהון

תמיד בכל מקום שהוא. וכמוכן ומבאר בהתורה הנ"ל שהצדיק מחיה אפלו כל הנופלים מאד הוא מחיה אותם תמיד בלי גבול עד שסוף כל סוף ישונו כלם לה' יתברך כל מי שיחזיק בו:

ח וזה בחינת ראש השנה ויום הכפורים. כי מבאר בהתורה הנ"ל שכל זה הוא בחינת יום הכפורים וכנ"ל, כי כפי הסלח נא שפועלין ביום הכפורים בן זוכין לחגפת הבית המקדש שהוא בחינת קדשת חגפה, כי משה בקש סלח נא על חטא המרגלים שעל-ידי זה נחרב הבית המקדש וכו'. שבוה תלויים כל החטאים וכו' וכשה' יתברך נתרצה לו ואמר לו סלחתי וכו', מזה נעשה חגפת הבית המקדש שהוא הפך חטא המרגלים שגרמו חרבן הבית המקדש. נמצא, שעל-ידי סלח נא שפועלין ביום הכפורים נעשה חגפה בחינת חגפת הבית המקדש שכולל כל התקונים הנאמרים שם בהתורה הנ"ל בענין בן ותלמיד וכו', כמבאר שם היטב:

ט ועתה בעונותינו שפך נחרב בית מקדשנו ואין מי שיכפר בעדנו לטהרנו ממשאוי הגדול של עונותינו, עקר סמיכתנו על ימי התשובה שהם מראש חדש אלול עד יום הכפורים

שהיא בבחינת המקיפים הנ"ל שהם למעלה מהדעת בבחינת תכלית הידיעה אשר לא נדע. נמצא, שעקר התשובה היא למעלה מהדעת. ועל-כן כח התשובה אינו נפסק לעולם בשום אפן ואפלו מי שמתחיל לשוב וגופל חס ושלום מזה, ואפלו אם מתחיל כמה פעמים ובכל פעם גופל כמה שגופל רחמנא לצלן, אף-על-פי-כן הוא צריך להתחזק להתחיל בכל פעם מחדש, כי כח התשובה אינו נפסק לעולם, כי שם החסד עד אין סוף. וזה אנו רואים על-ידי התרת נדרים שיכולים לבטל הנדר על-ידי חרטה שהיא בחינת תשובה בכח החכם אף-על-פי שהנדר בעצמו בחינת תשובה כנ"ל, אף-על-פי-כן יש בחינה גבה יותר ששם מתבטל הנדר על-ידי החרטה, כמו בן בכל עבודת ה' יתברך בכל אדם ובכל דרגא ובכל זמן יש דרכים נפלאים וחסידים גדולים ונוראים אצל ה' יתברך גבה מעל גבה מה שאין הפה יכול לדבר והלב לחשב. ואף-על-פי שה' יתברך עשה עמו חסד והרימו מאשפות והשיבו אליו והוא לא חס על עצמו ופגם גם בהחסד הנפלא הזה כמה פעמים, אף-על-פי-כן יש חסד למעלה מחסד עד אין סוף באפן שיכול להתקרב לה' יתברך

לְתַשׁוּבָה, כְּמוֹכֵן בְּהַתּוֹרָה "קִרְא אֶת יְהוֹשֻׁעַ" בְּסִימָן ו' וּבְהַתּוֹרָה "כִּי תֵצֵא לְמִלְחָמָה" בְּלִקּוּטֵי תַנּוּגָא (בְּסִימָן פב), עֵין שֵׁם. וְעַקֵּר דֶּרֶךְ הַתַּשׁוּבָה נִגְמָר בְּעֶשְׂרֵת יָמֵי תַשׁוּבָה שֶׁהֵם מֵרֹאשׁ הַשָּׁנָה עַד יוֹם הַכַּפּוּרִים שֶׁנִּקְרָאִים עֶשְׂרֵת יָמֵי תַשׁוּבָה. וְעַקֵּר הוּא רֹאשׁ הַשָּׁנָה כְּמוֹכֵן מִשִּׁיחוּתוֹ הַקְדוּשׁוֹת שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל גִּדְּל עֵצִים מֵעֵלֶת רֹאשׁ הַשָּׁנָה שָׂאוּ צָרִיכִין לְנָסֵעַ לְצַדִּיקִים אֲמִתִּיִּים, כִּי צָרִיכִין לִהְיוֹת אוֹ אֲצִל הַצַּדִּיק הָאֱמֵת שֶׁהוּא יוֹדֵעַ הֵיטֵב לְגִלּוֹת דֶּרֶךְ הַתַּשׁוּבָה לְכָל הַחוֹמָאִים וְהַפּוֹשְׁעִים בְּבַחֲנֵית אֲתָה נּוֹתֵן יָד לַפּוֹשְׁעִים וְכוּ':

י כִּי עַקֵּר הַתַּשׁוּבָה נִמְשָׁךְ עַל-יְדֵי הַצַּדִּיק שֶׁהוּא רַחֲמָן בְּאֵמֶת כְּמוֹ מֹשֶׁה רַבְּנוּ עָלָיו הַשְּׁלוֹם, שֶׁהוּא הִיָּה הַמַּנְהִיג וְהוּא יְהִיָּה הַמַּנְהִיג וְכוּ' שֶׁיֵּשׁ לוֹ רַחֲמָנוּת עַל יִשְׂרָאֵל לְהוֹצִיאָם מֵעֲוֹנוֹת, שֶׁזֶהוּ עַקֵּר הַרַחֲמָנוּת וְכוּ' שֶׁהוּא עוֹסֵק בִּישׁוּב הָעוֹלָם לְמַלְאוֹת הָעוֹלָם בְּבַחֲנֵית וּמִלְאוֹ אֶת הָאָרֶץ שִׁיְהִיָּה הָעוֹלָם מֵיֻשָּׁב מִבְּנֵי-אָדָם, דְּהֵינּוּ מִבְּנֵי דְעָה שִׁיּוּדְעִין מַה' יִתְבָּרֵךְ שֶׁהוּא הַחֶפֶץ מַעֲנוֹת וְכוּ', כְּמִבְאָר שֵׁם. וְזֶה הַצַּדִּיק זֹכֵה לְמַקִּיפִים הַג"ל שֶׁהֵם בַּחֲנִית תְּקוּפוֹת הַיָּמִים תְּקוּפַת הַשָּׁנִים וְכוּ' שֶׁעַל-יְדֵי זֶה זֹכֵה לְבַחֲנֵית כָּל וְכוּ' שֶׁעַל-יְדֵי זֶה זֹכֵה לְהַאֲוִיר בְּדָרֵי מַעֲלָה וְדָרֵי

שְׁנוּבָה לְשׁוּב בָּהֶם בְּתַשׁוּבָה שְׁלֵמָה עַד שְׁנוּבָה לַפְּעַל בְּקִשְׁתָּנוּ בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים, דְּהֵינּוּ בְּקִשְׁת סֵלַח נָא וְכוּ' שֶׁה' יִתְבָּרֵךְ יִמְחַל עֲוֹנוֹתֵינוּ וְעוֹן חַטָּא הַמְרַגְלִים שֶׁנִּגְמָו חֲרַפְּנוּ בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ שְׁבֻזָּה תְּלוּיִים כָּל הַחַטָּאִים כֹּנ"ל. וְכִשְׁנִפְעַל בְּקִשְׁתָּנוּ וְה' יִתְבָּרֵךְ יַעֲנֶה וְיֹאמֶר "סִלַּחְתִּי", עַל-יְדֵי זֶה נִזְכָּה לְבַחֲנֵית חֲנֻכַּת הַבֵּית-הַמִּקְדָּשׁ שְׁבֻזָּה תְּלוּיִים כָּל הַחַטָּאִים הַג"ל כֹּנ"ל, כִּי מֵרֹאשׁ חֹדֶשׁ אֵלּוּל עַד יוֹם הַכַּפּוּרִים הֵם אֲרַבְעִים יוֹם כְּנֶגֶד אֲרַבְעִים יוֹם שֶׁנִּגְמָו בָּהֶם הַמְרַגְלִים שֶׁנִּגְמָו חֲרַפְּנוּ בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ שְׁבֻזָּה תְּלוּיִים כָּל הַחַטָּאִים כֹּנ"ל, שָׂאֲנוּ צָרִיכִין לְתַקֵּן פָּגַם אֵלּוּ הָאֲרַבְעִים יוֹם בְּאֲרַבְעִים יָמִים הַקְדוּשִׁים וְהַנּוֹרָאִים הָאֵלּוּ שֶׁהֵם מֵרֹאשׁ חֹדֶשׁ אֵלּוּל עַד יוֹם הַכַּפּוּרִים עַד שְׁנוּבָה לַפְּעַל בְּקִשְׁתָּנוּ בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים, דְּהֵינּוּ בְּקִשְׁת סֵלַח נָא עַל פָּגַם הַמְרַגְלִים שְׁבֻזָּה תְּלוּיִים כָּל הַחַטָּאִים כֹּנ"ל. וְכָכָל יָמֵי אֵלּוּל אֲנוּ מְכִינִין עֲצָמֵנוּ לְתַשׁוּבָה, כִּי אוֹ בְּאֵלּוּל עוֹשִׂין דֶּרֶךְ לְתַשׁוּבָה בְּבַחֲנֵית הַנּוֹתֵן בֵּים דֶּרֶךְ שֶׁהִיא כְּנוֹת אֵלּוּל, דְּהֵינּוּ שְׁעוֹשִׂין דֶּרֶךְ כְּבוֹשָׁה לְתַשׁוּבָה בְּבַחֲנֵית אִם אֶפֶס שָׂמִים שֵׁם אֲתָה וְאַצִּיעָה שְׂאוּל הַנֶּדֶךְ, שֶׁאִפְלוּ הַמַּנְחִים בְּדִיּוּמָא הַתַּחֲתוֹנָה מְאֹד מְאֹד יִשׁוּבוּ לָהּ' יִתְבָּרֵךְ אִפְלוּ מַעֲמָקֵי שְׂאוּל תַּחֲתוֹת יִהְיֶה לָּהֶם דֶּרֶךְ כְּבוֹשָׁה

ומהקדק להאיר בדרי מטה להראות להם
שה' עמהם עדן כי מלא כל הארץ כבודו
וכו'. ולהקדק להגבויים במעלה יהיה
מראה להם בחינת מה חמית וכו' שעל-
ידי זה מחזיר ומשיב כלם לה' יתברך
בתשובה שלמה וזוכין לבחינת סלח נא
בשלמות ביום הכפורים וכו'. וזה הדרך
מגלה הצדיק בראש השנה, כי איתא
בכונות ראש השנה שבראש השנה אז
הוא בחינת שנה דאפיל דורמיטא על
זעיר אנפין וכו'. ואחר כך על-ידי השופר
באין המחין ואז הוא התעוררות השנה
וכו'. עין שם. שנה והתעוררות השנה זה
בחינת שני ההשגות הנ"ל של בן ותלמיד
שהם בחינת והיה רבי אליעזר ישן ורבי
יהושע געור:

יב כי עקר חטא המרגלים היה שפגמו
בארץ-ישראל והוציאו דבה על
הארץ. ואיתא בכתבי האר"י ז"ל שגשמת
המרגלים ודור המדבר היו גבויים
מבחינת ארץ-ישראל, כי היו מבחינת
לאה וכו'. ובשביל זה לא היו יכולים
לבוא לארץ-ישראל, עין שם. ולכאורה
הדבר תמוה: כי מאחר שהיו גבויים
מארץ-ישראל ובשביל זה לא היו יכולים
לכנס לשם. אם כן מה קול הרעש הזה
שה' יתברך חרה עליהם כל כך על

מטה להגבוייה שפלים להראות להמנחים
בשפלות מאד מאד שלא יתיאשו עצמן
בשום אופן כי מלא כל הארץ כבודו וה'
אתם וכו'. ולהקדק להגבויים במעלה
יהיה מראה להם בחינת מה חמית מה
פשפשית וכו', בחינת איה מקום כבודו
וכו', וצריך לכלל העולמות עליון בתחתון
ותחתון בעליון וכו' וכו', עין שם כל זה
היטב. וזה בחינת מעשה ברבי אליעזר
ורבי יהושע, שהם בחינת בן ותלמיד.
והיה רבי אליעזר ישן ורבי יהושע געור.
כי השגת רבי אליעזר הוא בחינת שנה,
בחינת השנה העליונה שהיא בסתימו
דעינין, בחינת עין לא ראתה אלקים
וזלתך יעשה וכו' ראשי תבות אליעזר.
ורבי יהושע געור כי השגת רבי יהושע
הוא בבחינת השגת התלמיד בחינת דרי
מטה שהוא בחינת געור - התעוררות
השנה שצריכין לעוררם ולהקיצם ולחזקם
שלא יתיאשו, בבחינת הקיצו ורגנו שכני
עפר ראשי תבות יהושע. וזהו: והיה רבי
יהושע געור וכו', עין שם כל זה היטב:

יא וזה בחינת ראש השנה שאז עקר
התשובה כי הוא יום ראשון לעשרת
ימי תשובה. ועקר התשובה על-ידי
הצדיק האמת בחינת משה שהוא
בבחינת כל שיודע ללמד דעת את העם.

המגשם, בעולמות העליונים הרוחניים והזכים מאד, כמבאר בהתורה הנ"ל בבחינת ואבית תהלה מגושי עפר וכו', כי זהו רצונו יתברך שבשביל זה ברא כל הבריאה מראש ועד סוף הכל בשביל האדם הבעל בחירה שהוא בעולם הזה הגשמי, שעקר עבודתו לקשר תחתונים בעליונים שזה עקר תענוגיו ושעשועיו יתברך כנ"ל. כי מיום שבברא הקדוש ברוך הוא את העולם נתאנה שתהיה שכינתו בתחתונים, כמו שאמרו רבותינו ז"ל. וזאת הבחינה לקשר ולכלל יחד עליונים ותחתונים בחינת כל הנ"ל אין נעשה על-ידי שום מלאך ושרף וכו' כי אם על-ידי האדם התחתון, דהינו על-ידי הצדיק שזוכה להיטיב מעשיו שהוא זוכה לבחינת כל הנ"ל, כי כל דא צדיק שהוא זוכה לקשר ולכלל עליונים ותחתונים שזה עקר התכלית שבשביל זה נברא הכל כנ"ל. וזאת הבחינה בתכלית השלמות ותהקון אין זוכין כי אם בארץ ישראל, כי שם בארץ ישראל עומד ירושלים ובית המקדש שכלול מכל התקונים הנ"ל מבחינת בן ותלמיד שהוא בחינת כל הנ"ל, כי שם בבית המקדש היה בחינת עליונים למטה ותחתונים למעלה, כמבאר בהתורה השיטה לזה

שפגמו בארץ ישראל וגור עליהם שלא יבנסו לשם וכו'! מאחר שנשמתם גבה מארץ ישראל ואינם יכולים לבנס לשם. אך על-פי התורה הנ"ל יכולים להבין איזה רמז בענין הנזר והנשגב הזה שהוא דרכי ה' נפלאות תמים דעים. כי עקר חטא המרגלים הוא מה שפגמו בבחינת כל הנ"ל, שהוא בחינת הצדיק שיכול לקשר יחד כל העולמות וכל המדרגות עליונים ותחתונים וכו' כנ"ל, שעל-ידי זה עקר התקון של כל העולמות שבשביל זה נברא העולם והם פגמו בזה. כי עקר הבריאה היתה רק בשביל האדם, דהינו בשביל הצדיק שנקרא אדם. ועקר מעלת האדם הוא שיש לו כח לקשר ולחבר כל העולמות יחד, דהינו לחבר עלמא תתאה ועלמא עלאה שבהם כלולים תקון כל העולמות, כי האדם כלול משניהם, מעליונים ותחתונים, כמו שפרש רש"י על פסוק ויפח באפיו נשמת חיים. לפי שביום ראשון ברא שמים וארץ וכו', בשני רקיע לעליונים, בשלישי יקוו המים וכו' לתחתונים וכו' הצריך בשישי לברא אדם שכלול מעליונים ותחתונים, עין שם. כי זה עקר השלמות וזה עקר השעשועים של ה' יתברך כשמתחבר ומתקשר העולם התחתון עולם העשיה

יודע להאיר בתחתונים ועליונים ולכלל ולקשר שניהם יחד שזה עקר התכלית בנ"ל. כי עקר ההתקשרות והכלליות של תחתונים בעליונים, עלמא תתאה בעלמא עלאה, הוא רק על-ידי אמונה שהוא כלל התורה בבחינת כל מצותיך אמונה. כי עקר ההתקשרות הוא על-ידי התורה, כי כל מצות התורה הם בעולם הזה, בעולם המעשה דיקא. ורבים בכלם מלכשים בדברים גשמיים שצריכין לעשות ציצית מצמר ופשתן דיקא ותפלין מעור בהמה וכן סכה ולולב וכו'. ועל-ידי שאנו מקימין מצותיו במעשה דיקא בדברים גשמיים על-ידי זה נעשה עקר היחוד וההתקשרות של עלמא תתאה בעלמא עלאה שנכלל שכינת עזו השוכן בתחתונים במי שהוא מרומם על כל ברכה ותהלה. כי הוא יתברך למעלה מכל הרוחניות ומכל השמות ומכל המחשבות, כי לית מחשבה תפיסא בה כלל. ועל כן באמת זאת הבחינה אי אפשר להשיג על-ידי שום שכל וחכמה כי אם על-ידי אמונה לבר שמשפיעין בנו הצדיקים שהגיעו לתכלית הידיעה אשר לא גרע. ומאחר שהם בבחינת לא גרע שזהו תכלית הידיעה, על-כן הם בתכלית שלמות האמונה, כי האמונה הוא במה שאין מבינים כידוע

המדברת מענין הדרידיל על פסוק ג'אלת ש'בט נ'חלתך ה', בלקומים שבסוף הספורי המעשיות. כי שם בבית-המקדש הוא שער השמים, כמו שכתוב: וזה שער השמים, הינו ששם השער שעל ידו מתקשרין תחתונים בעליונים ארץ בשמים. כי השער הוא בחינת התקשרות שעל ידו יכולין לבגס מחוץ לפנים ונכללין העומדים בחוץ עם העומדים בפנים יחד. כמו כן יש שער השמים שדרוך בו נכנסין ונכללין התחתונים בעליונים. וזה השער הוא בארץ-ישראל שבו הבית-המקדש שנאמר בו: וזה שער השמים בנ"ל:

יג כי הצדיק שזוכה לבחינת כל הנ"ל, שהוא בחינת התקשרות עליונים ותחתונים, כי יודע להאיר בדרי מעלה בחינת מ"ה, בחינת מה חמית מה ידעת וכו'. ולהפך להרים ולהקיץ הדרי מטה להאיר בהם ולהודיע להם כי מלא כל הארץ כבודו וכו' בנ"ל. זאת הבחינה של כל הנ"ל אינו זוכה כי אם על-ידי שזוכה להמקיפים הנ"ל שהם בחינת מה רב טובך אשר צפנת ליראיך שהם בחינת תכלית הידיעה אשר לא גרע, כמבאר כל זאת בהתורה הנ"ל. ואז דיקא כשהוא בבחינת תכלית הידיעה אשר לא גרע אז

צדיקים ילכו בם ופושעים יבשלו בם. אבל באמת אי אפשר להבין שום טעם על המצות רק לסמך על אמונה לבד כנ"ל. וזאת האמונה משפיעין בנו הצדיקים שזוכין לבחינת מ"ה הנ"ל, בחינת תכלית הידיעה וכו', שהם יכולין להאיר בדרגה מעלה שאינם יודעים כלל בידיעתו יתברך ולהפך בדרגה מטה בחינת מלא כל הארץ כבודו. והם ממשיכים אמונה בעולם, וכוללים עליונים ותחתונים יחד, כי הא בזה תלוי, מחמת שבעצם השגתם הם יכולים להראות להגדולים במעלה שאינם יודעים כלל עדן שום דעת, על-ידי זה יכולין להראות לדרגה מטה, שאדרבא, עדן ה' יתברך אתם וכו' ומקבל תענוג גדול ונחת רוח מאתם אפלו מהנמוכים מאוד ומנחים במקום שמנחים פי מלא כל הארץ כבודו וכו' כנ"ל:

פי אלו הגדולים במעלה שאינם יכולים לקרב נפשות לה' יתברך ואפלו כשהם מקרבים נפשות אינם מקרבים רק הגדולים שהם באיזה מדרגה, אבל הנמוכים והמנחים בדיוטא התחתונה אינם יכולים לקרב, כל זה נמשך מהדעת שלהם מחמת שנדמה להם שכבר הם יודעים איזה ידיעה מה' יתברך. וכפי

ועל-כן באמת כל התורה שעל ידה עקר ההתקשרות, כלה תלויה באמונה, כמו שכתוב: כל מצותיך אמונה, כי בודאי על-פי שכל אי אפשר להבין איך מתקשרים תחתונים בעליונים על-ידי מצות מעשיות הנעשים בדברים גשמיים. ועל-כן באמת אי אפשר להבין טעמי המצות בשום שכל כי אם באמונה לבד: יד הכלל, שעקר התכלית שבשבילו נברא העולם הוא בחינת ההתקשרות לכלל תחתונים בעליונים שזה עקר שעשועיו יתברך. וזה נעשה על-ידי כל מצות התורה שיוסד אמונה, כי עקר ההתקשרות והכלליות הוא על-ידי אמונה. כי בשכל אי אפשר להבין איך אפשר לקשר עולם הגשמי הזה כבודא הכל שהוא מרום מכל הרוחניות. ואיך שיהיה יתברך יקבל תענוג ושעשוע ממשעשה התחתונים אשר על-ידי קשיא ומבוכה הזאת רבים נתפקרו, קצתם יצאו מן הדת לגמרי, וקצתם אומרים טעמים של הכל ושטות על מצות התורה, ומוציאים להם סמיכות של הכל מאיזה מקומות בתורה נביאים פתובים או בדברי רבותינו ו"ל שמגלים בהם פנים שלא כהלכה ומפרשים אותם כפי טענותם. כי התורה יש לה שני פחות,

תתאה בעלמא עלאה שוה נעשה על-ידי
 בן אדם דיקא, על-כן כל מה שהמדרגה
 יותר נמוכה בשעולה איזה נחת רוח
 לפניו יתברך משם, זה עקר שעשועיו
 ותענוגיו יתברך. ועל-כן במקום שבעלי
 תשובה עומדין אין צדיקים גמורים יכולין
 לעמוד מחמת שהבעלי תשובה הם
 מרימים מדרגות התחתונות ביותר. ועל-
 כן הצדיק הגדול על-ידי שמראה
 להגדולים במעלה בחינת דרי מעלה
 שעדין אינם יודעים כלל ממנו יתברך,
 על-ידי זה יכול להראות לדרי מטה
 הנמוכים ביותר שעדין ה' יתברך אתם
 ומקבל נחת רוח מהם. ולא ישגיחו על
 הדעת והסברות של אלו הגדולים בחינת
 דרי מעלה שאינם רוצים לקרבם, אדרבא
 הם מרחקים אותם על-פי דעותיהם
 וסברותיהם, כי באמת הם אינם יודעים
 עדין מה' יתברך, כי זה הצדיק עלה על
 כלם, כי הוא בחינת משה שהוא רבן של
 כל החכמים וכו'. וכמו שמבאר שם
 בתחלת התורה הנ"ל, כי מי שיודע
 בידיעת ה' יתברך הוא יודע שעקר
 תענוגיו ושעשועיו יתברך הוא דיקא
 בשעולה העבודה של עולם השפל הזה,
 כי ה' יתברך יש לו שרפים ואופנים וכו',
 עין שם:

ידיעתם את גדלת ה' יתברך אי אפשר
 לקרב אליו יתברך מרחק ומגשם כזה
 בפרט אם הוא פגום מאד, אבל הצדיק
 הגדול במעלה מאד מאד בבחינת משה
 הוא מוסר נפשו בעד כל ישראל, אפלו
 בעד הגרוע שבגרועים אפלו בעד פושעי
 ישראל, ומשתדל ומתנגע כל ימיו
 במסירת נפש, ומקבל על עצמו יסורים
 קשים ומרים כדי לקרב כלם לה' יתברך,
 כי הוא הגיע לתכלית הידיעה אשר לא
 נדע. ודיקא מחמת זה הוא משיג בהשגתו
 העצומה שה' יתברך מקבל תענוג
 ושעשועים מכל מדרגות התחתונות
 ביותר, אדרבא, כל מה שהדרגא נמוכה
 ביותר מקבל ממנה שעשועים יותר ויותר
 בשעולה לפניו איזה נחת רוח משם, כי
 זה עקר גדלותו יתברך כשהרחוקים ביותר
 מתקרבים אליו יתברך כמו שכתוב
 במקום אחר (בסימן י' ובסימן יד ועוד), כי
 הלא לפי גדלת ה' יתברך אין שני אצלו
 כלל לקבל נחת רוח ממעשה האדם
 אפלו אם היה הצדיק הגדול רק שבאמת
 אי אפשר לנו להשיג זאת. ומאחר
 שבאמת ה' יתברך מקבל תענוג
 ושעשועים ממעשה בני אדם התחתונים
 דיקא, כי דיקא בשבילם נברא הכל, כי
 זה עקר שעשועיו כשמתקשר עלמא

ואז יקבל יותר ויותר תענוגים ושעשועים, כי כל מה שעולה איזה נחת רוח לפניו יתברך ממדרגה נמוכה יותר יש לו שעשועים יותר ויותר כנ"ל ובשביל זה ברא את העולם וכו'.

ומזה הקטרוג של אלו המלאכים, משם עקר אחיות היצר הרע, כי עקר היצר הרע נהיה מבחינת דינים ומקטרוגים כידוע. כי היצר הרע היה מלאך הקדוש והיה מהמקטרוגים על בריאת האדם ועל ידי זה בעצמו נהיה הוא היצר הרע, כמובן בספרים. ומחמת זה מתגבר ומתגבר היצר הרע מאד מאד בכל אדם לכלי להניחו להרים את עצמו להתקרב לה' יתברך, כי הוא מתקנא בו מאד, כי הוא רוצה שתתקנים דעתו חס ושלו, שהיה מן האומרים שאין ראוי לברא את האדם, כמו שמוכא שבעת שהעולם חוטאים לפניו יתברך אזי המלאכים המקטרוגים אומרים: הלא כבר אמרנו לפניך מה אנוש כי תזכרנו וכו', שעתיד לחטא קמך וכו'. ולהפך כשיש צדיקים בעולם אזי ה' יתברך מתפאר עליהם: ראו כמה נחת ושעשועים עולים לפני על ידי בריאת האדם הזה שהייתם מקטרוגים עליו וכו'.

נמצא, שעקר היצר הרע נמשך

מזו כי עקר היצר הרע נמשך מהשתלשלות קטרוג המלאכים שקטרוגו על בריאת האדם ואמרו לה' יתברך: עתיד למחטי קמך ולארגזא קמך מה אנוש כי תזכרנו וכו'. כי אלו המלאכים שהם בחינת דרי מעלה נדמה להם שכבר יודעים איזה ידיעה בגדלת ה' יתברך. ולפי ידיעתם את גדלת הבורא יתברך שהוא יתברך רם וגשא גורא וגשגב מאד וכו' לא היו יכולין להבין כלל בריאת האדם אף שיש שם יתברך וקבל נחת רוח מן אדם גשמי הזה שהוא טפה סרוחה גוש עפר וכו' ועל כן קטרוגו עליו ואמרו: מה אנוש כי תזכרנו. אבל ה' יתברך לא השגיח עליהם והשיב להם: וכי לחנם נקראתי רחום וחנון וכו'. כי ה' יתברך ידע את גדלת עצמו יתברך, כי אין מי שידע ממנו יתברך כי אם הוא לבד יתברך ויתעלה, וה' יתברך בעצם רוממותו יודע שדיקא והו עקר תענוגיו ושעשועיו יתברך כשיברא את האדם בעולם העשיה הזה ויעבד אותו בזה העולם דיקא ואפלו אם יחטא וירגז לפניו יתברך, אף על פירכיו יודע שיש צדיקים גבוהים כאלה שידעו להמשיך גדלת רחמיו וחסדיו גם עליהם עד שיירמו ויגביהו נחת רוח לפניו גם מהם.

בפֿרמט אחר חטאיו המרבים וכו'? לא בן הוא, אדרבא, זה שמקטרגים זהו מחמת חסרון ידיעתם מגדלת ה' יתברך, כי הוא מראה להם שעדין אינם יודעים כלל ממנו יתברך בחינת מה חמית מה ידעת וכו' כי אם הייתם יודעים מה' יתברך הייתם יודעים שאדרבא, זהו תענוגיו ושעשועיו דיקא כשעולה אויה נחת רוח לפניו מהמדרגות הנמוכות ביותר כנ"ל. וכן זה הצדיק בעצמו מראה להנמוכים במעלה בחינת דרי מטה שלא ישגוהו על קטרוג המלאכים שמשם היצר הרע שלהם הרוצים להפיל אותם בכל עת ומחליש דעתם ומכניס בלבם כאלו אפס תקוה חס ושלום, מחמת רבוי פגמיהם ועונותיהם נגד ה' יתברך. כי, אדרבא, עדין ה' יתברך אתם, כי מלא כל הארץ כבודו ואין שום יאוש בעולם כלל, כי אין מי שידע גדלתו ורחמנותו עד היכן מגיע, כי הצדיק מאיר בהם ומודיע להם שרחמיו יתברך לא כלים לעולם יהיה אף שיהיה, כמו שכתוב: חסדי ה' כי לא תמנו וכו', כי אדרבא, זהו עקר גדלתו וכו' כנ"ל:

מזו וזה מבאר ומוכן בהתורה הנ"ל שזאת הבחינה של דרי מעלה ודרי מטה הוא בכמה בחינות. כי בכלליות

מקטרוג המלאכים הנ"ל. על-כן עקר התקון הוא על-ידי הצדיק הגדול במעלה בחינת משה שיודע להאיר בדרי מעלה בחינת מה חמית, להודיע להם שעדין אינם יודעים בידיעתו יתברך כלל, ועל-ידי זה בעצמו הוא יכול להאיר בדרי מטה שהם הנמוכים מאד מאד, הוא מאיר בהם בחינת מלא כל הארץ כבודו שעדין ה' יתברך אתם וסמוך להם מאד וכו'. כי הצדיק הגדול הזה הוא מבטל קטרוג המלאכים שמשם היצר הרע על-ידי שמראה לכל הדרי מעלה שעדין אינם יודעים בגדלת ה' יתברך כלל, כי להם נדמה שלפי גדלת ה' יתברך אין ראוי לו לקבל נחת רוח מאדם התחתון בפֿרמט מהנמוכים והפגומים מאד מאד וכו'. והצדיק הזה בעצם נפלאות השגתו בגדלת ה' יתברך הוא מראה להם שאדרבא, זהו עקר גדלתו מה שאין אנו יכולין להבין דרכיו כלל, כי, אדרבא, במקום גדלתו שם אנו מוצאים ענותנותו, כי דיקא זהו גדלתו לקרב רחוקים ולהגביה שפלים והוא מראה להם שכל קטרוגם על האדם אינו כמו שהם סוברים שזהו מחמת שיודעים גדלת ה' יתברך על-כן הם מקטרגים על האדם הנשמי, מי הוא שיתרצה אליו ה' יתברך

מגבורות ודינים ממלכין קדמאין שלא נמתקו אז עדן ומשם נמשך ונשתלשל כל היצרים של כל בני אדם למטה כל אחד לפי בחינתו. כי בתחלה מתגלה בהאדם היצר הרע ומסיתו למה שמסיתו לתאות ומדות רעות חס ושלום וכו'. אבל כשמתגבר עליו האדם ומשברו, אחר כך יש לו יצר הרע אחר ממדרגה גבה יותר, כי כל הגדול מחברו יצרו גדול ממנו וכמוכא בדברי רבנו עליו השלום בסימן ע"ב.

ויש גדולים שכבר שברו היצר הרע לגמרי, ואזי מתלבש בהם היצר הרע של בחינת דרי מעלה שהוא בחינת מלאך הקדוש ואף-על-פי-כן הוא יצר הרע, דהינו שמתלבש בו בחינת קטרוג המלאכים הנ"ל שנמשך מגבורות ודינים כנ"ל שקטרגו ואמרו: מה אנוש כי תזכרנו, דהינו שיש לו יצר הרע בענין ההתקרבות לה' יתברך, כמו שכתב רבנו ז"ל שם בסימן ע"ב שיש יצר הרע גדול בענין ההתקרבות לה' יתברך בחינת פן יתרוסו אל ה' לעלות וכו', הינו שמתאווה רק להתקרב לה' יתברך ולעלות תמיד בעליה לבד בלי הפסק ואינו רוצה להזדיר עצמו כלל למדרגות התחתונות לעבד את ה' בתמימות ולהגביה ולקרב כל

העולמות נקראים העולמות העליונים וכל צבא מעלה דרי מעלה. והארץ וכל אשר עליה וכל בני האדם נקראים דרי מטה, אבל גם בבני אדם בעצמן יש בהם בחינת דרי מעלה ודרי מטה, כי הצדיקים הגדולים במעלה הם בבחינת דרי מעלה והקטנים במעלה שהם בדיוטא התחתונה הם בבחינת דרי מטה כמובן בהתורה הנ"ל. והצדיק הגדול מאד בחינת משה הנ"ל צריך להאיר בכלם ולקשר כלם לה' יתברך להראות לכל מי שהוא בבחינת דרי מעלה, בחינת מ"ה וכו', דהינו שעדן אינו יודע כלל. ולהפך לדרי מטה מלא כל הארץ כבודו וכו' כנ"ל.

כי כבר מבאר שעקר היצר הרע נמשך מהשתלשלות קטרוג המלאכים שאמרו מה אנוש כי תזכרנו וכו' כנ"ל. וזה ידוע בדברי אדונינו מורנו ורבנו ז"ל שיש כמה בחינות בהיצר הרע. כי יש מי שהיצר הרע שלו נמוך מאד שהוא היצר הרע של סתם בני אדם שהוא מתאווה לתאוות רעות שזה נמשך מעכירת דמים וכו'. ויש יצר הרע גבה יותר וכו'. ויש יצר הרע שהוא מלאך הקדוש וכו'. וכל היצרים רעים כלם נמשכים מדינים וגבורות וכו' שמשם היה קטרוג המלאכים, כי קטרוגם היה נמשך

ביותר כי לגדלתו אין חקר וכו' כנ"ל. ועל-ידי זה בעצמו שהגיע הצדיק לבחינת מ"ה, בחינת תכלית הידיעה אשר לא גרע שעל-ידי זה מראה להגדולים בחינת מה חמית וכו' כנ"ל, על-ידי זה בעצמו הוא מראה להקטנים בחינת דרי מטה מלא כל הארץ כבודו, בחינת הקצוץ ורגנו שכני עפר ומחזקם ומקימם שלא יתאשו, כי ה' יתברך מקבל נחת רוח ושעשועים גם מהם וכו', כמבאר בהתורה הנ"ל וכן"ל.

נמצא, שגם הצדיקים הגדולים במעלה צריכין לשמור את עצמם מהיצר הרע שלמעלה שהוא גבורות ודינים, שהוא בחינת קטרוג המלאכים: מה אנוש וכו'. ומבחינת יצר הרע זה נמשך כמה וכמה מיני פגמים מי שאינו משברו פראוי, כי כמו שיש אלפים ורכבות בחינות בהיצר הרע של סתם בני אדם, כי אפלו בין רשעים יש רבי רכבות מדרגות וכן בין הבינונים וכו', כמו כן בהיצר הרע של הגדולים בחינת דרי מעלה, בודאי יש בזה אלפים ורכבות מדרגות. כי יש צדיקים גדולים מאוד ושברו גם יצר הרע זה רק שפגמו בזה בחוט השערה דק מן הדק, ויש שפגמו מעט יותר אבל אף-על-פי-כן הפל

המדרגות התחתונות לה' יתברך, כי נדמה לו שכבר הוא מקרב לה' יתברך ויודע בידיעת ה' יתברך ולפי ידיעתו את גדלת הבורא יתברך אינו כדאי בעיניו להוריד את עצמו למדרגות התחתונות לקרב המרחקים ביותר.

אבל באמת זה הוא פגם גדול, כי באמת אין שלמות לשום צדיק וגדול כשהוא למעלה לבד ולא למטה כלל, כמבאר שם בהתורה הנ"ל שעקר שלמות הצדיק שיהיה למעלה ולמטה וכו' שבשביל זה צריכין לעסוק בשוב העולם להשאר השארה אחריו בן ותלמיד שיקבלו ממנו דעתו הקדוש וכו', כמו שמבאר שם, עין שם. על-כן בלם צריכים רבי ומנהיג אפלו הגדולים במעלה מכל שכן הקטנים. כי הגדולים במעלה בחינת דרי מעלה צריכין שהמנהיג האמתי ילמד עמם ויאיר בהם בחינת מ"ה, בחינת מה חמית מה פשפשת וכו', להודיע להם שעדין אינם יודעים בידיעתו יתברך כלל ואין הדבר כמו שהם סוברים שלפי גדלתו יתברך שהם משיגים, איך שיד להעלות אליו נחת רוח ממקומות הנמוכים ביותר. לא כן הוא, כי אדרבא, זהו עקר גדלתו שמקבל נחת רוח ממדרגות התחתונות

לְהַשְׁאִיר דַּעְתָּם הַנּוֹרָא לְמַטָּה, כִּי סָבְרוּ שְׁצָרִיכִין לִהְיוֹת רַק לְמַעְלָה, אֲכָל בְּאַמַּת אֵינוֹ בֶּן כֹּהֵל. וְעַל-כֵּן מִזְכִּירִין מִיתַת נָדָב וְאַבִּיהוּא בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: אַחֲרֵי מוֹת שְׁנֵי בְנֵי אֶהֱרָן בְּקִרְבָתָם לִפְנֵי ה' וְכו'. כִּי כָל עֲבוֹדַת יוֹם הַכַּפּוּרִים הוּא לְהוֹצִיא יִשְׂרָאֵל מִעֲוֹנוֹת וּלְהַמְשִׁיךְ קִדְשַׁת הַבַּיִת-הַמִּקְדָּשׁ שֶׁנִּכְנָס בּוֹ הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל לִפְנֵי וּלְפָנִים יוֹתֵר מִכָּל הַשָּׁנָה בְּלֹא שְׁעָקָר הַקִּדְשָׁה שֶׁל הַבַּיִת-הַמִּקְדָּשׁ הוּא בְּחִינַת הַתְּקַשְׁרוֹת הָעוֹלָמוֹת שֶׁמִּתְקַשְּׂרִין שֵׁם שְׁוֵהוּ בְּחִינַת בֵּן וְתַלְמִיד שֶׁהַבַּיִת-הַמִּקְדָּשׁ כָּלֹל מֵהֶם כְּמוֹ שֶׁמִּבְאֵר שֵׁם, שְׁוֵהוּ הַהֶפֶד מִפְּנֵם נָדָב וְאַבִּיהוּא שֶׁלֹּא הִשְׁתַּדְּלוּ לְהַשְׁאִיר הַשְּׂאָרָה אַחֲרֵיהֶם בְּזֶה הָעוֹלָם וְכו' וְכוּ"ל:

וְזֶה הִיָּה פָנִם הַמְּרָגְלִים שֶׁפָּגְמוּ בְּאַרְצָן-יִשְׂרָאֵל שְׁצָרִיכִין לְתַקֵּן זֹאת בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים וּלְבַקֵּשׁ עַל זֶה סִלַּח נָא וְכו', כִּי עַל-יְדֵי זֶה נִתְּרַב הַבַּיִת-הַמִּקְדָּשׁ שֶׁבִּזְוֵה תְלוּיִים כָּל הַחֲמָאִים, כְּמוֹ שֶׁמִּבְאֵר שֵׁם. כִּי הַמְּרָגְלִים פָּגְמוּ בְּזֶה מְאֹד מְאֹד עַד שֶׁנִּפְּלוּ לְגַמְרֵי רַחֲמָנָא לְצֻלָּן. כִּי בְּכָר מִבְּאֵר שֵׁם בְּעֵנִין זֶה אֲלָפִים וּרְבֻבּוֹת בְּחִינּוֹת לְאִין קֵץ כְּמוֹ שֶׁמִּצְיָנוּ בְּעֵנִין אַרְבַּעַה שֶׁנִּכְנָסוּ לַפָּרָדֵם שֶׁבֶן עֲזָאִי וְכֵן זֹמָא אַף-עַל-פִּי שֶׁלֹּא יֵצְאוּ בְּשָׁלוֹם כְּרָאוּי, אֲכָל אַף-עַל-

בְּדַקּוֹת גָּדוֹל. וְעַל-כֵּן נִשְׁאַרוּ בְּאַמַּת עַל עֲמָדָם וְנִשְׁאַרוּ צַדִּיקִים גְּמוּרִים גְּדוֹלִים בְּמַעְלָה מְאֹד, רַק שְׁרֻבוֹתֵינוּ ז"ל חֲשָׁבוּ עֲלֵיהֶם אִיזָה שְׁנִיאוֹהָ כָּל שְׁהוּא. אֲכָל יֵשׁ שְׁהִיוּ גְדוֹלִים בְּמַעְלָה וְנִפְּלוּ לַפְּגָמִים גְּדוֹלִים עַל-יְדֵי הַיֵּצֵר הָרָע הַנ"ל שֵׁם בְּעֵנִין הַהִתְקַרְבוֹת וְכו' עַד שֶׁנִּפְּלוּ לְגַמְרֵי רַחֲמָנָא לְצֻלָּן.

וְזֶה עֵנִין אַרְבַּעַה שֶׁנִּכְנָסוּ לַפָּרָדֵם שְׁרַק רַבִּי עֲקִיבָא נִכְנָס בְּשָׁלוֹם וַיֵּצֵא בְּשָׁלוֹם, נִכְנָס וַיֵּצֵא דִּיקָא, כִּי בִשֵׁם שְׁצָרִיכִין לִכְנָס כִּד צַדִּיקִין לְצֵאת בְּבְחִינַת וְכָאָה 'מָאן דְּעִיל וְנִפִּיק', כִּי אִין שְׁלֵמוֹת לְהַצְדִּיק שִׁיְהִיָּה רַק לְמַעְלָה לְכַד רַק צָרִיד לִהְיוֹת לְמַעְלָה וּלְמַטָּה וְכו' כֹּהֵל. וְכֵן עֲזָאִי וְכֵן זֹמָא הִיוּ צַדִּיקִים נוֹרָאִים גְּדוֹלִים בְּמַעְלָה מְאֹד, אֲכָל פָּגְמוּ בְּעֵנִין זֶה אִיזָה שְׁנִיאוֹהָ כָּל שְׁהוּא. וְעַל-כֵּן זֶה הַצִּיץ וְנִפְּגַע וְזֶה הַצִּיץ וְמָת. וְלִשׁוֹן הַצִּיץ הוּא שֶׁהִסְתַּכְּלוּ יוֹתֵר מִדְּאִי שְׁוֵהוּ בְּחִינַת פָּנִם נָדָב וְאַבִּיהוּא שֶׁנֶּאֱמָר בָּהֶם: בְּקִרְבָתָם לִפְנֵי ה' וְכו', שֶׁרָצוּ לְהִתְקַרֵּב יוֹתֵר מִדְּאִי וְעָבְרוּ עַל פֶּן יִהְיֶה וְכו' כֹּהֵל.

וְזֶה שֶׁאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל שֶׁהַפָּגֶם שֶׁל נָדָב וְאַבִּיהוּא וְכֵן שֶׁל בֶּן עֲזָאִי וְכֵן זֹמָא הִיָּה שֶׁלֹּא הִיוּ נִשְׁוֹאִים נָשִׁים, דִּהְיוּ שֶׁלֹּא רָצוּ לְהִשְׁתַּדְּלַל לְעַסֵּק בִּישׁוּב הָעוֹלָם

ישראל, הינו שעקר בחינת ארץ-ישראל הוא בחינת אמונה, בחינת שכן ארץ ורעה אמונה. ומגדל שלמות האמונה בתכלית שיכולים לזכות בארץ-ישראל על-ידי זה יכולים לקשר ולחבר כל העולמות יחד תחתונים בעליונים, שזה עקר השלמות שאי אפשר לזכות לזה כי אם על-ידי אמונה שלמה כנ"ל. ועל-כן כל העליות מדרגא לדרגא הוא רק על-ידי ארץ-ישראל, כמו שכתב רבנו במקום אחר (בסימן כ). כי שם בארץ-ישראל זוכין לאמונה שלמה הנמשכת מבחינת המקיפים הנ"ל מבחינת תכלית הידיעה אשר לא נדע שעל-ידי זה האמונה בשלמות זוכין לכל העליות שבעולם.

כי הצדיק הגדול במעלה שזכה לקדשת ארץ-ישראל כל מה שבא לאיזה השגה ומדרגה אפלו כשזכה לעליה גדולה הוא משים עצמו תכף כאינו יודע וחוזר בכל פעם אל האמונה כי הוא יודע ומאמין שכפי גדלת ה' יתברך עדן אינו יודע כלל, כי גבה מעל גבה שומר וכו', כי לגדלתו אין חקר. ועל-כן אף-על-פי שזכה להשגה גבה ועצומה מאד אף-על-פי כן אינו סומך שיעבד את ה' יתברך בתכמות לבד רק הוא חוזר בכל פעם לעבד את ה' יתברך בתמימות בעבודות

פירכין נשארו צדיקים גדולים ונוראים מאוד. אבל אחר נפל לגמרי רחמנא לצלן, וקצין בנטיעות ואמר, חס ושלום, שתי רשיות יש, מחמת שלא השתדל לקשר עלמא תתאה בעלמא עלאה, ועמד על דעתו שגדמה לו שכבר יש לו דעת גדול וראוי לו לדע כל דרכי ה' איך הוא יתברך מקבל נחת מפעשה בני אדם וכו', ועל-ידי זה נכנס בקשיות ומבוכות גדולות עד שבא למקומות שלא היה אפשר לישב לו בשכלו. ועל-ידי זה נפל למקום שנפל ויצא מקדשיתו לגמרי וקצין בנטיעות. וכל זה מחמת שלא זכה לקבל הארת הצדיק הגדול ממנו שהוא בחינת מ"ה, בחינת מה חמית וכו' שאז יודע שאינו יודע כלל ואי אפשר להבין דרכיו יתברך כלל. וזה מרמו דרכי רבותינו ו"ל שאמרו שם: אחר מאי חזא? חזא מט"מ דקניהבי לה רשותא למיתב ולמכתב זכותא ד'ישראל וכו'. ולפי מעותו גדמה לו שאין שיד למעלה לישב ולכתב הזכיות וכו' ועל-ידי זה קצין בנטיעות. כי עמד על דעתו שגדמה לו שכבר יודע בידעת ה' יתברך ולא רצה לכתב דעתו ולסמך על אמונה.

וזה היה פגם המרגלים שהיו גדולים במעלה והיו גבוהים מבחינת ארץ-

אחר התורה של בן ותלמיד הנ"ל שאמר
או שאמונה היא מדרגה האחרונה אבל
על ידה זוכין לעלות על הכל ולהגיע
לבחינת רצון מפלג וכו' שעולה על הכל,
עין שם בסוף ספורי מעשיות שנדפס שם
מעט משיחה זאת. והוא בחינת ארץ-
ישראל שהיו צריכין המרגלים לסלק שם
דעתם ולקשר את עצמם לבחינת אמונה
שהיא בחינת ארץ-ישראל ועל-ידי זה היו
זוכים לדעת גבה מאד, אבל הם לא רצו
לסלק דעתם ולא רצו להוריד עצמן
לבחינת אמונה ועל-ידי זה נכנסו
לכפירות ומאסו בארץ-ישראל וגרמו
בכיה לדורות, כי על-ידי זה נחרב הבית-
המקדש שבזה תלויים כל החטאים כנ"ל.
יז וזה שאמרו המרגלים: ושם ראינו את
הנפילים ונהי בעינינו כחגבים וכן
היינו בעיניהם. הינו שהתלבש בהם
קטרוג המלאכים שאמרו מה אנוש וכו'
שמשם עקר היצר הרע כנ"ל. כי הנפילים
הם בני שמחזאי ועזאל שהיו מקטרגים
על בריאת האדם והפיל אותם ה' ותברך
וקלקלו מאד, כמו שאמרו רבותינו ז"ל.
ומאלו המקטרגים נמשך פגם המרגלים
שאינם רוצים להוריד עצמן לבחינות
אמונה לקשר על-ידי זה כל העולמות
יחד, שזהו בחינת ארץ-ישראל, כי נדמה

פשוטות ומוריד את עצמו לכל המדרגות
התחתונות להעלות נחת רוח לפניו
מכלם, כי זה עקר שעשועיו וכו'. וכמו
שמוכן בהתורה "תקעו אמונה" בסימן ה'
שהצדיק מגלגל עצמו בכל מיני רפש
ומיט כדי לעשות נחת רוח לפניו ועושה
מעשה עבד פשוט וכו', עין שם. ועל-ידי
זה הוא זוכה לעליות גבוהות יותר ויותר
כמבאר שם על פסוק וחמלתי עליהם
כאשר יחמל איש וכו'. וכן בכל פעם
ופעם אשרי לו.

ובזה פגמו המרגלים שמחמת שראו
בעצמן שיש להם דעת גדול והם
גבוהים מבחינת אמונה, כי אמונה היא
מדרגה האחרונה והם כבר באו למדרגות
הדעת שגבה יותר על-כן דברו סרה על
ארץ-ישראל ולא ידעו ולא הבינו שעדין
דעתם אינם כלום כפי מה שהיו זוכין אם
היו מבטלים דעתם והיו מאמינים לדברי
ה' ותברך ולדברי משה רבנו שקדשת
ארץ-ישראל גבה מאד, כי מדת האמונה
שזוכין בארץ-ישראל אף-על-פי שהיא
מדרגה האחרונה, אף-על-פי-כן על ידה
דיקא עולין על כל המדרגות כולן, כי
אמונה היא בבחינת אבן מאסו הבנים
היתה לראש פנה פידוע. וכמו שאמר
רבנו ז"ל בשיחותיו הקדושות שדבר עמנו

בהם קטרוג המלאכים שאינם מאמינים בהשעשועים שמקבל ה' יתברך מבני אדם התחתונים ומחשבים אותם כחגבים בעלמא כמו שהם בעיני המלאכים המקטרגים שאמרו מה אנוש, שמהם היו אלו הנפילים כנ"ל. וזהו ונהי בעינינו כחגבים וכן היינו בעיניהם כנ"ל:

יח נמצא, שעקר פגם המרגלים הוא שפגמו בבחינת כל הנ"ל, בבחינת ההתקשרות שצריכין לקשר תחתונים ועליונים יחד שזה זוכין בארץ-ישראל דיקא וכנ"ל. ועתה מקשר היטב היטב התורה הנ"ל מה שצריכין ביום הכפורים לתקן חטא המרגלים דיקא שבזה תלויים כל החטאים וכו'. ועל-ידי זה ממשיכין קדשת הבית-המקדש שכלול מכל התקונים הנ"ל שהם בחינת הארת בן ותלמיד וכו'. כי פגם המרגלים שפגמו בארץ-ישראל הוא ההפך ממש מכל התקונים הנ"ל שנעשין על-ידי הארת בן ותלמיד שעל-ידי זה מתקשרים כל העולמות יחד שזה עקר השעשועיו יתברך וכו' וכנ"ל והם פגמו בכל זה כנ"ל. וזה שמוכא שפגם המרגלים היה על-ידי גסות, כמו שכתוב בזהר שהיו בלם זכאים, אבל נטלו עיטא בישא, אמרי אי יעלון ישראל לארעא נעבר מזן מלמהו

להם שאין שיד שה' יתברך יקבל שעשועים ממדרגות התחתונות וכו' וכנ"ל. וזהו שאמרו: ושם ראינו את הנפילים, שנמשכו מהמקטרגים הנ"ל. וזהו: ונהי בעינינו כחגבים וכן היינו בעיניהם, הינו שהתלבש בהם הקטרוג הנ"ל עד שנפלו למבוכה הנ"ל שהקשו המלאכים מה אנוש כי תזכרנו וכו'. כי איך שיד שה' יתברך יקבל שעשועים מבחינה פחותה כזו וכו'. וזהו: ונהי בעינינו כחגבים וכן היינו בעיניהם, כי הא בהא תליא, שכמו שהיו בעיני הנפילים שלא נחשבו בעיניהם רק כחגבים בעלמא ולא האמינו שה' יתברך מקבל נחת מהם והקשו מה אנוש וכו'. כמו כן היו המרגלים בעיני עצמן, כי התלבש בהם הקטרוג הנ"ל ונחשבו בעיני עצמן כחגבים בעלמא ונפלו מהאמונה האמתית שה' יתברך מקבל תענוג ושעשועים מבני אדם דיקא אפלו מהנמוכים ביותר. כי זה היה עקר הפגם של המרגלים שפגמו בארץ-ישראל ששם זוכין לבחינה זו בתכלית השלמות לזכות לתכלית האמונה עד שיוזכר בכל פעם להוריד עצמו לכל המדרגות התחתונות ביותר ולהעלותם ולקשרם בלם לה' יתברך. והם פגמו בזה על-ידי שהתלבש

רִישָׁא וַיִּמְנֵי מֹשֶׁה רִישָׁא אַחֲרָיו, דְּהָא
בְּמִדְבָּרָא וַיִּכְנֹן לְמֹהֲרֵי רִישָׁא, אֲכָל בָּאֲרֵעָא
לֹא נֹזְבִי וְכו'. הֵינּוּ כִּי מוֹכֵן שֵׁם בְּהַתּוֹרָה
הַנ"ל בְּסוּפָה שְׂכָל הַבְּחִינָה הַנ"ל, דְּהֵינּוּ
לְהַאֲרִי וּלְקַשֵּׁר עֲלִיוֹנִים וְתַתְּחוֹנִים זֶה זֹכֶה
הַצָּדִיק הַגָּדוֹל עַל-יְדֵי גָדֵל עֲנוּתָנוֹתוֹ
שְׁזוּכָה לַעֲנוּה שֶׁל מֹשֶׁה שְׁאֵמֵר וְנַחֲנוּ
מ"ה". וְעַל-יְדֵי זֶה זֹכֶה לְבְּחִינַת
הַמִּקְפִּים הַנ"ל שֶׁהֵם בְּחִינַת מ"ה רַב
טוֹבֵךְ וְכו'. וּמַגְדֵּל עֲנוּתָנוֹתוֹ הוּא מוֹרִיד
אֶת עֲצָמוֹ לְכָל הַמַּדְרָגוֹת הַתַּתְּחוֹנוֹת
וּמַעֲלָה וּמַקְשֵׁר כֻּלָּם לַה' יִתְבָּרֵךְ וְכו'. כְּמוֹ
שֶׁהֻזְכָּר שֵׁם בְּסוּף הַתּוֹרָה כִּי מֹשֶׁה הָיָה
עָנִי וְעֲנוּה גְדוֹלָה מִכָּלֵם, עֵין שֵׁם. מוֹכֵן
שֵׁם שֶׁהַכֹּל תְּלוּי בְּעֲנוּה, כִּי בְּאַמֶּת הַעֲקָר
הִיא הָעֲנוּה שִׁמְשִׁים עֲצָמוֹ כְּאִין כְּאֵלֹו אִינוּ
יֹדֵעַ כָּלֵל, כִּי מְבַטֵּל אֶת עֲצָמוֹ בְּתַכְלִית
הַבְּטוּל וְעַל-יְדֵי זֶה אִינוּ עוֹמֵד עַל דַּעְתּוֹ
כָּלֵל וּמַקְשֵׁר כֻּלָּם לַה' יִתְבָּרֵךְ. וְהַמְרָגִלִים
פָּגְמוּ בְּזֶה שֶׁהָיוּ יֹרְאִים שְׁלֹא יַעֲבִירוּ מֵהֶם
הָרֵאשִׁית שְׁלָהֶם, כִּי הִכְיִנוּ שִׁשָּׁם בְּאַרְצֵי-
יִשְׂרָאֵל צְרִיכִין לְהַשִּׁיג מַחִין אַחֲרֵים עַד
שִׁיכָלוּ לְהַעֲלוֹת כָּל הַנוּפְלִים לַה' יִתְבָּרֵךְ.
וְהֵם רְאוּ בַּעֲצָמָן שְׂאִי אֶפְשָׁר לָהֶם לְהִגִּיעַ
לָזֶה כִּי אֵינֶם רוֹצִים לְהוֹרִיד עֲצָמָן כָּל כֶּךָ
וְכו' וְכו', עַל-כֵּן הָיוּ מְתִירָאִים שְׁלֹא
יַעֲבִירוּ מֵהֶם הָרֵאשִׁית. וְעַל-יְדֵי זֶה נִמְלֹו

עִשָּׂא בִישָׁא וְדִבְרוּ סָרָה עַל אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל
וְגִרְמוּ מִה שֶׁגִּרְמוּ. וּבְאַמֶּת הָיוּ צְרִיכִין
לְבַטֵּל עֲצָמָן וּלְהַפְקִיד הָרֵאשִׁית שְׁלָהֶם.
וְגַם אִם הָיוּ מְבַטְלִין עֲצָמָן בְּאַמֶּת וְהָיוּ
מְסַלְקִין דַּעְתָּם וְהָיוּ מְתַחַקִּין בְּאַמֶּנָּה
לְבַד, הָיוּ יְכוּלִים לִזְכּוֹת לַקְדֶּשֶׁת אֶרֶץ-
יִשְׂרָאֵל וְלִזְכּוֹת אַחֵר כֶּךָ לְהַעֲלוֹת וּלְקַשֵּׁר
הַכֹּל לַה' יִתְבָּרֵךְ גְּדוֹלִים וְקַטְנִים בְּנ"ל. וְאִז
הָיוּ רֹאשִׁים בְּאַמֶּת יוֹתֵר וְיוֹתֵר מִבְּתַחֲלָה.
וְעַל-יְדֵי הַפָּגָם שְׁלָהֶם שֶׁפָּגְמוּ בְּכָל זֶה וְלֹא
רָצוּ לְבַטֵּל דַּעְתָּם לְגַבִּי מֹשֶׁה רַבְּנוּ
וּלְהַמְשִׁיךְ עַל עֲצָמָן הָעֲנוּה שֶׁל מֹשֶׁה וְכו',
עַל-יְדֵי זֶה אֲבָדוּ הַכֹּל וְגִרְמוּ מִה שֶׁגִּרְמוּ,
כִּי עֲנוּה וְאַמֶּנָּה תְּלוּיִים זֶה בְּזֶה, כְּמוֹ
שְׁאֵמֵר רְבוּתֵינוּ ז"ל (סוֹטָה ד): כָּל
הַמִּתְנַגֵּף כְּאֵלֹו עוֹבֵד עֲבוּדָה זָרָה. נִמְצָא,
שֶׁנֶּאֱמָר הוּא בְּחִינַת כְּפִירוֹת וְעֲבוּדָה זָרָה.
וּלְהַפְךָ עֲנוּה הִיא בְּחִינַת אֱמוּנָה שְׁעַל-יְדֵי
זֶה עָקַר הַהִתְקַשְּׁרוֹת עֲלֵמָא תַתָּא
בְּעֲלֵמָא עֲלָא שֶׁזֶה עָקַר הַשְּׁלֵמוֹת שְׁזוּכִין
לָזֶה בְּאַרְצֵי-יִשְׂרָאֵל בְּנ"ל:

יט וְעַל-כֵּן יַעֲקֹב אָבִינוּ כִּשְׁחָלָךְ לִשְׂא
אִשָּׁה לְהַעֲמִיד תּוֹלְדוֹת בְּעוֹלָם
לְהַשְׁאִיר הַשְּׂאֵרָה בְּעוֹלָם לְנֶצַח, לְהַעֲמִיד
מִטָּה שְׁלָמָה - שְׁנַיִם עֶשֶׂר שְׁבָטֵי יִה
שְׁמֵהֶם יֵצְאוּ כָּל יִשְׂרָאֵל לְדוֹרוֹת עוֹלָם,
וְעַל יָדָם נִמְשָׁךְ הָאֶרֶץ הַדַּעַת שֶׁל בֵּן

שְׂכֵלוֹל מִבֶּן וְתִלְמִיד וכו' בנ"ל. וְכָל זֶה נַעֲשֶׂה עַל-יְדֵי הָאָדָם הַתַּחְתּוֹן דִּיקָא שְׁעוּמִד בְּאַרְצֵן הַגִּשְׁמִי הוּא דִּיקָא. שְׁוֵהוּ בְּחִינַת: וְהָיָה סֵלָם מִצֵּב אֶרְצָה וְרָאִישׁ מִגִּיעַ הַשְּׁמִימָה כִּידוּעַ, שְׁוֵה נֶאֱמַר עַל מִדְּרַגַּת הָאָדָם בְּעוֹלָם הַזֶּה שֶׁכָּל עֲבוּדָתוֹ בְּבְחִינַת סֵלָם מִצֵּב אֶרְצָה וְרָאִישׁ מִגִּיעַ הַשְּׁמִימָה. כִּי הָאָדָם הַגִּשְׁמִי הוּא דִּיקָא צָרִיד לְקִשֵּׁר תַּחְתּוֹנִים וְעֲלִיוֹנִים יַחַד וּלְהַעֲלוֹת הַכֹּל מֵאַרְצֵן לְשָׁמַיִם מִמָּטָה לְמַעְלָה שְׁוֵה עֵקֶר עֲבוּדַת הָאָדָם כִּידוּעַ וְכנ"ל: וְהָיָה מִלֵּאכִי אֱלֹקִים עֲלִים וִירְדִים בּוֹ, שֶׁכָּל הַמִּלֵּאכִים וְכָל הַנִּשְׁמוֹת שֶׁנִּקְרָאִים גַּם-כֵּן מִלֵּאכִי אֱלֹקִים. כִּי הַצִּדִּיקִים נִקְרָאִים מִלֵּאכִים, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: בָּרְכוּ ה' מִלֵּאכָיו, אֱלִין אֲנִין צִדִּיקָא וכו'. וְכָלם כָּל הָעֲלִיּוֹת וְהִירִידוֹת שֶׁלָּהֶם כָּלם דֶּרֶךְ הַסֵּלָם הַזֶּה שְׁעוּמִד בְּאַרְצֵן וְרָאִישׁ מִגִּיעַ הַשְּׁמַיִם, דְּהֵינּוּ עַל-יְדֵי בְּחִינַת כָּל הַנ"ל שֶׁהוּא בְּחִינַת הַתַּחֲשָׁרוֹת הַנ"ל שֶׁכָּל בְּחִינַת עֲלִיּוֹתָם וִירִידָתָם הוּא כְּפִי מִה שְׁוֹכֵינ לְהַשְׁלִים בְּחִינַת הַסֵּלָם שֶׁהוּא בְּחִינַת 'כָּל' הַתַּחֲשָׁרוֹת הַנ"ל. כִּי סֵלָם הוּא בְּחִינַת כָּל שֶׁמִּקְשֵׁר עֲלִיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים, כִּי דֶּרֶךְ בּוֹ עוֹלִין מִמָּטָה לְמַעְלָה, וְכֵן עֵקֶר שְׁלֵמוֹת כָּל הַצִּדִּיקִים וְכנ"ל. וְעַל-כֵּן בְּאַמַּת אָמַר יַעֲקֹב עַל זֶה:

וְתִלְמִיד, כִּי הֵם קִבְּלוּ הַדַּעַת הַקְדוּשׁ שֶׁל אֲבוֹתָם, וְכָלם אָמְרוּ בְּפֶה אֶחָד קְדָם הַסִּתְּלָקוֹת יַעֲקֹב אֲבִינוּ 'שָׁמַע יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אֶחָד' וכו', כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל, כִּי זֶה עֵקֶר הַדַּעַת הַמְּבֹאָר בְּהַתּוֹרָה הַנ"ל לְהוֹדִיעַ אֱלֹהוּתוֹ בְּעוֹלָם בְּחִינַת אִתְּהָ הִרְאָתָה לְדַעַת כִּי ה' הוּא הָאֱלֹקִים וכו', כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם, עֵינִי שָׁם. עַל-כֵּן יַעֲקֹב אֲבִינוּ בַּעַת שֶׁהִלָּךְ לִשְׂאֵא אִשָּׁה לְהַעֲמִיד בְּנֵן זֶה, אִזּוּ פָּגַע בְּמָקוֹם, דְּהֵינּוּ בְּמָקוֹם הַבֵּית-הַמִּקְדָּשׁ מָקוֹם קִדְּשׁ קִדְּשִׁים, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: וַיִּפְּגַע בְּמָקוֹם וַיֵּלֶן שָׁם וַיִּשְׁכַּב בְּמָקוֹם הַהוּא, וְאִזּוּ הַשִּׁיג שָׁם שִׁישָׁם בְּמָקוֹם הַהוּא זֹכִינ לְבְּחִינַת כָּל הַנ"ל לְקִשֵּׁר תַּחְתּוֹנִים וְעֲלִיוֹנִים יַחַד. כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם: וַיַּחֲלֵם וְהָיָה סֵלָם מִצֵּב אֶרְצָה וְרָאִישׁ מִגִּיעַ הַשְּׁמִימָה וְהָיָה מִלֵּאכִי אֱלֹקִים עֲלִים וִירְדִים בּוֹ וכו'. וַיִּקֵּץ יַעֲקֹב מִשְׁנָתוֹ וַיֵּירָא וַיֹּאמֶר מַה נֹּרָא הַמָּקוֹם הַזֶּה וכו' וְהָיָה שַׁעַר הַשְּׁמַיִם. כָּל עֵינֵן זֶה הַכֹּל הוּא בְּחִינַת מַה שֶׁמְּבֹאָר בְּהַתּוֹרָה הַנ"ל, דְּהֵינּוּ בְּחִינַת הַתַּחֲשָׁרוֹת מִה שֶׁצִּדִּיקִין לְהַעֲמִיד תּוֹלְדוֹת בָּנִים וְתִלְמִידִים לְהַאִיר הַדַּעַת הָאֱמֵתִי בְּעוֹלָם לְקִשֵּׁר תַּחְתּוֹנִים וְעֲלִיוֹנִים יַחַד, שְׁוֵהוּ בְּחִינַת: וְהָיָה שַׁעַר הַשְּׁמַיִם כְּנ"ל. כִּי בְּחִינָה זֹאת זֹכִינ עַל-יְדֵי אֶרְצֵן-יִשְׂרָאֵל שִׁשָּׁם הַבֵּית-הַמִּקְדָּשׁ

בבחינת מה חמית וכו' בנ"ל. ועל-כן היה יעקב מוכר לישן שם, כי דיקא על-ידי בחינת שנה זוכין לבחינת הקדשה ששורה שם במקום הנזר, הזה שהוא מקום הבית-המקדש שעקר הקדשה הוא מה שזוכין שם לבחינת כל בחינת התקשרות הנ"ל שזה תלוי בבחינת שנה דיקא, בחינת הסתלקות הדעת, בחינת תכלית הידיעה אשר לא נדע וכו'.

וזהו: וירא ויאמר מה נזר, וכו', כי שם עקר היראה, כי כל התקונים הנאמרים בתורה הנ"ל כלם בבחינת יראה כמובן שם. כי אי אפשר להאיר בן ותלמיד כי אם על-ידי יראה, כמו שכתוב שם. וכל עקר ההארה בן ותלמיד הכל להביאם ליראה, כי צריך לכלל העולמות בן ותלמיד ותלמיד בן, עליון בתחתון ותחתון בעליון הכל בשביל היראה וכן המלכות שמקבל הפרנסה משם הוא מקור היראה וכו', כמו שכתוב שם. ועל-כן שם בבית-המקדש שכלול מכל הנ"ל על-כן שם מקום היראה. ועל-כן יעקב כשהשיג ששם כלליות הקדשה שהוא קדשת הדעת לגלות אלקותו בעולם לקשר עליונים ותחתונים יחד, על-כן השיג תכף גדל עצם היראה שיש שם בחינת וירא ויאמר מה נזר, כי כל

זה שער השמים, דהינו מקום קדש קדשים ששם עקר בחינת ההתקשרות שזה עקר השלמות שזוכין בארץ-ישראל דיקא ששם קדשת הבית-המקדש וכו'.

ועל-כן יעקב כשפגע במקום ההוא שכב שם לישן, ואמרו רבותינו ז"ל, ששם שכב לישן, אבל ארבע עשרה שנה ששמש בבית עבר לא שכב כי היה עוסק בתורה. ולכאורה הדבר תמוה, כי אף-על-פי שיעקב לא ידע תחלה ששם מקום הבית-המקדש, כמו שכתוב שם: ואנכי לא ידעתי, אף אף-על-פירכן ולמה יצאה זאת מלפניו יתברך שייסב סבות שיעקב אבינו ישן במקום קדוש ונזר כזה. ואם היה נעור ארבע עשרה שנה ולא שכב לישן מכל שכן שהיה להיות נעור לילה הזאת שבא במקום נזר הזה. אף על-פי התורה הנ"ל מבאר הענין, כי שם דיקא היה צריך לישן דיקא בסוד והיה רבי אליעזר ישן הנאמר בהתורה הנ"ל, עין שם היטב.

כי השנה היא בחינת השגת הבן שהוא השגת הרב בחינת משה, שהיא בחינת עין לא ראתה, בחינת תכלית הידיעה אשר לא נדע וכו' שעל-ידי זה דיקא זוכה הצדיק לבחינת כל בחינת התקשרות הנ"ל, על-ידי שמסלק דעתו לגמרי

ברחמנות האמת. והעקר הוא בראש השנה שהוא ההתחלה, ראשון לעשרת ימי תשובה. כי כל התחלות קשות:

וזה בחינת השנה והתעוררות השנה בראש השנה כנ"ל כמובא בפגות,

כי הצדיק מוריד עצמו לבחינת שנה בחינת הסתלקות הדעת ומבטל עצמו בתכלית הבטול כדי שיוכל להוריד עצמו לכל המדרגות התחתונות לקשר בלם לה' ויתברך. ועל ידי השנה והבטול שלו שהוא בחינת מה, בחינת והיה רבי אליעזר ישן וכו' כנ"ל, על ידי זה זוכה אחר כך להתעוררות השנה ולעורר ולהקיץ כל שוכני עפר בחינת הקיצו ורגנו שוכני עפר, שזה בחינת השופר, שהוא בחינת התעוררות השנה, בחינת עורו ישנים מתרדמתכם וכו'. כי השופר מקבץ נדחים, כמו שכתוב: והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול ובאו האבדים וכו' והנדחים וכו' והשתחוו לה' בהר הקדש וכו'. הינו שהשופר מעורר מהשנה כל הנפלים שבעולם אפלו המנחים במקום שמנחים בחינת אבדים ונדחים, כי הוא מעורר ומקיץ את בלם וממשיך עליהם מחין ודעת דקדשה ומודיע את בלם שעדין ה' אתם, כי מלא כל הארץ כבודו ומכנים בהם התעוררות התשובה. ועל כן

התקונים הנ"ל כלולים ביראה בחינת מה ה' אליה שאל מעמד כי אם ליראה וכו', כמובא שם זה הפסוק לענין הנ"ל, עין שם:

ב וזה בחינת ראש השנה ויום הכפורים שהם ימים נוראים שאז נמשך יראה גדולה. וכל עסקנו להמשיך יראה גדולה עלינו בחינת ובכן תן פחדך ה' אלקינו וכו'. ואימתך וכו' וייראוך וכו'. כי אנו צריכין להמשיך הארת בן ותלמיד לגלות אלקותו בעולם כנ"ל. שהעקר היא היראה כנ"ל, כי בראש השנה אנו מתחילין להמשיך התעוררות התשובה בעולם, כי הוא יום ראשון לעשרת ימי תשובה. כדי לזכות על ידי התשובה לפעל בקשת סלח נא ביום הכפורים על חטא המרגלים שגרמו חרבן בית המקדש שבוה תלויים כל החמאים כנ"ל, כי אי אפשר לפעל בקשת סלח נא כי אם על ידי התשובה שמאירין בנו צדיקים האמתיים, כי יום הכפורים אינו מכפר כי אם לשבים, כמו שאמרו רבותינו ז"ל. ועל כן צריכין לנסע לצדיקים על ראש השנה, כי עקר תקון התשובה נמשך על ידי הצדיקים האמתיים שזכו לקבל מרבם בחינת הארת בן ותלמיד שידעים להוציא ישראל מעונות לרחם עליהם

לו סלחתי כדברך כתוב שם סמוך מיד:
וימלא כבוד ה' את כל הארץ. וזה לשון
המקרא שם: ויאמר ה' סלחתי כדברך
ואולם חי אני וימלא כבוד ה' את כל
הארץ, הינו כנ"ל, כי עקר חטא המרגלים
היה שלא רצו להאמין בקדשת ארץ
ישראל שעל ידי זה יכולין לגלות אלקותו
בכל העולם בלז ולקשר בלם לה' יתברך
וכנ"ל. על-כן אמר ה' יתברך למשה אחר
חטאם שהיו יגמר את שלו, כי אף-על-
פי שעשו מה שעשו וגרמו מה שגרמו
להחריב הבית-המקדש וכו', אף-על-פי-
כן אדיר בפרום ה' והוא גומר ויגמר הכל
כרצונו. וימלא כבוד ה' את כל הארץ, כי
סוף כל סוף יבוא משיח צדקנו במהרה
בימינו ויחזיר ויבנה בית מקדשנו בגן
עולם ואז יתגלה אלקותו לעין כל וכבודו
יתברך יהיה מלא בכל הארץ בלה. וגם
מאז ועד עתה ועד שיבוא משיח לא
עזבונו אלקינו ושולח לנו צדיקים נוראים
בכל פעם שמאירין בנו הדעת הקדוש
הנ"ל שעל ידי זה נתגלה כי מלא כל
הארץ כבודו בחינת וימלא כבוד ה' את
כל הארץ שזה תקון פנים המרגלים כנ"ל:
כב ועל-כן בראש השנה הוא פקידת
יצחק וקורין בתורה כל ענין לדת
יצחק, כמו שכתוב: וה' פקד את שרה

נופל וראה גדולה על ידי השופר. כמו
שכתוב (עמוס ג): היתקע שופר בעיר ועם
לא יחרדו, כי עקר התקון הוא היראה
כנ"ל:

ובן מרמז בהתורה הנ"ל ששופר הוא
בחינת הארת בן ותלמיד. כי איתא
שם שהארת בן ותלמיד הם בחינת יובל
שהוא ראשי תבות "יובל בןוד למודי ה"
וכו', ענין שם. ויובל הוא בחינת קרן
השופר, בחינת במשך בקרן היובל. כי כל
עסקנו בראש השנה הוא להמשיך הדעת
הקדוש בעולם שצריכין להאיר בן
ותלמיד כדי שישאר זה הדעת בזה
העולם לצדח, דהינו לגלות אלקותו
בעולם. להודיע כי ה' הוא האלקים
ומלכותו בכל משלה, כי מלא כל הארץ
כבודו וכו'. שכל זה הוא עסקנו בראש
השנה שאנו מרבין להתפלל על זה, כמו
שאומרים: מלך על כל העולם בלז
כבבודך והנשא על כל הארץ וכו'. וידע
כל פעול כי אתה פעלתו וכו', הינו כנ"ל,
כי העקר להמשיך אלקותו בזה העולם,
כי זה עקר תענוגיו ושעשועיו יתברך
כשנתגלה כבודו וממשלתו בזה העולם
השפל דיקא וכנ"ל:

כא ועל-כן אחר חטא המרגלים
כשנתרצה ה' יתברך למשה ואמר

וְכו'. כִּי יִצְחָק הוּא הֵבֶן הָרִאשׁוֹן בְּעוֹלָם שְׂנוּלָד בְּקִדְשֵׁת יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם מְגֻלִּין אֱלֻקוֹתוֹ בְּעוֹלָם. כִּי הִתְחַלֵּת הַתְּגֻלוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּעוֹלָם הָיָה עַל-יְדֵי אֲבֵרָהּם אָבִינוּ, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל. וְכְמוֹ שֶׁכָּתוּב: ה' אֱלֹקֵי הַשָּׁמַיִם אֲשֶׁר לִקְחָנִי מִבֵּית אָבִי. וּפָרַשׁ רַש"י שָׁם: וְלֹא אָמַר וְאֶלְקֵי הָאָרֶץ, וְלִמְעַלָּה אָמַר: וְאֲשִׁיבֶנְךָ וְכו'. אָמַר לוֹ: עֲכָשׁוּ הוּא אֱלֹקֵי הַשָּׁמַיִם וְאֶלְקֵי הָאָרֶץ שֶׁהִרְגֵּלְתִּיו בְּפִי הַבְּרִיּוֹת, אֲבָל כְּשֶׁלִּקְחָנִי מִבֵּית אָבִי הָיָה אֱלֹקֵי הַשָּׁמַיִם וְלֹא אֱלֹקֵי הָאָרֶץ שֶׁלֹּא הָיוּ בְּאֵי עוֹלָם מִבְּרִין בּוֹ וְכו', אֲבָל אֲבֵרָהּם אָבִינוּ לֹא נוֹלָד עַדִּין בְּקִדְשָׁה. וְעַקֵּר הוֹלָדָה בְּקִדְשֵׁת יִשְׂרָאֵל הָיָה יִצְחָק שֶׁהוּא הָיָה הֵבֶן הָרִאשׁוֹן בְּעוֹלָם שְׂנוּלָד בְּקִדְשֵׁת יִשְׂרָאֵל וְעַל-כֵּן קוֹרִין כָּל עֲנִין לְדָתוֹ בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה. כִּי זֶה עַקֵּר כָּל עֲנִין רֹאשׁ הַשָּׁנָה לְהַמְשִׁיךְ הַדַּעַת בְּעוֹלָם הַזֶּה לְהַמְשִׁיךְ שְׂכִינָתוֹ בַּתְּחֻתּוֹנִים. שֶׁזֶּה נַעֲשֶׂה עַל-יְדֵי הַהִשְׁאָרָה דִּיקָא שְׂמִשְׁאִירִין אַחֲרָיו בֵּן וְתַלְמִיד שֶׁהֵם מְקַבְּלִים דַּעַת אָבִיהֶם הַצָּדִיק וְנִשְׁאָר דַּעַתוֹ בְּעוֹלָם וְכו"ל. וּבִשְׁבִיל זֶה הִשְׁתַּדַּל אֲבֵרָהּם מְאֹד מְאֹד לְהַעֲמִיד תּוֹלְדוֹת דְּקִדְשָׁה בְּעוֹלָם. וְעַל-כֵּן דִּיקָא בַּעַת שֶׁשָּׁלַח אֶת אֱלִיעֶזֶר לְכַקֵּשׁ אֶת הַזּוּג שֶׁל יִצְחָק בְּנוֹ הַזִּכּוּר אֲזֵי עֲנִין הַנ"ל שֶׁל יִצְחָק:

בג וְזֶה שֶׁמְכַקְשִׁין הַרְבֵּה בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה יוֹם הַכַּפּוּרִים עַל חַיִּים, כְּמוֹ

וְכו'. כִּי יִצְחָק הוּא הֵבֶן הָרִאשׁוֹן בְּעוֹלָם שְׂנוּלָד בְּקִדְשֵׁת יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם מְגֻלִּין אֱלֻקוֹתוֹ בְּעוֹלָם. כִּי הִתְחַלֵּת הַתְּגֻלוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּעוֹלָם הָיָה עַל-יְדֵי אֲבֵרָהּם אָבִינוּ, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל. וְכְמוֹ שֶׁכָּתוּב: ה' אֱלֹקֵי הַשָּׁמַיִם אֲשֶׁר לִקְחָנִי מִבֵּית אָבִי. וּפָרַשׁ רַש"י שָׁם: וְלֹא אָמַר וְאֶלְקֵי הָאָרֶץ, וְלִמְעַלָּה אָמַר: וְאֲשִׁיבֶנְךָ וְכו'. אָמַר לוֹ: עֲכָשׁוּ הוּא אֱלֹקֵי הַשָּׁמַיִם וְאֶלְקֵי הָאָרֶץ שֶׁהִרְגֵּלְתִּיו בְּפִי הַבְּרִיּוֹת, אֲבָל כְּשֶׁלִּקְחָנִי מִבֵּית אָבִי הָיָה אֱלֹקֵי הַשָּׁמַיִם וְלֹא אֱלֹקֵי הָאָרֶץ שֶׁלֹּא הָיוּ בְּאֵי עוֹלָם מִבְּרִין בּוֹ וְכו', אֲבָל אֲבֵרָהּם אָבִינוּ לֹא נוֹלָד עַדִּין בְּקִדְשָׁה. וְעַקֵּר הוֹלָדָה בְּקִדְשֵׁת יִשְׂרָאֵל הָיָה יִצְחָק שֶׁהוּא הָיָה הֵבֶן הָרִאשׁוֹן בְּעוֹלָם שְׂנוּלָד בְּקִדְשֵׁת יִשְׂרָאֵל וְעַל-כֵּן קוֹרִין כָּל עֲנִין לְדָתוֹ בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה. כִּי זֶה עַקֵּר כָּל עֲנִין רֹאשׁ הַשָּׁנָה לְהַמְשִׁיךְ הַדַּעַת בְּעוֹלָם הַזֶּה לְהַמְשִׁיךְ שְׂכִינָתוֹ בַּתְּחֻתּוֹנִים. שֶׁזֶּה נַעֲשֶׂה עַל-יְדֵי הַהִשְׁאָרָה דִּיקָא שְׂמִשְׁאִירִין אַחֲרָיו בֵּן וְתַלְמִיד שֶׁהֵם מְקַבְּלִים דַּעַת אָבִיהֶם הַצָּדִיק וְנִשְׁאָר דַּעַתוֹ בְּעוֹלָם וְכו"ל. וּבִשְׁבִיל זֶה הִשְׁתַּדַּל אֲבֵרָהּם מְאֹד מְאֹד לְהַעֲמִיד תּוֹלְדוֹת דְּקִדְשָׁה בְּעוֹלָם. וְעַל-כֵּן דִּיקָא בַּעַת שֶׁשָּׁלַח אֶת אֱלִיעֶזֶר לְכַקֵּשׁ אֶת הַזּוּג שֶׁל יִצְחָק בְּנוֹ הַזִּכּוּר אֲזֵי עֲנִין הַנ"ל שֶׁל יִצְחָק:

על אלו החיים בתחלת השנה, דהינו בראש השנה ועשרת ימי תשובה, כי אז הוא בחינת תקופות השנה שהשנה הקיפה את סביבה ומתחלת שנה חדשה לטובה. ועל-כן אז אנו משתדלין להמשיך הארת הדעת מחדש מבחינת המקיפים הנ"ל שהם בחינת תקופות השנים שהם המקיפים הגדולים ביותר מבחינת תקופות הימים. ועל-כן אז הוא בחינת שנה והתעוררות השנה על-ידי השופר כנ"ל, כי הדעת הקדוש הנ"ל נמשך בבחינת שנה והתעוררות השנה כנ"ל, ועל-כן אנו מבקשין על חיים, הינו חיים ארפים הנמשכין מהמקיפים הנ"ל. ועל-כן גם בכל יום ויום צריך האדם לחדש את דעתו בבחינת חדשים לבקרים וכו' כידוע. וזה נעשה גם-כן על-ידי שנה והתעוררות השנה כידוע בפגנות שעל-ידי שנה והתעוררות השנה נתחדשין המחין והדעת, כי בכל יום ויום מקבלין מחין ודעת חדש מבחינת המקיפים שהם בחינת תקופות הימים. אבל בראש השנה צריכין לחדש הדעת יותר ולקבל דעת חדש מבחינת המקיפים הגבוהים ביותר שהם בחינת תקופות השנים ואזי נשלם ונתחדש הדעת בתכלית השלמות, כי גם המקיפים שהם בחינת תקופות הימים

שואמרים: זכרנו לחיים, וכתב לחיים וכו'. כי עקר החיים נמשך מהארת הדעת שהוא בחינת הארת בן ותלמיד הנ"ל שעל-ידי זה זוכין למקיפים הנ"ל שהם בחינת תקופות הימים תקופות השנים שהם עקר אריכות ימים ושנים וכו', עין שם בהתורה הנ"ל. ועל אלו החיים אנו מבקשים בראש השנה ויום הכפורים שהם בחינת חיים ארפים חיים אמתיים שכל החיות של כל החיים נמשך רק משם. כי הצדיק מחיה ומקים את כל עולמות כידוע. כי נקרא צדיק ח"י עלמין. ועל-כן נקרא כל בחינת פי כל בשמים ובארץ דאחד בשמיא וארעא. שמקים כל העולמות שכלולים בשמים וארץ בדרי מעלה ודרי מטה. כי על-ידי הדעת שמאיר בהם כנ"ל הוא מחיה ומקים אותם על-ידי זה, כי החכמה תחיה, ועקר הדעת שהוא החיות המקיף הכל נמשך מהמקיפים הנ"ל שהם בחינת תקופות הימים תקופות השנים שהם עקר אריכות ימים ושנים ומשם עקר החיות ואריכות ימים ושנים ועל אלו החיים ארפים שהם חיים אמתיים אנו מבקשים בראש השנה ויום הכפורים, כי עקר בקשתנו על חיים אמתיים שהם בחינת חיים ארפים הנ"ל וכמובא בספרים. ועל-כן מתחילין לבקש

כה והכלל, כי השתי צפרים שנתעו זה מזה הם מרמזים על גלות השכינה שעל זה נאמר: בצפור גודדת מן קנה, שהיא השכינה, בן איש גודד ממקומו, שהוא קדשא בריך הוא, כמובא בתקוני זהר. כי בזמן שבית המקדש היה קים על מכונו היו שני הכרובים פנים בפנים ואחר החרבן היו בהחזרת פנים וכו'. והשכינה היא כנסת ישראל, דהינו שכינת אלקותו השוכן בתוך כל אחד מישראל שעצריכין לחברו וליחדו בקשר אמין לשרשו לה' יתברך שהוא מרומם על הכל. ובעונותינו בגלות כלנו כצאן תעינו בחינת תעיתי כשה אבד, שנתעינו מן הדרך עד שאין אנו יכולין לשוב לדרך הישר למצא את דודנו הוא ה' יתברך. ואנו מבקשין את שאהבה נפשנו ואין יכולין למצוא בבחינת: על משכבי בלילות - דהינו בגלות, בקשתי את שאהבה נפשי בקשתי ולא מצאתיו, כי כבר נתעינו כל כך עד שאין אנו שומעין את הקול ואפלו כששומעין לפעמים אין אנו מבירין את הקול. וכמו שכתוב על פסוק: תעיתי (בסיון רו) עין שם. וכן ה' יתברך, כביכול, אינו יכול לקרב את עצמו אלינו כי עונותינו מבדילים בינינו ובינו. וכמו שכתוב: כי אם עונותיכם היו מבדילים

צריכין לקבל מהמקפים הגבוהים יותר שהם בחינת תקופות השנים. ועל-כן בראש השנה הוא עבודה גדולה מאד ביותר לקבל און התחדשות הדעת מהמקפים הגבוהים בחינת תקופות השנים שמשם עקר הדעת, עקר אריכות ימים ושנים כנ"ל. על-כן מבקשין און הרבה על החיים, הינו חיים ארפים חיים אמתיים שנמשכין מהמקפים הנ"ל כנ"ל: **כד** וזה בחינת מה שמבאר בכונות שכל ענין ראש השנה ויום הכפורים הוא לנסר את המלכות שתהיה בבחינת פנים בפנים כדי שיהיה היחוד בשלמות. כי שמים וארץ, שהם בחינת דרי מעלה ודרי מטה, שהם שרשם, הם בחינת קדשא בריך הוא ושכינתה. ועל-כן על-ידי הצדיק שמקשר עליונים ותחתונים וכו' כנ"ל, על-ידי זה נעשה יחוד קדשא בריך הוא ושכינתה, שזהו כל ענין ראש השנה ויום הכפורים וכו'. כי קדשא בריך הוא נקרא שמים והשכינה נקראת ארץ, כמו שכתוב בכתבים על פסוק ה' ברחמיה יסד ארץ בונן שמים בתבונה, ובכמה מקומות. וכל זה הוא ענין המעשה של יום הרביעי, עין מה שגורשם מבקר ועוד להוסיף ולצרפו לכאן (עין בסוף הכרך להלן אות לו):

והצדיק צריך שידע לעשות כל מיני
קולות שבעולם, כי צריך
להעלות את קול צעקתו של כל אחד,
ולהפך להשליך קול ברוז לכל אחד ואחד
לפי מקומו ושעתו לכל מקום שהוא,
וצריך להשליך לו קול בזה שהוא יוכל
לשמעו ולהתעורר על ידו. וכל זה הוא
בחינת קול השופר שתוקעין בראש השנה
שהוא יום הזכרון ועקר הזכרון על-ידי
השופר, כמו שכתוב: זכרון תרועה. כי
השופר כלול מכל הקולות שבעולם
מעלא לתתא ומתתא לעלא, במרמז בזה
הקדוש, אתר דקלא נפיק מנה אקרי
שופר וכו'. וכן בזה פרשת אמר מבאר
ועל דא בעינן לזמנא שופר ולכונא ביה
דביה כלילן קליה וכו'.

וזה שאיתא ששופר הוא להזכיר את
ישראל לעוררם לתשובה בבחינת
עורו ישנים מתרדמתכם וכו', בחינת
היתקע שופר וכו'. וכן איתא ששופר הוא
בדי להזכיר אותו יתברך שירחם עלינו
כמבאר בדברי רבותינו ז"ל כמה פעמים
ששופר הוא בדי שיזכר לנו עקרת יצחק
ושיעורר רחמיו, כמו שכתוב: ויהי להון
עיטא לאתערי רחמי. ובמה? בשופר. כי
באמת שופר כלול משניהם, משני
הקולות של בחינת שני הצפדים הנ"ל:

וכו'. והצדיק צריך לקרב ולחבר קדשא
ברוך הוא ושכינתה לקרב בנסת ישראל
לה' יתברך ואי אפשר לקרבם כי אם על-
ידי השלכת קולות שצריך להשליך הקול
של ה' יתברך לנסת ישראל לכל מקום
שהם. וזה בחינת מה שמלביש את
התורה בספורי מעשיות שזהו בחינת
השלכת קול ה' יתברך לנסת ישראל, כי
כאן במקומו אין נשמע קול התורה
והברוז הגדול כלל, כי נדמה שמספר
אזיה מעשה בעלמא, אבל שם בשמגיע
למי שצריכין הוא שומע קול ברוז התורה
היטב על-ידי המעשה הזאת. נמצא,
שהוא בחינת השלכת קול ה' יתברך
שהוא קול התורה לנסת ישראל. וכן
להפך צריך להשליך קול תפלות של
בנסת ישראל לה' יתברך. וזה בחינת מה
שצדיק מלביש התפלה בספורי
מעשיות, כי מגדל הקטרוגים אי אפשר
להעלות התפלה בפשוטו והוא צריך
להלביש התפלה בספורי מעשיות, ואז
במקומו שמוציא הקול אין שומעין הקול
כלל, כי נדמה שמספר מעשה בעלמא
אבל למעלה במקומו שומע ה' יתברך
על-ידי זה קול תפלת עמו ישראל
ברחמים שהוא קול בנסת ישראל שגשלה
אליו יתברך על-ידי הצדיק כנ"ל:

הוא משליך קולו למרחקים עד שמגיע קולו לכל אחד ואחד אפלו אם הוא במקום שהוא, כי הקדוש-ברוך-הוא מסיעו על זאת שיהיה קולו נשמע למרחוק בבחינת משה ידבר והאלקים יענו בקול בנ"ל:

כי בחינת השלכת קולות נמשך משם מבין שני הכרובים שהם שני הצפירים שמשם הנבואה בבחינת מה שאמרו רבותינו ז"ל על שמואל הנביא: ושמאל שכב וכו'. ומוכא בפרוש רש"י שם והו שאמר: ירעם אל בקול נפלאות וכו', עין שם בדבריני במקום שגרשם ענין זה. וצריך לסדר הכל כסדר ואז תראה איזה רמזים במעשה הנזרה הנ"ל. והכלב שהיה מוגר עצמו בשלג אחר הצידה אפשר מרמז על ענין ועשו אחיו בא מצידו שנאמר על ענין ראש השנה, כמו שכתוב בזהר הקדוש, עין שם והבין:

בו וזה: ויהי מקץ שנתים ימים ופרעה חלם והנה עמד על היאר והנה מן היאר עלת וכו'. והנה על זה המקרא נאמרה התורה של בן ותלמיד שאנו עוסקין בה, אך בפסוק התורה לא זכינו שיבאר לנו כל הפסוק על-פי התורה כי אם התחלת הפסוק עד ופרעה חלם, כי

שהם בחינת מעלא לתתא ומתתא לעלא, להשליך קולו יתברך לכנסת ישראל להזכירם שישבו אליו מכל מקום שהם, ולהפך להשליך קול כנסת ישראל אליו יתברך לעורר רחמיו ולהזכירו זכות אבותינו שישבו אלינו. כי קול השופר הוא בחינת קול שני הצפירים הנ"ל שהם בחינת שני הכרובים שהיו על הארון שמשם יוצא קול הנבואה, כמו שכתוב: וישמע את הקול וכו' מבין שני הכרובים. וקול הנבואה הוא בחינת קול השופר בבחינת כשופר הרם קולך. וכתוב: אל חקך שפר. וזה בחינת קול השפר הולך וחוק מאוד משה ידבר והאלקים יענו בקול. ופרש רש"י: כשהיה משה מדבר היה הקדוש-ברוך-הוא מסיעו לתת בו כח להיות קולו מגביר ונשמע וכו'. כי משה הוא בחינת הצדיק הנ"ל שמשליך קולו לכל אחד מישראל לכל מקום שהוא, וה' יתברך מסיע לו על זה שיהיה נשמע קולו למרחקים לכל אחד ואחד שזהו בחינת קול השופר בחינת ויהי קול השפר הולך וחוק וכו'. וזהו הולך וחוק מאוד, מאד זה סמרא דמותא שאפלו המנחים בסמרא דמותא חס ושלום, שהוא הסמרא אחרא הוא מחוק ומחיה אותם ומעוררם ומקיצם לה' יתברך כי

דאחיד וכו'. כי כל דא צדיק שהוא יוסף הצדיק והוא יודע לכלל ולקשר עליונים ותחתונים בן ותלמיד שעל-ידי זה נמשך פרנסה ושפע גדולה. ועל-כן על ידו נתפרנסו כל העולם, כמו שכתוב: כי למחיה שלחני אלקים לפניכם וכו' לשום לכם שארית בארץ ולהחיות לכם לפליטה גדלה למען עשה כיום הזה להחיות עם רב. כי זה עקר עסק הצדיק שמאיר בבו ותלמיד כדי לשום שארית בארץ שאפלו אחר הסתלקותו לא יסתלק אורו הגדול לגמרי חס ושלוש, רק יהיה נשאר השארה מדעתו על-ידי בניו ותלמידיו כנ"ל, שזהו עקר ההשארה בחינת לשום לכם שארית בארץ וכו'. ועל-ידי זה בעצמו עקר המשכת הפרנסה שנמשכת על-ידי הארת בן ותלמיד כנ"ל והבן היטב:

ובל זאת המעשה מחלום פרעה ופתרון יוסף הנאמר בפרשת ויהי מקץ הכל היה בראש השנה, כמו שאמרו רבותינו ז"ל: בראש השנה יצא יוסף מבית האסורים, כמו שכתוב: חקעו בחדש שופר וכו'. עדות ביהוסף שמו וכו', הינו כנ"ל, כי כל ענין זה הוא בחינת ראש השנה כנ"ל:

בו וזה בחינת יום הכפורים שאז עולה

כל דבריו היו במשקל, כמבאר במקום אחר. והנה רשות יש לנו לבאר בתורה כפי אשר יורנו ה'. ויש לבאר הפסוקים האלה על-פי התורה הנ"ל. ופרעה חלם. 'חלם' בחינת שנה. שנה הנ"ל בחינת והיה רבי אליעזר יושן, כי פרעה בחינת יובל שהוא למעלה מהזמן, בחינת מקיפים הנ"ל, בחינת 'מה' שהוא בחינת שנה, בחינת עין לא ראתה וכו'. והנה עמד על היאר' זה בחינת מימי הדעת, בחינת ים החכמה הנ"ל ששם מאירין המקיפין הנ"ל, כמבאר שם ושם מקבלת המלכות הפרנסה, כמו שמבאר שם. וזהו בחינת והנה מן היאר עלת שבע פרות ושבע שבילים טובות ורעות שהם מרמזים על הפרנסה והשבע בחינת שבע שני השבע וכו'. אך בודאי בשהפרנסה נמשכת למטה בעולמות אלו שיש בהם אחיות טוב ורע מתקלקל השפע לפעמים ונתמעטת שזהו בחינת שבע שני הרעב וכו', והתקון על-ידי יוסף הצדיק שפתר החלום ונתן עצה איך שיתקנים השבע ולא חפרת הארץ ברעב. כי כל עקר התקון הנאמר בתורה הנ"ל נעשה על-ידי בחינת יוסף שהוא נקרא צדיק יסוד עולם כידוע שהוא דיקא מקשר עליונים ותחתונים בבחינת כי כל בשמים וארץ

צוֹעֲקִין לֵה' יִתְבָּרַךְ אֲזִי ה' שְׁמַע וּמִכָּל צְרוּתָם הִצִּילָם. וְכֵן אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל: יָפֵה צִעָקָה לְאָדָם בֵּין קֹדֶם גָּזַר דִּין בֵּין לְאַחַר גָּזַר דִּין. וְכֵן מִבְּאֵר בְּמִקְוֵי מוֹת אֵין מִסְפֵּר עֲצָם מַעֲלַת הַצִּעָקָה לֵה' יִתְבָּרַךְ תָּמִיד אֶפְלוּ אִם הוּא כִּמוֹ שֶׁהוּא. וּכְמִבְּאֵר בְּיוֹתֵר בְּמִזְמוֹר הוֹדוּ שְׁאוֹמְרִים בְּעֶרֶב שַׁבָּת: תַּעֲוֹ בַּמִּדְבָּר וְכו' וַיִּצְעֲקוּ וְכו'. יִשְׁבִּי חֲשֹׁךְ וְצִלְמוֹת אֲסִירִי עֲנִי וּבְרִזָּל וְכו' וַיִּצְעֲקוּ וְכו'. אֱלֹהִים מִדְּרֹךְ פֶּשַׁעַם וְכו' וַיִּצְעֲקוּ וְכו' יוֹדְדֵי הַיָּם וְכו' יַעֲלוּ שָׁמַיִם יִרְדּוּ תְּהוֹמוֹת וְכו' וַיִּצְעֲקוּ וְכו'. כִּי כָּל הַמִּזְמוֹר הַזֶּה מִדְּבַר מִכָּל הִירִידוֹת וְעִלְיוֹת הַעוֹבְרִים עַל הָרוּצִים לְהִתְקַרֵּב לֵה' יִתְבָּרַךְ כִּידוּעַ וּכְמִבְּאֵר מִזֶּה בְּדִכְרֵינוּ בְּמִקְוֵם אַחֵר. וּבְלִילֵי הַעֲצָה עַל כָּל מִינֵי בְּלִבּוֹלִים וּמִנִּיעוֹת וְהַסֹּתוֹת וְכו' עַל הַכֹּל וַיִּצְעֲקוּ אֵל ה' בְּצַר לָהֶם וּמִמִּצְקוּתֵיהֶם יִצִּילָם. כִּי בְּשֹׁאֲדָם צוֹעֵק לֵה' יִתְבָּרַךְ עַל גְּדֹל רַחוּקוֹ מִמֶּנּוּ אֲזִי הוּא מִמִּשְׁדֵּךְ עַל עֲצָמוֹ בַּחֲנִינֵת קִדְשֵׁת יוֹם הַכַּפּוּרִים שֶׁהוּא בַּחֲנִינֵת תְּשׁוּבָה שְׁאֵז הַמַּלְכוּת נִגְזַר מִקּוֹלוֹת וַיִּצְעֲקוֹת וְאֲזִי הַמַּלְכוּת לְמַעַלָּה מוֹעִיר אֲנָפִין וְכו' בִּגְלֵל הֵינּוּ שֶׁהַמַּלְכוּת, שֶׁהוּא בַּחֲנִינֵת אֱמוּנָה כְּלָלִית נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, הִיא עוֹלָה עַל-יְדֵי הַצִּעָקָה לְמַעַלָּה מוֹעִיר אֲנָפִין שֶׁהוּא בַּחֲנִינֵת

הַמַּלְכוּת לְמַעַלָּה מוֹעִיר אֲנָפִין עַד אֵמָּה עוֹלָאָה וְנִגְזַר שֵׁם מִן קוֹלוֹת וְעִלְיוֹנִים שֶׁהוּא מוֹזֵן רִחוּמִי וְעִלְיוֹן מְאֹד, שֶׁזֶּהוּ בַּחֲנִינֵת כָּל הַקּוֹלוֹת שֶׁצוֹעֲקִין בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה יוֹם הַכַּפּוּרִים, שֶׁזֶּהוּ בַּחֲנִינֵת הַחֲמִשָּׁה עֲנֻיִים, חֲמֵשׁ תַּפְלוֹת בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים, כְּמִבְּאֵר כָּל זֶה בְּכַנּוּת יוֹם הַכַּפּוּרִים, עֵינֵי שֵׁם. כִּי שְׁמַעְתִּי מִפִּי הַקְּדוֹשׁ ז"ל שִׁיחָה נִזְרָאָה מִנוֹרָאוֹת גְּדֹלַת הַבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ וְאִי אֶפְשָׁר לְבָאָרָה בְּכַתֵּב. אֵךְ אַחֵר כִּךְ בְּתוֹךְ שִׁיחָתוֹ הַקְּדוֹשָׁה מִגְּדֹלַת הַבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ נִכְנַס עַל-יְדֵי זֶה לְדַבְּרֵי הַתְּחֻזָּקוֹת לַחֲזֹק אֶת כָּל אֶחָד וְאֶחָד שֶׁנִּפְלוּ מִעֲבֻדָּתָם אֶפְלוּ אִם נִפְלוּ לְמִקְוֵם שֶׁנִּפְלוּ כָּל אֶחָד וְאֶחָד לְפִי נִפְלִיתוּ לְהִיכֵן שֶׁנִּפְלָה רַחֲמָנָא לַצֵּל, כִּי גְדֹלָתוֹ יִתְבָּרַךְ שִׁנְגָּה מְאֹד לְמַעַלָּה מִהַתּוֹרָה שֶׁשֵּׁם יָכוֹל הַכֹּל לְהַתְתַּקֵּן וְכו', כִּי תְּשׁוּבָה לְמַעַלָּה מִהַתּוֹרָה. וְשִׁאֲלַתִּי אוֹתוֹ: אֲבָל אֵיךְ זֹכִין לָזֶה? וְהַשִּׁיב: יְכוּלִין לְבֹא לָזֶה וּבְלִבָּד שְׁלֵא יִתְיַאֲשׁוּ עֲצָמָן מִן הַצִּעָקָה וּמִתַּפְלָה וּבִקְשָׁה רַק לַעֲסֹק בַּצִּעָקָה וּתַפְלָה וּתְחֻנָּה וְכו', וְלֹא יִתְיַעַע לְעוֹלָם עַד שֶׁיָּבוֹא לָזֶה לַעֲלוֹת וְכו'. כִּי עֶקֶר הַתְּשׁוּבָה הִיא צִעָקָה וּזְעָקָה לֵה' יִתְבָּרַךְ, כִּמוֹ שֶׁכָּתוּב: בְּנִי ה' בְּעוֹשֵׁי רַע וְכו' צִעֲקוּ וְה' שָׁמַע. וְאִתָּא בַּסְּפָרִים הַפְּרוּשׁ בְּפֶשְׁטוֹ שֶׁכָּאֲשֶׁר הָאֵלּוּ הָעוֹשֵׁי רַע

הבית־המקדש, כי הבית־המקדש נקרא סבת שלם, סבת דוד כידוע. כי סבה היא בחינת ענני כבוד ששם מתגלה כבוד ה' בחינת וכבוד ה' נראה בענן, שזהו בחינת קדשת הבית־המקדש ששם הם עקר הענני הכבוד, כמו שכתוב: כי בענן אראה על הכפרת. וכמו שכתוב בחגת הבית בימי שלמה: והענן מלא את בית ה'. ועל־כן באמת היה חגת הבית הראשון בימי שלמה בחג הסוכות כמו שכתוב שם במלכים. נמצא, שעל־ידי מצות סבה שאנו מקימין אחר יום הכפורים בזה אנו ממשיכין על עצמנו קדשת הבית־המקדש על כל אחד שהוא בחינת ענני כבוד, בחינת סבה כנ"ל. שזהו בחינת שעל־ידי סלח נא של יום הכפורים זוכין לחגת הבית, דהינו בחינת סבה וכנ"ל. ועקר קדשת הבית־המקדש הוא בחינת הארת בן ותלמיד להודיע לדורות כי ה' הוא האלקים כנ"ל. כי מבאר בהתורה הנ"ל שעל־ידי כלליות בן ותלמיד זוכין להארת הרצון בשעת האכילה, שזהו בחינת ואתה נותן להם את אכלם בעתו, בחינת כעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל אל, בחינת עתידין צדיקים שיהיה מחצתן לפני מלאכי השרת, דהינו מחצות המקיפין

התורה, כי היא עולה עד אמא עלאה שהוא שרש התורה ושם נתהפך הכל לטובה אם יהיה חזק לכלי להתנאש עצמו מן הצעקה לעולם יהיה איד שיהיה כנ"ל, כי שם נזנת המלכות שהוא כלליות הקדשה מקולות של צעקות לבד שהוא מזון רוחני ועליון מאד שהוא המזון שנוזנת בו ביום הכפורים שאז עליה גבה מאד מאד שאז נתתקני ונתכפרין כל החטאים. כי עקר מחילת עונות ביום הכפורים נמשך מבחינה זאת מחמת שאז עולה המלכות למעלה מועיר אנפין עד בינה ונזנת מהקולות שזהו בחינת כי יום כפורים הוא, כפורים תרין וכו', כמובן בפגונו. והבן היטב למעשה אפלו למי שאינו מבין רמז זה הסוד בפגונו, כמה יפה צעקה לאדם לעולם ולכלי להתנאש עצמו מן הצעקה כל ימי חייו אפלו אם יעבר עליו מה:

בח וזה בחינת סבה, כי מבאר בהתורה הנ"ל שכפי הסלח נא שפועלין ביום הכפורים בן זוכין לקדשת חגת בחינת חגת הבית־המקדש וכו' כנ"ל. וזה בחינת מצות סבה אחר יום הכפורים, זה מורה שכבר פעלנו בקשת סלח נא אצל ה' ותכפר ואז זוכין לבחינת קדשת הבית־המקדש. כי סבה היא בחינת חגת

שִׁישׁ בָּיִם הַחֲכָמָה בְּחִינַת זֶה הָיִם גְּדוֹל
וְרַחֲב יָדַימ לְוִיתָן זֶה וְכו'. כִּי עַל־יְדֵי מִצּוֹת
אַרְבָּעָה מִיָּנִים אָנוּ מְנַעֲנְעִין וּמְרַמְזִין לְכָל
הָעוֹלָם, כִּי ה' הוּא הָאֱלֹקִים לְמַעַלָּה
וּלְמַטָּה וּבְאַרְבַּע רוּחוֹת. וְזֶהוּ מֶה שֶׁפָּעַלְנוּ
בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה וְיוֹם הַכַּפּוּרִים בְּחִינַת מָאֵן
נִצַּח? מָאֵן דֹּאחִיד מֵאֲנִי קָרָבָא בִּידָה. כִּי
בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה הָיָה כָּל עַסְקָנוּ לְגִלּוֹת
אֱלֹקוֹתָיו וּמַלְכוּתוֹ בְּעוֹלָם כֻּנָּ"ל וְעָקֹר
שִׁימֶשֶׁד וַיִּתְּקִים יְדֵיעָה הַקְדוּשָׁה הַזֹּאת
מְדוּר לְדוֹר לְעוֹלָם שְׁוֵהוּ בְּחִינַת הָאֶרֶץ בֵּן
וְתַלְמִיד כֻּנָּ"ל. וְעַל־כֵּן מִתְחִילִין תַּחֲלַת
תַּפְּלַת רֹאשׁ הַשָּׁנָה: לְדוֹר וְדוֹר הַמְּלִיכִי
לְאֵל, כִּי זֶה הָעָקֹר שְׁנִמְלִיד מַלְכוּתוֹ
יִתְבָּרֵךְ עָלֵינוּ מְדוּר לְדוֹר לְעוֹלָם. וְכֵן
מְסִימִין סְמוּךְ לְסוֹף הַבְּרָכָה וְתַמְלִיד אִתָּהּ
ה' וְכו' בְּפֶתוּחַ יְמִלָּה ה' וְכו' לְדוֹר וְדוֹר
וְכו'. וְעַל־כֵּן בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה הוּא פְּקִידַת
עֲקֻרוֹת, כִּי אִזּוּ נִפְקְדוּ גְדוֹלֵי הַצְדִּיקָנוּת
שָׁרָה, רַחֵל, חַגָּה, כִּי עָקֹר פְּקִידַת עֲקֻרוֹת
שִׁיתְּרַבּוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּדֵי שִׁיּוּדֵיעוּ אֱלֹקוֹתָיו
יִתְבָּרֵךְ בְּעוֹלָם מְדוּר לְדוֹר, כִּי רַק זֶהוּ
עָקֹר הַמִּצְוָה שֶׁל הוֹלָדַת הַבָּנִים. וְכֵן מֶה
שֶׁכָּל הַצְדִּיקִים חוֹתְרִים כָּל כֶּךָ לְהַעֲמִיד
תּוֹלְדוֹת הַכָּל בְּשִׁבְלֵי שִׁיּוּדֵיעוּ אֱלֹקוֹתָיו
מֵאֵב לְבֵן מְדוּר לְדוֹר. וּמִחֲמַת שְׁוֵהוּ הָעֵנִין
עָקֹר נַעֲשֶׂה בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה כֻּנָּ"ל עַל־כֵּן אִזּוּ

וְכו'. וְאֵלּוּ מִחֲצוֹת הַמְּקִיפִין שְׁוֹזְכִין עַל־יְדֵי
הָאֶרֶץ בֵּן וְתַלְמִיד אֵלּוּ הַמִּחֲצוֹת הֵם
בְּחִינַת מִחֲצוֹת הַסֶּפֶה שֶׁהוּא בְּחִינַת
מְקִיפִים כְּיָדוּעַ. וְזֶה בְּחִינַת סֶפֶה שֶׁל
לְוִיתָן, בְּחִינַת לְוִיתָן זֶה יִצְרָת לְשַׁחֵק בּוֹ
הַמְּבַאֵר שֵׁם בַּתּוֹרָה הַנִּזְכָּר. וְזֶה בְּחִינַת
מִצּוֹת אֲכִילָה בְּסֶפֶה, כִּי שֵׁם הָאֲכִילָה
בְּבְחִינַת הָאֶרֶץ הָרָצוֹן הַנִּזְכָּר שְׁוֹזְכִין עַל־יְדֵי
אֲכִילָה דִּיקָא, כִּי עַל־יְדֵי קִדְשַׁת יוֹם
הַכַּפּוּרִים שְׁוֹכְנוּ לַפְּעַל בְּקִשְׁת סֶלַח נָא
וְנִמְשָׁד עָלֵינוּ קִדְשַׁת הַבֵּית־הַמִּקְדָּשׁ
שֶׁנִּכְנָס בּוֹ הַבְּהֵן הַגְּדוֹל לַפְּנִי וּלְפָנִים עַד
שְׁאֵנוּ וּזְכִין שֶׁכָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל נִכְנָס
לְבְּחִינַת קִדְשַׁת הַבֵּית־הַמִּקְדָּשׁ לְחֻנּוּבוֹ,
שְׁוֵהוּ בְּחִינַת סֶפֶה הַקְדוּשָׁה כֻּנָּ"ל. וְעָקֹר
הַקְדוּשָׁה שֶׁל הַבֵּית־הַמִּקְדָּשׁ הוּא בְּחִינַת
כְּלָלִיּוּת בֵּן וְתַלְמִיד שֶׁמִּשְׁשֵׁם בְּעִצְמוֹ הֵם
בְּחִינַת מִחֲצוֹת הַסֶּפֶה שֶׁהֵם בְּחִינַת
מִחֲצוֹת הַמְּקִיפִים הַנִּמְשָׁכִין עַל־יְדֵי הָאֶרֶץ
בֵּן וְתַלְמִיד. וְעַל־כֵּן אִזּוּ וּזְכִין לְאֵכָל בְּסֶפֶה,
כִּי וּזְכִין לְאֲכִילָה קְדוּשָׁה הַנִּזְכָּר לְזִכּוֹת עַל־
יְדֵי הָאֲכִילָה לְהֵאֲרַת הָרָצוֹן הַנִּמְשָׁד
מִהַמְּקִיפִים הַנִּזְכָּר שֶׁהֵם בְּחִינַת סֶפֶה כֻּנָּ"ל:
כמ וְזֶה בְּחִינַת מִצּוֹת אַרְבָּעָה מִיָּנִים
שֶׁעָקֹר מִצְוֹתָן לְטַלֵּן בְּיָדִים דִּיקָא, כִּי
עַל־יְדֵי זֶה אָנוּ מְמַשִּׁיכִין עָלֵינוּ קִדְשַׁת
הַיָּדִים הָעֲלִיוֹנִים שֶׁהֵם בְּחִינַת הָרַמְזִים

שופר שהוא קול חזק מאד, על-ידי זה ממשכין על ישראל הארה בדתם לכל יתיאשו עצמן מן הרחמים לעולם רק יצטקו תמיד לה' יתברך. ואנו עוסקין בקולות וצעקות בכל עשרת ימי תשובה עד שביום הכפורים זוכה כל אחד מישראל לכלליות הקולות הקדושים שהם בחינת חמשה קולות, בחינת חמש תפלות שזוכה כל אחד מישראל להתפלל ביום הכפורים. ועל-ידי שמקבלין ביום הכפורים אלו החמשה קולות על-ידי זה זוכין להמשיך על עצמן קדשת אלו הקולות לעולם, דהינו שתמיד יצטקו לה' יתברך ולא יתיאשו עצמן מן הצעקה לעולם, שעל-ידי זה יזכו בודאי להתקרב לה' יתברך מכל מקומות שהם. ואחר כך בסבות זוכין לנצח המלחמה בשלמות עד שכל אחד מישראל נזיל בידיו הארבעה מינים שהם בחינת הרמזים שיש בים החכמה שהם בחינת ידים וכל אחד ואחד מראה בידיו לכל באי עולם להאמין בה' יתברך כי הוא יתברך מושל למעלה ולמטה ובארבע רוחות. נמצא, שכל אחד מישראל עוסק בשוב העולם, דהינו להודיע לאחרים גדלתו וממשלתו יתברך שזהו בחינת הארת בן ותלמיד כנ"ל. נמצא, שבראש השנה היה התוקע

הוא פקידת עקרות כנ"ל. ובראש השנה היה התחלת התקון הנורא הזה, ומחמת שכל התחלות קשות, בפרט תקון גדול ונורא כזה שבשביל זה נברא הכל בגין דישתמודעין לה, על-כן אז אי אפשר לעסק בתקון זה כי אם על-ידי גדולי הצדיקים ראשי בני ישראל האמתיים, על-כן צריכין לנסע לצדיקים על ראש השנה כמנהג ישראל, כי התחלת התקון אי אפשר כי אם על-ידי גדולי הצדיקים, כי הם בחינת משה שעסק בזה כל ימיו להמשיך הדעת הקדוש הזה בעולם בחינת אתה הראת לדעת וכו'. אבל על-ידי שאנו זוכין לבוא אליהם בראש השנה, על-ידי זה הם ממשכין בנו קדשת הדעת הזה, עד שאנו זוכין ביום הכפורים לפעל בקשת סלח נא כי הם מודיעין לנו גדל רחמנותו יתברך בלי שעור ושהוא יתברך חפץ בצעקתנו ובקשתנו תמיד ומחזקים אותנו לצעק תמיד לה' יתברך שזהו בחינת יום הכפורים כנ"ל, ועל-ידי זה נתקרבים כל הרחוקים לה' יתברך. ועל-כן בראש השנה אז מתחילין לעסק בקולות וצעקות לה' יתברך בחינת מפעמים קראתה ה'. אבל אז עקר ההתחלה הוא על-ידי מצות שמיעת קול שופר שעל-ידי מצות קול

הישועה. כי אלו המים שואבין מים
 החכמה הנ"ל שמתגלה אז בסבות שהוא
 בחינת זה הים גדול ורחב ידים וכו'. וזהו
 שתרגם ושאבתם מים בששון: ותקבלון
 אולפן חדת. כי זה עקר עסקנו בכל
 הימים הנזכרים הללו להמשיך ולקבל
 אולפן חדת למוד חדש באפן שנוכח
 לקרב עצמנו ולקרב כל באי עולם אליו
 יתברך שזה עקר בחינת הארת בן
 ותלמיד שאנו עוסקין בו בראש השנה
 וכו'. ועתה אנו זוכין בשמחת בית
 השואבה לשאב ולקבל זה הלמוד הקדוש
 בחינת ותקבלון אולפן חדת ואז השמחה
 גדולה מאד מאד בשנתגלה למוד הנה
 שעל-ידי זה מתקרבין הכל לה' יתברך
 שזה עקר השמחה של כל השמחות
 בחינת ברכות צדיקים ישמח העם, בחינת
 ישמח ה' במעשיו הפך ויתעצב אל לבו
 הנאמר בשנרתקין חס ושלום מה'
 יתברך. אבל על-ידי הלמוד הנה בחינת
 אולפן חדת שעל-ידי זה מתקרבין הכל
 לה' יתברך על-ידי זה השמחה גדולה
 בלי שעור, כי נתגדל כבודו יתברך על-
 ידי התקרבות הרחוקים אליו יתברך כמו
 שכתוב במקום אחר, שזהו בחינת: יהי
 כבוד ה' לעולם ישמח ה' במעשיו:
 לא וזהו בחינת שמחת תורה שמשמין

אחד וכל העם שומעים, זה רמז שאז
 מתחיל הצדיק הדור להמשיך תקון
 הקולות וממנו מקבלין הכל. ובשביל זה
 צריכין לנסע אז לצדיקים, כי צריכין לקבל
 תקון הקולות ממנו דיקא, כי ההתחלה
 צריכה להיות מהצדיק דיקא כנ"ל. ואחר
 כך עוסקין בתקון זה עד שביום הכפורים
 זוכה כל אחד לשלמות כל הקולות שהם
 בחינת חמש תפלות חמשה קולות כנ"ל.
 ועל-ידי זה נתתקנין הכל עד שזוכה כל
 אחד להאיר בחבריו ולהעמיד בנים
 ותלמידים שזה עקר התקון, כמבאר
 בהתורה הנ"ל. שזהו בחינת מצות נטילת
 ארבעה מינים בידיו שהוא בחינת מה
 שכל אחד מרמז בידיו לכל באי עולם כי
 ה' הוא האלקים כנ"ל. ועל-כן מסימין
 אחר ההקפות בארבעה מינים למען דעת
 כל עמי הארץ כי ה' הוא האלקים אין
 עוד וכו"ל. נמצא, שבסבות מוסיפין
 שמגלין על-ידי הארבעה מינים שזכינו
 לתקון נפלא עד שגם אנחנו בני ישראל
 הפשוטים כל אחד ואחד יכול ללמד גם
 לאחרים, להמשיך הארת הדעת האמת
 הנ"ל גם לאחרים לבנים ותלמידים, שזהו
 בחינת מצות ארבעה מינים כנ"ל:

ל וזה בחינת שמחת בית השואבה,
 בחינת ושאבתם מים בששון ממעיני

דרי מעלה ודרי מטה שצריך לכללם יחד
שזה עקר התקון כנ"ל:

ועל-כן קורין בשמחת תורה: וימת שם
משה וכו' ויהושע בן נון מלא

רוח חכמה וכו', כי זה עקר התקון של
בחינת הארת בן ותלמיד שאפלו
בשמשותק הצדיק בחינת משה למקום
שמשותק אף-על-פי-כן עקר שלמותו
שיאיר בדרי מטה גם-כן שבשכיל זה הוא
צריך להשאיר אחריו ברכה בן ותלמיד
וכו', כמבאר כל זה בהתורה הנ"ל. שכל
זה הוא בחינת וימת שם משה ויהושע בן
נון מלא רוח חכמה וכו'. ועל-כן קורין
זאת בשמחת תורה שאז הוא גמר התקון
שהתחלנו בראש השנה כידוע בפגנות. כי
זה עקר התקון שמתחיל בראש השנה
ונגמר בשמיני עצרת ושמחת תורה
להמשיך הארת בן ותלמיד שגם לאחר
הסתלקות הצדיק בחינת משה יהיה
נשאר דעתו לדורות להודיע מדור לדור
דעתו הקדוש שהשאיר בעולם להודיעם
כי ה' הוא האלקים ולרחם עליהם
להוציאם מעונות ולקרבם כלם לה'
יתברך באמת לעולמי עד ולנצח נצחים
אמן, ואמן:

[שייך לעיל לאות כ"ט]

לב כלל הדבר, שבראש השנה

התורה ומתחילין אותה מחדש, זה בחינת
כלליות בן ותלמיד, כי סיום התורה זה
בחינת הארת התלמיד, בחינת מלא כל
הארץ כבודו, שזהו בחינת ויהושע בן נון
מלא רוח חכמה וכו'. כי השגת יהושע
הוא בחינת מלא כל הארץ כבודו, כמו
שכתוב שם בהתורה הנ"ל. וזה בחינת
לכל האתת והמופתים וכו' ולכל היד
החזקה ולכל המורא הגדול אשר עשה
משה לעיני כל ישראל. שגלה אלקותו
יתברך לעיני כל ישראל, שזהו בחינת
מלא כל הארץ כבודו, בחינת השגת
התלמיד. ואחר כך מתחילין מיד
בראשית. זה בחינת השגת הבן, בחינת
מה וכו', כי בראשית-מאמר סתום בחינת
קדם הבריאה, שזהו בחינת השגת הבן,
בחינת מה, כי קדם הבריאה אי אפשר
להשיג, רק אחר כך בשברא את העולם
נכללין שני ההשגות יחד על-ידי הצדיקים
האמתיים, שזהו בחינת בראשית ברא
אלקים את השמים ואת הארץ, כי עקר
הוא השגת הרב שהוא בחינת מה,
בחינת בראשית ומשם נמשך השגת הבן
והתלמיד שהם בחינת בריאת שמים
וארץ, שזהו בחינת כי כל בשמים ובארץ.
כי צריכין שיהיו נכללין שניהם יחד בן
ותלמיד, שזהו בחינת כלליות העולמות,

זה זכה שפרכו משה: יה וישעך מעצת המרגלים, ועל-ידי זה נצול מהם כי הם פגמו באמונה בנ"ל. ועקר הפגם שלהם היה באמונת חכמים שלא האמינו במעלת ההתקרבות לצדיקים אמתיים שזה עקר קיום ישוב העולם, כי הצדיקים אמתיים בחינת משה ממשיכין הארת דעתם הקדוש לבניהם ותלמידיהם להודיע כי ה' הוא האלקים שזהו עקר בחינת הארת בן ותלמיד, עקר ישוב העולם וכו' בנ"ל, שכל זה זוכין בשלמות על-ידי ארץ-ישראל בנ"ל. והמרגלים פגמו בכל זה בנ"ל. אבל יהושע שזכה להתקרב בשלמות למשה רבנו וזכה לקבל הארת דעתו הקדושה להאיר בנו לדורי דורות, כמו שאמרו: משה קבל תורה מסיני ומסרה ליהושע ויהושע לזקנים וכו' עד היום הזה, על-כן באמת נצול מעצת המרגלים בזכות משה רבו שפרכו בנ"ל. וככל ראה שלא פרכו משה והיה מתירא שלא יהיה נסת אחריהם חס ושלום, על-כן הלך ונשתחש על קברי אבות שזהו גם-כן ההפך מעצת המרגלים שאינם מאמינים בכח הצדיקים שיכולין להשאיר דעתן הקדוש אפלו לאחר הסתלקותן לדורי דורות בנ"ל. אבל כלב רוח אחרת היתה עמו וימלא אחרי ה' כי

אנו נוסעין לצדיקים ואז אנו מקבלין מהצדיקים לצעק תמיד לה' ותברך יהיה איד שיהיה שזהו בחינת שמיעת קול שופר שהתקע אחר וכל העולם שומעים וכו' בנ"ל. וביום הכפורים כבר זכינו לקבל ענין זה עד שביום הכפורים זוכין לחמשה קולות וכו', הינו שזוכין שכל אחד מישראל יודע בעצמו לצעק תמיד לה' ותברך וכו' בנ"ל. ובסבות מגלן שלא די שזכינו לקבל מהצדיק בראש השנה לצעק תמיד לה' ותברך, שזהו בחינת יום הכפורים בנ"ל, אף גם זכינו לקבל ללמוד גם לאחרים הארת הדעת בנ"ל לכל יתיאשו עצמן לעולם רק יצעקו תמיד לה' ותברך כי עדן ה' אתם כי מלא כל הארץ כבודו בנ"ל שזהו בחינת מצות ארבעה מינים בנ"ל:

[שניך לעיל]

לג ועל-כן כלב שהיה בהפך מהמרגלים ולא היה חפץ להיות נסת אחריהם, על-כן הלך מהם ונשתחש על קברי אבות, כמו שאמרו רבותינו ז"ל, כי המרגלים פגמו בבחינת הארת בן ותלמיד שהוא בחינת ארץ-ישראל בנ"ל באריכות. ויהושע נמלט מהם בזכות וכן משה רבו שהיה משרת אותו באמת ולא מש מתוך אהלו, על-ידי

בחנית הארת בן ותלמיד שהמשכנו
בראש השנה ויום הכפורים. שעקר הארה
זאת להודיע גדלותו ומלכותו יתברך לכל
בני האדם מדור לדור לעולם בחנית
להודיע לבני האדם וכו' וכבוד הדר
מלכותו וכו' כנ"ל. וענן במקום אחר
כתבנו גם-כן שארבעה מינים הם בחנית
הארת בן ותלמיד וכו', עין שם:

לח ועל-בן ארץ-ישראל מסגל לבנים,
וכן אברהם אבינו הבטיחו ה'
יתברך על ירשת הארץ ועל הבנים יחד.
כי עקר הבנים שצריכין להשאיר בעולם
הוא רק כדי להשאיר דעתו בעולם אחריו
לדורות כנ"ל. וזה זוכין על-ידי ארץ-
ישראל כנ"ל, על-בן הבטיחו על שניהם
יחד:

גם צריכין לבאר כל ענני הנסירה, וענני
אכילת ערב יום כפור ותענית יום
הכפורים ועוד כמה דברים על-פי הנ"ל,
אך מרבוי המניעות לא נכתב כי אם
הנ"ל וגם זה בדרכי ישועותיו הנפלאות
מאד שאי אפשר לבאר כלל:

לו רמזים מהמעשה של השבעה
בעמל'רש, מהמעשה של יום
הרביעי. התפאר שאינו מניח שום הכל
פה לתוך זה העולם ועל-בן נדמה
שצוארו עקם. אכל באמת יכול לעשות

האמין בגדל כח הצדיקים אפלו לאחר
הסתלקותם. ועל-בן הלך ונשתטח על
קברי אבות והתפלל עליהם שלא יהיה
גלבר עמהם. וכוזה הראה האמת שהוא
שלא פדעתם הרעה. כי אדרבא, הצדיקים
יש להם כח בחייהם ולאחר הסתלקותם
להוציא את האדם מעונות כי דעתיהן
הקדוש נשאר קים לעד ולעולמי עולמים.
וזה שנהגין גם עד היום לילך על קברי
צדיקים, בפרט בערב ראש השנה, כי
בראש השנה צריכין להמשיך הארת בן
ותלמיד כנ"ל. על-בן משתטחין מקדם על
קברי הצדיקים כדי להמשיך מהם הארת
דעתם הקדוש כדי לזכות להציל מעונות
לידע כי ה' הוא האלקים שזהו עקר
בחנית ראש השנה ויום הכפורים וכו'
כנ"ל:

לד הדור האתרוג בחנית פרי עין הדר,
זה בחנית כבוד הדר מלכותו,
בחנית להודיע לבני האדם גבורתיו
וכבוד הדר מלכותו, בחנית הדר כבוד
הודך ודברי נפלאותך אשיחה. כי על
האתרוג ומינוי אומרים ההלל שכולל כל
נפלאות ה', הינו כנ"ל, כי על-ידי
הארבעה מינים שמנענעין בהם בידם
ואומרים עליהם את ההלל בזה מודיעים
לכל באי עולם כבוד הדר מלכותו, שזהו

הבליים וכו', עינ בתקוניים. והעקר למעשה שלא יכניס שום הכל לתוך זה העולם רק יפרש מהבלי העולם הזה לגמרי רק כל הבלי ויהיה הכל תורה ותפלה מקשרים לעולם הבא כנ"ל:

וזה צריכים בראש השנה שהוא יום ראשון לעשרת ימי תשובה, כי זה עקר התשובה להניח הבלי עולם הזה ולקשר כל הבליים לעולם הבא שהוא בחינת שופר כנ"ל. ועל ידי מצות תקיעת שופר אנו ממשיכין על עצמנו כח מצדיקי אמת שזכו לזה ובכחם נזכה אנחנו גם כן לזה. וזה הצדיק שזכה לזה הוא מתפאר שיכול להשליך קולות. וענין השלכת קולות האיר ה' עיני ומצאתי שנמצא במקרא בענין נבואה, בענין נבואת שמואל עין בפרוש רש"י שם על פסוק ויקרא ה' (שמואל א ג) והו שאמר הכתוב (איוב לו, ה): ירעם אל בקולו נפלאות עלי היה כהן שומר מבפנים ושמואל היה לו ושובב מבחוץ וקפץ הקול דרך עלי לשמואל. והו בחינת השלכת קולות ממעלה למטה. וזה הצדיק הנ"ל שהיה לו צואר עקם וזה לזה ממטה למעלה שהיה יודע להשליך קולות לחבר השני צפרים. כי באמת הנבואה נמשכת מבחינת שני הצפרים הנ"ל שהם מרמזים בשרשם על

כל מיני קולות שבעולם וכו' ויש לו הספמה וכו'. וספר מעשה משתי המדינות שרחקים זה מזה אלה פרסאות וכלילה אינם יכולים לישן וכו'. והוא יודע מהיכן נמשך זאת. כי יש שני צפרים שהם זוג אחד בעולם ונאבדה הנקבה. והוא הולך ומחפש אותה והיא מחפשת אותו וכו' וכו'. והוא התפאר שיכול הוא לתקן זאת, כי הוא יכול לעשות ולכונן כל הקולות שבעולם, גם יכול להשליך קולות וכו', אף מי יאמין זאת וכו'.

וענין מעשה זו יש לרמזה שהיא בחינת ראש השנה, בחינת קולות והבליים של השופר הקדוש. כי השופר הוא בחינת עלמא דאתי, כמובא בפגות, שהיא בחינת בינה, שהיא עלמא דאתי, בחינת והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול. כי צריכין לעקם צוארו מהבליים דהאי עלמא שפלה ולהמשיך כל ההבליים לתוך השופר שהוא בחינת עולם הבא שלא יניח אפלו שום הכל פה לתוך זה העולם. רק כל הכל והכל וכל נשימה ונשימה שיוצא מפיו הכל יהיה נכנס לתוך השופר שהוא בחינת עלמא דאתי. שכל הבלי ונשימותיו יהיה רק אל התכלית מקשרים וכלולים בעולם הבא. וזה בחינת הבליים של קהלת, בחינת הכל

בבחינת כשופר הרם קולך הנאמר בישעיה הנביא. וכן מתן תורה שאז היה עקר התגלות הנבואה היה בקול שופר, כמו שכתוב: וקל שפר חזק מאוד משה ידבר והאלקים יענו בקול. ועל-כן על-ידי קול שופר ממשיכין קול נבואה שהוא בחינת קול המחבר שני הצפרים שמשם שרש הנבואה, ועל-ידי זה זוכין לחבר וליחד שני הצפרים הנ"ל שהם בחינת יחוד קדשא בריך הוא ושכינתה. שזה עקר סוד פנוות השופר לנפר המלכות וליחודה עם זעיר אנפין כידוע שהם בחינת שרש הצפרים הנ"ל כידוע וכנ"ל. ועל-כן שופר מקבץ נדחים מהגלות, כמו שכתוב: והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול ובאו האבדים וכו' והנדחים וכו'. כי עקר קבוצ גליות ועקר האלה הכל תלוי בחבור שני הצפרים הנ"ל שעליהם נאמר כצפור נודדת מן קנה וכו', כידוע ועל-ידי שופר נתמקן זאת שזה עקר הגאולה בחינת קבוצ גליות:

יחוד קדשא בריך הוא ושכינתה אשר בגלות הם נחעים זה מזה כידוע, בבחינת כצפור נודדת מן קנה בן איש נודד ממקומו, שזה סוד קן צפור וכמבאר בתקונים בכמה מקומות לאין מספר. כי אלו השני צפרים הם בחינת שני הכרובים שהיו סוככים בכנפיהם על הארון אשר משם נמשך הרוח נבואה להנביאים, כמו שכתוב: וישמע את הקול מבין שני הכרובים וכו'. אשר בזמן שישראל עושין רצונו של מקום הם פנים אל פנים ולהפך, להפך. וכמו שכתוב בזה חדש: ומהאי יומא לא אשתאר רק חד וכו'. ועל-כן זה הצדיק שידוע להשליך קולות בודאי זכה להקול הנמשך משני הצפרים שמשם עקר שרש כל הקולות, ומשם עקר בחינת השלכת קולות, בחינת ירעם אל בקולו נפלאות חסד וגבורה הנ"ל. על-כן מאחר שזכה לזה הקול של שני הצפרים על-כן הוא יכול לחברם. וזה בחינת שופר כנ"ל, כי שופר הוא בחינת רוח נבואה הנמשך מהצפרים הנ"ל

הלכות נותן טעם לפגם הלכה ב

יאווש בעולם. ואפלו בשאול תחתיות יכולין להחיות עצמו ולהתקרב לה' יתברך וכו' בעצמו ראוי לאדם להחיות

ענין נותן טעם לפגם שהתירה תורה כי איתא בדברי רבנו ז"ל בלקוטי תנינא (סימן סח), שאין שום

משתנה לכמה מעמים, כי המן היה בחינת קדשה גבה מאד, כי המן הוא בחינת דעת עליון בחינת משה, כמובא. ומחמת עצם קדשתו, על בן היה מעמו טוב ביותר והיה כלול מכל המעמים שבְעוֹלָם. ועל בן אמרו רבותינו ז"ל: תבשיל של שבת ריחו נודף, ומעם המאכלים של שבת הוא טוב הרבה יותר מהמאכלים של חל, מחמת גדל קדשת שבת, כי אז המאכלים נמשכין מקדשה גבה מאד, כי מאכל של שבת הוא בחינת מן כידוע. ועל בן תבשיל של שבת ריחו נודף ומעמו טוב ביותר, כמו שאמרו רבותינו ז"ל: תכלין אחד יש לנו ושבת שמה וכו', כי עקר מעם הטוב שבמאכל של שבת הוא מקדשת שבת קדש כנ"ל:

אבל במאכלי אסור אין בהם מצד עצמם שום מעם כלל, מאחר שאין בהם טוב כנ"ל. ואפלו הטעם שיש בהם הוא רק מבחינת מעט הטוב שנפל לשם, כי אפלו במאכלי אסור יש בחינת ניצוצות הקדושים, רק שהם שם בגלות גדול ומר מאד בצפרים האחוזות בפה, כי הם אסורים שם בגלות גדול ואי אפשר להם לצאת משם עד לעתיד שינקים: "בלע המות לנצח וכו' ואת רוח הממאה אעביר מן הארץ", אבל עכשו הם

את עצמו במה שרואה בעצמו על כל פנים שהוא רחוק מה' ותברך, כי היה יכול להיות שיהיה חס ושלום רחוק מאד מה' ותברך ולא ידע כלל שנתרחק. ומאחר שעל כל פנים הוא יודע האמת שהוא רחוק מאד מאד, אף על פי שבאמת הוא כך, אף על פי בן מאחר שיודע על כל פנים האמת, בזה בעצמו ראוי לו להחיות את עצמו ויכול לשוב אל ה' ותברך וכו'. וכל זה שיד למאמר ויהי מקץ כי מרחמם ינהגם וכו' (שם סימן ז), עין שם מה שכתוב שם, שהצדיק מחיה דרי מעלה וכו' ודרי מטה, כי יש דרי מטה וכו' והצדיק מחיה אותם בבחינת מלא כל הארץ כבודו, בחינת הקיצו ורננו שכני עפר וכו', עין שם:

וזו בחינת נותן מעם לפגם שהתירה התורה, כי אפלו אסור גמור כשנתקלקל עד שאין בו שום מעם והוא פגום לגמרי אינו יכול לאסר, כי נחשב כעפרא בעלמא, כי באמת בהאסור, שהוא הקלפה, אין בו שום מעם כלל בבחינת אם יש מעם בריר חלמות, כי עקר הטעם נמשך מבחינת הטוב בבחינת מעמו וראו כי טוב ה', ועל בן כל מה שהדבר קרוב יותר אל הקדשה יש בו מעם טוב ביותר. ועל בן היה המן

כנ"ל. ועל כן מאחר שנסתלק הטעם הטוב מן האסור ונעשה עפרא בעלמא, חזר להתר, כי זה הוא עקר הכניעת הקלפה שהוא האסור כשהטוב נסתלק ממנו. ואז אין לו ממה לינק, כי עקר התגברותו חס ושלום בשיש לו איזה יניקה מן הקדשה חס ושלום, כידוע, אבל כשנסתלק הקדשה ממנו אזי נכנע הקלפה, שהוא האסור, ונתבטל, כי זה הוא מפלתו והכניעתו כידוע. ועל כן שוב אין לו כח להזיק לנו אפלו כשנאכל אותו האסור הפגום, כי אין לו שום כח עוד, מאחר שכבר נסתלק ונטל ממנו יניקתו וחיותו כנ"ל, כי נעשה עפרא בעלמא וחזר לבחינתו האמתית, כי בחינת אסור בעצם אין בו שום טעם, רק הוא עפרא בעלמא, ומאחר שנעשה עפר ונתגלה התרחקותו מן הקדשה באמת, על ידי זה יוכל האסור לחזר להתר, כי מפל המקומות יכולין לחזר לה' ותברך על ידי האמת, דהינו כשיודעין האמת לאמתו וכל אחד מביר את מקומו, כי עקר הפגם הוא על ידי השקר שהוא בחינת היכלי התמורות, שזה בחינת תחת שלוש רגזו ארץ תחת עבר כי ימלך וישפח כי תירש גברתה, וזה בחינת עושה מעשה ומרי ומבקש שרר בפניחם, אבל כשמביר את

אסורים שם בגלות גדול ואין לנו כח לבררם עכשו, ועל כן הם אסורים לנו. ועל שם זה נקרא אסור, מחמת שהניצוצות הקדושים הם אסורים שם במאסר גדול באסירי עני וברזל. ועקר אחיות הקלפות בדברים האסורים הוא רק מחמת זה מחמת שיש שם ניצוצות הקדושים, כי הם נאחזין תמיד במקום שיש שם איזה קדשה (כמבאר כל זה בבתיים בכמה מקומות). ועל כן כשהאסור נפגם והטעם יוצא ממנו ונעשה עפרא בעלמא, אזי חזר להתר, כי מאחר שאין בו שום טעם והטוב שהיה בו בגלות, שהיה הרע נאחז בו, נסתלק בו ונעשה עפרא בעלמא, על כן חזר להתר, כי אין להם אחיזה, רק כל זמן שהיה שם איזה מעט טוב, דהינו איזה ניצוץ הקדוש, שממשם בא הטעם כנ"ל שזה בחינת היכלי התמורות, שממשם אחיותם, כידוע, דהינו שנהלף טוב ברע, דהינו שהרע הגמור שהוא פסלת ומנפת גמור, שאין בו שום טעם כלל, כי הוא רע ומר לגמרי, ומשך לעצמו טעם טוב מבחינת ניצוצות פגומים שנפלו לשם בגלות, עד שנהלף ונדמה באלו יש איזה טעם חס ושלום בדבר האסור שהוא הקלפה, אשר באמת אין לה בעצמה שום טעם כלל

רק 'עפר תאכל' וכו'. ודרשו רבותינו ז"ל, שכל המינין נמנעין לה טעם עפר, כי אי אפשר לה לינק משום טעם טוב שבעולם, רק כל המינין נמנעין לה טעם עפר, ועל ידי זה אינה יכולה לינק ולהתאחו בשום טוב כלל. וזה הוא עקר הכנעתה ומפלתה כנ"ל. ועל כן כשהאסור נתקלקל ונתהפך כעפרא בעלמא שוב אין להם אחיזה בו, כי הם משתוקקים רק במקום שיש שם איזה טוב כנ"ל. ועל כן על ידי זה האסור חוזר להתר. וזה בחינת הקיצו ורגנו שכני עפר, 'שכני עפר' דיקא, כמו שדרשו רבותינו ז"ל מי שנעשה שכן לעפר, כי על ידי שרואה שפלותו באמת ומשים עצמו כעפר בחינת ונפשי כעפר לכל תהיה, על ידי זה יכול לשוב לה' ותברך כנ"ל:

מקומו ויודע גדל רחוקו מה' ותברך, אף על פי שבאמת הוא כך, על ידי זה יוכל לחזור לה' ותברך כנ"ל. ועל כן אפלו האסור בשחזור לעפר, דהינו נותן טעם לפגם, שהוא כעפרא בעלמא, אזי יכול לחזור להתר בנוכח לעיל:

ועל כן אחר חטא אדם הראשון נתקלל הנחש: "ועפר תאכל כל ימי חייד", כי זה הכנעת וזמית הנחש שלא תוכל להתאחו יותר בעולם חס ושלום, כי הנחש רצה שאכל האדם מעין הדעת טוב ורע כדי שיהיה לו יניקה חס ושלום מן הטוב שבעין הדעת, כי זה עקר תאות ותשוקת הסמרא אחרא להתאחו בהטוב חס ושלום, והיה ענשה מהפך אל הפך, כי זה לא נתן לה ושללה נטל ממנה, כי נתקללה שלא יהיה לה יניקה משום טוב

הלכות דגים הלכה ב

אותן שאין להם לבוש קשקשת וסנפיר. כי דגים הם בבחינת עינא פקיהא, עינא חד דרחמי, שהוא בחינת הארת הרצון שמאיר בים החכמה, ועל כן הם גדלים במים, הינו בחינת ים החכמה כנ"ל, אבל מחמת שאף על פי כן נתפשט זה החיות בזה העולם הגשמי, על כן הם צריכין לבוש קשקשת וסנפיר, כי כשאין עליהם

על פי התורה 'כי מרחמם ינהגם' (בלקוטי תנינא סימן ו), המובא לעיל

בהלכות סימני בהמה וכו' (הלכה ב):

א סנפיר ומשקשת הם סימני דגים, כי דגים גדולין במים שהוא בחינת ים החכמה, ואין בהם אחיות הסמרא אחרא, ועל כן אסיפתן מטהרתן (חלו כו: ואין צריכין תקון, אבל יש מינים טמאים והם

בחנית איה אין יכולים לקבל כי אם דרי מעלה וגם הם צריכים להפליא בבחינת דרי מטה בחנית מלא כל הארץ כבודו, אבל דרי מטה כשמוקבלים בחנית אין לבד, אזי נעשה אצלם חס ושלום, בפירה לגמרי חס ושלום.

ועל בן דגים שחיותן מבחינת עינא פקחא, בחנית רצון, בחנית מקיפים, בחנית אין, הם צריכים להתלבש בלבוש קשקשת, כמו שכתוב (שמואל א י): ושריון קשקשים הוא לבוש. ולבוש זה בחנית יראה, כי יראה הוא מלכות שהוא בחנית כבוד בחנית לבושין, הינו שלבוש הקשקשים זה סימן שיש בהם חיות מבחינת יראה גם בן שהיא בחנית לבוש כנ"ל. וזהו בחנית ספיר, כמו שאמרו (תנחומא כי תשא כט. שיר השירים רבה פה): הלוחות של סנפירינן הוי, הינו מין אבן. זה גם בן רמז על בחנית מלכות שנקראת 'אבן ספיר' שהוא בחנית יראה. ואז כשיש בהדגים בחנית סימנים הנ"ל המרמזים על בחנית יראה מלכות, אז הם מינים טהורים ויכולים לאכלם, אבל כשאין עליהם לבושים הנ"ל אזי הם טמאים לגמרי, כי בחנית אין לבד כשמוקבלין ממנה לבד חיות בזה העולם הגשמי,

לבוש קשקשת, אזי הם מינים טמאים לגמרי, כי הארת הרצון הנ"ל שמשם מקבלין הדגים חיות, זה בחנית 'מה', בחנית אין, בחנית מקיפים (כמבאר שם). ודרי מעלה שמאיר בהם זאת הבחינה בחנית אין, בחנית מה כנ"ל, הם צריכין להפליא בבחינת דרי מטה גם בן, הינו בחנית מלא כל הארץ כבודו כדי שיהיה להם יראה, כי על ידי בחנית אין לבד, לא יהיה להם יראה כלל, על בן צריכין גם דרי מעלה לבחינת מלא כל הארץ כבודו, כדי שיהיה להם יראה (כמבאר שם במאמר הנ"ל):

ב ועל בן דגים שחיותן הוא מבחינת ההארה של דרי מעלה, הינו בחנית מה, בחנית אין, כשאין בהם כלליות דרי מטה, בחנית מלא כל הארץ כבודו, שעל ידי זה נמשך יראה, אזי מחמת שהם בזה העולם הגשמי הם נפגמים לגמרי בבחינת מינים טמאים לגמרי.

כי איתא בדברי רבנו גרן יאיר (פלקוטי תנינא סימן יב), שספרא דטמאה יונקת מבחינת אין, מחמת שבחינה זו נעלמת ונסתרת מאד, על בן הם מקבלים משם חיות ומסתירים ומעלימים לגמרי אלקותו יתברך. נמצא, שעקר הטמאה והכפירה יניקתה מבחינת אין, כי עקר

הארץ כבודו, ואז הם טהורים ויכולים לאכלם, כי אכילתנו צריכה להיות מסמטא דקדושה, פי שיהיה נמשך יראה עלינו, על ידי אכילתנו (כמבאר בדברי רבנו גרז' איר עין שם):

בפרט מין חי, אזי נעשה מזה בחינת סמטא דממאה לגמרי, בחינת כפירות, כי הם מקבלין משם חיות כנ"ל. ועל כן צריכין שיהיה על הדגים לבוש קשקשת וסנפיר, והלבוש הוא בחינת יראה מלכות, שזה נמשך מבחינת מלא כל

הלכות תולעים הלכה ב

כל הארץ כבודו וכו' כנ"ל. ועל כן אלו המינים שפבר התחיל להאיר בהם בחינה זו הם מינים טהורים, אבל אלו המינים שלא האיר בהם הארה זו והם בחינת שוכני עפר ממש ולא הגיע עליהם ההארה של הצדיק שהוא בחינת הקיצו ורגנו שוכני עפר, הם בחינת מינים טמאים. כי אכילתנו צריכה להיות מבחינת הארת בן ותלמיד' שהוא בחינת הארה הנ"ל שמושם מקבלת המלכות פרנסה (ועין כל זה למעלה):

ב וזהו בחינת אסור אכילת שקצים ורמשים, שהם אסורים משום שרץ השורץ על הארץ. 'השורץ על הארץ' דיקא, כי זהו עקר אסורם. כי אלו השרצים השורצים על הארץ הם בחינת זהמת הנפש ממש, ועל כן הם שורצים על הארץ, בבחינת (ישעיה סה): ונחש עפר לחמו, כי הארמה נתקללה בזה

פרי שהתלע במחבר אסור משום 'שרץ השורץ על הארץ' (ויקרא יא), מאחר שמחבר עדן לקרקע. אבל התלע בתלוש מתר כל זמן שלא פרש, אבל אם פרש אסור משום שרץ השורץ וכו' (יורה דעה סימן פד): [על פי התורה 'כי מרחמם ינהגם' בלקוטי תניינא סימן ז']

א על פי המבאר למעלה בדרי סימני בהמה וחייה טהורה (הלכה ב), שמינים טהורים ומינים טמאים הם תלויים, אם פבר התחיל להאיר באותו המין, בחינת הארת הצדיק שהוא בחינת התקון של העולמות, שהוא מחיה ומאיר בדרי מעלה ודרי מטה. והארה של דרי מטה הוא בחינת 'מלא כל הארץ כבודו', בחינת (ישעיה כו): הקיצו ורגנו שוכני עפר, הינו שהוא מעורר ומחיה הניצוצות שירדו למטה ונתלבשו בחיות ובהמות ושאר מינים לכל יתאשו עצמן, כי מלא

נקראים: שוכני עפר, שוכני 'עפר' דיקא, מאחר שיש בהם אחיות הנחש בחינת ונחש עפר לחמו כנ"ל. ועל כן הצדיק מחיה אותם ומעורר אותם בבחינת הקיצו ורננו שוכני עפר, שוכני 'עפר' דיקא; הינו שהוא מעורר אותם ומקיצם ומוציא אותן מן העפר, מזהמת הנחש, כי הוא מגלה להם כי 'מלא כל הארץ כבודו', ואפלו בארציות ובעפר, אף על פי ששם אחיות הסטרא אחרא, אף על פי כן גם שם יכולין למצא את ה' ותברך, כי מלא כל הארץ כבודו, ומלכותו בכל משלה.

ועל כן אלו המינים שיש בהם סימני טהרה שהם סימנים שהתחיל להאיר בהם הארה זו, הם טהורים, וכמבאר לעיל עין שם. כי 'הכל היה מן העפר' (קהלת ג), ועל כן כלם צריכין תקון זה, בחינת הקיצו ורננו שוכני עפר, אבל אלו השקצים ורמשים שהם שרץ השורץ על הארץ, שהם בחינת זהמת הנחש ממש שנתקלל: על גחנך תלך, ועקר גדולם בעפר בבחינת ונחש עפר לחמו, והם בחינת שוכני עפר ממש שלא הגיע עליהם שום תקון, כי הם בחינת רע גמור, תקף הזדמה כנ"ל, על כן אסורים באכילה וכנ"ל. אבל תולעים שנתהוו

מחטא אדם הראשון שהיה על ידי זדמת הנחש, שתוציאה מינים אלו, כמו שפרש רש"י בפסוק (בראשית ג): 'אוריה האדמה בעבורך' - תעלה לך דברים ארוכים. ועל כן האסור של תולעים הוא דקא כשהוא שורץ על הארץ, או אם פרש שזה נקרא גם כן שורץ על הארץ, כי שם עקר זדמת הנחש, בבחינת ונחש עפר לחמו כנ"ל. ומאחר שהם בחינת עקר זדמת הנחש, על כן אין מגיע עליהם שום תקון של בחינה הנ"ל, כי הרע הגמור אינו נתתקן, ונשאר למטה. על כן הם אסורים באכילה, כי אי אפשר לנו לתקן, רק אנו צריכין לפרש ממנו מכל וכל, מאחר שהוא רע גמור, שאין מגיע הארת הצדיק, שהוא בחינת התקון כנ"ל:

ג. כי באמת עקר הארת הצדיק שהוא מעורר ומחיה דרי מטה, דהינו הניצוצות שנפלו למטה כנ"ל. העקר הוא לתקנם ולהעלותם מבחינת עפר, ששם עקר נשיכת הנחש בבחינת ונחש עפר לחמו כנ"ל. ועל כן הצדיק מאיר עליהם ומעוררם בבחינת הקיצו ורננו שוכני עפר, 'שוכני עפר' דיקא. הינו שאלו הניצוצות שנפלו וירדו למטה עד העפר, הינו שנפלו למדור הקלפות ונאחו בהם זדמת הנחש חס ושלום, ועל כן הם

שהם בחינת מקיפים, כי על ידי המקיפים באה בחינה זו גם כן (כמבאר שם במאמר הנ"ל, עין שם).

ד וזהו בחינת גשמים היוֹרְדִים משמים לארץ, ומקבים על הארץ, ומציאים צמחים שהם בחינת ניצוצות שהיו מנחים בארץ, כי הגשמים הם בחינת מימי הדעת, המאירים בהניצוצות המנחים בארץ, ומכה עליהם ומעוררם ומקיצים בבחינת הקיצו ורננו שוכני עפר. וזה שכתוב (הישע ב): וְהָיָה בַיּוֹם הַהוּא אֲעִנָּה אֶת הַשָּׁמַיִם וְהֵם יַעֲנוּ אֶת הָאָרֶץ וְכו', שפרשו שם על הגשמים, כמו שפרש רש"י שם. וזהו: 'והם יענו' דיקא, כי הם עונים וקוראים בקול גדול על הארץ שתוציאה את הצמחים. הינו, כי הגשמים הם עונים בקול רם על הארץ 'הקיצו ורננו שוכני עפר', דהינו שיקיצו ויצמחו הניצוצות המנחים בעפר הארץ. ועל ידי זה הוא הגדול והצמיחה של כל הצמחים והפרות; כי הם מתחילים לצמח ולעלות מן הארץ על ידי שהאיר עליהם השפעת הצדיק, שהוא בחינת הקיצו ורננו שוכני עפר, שזה בחינת גשמים כנ"ל.

כִּי הגשמים הם בחינת תחית המתים כמובא בדברי רבותינו ז"ל (ברכות לג. תענית ו), ועל כן נקבעו בברכת מ'חיה

בפרות בתלוש, ואינם שורצים על הארץ כלל, הם מתרים באכילה כל זמן שלא פָּרְשׁוּ. כי מאחר שהם נתהוו בתוך הפרי ולא על הארץ כלל, כבר יש בהם בחינת הארת התקון של הצדיק, שהוא בחינת הקיצו ורננו שוכני עפר.

כִּי באמת כל הצמחים וכל הפרות עקר גדולם וצמיחתם הוא על ידי בחינת התקון הנ"ל, דהינו בחינת הקיצו ורננו שוכני עפר, כי זהו בחינת כח הגדול וכח הצומח. כי עקר כח הגדול הוא על ידי הגשמים, והגשמים הם בחינת השפעת הצדיק, בחינת גשמי ברכה ונדבה, שהם בחינת השפעת הצדיק, בחינת מימי הדעת שיורד מן השמים, כמו שכתוב (ישעיה נה): כֹּאשֶׁר יֵרֵד הַגֶּשֶׁם מִן הַשָּׁמַיִם, 'שמים' הוא בחינת מקיפים, בחינת גלגלים. הינו, כֹּאשֶׁר ה' יתברך מרחם על הארץ, הינו שהוא מרחם על הניצוצות השוכנים בארץ, המנחים למטה בעפר ממש, אזי הוא משפיע עליהם גשמי ברכה, שהם השפעת הצדיק, בחינת השפעת מימי הדעת, והם יורדים משמים לארץ, הינו שמאיר עליהם הארת התקון הנ"ל, שהוא בחינת הקיצו ורננו שוכני עפר, אשר זאת הבחינה באה מבחינת שמים,

ממש, כי ירדת גשמים הם הארת המקיפים אשר על ידם מאיר הצדיק בדרי מטה בחינת הקיצו ורגנו שוכני עפר, שזהו בחינת גשמים כנ"ל. וזהו מעין עולם הבא כי עקר העולם הבא הוא בחינת הארת המקיפים, בחינת (במדבר כג): כעת יאמר ליעקב ולישראל 'מה' פעל אל, שהוא בחינת מקיפים, בחינת 'מה'. וזהו: ונתתי מטר ארצכם בעתו, ונתתי גשמיכם בעתם, 'בעתו' דיקא, בחינת: 'בעת' יאמר ליעקב ולישראל מה וכו', בחינת מקיפים שמשם באין גשמים, שזהו עקר ההבטחה שיהיו גשמי ברכה שהם בחינת הארת המקיפים הנ"ל, וכמו שפרש רבנו בפסוק: ואתה נותן להם את אכלם 'בעתו', עין שם. כי האכילה באה על ידי הגשמים, והכל נמשך על ידי בחינת 'בעתו', בחינת 'בעת' הנ"ל, בחינת מקיפים, אשר על ידי בחינת המקיפים נמשך הארת הצדיק לדרי מעלה ודרי מטה, כי גם הארת דרי מטה בחינת הקיצו ורגנו שוכני עפר, נמשך גם כן על ידי המקיפים דיקא, כי על ידי שזוכה הצדיק למקיפים, יש בו כח לעזור ולתקן דרי מטה בבחינת 'הקיצו' וכו', וכמוכנן שם במאמר הנ"ל, למען שם:

המתים', כי הם בחינת תחית המתים ממש, כי הם מחיין הניצוצות שנפלו למטה, שהם בחינת מתים ממש כמוכא. ועל כן אמרו רבותינו ו"ל (תענית ח:): גדול יום הגשמים כיום קבוצ גליות וכו', כי קבוצ גליות הוא בחינת קבוצ הניצוצות הנדחין והנפולין, בחינת (תהלים קמז): נדחי ישראל יכנס, וזהו בחינת גשמים, כי על ידי גשמים הם גם כן קבוצ ועליות הניצוצות, בבחינת הקיצו ורגנו שוכני עפר.

ועל כן עקר הפרנסה והאכילה הוא על ידי גשמים, כי עקר הפרנסה באה על ידי הארת בן ותלמיד (כמוכא שם במאמר הנ"ל), ומשם באין גשמים כנ"ל, בחינת 'כאשר ירד הגשם מן השמים' בחינת מקיפים, שמשם הארת בן ותלמיד (כמוכא שם), ועל כן על ידי הגשמים באה הפרנסה כנ"ל.

ובזה מתרין מה שקשה לכל המפרשים, מפני מה תלתה התורה קבלת שכר של המצוות בירידת גשמים, כמו שכתוב (ויקרא כו): אם בחקתי תלכו וכו' ונתתי גשמיכם בעתם, וכן (דברים יא): והיה אם שמע תשמעו וכו' ונתתי מטר ארצכם בעתו וכו'. אבל באמת ירדת גשמים הם מרמזים על שכר עולם הבא

'שָׂרֵץ הַשּׁוֹרֵץ עַל הָאָרֶץ'. כי הוא יונק מן האָרֶץ, שֵׁשׁ שְׂרָשׁ אַחִיזוֹת הַשְּׂרָצִים, שֶׁהֵם זְהֵמַת הַנְּחֹשׁ כַּנ"ל, וְעַל כֵּן אֲסוּרִים כַּנ"ל. אֲבָל בְּשֶׁכֶּבֶד נִתְּלַשׁ הַפְּרִי, וּנְפֹסֵק מִן הָאָרֶץ לְגַמְרִי, אֲזִי הַתּוֹלְעִים שׁוֹרְצִים רַק מִגּוֹף הַפְּרִי לְבָדֵה, וְעַל כֵּן מִתְּרִים בְּאֲכִילָה, כִּי גּוֹף הַפְּרִי טָהוֹר, כִּי הַתְּהוּוֹת הַפְּרִי הוּא מִבְּחִינַת הַתְּקוּן, מִבְּחִינַת הַקִּיצוֹ וְרִנְנוֹ וְכו', שְׁזֵה בְּחִינַת יְרִידַת גְּשָׁמִים כַּנ"ל.

וְכֵן תּוֹלְעִים הַנִּתְהוּוֹת בְּבַעֲלֵי חַיִּים לְאַחַר שְׁחִיטָה מִתְּרִים גַּם כֵּן (יִירֵה דַעַה סִּימָן פד, טו), כִּי הַבַּעַל חֵי כְּבֹד נִתְתַּקֵּן עַל יְדֵי הַשְּׁחִיטָה, וְהַשְּׁחִיטָה הִיא גַּם כֵּן הָאֵרֶת הַתְּקוּן הַנ"ל (וּכְמִבְּאֵר הַבְּלָבוֹת שְׁחִיטָה [וְאִיכָר מִן חַיִּי הַלְכָה ב'], עֵין שֵׁם); וְעַל כֵּן גַּם הַתּוֹלְעִים הַנִּתְהוּוֹת בְּבִשְׂרָא לְאַחַר שְׁחִיטָה מִתְּרִים גַּם כֵּן, אֲבָל כְּשֶׁנִּתְהוּוּ בְּבִשְׂרָא קֹדֶם שְׁחִיטָה אֲסוּרִים, כִּי הַבַּעַל חֵי אֶפְלֹי מִיֵּן טָהוֹר צָרִיד תְּקוּן, וְעַל כֵּן צָרִיד שְׁחִיטָה, כִּי בַעַל חֵי צָרִיד תְּקוּן יוֹתֵר מֵאַחַר שֵׁשׁ בּוֹ חַיּוֹת. וְעַל כֵּן הַתּוֹלְעִים שְׂאִין מוֹעִיל לָהֶם שְׁחִיטָה (חֲלוֹן טו:); אֲסוּרִים, אֲבָל אִם הַתְּהוּוֹת לְאַחַר שְׁחִיטָה בְּבִשְׂרָא מִתְּרִים, כִּי כְּבֹד הָאִיר בְּחִינַת הַתְּקוּן הַנ"ל עַל יְדֵי הַשְּׁחִיטָה כַּנ"ל:

ה נִמְצָא, שֶׁכָּל הַצְּמָחִים וְכָל הַפְּרוֹת נִתְהוּוֹת וְנַעֲשִׂים עַל יְדֵי בְּחִינַת הָאֵרֶת הַתְּקוּן הַנ"ל, בְּחִינַת הַקִּיצוֹ וְרִנְנוֹ שׁוֹכְנֵי עֵפֶר, כִּי עַל יְדֵי הֵם יוֹצֵאִים מִן הָאָרֶץ, וְגִדְלִים וְצוֹמְחִים כַּנ"ל. וְעַל כֵּן לֹא אֶסְרֶה לָּנוּ הַתּוֹרָה שׁוֹם מִיֵּן פְּרִי בְּאֲכִילָה, כִּי כָּל הַפְּרוֹת כְּשֶׁרִים לְאֲכִילָה, כִּי כָּלֵם נִתְהוּוֹת עַל יְדֵי הָאֵרֶת הַתְּקוּן הַנ"ל, שֶׁמִּשְׁשׁ הַתֵּר אֲכִילָה כַּנ"ל. וְעַל כֵּן גַּם הַתּוֹלְעִים הַנִּתְהוּוֹת בְּפְרוֹת בְּתַלּוּשׁ, כָּל זְמַן שֶׁלֹּא פָּרְשׁוּ הֵם מִתְּרִים בְּאֲכִילָה, כִּי נִתְהוּוּ מִגּוֹף הַפְּרוֹת, שֶׁהֵם בְּחִינַת הַתְּקוּן הַנ"ל, כִּי מִשְׁשׁ נִתְהוּוּ גּוֹף הַפְּרוֹת כַּנ"ל, וְעַל כֵּן גַּם הַתּוֹלְעִים הַנִּתְהוּוֹת בָּהֶם מִתְּרִים, מֵאַחַר שֵׁשׁ בָּהֶם הָאֵרֶת הַתְּקוּן, מֵאַחַר שֶׁנִּתְהוּוּ בְּתוֹךְ הַפְּרוֹת שֶׁהֵם נִגְדְּלוּ וְנִתְהוּוּ עַל יְדֵי הַתְּקוּן עַל יְדֵי בְּחִינַת הַקִּיצוֹ וְרִנְנוֹ שׁוֹכְנֵי עֵפֶר כַּנ"ל.

אֲבָל אִם פָּרְשׁוּ הַתּוֹלְעִים, אֲזִי קְרִינֵן בָּהוּ 'שָׂרֵץ הַשּׁוֹרֵץ עַל הָאָרֶץ', וְאֲזִי הֵם אֲסוּרִים. כִּי עֵקֶר הָאֲסוּר הוּא כְּשֶׁהֵם בְּבְחִינַת 'הַשּׁוֹרֵץ עַל הָאָרֶץ', שֵׁשׁ עֵקֶר אַחִיזוֹת זְהֵמַת הַנְּחֹשׁ, בְּחִינַת וְנִחֹשׁ עֵפֶר לְחֻמוֹ כַּנ"ל. וְכֵן כְּשֶׁהַתְּלִיעוֹ הַפְּרוֹת בְּמִחְבֵּר אֲסוּרִים גַּם כֵּן מִשּׁוֹם שָׂרֵץ הַשּׁוֹרֵץ עַל הָאָרֶץ, מֵאַחַר שֶׁנִּשְׂרָצוּ בְּעוֹד הַפְּרִי מִחְבֵּר לְאָרֶץ, עַל כֵּן נִקְרָא

הלכות מלמדים הלכה ב

האב ממש, בחינת מה, בחינת איה, שהוא בחינת דרי מעלה. והתלמיד שהוא רחוק יותר, על-כן השגתו בחינת מלא כל הארץ כבודו, שהיא בחינת השגת דרי מטה שהם רחוקים יותר שצריכים להאיר בהם בחינת מלא כל הארץ כבודו, וזהו בחינת בן וכן הבן, כי מחמת שגן הבן הוא רחוק יותר מן הבן, על-כן השגתו בערך הבן הוא בחינת השגת התלמיד, בחינת מלא כל הארץ כבודו, מאחר שכבר נשתלשל בהשתלשלות יותר ונתרחק במדרגה יותר מן הבן. ועל-כן הוא שלמות גדול כשזוכה החכם ללמד את בנו ואת בן בנו תורה, כי אזי נעשה כלליות גדול בשלמות גמור של בן ותלמיד, כי זוכה שהבן ותלמיד שניהם נמשכים ממנו ונכללים בו, כי בנו וכן בנו הם בחינת בן ותלמיד כנ"ל ושניהם נכללים בו שהוא אבי האב בחינת זקן, שהוא בחינת פתר, שהוא בחינת זקן כידוע, שהוא בחינת השגת החכם בעצמו שזוכה לשפיע הפתר שהוא מאיר בן ותלמיד, כמבאר שם במאמר הנ"ל. נמצא, שנעשה כלליות גמור בשלמות גדול, ונכללים בן ותלמיד, דהיינו הבן וכן הבן, ומקבלים ויונקים משרשם שהוא אבי

בשם שמצוה ללמד את בנו כך מצוה ללמד את בן בנו, שנאמר: והודעתם לבניך ולבני בנך. ולא לבן בנו בלבד אלא מצוה על כל חכם ללמד לתלמידים וכו' אלא שמצוה להקדים בנו לבן בנו וכן לבן חבורו, עד כאן לשון השלחן ערוך:

ענין בן וכן הבן על-פי מה שכתב רבנו ז"ל הריני כפרת משכבו במאמר "ויהי מקץ - כי מרחמם ונהגם" (בליקוטי תנינא סימן ז) ענין בן ותלמיד, עין שם היטב הענין. והכלל, כי הארת הבן הוא בחינת איה, בחינת השגת דרי מעלה. והארת התלמיד היא בחינת מלא כל הארץ כבודו, בחינת השגת דרי מטה וצריך לכלל העולמות עליון בתחתון ותחתון בעליון וכו', עין שם כל הענין היטב:

וזהו בעצמו בחינת בן וכן הבן, כי בני בנים הם בחינת למודי ה', בחינת תלמידים, כי בני בנים הם נצח והוד, כמובא בפגנות על ומביא גואל לבני בניהם. ונצח והוד זה בחינת למודי ה', בחינת תלמידים, כמבאר בדברי רבנו ז"ל בסוף המאמר הנ"ל. כי החלוק שבין בן ותלמיד הוא שהבן השגתו הוא השגת

ובללותם יחד. אבל בשאין העולמות נכללין יחד חס ושלום, זה בחינת מיתה שנסתלק הנפש מן הגוף חס ושלום, מחמת שאין קשר בין עליון ותחתון וזה בחינת שכחה שהוא בחינת מיתה כמו שכתב רבנו ז"ל (סימן לו). כי שכחה היא הסתלקות הדעת שנסתלק הדעת מהגוף, ואין השכל והדעת שהיא הנשמה מקשר בהגוף. ועל-כן שכחה היא בחינת מיתה חס ושלום, כמו שאמרו רבותינו ז"ל: כל השוכח דבר אחד וכו' פאלו מתחיב בנפשו וכו'. ועל-כן כשזוכה שיהיה הוא ובנו ובן בנו תלמיד חכם שוב אין התורה נשכחת מזרעו מאחר שנכלל בן ותלמיד בשרשם בשלמות גמור כנ"ל, על-כן התורה מתקיימת בזרעו ואינה נשכחת מהם עוד מאחר שנכללו העולמות, דהינו בן ותלמיד שהם בחינת דרי מעלה ודרי מטה, בחינת נפש וגוף, שזהו בחינת חיים, בחינת זכרון הפך השכחה ועל-כן התורה מתקיימת בהם ואינה נשכחת, כי עקר קיום התורה על-ידי כלליות בן ותלמיד שהם כלליות כל התורה בלה, כי עקר הדעת שהוא התורה הוא בחינת שתי השגות אלו של בחינת בן ותלמיד שהוא כלל כל התורה שהוא הדעת. וזה שכתוב בכלליות התורה: והודעתם

אביהם, שהוא החכם והזקן שזוכה לשפע הפתר, ששם נכללין בן ותלמיד כנ"ל, וכמוכן במאמר הנ"ל. ועל-כן בן בנו קודם לכן חברו, כי בן בנו, שהוא תלמיד, הוא בשלמות יותר מתלמיד אחר, כי גם התלמיד צריך שיהיה נכלל בבחינת בן, כמבאר שם. אבל הן הבן שהוא בחינת תלמיד כנ"ל, הוא נכלל יותר בבחינת בן, מאחר שנמשך ממנו החכם בעצמו והוא בן הבן, על-כן הוא נכלל יותר בבחינת בן. וזהו עקר השלמות שיהיה נכלל בן ותלמיד ביחד. וזה שאמרו רבותינו ז"ל: כל שהוא תלמיד חכם ובנו תלמיד חכם ובן בנו תלמיד חכם, שוב אין התורה פוסקת מזרעו לעולם, שנאמר: לא ימוש מפיו וכו'. כי עקר קיום התורה שלא תשכח הוא על-ידי כלליות בן ותלמיד, שהוא כלליות העולמות דרי מעלה ודרי מטה וכנ"ל, כי זה עקר השלמות כשנכללין העולמות יחד העליון בתחתון וכו'. וזה עקר החיים שהוא התורה שכלולה מהשגת בן ותלמיד שהם כלליות כל התורה בלה, כי עקר החיים הוא שהנפש, דהינו הדעת הוא מקשר בהגוף וגוף ונפש הם בחינת דרי מעלה ודרי מטה וכשנקשרין ונכללין יחד, זה בחינת חיים שהוא בחינת קשור העולמות

ויונקים מאבי אביהם שהוא בחינת הזקן שבו נכללין שניהם יחד עליון ותחתון בן ותלמיד. ואזי כשנכללין אלו השלשה יחד, דהינו הבן ובן הבן, שהם בחינת בן ותלמיד, נכללין שניהם יחד בבחינת הזקן שהוא אבי אביהם שיונק משפע הפתר ששם הוא כלליות כלם כנ"ל ואזי נעשה כלליות גדול בשלמות גדול ואזי נעשה חוט המשלש, כי הם נכללין יחד בכלליות גמור כמו חוט משור, כי נעשה בלוי חד מאחר שהבן ותלמיד, שהוא בן הבן נכללין יחד בשרשם באבי אביהם ששם הם נכללין יחד, כי שם בן ותלמיד בלוי חד. ואזי על-ידי הכלליות זה מתקיימת התורה לעולם, כי זה עקר קיום התורה והדעת על-ידי כלליות בן ותלמיד כנ"ל.

ברוך ה' לעולם, אמן ואמן:

לכניד ולבני כניד, כי זה כלל כל התורה בחינת הארת הבן ובן הבן שהם בחינת בן ותלמיד, שזהו בחינת כלליות התורה כנ"ל. וזה שכתוב: השמר לך וכו' פן תשכח את הדברים וכו' ופן וכו' והודעתם לכניד ולבני כניד. כי על-ידי שמאיר בבן ובן הבן, שהם בחינת בן ותלמיד, שזהו בחינת כלליות העולמות דרי מעלה ודרי מטה, נפש וגוף בחינת חיים, על-ידי זה נצול משכחה, שהוא בחינת הסתלקות הדעת, בחינת מיתה כנ"ל, שזהו בחינת שאין כלליות וקשר בין עליון ותחתון וכנ"ל. וזה שכתבו התוספות על מאמר הנ"ל כל שהוא ובנו וכו' תלמיד חכם וכו', והוא שרואין זה את זה, כי זה עקר השלמות בשרואין זה את זה והבן ובן הבן שניהם מקבלין

הלכות תלמוד תורה הלכה ב

השגת דרי מעלה ובחינת מלא כל הארץ כבודו שהוא השגת דרי מטה, שזה בחינת אספקלריא המאירה ואספקלריא שאינה מאירה וכו', עין שם:

והנה ענין שתי השגות אלו דרי מעלה ודרי מטה הם בחינת כלליות כל התורה, כי עקר התורה הוא הדעת את ה'. ועקר הדעת, דהינו לדעת את ה'

מקום שנהגו ללמד תורה שבכתב בשכר מתר לקבל שכר, אבל על תורה שבפעל פה אסור לקבל שכר.

על-פי המאמר "כי מרחמם ונהגם" (בליקוטי תנינא סימן ז) הנ"ל (בהלכות מלמדים הלכה ב) ענין בן ותלמיד שהוא בחינת השגת דרי מעלה והשגת דרי מטה, בחינת איה מקום כבודו שהוא

בְּחִינַת יָמִין, בְּחִינַת יוֹם, בְּחִינַת אֶסְפָּקְלָרְיָא הַמְּאִירָה, בְּחִינַת שְׁמִים, שְׁוֵה בְּחִינַת דְּרִי מַעְלָה, בְּחִינַת אִיָּה. וְתוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה הוּא בְּחִינַת שְׁמַאל, בְּחִינַת לֵילָה, בְּחִינַת אֶסְפָּקְלָרְיָא שְׁאִינָה מְאִירָה, בְּחִינַת דְּרִי מִטָּה, בְּחִינַת אֶרֶץ, בְּחִינַת מֵלָא כָּל הָאֶרֶץ כְּבוֹדוֹ:

וְעַל-כֵּן עַל תּוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה אֶסּוּר לְקַבֵּל שָׂכָר, כִּי עֵקֶר הַלְמוּד שֶׁל תּוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה הִיא לְגִלּוֹת הַדַּעַת לְדַעַת כִּי מֵלָא כָּל הָאֶרֶץ כְּבוֹדוֹ וּבִשְׁרוּצָה לְקַבֵּל שָׂכָר וְנוֹתֵן עֵינָיו בְּמִמּוֹן אִזִּי נֹפֵל לְכַסִּילּוֹת, כִּי עֵקֶר הַכַּסִּילּוֹת עַל-יְדֵי תַּאֲוֹת מִמּוֹן, כַּמְבַּאֵר בְּדִבְרֵי רַבְּנּוּ ז"ל בְּמָקוֹם אַחֵר (סִימָן טו) וְאִזִּי נִסְתַּלַּק הַדַּעַת וְנִתְעַלַּם הָאוֹר וְאִינוּ זֹכָה לְדַעַת כִּי מֵלָא כָּל הָאֶרֶץ כְּבוֹדוֹ, אֲבָל עַל תּוֹרָה שְׁבַעַתָּב שֶׁהִיא בְּחִינַת הַשְּׁנֵת דְּרִי מַעְלָה, בְּחִינַת אִיָּה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ מִתֵּר לְקַבֵּל שָׂכָר, כִּי שֵׁם בְּבִחִינָה הָעֲלִיּוֹנָה, בְּחִינַת אִיָּה, אֵין לְהַקְלִפּוֹת וְהַסְמָרָא אַחֲרָא שׁוּם אַחֲזִיָּה וּמִי שְׁזֹכָה לְהַשְׁגָּה זֶה אִי אֶפְשָׁר לְהַסְמָרָא אַחֲרָא לְהִתְאַחֵז שֵׁם כָּלָל:

כִּי אֵיתָא בְּדִבְרֵי רַבְּנּוּ ז"ל (סִימָן יב) שִׁינִיקַת הַסְמָרָא אַחֲרָא וְחִיּוּתָם הוּא מִבְּחִינַת אִיָּה שֶׁהוּא בְּחִינַת מֵאֶמֶר סְתוּם, חִינּוּ מִגְדֵּל הַהִסְתָּרָה וְהַהֶעְלָמָה מִחִמָּת

יִתְבָּרַךְ הוּא שְׁתֵּי בְּחִינּוֹת הַנ"ל, דְּהִינּוּ בְּחִינַת אִיָּה וְכו' וּבְחִינַת מֵלָא כָּל הָאֶרֶץ כְּבוֹדוֹ, שְׁוֵהוּ כָּלָל יְדִיעָתוֹ יִתְבָּרַךְ, כְּבִיכּוֹל, וְעַל-כֵּן הַתּוֹרָה, שֶׁהִיא עֵקֶר הַדַּעַת, הִיא כְּלוּלָה מִשְׁתֵּי בְּחִינּוֹת הַנ"ל. וְעַל-כֵּן מִתְחַלֵּת הַתּוֹרָה מִבְּרֵאשִׁית וּמִסִּימַת לְעֵינֵי כָּל יִשְׂרָאֵל. 'בְּרֵאשִׁית' זֶה בְּחִינַת מֵאֶמֶר סְתוּם שֶׁהוּא בְּחִינַת אִיָּה, בְּחִינַת כֶּתֶר, כַּמְבַּאֵר בְּמָקוֹם אַחֵר (בְּלִקּוּטֵי תַנְיִנָא סִימָן יב). וְזֶהוּ בְּחִינַת הַשְּׁנֵת דְּרִי מַעְלָה כַּנ"ל. 'לְעֵינֵי כָּל יִשְׂרָאֵל', זֶה בְּחִינַת מֵלָא כָּל הָאֶרֶץ כְּבוֹדוֹ, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב: וְכָל הַיָּד הַחֲזָקָה וְכָל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל אֲשֶׁר עָשָׂה מֹשֶׁה לְעֵינֵי כָּל יִשְׂרָאֵל, שְׁוֵה בְּחִינַת מֵלָא כָּל הָאֶרֶץ כְּבוֹדוֹ, כִּי עַל-יְדֵי הַיָּד הַחֲזָקָה, דְּהִינּוּ הָאוֹתוֹת וְהַמוֹפְתִים שֶׁעָשָׂה מֹשֶׁה, נִתְגַּלָּה כִּי ה' שְׁלִיט בָּאֶרֶץ בְּחִינַת מֵלָא כָּל הָאֶרֶץ כְּבוֹדוֹ. וְזֶה בְּחִינַת לְעֵינֵי כָּל יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּתְגַּלָּה אֱלֻקּוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, כְּבִיכּוֹל, לְעֵינֵי כָּלָם, בְּחִינַת מֵלָא כָּל הָאֶרֶץ כְּבוֹדוֹ, שְׁוֵה בְּחִינַת הַשְּׁנֵת דְּרִי מִטָּה:

נִמְצָא, שֶׁהַתּוֹרָה כְּלוּלָה מִשְׁתֵּי בְּחִינּוֹת הַנ"ל. וְזֶה בְּחִינַת תּוֹרָה שְׁבַעַתָּב וְתוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה שֶׁהֵם בְּחִינַת יוֹם וְלֵילָה, בְּחִינַת אֶסְפָּקְלָרְיָא הַמְּאִירָה וְאֶסְפָּקְלָרְיָא שְׁאִינָה מְאִירָה, שֶׁהֵם בְּחִינַת דְּרִי מַעְלָה וְדְרִי מִטָּה כַּנ"ל, כִּי תּוֹרָה שְׁבַעַתָּב הִיא

מעלימים האור חס ושלום:

אבל על תורה שבכתב שהוא בחינת איה מתר לקבל שכר, כי שם אין להם שום אחיזה, כי עקר וניקתם היא רק מבחינה זו, מבחינת איה, הינו בחינת ההעלמה וההסתרה של בחינה זו, אבל מי שזוכה להשיג זה בקדושה בבחינת תכלית הידיעה אשר לא נדע ומאחר שיודע ההסתרה על-כן אין להם שום אחיזה עוד. ועל-כן מתר לקבל שכר על תורה שבכתב שהוא בחינת איה, כי שם אי אפשר להם להתאחו חס ושלום ולהעלים האור חס ושלום, מאחר שזוכה להשיג השגה זו של בחינת איה ויודע אלקותו יתברך על-ידי בחינה זו ודיקא. על-כן אין להם שום וניקה עוד, כי וניקתם רק מההסתרה כנ"ל, אבל כשזוכה להשיג הסתרה זו, דהינו שמשיג בחינת איה אזי הם בטלים ומבטלים בתכלית הבטול. ועל-כן מתר לקבל שכר על השגה זו של בחינת איה שהוא בחינת תורה שבכתב, כי שם אין להם שום אחיזה כנ"ל:

וזהו שאמרו רבותינו ז"ל שמתר לקבל שכר על תורה שבכתב, כי הוא שכר פסוק מעמים, 'שכר פסוק מעמים' דיקא, כי מעמים הם אור עליון מאד

שבחינה זו היא נעלמות ונסתרת בתכלית ההעלם, על-כן משם חיותם, אבל מי שזוכה להשגה זו של בחינת איה שיודע מבחינת הסתרה זו וזוכה להשיג השגה זו של בחינת איה שהוא תכלית הידיעה, אזי הסמרא אחרא והקלפות בטלים בתכלית הבטול, כי עקר וניקתם מההעלמה וההסתרה של בחינה זו מחמת שאין לנו כח להשיג השגה זו, על-כן הם יונקים משם חס ושלום ומתגברים בכפירות חס ושלום על-ידי ההסתרה וההעלמה של בחינה זו. ועל-כן בזה העולם בחינת דרי מטה צריכין להאיר בחינת מלא כל הארץ כבודו דיקא לגלות מלכותו יתברך, כי בחינת איה אי אפשר לדרי מטה להשיג ואדרבא, מבחינה זו הם יונקים על-ידי גדל ההסתרה ומכניסים כפירות חס ושלום, ועל-כן על תורה שבעל פה אסור לקבל שכר, כי בהשכר והממון שמקבלים על תורה שבעל פה הם יכולים להתאחו חס ושלום, כי עקר אחיותם בממון ששם אחיות כל העבודה זרה והכפירות, כמו שכתב רבנו ז"ל במקום אחר (סימן כג). ואזי על-ידי זה יכולים להעלים האור לגמרי ולא יזכה לדעת זה של בחינת מלא כל הארץ כבודו, על-ידי זה שהם

אפלו בשמקבלים שְׂכָר על זה הלמוד אי
אפשר להם להתאחו בזה חס ושלום, כי
שם בהשגה זו אין להם שום כח להתאחו
חס ושלום, אדרבא, על-ידי השגה זו של
בחינת איה בחינת מעמים הם מתבטלים
לגמרי כנ"ל והבן היטב, כי אי אפשר
לבאר דברים אלו בכתב.
ברוך ה' לעולם, אמן ואמן:

מאד שאי אפשר להשיגו שהוא בחינת
איה במובא בכתבים. ועל-כן מתור לקבל
שְׂכָר, כי שם אין להם שום אחיזה כנ"ל,
כי חיות הסטרא אחרא הוא רק
מההסתרה וההעלמה של בחינת איה
כנ"ל. אבל מי שמשיג השגה זו שזה
בחינת פסוק מעמים כנ"ל, אזי אין להם
שום חיות כלל ומתבטלים לגמרי. ועל-כן

הלכות פדיון בכור הלכה ה

לכהן ולפדותו ממנו בכסף כי בשנולד בן
לאדם צריכין להשתדל שיהיה נמשך
עליו הארת הדעת הקדוש הנ"ל שהוא
הדעת של הרב דקדשה המאיר בן
ותלמיד כי זה עקר מצות הולדת הבן
כנ"ל. ועקר הוא הבן בכור שהוא הולדה
ראשונה שכל ההולדות נמשכין אחריה
במובא ועל-כן צריך האב להמשיך
קדשת הדעת הנ"ל על הבן הבכור. על-
כן צריך לתנו לכהן ולפדותו ממנו כי
הכהן הוא בחינת הרב הנ"ל שמאיר בן
ותלמיד כמו שמבאר שם (פאות ד), ועל-
כן על-ידי הבהן נמשך על הבן קדשת
הדעת הנ"ל שזה עקר חיות הבן וקיומו
כי בלא זה אינו נקרא בשם אדם כלל
כמו שכתב שם:

ג ועל-כן צריכין לפדותו מן הכהן

א על-פי התורה כי מרחמם ינהגם
בלקוטי תניינא סימן ו' עין שם. מבאר
שם שעקר החיוב מה שהאדם מחיב
להשאיר אחריו בנים בשביל קיום העולם
העקר הוא להשתדל להעמיד בנים בעלי
דעה שידעו את ה' ותברך וכו' עין שם
מענין בן ותלמיד שעל ידם נשאר דעתו
בעולם שזה עקר השארתו כי אין נשאר
מהאדם אחר מותו שום דבר כי אם
הדעת שהאיר בבנים ותלמידים וכו' עין
שם כל זה היטב. ומבאר שם שעל-ידי
כלליות בן ותלמיד על-ידי זה מי שהוא
איש חיל יכול לקבל בעת האכילה הארת
הרצון וכו' כי עקר הפרנסה נמשך מים
החכמה שנמשך על-ידי בן ותלמיד וכו'
עין שם כל זה היטב:

ב וזה בחינת מצות קדשת בכור לתנו

בכסף. כי מבאר שם שעקר הפרנסה נמשך מהדעת של בן ותלמיד. ועל-כן יכולין לקבל בעת האכילה הארת הרצון וכו'. ועל-כן חייבים כל ישראל לתן להכהן מתנות כהנה מכל אכילתם, וקדם שמפרישין המתנות אסור לאכל מהתבואה וכו' כי כל האכילה והפרנסה נמשך מהכהן שכלול מהארת בן ותלמיד כנ"ל. ועל-כן נצטוו הכהנים לברך את ישראל להשפיע להם פרנסה ועשירות כמו שכתוב בברכה ה' ודרשו רבותינו ז"ל במזון. כי כל המזון והפרנסה נמשך מהכהן. וזה שנסמך לזה יאר ה' פניו אליך ויחנך שהוא בחינת הארת פנים שהם המקיפים המאירים בים החכמה שמשם נמשך הארת הרצון בשעת האכילה כמבאר שם בהתורה הנ"ל, כי כל המזון והעשירות נמשך משם וכן"ל. ועל-ידי שנותנין להכהן המתנות כהנה ממה שאוכלין על-ידי זה נמשך קדשת הדעת של הכהן שהוא בחינת הדעת של בן ותלמיד ועל-ידי זה נתקדש האכילה ויכולין לזכות בשעת האכילה להארת הרצון הנ"ל:

ד וזה בחינת מעלת הפדיון שנותנים מזון לצדיקי אמת כדי לפדות נפש או נפש יוצאי חלציו מכל מיני צער

וחולאת ויסורים חס ושלוש על-ידי המזון דיקא שנותן להצדיק שהוא הרב האמת המאיר בן ותלמיד, כי כל מיני צער ויסורים חס ושלוש נמשכין רק מפגם הדעת חס ושלוש, דהינו על-ידי שמפסית דעתו חס ושלוש מלזכר את ה' ויתברך בכל עת ורגע בבחינת הלוז כי אין אלקי בקרבי מצאוני כל הרעות האלה חס ושלוש כי אין וסורין בלא עון וכל העונות נמשכין על-ידי הרוח שטות שהוא פגם הדעת הנ"ל כמו שכתוב שם בתחלת התורה הנ"ל. ועקר הצער והיסורין חס ושלוש נמשכין על-ידי שפגם בחינת הארת הרצון על-ידי פגם הדעת כי כשזוכה למשך מהרב בחינת הארת הדעת הנ"ל על-ידי זה נמשך הארת הרצון בשעת האכילה ועל-ידי הארת הרצון נמשך כל טוב וחסד ורחמים וכל הישועות שבעולם כי כלם נמשכין מהארת הרצון העליון. וכל אחד כפי מה שפוגם חס ושלוש בהדעת הנ"ל ואינו משתדל לחזר אחר רב אמתו כזה לקבל ממנו הדעת הנ"ל כמו בן נפגם חס ושלוש הארת הרצון. ומפגם הרצון משם נמשכין כל החסרונות וכל היסורים חס ושלוש, כי כל הדברים נמשכין מהארת הרצון וכן"ל ובשכיל זה כשפגם אדם

ד וזה בחינת מעלת הפדיון שנותנים מזון לצדיקי אמת כדי לפדות נפש או נפש יוצאי חלציו מכל מיני צער

הראשון בהדעת על-ידי אכילת עץ הדעת עקר קללתו היה בענין הפרנסה כמו שכתוב בעצבון האכלנה בועת אפיך תאכל לחם וכו'. אף-על-פי שבאמת כל הצרות והיסורים וכל החולאת חס ושלום הכל נמשך מקללה זאת כי עקר הפגם של אדם הראשון שפגם בהדעת הגיע אל האכילה והפרנסה שלא זכה להארת הרצון בשעת האכילה ומשם נמשך כל היסורין חס ושלום כנ"ל. ועל-כן בזה שנתקלל בענין האכילה והפרנסה בועת אפיך תאכל לחם שהוא בחינת חרון אף הפך הרצון בזה כלול כל היסורים חס ושלום. כי כלם נמשכין מפגם הרצון בשעת האכילה שנמשך מפגם הדעת כנ"ל. וזה בחינת כל עמל האדם לפיהו, שכל העמל והיסורים והצרות של האדם הכל מחמת פיהו מחמת פגם האכילה שאינו זוכה לקבל אז הארת הרצון כנ"ל וזה מחמת שפגם בהדעת כנ"ל. וזה שפסם שם וגם הנפש לא תמלא, הינו בחינת פגם הדעת כי עקר שביעת ומלוי הנפש הוא על-ידי הדעת שהוא עקר חיות הנפש כמו שכתוב החכמה תחיה, ואזי נאמר ונפש רעבה מלא טוב שהוא הדעת הפך פגם הדעת שנאמר עליו וגם בלא דעת נפש לא טוב. כי עקר החיות

בשלמות ובמלוי הוא על-ידי הדעת כמו שכתוב וברעת חדרים ימלאו. כי בשאין בו דעת הוא חסר לעולם בבחינת דעת חסרת מה קניית וכו'. וזה בחינת ויהושע בן נון מלא רוח חכמה מלא דיקא (בחינת ימלאו את הארץ וכו' בחינת מלא כל הארץ כבודו שכל זה הוא על-ידי הדעת הקדוש עין שם היטב בסוף התורה הנ"ל איך מדקדק שם הרבה בכתב 'מלא' ומחבר יחד 'מלא' רוח חכמה עם 'ומלאו' את הארץ 'מלא' כל הארץ כבודו וכו' עין שם והבן היטב) נמצא שעקר מלוי הנפש הוא הדעת. וזהו וגם הנפש לא תמלא שהוא פגם הדעת על-ידי זה כל עמל האדם לפיהו שיש לו עמל ויסורין חס ושלום על-ידי פיהו על-ידי שאינו זוכה להארת הרצון בשעת האכילה שמשם כל היסורים והחסרונות חס ושלום וכנ"ל, נמצא שכל היסורים והחסרונות על-ידי שנפגם המזון והפרנסה על-ידי פגם הדעת עד שאינו זוכה להארת הרצון וכנ"ל. ועל-כן גותנין מעות על פדיון להצדיק שממשיך הארת הדעת הנ"ל, כי על-ידי המעות שנותן לו נתתן כל מזונו ונמשך על מזונו ופרנסתו הארת הרצון הנ"ל שהוא עקר התקון הנמשך על-ידי הארת הדעת וכשמאיר הרצון נתתן ונתמלא כל

וּלְהוֹצִיאוֹ מִפְּנֵי הַחֵמָּה שֶׁל אָדָם הָרִאשׁוֹן
וּמִפְּנֵי הַדַּעַת שֶׁלֹּא וְהַתְקִין עַל-יְדֵי הַכֹּהֵן
שֶׁהוּא בְּחִינַת הָרֵב שְׁמַאִיר בְּבֵן וְתַלְמִיד.
וְעַקֵּר הַהִתְקַשְּׁרוֹת אֶל הַכֹּהֵן הוּא עַל-יְדֵי
הַכֶּסֶף שְׁנוֹתָן לֹא שַׁעַל-יְדֵי זֶה נִתְתַּקֵּן כֹּל
מִמוֹנֵו וְנִמְשָׁךְ עַל מִמוֹנֵו וּפְרִנְסָתוֹ הָאֶרֶץ
הָרִצּוֹן שְׁנִמְשָׁךְ מִהָאֶרֶץ הַדַּעַת הַנ"ל.
וְעַל-יְדֵי זֶה נִתְתַּקְּנָה הַהוֹלָדָה הָרִאשׁוֹנָה
שֶׁהוּא הוֹלָדַת הַבְּכוֹר שֶׁתְּהִיָּה בְּחִינַת
קְדֻשַּׁת הַדַּעַת שֶׁהוּא עֵקֶר מְלֹי הַנֶּפֶשׁ
וְחַיִּיתָהּ. וְהַכֹּל עַל-יְדֵי הָאֶרֶץ הָרִצּוֹן
שֶׁמִּקְבֵּל עַל-יְדֵי הַכֹּהֵן וְכֵן"ל:

ז וְהוּא בְּחִינַת גְּדֹל המַעֲלָה כְּשׁוֹזְכִין לַתֵּן
מִמּוֹן לַהֲחִיזֵק הָרֵב הָאֲמֵת וְהַנִּלְוִים
אֵלָיו הַעוֹסְקִים לְהִמְשִׁיךְ הַדַּעַת הַקְדוּשָׁה
בְּבָנִים וְתַלְמִידִים שֶׁעַל זֶה נֶאֱמַר שְׂמַח
זְבוּלָן בְּצִאתָךְ וַיִּשְׁשָׁכֶר בְּאַהֲלֶיךָ כְּמוֹ
שֶׁאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל כִּי כְּשִׁנּוֹתָן מִמּוֹן
וּפְרִנְסָה לְהָרֵב הָאֲמֵת הַנ"ל וְזֶה הָרֵב
בְּיֹדָאֵי זִכְכָּה בַּעַת הָאֲכִילָה לְהָאֶרֶץ הָרִצּוֹן
הַנ"ל, וְאֵי עֵקֶר גָּמַר שְׁלֵמוֹת תִּקּוֹן הַדַּעַת
הַנ"ל כְּשׁוֹזְכָה עַל יְדֹ לְהָאֶרֶץ הָרִצּוֹן וְאֵי
זִכְכָּה זֶה הַנּוֹתָן שִׁמְשִׁיךְ עָלָיו גַּם בֵּן הָאֶרֶץ
הַדַּעַת וְהָרִצּוֹן הַזֶּה כִּי עֵקֶר הָאֶרֶץ הַדַּעַת
בְּשְׁלֵמוֹת נִתְגַּלָּה וְנִשְׁלַם עַל-יְדֵי הָאֶרֶץ
הָרִצּוֹן שׁוֹזְכָה בַּשַּׁעַת הָאֲכִילָה. וְעַל-כֵּן
בְּיֹדָאֵי זֶה שׁוֹכָה לְהִאֲכִיל אֶת הַצַּדִּיק

הַחֲסִידוֹת. כִּי כֹל הַיְשׁוּעוֹת וְהַטּוֹבוֹת עַל-
יְדֵי הָאֶרֶץ הָרִצּוֹן כֵּן"ל:
ה וּבִשְׁבִיל זֶה אֲנוּ מִבְּקָשִׁין אַחֵר הָאֲכִילָה
דִּיקָא עַל כֹּל הַיְשׁוּעוֹת בְּכַרְכַּת הַמּוֹזֵן
שְׁאוּמְרִים אִי כַּמָּה הִרְחָמָן וּמִבְּקָשִׁין עַל
כֹּל הַדְּבָרִים כִּי עֵקֶר הִרְחָמְנוּת שֶׁהוּא
הָאֶרֶץ הַדַּעַת שְׁמַאִיר הָרֵב הָאֲמֵת בְּבֵן
וְתַלְמִיד שְׁזֶה עֵקֶר הִרְחָמְנוּת בְּחִינַת כִּי
מִרְחָמָם יִנְהַגֵּם עֵקֶר זֶה הִרְחָמְנוּת נִמְשָׁךְ
וּמַאִיר בַּעַת הָאֲכִילָה שְׁאֵל נִתְגַּלָּה זֶה
הִרְחָמְנוּת עַל-יְדֵי הָאֶרֶץ הָרִצּוֹן שְׁמַאִיר
אִי. וְעַל-כֵּן אוֹמְרִים אִי הִרְחָמָן כַּמָּה
פְּעָמִים וּמִבְּקָשִׁים עַל כֹּל הַיְשׁוּעוֹת כִּי כֹל
הַיְשׁוּעוֹת נִמְשָׁכִין מִהָאֶרֶץ הָרִצּוֹן שְׁמַאִיר
בַּשַּׁעַת הָאֲכִילָה דִּיקָא וְכֵן"ל:

ו וְזֶה בְּחִינַת פְּדִיּוֹן בְּכוֹר בְּכֶסֶף. כִּי עַל-
יְדֵי הַכֶּסֶף שְׁנוֹתָנִין לְכֹהֵן שֶׁהוּא כְּלוּל
מִהַדַּעַת שֶׁל בֵּן וְתַלְמִיד שְׁמִשָּׁם כֹּל הַכֶּסֶף
וְהַפְּרִנְסָה כֵּן"ל, עַל-יְדֵי זֶה נִתְתַּקֵּן כֹּל
מִמוֹנֵו וְנִמְשָׁךְ עָלָיו הָאֶרֶץ הָרִצּוֹן שֶׁהוּא
הָאֶרֶץ הַדַּעַת. וְעַל-יְדֵי זֶה נִמְשָׁךְ הַדַּעַת
עַל בֵּן הַבְּכוֹר שְׁזֶה עֵקֶר הַתְקִין כִּי תִכַּף
כְּשִׁנּוֹלָד בֵּן בְּכִי הַדַּעַת שְׁנִמְשָׁךְ עַל יְדֹ
שְׁזֶה עֵקֶר הַהוֹלָדָה שִׁיְהִיָּה נִקְרָא בִּשְׁם
הוֹלָדַת אָדָם כֵּן"ל כְּמוֹ כֵּן נִמְשָׁךְ אִיזִיה
שֶׁפַּע שֶׁל מִמּוֹן וּפְרִנְסָה עַל יְדֹ וְכֵן"ל,
אֲבָל הַכֹּל צָרִיךְ תִּקּוֹן לְכַרְרוֹ וְלִתְקַנּוֹ

מגדול ועד קטן יש לו איזה חלק בהדעת הקדוש כי כל אחד מישראל הוא חלק אל"ק ממעל ויש לו שרש במחשבה דקדשא בריך הוא שהוא שרש הדעת הקדוש. ועל-כן כשנולד אחד מישראל אזי כפי בחינתו נמשך איזה התגלות הדעת בעולם. שעל-ידי שנולד ונתוסף אחד מישראל על-ידי זה יתוסף ויגדל ויתרבה הדעת בעולם לדעת את ה' הבורא הכל היחיד המושגיח ומושל יתברך. רק מתקף התגברות הסטרא אחרא מחטא אדם הראשון ומחטאי הדורות שאחריו בפרט בעת הגלות מתגבר ההעלמה וההסתרה מאד מאד. כי זה ידוע שהקלפה קדמה לפרי רוב ההולדות נמשכין על-ידי התגברות התאוה כמו שכתוב הן בעוון חוללתי. על-כן הדעת הנמשך על-ידי ההולדה הוא בהעלם ובקטנות גדול. ועל-כן אמו מטמאה לדה מחמת גדל התגרות הטמאה שמתגרה אז מחמת שרואה שנמשך אז איזה דעת בעולם. כי הטמאה ברוכה תמיד אחר הקדשה כידוע ועל-כן צוהה התורה וביום השמיני ימול בשר ערלתו. ונסמך לפרשת טמאת לדה. כי גם הערלה נמשך משם שהערלה שהוא מסטרא דמסאבא חופה על הבית קדש

ולפרנסו נמשך עליו הארת הדעת והרצון הזה, ועל-ידי זה זוכין לכל הישועות ולכל טוב בנ"ל:

ח וזה בחינת חמשה שקלים שצריכין לתן לכהן שהם מאה מעה באשר דקדקה התורה ופרשה החשבון של השקל בפרוש כמו שכתוב: ופרויו מכן חדש תפדה בערךך בסף חמשת שקלים בשקל הקדש עשרים גרה הוא, וגרה היא מעה. ואמרו רבותינו ז"ל שהחמשה שקלים של הבכור הם כנגד מכירת יוסף שהיה בכורה של רחל שמכרהו בעשרים כסף. ולכאורה אינו מובן: וכי בשביל שמכרו השבטים את יוסף לישמעאלים יצטרכו ישראל לפדות את הבכור מן הכהן. וגם זרע יוסף בעצמם מחיבים לפדות את הבכור אך באמת עקר קדשת הבכור הוא בבחינה הנ"ל שצריכין לקדש את ההולדה הראשונה שיהיה נמשך הדעת הקדוש על ידה בנ"ל. כי עקר ההולדה באמת הוא רק הולדת הדעת כמובן בכתבי האר"י ז"ל שזה סוד יציאת מצרים. כי במצרים היה הדעת בגלות עד שאמר פרעה שהוא מלכות דסטרא אחרא מי ה' וכו' וכשיצאו ממצרים אז נולד ונתגלה הדעת ומשם נמשך כל ההולדות של ישראל כי כל אחד מישראל

הראת לדעת כי ה' הוא האלקים הוא בבחינת תפלין מחין שזהו בחינת קדשת הולדת הבכור שהוא בחינת הולדת המחין הקדושים כנ"ל. וכל זה התחיל מאברהם אבינו עליו השלום שהוא הראשון שזכה לגלות אלקותו בעולם ועל-כן זכה לכהנה כמו שכתוב אתה כהן לעולם כמו שאמר רבותינו ז"ל כי בודאי מגיע לו הכהנה שהוא בחינת הארת הדעת של בן ותלמיד. כי הוא הראשון שהתחיל לעסוק בזה להאיר זה הדעת בעולם. ועל-כן צריכין לתן חמשה שקלים להכהן בשביל פדיון הבכורה כנגד ה' דאברהם שמשם עקר ההולדה דקדשה בבחינת אברהם אינו מוליד אברהם מוליד. כי אברהם היה הראשון שהיה צריך להוליד הולדה הקדושה של ישראל על-כן לא היה יכול להוליד בלא ה' הזאת שהיא בחינת ה' הדעת שזכה על-ידי שהאיר הדעת בעולם על-ידי הגרים שעשה כמו שכתוב בסמינן נ"ג, כי בודאי אמות העולם מולידים אף-על-פי שאין בהם ה' הזאת. ואפלו אברהם בעצמו הוליד את ישמעאל קדם שזכה לה' הזאת. רק הולדת יצחק שהוא הראשון שנולד בקדשת ישראל לא היה אפשר להולידו בלא ה' הזאת שהוא

ששרשו בדעת העליון שדרך שם כל המשכת הדעת מדור לדור. ועל-כן צריכין למול הערלה ולגלות העמרה וכו' כמוכן כל זה בכונות. הכלל שבכל ההולדות של ישראל נמשך דעת רק שצריכין כמה תקונים להוציא מהעלם אל הגלוי ואחר כך לגדלו מקטנות לגדלות וכו'. ועקר הוא הולדה הראשונה שהוא הבכור כנ"ל. ועל-כן צריכין לקדשו ולפדותו מהכהן שעל ידו עקר המשכת הדעת הנ"ל. כי הכהן הוא העובד בבית המקדש ששם עקר הארת הדעת של בן ותלמיד כמבאר בהתורה הנ"ל. ועל-כן מי שיש בו דעה כאלו נבנה בית-המקדש בימיו כמו שאמר רבותינו ז"ל הינו כנ"ל. ועל-כן עקר קדשת התפלין שהם בחינת קדשת המחין שצריכין כל אחד מישראל להמשיך על עצמו בכל יום להכיר ולדעת את הבורא יתברך, עקר קדשתם הוא בחינת קדשת הבכור. כי משם מתחילין הפרשיות הקדושות של התפלין כמו שכתוב קדש לי כל בכור וכו'. ועל-כן הקשה כל התורה כלה לתפלין כמו שכתוב למען תהיה תורת ה' בפיך וכו' כמו שדרשו רבותינו ז"ל. כי התורה שהיא עקר התגלות הדעת הקדוש הנ"ל לידע ממנו יתברך כמו שכתוב אתה

החמשה שקלים שנותנין לכהן לפדיון בכור כדי להמשיך הדעת על-ידי הכהן שזוכה להארת הרצון בהכסף שמקבל שממשיך ממה למאה כנ"ל. וכן יעקב קנה חלקת השדה במאה קשיטה שהם מאה מעה ועל-ידי זה גלה אלקותו בעולם כמו שכתוב שם: ויצב שם מזבח ויקרא לו אל אלקי ישראל הניו כנ"ל כי כל האבות היה כל עסקם בזה כל ימי חייהם להמשיך זה הדעת הקדוש בעולם וכל מעשיהם ועסקיהם היה רק בשביל זה להודיע כי ה' הוא האלקים:

ז ועל-כן השתדל יעקב להוציא הכבורה מעשו והוציאה ממנו בעת האכילה דיקא כמו שכתוב ויוד יעקב נזיר וכו' ויאמר הלעיטני נא וכו' ויאמר מכרה כיום את בכורתך לי וכו' ואמרו רבותינו ז"ל שאותו היום מת אברהם אבינו ובשל יעקב עדשים להברות את אביו וכו' כי מבאר בהתורה הנ"ל שכל אדם צריך לעסק בזה להמשיך הדעת הקדוש הזה בעולם וזה עקר השארתו אחר מיתתו בחינת חליפות וכו', ואברהם שעסק בזה כל ימיו והשאיר זה הדעת הקדוש לדורות אחריו עד היום הזה, ועל-כן ביום שנסתלק עסק יעקב להברות ולהאכיל את אביו כדי להמשיך על-ידי

בחינת ה' הדעת שעל-ידי זה נולד הולדה קדושה כזאת שהוא הולדת יצחק שממנו יצא יעקב וכל ישראל אחריו שעל ידם נמשך הדעת בעולם לידע מה' ותברך. וקדשת זאת הה' צריכין להמשיך בכל הולדה ראשונה שהוא הולדת הבכור כדי להמשיך על-ידי זה הדעת בעולם. ועל-כן צריכין לפדותו בחמשה שקלים דיקא כנגד הה' הזאת של אברהם שהוא ה' הדעת שמשם עקר ההולדה וקדשה כנ"ל. ואלו החמשה שקלים הם מאה מעה כאשר דקדקה התורה לחשב שכל שקל עשרים גרה שעולים יחד מאה, כי עקר הכסף והמזון נמשך מהארת הרצון שמאיר בים החכמה כנ"ל שהוא בחינת מ"ה כנ"ל וצריכין להמשיכו ממה למאה כמובן בדבריו ז"ל במקום אחר (בסימן ד) ומשם כל ברפת העשירות בבחינת ויזרע יצחק וכו' ומצא מאה שערים וכו' כי יצחק בחינת יראה בחינת פחד יצחק שכל תקון הדעת הקדוש הנ"ל והארת הרצון בהפרנסה והעשירות הנ"ל הכל על-ידי היראה כמבאר היטב בהתורה הנ"ל. ועל-כן יצחק שהוא בחינת יראה זכה להמשיך ממה למאה ברפת העשירות שזהו בחינת המאה שערים כנ"ל והוא בחינת המאה מעה שהם

הגלגל בנראה בחוש. כמו כן כשנסתלק הצדיק ונדרמה שנסתלק אבל באמת לא נסתלק כלל כי תכף עולה קצה התחתון ומאיר בעולם שהוא ההשארה שהשאיר בעולם על-ידי ספריו ותלמידיו, כי באנשים פשוטים שלא תקנו מעשיהם בראוי מרמז זה הגלגל על גלגלים שמכרח לבוא בגלגול כדי לחזור ולהמשיך הדעת להאיר בעולם הרשימו שגשאר מדעתו אחר הסתלקותו, אבל הצדיק האמת תכף באותו הרגע שנסתלק מאיר הדעת הקדוש שלו בבחינת גלגל החזור הנ"ל. נמצא שעסק אז יעקב להמשיך הארת השארת הדעת של זקנו אברהם אבינו ואז בא עשו מן השדה והוא עוף מן הרציחה והנאוף כמו שאמרו רבותינו ז"ל שהוא הפך הדעת הנ"ל ואמר הלעיטני נא וכו' שיאכל אכילה גסה אכילה דסמרא אחרא כי לא האמין שבהאכילה יכולין להמשיך הארת הרצון שהוא הארת הדעת שהוא ההשארה של אברהם על-כן אמר לו יעקב פדיו ובשורה במועדו ובזמנו אם בן מכרה כיום בכורתך לי, כי למה לך בכורה שהוא הארת הדעת הנ"ל מאחר שאמת בופר בכל זה ואז תכף נתרצה עשו והודה לו ואמר הנה אנכי הולך למות

האכילה דיקא השארת הדעת הנ"ל של אברהם על-ידי הארת הרצון שמאיר בעת אכילה. וזה סוד הבראת האבל שמנחמין אותו על-ידי אכילת סעדת הבראה כי פשמת קרובו חס ושלום ונסתלק הדעת כפי ערך הנפש שנסתלק וזה עקר האבלות על הדעת שנסתלק אזי מנחמין אותו על-ידי סעדת ההבראה להורות שבודאי לא נסתלק לגמרי ובודאי נשאר הארה מדעתו ומקבלין אותה על-ידי אכילת ישראל דיקא כנ"ל. והעקר הוא בשעת הסתלקות הצדיקי אמת שעסקו בזה להאיר הדעת בעולם בפרט אברהם שהיה הראשון שעסק בזה ועל-כן עסק יעקב לבשל המאכלים להאכיל את אביו להמשיך השארת הדעת של אברהם על-ידי אכילת סעדת הבראה, וזה שאמרו רבותינו ז"ל שמבשלין עדשים וביצים להורות שגלגל הוא החזור בעולם הינו בחינת דור הולך ודור בא שהדור שהולך הוא הדור שבא בחינת גלגולא דנשמתינן כמובא הינו להורות שחס ושלום לא נסתלק הנפטר לגמרי רק קדשת דעתו נשאר בודאי בעולם כי הוא בגלגל החזור שאף-על-פי שקצה הגלגל יורד למטה אינו נסתלק לגמרי כי תכף עולה הקצה השני של

מאכלים לאביו כאשר אהב כדי לקבל ממנו השארה הקדושה של דעתו הקדוש לפני מותו בעת האכילה דיקא וכנ"ל. כי זה היה כל מגמת רבקה אמו ויעקב אבינו ובחסדי ה' עלתה בידם וקבל אז ברכת העשירות כדי לזכות על-ידי זה להארת הרצון שהוא הארת הדעת כנ"ל. ועל-כן בשעה שברכו בעשירות ופרנסה נתן לו ממשלה ומלכות כמו שכתוב שם ויתן לך האלקים מלל השמים וכו' שהוא פרנסה ועשירות ועבודת עמים וכו' הנינו מליכה וממשלה כי צריכין ממשלה ומלכות להיות איש חיל כדי לקבל העשירות עם הארת הרצון כמבאר היטב בהתורה הנ"ל. וזה שאמר יצחק בעת שנכנס יעקב עם המאכלים ראה ריח בני בריח שדה אשר ברכו ה' זה בחינת הארת הרצון הנ"ל שהוא בחינת מ"ה בחינת מה חמית שהוא סוד ריח כי לית מחשבה תפיסא תמן כלל רק הוא כמאן דארח ריחני בבחינת ברח דודי ורמה לך לצבי וכו' על הרי בשמים (כמבאר מעט מזה בדברינו בהלכות ברכת הריח עין שם והבן) ועל-כן צעק עשו את בברתי לקח והנה עתה לקח בברתי כי הא בהא תליא כי הברכה לקח על-ידי הכבוד כנ"ל:

יא וזה אם בחקתי תלכו ואת מצותי

ולמה זה לי בכרה הנינו מאחר שהוא הולך למות ממש מיתה עולמית ולא ישאר ממנו שום השארה בזה העולם על-כן למה זה לו בכורה שהוא הארת הדעת כי הוא אינו מאמין בכל זה. נמצא שממקשר ומקדק היטב המקרא הזה שהסמך מיתתו לבזוי הכבוד וכו"ל. וכן כל הפרשה בעזרת ה' יתברך נדרשת יפה כמין חמר על-פי כל הנ"ל:

י ועל-כן באמת זכה יעקב על-ידי זה לקבל גם הברכה של עשירות מיצחק כי הא בהא תליא כנ"ל כי יצחק טעה בעשו כמו שאמרו רבותינו ו"ל ועל-כן רצה לברכו קדם מותו על-ידי האכילה דיקא כי סבור שעל-ידי שאכילתו עשו וכונתו יהיה לקבל השארת הדעת ממנו קדם מותו או יוכל להאיר בו הדעת בשעת האכילה דיקא כנ"ל. ועל-כן דקדק יצחק ואמר ואברככה לפני ה' לפני מותי, לפני מותי דיקא כי כל רצונו ומגמתו היה להשאיר דעתו אחריו אחר מותו כנ"ל ועל-כן רצה לברכו בעשירות קדם מותו בעת האכילה דיקא וכנ"ל. אבל רבקה ידעה רשעתו של עשו שאינו חפץ בברכה שהוא הדעת הקדוש רק בתאוות גשמיות בעולם הזה לבר על-כן מהרה וקראה את יעקב וזרזה אותו שיקין ויביא

שִׁזְבוּ עַל-יְדֵי זֶה כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שֵׁם תִּכְרֹךְ וְנָתַתִּי מִשְׁכָּנִי בְּתוֹכְכֶם וְכו' וְהִתְהַלַּכְתִּי בְּתוֹכְכֶם וְהִיִּיתִי לָכֶם לְאֱלֹקִים וְאַתֶּם תִּהְיוּ לִי לְעָם וְכו' וּפֶרֶשׁ רַש"י אֲמִיל עִמָּכֶם בְּגִן-עֵדֶן הֵינִי שֶׁעָשׂוּ עוֹלָם הָבֵא. וְזֶה שְׁפִים שֵׁם רַש"י יָכוֹל לֹא תִירָאוּ מִמֶּנִּי תִלְמוּד לומר וְהִיִּיתִי לָכֶם לְאֱלֹקִים, כִּי עָקֵר שֶׁעָשׂוּ עוֹלָם הָבֵא הוּא בְּחִינַת הָאֶרֶץ הָרְצוֹן הֵנ"ל בְּחִינַת בְּעֵת וְכו' בִּנְ"ל שִׁזְבוּ אִזּוֹ לְכָלֵל שְׁנֵי הַשְּׁגוֹת יַחַד מִל"א וּמ"ה שֶׁזֶּה עָקֵר הַהִתְקַרְבוֹת אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ בְּחִינַת אֲמִיל עִמָּכֶם בְּגִן-עֵדֶן. וְכֵן זֶה אִי אֲפָשָׁר לְזַכּוֹת כִּי אִם עַל-יְדֵי הִירָאָה כְּמוֹ שֶׁמִּבְּאֵר שֵׁם עַל-פִּי דִּקְדֹק רַש"י וְסִיּוֹם יָכוֹל לֹא תִירָאוּ מִמֶּנִּי תִלְמוּד לומר וְכו' כִּי אִי אֲפָשָׁר לְזַכּוֹת לְכָל הֵנ"ל כִּי אִם עַל-יְדֵי הִירָאָה בְּחִינַת מָה רַב טוֹבָה אֲשֶׁר צִפְנָתָה לִירְאִיד וְכו' שֶׁהוּא שֹׁכֵר עוֹלָם הָבֵא שֶׁזּוֹכִין לְקַבֵּל הָאֶרֶץ מִשָּׁם בְּחִינַת הָאֶרֶץ הָרְצוֹן בְּעֵת הָאֲכִילָה. וְעַל-כֵּן מִכְּמִיתָם הַכְּתוּב בְּכִרְבַּת הָאֲכִילָה וְהַשְׁבִּיעָה בְּשֹׁכֵר הַתּוֹרָה וְהַמְצוֹת שֶׁהֵם עָקֵר קִדְשַׁת הַדַּעַת הֵנ"ל כִּי בִשְׁעַת הָאֲכִילָה דִּיקָא זֹכִין לְהָאֶרֶץ הָרְצוֹן שֶׁלַּעֲתִיד כִּשְׁזֹכִין לַדַּעַת הֵנ"ל שֶׁהוּא שְׁמִירַת הַתּוֹרָה וְהַמְצוֹת בִּנְ"ל. וְכֵן מִבְּאֵר בִּפְרָשָׁה זֹאת לְמַסְתַּבֵּל בְּתוֹרָה בְּאֵמֶת כִּי כִשְׁמִכְמִיתָם שֵׁם בְּכָל הַבְּרִכוֹת שֶׁל הַפְּרָנְסָה וְהַשְׁבִּיעָה וּמֵאֲרִיד בָּזָה עַד וְאֲכַלְתֶּם יֶשֶׁן נוֹשֵׁן וְכו' בְּתוֹךְ זֶה הוֹלֵךְ וּמִכְּמִיתָם בְּעֵצָם הַתְּקַרְבוֹתָם אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ

תִּשְׁמְרוּ וְכו' וְנָתַתִּי גִשְׁמִיכֶם בְּעֵתָם וְכו' וְאֲכַלְתֶּם לְחִמָּכֶם לְשֹׁבַע וְכו' וְחִמָּהּ הִרְבָּה עַל שְׁלֹא הוֹכִיר כִּי אִם שֹׁכֵר עוֹלָם הִזָּה פְּרָנְסָה וְשֹׁבַע כְּמוֹבָא קִשְׂיָא זֹאת בְּכִמָּה מִפְּרָשִׁים. אֵךְ עַל-פִּי הֵנ"ל מִיִּשְׁבַּח הַיִּטֵּב, כִּי עָקֵר הַבְּטָחָה שֶׁמִּכְמִיתָם עַל פְּרָנְסָה וְשֹׁבַע הָעָקֵר הוּא מַה שִׁזְבוּ עַל-יְדֵי הַפְּרָנְסָה וְהַשְׁבִּיעָה לְהָאֶרֶץ הָרְצוֹן שֶׁמֵּאִיר בְּעֵת הָאֲכִילָה דִּיקָא וְכִנְ"ל שֶׁזֶּהוּ בּוֹדָאי הַבְּטָחָה גְּדוֹלָה כִּי זֶה עָקֵר הַתְּכִלִּית בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הָבֵא לְנִצָּח כִּי זֶהוּ בְּחִינַת בְּעֵת יֵאָמֵר לִיעֲקֹב וְלִישְׂרָאֵל מַה פָּעַל אֵל מַה דִּיקָא שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת מָה רַב טוֹבָה אֲשֶׁר צִפְנָתָה לִירְאִיד וְכו' שֶׁהוּא שֹׁכֵר עוֹלָם הָבֵא שֶׁזּוֹכִין לְקַבֵּל הָאֶרֶץ מִשָּׁם בְּחִינַת הָאֶרֶץ הָרְצוֹן בְּעֵת הָאֲכִילָה. וְעַל-כֵּן מִכְּמִיתָם הַכְּתוּב בְּכִרְבַּת הָאֲכִילָה וְהַשְׁבִּיעָה בְּשֹׁכֵר הַתּוֹרָה וְהַמְצוֹת שֶׁהֵם עָקֵר קִדְשַׁת הַדַּעַת הֵנ"ל כִּי בִשְׁעַת הָאֲכִילָה דִּיקָא זֹכִין לְהָאֶרֶץ הָרְצוֹן שֶׁלַּעֲתִיד כִּשְׁזֹכִין לַדַּעַת הֵנ"ל שֶׁהוּא שְׁמִירַת הַתּוֹרָה וְהַמְצוֹת בִּנְ"ל. וְכֵן מִבְּאֵר בִּפְרָשָׁה זֹאת לְמַסְתַּבֵּל בְּתוֹרָה בְּאֵמֶת כִּי כִשְׁמִכְמִיתָם שֵׁם בְּכָל הַבְּרִכוֹת שֶׁל הַפְּרָנְסָה וְהַשְׁבִּיעָה וּמֵאֲרִיד בָּזָה עַד וְאֲכַלְתֶּם יֶשֶׁן נוֹשֵׁן וְכו' בְּתוֹךְ זֶה הוֹלֵךְ וּמִכְּמִיתָם בְּעֵצָם הַתְּקַרְבוֹתָם אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ

וּבְאֵמֶת לֹא יִדְעָתִי מִעֲקָרָא מֵאִי קָא קִשְׂיָא לָהּ לְהַמְפָּרְשִׁים מַה שֶׁהוֹכִירָה הַתּוֹרָה יְעוּדִים גִּשְׁמִיִּים הֵלֵא מִפְּרָשׁ בִּפְרָשָׁה הַזֹּאת יְעוּדִים רוּחָנִיִּים שֶׁהֵם עָקֵר הַתְּכִלִּית בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם

הוא על-ידי הארת הרצון כמו שכתוב בזהר הקדוש: ורעותא דשבעא שווא עליו עין שם:

יב וזה שסים אני ה' אלתיכם אשר הוצאתי וכו' ואולף אתכם קוממיות פ'רש רש"י בקומה וקופה, זה בחינת מה שמבאר שם בהתורה הנ"ל שלזכות להארת הרצון בעת האכילה צריך להיות איש חיל שיהיה לו חלק בהממשלה והמלכות דקדשה. ועל-כן מזכיר להם ה' יתברך שעשה הסוד להם שהוציאם ממצרים להיות להם עבדים והיגו שהוציאם מהגלות שלא תשלט עליהם מלכות הרשעה ומבאר והולף ואשבר מוטות עלכם ואולף אתכם קוממיות בקומה וקופה היגו בחינת אנשי חיל וכו' הפך העבדות, אדרבא יהיה להם לכל אחד מישראל חלק במלכות דקדשה שעל-ידי זה דיקא יוכו להארת הרצון הנ"ל:

(עין כל זה בהתורה הנ"ל ותכין דברינו היטב): **יג** וזה ודרפתם את איביכם ונפלו לפניכם לחרב ורדפו מכם חמשה מאה וכו' כי צריך שיתחזק בכל כח להיות איש חיל וכו' שיהיה לו חלק במלכות וממשלה דקדשה ועין לקמן על פסוק מלכותך מלכות כל עולמים וכו'.

הבא לנצח כמו שמבאר והולף בפ'רשה זאת מן ונתתי משפני בתוככם והיגו הבית-המקדש ששם עקר השגת הדעת הנ"ל והתהלכתי בתוככם וכו' עד סוף הפ'רשה רק שיש להקשות מה סמיכות יש לברכת האכילה והפרנסה הבטחת והתהלכתי בתוככם וכו'. אך על-פי ההקדמה הנוראה הנ"ל שגלה אדונינו מורנו ורבנו ז"ל בתורה הנ"ל שעל-ידי הארת הדעת הנ"ל שהוא בחינת שמירת התורה והמצות זוכין להארת הרצון בשעת האכילה דיקא הנ"ל על-ידי זה מישיב שפיר ומקשר המקרא היטב. וכן בכל מקום שמבטיח אותם על ברכת האכילה והפרנסה אפלו במקום שסתם שם ולא פ'רש כמו כאן ילמד סתום מן המפ'רש שעקר הפונה בברכת הפרנסה והאכילה בשכר התורה מחמת שבהאכילה שזוכין על-ידי התורה שהוא הדעת בהאכילה הזאת מאיר הארת הרצון שהוא עקר התכלית בעולם הזה ועולם הבא הנ"ל. וזה בחינת ואכלתם לחמכם לשבע וכן בפ'רשת והיה אם שמע כתיב ואכלת ושבעת היגו בחינת הארת הרצון הנ"ל שהוא עקר השביעה בחינת ומשביע לכל חי רצון שוהו בחינת צדיק אכל לשבע נפשו כי עקר השביעה

וכשישראל יזכו לעשות רצונו הם מחיבים להשתדל בכל כחם להכניס זה הדעת גם באמות העולם כמו שכתוב ספרו בגוים את כבודו וכו' וכתוב הודיעו בעמים עלילותיו וכו' וכן בפסוקים הרבה. וזהו כל המלחמות מצוה שנצטוו ישראל הכל הוא כדי להשיבם אל האמת להודיעם כי ה' הוא האלקים שזהו התכלית האמתי. וזה עקר הבטחת ורדתם את איביכם וכו' בחינת בקש שלום ורדפהו בחינת מה שכתוב בזה הקדוש זכאה מאן דאחיד ביידא דחייבא ובעי למרדף אבתריה. כי זאת היריפה היא עקר השלום האמתי כי כל זמן שאין זוכין לדעת הנ"ל ואין עושין רצונו חס ושלום ואין יוצאין מעונות ופגמים חס ושלום אפלו נדמה שיש לו שלום גדול אין זה שלום כלל כי אין שלום אמר ה' לרשעים. כי כל זמן שאין מעשיו עולים יפה ברצונו יתברך איך אפשר שיהיה לו שלום אמתי כי הלא גם בעצמיו אין שלום כמו שכתוב אין שלום בעצמי מפני חטאתי (וען במקום אחר מזה) וזהו בחינת ורדתם את איביכם שפשיעשו רצונו יתברך מצוה עליהם לרדף את אויביהם כדי להחזירם למוטב לקרבם אל האמת שזהו עקר השלום בחינת האמת והשלום אהבו

שעקר המלכות והממשלה הוא ממשלה דקדשה דהינו בשמתגברים להאיר הדעת בכתבו וכו'. וזהו ורדתם את איביכם וכו'. כי לכאורה תמוה: מהו הבטחת הברכה הזאת שירדפו את אויביהם וכו' וכי זהו התכלית האמתי של ישראל עם קדוש שירדפו את אויביהם ויפילו אותם בחרב וכו' לנקם ולשפך דם חס ושלום הלא ה' יתברך חפץ בשלום ומברך את עמו ישראל בשלום והיה די בהבטחת ונתתי שלום בארץ ולמה לנו לרדף אחר האויבים. אך באמת זה ידוע שכל העולמות לא נבראו כי אם בשביל להביר ולדע אותו יתברך כמו שכתוב בזהו בגין דישתמודעין לה. ועל-כן הכל נברא בשביל ישראל שיקבלו תורתו שהוא הדעת הקדוש שעל-ידי זה מכירין ויודעין אותו יתברך. ועל-כן כל הגדלה והמלוכה שיבא רק לישראל שעושים רצונו שזוכים לזה הדעת שבשביל זה נברא הכל ועל-כן רק הם קרויים אדם כמו שאמרו רבותינו ו"ל כי מי שאין בו זה הדעת הוא חיה בדמות אדם כמו שכתוב בתחלת התורה הנ"ל. ובשביל זה מחיב כל אחד לעסק ביישוב העולם דהינו להכניס הדעת האמתי באחרים שזה עקר עוסק ביישוב העולם כמו שמבאר שם וכו'.

שעשוע הצדיקים בעולם הבא בגן-עדן
שעקר תענוגם שיכירו וידעו אותו ותברך
בחינת והייתי לכם לאלקים וכו' רק
מחמת שאי אפשר לזכות לכל זה כי אם
מי שפירח בערב שבת וכו' ועקר היגיעה
והמרחא בעולם הזה הוא לצאת מהקללה
של חטא אדם הראשון שעקרה היה
בענין האכילה עד שיזכה על-ידי האכילה
דיקא להארת הרצון שהוא בחינת מה רב
טובך וכו' וכן"ל. על-כן התחילה הפרשה
אם בחקתי תלכו מהבטחות ברכת
האכילה כי על-ידי זה יזכו להארת הרצון
שהוא עקר התכלית וכן"ל:

יד ויעקב מסר הבכורה לבנו ליוסף כי
בן זקנים הוא לו זקן זה קנה חכמה
כמו שאמרו רבותינו ו"ל ומוכא בפרוש
רש"י שכל מה שלמד משם ועבר מסר
לו. ועל-כן מחמת שמסר לו חכמתו
ודעתו הקדושה על-כן מסר לו הבכורה
שהיא בחינת קדשת הדעת שהצדיק צריך
להשאיר לבניו ולתלמידיו כנ"ל כי
הבכורה היתה מוגיע לראובן, אך בחללו
יצונו אביו וכוה פגם בהדעת על-ידי זה
נתנה בכורתו ליוסף שזכה לשמר הדעת
בשלמות כי עמד בנסיון של תאוה זאת
שזה עקר שמירת הדעת. והשכמים
התקנאו בו על שהוציא דבה עליהם,

שזהו בחינת בקש שלום ורדפהו בחינת
בעי למרדף אבתריה. וזהו ונפלו איביכם
לפניכם לחרב הינו על-ידי תפלות
ובקשות שהם נקראים חרב בחינת בחרבי
ובקשתי כמו שכתוב בתחלת התורה
(סימן ב) לקומי חלק א' שעקר הכלי זון
דקדשה הם תפלות ובקשות עין שם. וזהו
ורדפו מכם חמשה מאה ומאה מכם
רכבה ירדפו וכו' ופרש רש"י שיפלו
לפניכם שלא בדרך הטבע כי צריכים
להיות איש חיל וכו' שיהיה לו חלק
בהממשלה דקדשה ויהיה חזק בדעתו
בהאמת מאד כי סוף כל סוף יתגלה
האמת לאמתו כי קושטא קאי ואמת
מארץ תצמח וכו'. ועל-כן בודאי יש פח
לחמשה האוחזים בהאמת לאמתו לרדף
מאה לרדף אחריהם בדבורי אמת
ובתחנות ובקשות לה' יתברך שהם
בחינת חרב וכלי זון של ישראל עד
שיכבשו אותם ויכניסו בהם הדעת
האמתית ואחר כך ומאה מכם רכבה
ירדפו הכל כנ"ל. ואז ופניתי אליכם וכו'
והקמתי את בריתי אתכם ופרש רש"י לא
בברית הראשונה שהפרתם אותה אלא
ברית חדשה שלא תופר וכו' והתהלכתי
בתוכם אטיל עמכם בגן-עדן וכו'. כי
עקר כלל כל ההבטחות האלו הם תכלית

במלוכה דסמרא אחרא כמו ירבעם שיצא ממנו שמלך על ישראל והחמיא אותם מאד על ידי שני עגלי זהב שעשה להם. כי בהממון והעשירות יש שני בחינות, כי שרש הממון והעשירות בקדושה גבה מאד מאד כי נמשך מהידים שיש בים החכמה וכו' ועל-כן מאיר שם הארת הרצון כנ"ל. אבל זה אין זוכה כי אם הצדיק האמת והנאליים אליו באמת שמקבלים דעתו הנ"ל שמאיר בכן ותלמיד כנ"ל. אבל להפך חס ושלום מי שאין מקבל הדעת הנ"ל מכל שכן מי שחולק על הצדיק הזה שמאיר הדעת הנ"ל כל נפילתו הוא על ידי הממון והעשירות כי למטה נאחזים כל העבודות זרות בהממון כמו שכתוב במקום אחר (בסימן כג) ויכמו שכתוב: וכסף הרביתי להם וזהב עשו לבעל (ועני מזה במקום אחר) ועל-כן טעו השבטים ואמרו שיוסף רוצה למלך עליהם במלכות דסמרא אחרא הנ"ל עד שהתירו את דמו וזה שאמר להם יהודה מה בצע כי נהרג את אחינו וכו' לכו ונמכרנו לישמעאלים וכו'. והדבר תמוה מאד: וכי עלה על דעת יהודה שרוצים להרג את יוסף בשביל בצע וממון עד שאמר להם מה בצע כי נהרג וכו' הלא ידע האמת שפונתם

על-כן חשדו אותו על כל הדברים שדבר עליהם כמו שאמרו רבותינו ז"ל כל הפוסל במומו פוסל גם הסתכלו ברוח הקדש שיצאו ממנו ירבעם ואחאב שיעבדו עבודה זרה, על-כן חשדו אותו שממעה את אביו כמו עשו עד שהתירו את דמו. וזה בחינת החלום שספר להם והנה אנחנו מאלמים אלמים וכו' והנה קמה אלמתי וגם נצבה וכו' ויאמרו לו אחיו המלך תמלך עלינו אם וכו' כי באמת טעו אחיו ביוסף כי באמת היה צדיק גדול וזכה לקבל עקר הדעת מאביו. ועל-כן הראו לו בחלום שמלך וימשל והראו לו דיקא על ידי תבואות השדה שהיו מאלמים אלמים. הינו ענין הנ"ל שעל ידי הדעת זוכין לקבל הארת הרצון על ידי המלוכה והממשלה על-כן הראו לו שזכה לזה ורמוז לו דיקא באלמות השדה שהוא בחינת שפע הפרנסה להורות שהוא זכה לממשלה ומלכות שעל ידי זה גדלים אלמות השדה והינו שפע הפרנסה וכו' כי זכה לזה על ידי גדל הדעת הנ"ל שקבל מאביו כנ"ל. ואחיו הבינו דעתו שפותר החלום בענין זה על-כן התקנאו בו ואמרו לו המלך תמלך עלינו וכו' כי אמרו שהוא בהפך שממעה את אביו ורוצה למשל ולמלך

שֶׁתִּקְבְּלוּ בְּדַמִּי מִכִּירְתּוֹ. נִמְצָא שְׁלֹפִי
מְעִיתָם אָמַר לָהֶם יְהוּדָה בְּהֵנָּן כִּי בִּאֲמַת
בּוֹדְאֵי גַם הִשְׁכַּמְתִּים הָיָה לָהֶם דַּעַת גְּדוֹל
מְאֹד שֶׁקְּבָלוּ מֵאֲבִיהֶם רַק שְׁמָעוּ בְּיוֹסֵף
שֶׁקְּבָלָה הַדַּעַת יוֹתֵר מֵהֶם וְהֵם סָבְרוּ לְהַפְךָ
כֵּן"ל. וְעַל־כֵּן מָכְרוּ אוֹתוֹ בְּעֶשְׂרִים כֶּסֶף
שֶׁהוּא מֵאָה מָעָה שֶׁהֵם בְּחִינַת מֵאָה
שְׁעָרִים הֵן"ל כִּי מָעוּ וְאָמְרוּ שְׁעַל־יָדֵי זֶה
יִמְשִׁיכוּ הָאֶרֶת הָרָצוֹן שְׁמֵאִיר עַל־יָדֵי
שְׁמִמְשִׁיכִין הָעֲשִׁירֹת בְּקִדְשָׁה מִמָּ"ה
לְמֵאָה כֵּן"ל. אֲבָל מָעוּ בָּזָה מְאֹד כִּמְבֹאֵר
בַּתּוֹרָה שֶׁפָּגְמוּ בָּזָה מְאֹד כִּי גַם צְדִיקִים
גְּדוֹלִים יְכוּלִּין לִמְעוֹת בְּהַצְדִּיק הַגְּדוֹל
מֵהֶם עַד שִׁירְצוּ לְהָרְגוֹ אוֹ לְמָכְרוֹ בְּכֶסֶף
וְכוֹ'. וְעַל־כֵּן הִתְקַן עַל־יָדֵי חֲמִשָּׁה שְׁקָלִים
שֶׁהֵם עֲשָׂרִים כֶּסֶף מֵאָה מָעָה שְׁנוֹתֵינוּ
בְּעַד פְּדִיּוֹן בָּכוֹר שְׁעַל־יָדֵי זֶה הַמִּשְׁכַּת
קִדְשֵׁת הַדַּעַת שֶׁהוּא בְּחִינַת הַמִּשְׁכַּת
הָרָצוֹן שְׁמֵאִיר בְּהַכֶּסֶף וְהַמָּמוֹן כֵּן"ל:

מִן וְעַקֵּר מִצּוֹת פְּדִיּוֹן בָּכוֹר מִהֲכַהֵן
נִצְטָווּ יִשְׂרָאֵל אַחֵר מַעֲשֵׂה הָעֶגְלָה
בַּעַת הַקָּמַת הַמִּשְׁכָּן שָׂאוּ נִתְקַדְּשׁוּ
הַכֹּהֲנִים תַּחַת הַבְּכוֹרוֹת וְנִצְטָווּ לְפָדוֹת כָּל
הַבְּכוֹרִים בַּחֲמִשָּׁה שְׁקָל כֶּסֶף כִּמוֹ שֶׁכְּתוּב
בַּפָּרָשָׁה בַּמִּדְבָּר, כִּי כָל מַעֲשֵׂה הָעֶגְלָה הָיָה
עַל־יָדֵי פָנִים הֵן"ל שֶׁפָּגְמוּ בַּהֲעֲשִׁירֹת
בַּהַכֶּסֶף וְהַזָּהָב עַד שֶׁעָשׂוּ מִמֶּנּוּ עֲבֹדָה

לְשָׂמִים לְפִי מְעוֹתָם שְׂרוּצִים לְהָרְגוֹ שְׁלֹא
יִמָּעַה אוֹתָם אוֹ אַחֲרִים מֵהֶאֱמִינָה
הָאֱמִתִּיית שֶׁקְּבָלוּ מֵאֲבִיהֶם אֲבָל עַל כָּל
פָּנִים חֵם וְשְׁלוֹם אֵין כְּוִנָּתָם כָּלָל בִּשְׁבִיל
אִיזָה מָמוֹן וּבִצָּע. רַק יְהוּדָה רָמַז לָהֶם
עֲנִין הֵן"ל מִחֲמַת שְׁלֹפִי דַּעַתְכֶם רָצוֹנְכֶם
לְבַעֲרוֹ כְּדִי שְׁלֹא יִקְלָקֵל אֶת הַדַּעַת
הַקְּדוֹשׁ שֶׁהִתְחִילוּ הָאֲבוֹת לְהַמְשִׁיךְ
בְּעוֹלָם וְאִזִּי תוֹכְלוּ אֹתָם לְהַמְשִׁיךְ זֶה
הַדַּעַת הַקְּדוֹשׁ, עַל־כֵּן אָמַר לָהֶם מַה בִּצָּע
וְכוֹ' לָכוּ וְנִמְכְּרֵנוּ וְכוֹ' הֵינּוּ שְׁלֹפִי זֶה טוֹב
לְמָכְרוֹ וּלְקַבֵּל בְּעַדוֹ מָמוֹן. וְאֵתָם הִשְׁכַּמְתִּים
שֶׁכְּלָכֶם קְדוֹשִׁים כִּשְׁתִּקְבְּלוּ מָמוֹן בְּעַדוֹ
תִּקְבְּלוּ עַל־יָדֵי זֶה הָאֶרֶת הָרָצוֹן שְׁמֵאִיר
בַּהֲמָמוֹן כִּשְׁמִקְבָּלִים אוֹתוֹ כִּרְאוּי וְאִזִּי
תִּתְקַנּוּ הַדְּבָר כִּרְאוּי כִּי מַה שְׁלֹפִי דַּעַתְכֶם
רָצָה יוֹסֵף לְפָנֶם בְּהַדַּעַת הֵן"ל שֶׁהוּא פָּנִים
הָרָצוֹן הַמֵּאִיר בַּהֲמָמוֹן שֶׁהוּא פָּנִים
הַמְּלֻכּוֹת וְהַמְּשֻׁלָּה. עַל־כֵּן טוֹב שֶׁתִּמְכְּרוּ
אוֹתוֹ וּבָזָה תִּפְּלוּ אוֹתוֹ מֵהַמְּשֻׁלָּה וְשׁוּב
לֹא יוֹכֵל לְמַלֵּךְ עֲלֵיכֶם בְּמַלְכוּת דִּסְמָרָא
אַחֲרָא חֵם וְשְׁלוֹם וּלְקַלְקֵל אֶת הַדַּעַת עַל־
יָדֵי רַבּוֹי הָעֲשִׁירֹת כִּמוֹ יִרְבָּעִם וְכוֹ'.
אֲדַרְבֵּא תִקְבְּלוּ דְמִי מִכִּירְתּוֹ וְאִזִּי תִזְכּוּ
לְקַבֵּל וְלִהְיוֹת הָאֶרֶת הָרָצוֹן שְׁנָפֵל אֲצֵל
יוֹסֵף לְפִי מְעוֹתָם וְאֵתָם תַּעֲלוּ אוֹתוֹ
וְתִקְבְּלוּ הָאֶרֶת הָרָצוֹן עַל־יָדֵי הַמָּמוֹן

שהוא אחד מהשבעה רועים שהמשיכו הדעת הקדוש בעולם. וכל המשכת הדעת של הצדיק האמת אינו רק בחייו לבד כי אם אדרבא שאחר מותו והסתלקותו מאיר דעתו יותר ויותר בעולם. כי גדולים צדיקים במיתתם יותר מבחייתם. וכמו שכתוב בזהר הקדוש דבית דאסתלקו צדיקא שכיחי יתיר וכו'. ועל זה נאמר ושבח אני את המתים שכבר מתו מן החיים וכו' כמו שאמרו רבותינו ז"ל (שבת ל) שהרי כבר מתו וגזרתם ותקוניהם מתקמים עדן. ועל-כן עקר יציאת מצרים היה על-ידי שהעלה משה עצמות יוסף שעל-ידי זה המשיך הארת הדעת שלו שהוא בחינת הארת הרצון שזכה יוסף על-ידי הממשלה דקדשה שלו. ועל-ידי זה יצאו ישראל ממצרים מתחת ממשלת ומלכות דסמרא אחרא. ועל-כן עסק משה בעצמות יוסף דיקא בעת שעסקו ישראל בבות מצרים כמו שכתוב חכם לב יקח מצות כמו שדרשו רבותינו ז"ל. ולכאורה קשה: הלא גם הרכוש שהעלו ממצרים היה מצוה גדולה כי ה' יתברך הזהירם על זה מאוד כמו שכתוב דבר נא וכו' וישאלו וכו'. אך באמת עקר המצוה להעלות העשירות ממצרים כמו שהבטיח

זרה של העגל כמו שכתוב ודי זהב כמו שאמרו רבותינו ז"ל. וכל זה מחמת שפגמו בכבוד משה רבם שהוא עקר הארת הדעת שהאיר בנו לדורות לידע ממנו יתברך ונתן לנו את התורה באותות נוראות כאלו. ומגדל קנאת הערב רב הטעו את ישראל עד שאמרו כי זה משה האיש לא ידענו מה היה לו שאמרו שמת ונסתלק. ועל-כן קום עשה לנו אלקים וכו'. ועקר פגמם היה שלא האמינו בגדל כחו של משה שאפלו לפי טעותם שכבר מת ונסתלק בודאי נשאר דעתו אצל תלמידיו אהרן וחור ויהושע וכו' והם כפרו בזה עד שאמרו קום עשה לנו אלקים כי הכופר בהצדיק האמת בא לידי כפירות בה' יתברך וכשפגמו במשה שהוא הדעת על-כן בודאי נפל העשירות אצלם אל הסמרא אחרא. ועל-כן עשו מהעשירות דיקא עבודה זרה שהוא העגל שעשו מרבי הזהב כנ"ל. ומעשה שטן הצליח על-ידי שהשליכו את הטם שהיה כתוב עליו עלה שור שבו העלה משה את עצמות יוסף ממצרים, כי ישראל לא יכלו לצאת ממצרים עד שיעלו עצמות יוסף עמם כמו שהשביעם ואלקים פקד יפקד אתכם וכו' כי כל הגאולה היתה תלויה בזה כי יוסף היה הצדיק האמת

וְשָׁלוֹם הַפָּנִים גָּדוֹל מְאֹד כִּי אֵת זֶה לְעַמַּת
זֶה רַע לְעַמַּת טוֹב וְכו'. וּבִשְׂבִיל זֶה הִכְרַח
אֶהְרֵן לְעַסֵּק בְּזֶה בַּעֲצָמוֹ כִּי רָאָה שְׂאֵי
אֶפְשָׁר לְנַצְחָם לְהַפְדֹּ דַּעְתָּם אֶל הָאֱמֶת.
עַל-כֵּן סָבַר אוֹלֵי יוֹכַל לְהַגְבִּיר הַקִּדְשָׁה
הַנֶּעֱלָם בַּהֲזָהָב שֶׁנִּתְּנוּ לְהַעֲלוֹתָהּ בְּתַקְפָּה
כַּחוֹ עַד שִׁיתַּבְטִּיל דַּעְתָּם הִרְעָה אֲבָל
מַעֲשֵׂה שְׁטֵן הִצְלִיחַ. אִךְ אַף-עַל-פִּי-כֵן
עַל-יְדֵי שֶׁעִסַּק אֶהְרֵן וַעֲשֵׂה בַתְּחִבּוּלוֹת
וְדַחַח אוֹתָם עַד שֶׁבִתְּוֹךְ כֶּד בָּא מֹשֶׁה
כְּמוֹ שֶׁפִּרְשׁ רַש"י שָׁם, עַל-יְדֵי זֶה סוּף כָּל
סוּף הַתְּגַבְּרוֹ מֹשֶׁה וְאֶהְרֵן עַד שִׁשְׁרְפוּ אֶת
הָעֵגֹל וַתִּקְנוּ הַחֲטָא עַל-יְדֵי מַעֲשֵׂה
הַמְּשֻׁכָּן שֶׁנַּעֲשֵׂה מַעֲשִׂיּוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל
מִזֶּהָב וְכֶסֶף וְכו'. וְשָׁם נִתְּנָה אֱלֻקוֹתוֹ
יִתְבָּרֵךְ וְהָאִיר שֵׁם הָאֱרֶת הַדַּעַת הָאֲרֶת
הָרָצוֹן. וְאִזּוּ נִתְקַדַּשׁ אֶהְרֵן וְזָרְעוֹ אַחֲרָיו
לְכַהֲנִים וְכֵן כָּל שֶׁכַּט לְוִי עַל שְׁלֹא טְעוּ
בַּעֲגָל וְלֹא פָגְמוּ בַּהֲעִשְׂוִיּוֹת כַּנ"ל. וְאִזּוּ
נִצְטָווּ לְפָדוֹת הַבְּכוֹר מִהִכָּהֵן בְּכֶסֶף, כִּי
הַבְּכוֹרִים טְעוּ בַּעֲגָל וְנִדְחוּ מִהַעֲבֹדָה
שֶׁהִיָּתָה בְּיָדָם תַּחֲלָה וְנִצְטָווּ לְפָדוֹתָם
מִהִכָּהֵן בְּכֶסֶף שֶׁהוּא תְּקוֹן הָעִשְׂוִיּוֹת כַּנ"ל
שֶׁזֶהוּ תְּקוֹן חֲטָא הָעֵגֹל כַּנ"ל שֶׁזֶהוּ בַּחֲבִינַת
תְּקוֹן מְכִירַת יוֹסֵף בְּעִשְׂרִים כֶּסֶף, שֶׁכָּל זֶה
הָיָה פָּגַם הָאֲרֶת הַדַּעַת פָּגַם הָאֲרֶת הָרָצוֹן
שֶׁמֵּאִיר בַּהֲכֶסֶף וְהָעִשְׂוִיּוֹת. וְעַל-יְדֵי פְדִיּוֹן

לְאֶבְרָהָם אֲבִינוּ וְאַחֲרָיו כֵּן יֵצְאוּ בְּרִכּוּשׁ
גָּדוֹל, עֶקֶר הַהִתְבַּטָּחָה וְעֶקֶר הַמַּצּוּה הָיָה
בַּבְּחִינַת כַּנ"ל מַחֲמַת שְׁעַל-יְדֵי הָרִכּוּשׁ
וְהָעִשְׂוִיּוֹת זוֹכִין לְהָאֲרֶת הָרָצוֹן שֶׁהוּא
עֶקֶר הַתַּחֲכִּלִּית. אֲבָל לָזֶה אֵי אֶפְשָׁר לְזַכּוֹת
כִּי אִם עַל-יְדֵי הַצִּדִּיק הָאֱמֶת שֶׁהוּא יוֹסֵף
הַצִּדִּיק שֶׁמֵּאִיר הָאֲרֶה זֹאת אַחֵר
הַסִּתְּלָקוֹתוֹ בְּיוֹתֵר. וְעַל-כֵּן עָסַק מֹשֶׁה
בַּעֲצָמוֹת יוֹסֵף אִזּוּ דִּיקָא בַּעַת שֶׁעִסְקוּ
יִשְׂרָאֵל בְּכֹזֶת מִצָּרִים לְקַבֵּל וּלְהַעֲלוֹת
הָעִשְׂוִיּוֹת מִהַסְטֵרָא אַחֲרָא אֶל הַקִּדְשָׁה
כְּדִי לְקַבֵּל עַל-יְדֵי זֶה הָאֲרֶת הָרָצוֹן
שֶׁנִּמְשָׁךְ מִהָאֲרֶת הַדַּעַת עַל-יְדֵי עֲצָמוֹת
יוֹסֵף הַצִּדִּיק וְכַנ"ל. אֲבָל אֵת זֶה לְעַמַּת זֶה
כְּמוֹ שִׁישׁ בַּח לְהַקְדִּישָׁה כְּמוֹ כֵּן נִתֵּן ה'
יִתְבָּרֵךְ בַּח לְהַסְטֵרָא אַחֲרָא הַבָּא לְטִמָּא
חַם וְשָׁלוֹם. וְהַכָּל בְּשִׂבְלֵי הַבְּחִירָה שִׁישׁ
לָהּ בַּח גָּדוֹל (כְּמוֹ שֶׁמֵּבָאֵר בְּמָקוֹם אַחֵר)
וְעַל-כֵּן בְּזֶה הַשֵּׁם בַּעֲצָמוֹ שֶׁהָעֵלָה מֹשֶׁה
אֶת עֲצָמוֹת יוֹסֵף עָלָה הָעֵגֹל מִרַבּוּי הַזֶּהָב
שֶׁלָּהֶם כִּי כִּשְׁפּוֹגְמִין בַּהֲעִשְׂוִיּוֹת יִכּוּלָה
הַסְטֵרָא אַחֲרָא לְהַפְדֹּ מִהַפְדֹּ אֶל הַפְדֹּ חַם
וְשָׁלוֹם עַד שִׁיעֲשֵׂה עֲבוּדָה זָרָה
מִהָעִשְׂוִיּוֹת מַחֲמַת שֶׁבִּשְׁרָשׁוּ יֵשׁ בּוֹ
קִדְשָׁה גְבוּהָ כָּל כֶּד בַּחֲבִינַת הָאֲרֶת הָרָצוֹן
כַּנ"ל. כִּי זֶה יָדוּעַ שֶׁכָּל מָקוֹם שִׁישׁ
קִדְשָׁה גְבוּהָ בְּיוֹתֵר כִּשְׁפּוֹגְמִין שָׁם חַם

הרצון הנ"ל. כי הבעל דבר והסמרא אחרא מתנגדים מאוד מאוד בכל דור ודור כנגד אלו הבאים לקבל את הדעת הקדוש הזה. על-כן עקר התקון על-ידי הארת הרצון שמכנים בהם שאיך שיהיה על כל פנים יהיה רצונם וכסופם ונגעוועם וחשקם חזק תמיד לה' יתברך ועל-ידי זה מחזקים ומקימים על עמדם לכל יפלו לעולם. ועל-כן בשעת הסעדה שלישית שאז הוא הארת הרצון בשעת הסעדה דיקא כנ"ל על-כן אז עוסקין ביותר לגלות התורה ולהמשיך הדעת לתלמידים כי עקר השארת הדעת הוא על-ידי הארת הרצון כנ"ל שזהו בחינת הסתלקות משה בשבת במנחה ברצון שברצונות כדי שישאר דעתו אחריו אחר הסתלקותו לנצח על-ידי הארת הרצון שממשיך אז שעל-ידי זה עקר המושכת הדעת של הצדיק גם אחר הסתלקותו מדור לדור לנצח נצחים וכן"ל:

יז וזה בחינת ל"ג בעמר. שעקר השמחה אז היא שנסתלק רבי שמעון בר יוחאי שהשאר השארת דעת קדוש כזה בעולם שהוא ספר הזהר הקדוש. שעל-ידי זה יפקון מן גלותא כמו שדרש על הפסוק כי לא תשכח מפי ירעו וכו'. ועל-כן סוד זה מרמז בפסוק ויאכלו שם על

הבכור בכסף חוזרים ומעלים העשירות אל הקדשה וממשיכים הארת הדעת הארת הרצון ומתקנים כל זה וכן"ל:

מז על-כן מצוה גדולה לאכל בשבת כי עקר הארת הדעת הנ"ל הוא בשבת קדש כמו שמבאר במקום אחר. ועל-כן נתנה התורה בשבת כי התורה היא הדעת כנ"ל ועל-כן אז מאיר בשעת אכילה הארת הרצון, ועל-כן אז מצוה גדולה לאכל ולשתות כדי לקבל בשעת האכילה הארת הרצון שעל-ידי זה עקר המושכת הדעת הנ"ל כנ"ל. ועל-כן עקר התגלות התורה שמגלין הצדיקים לתלמידיהם הוא בשבת והעקר בשעת סעדת שבת, כי בשעת סעדת שבת מאיר הרצון הנ"ל שעל-ידי זה עקר המושכת הדעת מהרב לתלמיד וכן"ל. ועל-כן ביותר עוסקין לגלות תורה בסעדה שלישית, כי אז נסתלק משה רבנו שנסתלק בשעתא דמנחה של שבת שאז מאיר רעוא דרעיון רצון שברצונות כי עקר הדעת האמתי הנ"ל נמשך על-ידי משה רבנו עליו השלום שהוא פתח לנו אור הדעת לידע כי ה' הוא האלקים כנ"ל. ועל-כן נסתלק בשבת במנחה ברצון שברצונות כי עקר השארת הדעת מדור לדור לנצח הוא על-ידי הארת

בהלכות פסח) ועקר המשכת הדעת הקדוש הזה הוא להמשיכו מדור לדור לנצח. ובימי רבי עקיבא היה צריך להמשיך דעתו הקדושה לתלמידיו כדי שישאר דעתו לנצח והתגרה הבעל דבר והכנים ביניהם מחלוקת עד שנסתלקו כלם בימי הספירה דיקא מחמת שאז צריכין להמשיך הדעת כנ"ל. על-כן התגרה אז דיקא בדרבו תמיד שבעת ובמקום שרואה שעוסקים לתן או דיקא מתגרה בכל כחו לקלקל חס ושלום. אבל אתה מרום לעולם ה' כי התקון היה על-ידי רבי שמעון בר יוחאי ותלמידיו שהיה מתלמידיו רבי עקיבא. כי רבי שמעון בר יוחאי קבל הדעת מרבו רבי עקיבא והאירו בתלמידיו לנצח. ועל-כן עושין שמחה ביום הסתלקותו דיקא שהוא ל"ג בעומר, כי זה עקר השמחה כי אחר הסתלקות הצדיק האמתי מאיר הדעת ביותר. וזה עקר גדלת הצדיק שהמשיך דעת גדול וקדוש כזה בעולם והאירו בתלמידיו עד ששאר הדעת לדורות עולם לנצח:

יח ועל-כן סופרין ימי הספירה בעת שגדלה התבואה ומבקשין אז בכל יום ארץ נתנה יבולה ירכנו אלקים וכו'. וכל מספר ימי הספירה הוא מהבאת

הגל בחינת גל עד כמובא בכתבי האר"י ז"ל. וזהו ויאכלו שם דיקא כי על-ידי האכילה של יעקב ובניו הצדיקים על-ידי זה המשיכו הארת הרצון שהוא בחינת הארת השארת הדעת של הצדיק שזהו בחינת הסתלקות רבן שמעון בר יוחאי בל"ג בעומר שהשאיר דעת כזה בעולם שעקרו נמשך על-ידי הארת הרצון בשעת האכילה דיקא. ועל-כן ויאכלו שם על הגל ויאכלו דיקא כנ"ל. כי תלמידיו רבי עקיבא נסתלקו בין פסח לעצרת והיה העולם שמם וכו' כמו שאמרו רבותינו ז"ל. כי בין פסח לעצרת שהם ימי הספירה אז עוסקים להמשיך זה הדעת הקדוש שתחלת המשכתו הוא בפסח שאז הוציאנו על-ידי משה רבנו ממצרים ואז נולד ונתגלה הדעת הקדוש על-ידי האותות והמופתים הנוראים שעשה לעין כל שעל-ידי זה פתח אור הדעת בעולם והודיע כי ה' הוא האלקים שליט ומושל בעולמו לעשות בו כרצונו. אבל אז בפסח נמשך הדעת בהארה נפלאה שלא בהדרגה. ואחר כך ביום שני מסתלק זה הדעת הגדול ומתחילין להמשיך הדעת בהדרגה כסדר על-ידי הנפת העמר ועל-ידי מצות ספירה (וענן מזה במקום אחר בהלכות פסח תמור (הנכלל

הדעת מדור לדור לנצח בנ"ל. וזה שבעה שבועות תספר מהחל חרמש בקמה וכו' ועשית חג שבועות לה' אלקיך מסת נדבת ידך אשר תתן וכו'. כי בשבועות שהוא קבלת התורה שאז עקר המשכת הדעת הנ"ל, אזי עקר התקון על-ידי הצדקה והממון שנותנין לצדיקי אמת בחינת מסת נדבת ידך אשר תתן. כי על-ידי זה נתתקן כל ממוןנו ופרנסתו וזוכה להארת הרצון בשעת האכילה שעל-ידי זה עקר קיום המשכת הדעת הנ"ל:

ימ וזה מלכותך מלכות כל עולמים וממשלתך בכל דור דור שנסמך לפסוק סומך ה' לכל הנופלים וכו' עיני כל וכו' כי מבאר בהתורה הנ"ל בענין הדעת הנ"ל של בן ותלמיד שעל-ידי זה ממשיכין הארת הרצון בעת האכילה שלזכות לזה צריכין להיות איש חיל ולא ההפך שהוא ענין חלישות ורפיון ידים שקורין שלימונליק וכו' ואז דיקא יכול לזכות להארת הרצון המפגל בעת האכילה וכו' עין שם כל זה היטב ואידך הולך ומבאר שם כי המלכות מקבץ כל הבטחונות שהכל מסתכלין על פרנסה ועולה עמהם ומקבל הפרנסה מים החכמה שהוא הדעת של בן ותלמיד הנ"ל הינו מהידים שהם הרמזים שיש

העמר שעורים עד שבועות שמביאין שתי הלחם מחטים. כי העמר התיר אכילת ישראל כי אסור לאכל קדם הנפת העמר, כי על-ידי הדעת שממשיכין על-ידי הנפת העמר על-ידי זה זוכין להמשיך הארת הרצון בשעת האכילה שזה עקר תקון אכילת ישראל בנ"ל. ועל-כן אז מבקשין על זה שתתן הארץ יכולה ויכרכנו אלקים כי עקר הברכה הוא הארת הרצון שהוא מקור הברכה בחינת וברכה ה' וישמרך יאר ה' פניו וכו' בנ"ל. שזהו בחינת מה שמבקשין בספירה אלקים יחננו ויכרכנו יאר פניו אתנו סלה. דהינו הארת הרצון בשעת האכילה והפרנסה שמקבלין אז כי אז גדלה התבואה וכו'. וכן המן שהוא בחינת פרנסת ישראל נמשך בימי הספירה בט"ו באיר. כי המן בחינת הארת הרצון שנמשך על-ידי הדעת של משה בחינת כי לא ידעו מה הוא בחינת מ"ה בחינת תכלית הידיעה אשר לא גדע שהוא בחינת הארת הרצון כמבאר שם בהתורה הנ"ל. ועל-כן לא נתנה תורה אלא לאוכלי המן, כי מחמת שבימי הספירה נמשך הדעת הנ"ל על-כן אז נמשך הפרנסה בחינת מן בחינת ארץ נתנה יכולה שעל-ידי זה מקבלין הארת הרצון שעל-ידי זה עקר קיום המשכת

עמנו אחר התורה הנ"ל שעל-ידי האמונה זוכין להארת הרצון המפלג עד שלא ידע כלל מה הוא רוצה ויצעק וכו' כנדרס בסוף הספרי מעשיות עין שם. והוא שיד להתורה הנ"ל כי הכל אחד כי מי שמתחזק באמונה שלמה בה' יתברך ומאמין שה' יתברך מלא כל העולם כבודו ואם הוא כמו שהוא עדין ה' יתברך אצלו ועמו וקרוב אליו תמיד אזי בודאי הוא איש חיל ויש לו חלק בבחינת מלכות וממשלה כי אמונה היא עקר ההתחזקות בבחינת לבש ה' עז התאזר בחינת והיה צדק אזור וגו' ואמונה אזור חלציו שזה צריך כל אחד מ ישראל להמשיך עליו מחדש בכל יום לאזור אזור במתניו לחגר עצמו באמונה שלמה בה' יתברך ובצדיקי אמת להיות כגבור ערוך מלחמה ללחם מלחמת ה' בכל יום, ועל זה אנו מברכין בכל יום אזור ישראל כגבורה שזהו בחינת הפון לקראת אלקיך ישראל. ועקר המלחמה להתחזק עצמו לבלי לפל בשום אפן. והעקר ההתחזקות הוא על-ידי ים החכמה של הצדיק האמת שמאיר בבו ותלמיד כנ"ל והעקר על-ידי הרמזים, כי אי אפשר לבאר הכל בפה וצריכין להבין הרמזים שמרמז לנו בכל עת על-ידי הידים שיש בים החכמה. ואז

בים החכמה בבחינת זה הים גדול ורחב ידים וכו' כי הרמזים נקראים ידים בחינת נטיתי ידי וכו'. ועל-כן מי שרוצה לחגר מתניו לתת פרנסה לאשתו ובניו וכל התלוים בו צריך שיהיה איש חיל וכו' שיהיה לו בחינת ממשלה ומלכות כדי שיהיה לו חלק בהמלכות דקדשה כדי שיוכל לקבל פרנסה מהידים הנ"ל ששם מאיר הארת הרצון וכו' כנ"ל. ועל-כן אז דיקא זוכה להארת הרצון המפלג בשעת האכילה שהיא הפרנסה כנ"ל. ובאור הדברים לפי עניות דעתנו הוא, כי עקר הארת הדעת הנ"ל הוא התחזקות גדול ועצום מאד מאד לכל אחד ואחד בכל מקום שהוא שזהו עקר הארת דרי מטה לחזקם ולאמצם לעוררם ולהודיעם שעדין ה' אתם ואצלם וכו' כי מלא כל הארץ כבודו וכו' וכל אחד כפי שנמשך אחר אמתת הדעת הקדוש הזה פן זוכה להיות איש חיל וזריו וזוכה לקבל לעצמו בחינת מלכות וממשלה, ואז דיקא יכול לתן פרנסה לאשתו ובניו וכל התלוים בו ויכול לזכות לעשירות גדול דקדשה על-ידי זה ולקבל בהאכילה והפרנסה והעשירות הארת הרצון שהוא עקר קיום המשכת הדעת הנ"ל. ועקר הוא האמונה באשר הבנתי משיחותיו הקדושות שפח

והוא בחינת רב שזה עקר המלכות בחינת מאן מלכי רבנן הינו המאירים הדעת האמתי של התורה הקדושה בעולם בחינת בי מלכים ומלכו. ועל-כן מי שהוא חפץ בחיים אמתיים ומשתדל להמשיך על עצמו הדעת הקדוש הנ"ל אסור להיות חלש ורפה ידים (שקורין שלימוליניק) רק צריך לחזק ידיו בה' ולהשתדל שיהיה לו חלק בבחינת מלכות וממשלה על-ידי שמאיר הדעת בחברו שעל-ידי זה הוא מושל עליהם בממשלה אמתיית בבחינת צדיק מושל וכו' כמובן במקום אחר וכמבאר בתחלת התורה הנ"ל שכל אדם צריך לקיים זאת לעסק בישוב העולם לדבר עם חבריו מהתכלית האמתי והנצחי להאיר בהם יראת שמים וכו' כי לא לתהו ברעה לשבת יצרה וכו' עין שם. לשבת דיקא בחינת מלכות שנקראת ישיבה בחינת והמלך יושב על כסא וכו' בחינת אין ישיבה בעזרה אלא למלכי בית דוד בלבד כי כל אחד מישראל צריך שיהיה לו חלק במלכות דקדשה על-ידי שמאיר הדעת בחבריו וכו' כנ"ל. ואז דיקא יכול לקבל פרנסה ועשירות ולזכות על-ידי זה להארת הרצון המפלא הנ"ל:

וזוה בחינת מלכותך מלכות כל עולמים

כשמאמין באמת שעדין ה' אתו אז בודאי מקבל עז וממשלה ומלכות דקדשה שזה עקר המלכות באמת בבחינת כל ישראל בני מלכים הם, כי זה ידוע וברור לכל משכיל שאין שום ממשלה ומלוכה אמתיית בעולם כי אם מלכות דקדשה דהינו כשיש לו איזה מלכות וממשלה בשביל להגדיל כבודו ותהדרך שהוא בחינת מלכות הקימת לנצח בחינת כי לה' המלוכה. אבל כל בחינת מלכות וממשלה והתנשאות שאינו לשם שמים הכל הבל נדף אין בו ממש כמו שכתוב ואנשי השם בלא היו וכו' כי היום כבאן ומחר בקבר ואין מלכותו מלכות עולם ואם יעלה לשמים שיאו וכו' כנלול לנצח יאבד וכו'. ועל-כן עקר המלוכה והממשלה הוא כשזוכה לחזק עצמו ולידע כי עדין ה' אתו ועל-ידי זה לא די שמתחזק עצמו אף גם הוא יכול לעורר ולחזק לב אחרים להמשיך הארת הדעת הנ"ל בבנים ותלמידים רבים כל אחד לפי בחינתו. וזה עקר המלכות והממשלה האמתיית הקימת לעד ולנצח כי מלכותו ככל משלה וכמו שאמרו רבותינו ז"ל מאן מלכי רבנן שנאמר בי מלכים ומלכו, כי כשמאיר איזה דבור מהדעת הקדוש הנ"ל בחברו נעשה חברו תלמיד אצלו

וזה על-ידי סומך ה' לכל הנופלים וזוקף לכל הפופים, הינו בחינת המשיכת הדעת הנ"ל בדרי מטה שעקרו לסמוך ולזוקף את כל הנופלים והפופים לחזקם ולאמצם לסעדם ולהקימם שלא יפלו על-ידי שמודיעים להם כי ה' אתם עדין כי מלא כל הארץ כבודו וכנ"ל. ועל-ידי זה עולה המלכות ומקבלת הפרנסה על-ידי הבטחונות של כל העולם שעיניהם מסתכלות על פרנסה שעל-ידי זה מקבלת הפרנסה מהידים שבים החכמה שעל-ידי זה מאירה הארת הרצון בשעת האכילה שכל זה הוא בחינת עיני כל אלף ישברו ואתה נותן להם את אכלם בעת דיקא פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון וכו' כמבאר שם בהתורה הנ"ל עין שם ועל-כן נסמכו זה לזה וכנ"ל:

ב וזה בחינת לחם הפנים שנצטוינו שיהיה מנה לחם תמיד לפני ה' בבית-המקדש וביום השבת אכלו אותם הכהנים כי עקר הארת הרצון הוא בשבת שזהו בחינת גדל המצוה של אכילת שבת כי אז בשעת האכילה עקר הארת הרצון כנ"ל ועל-כן היה מברך שיהיה בבית-המקדש לחם תמיד בלי הפסק כי עקר הדעת הוא בבית-המקדש שכלול מבחינת בן ותלמיד וכו' כמו שמבאר

שמלכותו יתברך מולכת ומושלת בכל העולמות כלם מראש כל דרגין עד סוף כל דרגין ואפלו בשאול תחתיות ומתחתיו כי לית אתר פנוי מנה וכמו שכתוב ומלכותו בכל מושלה, אך לידע להודיע זאת לכל באי עולם הוא רק על-ידי הצדיקי אמת שעוסקין בזה להמשיך הדעת הקדוש הנ"ל שעל-ידי זה מודיעים כחו וממשלתו יתברך מדור לדור שמוזה מדבר כל המזמור הקדוש הזה שהוא תהלה לדוד שעליו אמרו רבותינו ו"ל כל האומר תהלה לדוד שלש פעמים בכל יום מבטח לו שהוא בן עולם הבא כמו שכתוב שם דור לדור ישבח מעשך וכו' וזכר רב טובך יביעו וכו' כמו שפרש רש"י שם עין שם יודוך ה' כל מעשך וחסידך יברוכה כבוד מלכותך יאמרו וכו' להודיע לבני האדם גבורתיו וכבוד הדר מלכותו מלכותך וכו'. הינו שהחסידים שהם הצדיקי אמת מודיעים לבני האדם גבורתיו וכבוד הדר מלכותו כי מודיעים שמלכותך מלכות כל עולמים וכו' כנ"ל. והעקר על-ידי שממשיכין מלכותו וממשלתו מדור לדור לנצח בבחינת וממשלתך בכל דור ודור, כי זה עקר הארת הדעת הנ"ל שיתקום מלכותו וממשלתו יתברך מדור לדור לנצח כנ"ל.

והממשלה ועל-כן דוד המלך שזכה לעקר מלכות דקדשה כי היה איש חיל נפלא ונורא עד שהרג גלית ולחם כל מלחמות ה' על-כן בודאי היה זוכה להארת הרצון בשעת האכילה על-כן נסמך ענין חרב גלית שנתן לו לענין מה שהאכילו לחם הפנים כי דוד היה צריך לאכל לחם הפנים שהוא עקר האכילה דקדשה שאוכלים הכהנים כדי לקבל הארת הרצון על כל ישראל כי מחמת שהיה איש חיל כזה שהרג גלית והיה צריך לכבש המלוכה על כל ישראל בודאי מוגיע לו לאכל לחם הפנים שהוא הארת הרצון בשעת האכילה וכנ"ל ועל-כן נסמכו זה לזה וכנ"ל:

כב ועל-כן גם הכהנים היו אנשי חיל כמו שדרשו רבותינו ז"ל על פסוק והתענות אנשי החיל כי הכהנים אכלו כל אכילות דקדשה שהם הקרבנות ותרומה ובכורים וכו' הכל כדי לכפר על ישראל על-ידי אכילתם בבחינת כהנים אוכלים ובעלים מתכפרים. והכל על-ידי הארת הרצון שזכו על-ידי אכילות קדושות כאלו שזכו לקבל בהם הארת הרצון שעל-ידי זה עקר הכפרה והסליחה על כל העונות. כי על-ידי הארת הרצון ה' יתברך מתרצה לישראל ומוחל להם כל

בתורה הנ"ל באר היטב. ועקר קיום הדעת הוא על-ידי הרצון המאיר בשעת האכילה דיקא כנ"ל. ועל-כן היה ההכרח שבבית המקדש שהוא בחינת הדעת של בן ותלמיד יהיה מנח שם לחם הפנים תמיד בלי הפסק רגע כמו שאמרו רבותינו ז"ל כדי שיהיה נמשך שם הארת הרצון שמאיר בהלחם והפרנסה דיקא כנ"ל. ועל-כן נקרא לחם הפנים על שם הארת הרצון שהוא בחינת הארת פנים בחינת יאר ה' פניו אליך ויחנך וכו' כמו שמבאר שם. ועל-כן נסמך בפרשת אמר פרשת לחם הפנים לפרשה של מצות גרות המנורה זה בחינת להצהיל פנים משמן היונו בחינת הארת פנים הארת הרצון שמאיר בהלחם בחינת ולחם לבב אנוש יסעד כמו שמבאר שם בהתורה הנ"ל:

כא וזהו שנסמך בשמואל בענין דוד שברח אל אחימלך הכהן שנתן לו לחם הפנים לאכל וחרב גלית הפלשתי כי ה' יתברך סבב בנפלאותיו שדוד המלך אכל לחם הפנים על-ידי שזכה להיות איש חיל כזה לצמצ מלחמות ה' להרג את גלית הפלשתי כי מי שהוא איש חיל וכו' זוכה להארת הרצון בשעת האכילה על-ידי שיש לו חלק בהמלכות

המלך דקדשה וזכה לשלחן אשר לפני ה'
דהינו לקבל הארת הרצון על ידי אכילת
השלחן כנ"ל. שזהו בחינות דשנת בשמן
ראשי בחינת להצחיל פנים משמן ולחם
לכב אנוש יסעד וכנ"ל. עין בהתורה כי
מרחמם ינהגם הנ"ל ותבין:

עונותיהם. ועל-כן היו הכהנים אנשי חיל
כי אי אפשר לזכות להארת הרצון בשעת
אכילה כי אם מי שהוא איש חיל וכנ"ל:
כנ"ל וזה בחינת שלחן מלכים שהמלוכה
והממשלה נקראת על שם השלחן
כמו שכתוב בדרך שהוא עקר המלוכה
דקדשה תערוך לפני שלחן נגד צדרי כי

הלכות בכור בהמה טהורה

הקרבנות שנקראים בשם אכילת המזבח
כמובא לשון זה בדברי רבותינו ז"ל כמה
פעמים וכגון ונאכל לאישים וכו' וכן
הרבה. וכמו שכתוב באתי לפני אחתי
כלה ופרש רש"י שנאמר לענין הקמת
המשכן אריתי מורי וכו' אכלתי יערי עם
דבשי שפרשו לענין הקרבנות. כי
הקרבנות שמביאין על המזבח בבית-
המקדש הם בבחינת אכילה שמאיר על-
ידי זה הארת הרצון כמו שכתוב לרצונכם
תזבחוהו וכתוב יעלו על מזבחי לרצון וכן
הרבה. כי הארת הדעת הנ"ל שעקר
קיומו על ידי הארת הרצון מאיר בבית-
המקדש ביותר כנ"ל. ועל-כן שם מעלין
מבהמה לאדם שזהו בחינת כלל כל
הקרבנות שמכפרין על כל החטאים, כי
כשאדם חוטא הוא נופל מהדעת שהוא
גדר האדם ואזי הוא בבחינת בהמה כנ"ל.
ואזי צריך להביא בהמה לקרבן בבית-

כד וזה גם-כן בחינת מצות בכור בהמה
טהורה לכהן ולהכהן מקריבו בבית-
המקדש דהינו החלב והדם, והבשר נאכל
לכהנים כי ישראל צריכין לקדש גם את
ההולדה של הבהמה. ועקר הוא ההולדה
הראשונה שיהיה נמשך קדשת הדעת על
ידה כי גם הולדת הבהמה צריכין לקדש
מאחר שישראל אוכלין אותה. ועקר חיות
האדם שהוא הדעת והחכמה כמו
שכתוב והחכמה תחיה נמשך על ידי
האכילה על-כן צריכין לקדש אכילת
ישראל, ועל-כן כשנולד בהמה טהורה
צריכין לקדש ההולדה הראשונה שיהיה
נמשך הדעת על ידה, וזה על ידי שנותנין
הבכור לכהן ולהכהן שהוא בבחינת
הדעת של בן ותלמיד מקריב ממנו בבית-
המקדש שהוא עקר הדעת של בן ותלמיד
כמו שמבאר בהתורה הנ"ל. ועל-כן שם
בבית המקדש מאיר הארת הרצון על ידי

בה ועל-כן בשעת הקמת המושכן הקריכו הנשיאים דיקא לחנכת המזבח כי הנשיאים שיש להם התנשאות בחינת מלכות דקדשה הם זוכים ביותר בשעת האכילה להארת הרצון כנ"ל. ועל-כן הם דיקא הביאו את קרבנם לחנכתו, כי על ידם עקר התקון כמבאר לעיל שכל מי שיש לו חלק יותר במלכות דקדשה זוכה ביותר להארת הרצון בשעת אכילה שזהו בחינת קרבנות שזהו עקר התקון כנ"ל. כי כל המושכן שהוא בחינת הבית-המקדש נבנה בשביל זה לתקן הפגם שפגמו על-ידי העשירות שעשו ממנו עבודה זרה לתקן כל זה על-ידי שעשו את המושכן מהזהב והכסף שלהם ששם במושכן נמשך הדעת עד שזכו להארת הרצון וכו' שעל-ידי זה מחילת כל העונות וכן"ל. ועל-כן הנשיאים שהם בבחינת מלכות הם דיקא חנכו אותו וכן"ל:

המקדש והבהן מקריבה שם, ועל-ידי זה מעלה הבהמה מבהמה לאדם, ועל-ידי זה מתקן מה שקלקל מה שנפל בחטאו מאדם לבהמה, כי עכשו על-ידי הקרבן מעלה מבהמה לאדם. וזה כלל עבודת ישראל שצריכין לברר ולהעלות כל המדרגות התחתונות למעלה שבשביל זה נברא האדם כדי להודיע אלקותו יתברך בכל המדרגות התחתונות מאד שזהו בחינת הארת דרי מטה שהוא העקר בחינת ואבית תהלה מגושי עפר וכו'. ועל-כן צריכין לתן הבכור לכהן כדי שכהן יקריב ממנו בבית-המקדש ויאכל הנשך בקדשת קרבן שעל-ידי זה נמשך הארת הרצון שזה עקר התקון כנ"ל. כי ישראל צריכין לקדש אכילתם בכמה קדשות והעקר על-ידי הבהן שהוא בחינת הרב והצדיק האמת שעל-ידי זה נמשך הדעת שעקר קיומו על-ידי הארת הרצון בשעת אכילה כנ"ל:

הלכות חלה

וזה בחינת חלה לכהן, כי אף-על-פי שכבר נתנו מהתבואה תרומות ומעשרות בעת הגרן עדיו צריכין לתן חלה לכהן בעת שנותנין מים בהקמח. ומתחילין לגלגל העסה לעשות ממנה לחם כי עקר הרצון הוא בשעת האכילה ביותר כמבאר

כו וזה בחינת חלה שצריכין לתן לכהן. כי כבר מבאר שישאל צריכין לקדש אכילתם כדי שיוכלו לקבל הארת הרצון בשעת האכילה שבשביל זה צריכין לתן כל מתנות כהנה מכל מה שאוכלין כמו שמבאר לעיל בתחלת הדרוש הזה.

כי אף-על-פי שעובר עלינו מה שעובר בכלליות על כל ישראל ובפרטיות על כל אחד ואחד אשר כמעט אפס תקנה חס ושלום כי צרות מצרות שונות מתחדשות בכל עת בגוף וגפוש וממון וכמו שאמרו רבותינו ז"ל שאין יום שאין קללתו מרבה מחברו וכו' ואין לנו שום חיות כי אם התקנה והתוחלת והרצון החזק שהוא בחינת הארת הרצון הנ"ל כמו שכתוב ואמר אבד נצחי וכו'. זאת אישכ אל לבי על-כן אוהיל וכו', וזה בחינת השבעתי אתכם בנות ירושלים שהם האמות העולם כמו שפרש רש"י שם מה תעירו ומה תעוררו את האהבה עד שתחפץ הינו שישראל אומרים לכל המונעים מן הקדשה שהם בחינת עכו"ם וסגרא אחרא מה תעירו ומה תעוררו את האהבה שביני למקום עד שתחפץ כי לא תועילו בלום בכל מיני הסתות ופתוים ומניעות וכו' שאתם מונעים אותנו מתורתו ועבודתו יתברך. כי אף-על-פי שנדמה לכם שפעלתם הרבה מאחר שבטלתם אותנו מכמה קדשות בכלליות ובפרטיות כי החרבתם בית מקדשנו והגליתנו מארצנו ועדין אתם מרקדים ומשתרדים עלינו חנם בכמה מיני מניעות והסתות ומבטלים ישראל הרבה מתורה

שם בהתורה הנ"ל שבשעת האכילה דיקא מקבלין הארת הרצון. ועל-כן בשעוסקין לעשות לחם מהקמח שזה עקר האכילה או צריכין ביותר לקדש הלחם כדי שנוכל לקבל על ידו הארת הרצון. ועל-כן נותנין חלה בשמתחילין לעשות לחם שהוא סמוד להאכילה ביותר, כי אז סמוד ביותר להארת הרצון ועל-כן אז צריך לקדשה עוד הפעם על-ידי שנותנין חלה להבהן שכלול מהדעת של בן ותלמיד שעל-ידי זה מאיר הארת הרצון בשעת האכילה וכו"ל. ועל-כן חלה לשון תוחלת וקווי שהוא בחינת רצון וגעגועים בחינת טוב ויחיל ודומם לתשועת ה'. וכתוב ואני תמיד איחל וכמו שכתוב כי חלה לטוב וכו'. כי התוחלת והתקנה הוא בחינת רצון שמיחלים ומקוים שימלא ה' יתברך רצונינו הטובים להתקרב אליו ולתורתו הקדושה ועל שם זה נקרא חלה כי על-ידי זה שנותנין לבהן החלה וזכין להארת הרצון שהוא בחינת תוחלת ותקנה כנ"ל:

ב ועל-כן מצות חלה תקנו רבותינו ז"ל גם בזמן הזה בחוץ-לארץ כי רק זה נשאר לנו בגלותנו הארץ המר שרצוננו וכספנו ותקנותנו ותוחלתנו חזקים עדן לשוב אליו יתברך ולארצו ולתורתו וכו'.

לָהֶם לָשׁוּב אֵלַי וְכֵן"ל. וְזֶה אֲנִי מְמַשִּׁיכִין עֲלֵינוּ עַל-יְדֵי מִצְוֹת חֻלָּה כֵּן"ל שֶׁהוּא בַּחֲנִינָה גַם זֹאת. כִּי שְׁעוֹר עֶסֶה חֻלָּה הוּא מִ"ג בִּיצִים וְכִמּוּבָא בְּדִבְרֵי ו"ל (בְּסִימָן נה) לְקוּטִי א בְּהַתּוֹרָה אָבָא שְׂאוֹל וְכו'). הֵינּוּ עַל-יְדֵי מִצְוֹת חֻלָּה שֶׁהוּא בַּחֲנִינָה גַם זֹאת שְׁעַל-יְדֵי זֶה נִתְקַדֵּשׁ הַלֶּחֶם שֶׁהוּא עֶקֶר הָאֲכִילָה עַד שְׁזוּכִין עַל יְדֵי הָאֲרֵת הָרָצוֹן כֵּן"ל עַל-יְדֵי זֶה לֹא מֵאֲסֵתִים וְכו' לְכַלְתָּם מִחֲמַת גָּדֹל הַכְּלִיֹּן עֵינִים שִׁישׁ לָהֶם לִישׁוּעָה הָאֲמִתִּית לָשׁוּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ שֶׁהוּא בַּחֲנִינָה הָאֲרֵת הָרָצוֹן וְכֵן"ל:

וְעַל-כֵּן דִּקְדָּקָה הַתּוֹרָה בְּמִצְוֹת חֻלָּה וְכַתְּבָה וְהִיא בְּאֲכֻלְכֶם מִלֶּחֶם הָאָרֶץ תִּרְיֹמוּ וְכו' שֶׁהוֹכִירָה הַתּוֹרָה הָאֲכִילָה בִּפְרוּשׁ, לְהוֹרֹת שְׁעָקֵר מִצְוֹת חֻלָּה הִיא בְּשַׁעֲת הַעֶסֶק לַעֲשׂוֹת לֶחֶם לְאֲכִילָה שְׂאוֹ צְרִיכִין בְּיוֹתֵר לְהִמָּשֵׁךְ הָאֲרֵת הָרָצוֹן שְׂמֹאִיר בְּשַׁעֲת הָאֲכִילָה בְּיוֹתֵר בַּחֲנִינָה וְהִיא בְּאֲכֻלְכֶם דִּקָּא וְכֵן"ל: **כח** וְעַל-כֵּן נִסְמְכָה פִּרְשַׁת חֻלָּה לְפִרְשַׁת מְרֻגְלִים, כִּי פָּגַם הַמְּרֻגְלִים הִיא שְׁעַל יָדָם נִחְרַב הַבֵּית-הַמִּקְדָּשׁ, שְׁאוֹ בַּחֲנִינָה פָּגַם הָאֲרֵת בֵּן וְתַלְמִיד כְּמִבְּאֹר הַיָּטֵב בְּהַתּוֹרָה הֵן"ל. וְעַל-כֵּן נִסְמָךְ לָזֶה פִּרְשַׁת חֻלָּה שֶׁהוּא בַּחֲנִינָה הָאֲרֵת הָרָצוֹן בְּשַׁעֲת הָאֲכִילָה שְׁאוֹ בַּחֲנִינָה הַהֶפֶךְ מִפָּגַם

וְתַפְלָה וְכו', אֶפֶס-עַל-פִּיכֵן לֹא תוֹעִילוּ כְּלוּם כִּי מָה תַּעֲרִירוּ וּמָה תַּעֲוֹרְרוּ אֵת הָאֲהָבָה כִּי לֹא תוּכְלוּ לְקַלְקֵל אֵת הָאֲהָבָה שְׁבִינֵנוּ לְמָקוֹם כְּמוֹ שֶׁפָּרַשׁ רַש"י שֶׁם עַד שֶׁתַּחֲפִּץ בְּעוֹד שֶׁתַּחֲפִּץ, כִּי עוֹד הַחֲפִץ וְהָרָצוֹן וְהַכְּסוּפִין שְׁלֵנוּ חֲזָקִים וְתַקִּיפִים מְאֹד מְאֹד אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. וּמֵאַחֵר שֶׁהָרָצוֹן חֲזָק בְּיָדָיו לֹא תוֹעִילוּ כָּלֵל בְּרַעֲשׁ הַמִּנִּיעוֹת וְהַבְּלִבּוּלִים שְׁלָכֶם כִּי הָרָצוֹן עוֹלָה עַל הַכֹּל כְּמוֹ שֶׁמִּבְּאֹר בְּדִבְרֵינוּ כְּמָה פְּעָמִים עֲצָם מַעֲלֵת הָרָצוֹן עַד אִין סוֹף (וְעֵין מִזֶּה בְּהַלְכוֹת עֶרֶב הַלָּכָה ג) וְעַל-כֵּן תִּקְנֵנוּ רַבּוֹתֵינוּ ו"ל גַּם עֵתָה בְּזִמָּן הַזֶּה בְּחוּץ-לָאָרֶץ שְׁלֹא תִתְבַּטֵּל תּוֹרַת חֻלָּה כִּי חֻלָּה בַּחֲנִינָה הָאֲרֵת הָרָצוֹן בְּשַׁעֲת הָאֲכִילָה כֵּן"ל שְׁזֶה נִשְׁאָר לָנוּ גַם עֵתָה בְּגִלּוֹתֵנוּ הָאָרֶץ כֵּן"ל. וְזֶה בַּחֲנִינָה וְאֶף גַּם זֹאת בְּהִיּוֹתָם בְּאָרֶץ אִיבִיהֶם לֹא מֵאֲסֵתִים וְלֹא גְעֻלָּתִים לְכַלְתָּם וְכו' וְאִיתָא בְּזֵהר לְכַלְתָּם חֶסֶד לְשׁוֹן כָּלָה וְכו' עֵין שֶׁם. וְכֵּה נֻכַּל לְפָרֵשׁ לְעֵנֵינוּ כִּי כָּלָה לְשׁוֹן רָצוֹן וְכְּסוּפִין כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב כָּלָה שְׂאִרִי וְלִכְבִּי וְכו'. הֵינּוּ שֶׁבַעֲצָם גִּלּוֹתֵנוּ בְּאָרֶץ אִיבִינֵנוּ מִכְּמִית ה' יִתְבָּרַךְ אֵת יִשְׂרָאֵל וְאֹמֵר וְאֶף גַּם זֹאת וְכו' לֹא מֵאֲסֵתִים וְלֹא גְעֻלָּתִים לְכַלְתָּם, לְכַלְתָּם דִּקָּא בְּשִׁבִּיל בַּחֲנִינָה הַכְּלִיֹּן עֵינִים וְהַתְקַנָּה וְהָרָצוֹן וְהַכְּסוּפִין הַחֲזָקִים שִׁישׁ

בשעת האכילה בפסוק ולחם לבב אנוש יסעד ויין ישמח לבב וכו' כמובא שם בהתורה הנ"ל. כי לחם ויין הם עקר האכילה ששם מאיר הארת הרצון שזהו בחינת לחם ויין שהוציא מלכי צדק נגד אברהם שזהו בחינת מנחות ונסכים. ועל-כן נסמכו לפרשת מרגלים ואחר כך מיד פרשת חלה כי הכל אחד וכנ"ל:

כמ וזה שהוציא מלכי צדק הלחם והיין לאברהם בעת שישב ממלחמת הארבעה מלכים כי אז ראה מלכי צדק עצם גבורתו ותקפו של אברהם שהוא איש חיל ביותר. ועל-כן הוציא נגדו לחם ויין וכו' שמרמז על הארת הרצון בשעת האכילה כי צריכין להיות איש חיל וכמו שמבאר שם וכנ"ל בפרט שאברהם הציל אז את לוט שכל המלחמה הזאת היתה בשביל זה מחמת שצפה שממנו ישתלשל לדת משיח כמו שאמרו רבותינו ז"ל על פסוק מצאתי דוד עבדי וכו'. ועקר המלכה דקדשה יזכה דוד משיח שאצלו כל העו והממשלה דקדשה ועל ידו עקר הארת הרצון שזוכה כל אחד מישראל בשעת האכילה כפי התחזקותו להיות איש חיל וכו' וכנ"ל ועל-כן אז דיקא הוציא כנגדו לחם ויין וכנ"ל:

ל ועל-כן לחם לשון מלחמה כמו

הנ"ל כי משה רבנו על-ידי תפלתו שהתפלל סלח נא וכו' שתקן פגם המרגלים והמשיך בחינת הארת חנכה חנכת הבית המקדש שהוא בחינת הארת הדעת של בן ותלמיד על-ידי זה נמשך הארת הרצון בשעת האכילה שהוא בחינת מצות חלה וכנ"ל:

ועל-כן נסמך שם מיד אחר פרשת מרגלים פרשת מנחות ונסכים כי מנחות ונסכים הם בחינת ומלכי צדק מלך שלם הוציא לחם ויין וכו' המבאר שם בתורה הנ"ל לענין הארת הרצון בשעת האכילה על-ידי הכהן בחינת והוא כהן וכו' כמו שמבאר שם. ואיתא בדברי רבותינו ז"ל על פסוק זה ומלכי צדק וכו' הוציא לחם ויין שרמו לו על המנחות והנסכים. נמצא שמנחות ונסכים הם בחינת הארת הרצון בשעת האכילה. ועל-כן נסמך אחר פרשת המרגלים כי הוא תקון לחטא המרגלים כנ"ל, כי כבר מבאר שכל קרבנות שבבית המקדש הם בבחינת אכילה שעל ידם מאיר הארת הרצון. ועל-כן צוה התורה להביא עם כל קרבן מנחות ונסכים שהם לחם ויין שהם עקר האכילה ששם עקר אכילת הרצון, כי לחם ויין הם עקר אכילת ושתית האדם ועל-כן מרמז הארת הרצון

לב ועל-כן חלה אין לה שעור מדאורייתא כי הארת הרצון הוא בבחינת אין שעור כי הוא בחינת מה (כמו שכתוב שם) שהוא בחינת בלי שעור, ועל-כן על-ידי הרצון והכפופין דקדושה יכולין להתחזק תמיד כנ"ל. וזה נשאר קנים לעולם אפלו בתקף הגלות בכלליות ובפרטיות כנ"ל כי הוא בחינת בלי שעור וכל אחד כפי מה שהוא יכול לילך עם זה תמיד בכל מה שעובר עליו, כי אף-על-פי-כן רצוני חזק אליו יתברך כמו שמבאר לעיל על פסוק מה תעירו ומה תעוררו את האהבה עד שתחפץ וכנ"ל.

לג כי איתא במדרש על פסוק וצו את יהושע וחזקוהו ואמצינו וכו' וזה לשונו: לפי דרכנו למדנו שאין מחזקין אלא למחזקין ואין מזרזין אלא למזרזין. ולכאורה הוא פליאה כי אם בן מהיכן ההתחלה. אך כבר דברנו בזה במקום אחר שיש כמה דברים שהם תלויים זה בזה ואין יודעין מהיכן ההתחלה (כמו שמבאר בסיומן יט לקוטי א) ובאמת הוא נפלאות תמים דעים והוא מסתרי נפלאות הבחירה שהוא הפלא הגדול שבכל פלאות הבורא יתברך שמו ואי אפשר להשיג זאת כי באמת אין יודעין מהיכן ההתחלה. אך באמת כל ההתחלה

שכתוב לחם את לחמי. כי עקר התחזקות המלחמה של האדם בזה העולם הוא בענין הרצון בפרט עכשו בתקף הגלות כי הסטרא אחרא וכל הבאים מצדה מתנגדים מאד עד שקשה לעמד כנגדם ולא נשאר לנו כי אם הרצון כנ"ל שצריכין להתחזק בזה מאד מאד שלא יפל מן הרצון בשום אפן אף אם יעבר עליו מה כי הבעל דבר מתגבר על האדם להפילו גם מהרצון. אבל על-ידי הרבי האמת המאיר הארת בן ותלמיד לכלי ליאש את עצמו בשום אפן כל מי שחזק בזה ואינו שליוולגות הוא זוכה להארת הרצון כנ"ל שעל-ידי זה עקר התנגדות המלחמה וכנ"ל. ועין במקום אחר (בהלכות ברכת המזון הלכה ה') שעקר העקשנות ברצון עין שם:

לא ועל-כן מצות חלה בשנותני מים בעסה ומתחילין לגלגלה, כי מים נמשכין מבחינת זה הים גדול ורחב ידיים המבאר בהתורה הנ"ל שעל-ידי זה עקר הארת הרצון כמו שמבאר בהתורה הנ"ל עין שם. ועל-כן מים בחינת רצון כמו שכתוב וישפכו מים וכו' שפירש רש"י ששפכו לבם וכו' בחינת רצון וכמו שכתוב ונהרו אליו כל הגוים שהוא גם כן לשון רצון וכנ"ל:

יותר עד שזכה להארת הרצון כי הא
 בהא תליא כל מה שחוק יותר יכול לקבל
 הארת הרצון יותר וכל מה שהרצון
 מתפשט ומתגדל יותר הוא חזק ביותר
 וכו' וההתחלה אי אפשר לידע. אך
 באמת עקר ההתחלה שלנו הוא ממושה
 רבנו עליו השלום ומצדיקי אמת שבכל
 דור וכו"ל. כי אין מחזקין אלא למחזקין
 וכו' ואף-על-פי-כן צריך האדם להתחזק
 בעצמו הרבה ולא יהיה שלימולניק, כי
 אף-על-פי-כן יש לו בודאי בחירה בכל
 דור ובכל יום כפי האדם וכפי הזמן וכפי
 ההרפתקאות והמארכות שעוברים עליו
 כי בהכרח שישארו לו בחירה כי לא נברא
 בזה העולם כי אם בשביל הבחירה. אך
 מי שחזק באמת יכול להתחזק ברצון כי
 הרצון חפשי לעולם. וזה אי אפשר לסתר
 בשום אופן בשום מניעה שבועולם, כי
 אף-על-פי-כן אני חפץ ומשתוקק ברצון
 חזק אל האמת לאמתו. וזה שאמר משה
 לישראל ועתה ישראל מה ה' אלוקיך
 שאל מעמך כי אם ליראה וכו' והקשו
 רבותינו ז"ל וכי יראה מלתא וזמרתא היא
 אין לגבי משה מלתא וזמרתא. והענין
 תמוה: כי מה הועילו בתרועם שתמצו
 לגבי משה מלתא וזמרתא, עדן קשה על
 שאמר מ"ה ה' שאל מעמך וכו' הלא

והסוף והאמצע והתכלית שלנו הכל הוא
 על-ידי הצדיק האמת שבכל דור שהוא
 בחינת משה רבנו שהוא הרבי הראשון
 של כל ישראל וממנו ההתחלה ואצלו כל
 תכליתנו ותקנותנו. כי מ"ה ש'היה ה'וא
 שיהיה כמו שאמרו רבותינו ז"ל
 וההתחלה של הצדיק האמת בחינת
 משה בעצמו אי אפשר לנו להשיג כלל
 ואין לנו להרהר בזה כלל איך ילוד
 אשה להשגה כזאת וכו'. אך אחר שכבר
 זכינו לקבלת התורה ממשה רבנו
 ולהמשיך דעתו הקדושה בכל דור ודור
 על-ידי צדיקי אמת שבכל דור שהוא
 בחינת הדעת של בן ותלמיד הנ"ל, על-
 ידי זה הודות לאל יש לנו מהיכן להתחיל
 כי מנעורינו מגדלן אותנו בקדשת
 ישראל כי התינוק בשנולד מלין אותו
 ביום השמיני מיד. ואחר כך בשמחתחיל
 לדבר מתחילין לדבר עמו בלשון הקדש
 וללמדו תורה ותכף מלבישין אותו
 בציצית וכו' על-כן בודאי יש לנו במה
 להתחזק בעזרת ה' יתברך ועל-כן דקדק
 אדוננו מורנו רבנו ז"ל בהתורה הנ"ל
 ואמר שעל-ידי הדעת של בן ותלמיד כל
 מי שהוא איש חיל ואינו שלימולניק יכול
 לקבל הארת הרצון בשעת האכילה כי
 צריך שיהיה חזק בעצמו ואז יחזקו אותו

יִרְאָה לֹא מִלְתָּא וּמִתְרִי הִיא אֲצִלְנָּו וּמָה יוֹעִיל לָנוּ מָה שְׁאֲצִלָּו הִיא מִלְתָּא וּמִתְרִי הִיא לֹא אֲצִלְנָּו לֹא מִלְתָּא וּמִתְרִי הִיא. אֲדָּה בְּפֶסֶק זֶה מְרָמָז הָאֶרֶת הָרָצוֹן שֶׁהוּא בְּחִינַת מ"ה בְּחִינַת מ"ה ה' אֱלֹקִיךָ שֶׁאֵל מַעֲמֹד וְעַל-יְדֵי זֶה זוֹכִין לִירְאָה כְּמוֹ שֶׁמִּבְּאֵר בְּהַתּוֹרָה הַנ"ל עַל פֶּסֶק זֶה עֵין שֶׁ. וְכִכֵּר כְּתִבְנוּ שֶׁהָאֶרֶת הָרָצוֹן שֶׁהוּא בְּחִינַת יִרְאָה (כְּמוֹ שֶׁמִּבְּאֵר בְּמָקוֹם אֲחֵר) יָכוֹל כָּל אָדָם לְזַכּוֹת בְּקָל כִּי הָרָצוֹן חֲפָשִׁי לְעוֹלָם רַק שֶׁצָּרִיךְ שִׁיהִיָּה חֶזֶק בְּחִינַת אִישׁ חֵיל וְכו'. וְזֶה תְּלוּי בִּזְוָה כִּי אֵין מְחֻזָּקִין וְכו'. אֲדָּה מֵהֵיכָן הֵתְחַלָּה זֶה אִי אֶפְשָׁר לְהַשִּׁיג. אֲדָּה הָעֶקֶר מִה שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְהַשִּׁיג הוּא שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְהַשִּׁיג מֵהֵיכָן הֵתְחִילוּ הַצַּדִּיקִי אֲמַת שֶׁהֵם בְּחִינַת מִשָּׁה כֹּהֲלִי. אֲבָל אֲנִי כִּכֵּר יֵשׁ לָנוּ יְסוֹד חֶזֶק מֵהֵיכָן לְהִתְחַלֵּל, מֵאַחֵר שֶׁכִּכֵּר יָנַע מִשָּׁה רַבְּנוּ וְכָל הַצַּדִּיקִי אֲמַת בִּיגִיעוֹת עֲצוּמוֹת כְּאֵלֶּה עַד שֶׁהִמְשִׁיכוּ הַדַּעַת הַנ"ל, שֶׁעַל יְדֵי זֶה כָּל הֵתְחַזְקוֹת, שֶׁעַל יְדֵי זֶה נִמְשָׁךְ הָאֶרֶת הָרָצוֹן, וְזֶה תְּלוּי בִּזְוָה וְכו', וְעַל-כֵּן כָּל מִי שֶׁרוּצֶה יָכוֹל לְהִתְחַזֵּק בְּקָל עַל יְדֵי הַדַּעַת הַנ"ל שֶׁהֵאִירוּ לָנוּ כִּי מֵלֵא כָּל הָאֶרֶץ כְּבוֹדוֹ, הִקִּיצוּ וְרָנְנוּ שׁוֹכְנֵי עֶפְרָיִם וְכו', וְכו', וְעַל יְדֵי זֶה זוֹכִים לְהָאֶרֶת הָרָצוֹן, וְכָל מִי שֶׁהָרָצוֹן מִתְגַּדֵּל יוֹתֵר עַל יְדֵי זֶה מִתְחַזֵּק

יִתֵּר כֹּהֲלִי, עַל כֵּן מִשָּׁה שְׁפִיר קָאמֹר "וְעַתָּה יִשְׂרָאֵל מָה ה' אֱלֹקִיךָ שֶׁאֵל מַעֲמֹד" וְכו', 'וְעַתָּה' דִּקָּא, פְּרוּשׁ, אֲחֵר שֶׁכִּכֵּר יָנַעְתִּי אֲנִכִּי בִּיגִיעוֹת כְּאֵלֶּה בְּשִׁבְלֵיכֶם, כְּמוֹ שֶׁכִּכֵּר הִרְבֵּה בְּפִרְשִׁיּוֹת הַקּוּדְמִים מִתְחַלֵּת 'אֵלֶּה הַדְּבָרִים' מַעֲצֵם הַיָּגִיעוֹת וְהִתְלָאוֹת שֶׁסָּבַל בְּשִׁבְלֵיכֶם, שֶׁהוֹצִיאֵם מִמִּצְרַיִם וְנָתַן לָהֶם אֶת הַתּוֹרָה בְּאוֹתוֹת וּנְאוֹת כְּאֵלֶּה וְהֵאִיר עֲלֵיהֶם דַּעַת קְדוּשָׁה כְּזֶה כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (דְּבָרִים ה, לה): אֶתָּה הָרָאָתָּ לְדַעַת וְכו'. וְאַף עַל פִּי כֵּן 'עַד שֶׁהִמְלִיךְ בְּמִסְבָּו' וְכו' חֲטָאוּ בַּעֲגָל, וְהִתְפַּלֵּל עֲלֵיהֶם עַד שֶׁנִּתְרַצָּה לָהֶם ה' יִתְבָּרֵךְ וְכו' וְכו', וּמֵאַחֵר שֶׁאֲנִכִּי מְרַחֲמִי וְיָנַעְתִּי בְּשִׁבְלֵיכֶם כֹּל-כָּד, 'וְעַתָּה יִשְׂרָאֵל' 'וְעַתָּה' דִּקָּא, מֵאַחֵר שֶׁכִּכֵּר אֲנִכִּי בַּעֲוֹלָם, עַתָּה יִשְׂרָאֵל מָה ה' אֱלֹקִיךָ שֶׁאֵל מַעֲמֹד כִּי אִם לִירְאָה - שֶׁהִיא מִלְתָּא וּמִתְרִי לְגַבִּי. וְאִם אֲצִלְכֶם אֵינָה מִלְתָּא וּמִתְרִי מִצַּד גִּשְׁמִיּוּתְכֶם, אֲבָל מֵאַחֵר שֶׁאֲצִלִּי הִיא מִלְתָּא וּמִתְרִי, וְאַנִּי כִּכֵּר הֵתְחַלֵּתִי בְּשִׁבְלֵיכֶם, כִּכֵּר יֵשׁ לָכֶם יְסוֹד חֶזֶק וְהִתְחַלָּה טוֹבָה, וְתוֹכְלוּ לְהִתְחַזֵּק עַל יְדֵי. וּמֵאַחֵר שֶׁתִּהְיֶי חֲזוּקִים תּוֹכּוּ לְרָצוֹן שֶׁהוּא בְּחִינַת מ"ה בְּחִינַת יִרְאָה, וְעַל כֵּן בּוֹדָאִי הִירְאָה מִלְתָּא וּמִתְרִי גַם אֲצִלְכֶם, מֵאַחֵר שֶׁאֲצִלִּי הִיא מִלְתָּא וּמִתְרִי, כִּי עַל-יְדֵי

שזכיתי שאי אפשר לכם להשיג כלל מהיכן היה התחלתי, אבל אתם כבר יש לכם התחלה חזקה, ועל כן בקל תוכלו לזכות לכל טוב על-ידי וכו'':

תוכלו הכל לזכות לראיה שלמה על ידי הרצון שבא על ידי התחזקות וכו' שתלויים זה בזה, כי כבר יש לכם יסוד חזק להתחיל מאחר שבכך זכיתי למה

הלכות ראשית הגז הלכה ג

בהמקפים שהם למעלה מהזמן, שאין הזמן מספיק לבאר הקשיות והתרוצים שיש שם כי הם למעלה מהזמן וכו' וזה בחינת חנכה וכו' בחינת להצחיל פנים משמן ולחם וכו' עין שם כל זה היטב היטב:

ב וזה בחינת ראשית הגז שצריכין לתן לכהן כי זאת הצאן דהינו הצמר הוא לבושין כי עושין מהצמר לבושין וכל הלבושין הם נמשכין מבחינת מקיפים בסוד החשמ"ל. ועל-כן בשגזוזין הצאן שזה בחינת לבושין שהם בחינת המקיפים שזוכין להשיג שמהן נעשין לבושין להנשמה בבחינת כבשים ללבושך כמו שדרשו רבותינו ו"ל דברים שהם כבשונו של עולם וכו' כי כל המקיפים שמשגיגין דהינו שזוכין להבין ולהשיג חדושי אוריתא מה שלא היו מבינים מתחלה מזה נעשין לבושים בחינת חלוקא דרבנן. וזה בחינת גזת הצאן שעושין מהם לבושין כנ"ל. בחינת וכרחל לפני גזויה

וראשית גז צאנך תתן לו כי בו בחר ה' אלךיד מכל שבטיד לעמוד לשרת בשם ה' הוא ובניו כל הימים: א על-פי המאמר כי מרחמם ינהגם בסימן ו' וכו' עין שם כל המאמר וכבר הובא זה המאמר כמה פעמים. והכלל לעניננו שהצדיק הדור צריך להשאיר השארה אחריו להאיר בבנים ותלמידים כי העקר הרהמנות הוא להמשיך הדעת בעולם לדעת כי ה' שליט בארץ ולהוציא את ישראל מעונות שהם רוח שטות הפך הדעת וכל אדם צריך לעסוק בזה וכו' ועל-ידי זה שעוסקין להאיר הדעת בבנים ותלמידים על-ידי זה זוכין לאורות המקיפים וכו' עין שם. גם זה החכם הנ"ל שזוכה להמשיך המקיפים צריך לידע איזה מקיפים שאין צריך להמשיכם ואיזה מקיפים שאין צריך להמשיכם שהוא בחינת סג' לחכמה שתיקה שצריך לעשות סג' לדבריו ולשתק לפעמים כדי שלא יכנס

ישראל וכו' ודרשו רבותינו ז"ל על התורה שבעל פה שהגזוזין ממנה הלכות הינו חדושי תורה בחינת השגת המקיפין הנ"ל שהם בחינת לבושים הנעשין מגזת צמר כנ"ל כי צמר הוא בחינת תקוני דקנא בחינת הנתן שלג בצמר בחינת מן המצ"ר אותיות צמר וכו' כמובא בבר. וכל המקיפין הנ"ל נמשכין מבחינת זקן שבקדשה שהוא זקנה אריכות ימים ושנים שהוא שרש כל המקיפין שכלם נמשכין משם שהוא בחינת עולם הבא שהוא עולם שכלו ארץ וכו' כמבאר שם במאמר הנ"ל. אבל אי אפשר להמשיך אלו הלבושים והמקיפין הנ"ל שהם בחינת גזת הצאן כנ"ל כי אם על-ידי הצדיק והרב שבדור, שהוא מאיר הדעת בבנים ותלמידים שהוא זוכה להמקיפים העליונים הנ"ל בחינת אריכות ימים ושנים וכו' כנ"ל. ורק הוא יכול להמשיך המקיפים הנ"ל וגם הוא יודע איזה מקיפים להמשיך ואיזה מקיפים שלא להמשיך כי יש דברים שאסור לגלותם וצריכין לשחק וכו' בחינת סוג לחכמה שתיקה וכו' כנ"ל:

וגם עקר התקון של המשכת המקיפין הנ"ל הוא על-ידי השתיקה שהוא בחינת סוג לחכמה שתיקה כי אין מי שיוכל להמשיך המקיפין הנ"ל כראוי ולהכניס דעת בישראל לדעת כי ה' הוא האלקים כי אם מי שהוא בבחינת שתיקה שהוא בחינת משה רבנו עליו השלום. כי עקר התקון על-ידי השתיקה על-ידי שידע לבנו ולתן סוג לדבריו לשחק כשמוע למקום שצריכין לשחק כי אם לא ישחק ויגלה יותר יתקלקל הדעת לגמרי כי יחזור הקשאי למקומה ביתר עז כמבאר שם היטב במאמר הנ"ל ע"ן שם.

וידשו רבותינו ז"ל על התורה שבעל פה שהגזוזין ממנה הלכות הינו חדושי תורה בחינת השגת המקיפין הנ"ל שהם בחינת לבושים הנעשין מגזת צמר כנ"ל כי צמר הוא בחינת תקוני דקנא בחינת הנתן שלג בצמר בחינת מן המצ"ר אותיות צמר וכו' כמובא בבר. וכל המקיפין הנ"ל נמשכין מבחינת זקן שבקדשה שהוא זקנה אריכות ימים ושנים שהוא שרש כל המקיפין שכלם נמשכין משם שהוא בחינת עולם הבא שהוא עולם שכלו ארץ וכו' כמבאר שם במאמר הנ"ל. אבל אי אפשר להמשיך אלו הלבושים והמקיפין הנ"ל שהם בחינת גזת הצאן כנ"ל כי אם על-ידי הצדיק והרב שבדור, שהוא מאיר הדעת בבנים ותלמידים שהוא זוכה להמקיפים העליונים הנ"ל בחינת אריכות ימים ושנים וכו' כנ"ל. ורק הוא יכול להמשיך המקיפים הנ"ל וגם הוא יודע איזה מקיפים להמשיך ואיזה מקיפים שלא להמשיך כי יש דברים שאסור לגלותם וצריכין לשחק וכו' בחינת סוג לחכמה שתיקה וכו' כנ"ל:

וז"ה מה שצוה תורה לתן ראשית הגז לכהן כי הכהן הוא כלול מבן ותלמיד כמו שכתוב להורות את בני

שִׁישׁ שָׁם וכו'. כי זהו בחינת רבוי אור הנ"ל שאי אפשר לקבל, ואז לא די שלא יציל מעונות אדרבא על-ידי זה נמשכין חס ושלום העונות חס ושלום כי הם נמשכין מבחינת רבוי אור וכו' כנ"ל. על-כן עקר התקון על-ידי השתיקה והצמצום כנ"ל וזה אין מי שיצדע איד להמשיך אלו המקיפים ולצמצם ולשתק במקום שצריכין לשתק כי אם צדיק הדור שהוא בחינת כהן. על-כן צריכין לתן ראשית הנו לכהן שעל-ידי זה מתקשרין לכהן וזוכין לקבל ממנו דעת ולהמשיך המקיפים שהם בחינת לבושין כראוי ושלא לצאת חוץ מהמדה שלא לבגס בהמקיפים שאסור להמשיכם כי במפלא מן אל תדרש. ועל-כן צריך לתן פתחלה מהגזא שהוא בחינת לבושין הנ"ל הראשית לכהן והשאר נשאר לו שזהו בחינת צמצום של השתיקה הנ"ל שאין רודפין לחקר במה שאין לו רשות רק ממשיכין לבושין ומקיפין השכיבין לו. וראשית הדעת שהוא שרש הדעת שהוא בחינת ראשית הגז שזהו בחינת המקיפים שהם בחינת אריכות ימים ושנים למעלה מהזמן זה נתן לכהן שהוא צדיק הדור שהוא בחינת זקן דקדושה. בחינת כשמן הטוב על הראש יורד על הזקן זקן אהרן

כי עקר המשכת המקיפין דהינו להאיר הדעת בישראל העקר הוא להוציא ישראל מהעונות כי זה עקר הרחמנות וזה עקר הדעת כמו שמבאר שם כי כל זמן שאינו נקי מהעונות בודאי אין דעתו שלמה כפי מה שלא נקה עצמו מהעונות ומתאוות עדין וכמו שכתוב ראשית חקמה יראת ה' וכתוב הנה בדבר ה' מאסו וחכמת מה להם נמצא שעקר הדעת הוא להציל ישראל מעברות שהם רוח שטות, וזה ידוע שכל העונות נמשכין מבחינת רבוי אור שגורם שבירת כלים מיתת המלכים שמושם נמשך היצר הרע וכל הסמך אחרנין וכל העונות חס ושלום בידיע. ועל-כן עקר התקון על-ידי צמצום האור לתקן כלים הרבה לקבל האור בהדרגה ובמדה כראוי. נמצא שעקר התקון הדעת הנ"ל שמציל מהעונות שהוא בחינת המשכת המקיפים הנ"ל עקר התקון על-ידי השתיקה שהוא הצמצום שמצמצמין ומעכבין שלא לגלות יותר כי אם יגלה יותר יהיה חס ושלום בחינת רבוי אור וכו' שזהו בעצמו בחינה הנ"ל מה שמבאר שם שאם יגלה גם התרוץ תחור הקשיא למקומה עד שיוכל לבגס בקשיות ותרוצים שהם למעלה מהזמן שאין הזמן מספיק לכאן התרוצים

כי הבית המקדש והכהן הוא בחינת הדעת שממשיכין בבן ותלמיד שהוא בחינת המקיפין הנ"ל שהם ההפך מהעונות שהם רוח שטות כנ"ל. ובשכיל זה נותנין ראשית הגז לכהן כדי לזכות להמשיך הלבושין שהם גזת הצאן בחינת מקיפין הנ"ל להמשיכן בקדשה כראוי כנ"ל. וזה לעמוד לשרת בשם ה' הוא ובניו כל הימים, הוא ובניו זה בחינת המשכת הדעת בבן ותלמיד שהם בחינת בנים כי גם התלמידים נקראים בנים כמו שדרשו רבותינו ז"ל כמו שכתוב וכל בןך למודי ה'. וזהו הוא ובניו כל הימים, כל הימים דיקא, כי הכהן עלידי עבודתו בבית המקדש עלידי זה ממשיך הדעת שהוא בחינת המשכת המקיפין בבן ותלמיד בהדרגה ובמדה שלא לעלות למעלה מהזמן. רק לגלות מה שאפשר להשיג בימים ובמדות וזה כי בו בחר ה' אלקיך לעמוד לשרת בשם ה' הוא ובניו כל הימים. כי הוא ממשיך המקיפין לבן ותלמיד כל הימים דיקא הינו מה שאפשר להשיג בימים ובזמן. ועושה סג' לדבריו שלא לעלות למה שאי אפשר להשיג כל הימים כי אין הזמן מספיק לבאר הדעת הנה וכו' כנ"ל על-פני צריכין לתן לו ראשית הגז כנ"ל:

שיוּרד על-פי מדותיו כי אלו המקיפים אין אנו יכולין לקבל והם שיכים רק להכהן שהוא בחינת הצדיק שבדוד שרק הוא זוכה להם כי הוא נגדנו בבחינת למעלה מהזמן ורק הוא מקבל אלו המקיפים והוא ממשיך לנו מקיפים הינו שמכנים בנו דעת להוציאנו מעונות ולגלות לנו גדלת הבורא ותבדד בהדרגה ובמדה כראוי. נמצא שעל-ידי שנותנין ראשית הגז לכהן נתקדשה כל הגז שהיא בחינת לבושין בחינת מקיפין וזוכין לדעת דקדשה כראוי ולכלי לכנס למה שהוא למעלה ממדרגתו בחינת במפלא ממך אל תדרש. כי ראשית הגז דהינו ראשית הדעת נתן לכהן. כי אי אפשר לקבל ולהשיג כל הדעת בשלמות שלא יתקלקל הדעת לגמרי חס ושלום כנ"ל כי הראשית והעקר שרש הדעת שיש רק לכהן שהוא בחינת הרב והזקן שבקדשה וכו' כנ"ל:

ד וזה בחינת: וראשית גז צאנך תתן לו כי בו בחר ה' אלקיך לעמוד לשרת בשם ה' הוא ובניו כל הימים כי הכהן זוכה לשרת בבית המקדש שכולל מבין ותלמיד במבאר במאמר הנ"ל. ועל-פני שם בבית המקדש נתכפרין כל העונות על-ידי הכהן שעוסק בקרבנות שמכפרין

וְזֶהוּ שְׁנִסְמַךְ פְּרִשֶׁת בְּגָדֵי כְהֵנָה לְמַצוֹת שְׁמֹן הַמְּנוּרָה. כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בַּתְּחִלַּת פְּרִשֶׁת תַּצֹּהוּ כִּי שְׁמֹן הַמְּנוּרָה זֶה בְּחִינַת הַמְּקִיפִים הַנִּזְכָּרִים בַּתּוֹרָה. בְּחִינַת לְהַצְהִיל פְּנִים מִשְׁמֹן וְכוּ'. שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת חֲנֻכָּה שְׂזוּכִין עַל-יְדֵי יוֹם הַכַּפּוּרִים כְּמוֹ שֶׁמִּכְבָּאָר שָׁם עֵין שָׁם. וְזֶהוּ בְּחִינַת בְּגָדֵי כְהֵנָה שֶׁהִיא בְּהֵם צִמּוּר בְּחִינַת לְבוּשֵׁין הַנִּזְכָּר שָׁם נִמְשָׁכִין מִהַמְּקִיפִין הַנִּזְכָּרִים מִבְּחִינַת שְׁמֹן הַמְּנוּרָה כַּנִּזְכָּר. וְעַל-כֵּן הֵם שְׂמוּנָה יְמֵי חֲנֻכָּה כְּנִגְדַּ שְׂמוּנָה בְּגָדֵי כְהֵן גָּדוֹל. שֶׁעֵקֶר כַּפֶּרֶת הָעוֹנוֹת תְּלוּי בּוֹ וְכָל עֲבוֹדוֹת יוֹם-כִּפּוּר תְּלוּי בּוֹ כִּי חֲנֻכָּה נַעֲשֶׂה עַל-יְדֵי יוֹם-כִּפּוּר דִּהְיָנוּ עַל-יְדֵי כַּפֶּרֶת הָעוֹנוֹת כַּנִּזְכָּר:

וְזֶה בְּחִינַת מֶה שֶׁהָיוּ נוֹהֲגִין לַעֲשׂוֹת מִשְׁתָּה בְּגוֹז הַצֹּאן כְּמוֹ שֶׁפִּרְשׁ רַשִׁ"י אֶצֶל נָבֵל וְאֶבְשָׁלוֹם כִּי גִזַּת הַצֹּאן הוּא בְּחִינַת הַמִּשְׁכָּת הַמְּקִיפִים שֶׁהֵם בְּחִינַת הַשְּׂגָת בֵּן וְתַלְמִיד שֶׁעַל-יְדֵי זֶה זוֹכִין לְהֵאֱרַת הָרָצוֹן בְּשַׁעַת הָאֲכִילָה דִּיקָא כִּי מִכְלָלִיּוֹת בֵּן וְתַלְמִיד מִשָּׁם מִקְבֵּל הַמַּלְכוּת הַפְּרִיטָה וְכוּ' עֵין שָׁם. וְעַל-כֵּן הָיוּ עוֹשִׂין סַעֲדָה אִם כִּי אִם זוֹכִין לְהֵאֱרַת הָרָצוֹן בְּשַׁעַת הָאֲכִילָה כַּנִּזְכָּר. וְזֶה בְּחִינַת וּכְרַחֵל לִפְנֵי גִזְיָה נֶאֱלָמָה דִּיקָא כִּי רַחֵל לִפְנֵי גִזְיָה זֶה הַמִּשְׁכָּת הַמְּקִיפִין בְּחִינַת שְׂגוּזִין מִמֶּנָּה הַלְכוּת וְאִי צָרִיכִין לִתַּת

הַ זֶּה בְּחִינַת בְּגָדֵי כְהֵנָה שֶׁהִיא בְּהֵם צִמּוּר שֶׁהֵם מְכַפְּרִין עוֹנוֹת כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל כִּי הַבְּגָדִים שֶׁל הַכְּהֵן הֵם בְּחִינַת הַמְּקִיפִין הַנִּזְכָּרִים שֶׁהֵם הַהֶפֶךְ מִעוֹנוֹת וְהֵם מְכַפְּרִין כָּל הָעוֹנוֹת. כִּי עֵקֶר כַּפֶּרֶת כָּל הָעוֹנוֹת הוּא עַל-יְדֵי הַדַּעַת הָעֲלִיּוֹן מֵאֵד שֶׁהוּא הַמְּקִיפִים שֶׁל הַצַּדִּיק הַדּוֹר, שֶׁהוּא בְּחִינַת כְהֵן שֶׁהֵם בְּחִינַת אֲרִיכוֹת יָמִים וְשָׁנִים בְּחִינַת עוֹלָם הַבָּא. שֶׁהוּא בְּחִינַת תְּשׁוּבָה בְּחִינַת יוֹם הַכַּפּוּרִים בְּחִינַת כְּתֹר שֶׁשָּׁם נִתְכַּפְּרִין כָּל הָעוֹנוֹת וְנִתְהַפְּכִין שָׁם כָּל הָעוֹנוֹת לְזָכוֹת כִּידוּעַ. וְזֶהוּ בְּחִינַת חוּט שֶׁל צִמּוּר שֶׁהִיא תוֹלָה בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים שֶׁהִיא מְלַבֵּין הָעוֹנוֹת שֶׁל כָּל הַשָּׁנָה, בְּחִינַת אֵם יֹאדִימוֹ כְּתוּלָע כְּצִמּוּר יֵהוּ כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל כִּי צִמּוּר כְּבָשִׂים הוּא בְּחִינַת זִקֵּן דִּקְדֻשָּׁה בְּחִינַת וְעַתִּיק יוֹמִין יִתִּיב לְבוּשָׁה כְּתוּלָג חוֹר וְשַׁעַר רֹאשִׁיהַ כְּעִמֶּר נָקָא לְנִקּוּת יִשְׂרָאֵל מִעוֹנוֹת כִּי עֵקֶר כַּפֶּרֶת כָּל הָעוֹנוֹת הוּא עַל-יְדֵי הַמְּקִיפִים הַנִּזְכָּרִים שֶׁהֵם בְּחִינַת צִמּוּר כַּנִּזְכָּר. וְזֶה בְּחִינַת שְׁנֵי כְּבָשִׂים שֶׁל הַתְּמִידִין שֶׁהֵיוּ מְכַפְּרִין כָּל הָעוֹנוֹת כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם רַבּוּנוֹ ז"ל כִּי עֵקֶר הַכַּפֶּרָה עַל-יְדֵי כְּבָשִׂים שֶׁהֵם כְּבָשִׂי דִּרְחֻמָּא בְּחִינַת מְקִיפִים הַנִּזְכָּר שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת צִמּוּר כְּבָשִׂים בְּחִינַת כְּבָשִׂים לְלְבוּשָׁה כַּנִּזְכָּר:

פגמו בזה נמצא שפגמו בהדעת הנ"ל בבחינת בן ותלמיד הנ"ל. ועל-כן היה תקונם על-ידי גזת הצאן דיקא כנ"ל. ואז נולד פרץ וזרח שממם יצא משיח בן דוד כי עקר התגלות הדעת הנ"ל יהיה רק בימי המשיח שיבוא במהרה בימינו. שאז ידעו הכל כי ה' הוא האלקים ואין שום תכלית בעולם כי אם לעסק בעבודתו יתברך ולשוב בתשובה ולבקש מחילה על עונותיו כי משיח נקרא על שם שנמשח בשמן המשחה שהוא בחינת שמן משחת קדש שהוא בחינת הדעת הנ"ל בחינת שמן של חנכה. ועל-כן קבל דוד מלכותו על-ידי שהיה רועה צאן כמו שכתוב מאחר עלות הכיאו לרעות ביעקב עמו. כי מלכות דוד הוא מלכות משיח שנמשח על-ידי גזת הצאן כנ"ל על-ידי המשכת הדעת בהדרגה ובמדה בחינת סיג לחכמה שתיקה בחינת וברחל לפני גוויה נאלמה כנ"ל. ובשביל זה נקרא דוד יונת אלם כמו שכתוב למנצח על יונת אלם רחוקים לדוד מכתם וכו'. וכמו שכתוב נאלמתי לא אפתח פי וכו' כי עקר התקון על-ידי השתיקה כנ"ל:

ח ועל-כן בעת שגזו נבל צאנו ועשה סעדה, כי אז בעת גזת הצאן דהינו שגזזין הלכות וממשיכין המקיפין הנ"ל

סיג לדבריו בחינת סיג לחכמה שתיקה וזהו נאלמה בחינת שתיקה הנ"ל. וזהו בחינת העשירות שזוכין על-ידי הצאן בחינת עשירות צאנד ודרשו רבותינו ו"ל שמעשרות את בעליהן כי עקר העשירות והפרנסה מקבלין על-ידי המקיפין הנ"ל שהם בחינת צמר כבשים כנ"ל שמשם מקבלת המלכות הפרנסה כנ"ל:

ז וזה בחינת: ויגד לתמר לאמר הנה חמיד עולה תמנתה לגז צאנו. לגז צאנו דיקא, כי יהודה ותמר היו צריכין לתקן נשמת ער ואונן שהיו משחיתים דרכם שזהו העון הגדול בתורה והוא כלל כל העונות כי עקר כל העונות הם פגם הברית. כמו שכתוב בזה הקדוש עקרא דיצרא בישא על עריין וכו'. ועקר התקון הוא על-ידי בחינת גזת הצאן שהוא בחינת המשכת המקיפין הנ"ל שעל-ידי זה נתכפרין כל העונות כנ"ל בבחינת ואם יאדימו כחולע כצמר יהיו. ועל-כן אז דיקא כשעלה יהודה לגז צאנו סבב ה' יתברך שיתתקן על-ידי זה כנ"ל. כי ער ואונן היו משחיתים דרכם על הארץ. ולא רצו להוליד בנים להשאיר שארית בארץ שזהו בחינת בן ותלמיד שצריכין להשאיר אחריו כדי שישאר דעתו בעולם הזה גם אחר מיתתו והם

בזה העולם בבנים ותלמידים וחרו הוא חי וקם לעולם עד וכמו שאמרו רבותינו ז"ל צדיקים במיתתן קרויים חיים. ועל-כן אמרו רבותינו ז"ל דוד שהניח בן ממלא מקומו לא נאמרה בו מיתה כי אם שכיבה וזה בחינת דוד מלך ישראל חי וקם כי דוד זכה להאיר הדעת בן ותלמיד כי היה יושב בשבת תחבמני ולמד תורה לישראל. ועל-כן זכה לעסק בבנין בית-המקדש ונקרא על שמו כמו שכתוב ראה ביתך דוד כמו שאמרו רבותינו ז"ל כי הוא זכה למצא מקום הבית-המקדש וכו'. ובית-המקדש הוא כלליות בן ותלמיד שעל-ידי זה חיים וקמים לעולם כנ"ל. ועל-כן דוד מלך ישראל חי וקם אבל מי שפוגם חס ושלום בדעת הנ"ל של בן ותלמיד משם נמשך סמרא דמותא חס ושלום שהוא הפך החיים שהוא הדעת כנ"ל. כי עקר המיתה חס ושלום הוא רק כשאין זוכה להשאיר הדעת דקדשה אחריו וכו' כנ"ל. ועל-כן שלח דוד לנבל בגזו צאנו ואמרם בה לחי כי רצה לתקנו ולברכו שתהיה הגזו בבחינת חיים בבחינת דעת שהוא בחינת לבושין שהם בחינת גזת הצאן בחינת מקיפין הנ"ל, שהוא הדעת של בן ותלמיד שזה עקר החיים כנ"ל. כי

אז עולה המלכות לקבל פרנסה וזוכין באכילה להארת הרצון הנ"ל כנ"ל. על-כן אז שלח דוד אליו שיתן לו מסעדתו כי באמת עקר הסעדה שכיבה אליו לדוד המלך. כי עקר הפרנסה על-ידי המלך שהוא בחינת מלכות שעולה לקבל הפרנסה מים החכמה ששם המקיפין שהם בחינת גזת הצאן כנ"ל אשר על-כן עקר מלכות דוד נמשך על-ידי גזת הצאן של יהודה כנ"ל ועל-כן שלח דוד אליו ואמרם בה לחי וכו' כי זה העקר לראות שתהיה הגזו בקדשה כדי לזכות על-ידי זה לחיים הנמשכין מהמקיפין הנ"ל שנמשכין מבחינת אריכות ימים ושנים כי מי שאינו זוכה לגז צאנו בקדשה דהינו שפוגם בראשית הגז לכהן או אינו זוכה ללבושין דקדשה הנ"ל להלביש האזר בהדרגה ובמדה כנ"ל ואז הוא חס ושלום רבוי אור וכו' שמשם עקר המיתה כידוע כי עקר סמרא דמותא הוא כשפוגמין בהדעת של בחינת בן ותלמיד הנ"ל. כי עקר החיים הוא הדעת כמו שכתוב החכמה תחיה ומי שזוכה להמשיך הדעת דקדשה בבנים ותלמידים אינו מת כי הוא חי לעולם כי אפלו לאחר הסתלקותו נשאר דעתו אחריו שהוא עקר החיים ונשמתו מתלבשת בזה הדעת שהכנים

המקדש. כי אז עקר העבודה בבית המקדש יותר מכל השנה. כי אז נכנסין בבית המקדש לפני ולפנים. ועל-כן עד יום הכפורים היה נכל יכול לתקן פגם הנ"ל שפגם במלכות דוד בעת גזת הצאן שעל-ידי זה פגם בבן ותלמיד שממש עקר חיות וקיום מלכות בית דוד כנ"ל:

ז ועל-כן גם אבשלום מרד באביו בעת גזת הצאן. כמו שכתוב ויהי גזים לאבשלום וכו'. כי הוא רצה למרד באביו ולהמשיך המלכות לעצמו הנמשך על-ידי בחינת גזת הצאן כנ"ל. אבל באמת אין המלוכה שיכה כי אם לדוד ולורעו עד עולם. ועל-כן לא היה כח לאבשלום להמשיך המלוכה על-ידי גזת הצאן כי לא זכה להמשיך המקיפים בקדשה ואזי אדרבה מת על-ידי זה כנ"ל. כי עקר המיתה הוא כשמוזרדין בבחינת מלכות דוד. דהינו כשפוגמין כנגד הצדיקים אמתיים שהם עוסקין להכניס הדעת בבן ותלמיד שממש מקבל מלכות בית דוד כי המלכות מקבל משם כנ"ל. כי צריכין לתן הגדלה והממשלה והכבוד להצדיקים אמתיים שהם יודעים להכניס הדעת בנו בהדרגה ובמדה ולשתק בעת שצריכין לשתק בבחינת עת לחשות ועת לדבר. שזהו בחינת חשמל עתים חשות עתים

נכל היה גלגול לבן כמובא בכתבים ולכן פגם בהצאן שגול מיעקב ושנה והחליף עמו עשרת מונים כי יעקב זכה להוליד בניו בקדשה שהם בחינת בן ותלמיד בעת שעסק בהצאן, כי על-ידי זה נמשך בחינת הדעת הנ"ל שהוא בחינת בן ותלמיד כנ"ל. ועל-כן זכה אז לעשירות גדול כי עקר העשירות והפניסה נמשך משם כנ"ל. ולכן פגם בכל זה כי החליף עמו עשרת מונים. ודרך את יעקב ורצה לעקר את הכל חס ושלום. ועל-כן דוד רצה לתקן זאת ושלח לנכל בעת גזת הצאן ואמרם בה לחי וכו' שיזכה שתהיה הגזה בבחינת חיים וכו' וכנ"ל. ונכל לא חפץ בברכה ועמד ברשעו ומרד במלכות דוד על-כן מת על-ידי זה כי כשאין ממשכין הגזה דהינו המקיפין בקדשה אזי בא מיתה על-ידי זה חס ושלום שנמשך מרבויו אור וכו' שהוא פגם הלבושין כנ"ל. ועל-כן המתין לו הקדוש-ברוך-הוא עד אחר יום הכפורים אולי ישוב כמו שאמרו רבותינו ז"ל ויהי כעשרת ימים ויגף ה' את נכל ודרשו רבותינו ז"ל שהמתין לו הקדוש-ברוך-הוא עשרת ימי תשובה. כי ביום הכפורים אז נמחלין העונות. ואז עקר השנת הדעת של בן ותלמיד שהוא בחינת כהן ובית-

זוכין לחיים. כי עקר החיים הוא משם
מהמקיפין הנ"ל שנמשכין מבחינת
אריכות ימים ושנים אמן:

ממללות. וחשמל הוא בחינת לבושין
כנ"ל שזהו בחינת ראשית הגז שנותנין
לבהן כנ"ל כי עקר הדעת הוא אצלם ואז

הלכות נדוי וכו' ושאר ההלכות עד הסוף:

להשיגם שהם בחינת שתיקה בחינת
שתק כך עלה במחשבה ומשם נמשכין
כל המקיפין. ומשם נמשכין כל הלבושין
שהם בחינת חשמ"ל ששומר את האדם
הינו את המחין שהם עקר האדם שלא
יהיה יניקה להסמטרא אחרא מהם. כי
חשמל הוא עתים חשות עתים ממללות
כי יש מקיפין שצריכים להמשיכם שהם
בבחינת דבור. כי מדברים ומגלים אותם
ויש שהם בבחינת ח"ש בחינת שתיקה.
וכל זה נעשה על-ידי החכמים צדיקי
הדור שמאירין הדעת בבנים ותלמידים
שהם זוכים להמקיפין הנ"ל ומהם נמשכין
כל הלבושין הנ"ל. וביותר צריכין לשמר
את הרגליו כי שם נאחזין הקלפות יותר.
ועל-כן צריכין לשמר את הרגליו מאד
שלא יינקו יותר מדאי חס ושלום. כי כל
העונות חס ושלום נמשכין על-ידי זה
בבחינת עון עקבי יסובני. וזה בחינת
מגעלים שהם שמירה להרגליו שצריכין
לזהר בהם מאד. כמו שאמרו רבותינו ו"ל
לעולם ימכר אדם כל מה שיש לו ויקח
מגעלים לרגליו כי המגעלים נמשכין גם-

י וזה בחינת נדוי על מי שמוזלזל על
דברי חכמים. כי פרץ גדר ישכנו נחש.
כי כל דברי רבנן הם בחינת גדרים
וסגים בחינת משמרת למשמרת שלא
יתקרב זר אל הקדושה כי עקר הוא לדעת
את ה' ולהכיר גדלתו ורוממותו יתברך
כמו שכתוב בזהר הקדוש בגין
דישתמודעין לה. אבל אי אפשר לזכות
לזה הדעת כי אם על-ידי התורה
הקדושה, והתורה היא הדעת כי על-ידי
התורה זוכין לדעת אותו יתברך
ובשהדעת נמשך לבני אדם צריכין
לעשות משמרת שלא יגע זר ולא יהיה
להסמטרא אחרא שום יניקה חס ושלום
מזה הדעת. וזה בחינת הגדרים והסגים
של כל דברי חכמים שעל-ידי זה נשמר
הדעת שלא יתקרב זר. ועל-כן כל דברי
חכמים הם בחינת חלוקה דרבנן. כי הם
בחינת לבושין בסוד החשמל ששומר את
המחין והאמונה הקדושה שלא יקרב זר.
וזה החשמ"ל נמשך מבחינת המקיפין
הנ"ל שנמשכין מבחינת שתיקה שהוא
תכלית המקיפין העליונים שאי אפשר

בבחינת הגי ברכי דרבנן דשליחי מניה. וצריכין לשמרם מאד מהם. וזה בחינת המנעלים שהם סוגרין וגועלין את הרגל וגועלין בפניהם שלא ינקו חס ושלום:

ועל-כן ביום הכפורים שאז אין להשטן והסמטרא אחרא שום שליטה

כמו שאמרו רבותינו ז"ל ואז נתבטלין

ונתכפרין כל העונות שהם נאחזין

בבחינת רגלין בבחינת עון עקבי יסובגי

כנ"ל, על-כן אז ביום הכפורים חולצין

המנעלים וכן בבית-המקדש שישם עקר

הדעת הנ"ל ושם נתכפרין כל העונות

על-ידי התמידין וכו'. על-כן שם גס-כן

חולצין המנעלים כמו שאמרו רבותינו ז"ל

לא יבגס אדם אדם בהר הבית במקלו ולא

במנעלו וכו'. וזה בחינת של געליך מעל

רגליך כי המקום אשר אתה עומד עליו

אדמת קדש הוא. כי שם אין צריכין

שמירת המנעלים שלא ינקו החיצונים כי

הכל קדש וכן יום הכפורים ובית-המקדש

וכנ"ל. וכן להפך בתשעה באב שנחרב

הבית ונסתלק הדעת וכן אבל ומגדה

שנאחזו אז סמטרא דמותא חס ושלום

ונסתלק הדעת שהוא החיים כנ"ל, על-כן

אז צריכין גס-כן לחלץ המנעלים כי

מאחר שאין דעת ומחין אין לו מנעלים

שהם נמשכין ממקיפין הנ"ל. וגם אין

כן ממקיפין הנ"ל מחשמ"ל הנ"ל. כי

למטה ברגלין נעשה לבוש המנעלים

מבחינת חשמ"ל הנ"ל כמבאר בכתבים.

וזהו נע"ל לשון געילה וסגירה. כמו

שכתוב וסגר ונעל וכו' הינו בחינת

שתיקה שהוא נמשך מבחינת שתיקה

העליונה ומשם נשתלשל למטה. וזכה

למנעלים דקדושה בחינת מה יפו פעמיוך

בנעלים כי כמו שלמעלה זה החכם

שמגלה הדעת ומכניס המקיפין לתלמידיו

ובניו לכל אחד לפי מדרגתו והוא נזהר

בדבריו לעשות סוג לדבריו ושחק

במקום שצריכין לשחק שזהו עקר התקון

שלא יצא חוץ לגבול חס ושלום שהוא

בחינת רבוי אור חס ושלום שמשם

סמטרא דמותא חס ושלום וכו' כנ"ל, כמו

כן זה האדם המקבל אלו המחין ועקר

הקבלה בשביל להשפיע לאחרים ללמד

וללמד וכו'. אבל צריך לזהר בדבריו מאד

ולשתק במקום שצריכין לשתק שלא

יהיה הולך רכיל מגלה סוד שלא יגלה

הדעת בעת ובמקום שאין צריכין לגלות

כדי שלא ינקו החיצונים חס ושלום מזה

הדעת. וזה בחינת מנעלים שנמשכין

מבחינת שתיקה הנ"ל כנ"ל. שהוא

שמירה למדרגה התחתונה לבחינת רגלין

ששם אורבים החיצונים לינק חס ושלום

צריך ואין מועיל לו מנעלים אדרבא יהיה נפגם יותר חס ושלום על-ידי המנעלים. כי אז התגברות הדינים חס ושלום ומתגבר הסטרא אחרא אז חס ושלום ויוכלו לינק גם מהמנעלים גם-כן. אבל ממנו בעצמו וניקתם מעומה מאד. כי המחזין נסתלקו ממנו ואין להם ממה לינק ועל-כן אסור בדברי תורה ואפלו בשאלת שלום אסור כי הוא צריך לסלק אז המחזין ולכלי להמשיכן כלל אפלו מה שמותר להמשיך תמיד עכשו צריך לסלק הכל שלא יינקו הם מהמחזין חס ושלום, כי תמיד שאין מתגברין כל כך אז המנעלים מגנים עלינו בסוד החשמ"ל. אבל אז אין לו מנעלים כנ"ל ועל-כן אסור לעסק בדברי תורה כלל ואפלו בשאלת שלום שהוא שמו של הקדוש-ברוך-הוא אסור. וכן אסור לדבר כלל כי אבל אין לו פה כי הדבור הוא התגלות הדעת ואז אסור לגלות שום דעת כלל אפלו דבור בעלמא מכל שכן שאלת שלום כדי שלא יינקו מזה חס ושלום. ואז צריך לשתק לגמרי. והשתקה לבד שומרת אותו ומצלת אותו. וזה בחינת וידם אהרן אחר מיתת נדב ואביהוא כי פגם נדב ואביהוא היה שהסתכלו והציצו למעלה מהגבול, כמו שכתוב בקרבתם

לפני ה' וימתו שזהו בחינת פגם השתיקה הנ"ל, שעל-ידי זה יכולין לפגם למקום שאין צריכין לכנס שהוא בחינת רבוי אור שמשם נאחו חס ושלום סטרא דמותא. ועל-כן מתו נדב ואביהוא על-ידי זה. ועל-כן התקון היה על-ידי השתיקה של אהרן בחינת וידם אהרן. ועל-ידי זה זכה להמשיך מקיפין כי בזכות זה נתיחד הדבור אליו. ונאמרה לו פרשת שתויי יין כמו שפרש רש"י שם, כי כל המקיפין שהם השגת הדעת שהוא התורה נמשכין מבחינת שתיקה כנ"ל שהוא בחינת משה שהיה בבחינת שתיקה בחינת כבוד פה. שעל-ידי זה זכה לקבל כל התורה וכו'ל: וזהו גם-כן בחינת קריעה על המת חס ושלום. כי נפגם הלבושין שהם בחינת חשמ"ל כי נסתלק נשמה מישראל שהוא בחינת דעת. כמו שכתוב ונשמת שד"י תבינם. וכפי הסתלקות הדעת כן נסתלק החשמ"ל שהוא בחינת לבושין. ועל-כן רמו שמואל לשאול על-ידי קריעת בגדו שתפסק מלכותו כי הבגדים הם בבחינת מלכות כמו שכתוב במקום אחר כי המלכות מקבלת מהמקיפין הנ"ל כנ"ל. וזה בחינת בגדי מלכות בחינת ותלבש אסתר מלכות וכו' שלבשתה רוח הקדש הינו השגת המקיפין שהם רוח

שכתוב שם קרע ה' את ממלכות ישראל
ונתנה וכו':

הקדש שמשם נמשכין הלבושין בחינת
לבוש מלכות וכו'. ועל-כן על-ידי שקרע
שמואל בגד שאול קרע מלכותו. כמו

הלכות בקור חולים

הקדוש ורבי שמעון בר יוחאי וכיוצא בזה
הרבה כי אז השכינה שורה עליו. כמו
שאמרו רבותינו ז"ל שכינה למעלה
מראשותיו של חולה כי בעת חליו נתוסף
לו אור גדול על-ידי רוח דלעלא שמתחיל
לירד למטה כדי שיסתלק הנפש על-ידי
זה כמבאר במאמר ויהי נא פי שנים
ברוך וכו'. ועל-כן יעקב דיקא זכה
לפעל אצל ה' ותברך שיהיה האדם חולה
קדם מותו כדי שיענה את בניו ושמרו
דרך ה' שזהו בחינת הארת בן ותלמיד.
כי יעקב היתה מטתו שלמה שלא הוה
בה שום פסול רק זכה לבנים בלם
צדיקים שיקבלו ממנו דעתו והורישו
דעתם לדורות לדעת את ה' שזהו בחינת
הארת בן ותלמיד. כי התלמיד כלול בבן
כנ"ל. גם יעקב היו לו תלמידים הרבה,
כי היה מגיד גרים כמו שאמרו רבותינו
ז"ל. נמצא שיעקב זכה ביותר להארת בן
ותלמיד כי היתה מטתו שלמה. ועל-כן
היה הראשון שיהיה חולה סמוך למיתתו
כדי שימשיך אז ביותר הארת בן ותלמיד
שזהו עקר הצנאה. וזהו עקר בקור חולים

יא וזה בחינת בקור חולים. כי עד יעקב
לא הוה חלשה כמו שאמרו רבותינו
ז"ל (בבא מציעא פו.). כי באמת הוא טובה
גדולה מה שאדם חולה קדם מותו כמו
שאמרו רבותינו ז"ל שם. כי אם לאו, לא
יתן אל לבו לצוות לביתו. נמצא
שהחולאת קדם מותו היא טובה גדולה
כדי שיענה אל ביתו. ועקר הצנאה הוא
שיענה את בניו ואת ביתו אחריו שישמרו
דרך ה' כמו שעשו כל הצדיקים שהוכיחו
את ישראל סמוך למיתתם. נמצא
שהצנאה הוא בחינת הארת בן ותלמיד
שמאירין בהם הדעת שידעו את ה'
וישמרו עצמם מעברות חס ושלום וילכו
בדרך ה' שזהו עקר הארת בן ותלמיד.
וזה ממשכין ביותר בעת חלים של
הצדיקים אמתיים כי אז הם עוסקים
ביותר בזה כדי שישאר דעתם אחריהם
לעולם ועד וכמו שמצינו בכמה צדיקים
שהיו מגלין דברים עליונים ודעת גדול
מאד בעת חלים סמוך למיתתם. כמו רבי
אליעזר הגדול לרבי עקיבא שאולף שלש
מאות הלכות בבבבבב עזה וכו' ורבונו

שתהיה שכינה מראשותיו שעל ידי זה זוכה להשגת המקיפים שממשיך מה' יתברך. וגם זכה להכניס המקיפים והדעת בכניו הקדושים שזוהו בחינת מטה שלמה שזוהו עקר שלמות הנפש כשזוהו להשאיר דעתו אחריו על ידי בנים ותלמידים צדיקים וישרים כנ"ל. ואז אינו מת כלל כי כשנשאיר דעתו אחריו נשאר הוא בעצמו כי עקר האדם הוא הדעת וכנ"ל. ועל כן אמרו רבותינו ז"ל יעקב אבינו לא מת כי מאחר שזכה למטה שלמה הינו בנים צדיקים שקבלו ממנו דעתו לדורות לדעת את ה' מדור לדור לעולם ועד הרי הוא חי וקיים לעד ולעולמי עולמים כנ"ל. שזוהו בחינת דוד מלך ישראל חי וקיים כנ"ל:

כדי לדבר עמו שיפקח על עסקיו כמו שאמרו רבותינו ז"ל. ויצוה לביתו הינו כנ"ל, שזוהי את בני ביתו שילכו בדרכי ה' וגם מסדר להם חלקת נכסיו כדי שלא יבואו לידי מחלוקת וגזלה חס ושלום ויעברו על דברי ה'. על כן מסדר להם ומזהירם לקום דבריו ולילך בדרכי ה' ומצותיו. וזה בחינת ויגד ליוסף לאמר הנה אביך חולה ויקח את שני בניו עמו וכו'. כי הלקח לבקרו ולקח בניו עמו כדי שיברכם קדם מותו. הינו שיכניס בהם דעת ה' קדם מותו שזוהו עקר הברכה ואז וישתחו ישראל על ראש המטה על שזוהו מטה שלמה בלי פסול. וגם כי שכינה למעלה מראשותיו וכו' כמו שפרש רש"י שם. כי זכה לשניהם

הלכות אבילות

ושאינה מאירה זה בחינת לבנה כידוע שזוהו בחינת משה ויהושע בחינת פני משה כפני חמה פני יהושע כפני לבנה שהם בחינת השגת בן ותלמיד כנ"ל במאמר הנ"ל עין שם. ועל כן השעור שלשים שהוא חדש שאז חוזר ונתקבץ ונכלל חמה ולבנה יחד כבתחלה שהוא בחינת כלליות בן ותלמיד יחד. שזוהו עקר התקון למגדה ואכל שנסתלק מהם הדעת והמחין כנ"ל. ועקר הסתלקות

יב ועל כן סתם נדוי הוא שלשים יום. וכן עקר אבילות הוא שלשים יום. כי שלשים יום הוא חדש ובכל חדש מתמלאת הלבנה מפגומתה. ומלוי הלבנה מפגומתה שהוא בחינת והיה אור הלבנה כאור החמה זהו בחינת כלליות בן ותלמיד יחד. כי בן ותלמיד הם בחינת אספקלריא המאירה. ואספקלריא שאינה מאירה כמו שמבאר שם במאמר הנ"ל. ואספקלריא המאירה זה בחינת חמה.

שלא רצה להודות להחכמים בתנורו של עכנאי. כי רבי אליעזר השגתו היתה גבה מאוד מאוד כמובא בדברי רבנו ז"ל. וכמו שכתב רבנו ז"ל במאמר הנ"ל שרבי "אליעזר" הוא בחינת בן בחינת ע"ן לא ר'אתה אלקים זולתך י'עשה וכו' ראשי תבות "אליעזר" וכו' ע"ן שם. ועל-כן לא היה אפשר לקבל דעתו והשגתו. כי השגתו היתה בבחינת שתיקה ועל-כן הוא היה מודיע לרבי עקיבא תלמידו שימות על קדוש ה'. כמו שאמרו רבותינו ז"ל שאמר לרבי עקיבא קדם הסתלקותו, תמה אני אם תמות מיתת עצמך כי מיתת רבי עקיבא הוא בחינת שתיקה בחינת שתק כך עלה במחשבה כמו שכתוב שם במאמר הנ"ל ע"ן שם ועל-כן לא רצו חכמים לקבל דברי רבי אליעזר הגדול אף שהראה להם מופתים נוראים מן השמים שהוא בדבריו כי לא בשמים הוא הינו כי אין התורה בשמים שהוא השגת דרי מעלה שהוא בחינת שמים כי השגת דרי מעלה אי אפשר לנו להשיג כי עקר דיני התורה הוא רק על-ידי בחינת השגת התלמיד שהוא בחינת דרי מטה. כי התורה נתנה בארץ ולא בשמים. ועל-כן צריכין לברר דיני התורה על-פי השגת הדעת של בחינת דרי מטה שהוא בחינת

הדעת הוא בחינת פרוד חס ושלום בין בן ותלמיד בין חמה ללבנה כי בן הוא בחינת דרי מעלה ותלמיד הוא בחינת דרי מטה כנ"ל במאמר הנ"ל. ודרי מעלה ודרי מטה הם בחינת נשמה וגוף. כמו שכתוב יקרא אל השמים מעל זה הנשמה וכו' וכן שנסתלק הדעת שהוא החיות שהוא הנשמה זה פרוד בין הנשמה והגוף שהוא בחינת פרוד בין בן ותלמיד. שעל-ידי זה עקר הסתלקות הדעת כי עקר הדעת הוא התחברות שני הפכים חסדים וגבורות דרי מעלה ודרי מטה נשמה וגוף בחינת בן ותלמיד כמובא במקום אחר שעקר הדעת שמחבר שני הפכים יחד וכו'. ועל-כן תקון של המגדה והאבל דהינו שייחזרו להם המוחין הוא לאחר שלשים שהוא חדש שאז חוזר ונתתקן פגם הלבנה. כי בכל שלשים יום נתתקן פגם הלבנה כי הלבנה סובבת והולכת בכל חדש ומתמעטת ומתמלאת והיא מתבררת ומתתקנת בכל פעם בכל חדש וחדש עד שתחזור ותתמלא לגמרי כמו שהיתה קדם מעוטה. ועל-כן לאחר שלשים חוזר ונתייחד חמה ולבנה בן ותלמיד. וחוזר לקבל הדעת שהוא החיים כנ"ל:

יג. ועל-כן נתגדה רבי אליעזר הגדול על

לצמצם דעתו ולהודות לדברי חכמים ולהמשיך דעת שאפשר להשיג לתלמידים ועל-כן לא קבעו הלכה כמותו כי לא בשמים הוא כנ"ל וזהו בחינת מה שאמרו רבותינו ז"ל על פסוק לך רד וכו' באתה שעה נתנדה משה מפי בית דין שלמעלה כי מאחר שחטאו כל כך אי אפשר לדבר עמם כלל ולהכניס בהם דעת וצריך לשתק שזוהו בחינת נדוי של משה ורבי אליעזר הגדול כי הם בבחינת שתיקה כנ"ל כי תמיד בעת שיש רשות להמשיך הדעת והמקיפין אזי ממשיכין אותם מבחינת שתיקה כנ"ל אבל כשישראל חטאו צריכין לשתק לגמרי אז באותו העת כנ"ל. ועל-כן כל אותן השלשים ושמונה שנה לא נתיחד הדבור אליו בלשון חבה עד אשר תמו כל אותו הדור ואז כתב וידבר אלי לאמר אלי ה'ה' הדבור אבל כל אותן שנים וכו' כמו שפרש רש"י שם. כי משה זכה לחקן זאת כי משה אף-על-פי שהיה בבחינת שתיקה אף-על-פי-כן היה כלול משניהם מבחינת הדעת שצריכין להאיר בן ומבחינת הדעת שצריכין להאיר בתלמיד וזכה להאיר בשניהם בן ותלמיד שזוהו בחינת בנו אליעזר ותלמידו יהושע שעל ידו מסר כל התורה לישראל כמו שכתוב

התלמיד שהוא בחינת יהושע שקבל התורה ממשה. ועל-כן מסר משה התורה ליהושע תלמידו דיקא ולא לבנו אליעזר שהוא בחינת רבי אליעזר הגדול כמו שכתוב שם במאמר הנ"ל, כי לא בשמים היא כנ"ל כי השגת רבי אליעזר שהוא בחינת בן בחינת עין לא ראתה וכו' אי אפשר לנו להשיג בזה העולם וכן"ל. ועל-כן לא רצו חכמים לקבע ההלכה כרבי אליעזר. ועל-כן נדוהו, כי הנדוי הוא בחינת שתיקה כי מתרחקין מלדבר עמו כי כמו מי שמוזלזל בדברי חכמים צריכין לנדותו ולהרחיקו מלדבר עמו כי שלמה בו סמרא דמותא כי נסתלק ממנו הדעת והחיים מאחר שפגם כנגד החכמים שמהם נמשך הדעת וכן"ל ועל-כן הוא צריך לשתק שלא תתאחו הסמרא אחרא בדבוריו, כמו כן למעלה למעלה בקדשה עליונה רבי אליעזר הגדול שהיה בבחינת בן שהוא בחינת שתיקה כי אי אפשר לקבל השגתו כנ"ל. על-כן הכרחו לנדותו ולהתרחק ממנו כי אי אפשר לקבל השגתו כי הוא בבחינת שתיקה כנ"ל. וכל זה עשו בשביל שעמד על דבריו ולא רצה להודות להם ורצה דוקא שיתקום דעתו הגדולה. ובאמת דעתו אי אפשר להשיג והיה צריך

צריכין לדבר כל אחד עם חברו ותלמידיו כי זהו עקר הארת בן ותלמיד שהוא הארת הדעת שהוא התורה. וזהו יכול אפלו אם הגים דעתו דהינו שמגים דעתו ויוצא חוץ מדרגתו חס ושלום ומרבה דברים יותר מדאי ומגלה מה שאין צריכין לגלות חס ושלום, תלמוד לומר מישרים תשפטו בני אדם. כי צריכין לשקל דבריו במשפט שלא לגלות אפלו בדברי תורה והארת הדעת מה שאין צריכין לגלות שזהו בחינת סיג לחכמה שתיקה כנ"ל. ואז בשזוכה לשתיקה שזהו בחינת כתר אז הוא יכול להאיר בן ותלמיד להאיר לכל אחד לפי מדרגתו לגלות להבן בחינת דרי מעלה שרחוק מה' ותברך בחינת איה וכו' ולהפך להתלמיד בחינת מלא כל הארץ כבודו וכו' כנ"ל במאמר הנ"ל, שזהו בחינת הוו מתונים בדין וכו' בחינת פי אלקים שופט זה ישפיל וזה ירים וכו' כמו שכתוב שם עין שם. וזהו שלמדו רבותינו ז"ל שלא יגים דעתו דהינו שלא יגלה יותר מדאי וישתק במקום שצריכין לשתק מפסוק מישרים תשפטו בני אדם, פי הארת בן ותלמיד הוא בחינת פי אלקים שופט וכו' בחינת מישרים תשפטו וכו' כי אי אפשר להאיר הדעת בבן ותלמיד ללמד דעת

משה קבל תורה מסיני ומסרה ליהושע וכו' ליהושע דיקא שהוא השגת התלמיד כנ"ל. כי זה עקר שלמות הצדיק אף-על-פי שהוא למעלה למעלה אף-על-פי-כן ימשיך הארתו גם למטה למטה וישאיר הארתו גם בעולם הזה אחר הסתלקותו על-ידי בן ותלמיד כנ"ל. ועקר המשכת הדעת הוא על-ידי התלמיד כי אין אנו יכולין לקבל השגת הצדיק שהוא בחינת משה כי אם על ידו בחינת משה קבל תורה מסיני ומסרה ליהושע וכו' ליהושע דיקא שהוא בחינת תלמיד כנ"ל:

יד וזהו מה שאמרנו רבותינו ז"ל על פסוק האמנם אלם מה יעשה אדם בעולם הזה. יעשה עצמו כאלם. יכול אף בדברי תורה, תלמוד לומר צדק תדברון יכול אף אם הגים דעתו, תלמוד לומר מישרים תשפטו בני אדם הינו כנ"ל. כי עקר התקון על-ידי השתיקה שזהו בחינת לבישת מנעלים כדי לנעל ולסגר הרגל שהוא בחינת דבור כמו שכתוב במקום אחר (בסימן לח ובסימן פא לקוטי תנאים) שלא לדבר מה שאין צריכין כי כל הדברים יגיעים לא יוכל איש לדבר כי הדבור הוא הדעת וצריכין לשמרו מאד. וזהו יכול אף בדברי תורה, תלמוד לומר צדק תדברון. כי כל דבורי תורה בודאי

חכמי ישראל, כי עקר חכמתם הגדולה הוא על-ידי השתיקה הנ"ל כנ"ל. וזהו בחינת החרש ואאלפך חכמה:

מן וזה בחינת חליצה כי זה הנפטר בלא בנים חס ושלום פגם בבחינת הארת בן ותלמיד הנ"ל כי בן ותלמיד הוא החליפות שצריכין להשאיר אחריו ברכה שישארו ממנו בנים ותלמידים הגונים כדי שימשיכו הדעת הקדוש בעולם הזה גם אחר הסתלקותו כמבאר היטב במאמר הנ"ל. וזה הנפטר בלא בנים לא זכה להשאיר שארית בארץ ופגם בבחינת הדעת שהוא הארת בן ותלמיד כנ"ל ועקר הפגם נמשך מפגם השתיקה הנ"ל. שהוא עקר התקון אשר על-ידי זה לא זכה לאפשׂא בעלמא כי כשאינו משתדל להשאיר דעתו אחריו על-ידי בנים ותלמידים נמצא שהוא רוצה להסתלק חס ושלום מן העולם לגמרי שיעלה רק למעלה ולא יהיה נשאר ממנו למטה כלל חס ושלום. שזהו בחינת רבוי אור שאינו מצמצם האור בהדרגה וכמדה להמשיכו למטה פראוי שזהו עקר קיום העולם שזהו בחינת לא תהו בראה לשבת יצרה שכל אחד לפי בחינתו צריך להשתדל לעשות כלים שיקבלו אור הדעת שיהיה העולם ממלא

ותורת ה' כי אם כשזוכה לבחינת שתיקה שהוא בחינות פתר פידוע. שהוא בחינות המקפים העליונים בחינת אריכות ימים ושנים בחינת ראשית הגז שנתן לכהן וכו' כמבאר שם שדיקא זה החכם שזוכה לשפע הפתר שהם מקיפים העליונים שהם בבחינת שתיקה הוא דיקא יכול להאיר בבן ותלמיד שהוא בחינת כי אלקים שופט בחינת מישרים תשפטו הנ"ל. וכן מרמז בסוף דברי רבנו ז"ל שם, שהכל תלוי בענוה כי ענוה גדולה מכלם כי ענוה הוא בחינת שתיקה בחינת פתר בחינת מקיפים עליונים הנ"ל. ועל-כן למדו רבותינו ז"ל האסור להגיס דעתו חס ושלום בדברי תורה. שהוא המדבר יותר מדאי ומגלה מה שאין צריכין לגלות חס ושלום שזהו בחינת גסות הרוח הפך ענוה שהוא בחינת שתיקה כנ"ל. ולמדו זאת מפסוק מישרים תשפטו בני אדם כי אי אפשר לשפט במישור דהינו לכל אחד כפי מה שצריך שזהו בחינת הארת בן ותלמיד בחינת כי אלקים שופט וכו' כנ"ל כי אם על-ידי ענוה שהוא בחינת שתיקה בחינת סג לחכמה שתיקה כנ"ל:

ועל-בן נקראים החכמים חכמי חרשים ונבון לחש בישעיה ג'. וכן בירמיה נקראים החרש והמסגר שהם

צמצום האור כנ"ל. נמצא שאחיו היכם מתקן נשמת המת ומקים שמו על נחלתו וממשיך השארתו למטה כנ"ל:

ועל-כן אם אינו חפץ ליכם ואינו יכול להמשיך הארת הדעת של בן ותלמיד שהוא בחינת התקון הנעשה על-ידי יבום כנ"ל, על-כן וחלצה נעול מעל רגלו וכו' ואמרו רבותינו ז"ל כפאבל וכמנדה כי מאחר שאין בו דעת לתקן נשמת המת לחור ולהמשיך הארת בן ותלמיד בעולם על-כן אין לו מנעלים. כי עקר המנעלים נעשין על-ידי השתיקה המצמצמת ומתקנת את הדבור והדעת וכו' כנ"ל. ומי שנסתלק ממנו הדעת כמו אבל ומנדה חס ושלוש חוב בחליצת מנעלים כנ"ל ועל-ידי זה שחולצת אשתו מנעל היכם על-ידי זה מתלבשת נשמת המת בזה המנעל כי נשמת המת היתה קשורה ברגל אחיו כמו שכתוב בזהר הקדוש כי עקר תקון המת על-ידי צמצום האור שצריכין עכשו לצמצמו בתכלית הצמצום שהוא בחינת מנעל שהוא תכלית הצמצום כי הוא לבוש עב לבוש הרגלין ושרשו נמשך מסוד השתיקה העליונה כנ"ל. ועל-כן תקונו על-ידי מנעל של חליצה כנ"ל:

ועל-כן היכם יורש נחלת אביו ועקר

מבני אדם. שזהו בחינת ומלאו את הארץ וכו' כמו שמבאר שם שזהו בחינת בנים ותלמידים שצריכין להשאיר אחריהם שזהו עקר שלמות הנשמה כי אין שלמות לנשמה אפלו אם הוא צדיק גדול מאוד מאוד וזוכה לעלות למעלה למעלה כי אם כשנשארה דעתו גם למטה על-ידי בנים ותלמידים כמו שמבאר שם. וזה שלא זכה לזה, נמצא שרוצה להסתלק רק למעלה שזהו בחינת רבוי אור חס ושלוש מאחר שאין לו כלים לקבל כי כל הכלים נעשין על-ידי השתיקה שהוא בחינת צמצום האור שעל-ידי זה עושין כלים בנים ותלמידים לקבל אור הדעת בהדרגה ובמדה ועל-כן זה הנפטר בלא בנים חס ושלוש הוא מדה בנגד מדה כי מאחר דלא זכה לאפשא בעלמא להשאיר שארית בארץ וסבר שייסתלק רק למעלה כנ"ל על-כן ענשו שאינו יכול לעלות כלל ואינו זוכה ליעול לפגודא דמלקא כי אי אפשר לעלות למעלה כי אם כשנשארה ממנו השארה למטה כנ"ל ועל-כן הוא צריך להתתקן על-ידי אחיו שמובם אשתו ואז נקטן ונתצמצם אור נשמתו ביותר כי אתתיה אמיה נמצא שיוורד ונתצמצם ביותר בצמצום גדול מאוד וזהו עקר תקונו ועליתו כי עקר תקונו על-ידי

וְכָל הַמַּעֲשֶׂה הָיָה בַּעַת קִצְיָר הַתְּבוּאָה
 וּבִשְׁעַת הַגֶּזֶן כִּי עָקַר הַתְּקוּן שֶׁל הַיָּבוּם
 שֶׁהוּא בַּחֲנִינָה הָאֶרֶת בֵּן וְתַלְמִיד שֶׁהוּא
 בַּחֲנִינָה הָאֶרֶת הָרָצוֹן וְזָכִין בַּעַת הָאֲכִילָה
 דִּיקָא, בַּחֲנִינָה וְאַתָּה נֹתֵן לָהֶם אֶת אֲכָלָם
 בַּעֲתוֹ כַּנִּל. וְזֶה שֶׁכָּתוּב שֵׁם אֵל תִּדְרְעִי
 לְאִישׁ עַד כִּלְתּוֹ לֶאֱכֹל וְלִשְׁתּוֹת וְכו'. וְכֵן
 רוּחַ עֶסְקָה שֵׁם בְּכָל פַּעַם לִלְקַט הַתְּבוּאָה
 שֵׁם וּבַעֲזוֹ נָתַן לָהּ בְּכָל פַּעַם מִן הַתְּבוּאָה
 וְהוֹחִיר אֶת נַעֲרֵיו עַל יָדָהּ לִתֵּן לָהּ לֶאֱכֹל
 לִשְׁתּוֹת וְלִקַּח לְבִיתָהּ כָּל מַה שֶׁתִּרְצֶה
 כִּמּוֹ שֶׁכָּתוּב וְגַם שֶׁל תִּשְׁלֹחַ לָהּ מִן
 הַצִּבְתִּים וְכו'. וְכִמּוֹ שֶׁמְדַבֵּר שֵׁם כָּל הָעֵנִין
 כִּי הֵיוּ צָרִיכִין לְהַמְשִׁיךְ הָאֶרֶת בֵּן וְתַלְמִיד
 כַּנִּל שֶׁהוּא הָאֶרֶת הָרָצוֹן שֶׁנִּתְּנָה בַּעַת
 הָאֲכִילָה דִּיקָא. וְזֶה בַּחֲנִינָה וַיִּצְבֹּט לָהּ קָלִי
 וְתוֹאכֵל וְתִשְׁבַּע וְתִתֵּן וְכו'. וְזֶה
 שֶׁדִּרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל וְתוֹאכֵל בְּעוֹלָם הִזָּה
 וְתִשְׁבַּע לַיְמֹת הַמְּשִׁיחַ וְתִתֵּן לְתַחֲנִית
 הַמָּתִים כִּי אֲכִילָתָהּ הִיְתָה בְּקִדְשָׁה גְדוֹלָה
 כָּל כֶּךָ עַד שֶׁזָּכְתָה לְהָאֶרֶת הָרָצוֹן בִּשְׁעַת
 אֲכִילָתָהּ שֶׁהוּא בַּחֲנִינָה תַּחֲנִית הַמָּתִים
 שִׁיְהִיָּה לְעֵתִיד לְבוֹא שְׁאֵי יִהְיֶה עָקַר
 הַתְּגִלּוֹת הָרָצוֹן, בַּחֲנִינָה בַּעַת יֹאמַר לְיַעֲקֹב
 וּלְיִשְׂרָאֵל מַה פָּעַל אֵל. וְהִיא זָכְתָה
 לְהָאֶרֶת זֹאת בַּעַת הָאֲכִילָה כִּי אִין וְזָכִין

תְּקוּן הַיָּבוּם הוּא לְהַקִּים שֵׁם הַמָּת עַל
 נַחֲלָתוֹ. עַל נַחֲלָתוֹ דִּיקָא, כִּי הַנַּחֲלָה הִיא
 הַעֲשִׂירוֹת וְהַפְּרָנְסָה לְהָאָדָם. וְכִי שְׂזוּכָה
 לְהִיּוֹת אִישׁ חֵיל עַל-יָדֵי כָּלִיּוֹת בֵּן
 וְתַלְמִיד הוּא זוּכָה לְהָאֶרֶת הָרָצוֹן עַל-יָדֵי
 הַפְּרָנְסָה דִּיקָא בַּחֲנִינָה וְאַתָּה נֹתֵן לָהֶם
 אֶת אֲכָלָם בַּעֲתוֹ, כִּמּוֹ שֶׁכָּתוּב שֵׁם
 בַּמֶּאֱמָר הַנִּל. וְעַל-כֵּן צָרִיד הֵיכֶם לְתַקֵּן
 הַנַּחֲלָה שֶׁשֵּׁם הָאֶרֶת הָרָצוֹן שֶׁהוּא בַּחֲנִינָה
 שֶׁתִּקַּה שֶׁהוּא עָקַר הָאֶרֶת בֵּן וְתַלְמִיד
 שֶׁהוּא עָקַר תְּקוּן הַיָּבוּם כַּנִּל:

מַזִּי וְזֶה בַּחֲנִינָה וְהִיא בִּימֵי שְׁפֹט הַשְּׁפָטִים
 וְהִיא רַעֲב בְּאֶרֶץ וְיִלְד אִישׁ מִבֵּית
 לָחֶם וְהוֹדָה וְכו' וְאִין פְּגָמוֹ מִחֲלוֹן וְכִלְיוֹן
 וּמִתּוֹ בְּלֹא בָנִים כִּי הַפָּגַם הָיָה בַּעַת שֶׁהִיא
 רַעֲב בְּאֶרֶץ דִּיקָא שְׁאֵי אִין וְזָכִין לְהָאֶרֶת
 הָרָצוֹן שֶׁנִּמְשָׁךְ בִּשְׁעַת הָאֲכִילָה כַּנִּל.
 וְעַל-כֵּן נִפְגַּם אִין הָאֶרֶת בֵּן וְתַלְמִיד שֶׁהוּא
 בַּחֲנִינָה פָּגַם מִחֲלוֹן וְכִלְיוֹן שֶׁמִּתּוֹ בְּלֹא
 בָנִים כַּנִּל. וְעַל-כֵּן תְּקוּנָם הִיְתָה בַּעַת כִּי
 שִׁמְעָה כִּי פָקַד ה' אֶת עַמּוֹ לְתַת לָהֶם
 לָחֶם שֶׁשֵּׁם הָאֶרֶת הָרָצוֹן שֶׁהוּא בַּחֲנִינָה
 הָאֶרֶת בֵּן וְתַלְמִיד כַּנִּל. וְאִין נִתְתַּקְּנוּ
 בְּסוֹד הַיָּבוּם עַל-יָדֵי בָעִז וְרוּחַ שֶׁהִקִּימוּ
 שֵׁמֶם עַל נַחֲלָתָם. כִּמּוֹ שֶׁכָּתוּב שֵׁם וְגַם
 אֶת רוּחַ וְכו' קִנִּיתִי לִי לְאִשָּׁה לְהַקִּים שֵׁם
 הַמָּת עַל נַחֲלָתוֹ וְלֹא יִכְרַת שֵׁם הַמָּת וְכו'

התקון שגולד להם בן שעל ידו נמשך הארת בן ותלמיד שהוא בחינת הארת הרצון שמתגלה בעת האכילה שזוהו בחינת עובד אדמתו ישבע לחם וכנ"ל:

וזה בחינת וזאת לפנים בישראל על הגאולה ועל התמורה שלף איש

נעלו ונתן לרעהו וכו'. כי כשהיה צריך אחד למכר הונו ונחלתו לחברו ששם נעלם ומלבש הארת הרצון שמלבש בתוך העשירות והפרנסה דקדשה כנ"ל,

על-כן היה תקון המכירה על-ידי המנעלים שהם נמשכין מבחינת שתיקה שהוא בחינת הארת הרצון כנ"ל וכן עשה בעז עם הגואל וישלף נעלו כי על-

ידי זה נמשך הארת הרצון שהוא בחינת שתיקה שמשם נמשכים המנעלים שזוהו בחינת חליצה כנ"ל ועל-ידי תקונים הנ"ל שזכו לתקן בעז ורות שהם בחינת

המשכת הארת בן ותלמיד הארת הרצון הנ"ל, על-ידי זה נולד משיח מהם שהוא דוד המלך עליו השלום שממנו יצא משיח שיבוא במהרה בימינו כי משיח יבנה הבית המקדש שיהיה קים לעד

שהוא בחינת הארת בן ותלמיד שכלול בבית המקדש כי נמשח בשמן המזשחה. ועל שם זה נקרא משיח שהוא בחינת

שמן משחת קדש שהוא בחינת המקיפים

לזה כנ"ל. וזה שכתוב שם ותרא חמותה את אשר לקמה ותוצא ותתן לה את אשר הותרה משבקה את אשר הותרה דיקא שהוא בחינת ותתר לעולם הבא הנ"ל. כי עקר הוא בחינת ותתר לעולם

הבא שהוא בחינת הארת הרצון שמתגלה בעת האכילה שעל-ידי זה עקר התקון כי הוא בחינת הארת בן ותלמיד כנ"ל. ועל-

כן גם שם המקום שנעשה בו התקון הזה היה נקרא בית לחם על שם האכילה דקדשה הנ"ל וזהו ויהי בימי שפט השפטים ודרשו רבותינו ז"ל שהיו

שופטים את שופטיהם וכו'. הינו פגם המשפט הנ"ל כי המשפט הוא בחינת הארת בן ותלמיד בחינת הווי מתונים בדיון בחינת כי אלקים שופט וכו' כנ"ל.

ואז נפגם המשפט הזה כנ"ל. על-כן ויהי רעב בארץ שלא זכו אז לשביעה שאז מתגלה הארת הרצון וכו' כנ"ל שהוא נמשך מהארת בן ותלמיד שמשם מקבלת המלכות הפרנסה כנ"ל. ועל-כן היה פגם

מחלון וכליון שלא זכו להשאיר שארית בארץ שהוא בחינת הארת בן ותלמיד כנ"ל. ונתתקנו על-ידי בעז ורות בסוד

היבום כנ"ל. ועל-כן נקרא שם הבן הנולד להם עובד שהוא בחינת עובד אדמתו ישבע להם כמובא, הינו כי זה עקר

שהוא כלל הפרנסה נמשך מכלליות בן ותלמיד וכו' כמו שכתוב שם שמשם הם בחינת המנעלים וכנ"ל:

יז וזה שאמרו רבותינו ז"ל בשכר שאמר אברהם אבינו אם מחוט ועד שרוף נעל זכו בניו לחוט של תכלת ולרצועה של תפלין כי ציצית ותפלין הם כלליות של התורה בלה שהוא כלליות בן ותלמיד כי ציצית הוא בחינת לבושין בחינת מקיפין שמכניסין בהתלמיד שהוא בחינת מלכות בחינת מלא כל הארץ כבודו כי קדשת הציצית הם באתגליא והכל רואין אותו שזהו בחינת תלמיד שהשגתו בחינת מלא כל הארץ כבודו בחינת ואראה את ה' אבל תפלין עקר קדשתם שהוא הפרשיות הם גנוזים ותפורים בתוך הבתים שזהו בחינת השגת הבן בחינת מה חמית וכו' בחינת איה מקום כבודו כי קדשתם גנוז מאד כי תפלין הם מחין עליונים מאד בחינת בן בחינת איה וכו' כנ"ל שזהו בחינת שתיקה. ועל-כן משם נמשכין בחינת מנעלים שסוגרין האור שלא יצא לחוץ שזה נמשך מבחינת שתיקה העליונה כנ"ל שהוא בחינת תפלין ועל-כן בזכות שרוף נעל זכו בניו לתפלין. וזהו שאמרו רבותינו ז"ל בתפלין כך מנעלים כי

הנ"ל, שהם בחינת שתיקה בחינת הארת הרצון הנ"ל. כי משיח הוא בחינת שתיקה כי הקץ סתום וחתום כמו שכתוב סתם הדברים וחתם וכו' ולבה לפומה לא גלי שזהו בחינת שתיקה העליונה שאפלו למעלה למעלה הוא בבחינת שתיקה כי לבה לפומה לא גלי. ועל-כן כל המשכת נשמת משיח היה בהעלם ובסוד ובתבולות שהוא מעשה לזט ובנותיו שגם לזט בעצמו לא ידע בשכבה ובקומה וכן מעשה יהודה ויחזק ובעשה בעו ורות כי הכל היה בסוד ובהעלם גדול כדי להמשיך נשמתו בסוד וכו' כמובא כי משיח הוא בבחינת סוד בבחינת שתיקה כי משיח הוא למעלה מהזמן בחינת אריכות ימים ושנים בחינת חיים שאל ממך נתתה לו ארץ ימים עולם ועד שהוא בחינת מקיפים העליונים שהם בחינת שתיקה. ועל-כן אסור להרהר חס ושלוש על אריכות הגלות כל-כך כי אי אפשר להשיג זאת. כי הוא בחינת מקיפים העליונים שאי אפשר להשיגם כי הם בבחינת שתיקה. ועל-כן הקץ סתום וחתום והמאמין לא יחש כי בא יבא לא יאחר במהרה בימינו אמן:

ועל-כן מברכין על המנעלים העושה לי כל צרכי כי כל צרכי האדם

רוצה עשירות שלך. כי הקדוש ברוך הוא הוא הבטיחני לעשרני עשירות דקדשה הנ"ל כנ"ל:
[שידך לעיל]

יח לענין שעקר התקון הנעשה על-ידי בעז ורות היה בעת האכילה דיקא שאז מתגלה הארת הרצון וכנ"ל. וזהו בחינת שאמר בעז לרות לעת האכל גשי הלום. לעת האכל דיקא שאז מתגלה הארת הרצון וכנ"ל. וגם רבנו ז"ל הביא מקרא זה לעת האכל וכו' לענין מאמר הנ"ל שאז בשעת האכילה באה היראה על האדם מחמת שאז מתגלה הארת הרצון שמאיר בים החכמה שממש מקבלת הפרנסה. ועל-כן אז בעת האכילה דיקא באה היראה על האדם בחינת לעת האכל גשי הלום וכו' ועין במאמר רציעה היתה יוצאה מחלקו של בנימין וכו' בלקוטי תנינא. כי הוא שידך למאמר ויהי מקץ כי מרחמם ונהגם הנ"ל:

ותתת לעולם הבא. זה בחינת הארת הרצון שיתגלה לעתיד שמאיר בעת האכילה וכו' כנ"ל. וזה בחינת מה שצריכין להשאיר מאכילתו בשביל לברך ברכת המזון שתחול הברכה עליו, כי ברכת המזון שמברכין אחר האכילה זה

המנעלים נמשכין מבחינת תפלין שהם בחינת מקיפין העליונים בחינת שתיקה כנ"ל וזהו שאמר אברהם הרימתי ידי אל ה' וכו' אם מחוט ועד שרוך נעל וכו' ולא תאמר אני העשרתי את אברהם כי אני רוצה עשירות שלך כי כבר הבטיחני הקדוש ברוך הוא לעשרני כמו שפרש רש"י שם הינו כי אני זוכה לעשירות ופרנסה דקדשה שנמשך מפלגות בן ותלמיד שהם בחינת חוט ושרוף נעל שהם ציצית ותפלין שממש המלכות מקבלת הפרנסה מהידים שיש בים החכמה ששם הארת הרצון המפלג לה' יתברך. וזהו הרימתי ידי. ידי דיקא, הינו הידים שיש בים החכמה שממש כל הפרנסה והעשירות ששם הארת הרצון וההשתוקקות לה' יתברך. וזהו הרימתי ידי אל ה' אל עליון קנה שמים וארץ שאני מרים ידי לה' יתברך הינו שאני רק נכסף ומשתוקק לה' יתברך כי הרמת הידים למעלה זה בחינת השתוקקות נמרץ לה' יתברך בחינת שטחתי אליך כפי. בחינת נשא לכבני אל כפים אל אל בשמים. הינו שאני זוכה לפרנסה דקדשה ששם הארת הרצון שנמשך מהידים שיש בים החכמה שהוא הדעת של בן ותלמיד שהוא בחינת ציצית ותפלין. ועל-כן אני

ששם מתגלה הארת הרצון כנ"ל ועל-כן כל אלו השלשה תלויים במזל שהוא בחינת מזל העליון שהוא בחינת הארת הרצון וכן"ל. וזה בחינת שאומרים שלשה הטבות ושלש גמולות בכרפת המזון כי כל זה הוא בחינת הארת הרצון שמיטיב עמנו ברחמיו ובטובו לבד וגומל לנו טובות ברצונו לבד בלי שום חיוב כלל. כי מי הקדימני ואשלם כמו שאמרו רבותינו ז"ל רק בטובו לבד נותן לנו פרנסה בני חיי ומזוני שזהו בחינת הארת הרצון שהוא עקר הטוב העליון בחינת מה רב טובך אשר צפנת ליראיך וכו' שרב הטוב הוה הוא הארת הרצון כמו שכתב שם רבנו ז"ל במאמר הנ"ל. וזה בחינת 'הרחמן הוא' שאומרים כמה פעמים בכרפת המזון ומזכירים וקוראים אז ה' יתברך בשם הרחמן כמה וכמה פעמים מה שלא מצינו בן בשאר התפלות. כי אז בשעת ברפת המזון עקר התגלות הרחמים שהוא הארת הרצון שהוא עקר הרחמים והחסד. שזהו בחינת כי מרחמם ינהגם שמשם זוכין להארת הרצון על-ידי המנהיג האמתי שצריך להיות רחמן גדול כנ"ל במאמר הנ"ל ענן שם בתחלתו. נמצא שבכרפת המזון הוא בחינת הארת הרצון ועל-כן צריכין

בחינת הארת הרצון שמאיר בשעת האכילה דיקא וכמו שכתוב במקום אחר. וזהו בחינת פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון שאומרים בכרפת המזון שזהו בחינת הארת הרצון. וזהו בחינת ובטובו הגדול תמיד לא חסר לנו וכו'. הן את העולם בלו בטובו בהן בחסד וברחמים וכו' כי עקר הפרנסה הוא בחסדו וברצונו הטוב לבד שזהו בחינת רצון העליון. ועל-כן מתגלה הארת הרצון בשעת האכילה כי הפרנסה נמשכת רק מרצונו הטוב לבד בחינת נותן לחם לכל בשר כי לעולם חסדו בחינת בני חיי ומזוני לאו בזכותא תליא מלתא כי אם במזל תליא מלתא שהוא בחינת מזל העליון שהוא בחינת עתיקא קדישא שמשם נמשכת הפרנסה שהוא בחינת רצון העליון כידוע וכמבאר בזהר הקדוש. וזהו בחינת בני חיי ומזוני כי כלם הם בבחינת הארת הרצון העליון. בני זה בחינת הארת בן ותלמיד הנ"ל. כי גם התלמיד נקרא בן בחינת וכל בנך למודי ה' כנ"ל. חיי זה בחינת חיים ארפים חיים טובים חיים נצחיים שהם בחינת המקיפים העליונים הנ"ל שמתגלין על-ידי הארת בן ותלמיד שהם בחינת חיים בחינת אריכת ימים ושנים וכו' וכן"ל. מזוני זה בחינת פרנסה

הצרפית על-ידי אליהו ומעשה דאשה אחת מנשי בני הנביאים על-ידי אלישע, המשיכו עקר הברכה על-ידי השמן. כי שמן הוא בחינת הארת הרצון בחינת להצהיל פנים משמן וכו' שזהו בחינת השמן של חגכה וכמו שכתוב שם במאמר הנ"ל ש'עקר הברכה והפרנסה בא משם בחינת להצהיל פנים משמן ולחם לכב אנוש יסעד וכמבאר שם במאמר הנ"ל. ועל-כן המשיכו הברכה והשפע של פרנסה על-ידי השמן ד"קא שהוא בחינת הארת הרצון שמשם נמשך הפרנסה והברכה בחינת פד הקמח לא תכלה וצפחת השמן לא תחסר וכו' בחינת זאת ובניד תחיי בנותר דהינו הנותר מן השמן שהוא בחינת הארת הרצון בחינת ותתר לעולם הבא וכו"ל:

להותיר באכילתו בשביל שתחול הברכה עליו על-ידי ברפת המזון כי מה שמותרין מאכילתו זהו בחינת ותתר לעולם הבא שהוא הארת הרצון כנ"ל. וכמו שכתוב זאת ובניד תחיי בנותר ודרשו רבותינו ז"ל (שבת קיג) עד תחת המתים שאז יהיה הארת הרצון כנ"ל. וזהו זאת ובניד ובניד ד"קא. בחינת בן ותלמיד הנ"ל תחיי בחינת חיים הנ"ל בחינות אריכות ימים ושנים שכל זה הוא בחינת הארת הרצון בחינת בנותר לעולם הבא שהוא הארת הרצון כנ"ל. ועל-כן מותרין מאכילתו כדי לזכות להארת הרצון על-ידי ברפת המזון בבחינת ותתר לעולם הבא שהוא בחינת הארת הרצון כנ"ל:

ועל-כן עקר הברכה והשפע שנמשכה על-ידי אליהו ואלישע במעשה

הלכות פריה ורביה הלכה ב

בשיסתלק למעלה וכו', עין שם, כמו שאמרו רבותינו ז"ל: אשר אין חליפות למו - חד אמר בן וחד אמר תלמיד, כי עקר התענוג והשעשוע של השם יתברך הוא בשעולה העבודה של העולם הזה השפל, כמו שכתוב: ואבית תהלה מגושי עפר וכו', עין שם. **ובשד"צ** לדבר עם חברו ביראת

חייב כל אדם לשא אשה וכו'. ביון שיש לאדם זכר ונקבה קום מצות פריה ורביה וכו':

א על-פי התורה ייחיי מקץ - כי מרחמם ונהגם וכו' (בליקוטי תנ"א סימן ו), עין שם כל המאמר היטב ענין בן ותלמיד שצריך האדם להשאיר אחריו, כדי שיאיר דעתו גם בעולם הזה השפל אפלו

דרי מעלה ודרי מטה הם בבחינת דבר ונוקבא, בחינת בן ובת. וכמו שאמרו רבותינו ז"ל: 'הביאי בני מרחוק' - אלו גליות שבארץ-ישראל שדעתן מישבת עליהן כבנים, 'ובנותי' - אלו גליות שבשאר ארצות שדעתן אינן מישבות עליהן כבנות וכו', והוא בדברי רבנו ז"ל (בסין ל). נמצא שכן הוא בחינת ישוב הדעת, וזה בחינת דרי מעלה שהשתן גבה מאד בבחינת אספקלריא המאירה, ובת הוא בחינת דרי מטה, שוכני עפר, שהיא בחינת דעת שאינו מישב כל כך, בחינת אספקלריא שאינה מאירה, וכמוכן שם במאמר הנ"ל.

כי כל אדם חייב לשא אשה כדי להוליד בן ובת, כדי לקיים מצות פריה ורביה, וזה הענין מבאר היטב בדברי רבנו במאמר הנ"ל, כי צריך האדם שישאר אחריו הדעת בחינת בן ותלמיד, כדי שיאיר דעתו גם בעולם הזה השפל, כי זה עקר השעשוע של השם יתברך כנ"ל כשמשקשרין גם העולם הזה השפל אליו יתברך וכו', וזה עקר מצות פריה ורביה. כי זה עקר בחינת קדשת הזווג, כדי לקשר גם בחינת העולמות התחתונים אליו יתברך. כי איש ואשה הם בחינת דרי מעלה ודרי מטה כנ"ל, וכשמתחברים

שמים, צריך שיהיה לו יראת שמים כדי שיתקומו דבריו אצל חברו וכו' וכו'. ועל-ידי שמאיר בחברו ומתרוקן המוח שלו, על-ידי זה זוכה לקבל הארת המקיפים וכו'. וצריך שיהיה לו בחינת כל, בבחינת: כי כל בשמים ובארץ וכו', שיוכל להאיר בדרי מעלה ובדרי מטה וכו', וזה בחינת בן ותלמיד, בחינת אספקלריא המאירה ואספקלריא שאינה מאירה וכו'. וצריך לכלל העולמות עליון בתחתון ותחתון בעליון וכו'. ועל-ידי כלליות בן ותלמיד, על-ידי זה זוכה לקבל בשעת אכילה הארת הרצון וכו', כי המלכות מקבלת הפרנסה מים החכמה שמאיר על-ידי בן ותלמיד וכו', והמלכות היא בחינת יראה, כמו שאמרו: אלמלא מוראה של מלכות, עין שם כל זה היטב, כי לא נרשם כאן רק רמזים ומראה מקום בעלמא, ועין שם הענין באריכות גדול ותראה נפלאות תמים דעים:

ב וזה בחינת מה שצריכין להוליד בן ובת. כי בן ובת זה בחינת בן ותלמיד הנ"ל, כי השגת הבן שהוא השגת דרי מעלה, זה בחינת עלמא דבכורא, והשגת התלמיד שהוא בחינת השגת דרי מטה בחינת מלא כל הארץ כבודו, זה בחינת מלכות, בחינת עלמא דנוקבא פידוע. כי

בדי שיתקשרו כל העולמות יחד, דהינו לקשר גם העולם הזה השפל, שהוא בחינת סטרא דנוקבא כנגד העולמות העליונים, לקשרו גם-כן אליו יתברך על-ידי זווג דקדשה פראוי:

ג וזה בחינת פגם נדב ואביהוא שנכנסו למשכן להקטיר קמרת 'אשר לא צוה אותם' (ויקרא י), ואיתא שהפגם שלהם היה 'בגין דלא אנסיבו', כי הם מגדל קדשתם העצומה לא רצו להוריד עצמן לקשר גם עולמות התחתונים, וזה בחינת פגם דלא אנסיבו כנ"ל. ורצו לפגם למשכן לפני אל הקדשה, דהינו לקשר עצמם לה' יתברך בראוי להם, אבל לא הורידו עצמן לקשר גם התחתונים לה' יתברך, שזהו בחינת פגם דלא אנסיבו כנ"ל:

ד ועל-כן היה הפגם שלהם בקמרת, שהקריבו קמרת שלא ברשות 'אשר לא צוה אותם', כי באמת קמרת גבה מאוד מאוד פניו, וכמו שכתוב בזה הקדוש: סליקו דקרנא עד אין סוף, ובפרט קמרת שעולה למעלה למעלה בתכלית המעלה עד אין סוף. ואף-על-פי-כן היה בא בתוך הקמרת חלכנה שריחה רע, שמרמו על פושעי ישראל, ובמצוה זו של קמרת הראה לנו ה' יתברך

יחד בקדשה ובטהרה, על-ידי זה מתחברים עולמות עליונים ותחתונים, דרי מעלה עם דרי מטה, ועל-ידי זה נולד ונתגלה הדעת בחינת הארת בן ותלמיד כנ"ל, דהינו כי על-ידי זה נולד בן ובת שהם מאירים גם-כן בשתי בחינות הנ"ל: בבחינת דרי מעלה ובבחינת דרי מטה, וזה עקר קיום העולם.

ועל-כן אפלו מי שהוא קדוש גדול אינו רשאי לפרש עצמו לגמרי לבלי לשא אשה כלל, רק צריך לקים מצות פריה ורביה, כי זהו ענין המבאר במאמר הנ"ל שאין זה תכלית השלמות להיות רק למעלה ולא למטה, כי עקר השלמות של הצדיק האמתי הוא רק שיהיה למעלה ולמטה, שיוכל להאיר בדרגה מעלה וברגה מטה. וכל מה שהצדיק גבה וקדוש יותר ויותר, כמו כן הוא צריך להאיר גם למטה ביותר, כדי שיקשר גם כל התחתונים כל השוכני עפר אפלו המנחים למטה מאד, לקרובם כלם אליו יתברך. וזה בחינת זווג דקדשה שצריך לקשר כל העולמות התחתונים אליו יתברך, כי אשה יראת ה' היא בחינת 'עקרת הבית' שנותנת טרף לביתה וכו', שכל העולמות מקבלין חיות על ידה פידוע, וזה עקר בחינת גשואין דקדשה,

יכול לירד אפלו למטה וכנ"ל.
וזה בחינת (משלי כו): שָׁמֵן וקִמְצָת וכו',
 כי עקר מצות קמטת בשעת הדלקת
 הנרות כמו שכתוב (שמות ל): ובהעלת
 אהרן את הנרת וקמירנה וכו', כי 'שמן'
 זה בחינת מקיפים, בחינת להצהיל פנים
 משמן, כמבאר במאמר הנ"ל (אות יא), כי
 על-ידי קמטת שמקשר כל המדרגות
 התחתונות לה' יתברך ועולה למעלה
 למעלה, שזהו בחינת הארת בן ותלמיד
 כמובן במאמר הנ"ל, על-ידי זה מאירין
 המקיפים בחינת שמן כנ"ל:

ונדב ואביהוא שנקנסו להקטיר קמטת
 ולא אינסיבו, שרצו לעלות
 למעלה למעלה שזהו בחינת קמטת, אבל
 לא אינסיבו, שלא ירדו למטה לקשר גם
 כל העולמות התחתונים כנ"ל, ועל-כן
 פגמו בהקמטת שהקריבו, כי עקר שלמות
 הקמטת בשמקשרין הכל לה' יתברך
 אפלו הנמוכים מאד, וכשאין מקריבין
 הקמטת בבחינה זו, הוא פגום, והרי הוא
 כאלו חסר חלבנה מהקמטת שאז בודאי
 הקמטת פסול לגמרי, כמו כן בשאין
 מקשרין ומעלין כל המדרגות התחתונות
 לה' יתברך, אז אין יכולין לפגם לפנים
 להקטיר קמטת וכנ"ל.

וזהו שנאמר לאהרן אחרי מות שני בניו

ענין הנ"ל המבאר בדברי רבנו בכמה
 מקומות, ובפרט במאמר הנ"ל, שדיקא מי
 שהוא קדוש ביותר וגבה מאד מאד, כמו
 כן הוא יכול להוריד עצמו מאד מאד
 להגביה אפלו התחתונים המנחים בשפל
 המדרגה ביותר. וזהו עקר שלמות מעלתו
 הגבה, כי בשהוא רק למעלה למעלה ולא
 למטה, אין זה שלמות וכו' וכנ"ל.

וזהו אנו רואין כמצוה זו של קמטת
 שגבה מאד, ומחמת גדל מעלתו
 וקדשיתו של קמטת שעולה למעלה
 למעלה, מחמת זה דיקא היה בא בתוך
 הקמטת חלבנה שריחה רע, להורות שאי
 אפשר לעלות למעלה למעלה כי אם
 כשיכולין לירד למטה למטה להעלות כל
 השוכני עפר לה' יתברך. כי קמטת מקשר
 כל העולמות לה' יתברך, אפלו מדרגות
 התחתונות מאד בחינת חלבנה, וזה עקר
 מעלת הקמטת. ועל-כן קמטת מטהר
 עולם העשיה בידוע, אף-על-פי שעלית
 הקמטת למעלה למעלה, אף-על-פי-כן,
 אדרבה, מחמת זה דיקא הוא מטהר גם
 עולם השפל הזה, עולם העשיה וכנ"ל.
 ועל-כן אין שום דבר שייבניע את הקלפות
 כמו קמטת, כי קמטת מטהר כל המקומות
 מהקלפות אפלו הנמוכים מאד, ומעלה
 ומקשר הכל לה' יתברך, כי לגדל מעלתו

כל הנמוכים והשפלים אליו יתברך
ולתהרם פלם מעונות, או דיקא יכולין
לעלות למעלה למעלה ולכנס לפני
ולפנים וכנ"ל.

ועל-בן הכהן הגדול ביום הכפורים
צריך שיהיה לו אשה כמו
שאמרו רבותינו ז"ל, וכמו שכתוב: "וכפר
בעדו ובעד ביתו", זה בחינה הנ"ל, כי
כשיש לו אשה, על-ידי זה מקשר גם
עולם התחתון לה' יתברך וכנ"ל, וזה עקר
עבודת יום הכפורים לקשר כל העולמות
התחתונים אליו יתברך וכו' וכנ"ל:
ברוך ה' לעולם אמן ואמן, ברוך הנותן
לענף בח:

הנ"ל: 'ואל יבא בכל עת אל הקדש', כי
אם ביום הכפורים על-ידי הקרבנות
והקמרת וכל סדר העבודה של יום
כפורים, כי ביום הכפורים אז הוא סליחת
העונות, ועקר הכפרה על-ידי הכהן
הגדול על-ידי עבודתו, כמו שכתוב:
וכפר על בני ישראל וכו', ואז דיקא
כשהוא מכפר על בני ישראל, ואז יכול
להרים כל הפושעי ישראל, כל המנחים
במדרגה שפלה ונמוכה, להרים בלם לה'
יתברך, אז דיקא הוא יכול לכנס לפני
ולפנים. אבל בכל השנה אסור לו לכנס
לפני ולפנים, כי אי אפשר לכנס לפני
ולפנים, כי אם כשיכולין לקשר ולהעלות

הלכות גבית חוב מהיתומים הלכה ה

וכו'. כי צריכין לכללם וליחדם זה בזה, כי
אף-על-פי שעקר ההארה בדרגה מעלה
הוא בחינת איה וכו', אף-על-פי-כן
צריכין לכללם בבחינת מלא כל הארץ
כבודו וכו'. וכן בדרגה אף-על-פי
שעקר הארתם הוא בחינת מלא כל
הארץ כבודו, בחינת הקיצו ורגנו שכני
עפר לעורר ולהקצין ולהחיות את כל
השוכני עפר המנחים בדיוטא התחתונה
מאד מאד אפלו אותם שהם בתוך הארץ
ממש וכו' להאיר להם ולגלות להם כי ה'

הבא לפרע מנכסי יתומים לא יפרע
אלא בשבועה. וענין הדין אין
אדם מוריש שבועה נגד יתומים לכניו
אם מת לזוה בחיי מלוה על-פי התורה
"כי מרחמם ינחגם" וכו' בלקוטי תנינא
סימן ז':

א והכלל, כי עקר הפרנסה והממון
והעשירות נמשך מכלליות השגות בן
ותלמיד שהם בחינת הארת דרי מטה
ודרי מעלה, שהם בחינת השגות והארות
מלא כל הארץ כבודו ואיה מקום כבודו

ה' הוא האֱלֹקִים, כְּמוֹ שְׁכָתוּב: "אֵתָה הִרְאָתָ לְדַעַת כִּי ה' הוּא הָאֱלֹקִים וְכו'". וְכֵמוֹ שְׁכָתוּב: "וַיִּדְעָתָ הַיּוֹם וְהִשְׁבַּתְתָּ אֶל לִבְבְּךָ כִּי ה' הוּא הָאֱלֹקִים בְּשֵׁמִים מִמַּעַל וְעַל הָאָרֶץ מִתַּחַת וְכו'". הֵינּוּ כְלָלִיּוֹת הַשְּׁגוֹת עֲלִיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים, כִּי ה' זֶה בְּחִינַת סְתִים וְנִעְלָם, בְּחִינַת זֶה שְׁמִי לְעֹלָם, בְּחִינַת הַשְּׁגוֹת אֵיה, בְּחִינַת נִעְלָם וְנִסְתָּר, בְּחִינַת מַה חֲמִית וְכו'. וְאֵלִקִים בְּחִינַת הַתְּגֻלּוֹת כְּבוֹד מְלִכּוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, בְּחִינַת וְאֵלִקִים מְלָכִי מְקַדֵּם, בְּחִינַת כִּי מֶלֶךְ כָּל הָאָרֶץ אֱלֹקִים, שְׁזָהוּ בְּחִינַת הַשְּׁגוֹת דְּרִי מִטָּה בְּחִינַת מֶלֶךְ כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ. וְצָרִיךְ לְכַלֵּם יַחַד לִידַע וְלִהְיוֹת כִּי הַכֹּל אֶחָד בְּחִינַת וַיִּדְעָתָ הַיּוֹם וְהִשְׁבַּתְתָּ אֶל לִבְבְּךָ, כִּי ה' הוּא הָאֱלֹקִים בְּשֵׁמִים מִמַּעַל שֶׁהוּא בְּחִינַת דְּרִי מִעֵלָּה. וְעַל הָאָרֶץ מִתַּחַת שֶׁהוּא בְּחִינַת דְּרִי מִטָּה כִּי הַכֹּל אֶחָד וְכֵנ"ל:

ג. וְכֹה תִּלּוֹי כָּל קִיּוֹם הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, כִּי בִּזְוֵה תִּלּוֹי כָּל הַבְּחִירָה וְהַנְּסִיּוֹן שֶׁל הָאָדָם וְכָל מַה שְׁעוֹבֵר עָלָיו כָּל יְמֵי חַיּוֹ שֶׁהַכֹּל הוּא בְּשִׁבְלֵי הַבְּחִירָה וְהַנְּסִיּוֹן, הַכֹּל בְּעֵינֵי זֶה, כִּי דֶרֶךְ ה' יִתְבָּרַךְ שְׁמַאִיר פָּנָיו בְּכָל פֶּעַם וּבְתוֹךְ קֶדֶם מִסְתִּיר פָּנָיו וְזֶה הוּא בְּכָלִיּוֹת וּבִפְרָטִיּוֹת, וּבִפְרָטִי פְּרָטִיּוֹת. בְּכָלִיּוֹת - זְמַן כָּל הָעוֹלָם. וּבִפְרָטִיּוֹת -

יִתְבָּרַךְ עֲדִין עִמָּם וְכו', כִּי מֶלֶךְ כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ וְכו', אֶפֶר-עַל-פִּי-כֵן צָרִיכִין לְהַאִיר עֲלֵיהֶם גַּם בְּחִינַת אֵיה, בְּחִינַת מַה, בְּחִינַת מַה חֲמִית מַה פִּשְׁפִּשְׁתָּ מַה יִּדְעָתָ, בְּחִינַת עֵין לֹא רִאָתָה וְכו' בְּדִי שִׁיחִיָּה לָהֶם יִרְאָה וְכו', עֵין שָׁם. וְעַל-יְדֵי כְלָלִיּוֹת הָעוֹלָמוֹת שֶׁהוּא בְּחִינַת כְּלָלִיּוֹת שְׁנֵי הַשְּׁגוֹת הַנ"ל יַחַד, עַל-יְדֵי זֶה דִּיקָא נִמְשָׁךְ הַפְּרָנְסָה וְכו', כְּמִבְּאֵר שָׁם כָּל זֶה, עֵין שָׁם הֵיטֵב הֵיטֵב:

ב. וְזֶה בְּחִינַת הַשְּׁבוּעָה שְׁצָרִיכִין לְשַׁבַּע בְּשֵׁשֶׁת הַכְּחָשָׁה בֵּין אֶחָד לַחֲבֵרוֹ, כִּי עֵקֶר הַשְּׁקָר וְהַכְּחָשָׁה נִמְשָׁךְ מִפְּנֵי שְׁפּוּגָם בְּבְחִינַת יַחֲדוֹת וְכְלָלִיּוֹת שְׁנֵי הַשְּׁגוֹת הַנ"ל, שְׁפּוּגָם וְעוֹשָׂה פְּרוּר חֶסֶם וְשׁוֹלָם בִּנְיִיחָם, שְׁזָהוּ עֵקֶר פֶּגַם הַשְּׁקָר שֶׁהוּא הִרְעָה וְהִטְמָאָה, שְׁמִשְׁם כָּל הָעוֹנוֹת וְהַפְּגָמִים שְׁבַעוֹלָם, רַחֲמָנָא לְצַל, כִּי בְּאֵמֶת עֵקֶר הָאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה וְקִיּוֹם כָּל הַתּוֹרָה בְּלֹא בְּנוּיָה וּמִסְתָּר עַל זֶה לְכַלֵּל שְׁנֵי הַשְּׁגוֹת הַנ"ל יַחַד, שֶׁהֵם: הַשְּׁגוֹת מֶלֶךְ כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ וְאֵיה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ, כִּי ה' יִתְבָּרַךְ סְתִים וְגִלְיָא וְאוֹרִיתָא סְתִים וְגִלְיָא וְכו'. וְכֵמוֹ שְׁכָתוּב בְּזֹהֵר הַקְּדוּשָׁה, כִּי הוּא יִתְבָּרַךְ נִעְלָם מִצַּד עֲצָמוֹ וְנִגְלָה מִצַּד פְּעֻלּוֹתָיו וְכֵמוֹ שְׁכָתוּב מִזֶּה בְּמִקּוֹם אַחֵר. עַל-כֵּן עֵקֶר הָאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה לְהִיאֵמִין כִּי

התנהג אחר-כך בכל פעם, כמבאר היטב בכל הפרשיות המדברים מיציאת מצרים, ובפרט בפרשת בשלח. שאחר שגמר ה' יתברך מעשהו על-ידי משה והוציאם ממצרים באותות נוראות כאלה וכבר ראו דתן ואבירם וכל הכרוכים אחריהם שהיה להם טינא בלב על משה, בלם ראו בעיניהם שדבר ה' אמת בפי משה שאף-על-פי שפרעה הכביר עליהם העבודה אחר שבא משה לגאלם, אף-על-פי-כן 'דבר אל-קינו יקום לעולם' כאשר ראו בעיניהם שהוציאם משה רבנו ביד חזקה ובזרוע נטויה באותות ומופתים נוראים כאלה, אף-על-פי-כן כשבאו על הים וראו 'הנה מצרים נסע אחריהם' ורב ישראל הפשרים והתמימים עשו כהגן וכראוי ויצעקו אל ה' כי תפסו אמונות אבותם, כמו שאמרו רבותינו ז"ל ומוכא בפרוש רש"י, אך היו בהם כחות המבקשים תואנה והפל היה על-פי דבורים רעים ודעות רעות של ראשי החולקים שהם דתן ואבירם שהטעו אותם כל-כך עד שאמרו המבלי אין קברים במצרים לקחתנו למות במדבר וכו'.

ובן אחר-כך כשהראה ה' יתברך את ירו הגדולה על-ידי משה ובקע

בכל דור ודור. וכן בכל אדם ובכל זמן, ועל-ידי זה כל הנסיון והבחירה של כל אדם בכל עת כל ימי חייו. ומי שמשים לב לזה יכול לראות קצת מזה בכל ההרפתקאות והתלאות וההצלות וההרחקות והישועות הנפלאות העוברין עליו בכל ימי חייו וביותר בענין הפרנסה. וכמו שראינו ביציאת מצרים מיום שנתגלה ה' יתברך למשה לגאלם עד הסוף, שבתחלה האיר ה' פניו למשה בהארה נפלאה ושלחו לגאלם ומסר בידו מופתים ואותות נוראות לגלות אלקותו ולגאלם כדי שיאמינו ישראל בו יתברך עד שיזכו לקבל התורה. וכן היה שבא משה לישראל ויעש האתת לעיני העם ויאמן העם וישמעו כי פקד ה' את עמו וכו'. ואחר-כך תקף כשבא משה לפרעה לגאלם, ופרעה הקשה את רוחו ולא די שלא הניחם לצאת ממצרים, אף גם הכביר עליהם העבודה ביותר לכלי לתן להם תבן וכו' אזי תקף נתעורר כפירות בדתן ואבירם והכרוכים אחריהם עד שיצאו נצבים לקראת משה ואמרו: "ירא ה' עליכם וישפט וכו'". וזה מחמת שהיה הסתרת פנים בזה שלא די שלא זכו לגאלה כאשר הבטיחם משה, אף גם הכביר עליהם העבודה כל-כך. וכן

יותר ממנו עד בקר", אף-על-פי-כן התחזקו ברשעיותם וכפירותם והותירו מן המן ואף-על-פי שראו שהבאיש וירם תולעים וכו' ואחר-כך ביום הששי מצאו לחם יומים ולא הבאיש פאשר אמר משה אף-על-פי-כן יצאו ללקט ביום השביעי וכן אחר-כך כשלא היה מים ברפידים לשותות, כתיב: "וילן העם על משה למה זה העליתנו ממצרים להמית אתי ואת בני ואת מקני בצמא" וכו'. ואז נתן להם את הבאר וכו' ויקרא שם המקום מסה ומריבה על ריב בני ישראל ועל נפתם את ה' לאמר היש ה' בקרבנו אם אין ועל-ידי זה ויבא עמלק, כמו שפרש רש"י שם. וכן אחר-כך כל ימי משה התנהג כך כמפרש בתורה. וכן אחר-כך בכל דור ודור בימי השופטים והמלכים שבכל פעם האיר ה' פניו ועשה להם אותות גדולות. ואחר-כך הסתור פניו ואז היו להם נסיונות ורבים עמדו בנסיון וכו' לשני עולמות לנצח, ורבים נכשלו וסרו מדרך ה' על-ידי זה. וקצת פרקו על לגמרי עד שגרמו להחריב הבית המקדש פעמים ועדין הגלות מתארך על-ידי זה, כי גם עתה בתקף אריכות מרידות גלותנו התגברה ההסתרה שבתוך הסתרה מאוד מאוד ונתקם בעונותינו

להם את הים והטביע את מצרים וישראל עברו בפישה בתוך הים וכזו מהם הון רב מאד, אף-על-פי-כן אחר-כך הסתיר ה' יתברך פניו עד שהלכו שלשת ימים במדבר ולא מצאו מים ואחר-כך ויבאו מרתה ולא יכלו לשתת מים ממרה כי מרים הם וכו'. ואז "וילנו העם על משה לאמר מה נשתה" וכו'. נמצא, שאף-על-פי שראו בתחלה הארת פנים כל-כך שהוציאם ממצרים וקרע להם את הים בגפלאות ונוראות כאלה, אף-על-פי-כן תקף כשהסתיר ה' יתברך פניו מהם בשביל נסיון ולא מצאו מים באו בתלונות ומריבות וכן היה בכל פעם, ובפרט בענין המן שהוא בחינת פרנסה, כמו שפתיב: "הנני ממטיר לכם לחם מן השמים ויצא העם ולקטו דבר יום ביומו למען אנסנו הילך בתורתם אם לא". והכל היה על-ידי דתן ואבירם, כי הם שיצאו לקראת משה במצרים כאלו מקנאים בשביל ישראל ואמרו למשה ואהרן: "ירא ה' עליכם וישפט וכו'". והם שעוררו כל התלונות ומריבות על ה' ועל משה, והם שהותירו מן המן אף-על-פי שראו גם נורא כזה שיוזר להם לחם מן השמים אשר לא נשמע כזאת ולא נראה כזאת מיום בריאת העולם. ומשה הזהירם: "איש אל

שבלב האדם מכנים בו דאגות ויגונות ותאגות בלב באלו אי אפשר לו לעסק בתורה מחמת על הפרנסה, כאשר יכול להבין כל אחד בעצמו, אם ישים לב באמת על כל דרכיו ולהבין כל דברינו אלה, להבין מזה רמזים לעצמו בכל עת, כי עקר הפרנסה והעשירות נמשך רק מבחינה הנ"ל, מבחינת כלליות העולמות עליון בתחתון ותחתון בעליון שהוא בחינת שני ההשגות הנ"ל של בחינת בן ותלמיד, שהם בחינת מלא ואיה, שהם בחינת סתים וגלוי, גלוי וסתים שמגלה ומאיר פניו בכל פעם על ידי עצם החסדים והישועות והנפלאות שעושה עמנו בכל יום ובכל עת בכלליות ובפרטיות ומסתיר פניו וכו' ואחר-כך חוזר ומגלה פני חסדו. וכן מתנהג בכל עת. ובאמת גם בתוך הקף ההסתרה עצמה מאיר פניו יתברך בבחינת ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא וכו' וענתה השירה הזאת וכו' שהבטיח שהתורה לא תשתבח מישראל אפלו בתקף ההסתרה שבתוך ההסתרה. וכמו שכתוב (ישעיה מה): "אכן אתה אל מסתתר אלקי ישראל מושיע". שגם בתוך ההסתרה עצמה הוא יתברך אלקי ישראל מושיע. ומי שמאמין בזה בשלמות זוכה לפרנסה ועשירות

הרבים: "ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא וכו'", אף-על-פי-כן מי שחפץ באמת להתקרב לה' יתברך ולתורתו הקדושה הוא רואה גם עתה בכל פעם הארת פני ה' וחסדיו ונפלאותיו הנוראות בתוך עצם ההסתרות הרבות מאוד. וכמו שאמרו רבותינו ז"ל: הן הן גבורותיו הן הן נוראותיו שהם אחד בין שבעים ואבים וכו'. וכמו כן הוא בפרטיות ובפרטי פרטיות בכל אדם ובכל עת ובכל יום ויום. ואי אפשר לבאר כל זה, רק המשכיל החפץ באמת יכול להבין ולראות כל זה כמה נסים ונפלאות ה' יתברך עושה עמנו גם עתה בכל עת עם כלליות ישראל, ובפרטיות עם כל אחד ואחד, בכלליות כל ימי חייו, ובפרטיות בכל עת כמו שאנו אומרים שלש פעמים בכל יום: "על נסיו שבעל יום עמנו ועל נפלאותיו וטובותיו שבעל עת ערב ובקר וצהרים וכו'":

ד והכלל, שכל הבחירה והנפיון של האדם, בפרט בענין הפרנסה שזה כמעט העקר שמטריד ומבלבל את האדם מלהשתדל להתקרב לה' יתברך ולתורתו, עקר הנפיון הוא בבחינה הנ"ל מה שה' יתברך מראה פני חסדו וישועתו בכל פעם ותקף מסתיר פניו. ואזי המסית

ה' יתברך עד שפרנס וזן אותו בכל יום: ואי אפשר לכאור כל זה רק כל המאמין בהשגחתו יתברך ומשים לב לדרכיו יכול להבין כל זה. וצריך לשום לב לזכור היטב כל מה שעבר עליו עד הנה. בכמה סבות שונות עזר לו ה' יתברך בכל הדברים, ובפרט בענין הפרנסה, ובכל פעם היו לו חסרונות הרבה וה' יתברך לא עזב חסדו בכל יום ופרנס אותו בכל יום ובכל עת בהשגחה נפלאה. ואם עתה נדמה לו שנתעבב הפרנסה יבטח בה', כי גם עתה לא יעזב חסדו ומאן דברא יומא ברא מוזנא וכו' ויבטח בה' וישען באלקיו, כמו שכתוב: "ברוך ה' יום יום יעמם לנו האל וישועתנו סלה" וכן בפסוקים הרבה, כי עקר נסיון הפרנסה הוא ממש כמו הנסיון של המן שירד בכל יום ולא ירד בפעם אחת על כל השנה והכל בשביל נסיון ובחירה כמו שאמרו רבותינו ז"ל כדי שיתלו עיניהם למרום. וכמו בן מתנהג עכשו. וכמו שכתוב: "הדור אתם ראו דבר ה'", ראו כמה נתפרנסו אבותיכם, כמו שאמרו רבותינו ז"ל שירמיה הוציא להם צנצנת המן וכו' וכוה גלה לנו והראה לנו כי גם עתה אנן נזנין בבחינת מן ממש. וכמו שאמרו רבותינו ז"ל: לא נתנה תורה אלא לאוכלי

דקדשה, כי כל הפרנסה והעשירות נמשך מזה, כי זה בחינת כלליות השגת בן ותלמיד שהוא בחינת ים החכמה שמשם מקבל המלכות הפרנסה, כמו שכתוב שם. וכל השקרים וההכחשות שבין אדם לחברו בענין הממון והפרנסה, הכל נמשך מפגם שפוגם ועושה פריד חס ושלום בין שני ההשגות הנ"ל שמשם כל היגונות והדאגות והעצבות של חסרון הפרנסה עד שבא לידי הכחשות לכחש בעמיתו בפקדון או בתשומת יד וכו'. כי אם היה מאמין בהאמת כי מלא כל הארץ כבודו והוא יתברך הן ומכלכל כל העולם בטובו וכמו שרואה בעיניו שה' יתברך החיה וזן וכלכל אותו בחסדו עד הנה, בודאי לא היה בא לידי כפירה והכחשה לכפר ממון חברו. וגם לא היה דואג כל-כך על הפרנסה, רק היה בוטח בה' באשר זן אותו עד הנה בכמה וכמה שנויים ודרכים נפלאים. בן יכול לעשות נפלאות גם עתה לפרנסו ביתר שאת, כי כל אדם שעוֹלֵם יכול לראות נפלאות ה' בפרנסתו. ואפלו מי שפרנסתו דחוקה ומצמצמת מאוד, אף-על-פי-כן גם זה מעט המזון והכסות שבצמצום, הכל בא לו בדרכים נפלאים ובהשגחה גדולה מאתו יתברך על-ידי סבות שונות שסבב

המן, דהינו מי שמאמין בהשגחתו ויתברך שפרנסתו בבחינת ירידת המן ממשי וכנ"ל (ועין מזה במקום אחר), אבל מי שפוגם בזה ורוצה שה' יתברך יגלה לו פני חסדו בכל עת וחקף כשנדמה לו איזה הסתרת פנים על-ידי החסרונות שחסר לו בכל פעם, על-ידי זה בא בלבו תלונות ודאגות ויגונות ומתכחש מתורה ותפלה עד שיוכל לבוא לידי הכחשה לכפר ממון חברו על-ידי זה, שנחשב באלו עובר עבוס, כמו שאמרו רבותינו ז"ל, כי הוא בחינת כפירה ממש, רחמנא לצלן, כי אם היה מאמין בה' יתברך בודאי לא היה כופר בממון חברו, ועקר הכפירה נמשכת מפגם הנ"ל שעושה פרוץ בין מלא ואיה ורוצה לראות ולהבין הכל בעיניו, אבל באמת צריכין להבין שאי אפשר להשיג דרכיו יתברך בשלמות כי הוא יתברך סתם וגלוי, שזהו בחינת מלא ואיה, שבאמת בלוי אחד רק שאי אפשר להבין כל זה. וצריכין להתחזק באמונה גדולה בכל זה, בפרט בעת שנדמה לו איזה הסתרת פנים חס ושלום, להאמין שגם שם מסתיר ה' יתברך והשגחתו וחסדו כי חסדי ה' כי לא תמנו וכו'. ובודאי יעור לו ה' יתברך ויחזיר ויגלה פני חסדו באשר כן עבר עליו כמה פעמים וכנ"ל:

ה נמצא, שכל ההכחשות נמשכין מבחינת פגם ופרוד חס ושלום, בבחינת כלליות שתי ההשגות הנ"ל של בן ותלמיד, שעל-ידי זה נפגם ונחסר הפרנסה שנמשך משם. ועל-כן כשיש הכחשה צריכים שבוועה, כי השבוועה הוא בחינת חבור וכלליות שתי ההשגות הנ"ל בחינת כל', בחינת כי כל בשמים ובארץ. כי השבוועה בבחינת יסוד שהוא בחינת כל הנ"ל, בחינת ברית ושבועה, כי השבוועה היא בשם ה' ובנקיטת חפץ שהוא הספר-תורה, ועקר החבור והכלליות של שתי ההשגות הנ"ל הוא על-ידי התורה הקדושה שהיא גס-בן סתים וגלוי, כי על-ידי כל מצוה ומצוה שבתורה אנו ממשיכין אלקותו יתברך למטה בתוך הארץ הזאת בבחינת מלא כל הארץ כבודו, כי אנו לוקחין הציצית הקדושים שבשרשם הם אור גדול וגורא וגשגב מאד מאד ואנו ממשיכין אור גבה כזה עלינו לתוך זה העולם הגשמי על-ידי שאנו מתעטפין בציצית. נמצא, שעל-ידם אנו מגלים כי מלא כל הארץ כבודו ואף-על-פי-כן צריכין לדע כי עדן אור הציצית נורא וגשגב ונעלם מאתנו מאד, כי שכר מצוה בהאי עלמא ליכא, כי אי אפשר להשיג סוד מעם הציצית שהוא

בחינת שכר המצוה בזה העולם. וכן בכל המצוות ובכל דברי התורה שאנו ממשיכין אלקותו עלינו בזה העולם הנשמי בבחינת סתים וגלוי הנ"ל, בחינת מלא ואיה וכנ"ל. וזהו גם כן בחינת שם ה' שהוא גם כן סתים וגלוי, כי על ידי שמו יתברך אנו קוראים אותו יתברך וממשיכים אלקותו למטה בבחינת מלא כל הארץ כבודו, אבל אף על פירכין עדן השגת שמו יתברך נעלם מאתנו. וזהו בחינת לא בשאני נכתב אני נקרא, בחינת זה שמי לעלם, 'לעלם' כתיב וזה זכרי לדור דור. שצריכין לקרותו בשם אדני בחינת מלכות, בחינת אדנותו ומלכותו יתברך שמו לא כל העולם ולכון בשם הויה שהוא בחינת סתים ונעלם, בחינת איה וכנ"ל ועל ידי זה כוללין העולמות עליונים ותחתונים יחד וכנ"ל. ועל כן על ידי השבועה שהוא בחינת כל הנ"ל, כי נשבעין בשם ה' ובנקיטת חפץ, על ידי זה נתברר האמת ונתבטל ההכחשה והכפירה שנמשכת מפגם ופרוד חס ושלום בין שתי ההשגות הנ"ל וכנ"ל. וכן מבאר בספרי קבלה ששבועה הוא בחינת יסוד, בחינת 'כל' הנ"ל, הינו כנ"ל:

ו ועל כן הבא לפרע מנכסי יתומים לא יפרע אלא בשבועה אף על פי שאין

הכחשה, כי מאחר ששלמה סמרא דמותא שמת הלווה, אי אפשר לברר האמת כי אם על ידי השבועה שהיא בחינת התקשרות וכלליות שתי ההשגות הנ"ל. כי עקר המיתה נמשכת מפגם הנ"ל שפגם אדם הראשון בחטאו ועשה פרוד בין שתי ההשגות הנ"ל שמשם נמשכת המיתה שמפריד בין הנפש והגוף בחינת כי המות יפריד, כי שרש הנפש נמשך מבחינת איה, והגוף נמשך מבחינת מלא בחינת מלכות וצריכים לחברם ולכללם יחד, שזה עקר החיים, אבל על ידי פגם אדם הראשון וחטאי הדורות גורמים פרוד חס ושלום, עד שמכרח הנפש לפרד מן הגוף שזהו בחינת פרוד בין ההשגות הנ"ל. ועקר התקון על ידי הצדיקים האמתיים שהם במיתתם קרובים חיים, כי המות אינו מפריד ביניהם בין הנפש והגוף על ידי שקימו התורה והמצוות בשלמות שעל ידי זה עקר החבור והכלליות. ועקר התקון על ידי הדעת שמשאיר אחריו הצדיק האמת שזה עקר החליפות על ידי שגם אחר הסתלקותו למעלה למעלה הוא מאיר בדרי מטה, כמבאר היטב בהתורה הנ"ל.

וכן כל אדם בפי קיומו את התורה והמצוות וכפי התקרבותו לצדיקי אמת

בן אין מי שיכריע ביניהם, מאחר ששלטה
המיתה בשניהם ונשארים הנכסים
בחזקת יתמי הלווה כמו בתחלה, כי כנגד
יתומים אין יכול להוריש שבועה, כי עקר
הירשה ששיד לבנים נמשך מבחינה
הנ"ל, מחמת שכל המזון והעשירות
נמשך מהדעת הנ"ל שמשאיר אחריו לבן
ותלמיד כנ"ל. על-כן מוגיע מזון הירשה
להבנים שעליהם נמשך הארת הדעת של
אביהם, כי עקר הדעת מקבל הבן שכל
עצמו נמשך מאביו, כמו שכתוב בהתורה
הנ"ל. וזה סוד טעם ירשת הבנים שנמשך
מהשארת הדעת של הצדיק האמת לבן
ותלמיד שמשם כל שפע הפרנסה
והעשירות. ועל-כן שיד הירשה לבנים
ואפלו אם האב והבן אינם בני דעת
התורה, אף-על-פי-כן מאחר שהם מזרע
ישראל, בודאי משרש נפשם בהתורה
ובהצדיק יסוד עולם, בפרט שבודאי כל
אחד מישראל יש לו איזה חלק בתורה
אפלו עם הארץ על-ידי המצוות ונקודות
טובות שנמצאים בהם. וזה כל השארתו
אחר מותו. ומשם כל שרש השפעת
ממונו ועשירותו. וכשמת נשאר המזון
שנמשך מזה הדעת בשרשו לבניו אחריו,
כי הכל אחד, כי המזון נמשך מכלליות
השגות בן ותלמיד שזה עקר החליפות

בן מבטל סטרא דמותא וזוכה לחיים גם
אחר מיתתו. ועל-כן מאחר ששלטה
סטרא דמותא, שהוא בחינת פריד,
שמשם אחיות השקר שהוא הפך האמת,
שהוא סמא דחיי, כמו שאמרו רבותינו
ז"ל לענין אתרא דהו קרו ליה קשטא
שלא היו מתים שם על-ידי שלא היה
שם שקר. נמצא, שמיתה הוא בחינת
שקר. על-כן כששלטה סטרא דמותא אי
אפשר לברר האמת כי אם על-ידי
השבועה שהוא בחינת התקשרות
ובכלליות העולמות בחינת חיים כנ"ל.
ועל-כן ברב השבועות נזכר לשון חיים,
כמו שכתוב: "חי ה' וכו'". או על-כל-
פנים חי נפשי, כי השבועה בחינת חיים
כנ"ל:

ז ועל-כן כשמת לווה בחיי מלוה ואחר-
כך מת המלוה, ובאים היתומים
לגבות מן היתומים, אין יכולים לגבות
כלל, כי אין אדם מוריש שבועה לבניו,
כי השבועה נגד יתמי הלווה אין יכול
לשבע כי אם המלוה כשהוא בחיים
חיותו שיכול לברר האמת על-ידי
השבועה שהוא בחינת חיים, בחינת
התקשרות ובכלליות העולמות כנ"ל. אבל
מאחר ששלטה המיתה גם בהמלוה
ונפרד חיותו מגופו כמו הלווה שמת גם-

כנ"ל ובתוך כך נפטר ושלטה גם בו סמרא דמותא שוב אין לו זכות בו להשאיר לבניו אחריו מאחר שהוא בעצמו לא זכה לברר האמת בחיים עד שנפטר. ונשארים הנכסים בחזקת יתמי הלזוה:

וההשארה וכנ"ל. ועל-כן אין יכול להוריש כי אם הממון שברר בחייו שנמשך מכלליות הנ"ל, אבל הממון שלא היה לו זכות כי אם על-ידי שבועה נגד יתומים שהיה צריך לברר על-ידי השבועה, שהוא בחינת חיים וכלליות

הכלכות חזקת מטלטלין הלהג

הקשיות והתרוצים שיש שם, כי הם למעלה מהזמן, כי כל מה שהוא מגלה איזה שכל, קשיא או תרוץ, יכנס בו שכל חדש שהוא בחינת מקור כנ"ל. על-כן מכרח החכם לעשות סיג לדבריו לדרק ולזהר מה לגלות ומה שלא לגלות באפן שלא יכנס בתוך קשיות ותרוצים שאין הזמן מספיק לבארם וכו'. ועל-ידי כלליות בן ותלמיד, על-ידי זה מי שהוא איש חיל ואינו ההפך שקורין שלימוזלניק, הוא יכול לקבל בעת האכילה הארת הרצון וכו', כי הפרנסה נמשך מהמלכות וכו' והמלכות מקבל הפרנסה מן בחינת הידים שיש בים החכמה שמגלה הרב לבן ותלמיד, אשר שם מאירין המקיפים, שהם בחינת הארת הרצון וכו', עין שם כל זה היטב: **ב** וזה בחינת פגם אסור גולה ופגם תאות מזון, כי כל הממון והפרנסה נמשך מהארת המקיפים אלו שנמשכין

כל דבר שהוא ביד האדם היא בחזקת שהוא שלו וכו':

א על-פי המאמר ויהי מקץ - כי מרחמם ינהגם וכו' (בלקוטי תנינא סימן ז'), עין שם:

ומבאר שם שכל אדם צריך לדבר עם חברו ביראת שמים כדי להשאיר חליפות אחריו בן ותלמיד וכו'. ועל-ידי שמאירין הדעת בבן ותלמיד, על-ידי זה זוכה להשגת המקיפים וכו'. וזה החכם כשזוכה להשגת המקיפים צריך לעשות סיג לדבריו שלא יכנס בתוך קשיות ותרוצים שהם למעלה מהזמן וכו', כי יש דברים שאסור לגלותם כי אם יגלה זה התרוץ בפני התלמיד יכנס בו מקור חדש שעל-ידו תהיה הקשיא חזקה ורחבה יותר מבתחלה עד שיוכל לכנס בהשגת המקיפים שהם למעלה מהזמן שאין הזמן מספיק לבאר

ש'אמרו רבותינו ז"ל: אין אדם מת וחצי תאותו בידו. ולכל אחד ואחד נדמה שחסר לו באמת הרבה ואילו היה לו עוד כך וכך היה די לפניו וכשיש לו גם זה חסר לו עוד הרבה יותר, כמו שאמרו רבותינו ז"ל: יש לו מנה מבקש מאתים יש לו מאתים וכו'. נמצא, שכל אחד ואחד קשה לו קשיות הרבה בעיניו פרנסתו, דהינו מה שחסר לו בכל פעם ומתאנה יותר, שזהו בחינת קשיות שהוא חסרון הדעת, כי הקשיא הוא חסרון הדעת שאינו מבין זה הענין היטב, שזהו בחינת כל החסרונות שנמשכין מחסרון הדעת, כמו שאמרו (נדרים מא): דעת קניית מה חסרת, דעת חסרת מה קניית. כי כל החסרונות הם רק מחסרון הדעת, כמובא בדברי רבנו ז"ל במקום אחר (סימן כא). על-כן ראוי לאדם להיות שמח בחלקו ויסתפק במה שיש לו במה שחננו ה', ואף-על-פי שנדמה לו שחסר לו מהצטרכותו המכרח לו, אף-על-פי-כן ידע ויאמין כי הוא למובטח, כי אם יתן לו ה' יתברך מה שחסר לו, יחסר לו יותר ויותר וכן לעולם. כמו בענין המקיפים של השכל הנ"ל שכל מה שמגליון לו איזה תרוץ יותר, נכנס בו מקיף חדש עד אשר נתחזקה הקשיא יותר ויותר, עד שיכולין

על-ידי שמאירין בכן ותלמיד כנ"ל. וכמו שבאלו המקיפים בשזוכין להשיגם צריכין לדקדק לעשות סוג לדבריו שלא להמשיך מקיפים שאין צריכין להשיג כדי שלא יכנס המקיפים שהם למעלה מהזמן וכו' כנ"ל, כמו כן בהמזון והפרנסה הנמשכת משם צריך כל אחד ואחד שמקבל איזה מזון ופרנסה משם לזהר מאוד שיהיה שמח בחלקו ולא יהיה אין להעשיר, ויתאמץ ויתגבר מאוד שלא יתאנה ולא יחמד בכל פעם יותר ויותר, כי באמת דרכי ה' ישרים מאוד, אך הם נפלאים מאתנו ואי אפשר לנו להשיגם, כי מי יבין אורחותיו הקדושים, כי באמת ה' יתברך עושה צדקות עם כל בשר ורוח וברחמיו הוא נותן לחם ופרנסה לכל אחד בעתו כרצונו, לזה הוא משפיע לחם ברחק ולזה תבשילין ולזה בנדים וזה יש לו איזה סך מזון וזה יש לו יותר וקצת יש להם עשירות וקצת יש להם עשירות יותר ויש שיש להם עשירות גדול וכיוצא בזה חלוקים רבים בענין הפרנסה והעשירות שנמשך להעולם מהארת הרצון העליון. וכל אחד ואחד כל מי שאינו מסתכל באמת על התבטלות האחרון האמתי לכלם חסר הרבה ואין אחד מהם שישתפק במה שחננו ה', כמו

מלבושים נאים אינו עולה על דעתו לדאג ולהסתכל עליהם רק שהוא חושב ודואג שיתן לו ה' ותברך לחם ברוח ונדמה לו שאלו היה לו לחם ברוח לא היה דואג, אך תכף כשה' יתברך מזמין לו איזה פרנסה ויש לו לחם ברוח אזי תכף מתחיל להסתכל שיהיה לו מלבוש שזה החסרון והקשיא יותר גדולה מבתחלה. ותכף שיש לו גם מלבוש הוא מתאנה ומסתכל שיהיו לו מלבושים נאים ואחר-כך מתאנה לדירה נאה ולכלים נאים ואחר-כך לכלי כסף ותכשיטין ואחר-כך לתכשיטין יקרים. ובכל פעם דאגתו וחסרונו יותר גדול עד שיש שדאגתם על חסרון הפרנסה הוא שצריכין להוציא בכל שבוע עשרים אדומים וגם צריכין לתן נדן לבניהם לפחות ארבע מאות אדומים ואין הכנסתם מספיק לזה. ויש שחסר להם עוד יותר ויותר בכלי כסף עד אין קץ. נמצא, שכל מה שמתרצין לו איזה קשיא, דהינו שממלאין לו חסרונו, תכף ומיד קשה לו קשיא אחרת יותר גדולה וחזקה מבתחלה, כי חסר לו עכשו יותר ויותר מהקרחיו הצריכין לו עכשו מה שלא עלה על דעתו חסרון זה מבתחלה כנ"ל, עד שיכול להיות שיחסר לו ויתאנה לכלי חק

לכנס בקשיות ותרוצים שאין הזמן מספיק לבאדם:

ועל-כן צריכין לעשות סוג לדבריו כנ"ל, כמו כן ממש הוא בענין המזון והפרנסה הנמשך מהארת המקיפין הנ"ל שכל אחד ואחד יש לו גבול בענין המזון והפרנסה לפי נשמתו ודעתו ואסור לו לצאת מן הגבול קדם זמנו, כי כל הידחק את השעה - השעה דוחקתו, וכל הנדחה מפני השעה - השעה נדחית מפניו, הינו כי אסור לו לדחק את השעה לחמד ולהתאוות ולדאג על חסרונו שימלא לו ה' יתברך מיד מה שנדמה לו שחסר לו, כי באמת מה שה' יתברך אינו ממלא לו חסרונו מיד הוא לו לטובה גדולה, כי תכף שימלא ה' יתברך חסרונו, שזהו בחינת תרוץ על קשיא כנ"ל, תכף ומיד יהיה קשה לו קשיא אחרת יותר גדולה שיהיה קשה יותר לתרצה, וכן אם ירצה אחר-כך שיתרץ לו ה' יתברך גם חסרון וקשיא זאת וימלא לו חסרונו, תכף ומיד יהיה קשה לו עוד קשיא אחרת יותר גדולה, כי יחסר לו עוד הרבה יותר ויותר וכן לעולם. כמו למשל איש העני והאביון ביותר שאין לו לחם כי אם ברחק גדול אזי אינו חושב על מלבושים כלל, מכל שכן על

מה שאי אפשר למלאת לו עד שיכול למות מרב דאגתו מעצם החסרונות והדאגות שבאים עליו בכל פעם יותר ויותר. וזה מחמת שהממון נמשך מהמקפים הנ"ל וכמו שבהמקפים הנ"ל כל מה שנתגלה לו איזה מקור ומתרץ לו איזה קשיא או קשה לו קשיא יותר חזקה מבתחלה, אשר בשביל זה צריכין לעשות סג' לדבריו וכו' כנ"ל, כמו כן בהממון ופרנסה הנמשך משם כל מה שרוצה למלאת חסרונו, שזהו בחינת תרוץ על הקשיא שהיא חסרון הדעת שממשם כל החסרונות כנ"ל, תכף ומיד נכנס בו קשיא אחרת יותר גדולה שנמשכת ממקור יותר גבה שאי אפשר לו להשיג וכן להלן יותר. וכל זה הוא רק מחמת שהוא דוחק את השעה ורוצה שימלא לו ה' יתברך חסרונו מיד ובאמת לא בא זמנו עדיו. על-כן מי שרוצה לחיות שיהיה לו חיים בעולם הזה ובעולם הבא צריך להתחזק באמונה יתרה ולהיות שמח בחלקו ויאמין כי הכל לטובתו ויסתפק במה שיש לו ולא ידחק את השעה, רק ימתין לישועת ה' עד כי יבוא עתו, כי לכל עת וזמן לכל חפץ תחת השמים:

ג. כי יש מקופים שהם למעלה מהזמן

שאי אפשר להשיגם בזמן ובימים כלל, אך גם המקופים שאפשר להשיגם בהזמן בעולם הזה יש זמן לכל דבר לפי האדם לפי חלקי נפש-רוח-נשמה שיש לו, כי הכל לפי מה שהוא אדם, כי כל אדם יש לו מקופים לפי מדרגתו ויש שהוא מקיף לזה ואצל אדם אחר הגבה ממנו הוא נמוך משכל פנימי, כמבאר במאמר הנ"ל. וכן בענין הזמן הוא גם-כן ממש קד, כי יש מקופים שאצל הגבה במעלה הם בבחינת בתוך הזמן ואצל הנמוך במדרגה ממנו אלו המקופים הם אצלו למעלה מהזמן ויכולין להבין דבר זה בפשטות כמו שרואין בענין השכליות הפשוטים שיש דבר חכמה שבעל שכל יכול להבין אותו בחצי שעה, אבל הקטן ממנו אי אפשר לו להבין זה הדבר כי אם בשתי שעות והקטן ביותר צריכין ללמוד עמו כל השבוע עד שמסבירין לו זה הדבר ויש דבר חכמה שהגדול במעלה מבין אותו היטב, אבל איש הפשוט אי אפשר לו להבינו ואם נרצה להקדים לו הקדמות רבות ולסבב לו סבובים רבים כדי שבינו יכלה הזמן של כל ימי חייו ועדין לא יבין, כי לפי קטנות שכלו וקצר המשיג ועמק המושג צריכין לו סבובים והקדמות רבות מאד כדי שבינו עד שלא יספיק הזמן

ג. כי יש מקופים שהם למעלה מהזמן

בענייני הנהגות הבורא יתברך ורוצים לתרצם והתרוצים חלוישים מאד, כי אחר התרוץ אם ירצה להקשות יותר ויכל להקשות עוד קשיא יותר חזקה מבתחלה והדרא קשיא לכתא ביתר עז אשר בשביל זה הזהיר רבנו ז"ל מאד מאד לבלי להביט בספריהם כלל, אפלו בספרים שחברו גדולי ישראל, כי הם פוגמים ומזיקים את האמונה מאד מאד, רק העקר לבלי להתחיל לכנס בחקירות וקשיות כלל, ואם לפעמים בא עליו על דעתו איזה חקירה וקשיא ירחיקנה מדעתו וימנע בה' כי צדיק ה' ואי אפשר להבין דרכיו, כי גבהו מחשבותיו וכו', ואז אם יחזק את עצמו תמיד באמונה יתרה ולא ידחק את השערה לתרץ דיקא קשיתו, אזי יזכה על-ידי זה שיגיע למדרגה גבה יותר, ואז יאיר עליו ה' ויזכה להבין היטב מה שלא היה מבין בתחלה, כי על-ידי אמונה זוכין אחר-כך לשכל, כמובא במקום אחר בדברי רבנו ז"ל. וכמו כן בענין הפרנסה הנמשך מהארת המקיפים הנ"ל צריך להסתפק במה שיש לו ואף אם נדמה לו שחסר לו מהכרח חיות שלו יאמין כי הוא לטובתו ולא ידחק את השערה, רק ימתין ויצפה לתשועת ה' לבד ואז יזכה שיתן לו ה'

להסביר לו זה הדבר הרחוק ממנו מאד. נמצא, שיש שכל המקיף שהוא למעלה מהזמן לזה ואצל הגבה ממנו הוא בתוך הזמן. וכמו כן בהאדם בעצמו שלפעמים לפי מדרגתו עכשו אי אפשר לו להשיג בשום אופן שכל המקיף הזה, כי הוא אצלו בבחינת למעלה מהזמן לפי מדרגתו עכשו לפי חלקי נפש-רוח-נשמה שיש לו עכשו, אבל אם יזכה ברבות הימים למדרגה גבה יותר לחלק נפש-רוח-נשמה גבוהים יותר, אזי יהיה זה המקיף אצלו בבחינת בתוך הזמן ויכול להשיגו:

על-כן העקר הוא האמונה ואסור לכנס בחקירות בקשיות ובתרוצים כלל בענייני הנהגות הבורא יתברך, כי צדיק וישר הוא וכל דרכיו משפט ולא עולתה בו, רק שאי אפשר לנו להבין דרכי ה' וצריכין להתחזק רק באמונה לבד, כמו שהאריר רבנו ז"ל בשיחתו הקדושה שהשיח בעת שגלה המאמר הנורא הנ"ל הנדפסת בשיחות הר"ן דף י"א עמוד ג', המתחיל: צריך לחזק את עצמו באמונה וכו', כי אם ירצה לתרץ איזה קשיא יהיה קשה אחר-כך קשיא אחרת יותר חזקה מבתחלה. ובה שגו מאד במה ספרי מחקרים שמביאים בספריהם במה וכמה קשיות

יתברך וימלא חסרונו בעתו ואז יהיה חייו חיים טובים תמיד, מאחר שלעולם אינו חסר לו כלום, רק תמיד הוא שמח בחלקו אשר חננו ה', אבל אם ירצה שה' יתברך יתן לו חסרונו מיד דוקא וידחק השעה אז אפילו כשמשגיח מה שחסר לו, תכף ומיד יחסר לו יותר וכו' כנ"ל עד שבעל פעם תגדל דאגתו יותר ויותר בכפלי כפלים, עד שיכול לזכור בדאגות וחסרונות שלא יוכל לסבול שיקצרו ימיו וימות בלא עתו מרב הדאגות שיהיה לו אחר-כך בלי שעור, כי הם בבחינת למעלה מהזמן וכנ"ל, כי צריך להמתין עד יבוא עתו, כי ה' יתברך נותן לכל אחד את אכלו בעתו, וכמו שכתוב: "עיני כל אליך וישברו ואתה נותן להם את אכלם בעתו". חננו ה' יתברך יודע ומשער מתי לתן ולהשפיע לכל אחד ממוזן ופרנסה באופן שלא יזיק לו, כי צריכין להמתין לקבל הפרנסה בעת שיהיה ראוי לה, דהינו שיהיו לו חלקי נפש-רוח-גשמה כאלו שייכול לקבל העשרות והפרנסה שלא יזיק לו, שלא יהיה אצלו בבחינת למעלה מהזמן, שאז חסר לו יותר מבתחלה כמו בענין המקיפים הנ"ל והבן היטב:

ד ועל-כן תאות ממוזן הוא בחינת

עבודה זרה פגם אמונה, כמו שכתב רבנו ז"ל במאמר 'צוית צדק' וכו' (סימן כג). חננו כנ"ל, כי תאות ממוזן שחומד ומתאוה בכל פעם יותר והו' ממש פגם האמונה הנ"ל שנכנס בכל פעם בקשיות יותר על-ידי שאינו מתחזק באמונה ורוצה דוקא להבין דרכי ה' יתברך ולתרוץ הקשיות בשכלו שעל-ידי זה נכנסין בו בכל פעם קשיות יותר ויותר עד שבא לכפירות ממש. והו' ממש תאות ממוזן כנ"ל שכל מה שרוצה למלאות תאותו וחסרונו בממוזן שזהו בחינת תרוץ על הקשיא כנ"ל נכנס בו מיד קשיא וחסרון יותר גדול מבתחלה וכו' כנ"ל כי הממוזן נמשך מהשגת המקיפים וכו' כנ"ל, וכשיש להאדם עשירות כזה שנתן לו קדם זמנו שעל-ידי זה מתאוה בכל פעם יותר והו' בחינת עושר שמור לבעליו לרעתו, כי האדם הוא בעל בחירה ויכול לפעמים להתגבר בתאותו עד שימשיך איזה ממוזן ועשירות קדם זמנו, אבל הוא מזיק לו, כי חסר לו בכל פעם יותר ויותר ועל-כן מרבה נכסים מרבה דאגה, כי בכל פעם דאגתו וחסרונו גדול יותר מבתחלה, כי נכנסין בו קשיות אחרות חזקות יותר מבתחלה וכו':

לסבל החסרון שלו, או ייטיב עמו ה' יתברך וימלא לו חסרונו, כי כל הנדחה מפני השעה, השעה נדחית מפניו, כי אז לא יזיק לו מה שיתן לו ה' יתברך יותר, כי לעולם יוכל לעמוד ולהסתפק במה שיהיה לו ולא יסתכל על יותר, מאחר שגם עכשו אינו דוחק את השעה רק שמח בחלקו תמיד, אבל מי שנופל לתאות ממון חס ושלו, וחומד ומתאווה את שאינו שלו, מכל שכן בשחם ושלו, הוא מכחש בעמיתו ורוצה לגע בממון חברו חס ושלו, נמצא שהוא פורץ גדר וסוג שיש לו שנמשך מגבול וגדר השכל שלו. ועל-כן הוא פוגם באמונה ממש, כי על-ידי שייצא מגדר השכל ורוצה להסתכל ולחקר במה שאין לו רשות על-ידי זה עקר הכפירות ופגם האמונה וזה הפגם נעשה על-ידי גזלה גם-כן שעל-ידי זה פורץ הגדר כנ"ל, כי הממון נמשך מהארת הרצון בחינת פיתח את ידו ומשביע לכל חי רצון שהוא בחינת הארת המקיפים שצריכין לדקדק מאד לעשות סוג לדבריו וכו' כנ"ל. ובשפורץ גדר השכל ומסתכל במה שאין לו רשות לפי בחינתו ורוצה שיתרצו לו דיקא כל הקשיות שקשה לו על ה' יתברך, על-ידי זה פוגם באמונה ובא לכפירות גמורות,

ה וזהו בחינת אסור גזלה החמור מאד, כי גזלה הוא כפירות ממש, כי כל אחד יש לו גבול מגדר בשכלו שאסור לו לצאת מן הגבול, וכפי שכלו כמו בן ממשיך לו ה' יתברך פרנסה, כי ה' יתברך בוחן לבבות וכל העולם ומלואו לא נברא כי אם בשביל הבחירה וה' יתברך מנסה כל אחד לפי מדרגתו באופן שיוכל לעמד בו אם ירצה על-כן הוא מזמין לו פרנסתו באופן זה דיקא כפי מה שה' יתברך נותן לכל אחד ואחד, כי הוא יתברך יודע שבוה המעט פרנסה שיש לו אף-על-פי שחסר לו מהכרחיות שלו עדין יוכל להתחזק ולשאיר בעבודת ה', אבל אם היה לו פרנסה יותר ואז היה חסר לו יותר, לא היה יכול לעמד בעבודתו כלל והיה מתרחק ממנו יתברך יותר, כי קשיא זאת שקשה לו עתה, הינו החסרון שיש לו עכשו יכול להתגבר ולסבל אם ירצה להתגבר, כי האדם יש לו בחירה על כל דבר, אבל אם יתן לו עכשו יותר יחסר לו יותר, ותגדל הקשיא והחסרונות יותר ואז לא יוכל לעמד כלל, על-כן הוא מכרח להסתפק במה שיש לו ויסבל ויקבל באהבה הכל ולא יסתכל על מה שחסר לו, רק ישמח במה שיש לו מעט פרנסה בחסדו הגדול. ואז כשיהיה חזק ואמין

מהמלכות שמקבלת מהידים שיש בים
החכמה ששם מאיר הרצון כנ"ל. ועל-כן
כשיש הכחשה ואין מחזק ביד אחד מהם
אמרו רבותינו ז"ל: כל דאלים גבר. כי מי
שהוא איש חיל ביותר ויתגבר ביותר
ויתפסנו בידו זה מורה שהוא שלו באמת,
כמו שאמרו רבותינו ז"ל, כי באמת אי
אפשר להמשיך המזון והפרנסה כי אם
על-ידי זה שהוא זריו ואיש חיל שהוא
דיקא וזכה להמשיך הפרנסה ששם מאיר
הרצון כנ"ל ועל-כן זה שהוא איש חיל
ומתגבר ביותר הוא שלו בודאי, כי אנו
רואין שיש לו כח להמשיך הארת הרצון
שמאיר בה הפרנסה שצריכין לזה איש
חיל דיקא, כי זה שהוא שלו באמת הוא
בבחינת הארת הרצון שמאיר במזון
הכשר של איש הישראלי, כי אצלו רצון
ה' יתברך, כביכול, כי רצון ה' יתברך
שיהיה לו זה החפץ שהשפיע לו ה'
יתברך ברצונו מהידים הנ"ל בבחינת פותח
וכו' ומשביע לכל חי רצון כנ"ל, אבל זה
המכחיש ורוצה לגזל את חברו הוא פוגם
ברצון הנ"ל בידים הנ"ל. ועל-כן הוא
בודאי שלו, כי אנו רואין שיש לו כח
להמשיך זה המזון משרשו על-ידי שהוא
איש חיל ביותר שעל-ידי זה נמשך
הפרנסה וכו' כנ"ל:

כמו כן ממש בענין המזון (חסר) שגולה
ותאות מזון הוא עבודה זרה וכפירות
ממש, כי פורץ הגדר שיש לו וכו' כנ"ל:
ו על-כן כל מה שהוא ביד האדם -
בחזקת שהוא שלו, כי עקר המזון
והפרנסה נמשך מהידים שיש בים
החכמה שמשם מקבל המלכות הפרנסה,
כמבאר במאמר הנ"ל. ועל-כן זה שהמזון
והחפצים בידו הוא נאמן שהוא שלו ואין
חברו יכול להוציא מידו בלא ראיה, כי
כל ההכחשות הם בבחינת פגם הרצון, כי
כשמכחיש את חברו ורוצה להרס הגבול
שלו, ולגזל במזון חברו נמצא שהוא פוגם
בהרצון הנ"ל, שהוא בבחינת המקיפים
הנ"ל שיש להם גדר וסגן כנ"ל. ועל-ידי
זה נפגמים הידים שיש בים החכמה
שמשם הפרנסה שמאיר בה הארת הרצון
בבחינת פותח את ידך ומשביע לכל חי
רצון כנ"ל. ועל-כן זה שהמזון בידו נאמן
נגד חברו שאומר אמת והמזון שלו ולא
פגם ברצון מאחר שהמזון בידו שמשם
מאיר הרצון, שמשם נמשך המזון וכו' כנ"ל:
ו זה בבחינת כל דאלים גבר במזון שאין
מחזק ביד אחד מהם כההיא ארבא
וכו'. כי מבאר שם בהתורה הנ"ל, שמי
שרוצה להמשיך פרנסה צריך שיהיה איש
חיל ולא ההפך, כי הפרנסה נמשך

אספקלריא שאינה מאירה שראו שאר נביאים, שהוא בחינת השגת מלא כל הארץ כבודו, שהוא בחינת השגת התלמיד. וצריך לכלל העולמות העליון בתחתון ותחתון בעליון שדרי מעלה שהשגתם בחינת מה, בחינת איה, ושינו הארה גם מהשגת מלא כל הארץ כבודו כדי שיהיה להם יראה וכו'. וכן דרי מטה שהשגתם בחינת מלא כל הארץ כבודו צריך לכלל בהם הארה מבחינת השגת איה כדי שלא יתבטלו במציאות, כדי שיהיה להם יראה וכו', עין שם כל זה היטב:

ז וזה בחינת ראש השנה ויום הכפורים, כי אנו עוסקין אז לגלות מלכותו יתברך בעולם להאיר הדעת הנ"ל בעולם להודיע לבני האדם שיש אלקים שליט ומושל בעולם שזוהו עקר עסקנו ועבודתנו בראש השנה ויום הכפורים. כמו שאנו אומרים בכל התפלות: ובכן תן פחדך ה' אלקינו על כל מעשיך וכו' ותן לך אתה ה' לבדך וכו' וידע כל פעול כי אתה פעלתו וכו', וכיוצא בזה הרבה. כי אז הוא עקר התגלות מלכותו יתברך, כי בראש השנה נברא העולם ועקר הבריאה בגין דישתמודעין לה, כי לא תהו בראה לשבת יצרה, ועקר ישוב העולם הוא

ח וזה בחינת ראש השנה ויום הכפורים, כי מבאר שם בהתורה הנ"ל שעקר הוא הדעת להאיר הדעת בעולם לגלות לכל באי עולם כי ה' הוא האלקים ולהוציא את ישראל מעוונות שבאים על ידי רוח שטות, על-כן צריך כל אחד להשאיר ברכה אחריו בנים ותלמידים להאיר בהם דעתו ולהודיע להם השגת אלקותו ורוממותו יתברך. ומבאר שם, שצריך שיהיה לזה הצדיק המאיר לבן ותלמיד בחינת כל וכו' שיוכל להאיר בדרי מעלה ודרי מטה, דהינו שלגדולים במעלה שהם בחינת דרי מעלה יהיה מראה להם שעדין אינם יודעים בידיעתו יתברך כלל, בחינת מה חמית מה פשפשות, בחינת איה מקום כבודו. ולהפך לדרי מטה שהם בני אדם הנמוכים מאד ומנחים בשואל תחתיות ממש יהיה מראה להם שעדין ה' יתברך אצלם ועמם קרוב אליהם מאד ויהיזקם ויעוררם שלא יתיאשו בחינת הקיצו ורננו שזכנו עפר כי מלא כל הארץ כבודו וכו'. ואלו השתי בחינות שהם בחינת א"ה ובחינת מל"א, הם בחינת השגת בן ותלמיד שהוא בחינת אספקלריא המאירה שראה משה רבנו עליו השלום, שהוא בחינת השגת איה, השגת הבן וכו', ובחינת

כל הכפירות והאפיקורסות וכל האמונות
בוזבות ועבודות זרות, כי על-ידי בחינת
איה לבד יכול לפל לכפירות ואפיקורסות
גמור מחמת שרואה שאי אפשר להשיגו
בשום אופן, וכל הכפירות והאפיקורסות
נמשך מבחינה זו על-ידי שמפרידן
בחינת א"ה מבחינת מלא כל הארץ
כבודו. ולהפך על-ידי בחינת השגת מלא
כל הארץ כבודו לבד נמשכין חס ושלוש
אמונות בוזבות ועבודות זרות שנמשכין
מרבוי אור וכו', כי על-ידי שיודעין
שמלא כל הארץ כבודו וה' יתברך נמצא
בכל דבר, על-ידי זה נפלו לשטות של
עבודה זרה ועובדים עין ואכן וכל זה על-
ידי הפרוד שעושין בין בחינת איה ובין
בחינת מלא כל הארץ כבודו, כי באמת
צריכין לכלל שני השגות אלו יחד
להאמין שמלא כל הארץ כבודו, ואף-
על-פי-כן הוא סתום ונעלם בתכלית
ההעלם ואי אפשר להשיגו ולדע ממנו
כלל ואסור לנו לעבד שום דבר בלתי לה'
לבדו:

ועל-כן בראש השנה שאנו צריכין
לגלות מלכותו יתברך על-פני
נכללין אז שתי הבחינות אלו ביחד שזוהו
בחינת כלליות ראש השנה וראש חדש
יחד ביום זה, כי כל החדשים הם ללכנה

בשהעולם יודעין ממנו יתברך, כמבאר
בהתורה הנ"ל עין שם. כי בראש השנה
מתחילין עשרת ימי תשובה ששכין
ישראל מעונותיהם, שהם הרוח שטות,
וממשיכין על עצמן הדעת הקדוש, שהוא
בחינת התגלות אלקותו ומלכותו עלינו,
ועל-כן ראש השנה הוא בראש חדש
ונכלל ראש חדש וראש השנה יחד, כי
זה עקר התגלות אלקותו יתברך, כי עקר
התגלות אלקותו יתברך הוא על-ידי
הדעת שמאירין בכן ותלמיד, שהוא
השגת איה מקום כבודו והשגת מלא כל
הארץ כבודו. וצריכין לכלל שתי ההשגות
יחד כדי שיהיה להם יראה בנ"ל, כי
באמת אי אפשר לדע ולהאמין בה'
יתברך כי אם על-ידי שתי הבחינות
ההשגות הנ"ל יחד, דהינו השגת איה
ומלא שהיא השגת הבן והתלמיד, כי ה'
יתברך, כביכול, סתום וגלוי, כי הוא
נסתר מצד עצמו וגלוי מצד פעולתיו.
וסתום וגלוי זה בחינת שני ההשגות
הנ"ל, סתום זה בחינת איה מקום כבודו,
וגלוי זה בחינת מלא כל הארץ כבודו,
וצריכין לכלל שניהם יחד שזוהו עקר
הדעת אותו יתברך, ומי שמפריד חס
ושלוש זה מזה, הוא גרן מפריד אלוף
שמפריד אלוף של עולם ומשם נמשכין

צריכין לגלות מלכותו בעולם להמשיך הדעת הנ"ל להודיע לכל באי עולם שיש אלקים שליט ומושל, שזהו אי אפשר להאיר ולהודיע בעולם כי אם על-ידי שני בחינות ההשגות הנ"ל יחד שהם איה ומלא וכנ"ל, שהם בחינת שנה והתעוררות השנה כנ"ל. ועל-כן בראש השנה נעשים שתי הבחינות הנ"ל, דהינו הפלת דורמיתא בחינת שנה והתעוררות השנה על-ידי השופר כדי להמשיך ולהאיר שני ההשגות הנ"ל שהם בחינת אספקלריא המאירה ואספקלריא שאינה מאירה חמה ולבנה שהוא ראש חדש השנה שנכללין שניהם יחד בראש השנה, כי זכרון אחד עולה לכאן ולכאן, כמו שאמרו רבותינו ז"ל, כי עקר התגלות אלקותו ומלכותו יתברך בעולם הוא על-ידי כלייות שני השגות אלו ביחד שהם בחינת כלייות העולמות דרי מעלה ודרי מטה עליונים ותחתונים יחד כנ"ל:

יא והיו בחינת הנסירה שצריכין בראש השנה לנסר בחינת מלכות מזעיר אנפין כדי להביאם וליחדם פנים בפנים, כמבאר בפגנות. וזה נעשה על-ידי השנה והתעוררות השנה, כמבאר שם, הינו כנ"ל, כי זעיר אנפין זה בחינת שמים בחינת דרי מעלה בחינת אספקלריא

והשנים הם לחמה כידוע וחמה ולבנה הם אספקלריא המאירה ואספקלריא שאינה מאירה כידוע שהם בחינת בן ותלמיד בחינת השגת איה ומלא. ועכשו בראש השנה נכללין חמה ולבנה, אספקלריא המאירה ושאנה מאירה יחד שהם בחינת השגת איה ומלא כנ"ל שזהו בחינת ראש חדש וראש השנה שנכללין אז יחד, כי עקר התגלות אלקותו הוא על-ידי כלייות דיקא על-ידי שנכללין שני ההשגות אלו ביחד כנ"ל:

י והיו בחינת התעוררות השנה שנעשה בראש השנה שזהו בחינת השופר, שזהו בחינת הנסירה, כמבאר בפגנות, זהו בחינת 'והיה רבי אליעזר ישן ורבי יהושע געור', שמבאר שם בהתורה הנ"ל, עין שם היטב. ומבאר שם ששנה זהו בחינת איה מקום כבודו, בחינת עין לא ראתה אלהים זולתך נעשה וכו', שזהו בחינת רבי אליעזר ישן, בחינת השגת הבן וכו'. ורבי יהושע געור זה בחינת נבילתי יקומון הקיצו ורגנו שזכני עפר, בחינת התעוררות השנה שמקיצין ומעוררין את הנפלים שלא יתיאשו עצמן, כי מלא כל הארץ כבודו שזהו בחינת השגת התלמיד וכו', עין שם כל זה היטב. ועל-כן בראש השנה שאז

ואז יכולין לידע ממנו ולהאמין בו יתברך, שזהו עקר תכלית הבריאה בגין דישתמודעין לה וכן":

ועוד יש בזה דברים הרבה בענין השופר ושאר עניני ימים הנוראים, אך נשכח, כי לא נכתב בזמנו: **יב** ועל-כן נקראין "ימים הנוראים", כי עקר כלליות שני ההשגות הנ"ל יחד הוא בשביל היראה, כמו שכתוב במאמר הנ"ל. ועל-כן בראש השנה ויום הכפורים שאז נכללין יחד, שעל-ידי זה עקר התגלות מלכותו יתברך כנ"ל, על-כן נמשך אז יראה גדולה, ועל-כן נקראים ימים נוראים בחינת ויבן תן פחדך וכו' ואימתך וכו' שאומרים אז, כי עקר הוא היראה כנ"ל:

יג וכן מרמז בהתורה הנ"ל שכל בחינת התקונים המבארים שם נעשין בראש השנה ויום הכפורים. כי מבאר שם, שכפי הסלח נא שפועלין ביום הכפורים כן זוכין לבחינת חנכה שהוא בחינת חגת הבית המקדש שכלול מכל הבחינות הנ"ל, עין שם. נמצא, שהכל תלוי ביום הכפורים, וזה ידוע שיום הכפורים וראש השנה קשורים יחד וכל ענין יום הכפורים מתחיל בראש השנה ונגמר ביום הכפורים. נמצא מבאר שכל

המאירה. ומלכות היא בחינת ארץ בחינת אספקלריא שאינה מאירה, בחינת מלא כל הארץ כבודו וצריכין לנספס כדי ליחדם פנים בפנים, הינו כדי שיהיה יחוד וכלליות העולמות עליון בתחתון ותחתון בעליון שיקללו שני ההשגות יחד בחינת איה ומלא כדי לגלות מלכותו בעולם. כי עקר התגלות אלקותו יתברך הוא על-ידי שנכללין שתי ההשגות אלו יחד כנ"ל, שזהו בחינת הדעת שהאיר משה בישׂראל בחינת אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלקים, ה' הוא האלקים זה בחינת כלליות שתי ההשגות הנ"ל, כי ה' הוא בחינת איה מקום כבודו, כי שם הויה ברוד הוא הוא סתום ונעלם בתכלית ההעלם בבחינת זה שמי לעלם ודרשו רבותינו ז"ל: 'לעלם', לשון העלמה. כי הוא סתום ונעלם בחינת איה מקום כבודו. 'אלקים' זה בחינת מלכות כידוע, שהוא בחינת מלא כל הארץ כבודו וצריכין לכללם יחד, שזהו עקר ידיעתו יתברך בבחינת אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלקים, בחינת ה' אחד ושמו אחד, שזהו תכלית היחוד שאנו מחדדין בכל המצוות ומעשים טובים, כי על-ידי כלליות שני ההשגות אלו יחד, על-ידי זה עקר התגלות אלקותו ומלכותו בעולם

מנורות של כסף, רק שהיה דואג שיהיה לו בגד נאה לשבת, שגם זה קשה לעשות מסך כזה ואחר-כך הזמין לו ה' יתברך שהריות פתאם שלש מאות או ארבע מאות אדומים ואזי תכף יש לו דאגות וקטמות בביתו מחמת שאשתו רוצה שיקנה לה מרגליות וכיוצא בזה שאר הכרחיות שנתחדשו לו עתה עד שאי אפשר לתרצם, כי אם יתן לו ה' יתברך עוד יקשה לו עוד קשיות אחרות חזקות יותר ויותר וכנ"ל. על-כן צריכין לקבל הפרנסה בדרך חק בכחינת ה'טריפני לחם חקי, וכן בכמה מקומות נקראת הפרנסה בלשון חק, כי חק הוא דבר שאין מבינים אותו ואסור להקשות עליו, כמו שאמרו רבותינו ו"ל: 'חקה חקקתי גזרה גזרתי אין לך רשות להרהר אחריו, כי כך צריכין לקבל הפרנסה להיות שמח בחלקו תמיד ולהסתפק במה שה' חונן אותו אם בלחם ומים, אם באיזה מלבוש פחות, ואם ה' יתברך משפיע לו איזה ממון או עשירות או עשירות גדול לעולם אל יחרם מצבו להסתכל על יותר אף-על-פי שגדמה לו עכשו שחסר לו זה הדבר המכרת, כי יזכיר את עצמו שגם זה אינו ראוי שיתן לו ה' יתברך לפי מעשיו ואיך יעזי פניו לדאג על יותר, כי לפי מעשינו גם לחם צר ומים

בחינת התקונים המבארים בהתורה הנ"ל הכל מתחיל מראש השנה ויום הכפורים, הינו כנ"ל, כי בראש השנה ויום הכפורים נעשה כל הנ"ל כנ"ל:
[שניף לעיל]

יד וזהו (משלי ל): "ראש ועשר אל תתן לי הטריפני לחם חקי". 'לחם חקי' דקא, כי צריכין לקבל הפרנסה בדרך חק שלא להקשות קשיות מפני מה חסר לו עדין זה המלבוש או כלי זאת וכיוצא בזה, כי קשיות אלו שהם חסרונות של בני אדם, שהם בחינת קשיות כנ"ל אלו הקשיות אי אפשר לתרצם בשום אופן למי שגכנס באלו הקשיות, כי כל מה שה' יתברך יתן לו ויתרן לו איזה קשיות קשה לו קשיות אחרים יותר ויותר, חזקים יותר מבתחלה, כי יחסר לו חסרונות יותר מבתחלה, כגון כלי כסף וכלי זהב ואבנים טובות ומרגליות ובגדים וארמונים וכלי בית הרבה וכיוצא בזה בלי שעור ובכל פעם ידמה לו שחסר לו באמת אלו הדברים. ובאלו הם מכרחים לו ואי אפשר לו בלעדם, כמו שאנו רואין בחוש אלו הדברים ברב בני אדם שאחמול היה לו מאה אדומים ולא היה עולה על דעתו לדאג על שאינו קונה מרגליות לאשתו או

מהמקופים עליונים ששם צריכין לשחק ולכלי לכנס בקשיות ותרוצים, כי אי אפשר לתרצם בתוך הזמן של העולם הזה על-כן צריכין לשחק ולכלי להתרחק בהם כלל שזהו חקק כנ"ל:

לחץ גס-כן אין אנו ראויים והכל בחסדו לבד, כמו שכתוב: "נתן לחם לכל בשר כי לעולם חסדו". על-כן צריכין לקבל הפרנסה בדרך חק, בחינת המריפני לחם חקי, כי הפרנסה נמשכת מרצון העליון

הלכות שתפים בקרקע הלכה ה'

א על-פי התורה כי מרחמם ונהגם וכו' בלקוטי תנינא סימן ז', עין שם כל התורה, ומבאר שם שצריך כל אדם לעסוק בשוב העולם, דהיינו להמשיך הדעת הקדוש בעולם שיודיע ויזכיר כל אחד את חברו את התכלית הנצחי שלא

א על-פי התורה כי מרחמם ונהגם וכו' בלקוטי תנינא סימן ז', עין שם כל התורה, ומבאר שם שצריך כל אדם לעסוק בשוב העולם, דהיינו להמשיך הדעת הקדוש בעולם שיודיע ויזכיר כל אחד את חברו את התכלית הנצחי שלא בא לזה העולם בשביל התאוות חס ושלוה, ולדאג ולחשוב בכל עת על הפרנסה וכו'. רק כל ביאתו לזה העולם העובר הוא רק להכיר את הבורא יתברך על-ידי תורה ומצוות וכו' וזה עקר החליפות וההשארה של האדם לאחר מיתתו וכו', כי צריך כל אחד להאיר הדעת בבנים ותלמידים וכו', עין שם כל זה היטב. ומבאר שם שזה שעוסק להאיר הדעת בחברו ותלמידיו צריך שיהיה לו בחינת שתיקה שישתק במקום שצריך לשחק כדי שלא יכנס בקשיות ותרוצים שהם למעלה מהזמן שאין הזמן מספיק לבאר הקשיות והתרוצים שיש שם וכו',

ב וזה בחינת מה שהחמירו רבותינו ז"ל מאד על הזק ראייה, כמבאר בשלחן ערוך הרבה דינים בזה שהשתפין שחלקו צריכים לעשות מחצה ביניהם גבה ארבע אמות כדי שלא יסתכל זה על זה, כי עקר הזק ראייה שנמשך מהרע עין כל וניקתו נמשך על-ידי זה שלא נזהר לצמצם דעתו, בבחינת שתיקה לכלי לכנס בקשיות ותרוצים שאסור לו להסתכל בהם לפי בחינתו, כי עינים על שם החכמה נאמר, כמו שכתוב: "ותפקחנה עיני שניהם", כמו שאמרו רבותינו ז"ל. וכמו שכתוב: "ולבי ראה הרבה חכמה ודעת". ועל-כן בשמסתכל בדעתו במה שאין לו רשות זה בחינת רע עין, כי גם הרע עין בעצמו מה שעינו רעה בשל חברו שיש לו עשירות או איזה

להזק ראייה, כי המחצה נמשכת שרשה מבחינת סוג לחכמה שתיקה, בחינת ועשו סוג לתורה הנ"ל, כי סוג פרושו גדר ומחצה, כי השתיקה היא בחינת סוג וגדר ומחצה להשכל והחכמה שלא תתפזר ותתקלקל לגמרי, כי כשאין לו מחצת השתיקה הנ"ל לכלי לכנס להסתכל במה שאין לו רשות עלידי זה יהיה נהרס ונחרב שכלו לגמרי. וזה בחינת המחצה הנ"ל שהזהירו רבותינו ז"ל לעשות בין השתפים בקרקע משום הזק ראייה, כי עקר השמירה מהרע עין נמשך עלידי בחינת המחצות הנ"ל שהם בחינת סוג לחכמה שתיקה וכנ"ל:

ד ועל-כן הצריכו רבותינו ז"ל שתהיה המחצה גבה ארבע אמות, כנגד ארבע בחינות שאסור להסתכל בהם כמו שאמרו רבותינו ז"ל: כל המסתכל בארבעה דברים ראוי לו שלא בא לעולם, שהם: מה למעלה, מה למטה, מה לפניו, מה לאחור. שעל זה נאמר: "כי אין מלה בלשוני". בחינת שתיקה הנ"ל הן ה' ידעת בלה אחור וקדם צרתני וכו', בחינת מה לפניו ומה לאחור. אם אסק שמים שם אתה ואציעה שאול הקד, זה בחינת מה למעלה מה למטה, שעל כל זה אסור לחקר כלל רק לשחק בחינת

כלי וחפץ נאה וכדומה, גם זה נמשך רק מבחינת רבוי הקשיות הנ"ל שמסתכל במה שאין לו רשות. כי אם היה לו מחצה בדעתו לכלי לכנס להסתכל ולחקר במה שמפלא ממנו רק להאמין באמונה שלמה כי צדיק ה' ודרכיו ישרים ונכונים מאד, כמו שכתוב: "להגיד כי ישר ה' צורי ולא עולתה בו" וכתוב: "אל אמונה ואין עול וכו'", בודאי לא היה לו שום עין רעה בשל חברו כלל, כי מי יבוא אחר המלך מלכו של עולם ויחברד שמו אשר משפטו אמת וישר והשפיע לזה אלו הכלים והבגדים והחפצים וכו' ומה לו להסתכל על זה כלל מאחר שהכל עלידי השגחתו ומשפטו האמת. ועקר העין רעה מה שנמצא שעינו רעה בשל חברו נמשך רק מקשיות כנ"ל שקשה לו מדוע יהיה לחברו כל העשירות והגדלה הזאת שזה נמשך מקשיות של צדיק וטוב לו צדיק ורע לו רשע וטוב לו רשע ורע לו שבאלו הקשיות אסור לכנס ולחקר כלל, כי הם בחינת דרכי ה' הנעלמים שאי אפשר להבינם, כמוכא וכמו שכתוב במקום אחר:

ג ועל-כן הזהירו רבותינו ז"ל לעשות מחצה בין השתפין שחלקו שלא יבואו

הבית המקדש שנבנה על ידי מחצות קדושות שבתוכם ממשיכין הדעת הקדוש הזה, שאלו המחצות נמשך שרשן מבחינת השתיקה הנ"ל, בחינת סוג לחכמה שתיקה. הינו שהשתיקה היא בחינת סוג שהוא גדר ומחצה מכל צד, שעל ידי זה נשמר ומתקנים החכמה, שזהו עקר פרוש של סוג. וכמו שאמרו מקדם: מעשרות - סוג לעשר, שהפרוש שהצדקה ומעשרות שומרים את העשרות שלא יתפור ויאבר. בן הפרוש סוג לחכמה שתיקה, שהשתיקה הוא בחינת גדר ומחצה סביב החכמה שתתקנים ולא תתפור ותאבר. כי חכמתו יתברך מלא כל העולם, כי הכל נברא בחכמה, כמו שכתוב: "כלם בחכמה עשית". אך מחמת רבוי האור אי אפשר לקבל אור חכמתו יתברך כי אם על ידי צמצומים רבים, שהם בחינת שתיקה, ומשם נמשכין גדרים ומחצות שבתוכם נמשך ומתקנים החכמה לדעת אותו יתברך, שזה בחינת קדשת הבית המקדש, כי הבית המקדש נבנה ברוח הקדש בקדשה בזאת שעל ידי המחצות הקדושות של הבית המקדש, על ידי זה נמשך הדעת הקדוש לכל העולם להפיר אותו יתברך, כי עקר מעין החכמה יוצא

סוג לחכמה שתיקה הנ"ל. שזהו בחינת כי אין מלה כלשוני וכו' בנ"ל. ומבחינות אלו הארבעה דברים מה למעלה וכו', מזה נמשך כל הנהגות דרכיו יתברך הנפלאים ונעלמים מאד, שהם בחינות צדיק וטוב לו צדיק ורע לו, רשע וטוב לו רשע ורע לו, שהם ארבע בחינות גם-כן. וכנגד זה צריך שתהיה המחצה גבה ארבע אמות לשמור מהוק ראיה שנמשך על ידי הקשיות שנמשכין מבחינות ארבעה דברים הנ"ל וכנ"ל. שנגד זה צריכין לעשות מחצה בדעתו, בחינת סוג לחכמה שתיקה שלא להסתפל בהקשיות הנמשכין מארבעה דברים הנ"ל. ועל-כן הצריכו שתהיה המחצה גבה ארבע אמות וכנ"ל:

ה ועל-כן המשכת הדעת הנ"ל נקרא חנפת הבית, כמבאר שם היטב בהתורה הנ"ל. שהדעת הנ"ל הוא בחינת חנפה, בחינת חנפת הבית המקדש שכלול מבו ותלמיד וכו', עין שם. כי הדעת הקדוש הוא בחינת הבית המקדש. וכמו שאמרו רבותינו ז"ל: כל מי שיש בו דעה כאלו נבנה בית המקדש במקומו וכו'. כי עקר שלמות הדעת דקדשה, שהוא להפיר ולדיע את הבורא יתברך כל חר בפנים מה דמשער בלבה, הוא בחינת בגן

ידי הדבור הקדוש הוא בחינת פתח ושער, שעל-ידיה נכנסין לתוך בית החכמה הנ"ל להמשיך הדעת. שעל זה בקש דוד: "שאו שערים ראשיכם והנשאו פתחי עולם ויבא מלך הכבוד" - שיתנשאו ופתחו השערים והפתחים של הדעת, שהם בחינת שערי הבית המקדש שבתוכם יתגלה בדעת כל אחד אלקותו וממשלתו יתברך, שזהו בחינת ויבא מלך הכבוד. ועל-כן צריכין לשמר מאד את הפתח, כי הספרא אחרא אורבים על הפתח לכנס חס ושלום דרך שם, דהינו שיכנס בדעתו קשיות ובלבולי אמונה חס ושלום, ועל-כן צריכין לעשות בחינת דלתות להפתחים ולסגורם בכריחים ומנעלים שלא יכנס לתוכם זר להחריב בית החכמה חס ושלום, רק לכנס לשם בקדשה להמשיך הדעת הקדוש בהדרגה ובמדה כל אחד לפי ערכו. וזהו בחינת מצות מוזהא אצל הפתח שצריכין לקבע השתי פרשיות שמע והיה אם שמע אצל הפתח, כי שתי פרשיות אלו הם עקר אמונת היחוד וקבלת על מצוות שצריכים לקבעם אצל הפתח דיקא, לשמר את הפתח וכמבאר מזה במקום אחר בהלכות מוזהא. וזה בחינת גר חנכה סמוך לפתח, כי גר חנכה, שהוא בחינת המשכת אור

משם מנקדת האבן שתיה, כמו שכתוב: "ומעין מבית ה' יצא". אך אי אפשר לינק מזה המעין החכמה כי אם על-ידי מחצות הקדושות של הבית המקדש. ומשם נמשך הדעת הקדוש לכל אחד מישראל, שהוא בחינת בית, כי אי אפשר לקבל הדעת הקדוש כי אם על-ידי מחצות הנעשים על-ידי בחינת השתיקה הנ"ל, בחינת סוג לחכמה שתיקה וכו"ל. ומשם, מבחינת הבית המקדש, נמשך הקדשה לכל בתי ישראל, כי כל אחד צריך לקדש ביתו בבחינת קדשת הבית המקדש. וכמו שכתבנו במקום אחר וכמובן בהתורה "בראשית - ראש בית - לעיני כל ישראל" בסיומן ס"ז, עין שם. וזה בחינת גר חנכה סמוך לפתח הבית, כי הדעת צריכין להקיפו במחצות השתיקה כנ"ל שרק על-ידי זה נמשך ומתקים הדעת כנ"ל, אך מאחר שהוא מקף מחצות השתיקה מהיכן נוכל לקבל ולינק מהדעת, אך כל יניקת והמשכת הדעת הוא דרך הפתח, והפתח הוא בחינת אמונה שמתגלה על-ידי הדבור, כמו שכתוב: "אודיע אמונתך בפי". שזהו בחינת פתחו שערים ויבא גוי צדיק שמר אמינים, בחינת פתחי פיך, בחינת פתח דברך יאיר, כי האמונה שממשיכין על-

לאורו בעסקי חל, שאסור להסתפל ולחקר בזה הדעת הקדוש להבין מה שנעשה בעולם, כי על זה נאמר: "סג לחכמה שתיקה" הנ"ל, כי הנרות הללו קדש הם ואין לנו רשות להשתמש בהם, להסתפל בזה הדעת הקדוש, להבין הקשיות והתרוצים שאין הזמן מספיק להביןם כי אם לראותן בלבד כדי להודות ולהלל וכו' על נסיד ועל נפלאותיו וכו'. כי צריכין רק להסתפל על גר חנכה לזכר תקף הנס שעשה עמנו ה' יתברך בגשמייות שעמדו מתתיהו ובניו מספר אנשים מעטים כנגד הזמן רב בזה. וגוסס לזה תקף הנס שדלק מעט שמן שמונה ימים, שבזה רואים שה' יתברך מושיב בעולם וחפץ בעמו ישראל ובתורתו הקדושה, וכמו כן צריכין להסתפל על גדל אור הדעת שהמשיכו הצדיקים אמתיים בעולם מאז ועד הנה עד שגלו ומצאו מצות גר חנכה מרמזת בהתורה הקדושה שמסר לנו משה רבנו כמה מאות שנים מקדם, וגלו דעת בזה בעולם שכל מי שרוצה להסתפל על זה יכול להבין מרחוק גדלת הבורא יתברך וגדלת צדיקיו האמתיים וגדלת התורה הקדושה, אבל אסור להסתפל לחוץ לרצות לחקר ולדע ולהבין הכל לתרץ לו כל הקשיות

הדעת הקדוש בעולם, בחינת שמן משחת קדש להכניע ולעקר ולשבר ולבטל דעות מלכות הרשעה שרצו להשכיח תורתו על ידי התנגדות חכמתם הרעה המטעית והנבוכה מאד, על-כן צריכין להדליק אור גר חנכה הקדוש הזה אצל פתח הבית, כי עקר צריכין לשמר הפתח שדרך שם נכנסין ויוצאין אל הדעת להמשיך הארתו לכל באי עולם וכו"ל:

ו זוה בחינת גר חנכה אסור להשתמש לאורו, זה בחינת סג לחכמה שתיקה הנ"ל. כי עקר האור הוא החכמה שנקראת אור, כמו שכתוב: "כי יתרון לחכמה וכו' ביתרון האור וכו'". וכל מה שמשמשוין באור הנר לראות ולהסתפל על-ידו, כל זה נמשך מבחינת החכמה שהוא עקר שרש אור הנר. ועל-כן בנר חנכה אסור להשתמש ולהנות באורו, כי אור גר חנכה נמשך ממקום גבה מאד מאד עד שיכולין על-ידו להאיר הדעת בכל העולם אפלו בהנמוכים והירודים במעשיהם מאד מאד, אפלו להמנחים בתאוותיהן ומדותיהן הרעות במקום שמנחים, רחמנא לצלן, להאיר בכלן כי מלא כל הארץ כבודו וכו', כמו שכתוב שם. ועל-כן אסור להשתמש ולהנות

בחנית אשר המתברך בארץ יתברך
באלקי אמן. כי כל הטובות והברכות וכל
ההשפעות שבעולם בגשמיות ורוחניות
כלם נמשכין מהדעת הנ"ל בבחינת דעת
קניית מה חסרת, כי תכלית הדעת הנ"ל
לידע ולהכיר את הבורא יתברך, הוא
הברכה, דהינו להודות ולהלל ולברך אותו
יתברך בכל עת על כל דבר כמו שתקנו
לנו רבותינו ז"ל ברכות על כל הדברים
שבעולם שכל אלו הברכות הם בחינת
המשכת הדעת הנ"ל, שאנו צריכין להודיע
לכל באי עולם בכל פעם כי ה' הוא
האלקים והוא ברא ויצר ועשה הכל ומקים
הכל ומנהיג ומשגיח בכל עת, והוא
ברחמיו מזמין ומשפיע לנו כל דבר ודבר
בפרטי פרטיות. (וכן מבאר בהתורה ימי חגכה
הם ימי הודאה, שעקר התכלית הוא הודאות
וברכות וכו', ענין שם). ועל ידי הברכות שאנו
מברכין אותו יתברך על ידי זה נמשכין
עלינו כל הברכות וכל ההשפעות טובות,
כי המברך מתברך, כמו שאמרו רבותינו
ז"ל. בבחינת טוב עין הוא יברך, יברך,
כמו שאמרו רבותינו ז"ל. וזה בחינת כל
הברכות שברך יעקב וימשה את ישראל
קדם הסתלקותם, שכלם היו בחינת
המשכת הדעת הקדוש הנ"ל. ועל כן כל
פלליות ברכותיהם את ישראל היה

וכו', כי על זה נאמר: "סיג לחכמה
שתיקה" וכנ"ל. ועל כן אסור להשתמש
לאורו וכנ"ל:

ז וזה בחינת ויקרא יעקב אל בניו וכו',
שבקש לגלות את הקץ ונסתלקה הימנו
שכינה וכו', כי כל הברכות שברך יעקב
את בניו, הכל היה בחינת המשכת הדעת
הקדוש הנ"ל, כי יעקב בחר שבאבות,
שהיתה מטתו שלמה, שהוליד שנים עשר
שבטי יה שהיו כלם צדיקים קדושים
בקדשת ישראל, שמהם יצאו כל ירע בית
ישראל שקבלו את התורה הקדושה שהוא
הדעת הקדוש הנ"ל להכיר ולידע את
הבורא יתברך שמו, על כן קצין את בניו
קדם מותו כדי לצוות להם להמשיך
 ולהאיר בהם הדעת הקדוש הזה להודיעם
 כי ה' הוא האלקים שזה הדעת הקדוש
 התחיל אברהם אבינו להודיעו בעולם,
 בפרט לבניו, כמו שכתוב: "כי ידעתיו
 למען אשר יצוה את בניו וכו' ושמרו דרך
 ה'", וכן יצחק אחריו. אבל אברהם ויצחק
 עדן לא היתה מטתם שלמה, אבל יעקב
 שהיתה מטתו שלמה עסק בזה ביותר,
 ובפרט קדם הסתלקותו ועל כן קבצם
 וצום וברכם, כי כל הברכות הם בחינת
 המשכת הדעת הנ"ל להודיעם האמונה
 הקדושה שזה עקר כלל הברכות שבעולם,

הדעת הבן שהוא בחינת מה חמית מה פשפשתי, בחינת איה מקום כבודו וכו', שזהו בחינת מנשה, בחינת כי נשני ה' את כל עמלי ואת כל בית אבי, הינו בחינת איה הנ"ל, בחינת מה חמית וכו', כמו שכתוב בזהר: בחר דחמא ופשפש וכו' אחוין לה: מה חמית מה פשפשתי כי עדן אין יודעין כלל שזהו בחינת כי נשני ה' וכו', כי עדן אינו יודע כלל כאלו הכל נשכח ממנו וכמו שראינו זאת בכל פעם מרבנו הנזרא זכר צדיק וקדוש לברכה שבכל פעם אמר שאינו יודע כלל וכמו שמרמז זאת בהתפארות של העור שאמר שזוכר כל אלו המעשיות ואינו זוכר כלל, עין שם היטב והבן. ואפרים זה בחינת השגת התלמיד, שהוא בחינת מלא כל הארץ כבודו, שאפלו בשאל תחתיות, ואפלו בעצם ענינו ודחקנו בגוף ונפש וממון גם שם נמצא ה' ותברך ועוזר לנו בכל עת וזה בחינת אפרים, בחינת כי הפרני אלקים בארץ עניי שאפלו בעניי ומורותי העצום גם שם הפרני ה' ומקרב אותי ומרחם עלי בכל עת כי מלא כל הארץ כבודו, וטובו וגדלו ורחמיו לא כלים לעולם:

ועל-פי זה יש להבין איה רמז קצת בענין הפלפול והשנוי דעות

שיתגברו לכבש את ארץ-ישראל ולהכניע ולשבר השונאים המונעים מקדשת ישראל כמוכן בפרוש רש"י ובכל דברי רבותינו ו"ל, שזהו בחינת מה שברך את יהודה: "גור אריה יהודה", שיצא ממנו דוד שילחם מלחמות ה' להכניע העכו"ם שהם כנגד ארץ-ישראל. וכן "גד גדוד יגודנו וכו'". וכן בלם. וכן בברכתו של משה שהיה מעין ברכתו של יעקב, כמו שאמרו רבותינו ו"ל. כי עקר הדעת הנ"ל נמשך רק בארץ-ישראל ששם הבית-המקדש ששם עקר הדעת של בחינת בן ותלמיד וכו"ל:

ח ועל-בן קדם שברך יעקב את כל בניו עסק תחלה במנשה ואפרים לברכם, כמבאר בפרשה. כי יוסף הצדיק הוא בחינת צדיק יסוד עולם, שהוא בחינת הצנור הקדוש שעל-ידו נמשך ברכת הדעת לכל ישראל, כי בן וקנים הוא לה, פר חבים, שכל הדעת הקדוש שקבל משם ועבר מסר לו. ועל-בן יוסף הוא אחד משבעה רועים שהם ממשיכים זה הדעת בעולם להודיע כי ה' הוא האלקים. ועל-בן יצאו מיוסף מנשה ואפרים, שהם בחינת כלליות הדעת הנ"ל, שהוא בחינת הדעת של בחינת בן ותלמיד, כי מנשה זה בחינת השגת

כלו. הבט וראה נפלאות ה', כי דיקא מחמת בחינת יהושע שיצא ממנו, על-ידי זה הקדימו לפני מנשה, כי יהושע הוא בחינת השגת התלמיד, בחינת הקיצו ורגנו שוכני עפר, כמו שכתוב שם, שהוא מגלה כי מלא כל הארץ כבודו ועל-כן ראוי להקדימו, כי זה עקר הארת הדעת הנ"ל להמשיכו למטה, לכל מדרגות התחתונות וכו' וכנ"ל. נמצא, שאפרים ומנשה הם בחינת כלליות הדעת של בן ותלמיד, שזה כלל כל הברכות שרצה לברך את בניו, על-כן הקדים לברך אותם תחלה. וזה שברכם: "כך יברך ישראל לאמר ישמך אלקים באפרים וכמנשה", שכל הברכות שירצה אחד מישראל לברך את חברו, שהוא המשכת הדעת הקדוש הנ"ל, שהוא עקר הברכה, כל הברכות יהיו כלולים במה שיברכו ישמך אלקים באפרים וכמנשה שהם בחינת הארת הדעת של בן ותלמיד, שהם כלל הדעת הקדוש שהוא כלל כל הברכות בלם כנ"ל:

מ ואחר שברך את מנשה ואפרים, שהם כלל הדעת כנ"ל, אחר-כך קבץ את בניו לברכם בלם להמשיך ולהאיר הדעת בכלם. ומחמת שראה כל מטתו שלמה וכלם צדיקים קדושים ויודעים את

שהיו בין יעקב אבינו עליו השלום ובין יוסף, אם להקדים את מנשה לאפרים או את אפרים למנשה, כמבאר בפרשה, כי יוסף רצה להקדים את מנשה, כי הוא הבכור, כי הוא בבחינת השגת הבן הנ"ל, שזה עקר ההשגה, בחינת השגת הרב, כמו שמבאר שם שזאת ההשגה גבה יותר, אבל יעקב מאן בזה ואמר: "ידעתי כני ידעתי גם הוא יהיה לעם וכו'. ואולם אחיו הקטן יגדל ממנו וכו'". כי אף-על-פי-כן עקר שעשועיו יתברך ועקר קיום העולם הוא על-ידי בחינת השגת התלמיד שהוא בחינת מלא כל הארץ כבודו, שמודיע ומגלה אלקותו יתברך לכל שוכני עפר המנחים למטה מאד וכו', כמו שכתוב בהתורה הנ"ל. שזה עקר שעשועיו יתברך, כי יש לה' יתברך מלאכים ושופרים וכו'. ועל-כן העקר הוא מה שמאירין בדרי מטה הנמוכים מאד בבחינת ואכית תהלה מגושי עפר וכו'. ועל-כן הקדים יעקב את אפרים לפני מנשה, כי זאת ההשגה של בחינת אפרים להאיר בדרי מטה בחינת מלא, זה יקר יותר כנ"ל. וזהו שאמר: "וזהו יהיה מלא הגוים", 'מלא' דיקא. וכמו שאמרו רבותינו ז"ל שיצא ממנו יהושע שיתמלא שם ה' על-ידו בכל הגוים, בכל העולם

בפעם אחד, רק צריכין לשחק בכל פעם, שזה עקר קיום הדעת בחינת סוג לתורה, בחינת סוג לחכמה שתיקה וכנ"ל:

י וכן אברהם אמר: "במה אדע כי אירשנה". כי ראה שרחוק מאד לכבש ארץ-ישראל שתהיה בידנו לעולם ועד, וצריכין להמתין על זה הרבה. על-כן רצה לידע בשלמות איד תתקום ארץ-ישראל אצלנו שישם כל המושכת הדעת הנ"ל. ותכף גלה לו ה' יתברך כל הגליות כמו שאמרו רבותינו ז"ל, וגמר הגאולה מרמז שם ברמז ובהעלם גדול, כמו שדרשו רבותינו ז"ל על פסוק: "וגם את הגוי וכו'". כי אברהם שנה כזה במה שישאל במה אדע, כמו שאמרו רבותינו ז"ל, כי אסור לרדף להשיג הדעת הזה בפעם אחד, כי צריכין לשחק בכל פעם וכנ"ל:

יא וזה בחינת מה שנאמר לענין הקץ האחרון "ישב בדרך וידם וכו'" דום לה' והתחולל לו וכו'". וכתבי: "אף לאלקים דומי נפשי וכו'". וכתבי (עמוס ה): "לכן המשכיל בעת ההיא ידם". כל זה בחינת שתיקה הנ"ל שצריכין לדם ולשחק ולכלי לחקר במה שאין לו רשות ולצפות לישועת ה' בבחינת טוב ויחיל ודומם לתשועת ה'. וזה בחינת לך דמיה תהלה אלקים בציון, הינו כנ"ל:

ה' יתברך וראויים לקבל הדעת הקדוש בראוי, על-כן חשב לגלות את הקץ, כי באמת כל קץ הגאולה יהיה על-ידי הדעת הזה בשאיור בעולם בשלמות, כי זה עקר תכלית הגאולה להביר ולידע אותו יתברך, כמו שכתוב: "כי כולם ידעו אותי וכו'". וכתבי: "כי תמלא הארץ דעה לדעת את ה' וכו'". אבל תכף בשחשב לגלות את הקץ נסתלקה הימנו שכינה, כי עדן לא הגיע העת לגלות. וזה בחינת סוג לחכמה שתיקה הנ"ל, שזה עקר קיום הדעת בנוכח לעיל, כי זה הדעת עמק מאוד עמק עמק מי ומצאנו. וכל מה שעוסקין להמשיך ולהאיר הדעת הזה צריכין בכל פעם לשחק כדי שלא לכנס בקשיות ותרוצים שהם למעלה מהזמן וכו'. ועל-כן עקר הדעת הנ"ל הוא לחזק את הכל באמונה שלמה, להאיר הדעת בכל החפצים באמת שידעו ויבינו שראוי להאמין בהאמת (וכמבאר מזה הרבה בדברינו ע"ז שם). ועל-כן עקר קיום הדעת הוא על-ידי שתיקה כנ"ל ועל-כן אפלו יעקב אבינו שזכה לדעת כזה להאיר בכניו, אף על-פיר-כן תכף בשרצה להגיע הסוף והקץ, כי רצה להאיר הדעת כל-כך עד שיתגלה קץ הגאולה תכף נסתלקה הימנו שכינה. כי אי אפשר לגלות הדעת

הלכות חלקת שתפות

ועל-כן שעור בית הוא ארבע אמות, כי הדעת, שהוא בחינת בית, בחינת בחכמה יבנה בית וכנ"ל, הוא כלול מארבע בחינות, חכמה, בינה, ודעת, וכל מלאכה, שהם בחינת ארבעה מחין ששרשם ארבע אותיות השם שמהם נמשכין כל הארבעה יסודות, שהם כלל העולם, שהם בחינת תלת גונו דעינא ובת עין. וכמבאר כל זה בהתורה בראשית (סימן סו לקושי תנינא) וכו', עין שם. ומשם נמשכין בחינת ארבע אמות שיש לכל אדם. וזהו בחינת מה ששעור בית הוא ארבע אמות, בחינת ארבעה מחין הנ"ל שהם בחינת בית, כי המחין שהוא הדעת הנ"ל, צריכין לקבלם בהדרגה ובמדה שלא לצאת חוץ מהגבול כנ"ל, על-כן הם נקראים ארבע אמות, בחינת אמות ומדות, כי צריכין לקבל המחין באמה ובמדה, שזהו בחינת אמות ומדות של הבית-המקדש, בחינת מסכתא מדות, כי עקר קיום המחין וקבלתם הוא באמה ובמדה דיקא, בבחינת סיג לחכמה שתיקה וכנ"ל:

יג וזה בחינת מה שצריכין לתן ארבע אמות לפני כל פתח כדי לפרק שם משאו. כי מבאר בהתורה הנ"ל שעל-ידי

יב וזה בחינת ארבע אמות שהם שעור בית לענין מוזה ולענין לתן לפתחו ארבע אמות בשחולקין את החצר וכן שעור חצר הוא לפחות ארבע אמות, כי אין חולקין את החצר עד שיהיה בו ארבע אמות לכל אחד. וכן צריכין לתן ארבע אמות לכל אחד לפני כל פתח ופתח של הבית כדי לפרק שם משאו כמו שאמרו רבותינו ז"ל. כי כבר מבאר שהדעת הקדוש הוא בחינת הבית-המקדש וכל אחד צריך להמשיך קדשת הבית-המקדש לתוך ביתו, כי עקר קדשת איש הישראלי הוא בתוך ביתו שעוסק שם בתורה ותפלה. ואפלו איש פשוט, בודאי עקר קדשת יהדותו הוא בתוך ביתו שמדבר שם כמה ברכות ותפלות הוא ובניו הגדולים והקטנים שמחנכם לברך על כל דבר תחלה וסוף, ובפרט ברכת המזון וקריאת שמע וכו' ומקבל שם שבת ויום-טוב ואורחים וכו'. מכל שכן הפשרים והיראים העוסקים בתורה ותפלה, עקר קדשתם בתוך ביתם, שזהו בחינת יעקב שהיה איש תם ישב אהלים הפך עשו שהיה איש שדרה, וכמבאר מזה כמה פעמים, ובפרט בהלכות מוזה (הלכה ה הנכלל בהלכות ספר-תורה) עין שם.

העוונות, רחמנא לצלן, שנמשכין מחסרון הדעת הקדוש של בן ותלמיד הנ"ל. וזה הדעת הנ"ל הוא בחינת בית, בחינת קדשת הבית המקדש, וכל אחד צריך להתנגע בפרנסתו לשא משאות כנ"ל הכל בשביל ברור ותקון משאוי העוונות. ועקר התקון להכניס כל שפע הפרנסה מחוץ לפנים שזה בחינת כל המושא ומתן והעסקים, שעל-ידי פגם הדעת הנ"ל מכרחין לצאת לחוץ לעשות מושא ומתן בשביל פרנסה כדי לברר החפצים של המושא ומתן מחוץ לפנים להכניסם לתוך הבית ששם עקר קדשת איש הישראלי כנ"ל ושם מתבררין החפצים מבחינת משאוי העוונות, כי כשחוזר להתפרנס בקדשה על-ידי החפצים אלו, והפרנסה נמשכת מתקון הדעת הנ"ל, נמצא, שפורקין המשאוי של העוונות, שעל-ידם היו טרחות ויגיעות משאוי הפרנסה שבא מחסרון הדעת. וזה בחינת מה שצריכין לתן לפני כל פתח ארבע אמות לפרק שם משאוי, כי כבר מבאר שעקר המשכת הדעת הוא דרך הפתח כנ"ל באות ה'. ועל-כן צריכין לתן ארבע אמות שנמשכין מבחינת ארבעה מחין לפני הפתח כדי להמשיך הארת הדעת מבפנים מהבית

זה הדעת של בן ותלמיד נמשך כל הפרנסה והעשירות, ועקר הדעת הזה הוא להוציא את ישראל מעוונות, שזה עקר הרחמנות על איש הישראלי להוציאו מעוונות, שהם בחינת מושא כבד, בחינת כמשא כבד וכבדו ממני וכי', ענין שם כל זה בהתחלת התורה הנ"ל. וזה בחינת כל היגיעות והטרחות מה שכל אחד מתנגע וטורח הרבה בשביל הפרנסה ונושא כמה משאות עליו בשביל הפרנסה, הכל נמשך מחמת שלא ברר ותקן עדין חטא אדם הראשון ורבויו החטאים והעוונות של עצמו שהם בחינת משאוי כבד כנ"ל, שזאת המשאוי של העוונות, רחמנא לצלן, נמשכין כפי חסרון הדעת הקדוש הנ"ל של בן ותלמיד, שכמו כן נחקר ונתמעט הפרנסה חס ושלום שנמשכת מהדעת הזה כנ"ל. ומחמת זה צריך לטרח ולהתנגע הרבה ולשא עליו על משאוי הפרנסה בדעתו ובגופו ממש, שלפעמים נושא משאות ממש בגופו ובדיו בשביל פרנסה. או שנושא וסובל בדעתו ולבו כאב משאוי הפרנסה שזאת המשאוי קשה עוד יותר מנשיאת משאוי בגשמיות כידוע לכל אחד מה שנושא על עצמו. וכל זה נמשך ממשאוי

להמשיך בחינת ארבע אמות מפתח הבית לתוך החצר שמשם המושכת הפרנסה שהוא תקון משאוי העוונות שמשם כל כבודת המושאות שבְּעוֹלָם שְׁוֹהוּ בחינת לפרק שם משאוי וכנ"ל, כי הארבע אמות הם בחינת הארבעה מחין בחינת הדעת הנ"ל שעל-ידי זה פורקין משאוי העוונות שמשם כל כבודות של כל המושאות שבְּעוֹלָם וכנ"ל:

לתוך החצר כדי שעל-ידי זה יתבטל פגם אחיות העוונות שנאחזו במשאוי החפצים של המשא ומתן שנושא שוהו בחינת לפרק שם משאוי, לפרק ולבטל בחינת המשא כבוד של החפצים שנמשך על-ידי העוונות שבאים מחסרון הדעת שכל זה נתתקן על-ידי בחינת קדשת הבית שהוא בחינת תקון הדעת שהוא בחינת ארבע אמות כנ"ל שצריכין

הלכות מצרנות

יד וזה בחינת מה שתקנו חכמינו ז"ל דין בן המצר שהוא קודם לקנות השדה או הבית הסמוך למצר שלו ולקדו מפקסוק "ועשית הטוב והישר" וכי'. כי מבאר בהתורה הנ"ל שצריך כל אדם לדבר עם חברו ביראת שמים להכניס בו הדעת הקדוש וכי', כי בכל אחד מישראל יש נקדה טובה שהוא בחינת רבי לגבי חברו וכן חברו נגדו בבחינת ומקבלין דין מן דין וכי', אבל כמו שהוא חייב לדבר עם חברו ביראת שמים כמו כן צריך כל אחד לקים מה שכתוב שם: "ועשו סג לתורה", שהוא בחינת "סג לחכמה שתיקה" שצריכין לשתק במקום שצריכין לשתק כדי שלא יכנס בקשיות ותרוצים שאין הזמן מספיק לתרצם כמו שכתוב שם לענין הרב האמת העוסק להכניס

הדעת וכי'. וכמו כן צריך כל אחד העוסק בזה לדבר מהדעת הקדוש האמתי עם חבריו שיאחו גם במדת השתיקה במקום שמכין שאי אפשר לבאר ולתרוץ לו הקשיות והבלבולים שבמחו. וזאת השתיקה היא בחינת סג וגדר להחכמה כדי שעל-ידי זה תתקיים החכמה והדעת דקדשה בבחינת סג לחכמה שתיקה וכנ"ל. כי כל אחד מישראל יש לו גבול וגדר בפני עצמו בדעתו להשיג ולהבין עד הגבול דיקא מה שאפשר לו להבין ואסור לו להרס את הגבול בבחינת במפלא ממך אל תדרש וכי'. ומחמת זה יש שני דעות הרבה מאד בין כל אדם לחברו כמו שאמרו רבותינו ז"ל שאמר משה לה' יתברך: גלוי וידוע לפניך שאין דעתו של

הוא בארץ-ישראל ששם הבית-המקדש שהוא כלול מבחינת הדעת של בן ותלמיד הנ"ל שזה הדעת מאיר בכל ארץ-ישראל שמתפשט לשם קדשת הבית-המקדש פיזיע ועל-כן אורא דארץ-ישראל מחכים ואין חכמה בחכמת ארץ-ישראל, כי שם עקר הדעת הקדוש הנ"ל להכיר אותו ותברך כמו שאמרו רבותינו ז"ל: כל הדר בארץ-ישראל דומה כמי שיש לו אלוה וכו'. וכל אחד מישראל כפי שרשו וכפי עבודתו בהשגת הדעת הזה עד הגבול שלו כמו בן יש לו חלק בארץ-ישראל. ובשביל זה חתרו ויגעו הרבה כל אחד מישראל שיהיה לו נחלה וחלק גדול בארץ-ישראל כמבאר בכמה מקומות, הכל בשביל להשיג יותר הדעת הקדוש הזה שהוא בחינת נחלת ארץ-ישראל. וזה בחינת לא תסגי גבול רעד בנחלתך אשר תנחל, שהזהרנו ביותר בארץ-ישראל, כמו שאמרו רבותינו ז"ל ומובא בפרוש רש"י, כי שם עקר אסור הסגת גבול חברו שלא להרם ולכנס בדתו בגבול חברו, כי על-ידי זה יכול לבוא לידי הריסה חס ושלום, להרם ולקלקל דעתו לגמרי חס ושלום וכו"ל. ועל-כן צריך כל אדם לזהר מאוד שלא יסתכל הרבה בחברו וכמבאר לעיל מזה,

כל אחד שזה לחברו, תן להם מנהיג שידע להלך כנגד רוח של כל אחד ואחד כמו שדרשו על פסוק "פקד ה' אלפי הרוחות לכל בשר וכו'". וכמו שאמרו רבותינו ז"ל לענין ברפת ברוך חכם הרזים וכו' וכמו שאמר בן זומא בשראה אכלסא בהר הבית וכו'. כי עקר תכלית הדעת הוא לידע ולהכיר בלבו את ה' ותברך בבחינת "יודעת היום והשבות אל לבבך כי ה' הוא האלקים וכו'". וזה הדעת הוא רק לכל אחד בפנים מה דמשער בלבה, כמו שכתוב בזהר הקדוש על פסוק: "גודע בשערים בעלה". וכמו שכתוב בהתורה 'תקעו - אמונה' על מאמר רבותינו ז"ל יש די בפאלקותו לכל בריה, שכל בריה יש לה די וגבול בפאלקותו להבין ולהשיג עד הגבול דיקא, עין שם הימב. ונוסף לזה יש שנויים רבים מצד המעשים והפעולות והמדות של כל אחד ואחד, כי כל אחד כפי מעשיו ומדותיו בן מתקן או מקלקל כלי המחין שלו שהם בחינת הגבול והמצר של כל אחד להשיג בהם הדעת הקדוש הזה:

מן וכל אחד כפי הגבול שבדעתו, בן יש לו חלק בארץ-ישראל כי כל אחד מישראל יש לו חלק בארץ-ישראל, כי עקר הדעת הזה לידע ממנו ותברך

ועשו ס'ג לתורה בחינת ס'ג לחכמה שתיקה. ועקר הדבר לשחק במקום שצריכין לשחק בענין חקירות וקשיות שיש בדרכיו ותברך שאי אפשר להבינם, כי זה ידוע שה' ותברך בעצמו אי אפשר להשיגו, כמו שכתוב: לית מחשבה תפיסא בך כלל. ואמר עוד: ולית ידידע בך כלל רק נתן רשות לדבר בגפלאותיו ומדותיו ותברך עד מקום שייכול כל אחד להבין ולדבר. כי גם מדותיו ודרכיו ותברך אי אפשר להשיג כי אם עד הגבול שיש לכל אחד בדעתו, וכמו כן אם זוהי מתנוצץ לו בדעתו התנוצצות אלקותו ותברך כפי כלי הדעת שלו בבחינת נודע בשערים בעלה כל חד כפום מה דמשער בלבה וזה אי אפשר לספר לחברו. ואפלו לעצמו אי אפשר לספר מיום לחברו כמו שכתב הוא ז"ל בשיחות הר"ן בתחלתו, עין שם. ועל כן הזהירו רבותינו ז"ל: אין דורשין במרפבה ביחיד אלא אם כן היה חכם ומבין בדעתו. כי השגת אלקות זה בחינת מעשה מרפבה, כי הצמצומים שעל ידם באים להשגת אלקות (כמו שכתוב בתחלת התורה סימן ל) הם בחינת מעשה מרפבה. על כן אף על פי שמצוה גדולה לדבר עם חברו בהדעת הקדוש לידע ולהביר אותו ותברך, אף על פי כן

כי אף על פי שהוא מצוה גדולה לדבר עם חברו בכל פעם ביראת שמים ולרחם עליו להוציאו מעוונות ופגמים וקלקולים שלו, כי זה עקר ישוב העולם וכו' וכמו שכתוב בהתורה הנ"ל, אף על פי כן צריך לזהר מאד שיהיה העסק למנוחה ולא לרעה לתקן ולא לקלקל יותר חס ושלו, שלא יתגלגל מזה מחלקת או שנאה חס ושלו, כי רב המריבות והקטמות והשנאת חנם נמשך מזה מה שכל אחד מסתכל שלא בעין יפה בחברו ורואה בו פגמים ומדות רעות הרבה עד שנדמה לו שאי אפשר לסבכלם. וכמו כן מסתכל בו חברו להפך כי כמים הפנים לפנים עד שנתעורר שנאת חנם וקטמות בנייהם וזה הנגע מצוי הרבה מאד והוא שהחריבה את ביתנו כמו שאמרו רבותינו ז"ל (יומא פרק שבעה ימים) שחרבן בית שני היה רק על ידי שנאת חנם שבא על ידי הנ"ל על ידי שמסתכל ביותר בחברו. כי באמת צריכין לדון את כל אדם לכף זכות וכמו שאמרו רבותינו ז"ל: אל תדין את חברך עד שתגיע למקומו, ומי הוא זה שיועד להגיע למקום חברו כפי גבול הדעת של חברו שממש נמשכו ונתגלגלו כל מדותיו ופעולותיו ומעשיו. ועל כן צריכין לקום מה שכתוב לעיל שהוא

לעצמו והעם כל עקר אל יִהְרָסוּ וכו' וכמו כן יש לכל אחד ואחד גבול מיוחד בדעתו שאסור להרס הגבול וכו"ל:

מזו כי עקר המצוה והחייב לדבר עם חברו ביראת שמים שזה עקר הדעת, כמו שכתוב: "ראשית חכמה יראת ה'", הוא רק להרחיב דעתו. כי העקר להוציא את עצמו ואת חברו מבחינת מחין דקטנות לבחינת מחין הגדלות כמו שכתוב במקום אחר בסימן כ"ב לקוטי תניינא. כי צריכין לראות ולהשתדל שיתגדל ויתרחב הדעת ביותר בכל העם, שזהו בחינת הרחבת גבול ארץ-ישראל שהוא בחינת הדעת הקדוש כנ"ל בבחינת והרחבתי את גבולך וכו', וכתוב: "כי ירחיב ה' את גבולך וכו'", שזהו בחינת מן המצר קראתי יה, שהוא בחינת מחין דקטנות שמשם כל היסורים והצרים המצרים לכל אחד חס ושלום, 'עני במרחב יה', שיצאתי ממצר למרחב שנתרחב הדעת, שעלי-ידי זה נמתקן ונתבטלין כל המצרים המצרים חס ושלום, כי עקר כל היסורים והמניעות מעבודת ה' יתברך הם המצרים בבחינת כל רדפיה השיגה בין המצרים, שזהו בחינת זאת ירושלים בתוך הגוים שמתייה וסביבותיה ארצות שהם בחינת השבעים

צריך להיות בבחינת רצוא ושוב, כי צריכין רק לדבר בגפלאותיו יתברך, כמו שכתוב: "שיחו בכל גפלאותיו" שעלי-ידי זה נתחזק האמונה הקדושה כמו שכתוב: "לדור ודור אודיע אמונתך בפי". וכתוב: "חי חי הוא יודך וכו' אב לכנים יודיע אל אמתך". כי מצוה גדולה שידבר כל אחד עם חברו בגפלאות ה' יתברך שפבר עשה עמנו בכל דור ודור מימות אברהם עד הנה, ובפרט מה שעשה עמנו גפלאות וגוראות ביציאת מצרים ומתן תורה באותות נוראות עלי-ידי משה רבנו וכן בדורות שאחריו. וגפלאות נעימות חדושי תורה שגלה לנו בכל דור עלי-ידי צדיקי אמת שעלי-ידם רואין ומבינים כל חד כפום מה דמשער בלבה התנוצצות אלקותו יתברך ועלי-ידי זה יכול כל אחד להכנים אמונה שלמה בלב חברו וכן לקבל מחברו. אבל עצם ההתנוצצות אי אפשר לדבר ולגלות לחברו ועל זה נאמר: "יהיו לך לבדך ואין לזרים אתך" (משלי ה). ועל-כן צריכין לקים סיג לחכמה שתקה הנ"ל שלא להרס הגבול חס ושלום, וכמו שהזהיר קדם מתן תורה ועלית אתה ואהרן והכהנים והעם אל יִהְרָסוּ לעלות אל ה' וכו' ופרש רש"י שם: אתה מחצה לעצמך ואהרן מחצה

ולהשתדל בכל כחו לדבר עמו ביראת
שמים להכניס בו הדעת הקדושה, אבל
שיהיה העסק לטובה ולא לרעה חס
ושלום, שלא להרס הגבול חס ושלום,
שזהו בחינת ועשו סיג לתורה הנ"ל,
בחינת סיג לחכמה שתיקה וכנ"ל:

יז וזה בחינת פרשת שקלים שהוא
לכפר עוון העגל, כמו שאמרו
רבותינו ז"ל, כי עקר עוון זה היה על-ידי
הערב רב שהתגברו להרס הגבול, שזהו
בחינת ערב רב שמערכין דעתם יחד
בענין חקירות באלקותו יתברך שהוא
ההפך ממש מקדשת ישראל שהזהירו פן
יהרסו וכו' כנ"ל. כי זה דרכם בסל למו
של המחקרים שנמשכין מזהמת הערב
רב שמתאספין בכתי הלמוד הרע שלהם
לחקר בידיעת אלקותו יתברך ועל-ידי זה
נתעו למקום שנתעו בחקירתם הרעה
וזהו בחינת ערב רב שרוצים לערב דעתם
בענין ידיעה הקדושה הזאת שהוא רק
לכל חד בפום מה דמשער בלבה כנ"ל
ואי אפשר לדבר מזה אחד עם חברו
בבחינת ולא במרובה ביחיד וכו', רק
שצריכין לשוח ולדבר בגללותיו
וגוראותיו יתברך שעל-ידי זה הכניסו בנו
הצדיקים האמונה הקדושה וכנ"ל. והם
בהפך כל זה שחותרים לסלק מהדעת

עבו"ם הסוכבין ארץ-ישראל שהם
המצרים והגבולים שסוכב ארץ-ישראל,
שהוא בחינת כלל קדשת ישראל כנ"ל.
ואלו המצרים חותרים תמיד על ארץ-
ישראל להרס הגבול חס ושלום לכנס
לארץ-ישראל עד שבעוונותינו הרבים
גברה ידם והחריבו את הבית המקדש
וגלו ישראל מארצם. וכל זה נמשך
מחמת שישאל בעצמן לא שמרו את
עצמן מלהרס הגבול שבין אדם לחברו
עד שהתקנא אחד בחברו ונתרבה שנאת
חנם בבית שני, שעל-ידי זה נחרב הבית
וגלו מארץ-ישראל, כמו שאמרו רבותינו
ז"ל, אבל עדן לא אבדה תקותנו, כי
קדשת ארץ-ישראל והבית המקדש קימת
לעד עד שאנו ממשיכין קדשת ארץ-
ישראל גם בחוץ-לארץ בבחינת כי
הפיצוטים בגוים וכי זריתים בארצות
ואהי להם למקדש מעט, כי בכל מקום
שישראל דרים שם הוא בחינת קדשת
ארץ-ישראל, כמו שאמרו רבותינו ז"ל.
וכמו שכתב אדונינו מורנו ורבנו ז"ל
(בהתורה חדי רבי שמעון בסימן סא ע"ן שם).
ועתה אנו צריכין לתקן מה שקלקלנו על-
ידי שנאת חנם וקנאה ומחלוקת, על-כן
צריכין לזהר בכל הנ"ל, דהינו לאהב את
עצמו עם חברו ולרחם עליו מאד

רבוי עצם הנסים ונפלאות שעשה ה' ותברך עמנו ביציאת מצרים ובקריעת ים-סוף ומתן תורה ובכל דור ודור רק רוצים לחקור בדעת ברבים בידיעת אלקותו מה שאי אפשר להשיג, כמו שאמרו רבותינו ז"ל: כל המסתכל בארבעה דברים ראוי לו שלא בא לעולם. שהם: מה למעלה, מה למטה וכו'. ועל-כן נקראים ערב רב שעל-ידי מעות חכמתם המערבת אמרו: קום עשה לנו אלהים וכו', אחרי אשר כבר ראו בעיניהם נוראות ונפלאות באלה. וכן עתה כל חכמתם הרעה המטעית של הפילוסופים נמשך מחכמי מצרים כידוע, רק שאז נתעו על-ידי דעותיהם הרעות לעבד עבודה זרה ועתה שבטלו אנשי כנסת הגדולה היצר הרע של עבודה זרה ממש נשאר להם רק שמות חכמתם לבלבל האמונה הקדושה חס ושלום על-ידי החקירות של חכמות יוגית שנמשך מהם כידוע. ועל-כן התקון על-ידי שקלים בשביל מעשי המשכן, כי המשכן וכליו הוא בחינת גדרים ומחצות וכלים דקדושה להשיג על-ידם ידיעת האמונה הקדושה בהדרגה ובמדה כל אחד כפי גבול דעתו שזהו בחינת כי תשא את ראש בני ישראל לפקודיהם ונתנו איש

כפר נפשו לה' וכו', שהזהירו למנות אותם יחד ולשאת ראש כל אחד ואחד. כי אף-על-פי שצריכין לכללם ולצרפם יחד שייכללו בו ותברך, אבל צריך לשאת ראש כל אחד ואחד על-ידי מחצית השקל שנותן כל אחד בפני עצמו דיקא. כי זה בחינת מחצית השקל דיקא שנצטוינו לתן מחצית דיקא, כי צריך שיהיה השגת הדעת בבחינת רצוא ושוב שיעמד על המשקל, בבחינת מחצית השקל תרומה לה' שישגי וידע בנפלאותיו כל מה שאפשר לידע, אבל חלילה להרם הגבול וכו' וכנ"ל ועל-ידי זה דיקא יוכל לכללם יחד ולא יהיה בהם גגף, שהוא סמרא דמותא, שבא על-ידי הפירות חס ושלום שנמשכין מהערב רב וכנ"ל ומזה נבנה המשכן וכליו שהם בחינת מחצות וגבולים וכלים להשיג כל אחד השגת אלקותו ותברך עד הגבול שבדעתו ושלא להרם הגבול וכנ"ל:

יח וזה בחינת דין בעל המצר שקודם לקנות השדה הסמוכה אליו כדי להרחיב גבולו. כי בכל מקום שישאל דרים שם הוא בחינת קדשת ארץ-ישראל כנ"ל, ועל-כן צריך כל אחד לומר נגד חברו ולכנס עמו לפנים משורת הדין להשתדל להרחיב גבול חברו בכל מה

רבוי עצם הנסים ונפלאות שעשה ה' ותברך עמנו ביציאת מצרים ובקריעת ים-סוף ומתן תורה ובכל דור ודור רק רוצים לחקור בדעת ברבים בידיעת אלקותו מה שאי אפשר להשיג, כמו שאמרו רבותינו ז"ל: כל המסתכל בארבעה דברים ראוי לו שלא בא לעולם. שהם: מה למעלה, מה למטה וכו'. ועל-כן נקראים ערב רב שעל-ידי מעות חכמתם המערבת אמרו: קום עשה לנו אלהים וכו', אחרי אשר כבר ראו בעיניהם נוראות ונפלאות באלה. וכן עתה כל חכמתם הרעה המטעית של הפילוסופים נמשך מחכמי מצרים כידוע, רק שאז נתעו על-ידי דעותיהם הרעות לעבד עבודה זרה ועתה שבטלו אנשי כנסת הגדולה היצר הרע של עבודה זרה ממש נשאר להם רק שמות חכמתם לבלבל האמונה הקדושה חס ושלום על-ידי החקירות של חכמות יוגית שנמשך מהם כידוע. ועל-כן התקון על-ידי שקלים בשביל מעשי המשכן, כי המשכן וכליו הוא בחינת גדרים ומחצות וכלים דקדושה להשיג על-ידם ידיעת האמונה הקדושה בהדרגה ובמדה כל אחד כפי גבול דעתו שזהו בחינת כי תשא את ראש בני ישראל לפקודיהם ונתנו איש

ימ וזה בחינת פורים שהוא הכנעת קלפת המן-עמלק, שהוא בחינת כפירות ובלבולי האמונה הקדושה הבאים על-ידי חקירות חכמתם הרעה, כי עמלק היה פילוסוף וכופר, כמובא במקום אחר. ועל-כן הוא עומד תמיד להלחם עם ישראל, כי מלחמתו קשה מכלם עד שה' יתברך בעצמו צריך להלחם עמו, כמו שכתוב: "מלחמה לה' בעמלק מדר דר". וזה שאמר המן ימח שמו: "ישנו עם אחד מפוזר ומפוזר בין העמים וכו'", שאמר שייכל להתגבר על ישראל מחמת שהם מפוזרים ומפוזרים בין העמים, והמצרים של העמים סובבים את כל אחד ואחד מכל צד בבחינת כל גוים סבבוני וכו' סבוני גם סבבוני וכו' סבוני כדבורים וכו'. ובאמת ישראל בגלות הם בצרה גדולה מאד מחמת זה, ובפרט אז כשקם עליהם המן הרשע ימח שמו, שאמר שעל-ידי שישאל מפוזרים בין העמים, והמצרים של העמים מסבבים את כל אחד מכל צד בגשמיות וברוחניות בידעות זרות הפך התורה הקדושה, על-כן יוכל להתגבר עליהם לכלותם לגמרי, חס ושלוש. ועקר התגברותו היה על-ידי שהשתחוו לצלם ונהנו מסעדתו של אותו הרשע ונכשלו

דאפשר. ועל-כן מאחר שצריך למכור נחלתו הוא מחיב למכור לחברו הסמוך למצר שלו כדי שיתרחב גבול חברו בהתר ובכשרות, כי כל מה שאפשר להרחיב גבול חברו בלי הריסה חס ושלוש הוא מצוה גדולה כדי שיתרחב דעתו וכנ"ל שזה עקר הרחמנות שהוא ישוב העולם וכנ"ל, ועל-כן למדו רבותינו ז"ל דין זה מפסוק "ועשית הטוב והישר" ומשם בעצמו למדו רבותינו ז"ל שצריכין לבנם לפנים משורת הדין, כי הכל אחד, כי מה שמדברין עם חברו להכניס בו הרעת להרחיב דעתו בקדשה זה בחינת דין ומשפט, בבחינת הוו מתונים בדין וכו' שפרש שם (בסמ"ז חלק ב ה"ל אות ח) לענין זה, ענין שם. אבל צריכין שיתגבר הרחמנות לבנם עם חברו לפנים משורת הדין לבלי להסתפל בו לרעה כי אם לטובה ולדגנו לכף זכות תמיד כדי שייכל לדבר עמו וכמו שכתוב אצלנו בזה הרבה וכמו שאמר הוא ז"ל על פסוק ועוד מעט ואין רשע וכו' וכן הרבה. וזהו בעצמו בחינת דין בן המצר שהוא קודם, שהוא בשביל להרחיב גבול איש הישראלי כדי להרחיב המצר שלו שלא יבוא לידי הריסה חס ושלוש, כי שניהם בחינה אחת וכנ"ל:

הם רוצים לפרק על לגמרי, על-כן הם נוטים אחר סברות מהפכות ומזיפות, כמו שאמרו רבותינו ז"ל: לא עבדו ישראל עבודה זרה אלא כדי להתיר להם עריות בפרהסיא. אם ישראל קדושים נכשלו על-ידי זה, מכל שכן וכל שכן עכשו, שרואים בחוש שכל מי שנוטה אחר דרכיהם הוא פורק על בפרהסיא ויוצא מן הכלל לגמרי, ועדין הם מחזיפים פניהם ואומרים שרוצים בתקנת ישראל, אוי להם, אוי לנפשם, מי פתי יאמין לדבריהם הרעים, כי אם מי שרוצה לאבד ולעקר עצמו ואת בניו משני עולמות ובכר צוחו על זה קמאי ובתראי. והם מתפשטים בכל פעם, אבל דבר אלקינו יקום לעולם. כי איש הישראלי החפץ באמת לשאור בנקדת יהדותו בודאי לא יאבה ולא ישמע לדבריהם ולהסתות ופתנויים שלהם שמהפכים דברי אלקים חיים ומגלים פנים בתורה ובכל ספרי תורה נביאים כתובים מהפך אל הפך מן האמת. ולא די להם בזה, כי אם עתה בסמוך הם רוצים להכניס גם בדברי התלמוד הקדוש ובספרי קבלה הקדושים טעות חכמותיהם הרעות, מה שרבותינו ז"ל הזהירו על זה הרבה פעמים אין מספר מלהגות בספריהם. עד

בנשים נכריות, כי כל זה הפך הדעת הקדוש המבאר בתורה הנ"ל, כי עקר הדעת הקדוש הוא להודיע אמונתו הקדושה לכל בכחינת אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלקים וכו' והם השתחוו לצלם שהוא ההפך מזה. וכל זה נמשך מפגם הערב רב הנ"ל, כי הצלם של נבוכדנצר ושני עגלי זהב של ירבעם בן נבט ופסל מיכה והעגל שעשו הערב רב במדבר, הכל בחינת רעה אחת שאז הביאה אותם טעות חכמתם הרעה לעבד עבודה זרה, כי היו להם כמה סברות רעות מהפכות ומזיפות בזה עד שבקל היו יכולים לטעות מי שלא חשב באמת על תכליתו הנצחית ונטה אחר תאוות עולם הזה ולא בטל דעתו נגד קדושי עליון צדיקי אמת. וכמו כן עכשו כל טעות חכמותיהם הנבוכות של הפילוסופים הנמשכין מחכמות יונית הכל נמשך ונשתלשל מהם, כי יסודות חכמתם הרעה נמשך מחכמי קדם שמהם קבלו חכמי מצרים, כמובא בספרים. וכל הטעותים והבפירות של דורות הקדמים שעברו עבודה זרה ושל עכשו, הכל נמשך על-ידי תאוות רעות, ובפרט תאוה הכלליות שהם משקעים בזה ביותר, כאשר רואין בחוש. ועל-כן

שֶׁאֲמָרוּ בְּפֶרֶק חֶלֶק שָׁאִין לוֹ חֶלֶק לְעוֹלָם
הָבָא הַקּוֹרָא בְּסִפְרֵי חִיצוֹנִים, שֶׁהֵם סִפְרֵי
חֻכְמוֹתֵיהֶם הָרְעוּת. וְעַל-כֵּן בְּאֵמֶת
בְּדוֹרוֹת הַקּוֹדְמִים הָיוּ הַפִּילוֹסוֹפִים
בּוֹפְרִים בְּדִבְרֵי חֻכְמֵי הַתְּלֻמוֹד וְגַם עֲכָשׁוּ
אָנוּ יוֹדְעִים בְּאֵמֶת שֶׁהֵם בּוֹפְרִים לְגִמְרֵי
בְּדִבְרֵיהֶם בְּנִשְׁמָע מִפִּיהֶם וּמִפִּי סִפְרֵיהֶם
הָרְעִים כַּמָּה מִיָּנִי לִיצְנוֹת מִדְּבָרֵי רַבּוֹתֵינוּ
ז"ל בְּגִמְרָא וּמִדְרָשִׁים וּסְפָרֵי קִבְלָה. אֲךָ
בְּסֻמוֹךְ הַתְּנַבְּלוֹ בְּעֶרְמִיּוּת הַרְבֵּה
וּמִדְרָשִׁים בְּסִפְרֵיהֶם הָרְעִים דְּבָרֵי שְׁמוֹת
וּמִרְמָה לְהַשְׁוֹת חֵם וְשָׁלוֹם גַּם דַּעַת
חֻכְמֵי יִשְׂרָאֵל בַּתְּלֻמוֹד הַקְדוּשׁ עִם
דַּעוּתֵיהֶם הָרְעוּת. וּמִי פָתִי וְכִסִּיל שְׁלֹא
יִבִּין דַּעוּתֵיהֶם הָרָעָה בּוֹה וְאִיךָ יַעֲלֶה עַל
דַּעְתָּם לְפִתּוֹת עִם קְדוּשׁ בְּשִׁטּוֹתִים
כְּאֵלֶּה, עַד שֶׁנִּמְצָא אֶחָד מֵהֶם שֶׁהִדְרִיס
זֶה סֻמוֹךְ אִיזוֹהָ קִנְיָרָם לְהוֹכִיחַ אֶת יִשְׂרָאֵל
עַל שֶׁמְדַבְּרִים בְּבֵית הַכְּנֶסֶת וּבְבֵית מִדְרָשׁ
כְּאֵלֹו הוּא מְקַנָּא קִנְיָת ה' צְבָאוֹת, מֶה
שִׁידוּעַ שֶׁהֵם פּוֹדְקִים עַל לְגִמְרֵי וּמִגְלָחִים
זָקֵנִם וּמַחֲלִילִים שִׁבְתַּת בְּפֶרֶהֶסְיָא וְהוֹלִכִים
עִם נִכְרִיּוֹת לְמַיִל בְּפֶרֶהֶסְיָא וּמִרְבִּים
מִמְזוֹרִים וְכו'. וְכֵן זֶה יָדוּעַ לִפְלֵי, וְכֵן
מִי שִׁישׁ לוֹ מַח בְּקִדְקִדּוֹ מִבֵּין שְׁמַתְחִיל
תַּחֲלָה בְּתוֹכָהּ עַל שְׁמִישׁוּחִין בְּבֵית
הַמִּדְרָשׁ כְּרִי שִׁיתַּקְבְּלוּ דְּבָרָיו, כְּמוֹ

ב וְכֵן זֶה נִמְשָׁךְ מִבְּחִינַת קִלְפַת עֲמֻלָּה.
וּבְפּוֹרִים מְכַנְיָעִין כָּל זֶה עַל-יְדֵי בְּחִינַת
קִדְשֵׁת מִדְרָכִי וְאַסְתֵּר שֶׁהֵם בְּחִינַת קִדְשֵׁת
הַדַּעַת הַקְדוּשׁ הַנ"ל שֶׁל בֵּן וְתַלְמִיד,
שֶׁהוּא בְּחִינַת יוֹבֵל, בְּחִינַת חֵרוּת, כְּמוֹ
שֶׁכְּתוּב שָׁם עַל פֶּסוּק: "אֲשִׁירֵךְ אֶרֶץ
שְׁמִלְכָךְ בֵּן חוֹרִים וְכו'". עֵין שָׁם. וְזֶהוּ
בְּחִינַת מִדְרָכִי מִרְדּוֹר לְשׁוֹן חֵרוּת, כְּמוֹ
שֶׁכְּתוּב בְּמָקוֹם אַחֵר. בְּחִינַת יוֹבֵל שֶׁהוּא
בְּחִינַת וְכֵן בְּנִיךְ לְמוֹדֵי ה', בְּחִינַת
הַדַּעַת שֶׁל בֵּן וְתַלְמִיד הַנ"ל, כִּי כָּבֵד
מִבְּאֵר שֶׁהֵמֶן רָצָה לְהַתְנַבֵּר אֹז עַל-יְדֵי

מִרְדְּכִי בְעוֹלָם, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַצַּדִּיק
הַאֲמֵת שֶׁיֵּשׁ לוֹ כַּח לְהַמְשִׁיךְ הַדַּעַת הַנִּי"ל
אֶפְלוּ כְּשִׁישְׂרָאֵל בְּתַכְלִית הַיְרִידָה
וְהַסְתָּרָה חֹס וְשָׁלוֹם, כִּי מִרְדְּכִי הוּא
בְּחִינַת מִרְדְּרוֹר, כִּמּוֹ שֶׁאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ
וְל': דְּרוֹר לְשׁוֹן חֲרוֹת (כִּמּוֹ שֶׁכָּתוּב בְּמָקוֹם
אֲחֵר), שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת יוֹבֵל, שֶׁהוּא רֹאשִׁי
תְּבוּת: וְכָל בְּנֵי לְמוֹדֵי ה', כִּמּוֹ שֶׁכָּתוּב
שֵׁם עַל פָּסוּק: "אֲשֶׁרִיד אֶרֶץ שְׁמֹלֶכֶךָ בֶּן
חוֹרִים", שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת הַדַּעַת שֶׁל בֶּן
וְתַלְמִיד, כִּמּוֹ שֶׁכָּתוּב שֵׁם. וְזֶהוּ בְּחִינַת
מִרְדְּרוֹר, מִרְ בְּחִינַת יִרְאָה, כִּמּוֹ שֶׁאֲמָרוּ
רַבּוֹתֵינוּ וְל' עַל פָּסוּק נִטְפוֹת מִר עֵבֶר:
כָּל תַּלְמִיד חָכֵם שֶׁאֵין שִׁפְחוֹתָיו נִטְפוֹת
מִר, דְּהֵינּוּ יִרְאָה וְכו', כִּי עֵקֶר הַדַּעַת
הַנִּי"ל שֶׁהוּא בְּחִינַת דְּרוֹר, בְּחִינַת חֲרוֹת
שֶׁל יוֹבֵל, הוּא עַל־יְדֵי יִרְאָה, שֶׁעַל־יְדֵי זֶה
מִתְקִים הַחֲכָמָה וְהַדַּעַת כִּמּוֹ שֶׁכָּתוּב שֵׁם.
וְזֶהוּ בְּחִינַת אֶסְתֵּר, בְּחִינַת וְאֵנֹכִי הַסֵּתֵר
אֶסְתֵּר, כִּמּוֹ שֶׁאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ וְל', הֵינּוּ
שֶׁזֶּהוּ גִדְל עֵצִים נִפְלְאוֹת נוֹרָאוֹת בַּחוּ שֶׁל
הַצַּדִּיק בְּחִינַת מִרְדְּכִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ כַּח לְהָאִיר
הַדַּעַת הַנִּי"ל בִּישְׂרָאֵל אֶפְלוּ בִּשְׁהֵם
בְּתַכְלִית הַיְרִידָה, בְּתַכְלִית הַהַסְתָּרָה
שֶׁבִּתְוֹךְ הַסְתָּרָה בְּכִלְלִיּוֹת יִשְׂרָאֵל
וּבִפְרִטִיּוֹת בְּכָל אֶחָד וְאֶחָד. כִּי זֶה עֵקֶר עוֹ
וְתַעֲצוּמוֹת בַּחוּ שֶׁל הַצַּדִּיק הַקְדוֹשׁ הַנִּי"ל

שֶׁלשׁ עֲבֻרוֹת הַנִּי"ל שֶׁהֵם עֲבֻדָּה זָרָה
שֶׁהִשְׁתַּחֲוּוּ לַעֲלָם, שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת כְּפִירוֹת
פָּגֶם אֲמוּנָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת עֲבֻדָּה זָרָה,
כִּמּוֹ שֶׁכָּתוּב בְּמָקוֹם אֲחֵר, שֶׁהוּא הַפָּךְ
הַדַּעַת הַקְדוֹשׁ הַנִּי"ל כַּנִּי"ל. וְכֵן מֵה
שֶׁנִּכְשְׁלוּ בְּנֵשִׁים נִכְרִיּוֹת, שֶׁהוּא פָּגֶם
תַּאֲוַת נֶאֱוָף, הוּא גַם־כֵּן הַפָּךְ הַדַּעַת
הַנִּי"ל. כִּי עֵקֶר הָרוּחַ שְׁמוֹת, שֶׁהוּא הַפָּךְ
הַדַּעַת, הוּא בִּתְאוּהַ הַנִּי"ל. כִּמּוֹ שֶׁאֲמָרוּ
רַבּוֹתֵינוּ וְל': "אִישׁ כִּי תִשְׁטֶה אִשְׁתּוֹ
וְכו'". וְכֵן מֵה שֶׁנִּהְיָ מִסְעֲדָתוֹ שֶׁל אוֹתוֹ
רָשָׁע הוּא גַם־כֵּן הַפָּךְ הַדַּעַת הַנִּי"ל שֶׁעֵקֶר
קִיּוּמוֹ הוּא בְּשׁוֹזְכִין לְהָאֲרֵת הָרָצוֹן בִּשְׁעַת
הָאֲכִילָה כִּמּוֹ שֶׁכָּתוּב שֵׁם וְכַמּוֹכָא לְעִיל
מִזֶּה וְעַל־יְדֵי פָּגֶם אֲכִילָה פּוֹנֵמִין בְּזֶה.
נִמְצָא, שֶׁעַל־יְדֵי שֶׁלשׁ עֲבֻרוֹת הַנִּי"ל פָּגְמוּ
בַּהַדַּעַת הַנִּי"ל הַרְבֵּה שֶׁהוּא עֵקֶר קִיּוּם
וְיִשׁוּב הָעוֹלָם, כִּי לֹא נִבְרָא וְנִתְקַים
הָעוֹלָם כִּי אִם בְּשִׁבְלֵי הַמִּשְׁכַּח הַדַּעַת
הַזֶּה לְהוֹדִיעַ כִּי ה' הוּא הָאֱלֹקִים, כִּמּוֹ
שֶׁכָּתוּב שֵׁם. וְעַל־כֵּן סִבֵּר הֶמֶן הָרָשָׁע יִמַּח
שְׁמוֹ, שֶׁעַל־יְדֵי זֶה יוֹכֵל לְהִתְנַבֵּר עֲלֵיהֶם
חֹס וְשָׁלוֹם, לְהַשְׁמִיד לְהֵרֵג וּלְאַבֵּד חֹס
וְשָׁלוֹם, מֵאַחַר שֶׁפָּגְמוּ בַּהַדַּעַת כָּל־כָּךְ
שֶׁהוּא חַיּוּת וְקִיּוּם הָעוֹלָם כַּנִּי"ל עַד
שֶׁאִפְסָה תְּקוּנָה חֹס וְשָׁלוֹם, אֲבָל אִישׁ בְּעַר
לֹא יֵדַע וְכִסִּיל לֹא יָבִין אֶת זֹאת שֶׁנִּמְצָא

קיום הדעת כנ"ל. ועל-כן אחזה פלך השתיקה היא וכל משפחתה הקדושה רחל אמנו ובנימין ושאול, כמו שאמרו רבותינו ו"ל. כי עקר קיום הדעת על-ידי השתיקה כנ"ל, עד שזכו להמשיך הדעת הנ"ל לכל באי עולם עד שרבים מעמי הארץ מתיידיים ונעקר המן וזרעו מן העולם:

כא כי המן-עמלק הוא מעולם רצוזה מרדות לישראל. ועל-כן המרגלים שפגמו בארץ-ישראל ופגמו בהדעת הנ"ל וגרמו חרבן בית-המקדש שהוא בחינת קדשת הדעת הנ"ל, כמבאר שם כל זה היטב, כל פגמם של המרגלים נמשך על-ידי הפחד של עמלק, כמו שכתוב שם בפרשת המרגלים: "עמלק יושב בארץ הנגב". כי עמלק מתגבר תמיד נגד הדעת הנ"ל שהוא בחינת קדשת ארץ-ישראל והבית-המקדש. וכן אחר-כך כשנגזר עליהם למות במדבר והם רצו להתגבר לעלות לארץ-ישראל שלא ברשות, פתבי: "והעמלקי והכנעני יושב בהר וכו'". ואחר-כך פתבי: "וידד העמלקי וכו' ויפיו וכו'". ועל-כן סבר המן-עמלק שגם עתה יתגבר נגד ישראל לכלי להניחם לעלות לארץ-ישראל ולבנות הבית-המקדש וכמו שאמרו רבותינו ו"ל

שהוא בחינת מרדכי מר-דרור, בחינת חרות של יוכל הגדול להאיר ולהודיע הדעת הנ"ל אפלו בדיוטא התחתונה, לגלות כי מלא כל הארץ כבודו בחינת הקיצו ורגנו שכני עפר, שהוא התעוררות והתחזקות נפלא ועצום עד אין סוף ואין תכלית, לכל הגורעים והרחוקים שבעולם, אפלו אם מנחים במקום שמנחים, כמוכא שם במקומו וכמבאר בדברינו מזה בכמה מקומות. ועל-כן התגבר מרדכי גם אז להכניס בישראל שיצטקו ויתפללו ויתחננו לה' יתברך. כמו שכתוב: "ומרדכי ידע את כל אשר נעשה". שהוא יודע את כל אשר נעשה בעולם ומה שנעשה אצל כל אחד ואחד בפרטיות בכל עת ובכל יום ויום. ויודע היטב היטב להיכן נפל ונתעה כל אחד ואחד. וכמה וכמה מתפשטים ומשתמחים על כל אחד להרחיקו ולאבדו, חס ושלו. ועל-כן: "ויקרא מרדכי את בגדיו ויצא בתוך העיר ויזעק וזעקה גדלה ומרה", עד שהכניס בכל עיר ועיר מקום אשר דבר המלך ודתו מגיע שיצטקו הרבה לה' יתברך, כמו שכתוב: "וירבוי הצמות וזעקתם". והוא בחינת אין אסתר מגדת וכו', בחינת שתיקה הנ"ל, בחינת סג לחכמה שתיקה הנ"ל, שהוא עקר

בחנית דברי שלום ואמת, כי עקר שלום הוא שלום של אמת. לא שלום של רשעים שהם ההפך מדעת האמת. שעליהם נאמר: "אין שלום אומר ה' לרשעים" (וכמו שכתבנו בזה במקום אחר). אבל מרדכי ממשך דעת אמת בעולם, שהוא בחנית דברי שלום ואמת, בחנית ודובר שלום לכל זרעו, בחנית וכל בנך למודי ה' וכנ"ל:

בג וזה שנאמר בגאולה האחרונה: "כי לא בחפזון תצאו ובמנוסה לא תלכו כי הולך לפניכם ה' וימאספכם אלקי ישראל". כי בגלות מצרים יצאו בחפזון בעבדא דברח מרבוניה ולא אית לה שטר חרות, אבל בפרקנא בתריתא "לא תצאו כצאת העבדים וכו'" אלא תיפוק פת חורין וכו', כמו שכתוב כל זה בתקונים. כי עקר תקון הגאולה האחרונה הוא על-ידי בחנית חרות הנ"ל, שהוא בחנית יובל, שמשם כל הגאולות והחרות מהגלות, אבל בגלות הראשון כשנגאולו ממצרים לא נמשך הדעת הזה בשלמות מחמת שעדין לא קבלו התורה שהוא הדעת הנ"ל, רק שנמשך עליהם הארה מבחנית יובל שהוא הדעת הנ"ל ועל-כן יצאו בחפזון בעבדא דברח מרבוניה ועקר הבריחה והחפזון היה מחמת שלא נכנע

שרצה לבטל בגין בית המקדש. ומגדל הפנמים שהיו אז רצה לכלותם לגמרי חס ושלום. אבל ה' לא יעזבנו בידו, כי הצדיק הגדול בחנית מרדכי, מתגבר בכל דור להכניס בישראל שיצטקו אל ה' תמיד יהיה איד שיהיה. ועל-ידי זה נתהפך הגלגל על המן וזרעו ותלו אותו ואת בניו על העץ:

בב ועל-כן פורים הוא בחנית יום כפורים, כמו שכתוב בתקוני זהר. כי המן הפיל פור לבטל חס ושלום קדשת הגורל של יום-כפור. וכן עשה עין גבה חמשים אמה כנגד בחנית שנת החמשים שהוא יובל, כי מבאר בהתורה הנ"ל שעל-ידי הסלח נא שפועלין ביום-כפור ממשיכין חגבת הבית שהוא בחנית קדשת הדעת הנ"ל, שהוא בחנית תקון חטא המרגלים. על-כן כל קדשת המצוות והשמחה של פורים הם בבחנית קדשת יום-כפור, שהוא בחנית יובל, בחנית חרות, בחנית מר-דרור וכנ"ל, שהוא בחנית קדשת הדעת של בן ותלמיד, בחנית וכל בנך למודי ה', שהיה הכל למודי ה', כי על כלם ימשך הדעת הנ"ל, בחנית ודובר שלום לכל זרעו. כי הדעת, שהוא התורה, נקרא "שלום", כמו שכתוב: "וכל נתיבותיה שלום". וזה

וכו". כי זה הדעת הנ"ל הוא בחינת מתינות גדול ונפלא, בחינת הווי מתינים בדין שמרמו על הדעת הנ"ל, כמו שכתוב שם, 'מתינים' דיקא הפך 'חפזון', כי צריכים מתינות עצום לזה הדעת להאיר בדרי מעלה בחינת מה, ובדרי מטה בחינת מלא כל הארץ כבודו. וזהו: "כי לא בחפזון תצאו ובמנוסה לא תלכון כי הולך לפניכם ה' ומאספכם אלקי ישראל". 'כי הולך לפניכם ה'', זה בחינת השגת דרי מעלה, שהוא בחינת מה, שהוא בחינת שם הויה במלוי אלפין בגימטריא מ"ה שהוא בחינת סתום ונעלם בתכלית ההעלם, בחינת מה חמית, מה פשפשת וכו', בבחינת (שמות ג, טו) זה שמי 'לעילום' (עין פרוש רש"י שם) הנאמר בשם הויה ברוך הוא. וזהו: "כי הולך לפניכם ה'", שמרמו על הגדולים במעלה בחינת דרי מעלה שהולכים להתקרב לה' יתברך, וה' הולך לפניכם, אבל כל מה שרוצים להשיגו הוא נעלם מהם בבחינת מ"ה וכו' וכנ"ל. 'ומאספכם אלקי ישראל', בחינת מלא כל הארץ כבודו, שהוא בחינת שם אלקים, שהוא בחינת מלכות, בחינת ואלקים מלכי וכו'. וזהו 'ומאספכם', הינו בחינת מאסף לכל המחונות לכל הנחשלים

ונתבטל עדיו קלפת עמלק, שהוא ראשית גויים, שהוא ראשית ושרש כל השבעים עכו"ם, שהם כלל כל התאוות וההמונות, שממם כל הגליות בגשמיות ורוחניות. ועל-כן כתיב: "ויגד למלך מצרים כי ברח העם". ועל-כן המגיד כי ברח העם היה עמלק, כמו שאמרו במדרשים, כי מחמת שלא בטלו והמתו עדיו, על-כן ברחו, והוא בעצמו היה המגיד והמקטרג על זה שברחו. ועל-כן קדם מתן תורה כתיב: "ויבא עמלק". כי הוא לא נכנע עדיו, רק משה רבנו בגדל כחו צוה ליהושע ללחם עמו להחלישו לפי חרב, אבל לא לגמרי, ואז צוה ה' יתברך: "כתב זאת זכרון בספר וכו' מלחמה לה' בעמלק מדר דר". ודרשו רבותינו ז"ל: עד דורו של מרדכי, ומשם עד דורו של מלך המשיח. ועקר הכנעתו ומפלתו בכל דור ודור הוא על-ידי צדיקי אמת שממשיכין זה הדעת הנ"ל, שהוא בחינת חרות של יובל, שהוא בחינת וכל בניו למודי ה', להכניס הלמוד הקדוש של הדעת הזה לכל בני ישראל שיהיו בלם למודי ה' עד שיצאו בלם מהרוח שטות ושגעון וכלבול הדעת הנמשך מזהמת קלפת עמלק וישבו בלם אל ה' יתברך באמת. ועל-כן כתיב בגלותא בתראה: "כי לא בחפזון תצאו

קצת, תכף מהרו וחפזו ועשו את העגל, כי גם החפזון שהיה בשעת יציאת מצרים היה על ידם, כמו שכתוב שם בפרשת בא: "וגם ערב רב עלה אתם וכו'". וסמוך ליה: "ויאפו את הבצק עגות מצות כי גרשו ממצרים ולא יכלו להתמהמה וכו'". כי עקר כל הפגמים על-ידי הקשיות של המחקרים והפילוסופים שהם מסטרא דעמלק מסטרא דערב רב שמהרים להקשות קשיות שאי אפשר לישבם, כי גמשים מהמקפים שאי אפשר להמשיכם בזה העולם, כמו שכתוב בהתורה הנ"ל ובהתורה עתיקא וכו', סימן כ"א לקוטי א':

בד ועל-כן תקון חטא העגל שהיה על-ידי הקשיות והכפירות של הערב רב שהם בחינת עמלק, כמו שכתוב בזה ומודרשים, שהיו מערבים מעמלקים וכו', עקר התקון היה על-ידי המשכן שעשה משה, כמו שאמרו רבותינו ז"ל, כי המשכן בחינת הבית המקדש, נבנה ונעשה במחצות וגדרים וכלים קדושים כאלו שנמשכו מקדשת הדעת הנ"ל של בחינת חרות הנ"ל. ועקר המחצות נעשים מבחינת סיג לחכמה שתיקה כנ"ל, שבתוך המחצות והגדרים הקדושים

והנדרים בעונותיהם ורוצים לדחותם חוץ ממחנה ישראל, וה' יתברך מרחם עליהם ומאספם לפניו כי הולך אחרי כל אחד ואחד ומגלה לו ומאיר לו, כי הוא יתברך עדין עמו בבחינת מלא כל הארץ כבודו, בחינת הקיצו ורגנו שכני עפר וכו'ל". ומחמת זה 'כי לא בחפזון תצאו'. כי יאיר עליכם בשלמות הדעת הנ"ל של בחינת מ"ה ו'מלא', שהוא בחינת השגת הכן ותלמיד, שהוא בחינת כי הולך לפניכם ה' ומאספכם וכו', שזה הדעת הוא בחינת מתינות, בחינת הוו מתונים בדיון וכו', ועשו סיג לתורה, שעושים בכל פעם סיגים וגדרים להדעת הוה על-ידי בחינת שתיקה כדי שלא לכנס במקופים שאסור להמשיכם, כדי שלא יכנס בקשיות ותרוצים שאין הזמן מספיק לבאדם וכו', כמו שכתוב שם. ועל-כן 'לא בחפזון תצאו' וכו'ל". ועל-כן בגלות הראשון בתיב: "ולא יכלו להתמהמה". ובגלות האחרון בתיב (חבקוק ב): "אם יתמהמה חפה לו". כי צריכין להתמהמה כדי שלא לצאת בחפזון בחינת הוו מתונים בדיון הנ"ל. ועל-כן הערב רב, שהם מסטרא דעמלק, הבשילו את ישראל על-ידי החפזון הרע שלהם שתכף בשראו כי בשש משה וכו' ונתמהמה

כל הארץ כבודו וכו'". כי בכל דרגא ובכל בחינה יש בחינת דרי מעלה ודרי מטה וכו', שהם בחינת בן ותלמיד דרי ועל-בן העשיר והדל הם בבחינת דרי מעלה ודרי מטה וכו', כי העשירות והשפע נמשך מהדעת של בן ותלמיד וכו' ועין בהלכות שבת הלכה ג' אות ט' מבאר שם מעין זה על פסוק העשיר לא ירבה והדל וכו' כנ"ל:

בה וזה בחינת המגן של ישראל שנצטוו למנותם על-ידי השקלים, כמו שכתוב: "כי תשא את ראש בני ישראל לפקדיהם וכו'". כי המגן הוא כדי לצרפם ולחברם ולכללם יחד כל ששים רבוא נפשות ישראל כדי שיאירו זה בזה הדעת הנ"ל ויקבלו זה מזה, כי זה הדעת גבה ונשגב מאד, שהוא לידע ולהכיר את הבורא היחיד הקדמון ויתברך ויתעלה בתכלית שלמות האמונה. וכל אחד מישראל יש לו חלק בזה הדעת הקדוש, וצריך כל אחד לקבל מחברו ולהאיר בחברו כפי מה שנמשך עליו הארה מרבו בחינת משה וכמוכן ומבאר בהתורה הנ"ל. ועל-בן צריכין למנותם ולכללם ולצרפם יחד, אבל על-ידי המגן, חס ושלום יכול לשלט הנגף חס ושלום, כי ירצה הבעל דבר להתגרות בהם חס

האלו נמשך הדעת הנ"ל. כל זה הוא בחינת תקון הקשיות והכפירות הנ"ל שלהם בחינת חטא העגל וכו'". וזהו בחינת פרשת שקלים שקורין קדם פורים כדי להכניע המן-עמלק שהוא בחינת הערב רב הנ"ל, ועל-בן נקראים שקלים, בחינת משקל שצריכין לזהר להמשיך זה הדעת במדה ובמשקל ולשתק במקום שצריכין לשתק בחינת ועשו סיג לתורה כנ"ל, שעל-ידי זה עקר בנן המשכן וכו'". וזה בחינת העשיר לא ירבה והדל לא ימעיט, זה רמז על בחינת הדעת הנ"ל של בן ותלמיד שהם בחינת דרי מעלה ודרי מטה שצריך להאיר בדרי מעלה בחינת מה וכו' ובדרי מטה בחינת מלא כל הארץ כבודו. וזהו בחינת העשיר לא ירבה, 'העשיר' הם בחינת הגבוהים במעלה. 'לא ירבה', כי צריך לזהר שלא יטעה שכבר יש לו חלק גדול בהדעת הזה, כי צריכים להראות לו שעדין אינו יודע כלל בחינת מה חמית וכו'. ולהפך 'הדל לא ימעיט', הדל בחינת הקטנים במעלה, 'לא ימעיט' כאלו חלקו קטן ומעט בבנין הדעת הזה שהוא בחינת בנן המשכן והבית-המקדש, כי אדרבא, ה' יתברך שוכן עם הנמוכים והדלים דיקא, כמו שכתוב: "אשבון את דכא, כי מלא

אדם משנה מאוד מחברו וכמו שאמרו רבותינו ז"ל לענין ברפת חכם הרזים לפי שאין דעתן של בני-אדם דומות זו לזו וכו'. על-כן צריך לזהר בענין זה של המשכת הדעת האמתי שצריך כל אחד להאיר בחברו ולקבל ממנו שיהיה בהדרגה ובמשקל ולקיים "ועשו סוג לתורה" הנ"ל. וזה בחינת שנוהרו למנות ישראל על-ידי השקלים דיקא כדי שלא ישלט בהם סטרא דמותא שנמשך מכפירות של עין הדעת שהוא זהמת הנפש, שהוא זהמת עמלק שגורם מיתה לעולם, שהכל היה על-ידי רבוי הקשיות שהכנים באדם וחוה עד שהביאם לידי כפירות, כמו שאמרו רבותינו ז"ל. והתקן לזה על-ידי בגין המשכן והבית-המקדש שעקר בגין מחצות הקדושות האלו של המשכן והבית-המקדש הוא על-ידי שתיקה וכו"ל. וכן צריך לזהר כל אחד בכלליות ובפרטיות. וזהו בחינת השקלים, בחינת מחצית השקל דיקא שצריך לעמוד על המשקל דיקא וכל אחד יתן מחצית השקל דיקא והעשיר לא ירבה והדל לא ימעיט, כי אף-על-פי שכל אחד נותן מחצית השקל, 'מחצית' דיקא שמרמז שכל אחד מישראל צריך לחברו שחברו ישלימו ועל-כן כל אחד אינו נותן רק

ושלום, להרם הגבול, שכל אחד ירצה לכנס בגבול חברו מה שאינו שייך לו ועל-ידי זה יוכל לזכור בקשיות שקשה לו לפי דעתו לישבם וכו' וכו"ל. על-כן כמו שצריך כל אחד לקבל מחברו ולהאיר בחברו הארת הדעת הזה כנ"ל, כמו כן צריך לזהר לעמוד על מקומו לכלי להרם הגבול, וכמבאר לעיל מזה שזהו בחינת ועשו סוג לתורה, בחינת סוג לחכמה שתיקה, שהוא בכל בחינה ובחינה ובכל דרגא ודרגא. שכמו שהצדיק האמת, שהוא הרב והחכם שכל הדעת נמשך על ידו, צריך לזהר לעשות הסוג לתורה על-ידי השתיקה כדי שלא יכנס במקיפים שאין צריכין להשיג וכו' כנ"ל, כמו כן כל אחד ואחד כפי מה שמקבל מהדעת הזה צריך לזהר בנפשו לכל יחפו ויבהל להקשות מה שאין ראוי לו כדי שלא יתבלבל דעתו לגמרי. וכמו כן כשמדבר עם חברו ביראת שמים להכנים הדעת הזה בחברו ולקבל ממנו בבחינת ומקבלין דין מן דין, כמו שכתוב שם, צריך לזהר גם-כן מאוד להמשיך המחצה הנ"ל של שתיקה לכל יתרום הגבול חס ושלום, ולכלי להסתכל בחברו יותר מדאי וכן שלא לקבל מחברו יותר מדאי מה שאין ראוי לו לפי מדרגתו, כי זה ידוע שכל

כל אחד ואחד עומד בפני עצמו וצריך לזהר לבלי להרם הגבול רק כל אחד יקבל וימשיך הדעת בהדרגה ובמדה ובמשקל לקבל ולהאיר בחברו מה שצריכין לקבל זה מזה. ומה שאי אפשר לקבל ולהאיר צריכין לשחק ולקום ועשו סיג לתורה הנ"ל:

הלכות שתפין

ומזה נמשך שמתחברין בגי' אדם לעשות משא ומתן בשתפנות, ועל ידי זה יכולים להצליח ביותר אם יתנהגו כראוי, כמו שאמרו רבותינו ז"ל: מולא דבי תרי עדרי. כי כל דבר יש לו שרש בתורה, כי עקר ההתחברות והשתפנות שביניהם לגמור יחד איזה עסק הוא מחמת שבשרש החיות של כל אחד, שהוא המשכת הדעת הנ"ל שבשביל זה נברא ונתקם הכל, שם בהמשכת הדעת הזה צריכים דיקא להתחבר ולהשתתף יחד אחד עם חברו ולדבר ולעסק כל אחד עם חברו בכל עת מהדעת הזה שהוא עקר התכלית, כי צריכין להאיר ולקבל זה מזה וכו' וכו"ל. ומשם נמשך שגם בכל המשא ומתן והעסקים מתחברים ומשתתפין יחד ועל ידי זה נגמרים ביותר רב העסקים, כי הכל מקבל חיות מהתורה שהוא הדעת הנ"ל, ששם צריכין להתחבר

מחצית דיקא, אבל אף על פיהן אסור שיתן אחד בעד חברו, כי נזהרו העשיר לא ירבה והדל לא ימעט, כי האמת שכל אחד צריך להשלים חברו שזהו עקר פונת המנין כדי לכללם ולצרפם ולחברם זה בזה כדי שיאירו זה בזה הדעת הקדוש הנ"ל, אבל אף על פיהן

בו וזה בחינת שתפין, כי עקר בחינת שתפנות שבין בגי' אדם באיזה עסק נמשך מבחינה הנ"ל שכתוב בהתורה הנ"ל שכל אחד מישראל צריך לדבר עם חברו ביראת שמים וכו', בבחינת ומקבלין דין מן דין וכו', שזהו בחינת הארת הדעת של בן ותלמיד, כמו שכתוב שם. וכל הפרנסה והעשירות נמשך משם, כמו שכתוב שם, שהעשירות והפרנסה נמשך מהמקופים שבנים החכמה שמאירין על ידי הדעת הנ"ל וכו'. ומזה נמשך בחינת שתפנות שרב העסקים של משא ומתן, בפרט המשא ומתן הגדולים נגמרים על ידי שתפנות דיקא, כי שרש השתפנות וההתחברות שבין אנשים לגמור איזה עסק נמשך מחמת שכל אחד מישראל צריך להאיר בחברו הדעת כנ"ל. וכן חברו צריך להאיר בו הדעת כנ"ל וזה עקר ישוב וקיום העולם וכו'.

נמשך מהרוח שטות שמשם כל העונות, רחמנא לצלן, שמשם כל השקרים והשנויים שבעולם. ועקר הרוח שטות נמשך מהחכמות של כל אחד מה שנדמה לו כאלו יש לו איזה אחיזה בהחכמה והידיעה בבחינת ראית איש חכם בעיניו תקנה לכסיל ממנו (משלי כג). כי עקר החכמה שישכיל שרחוק ממנו החכמה בבחינת אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני, כמו שכתוב במקום אחר, כי תכלית הידיעה אשר לא נדע. ובאמת כבר מרגל זה הלשון תכלית הידיעה וכו' בפי רב בני אדם יודעי ספר, ואף-על-פי כן כל אחד חכם בעיניו כאלו כבר השיג הכל עד שהגיע אל התכלית של הידיעה שהוא דלא נדע. ובאמת הוא כסיל ואינו מבין שהוא לא התחיל עדין לידע כלל, כי באמת עקר זה התכלית אשר לא נדע אין מי שמשנינו כי אם הצדיק החכם הגדול בתכלית המעלה שיודע והשיג כבר השנה עצומה גבה מאד וכו', עד שהגיע אל התכלית אשר לא נדע, אבל שאר בני אדם אפילו החכמים הגדולים אינם יודעים כלל בפשיטות, מכל שכן סתם בני-אדם שאינם יודעים כלל, בודאי הם רחוקים מאד מהתכלית הידיעה הזאת רק צריכים לידע שעדין

ולשתתף שיאיר זה בזה וכו' וכנ"ל, כי דיקא על-ידי זה נמשך הפרנסה והעשירות, כמו שכתבנו לעיל, שכל הפרנסה והעשירות נמשך מהמקפים שבים החכמה שנמשכין על-ידי הדעת הנ"ל וכנ"ל. ועל-כן מולא דבי תרי עדיף וכנ"ל. וזה בחינת טובים השנים מן האחד. ופרש רש"י: טובים השנים לכל דבר מן האחד, לפיכך יקנה לו האדם חבר וישא אשה, אשר יש להן יותר רוח בעמלם, הרבה מלאכות נעשות בשנים שאין היחיד מתחיל בה לבדו, הינו כנ"ל. כי עקר קיום וישוב העולם נמשך מהדעת הנ"ל של בן ותלמיד, שלוח צריכין התחברות ושתפות דיקא הן להוליד בנים, הן להעמיד תלמידים וחברים שיקבלו זה מזה וכו', הן לגמר איזה עסק משא ומתן גדול או מלאכה גדולה, וכמבאר בפרוש רש"י הנ"ל הרבה מלאכות נעשות בשנים וכו', הינו כנ"ל: כן וזה שכתוב בשלחן ערוך שאין השתפות נגמר בדברים כי אם בקנין. ובדרך הקנין לענין מקח וממכר בן הוא לענין שתפות, כמבאר שם בסימן קע"ו. כי באמת ראוי לאדם לעמוד בדבורו כמו שאמרו רבותינו ו"ל. ומה שנמצאים שנויים עד שצריכין קנין זה

מחמת שאין עוסקים בדעת הנ"ל להמשיך המקיפים שמשם כל הפרנסה באמת כנ"ל. ועל-כן צריכין לקנן, ורב הקנינים הם בבגדים שהוא קנן סודר, כי הבגדים הם בבחינת המקיפים פידוע ועל-כן על-ידי קנן סודר שהוא בבגדים בחינת מקיפים, על-ידי זה מתקנים המקח שלא ישנו עוד, כי שם בבחינת המקיפים אין שום שנוי, כי שם שרש הדעת הנ"ל שצריך כל אחד להאיר בחברו, שזהו העקר ההתחברות והשתפות ושם כל הנפשות כלולים יחד. ועל-כן על-ידי זה מתקנים השתפות שלא ישנו עוד וכן'ל:

ראשי פרקים שכים להלכות פורים הנכלל בהלכות שתפים בקרקע

על-פי התורה 'כי מרחמם ינהגם':
"לא תצא כצאת העבדים", ע"ז מה שכתוב בתקונים "כי בחפזון יצאת" ובגלותא בתראה: "כי לא בחפזון תצאו וכו' כי הולך לפניכם ה' ומאספכם אלקי ישראל". ראשי תבות: אליהו. כי הגאולה תהיה על-ידי אליהו שיבוא לבשר תחלה את הגאולה. 'כי הולך לפניכם ה'", זה בחינת מ"ה הויה במלוי אלפין בגימטריא מ"ה. 'ומאספכם אלקי ישראל', בחינת מלא כל הארץ כבודו אלקים בגימטריא פ"ו, פ"ה עם הכולל,

אינם יודעים בפשיטות שום דבר (ויש הרבה לדבר בזה ע"ז במקום אחר). וכל הרמאות והשנויים נמשכין רק מהחכמות של כל אחד שבאמת הכל הוא רוח שטות ממש, כי עקר כל השנויים והרמאות של כל אחד הוא מחמת שאומר בדעתו שיודע באיזה דבר ירויח עד שאומר שעל-ידי שישנה דבורו או יעשה רמאות ירויח בהעסק, כי בודאי אין אדם משנה דבורו, מכל שכן לעשות רמאות כי אם בשביל איזה רוח שגדמה לו. וכל זה מחמת שהוא חכם בעיניו בחינת חכם להרע, ובאמת הכל שטות, כי לא יחרד רמיה צידו, ועל-ידי השנוי והרמאות לא ירויח ולא יצליח כלל, כי אין אדם יודע בזה משתכר רק העשר והכבוד מלפניו יתברך, כי לא ממוצא וממערב וכו', כי אלקים שופט זה וישפיל וזה ירים. ועקר הרוח והעשירות והפרנסה הוא רק מהמקיפים שבים החכמה שנמשכין על-ידי הדעת הנ"ל שמקבלין מהרבי האמת ומאיר כל אחד בחברו. שאלו המקיפים שרשם בחינת המקיפים העליונים, שהם בחינת תכלית הידיעה אשר לא נדע שמשגי הרבי האמת בתכלית תכלית השלמות וכו'. נמצא, שעקר השנויים הוא מחמת הרוח שטות,

של קיום התורה ומצוות וכו'. פרשת משפטים קדם קבלת התורה ואחר-כך, כי עקר הוא השלום שלא יכנס ויסתכל בחברו לרעה כי אם לטובה, שזהו בחינת ועשו סיג לתורה, כמו שנתבאר בדברינו שם בפדרשה הנ"ל:

פי מובא בספרי קדש שהגורל של המן הוא שרצה להתגבר כנגד קדשת יום הכפורים שאז היה הגורל של הכהן גדול על שני השעירים גורל אחד לה' וגורל אחד וכו' שהם בחינת ברוך מרדכי וארור המן, שהוא בחינת עזאזל שניק מביחינת הרע שבפען הדעת, כמו שאמרו רבותינו ז"ל על פסוק: "המן העץ וכו'". ועקר הרע הנ"ל הוא בחינת עז"א ועז"ל שהשליכו משמים וחטאו וכו'. שכל הקטרוג של אדם הראשון בעין הדעת נמשך על ידם, ועל-כן על-ידי הדעת הנ"ל, שהוא בחינת קדשת יום הכפורים, כמו שכתוב שם, נכנע המן. ועל-כן עקר שם יום-טוב זה הוא פורים, על שם הפור, כי ביום הכפורים פועלין בקשת סלח נא על חטא המרגלים שפגמו בארץ-ישראל וגרמו החרבן וכו', כמו שכתוב שם, כי עקר פגם המרגלים שנכשלו על-ידי שהמשיכו עליהם הפחד של עמלק, כמו שכתוב: "עמלק יושב

בחינת מלכות פה, כי עקר ההתחזקות על-ידי בחינת מלא הוא על-ידי דבור פה שהוא שיחה ותפלה והתבודדות וצעקה ושועה ותחנונות ופיוסים ובקשות וכו'. כי הדבור הולך עם האדם לכל מקום כמו אם הבנים, כמו שכתוב במקום אחר, כי בגאלה ראשונה כתיב: "ולא יכלו להתמהמה". ובסוף כתיב: "אם יתמהמה חבה לו וכו'". והכל על-ידי הדעת הנ"ל: **מר-דרור מרדכי**. נטפות מור עבר. בחינת יראה, כמו שאמרו רבותינו ז"ל: כל תלמיד חכם שאין שפתותיו נטפות מור וכו' בתחלה אמר מלתא בדריחותא לשמח ולפקח דעת התלמידים, כי הוריד את עצמו אליהם מאד מאד כדי שיוכלו לקבל ואחר-כך יתיב באימתא וכו', כי עקר המשכת הדעת הנ"ל על-ידי יראה. דרור לשון חרות בחינת אשריך ארץ שמלבד בן חורין, כמו שכתוב שם, בחינת יום הכפורים:

וואלה המשפטים אשר תשים לפניהם". שלא תאמר אשנה להם הפרק פעם אחת ושתיים עד שתהא שגורה בפיהם וכו' אלא ערך לפניהם בשלחן הערוך לפני האדם וכו' ומוכן לאכל, מכל שכן וכל שכן בלמוד

הזמנים ובפרטיות בשנוי הזמנים וכו'. אפלו בעקבות משיחא באחרית הימים האלה שהוא בחינת תקף ההסתרה שבתוך הסתרה גם שם נמצא ה' ותברך והתורה שזהו בחינת אסתר שהוא בחינת ואנכי הסתר אסתיר וכו', כמו שאמרו רבותינו ז"ל. ושלמות גמר התקון על-ידי בחינת שתירה הנ"ל. ועל-כן אחזה אסתר פלך השתירה, כמו שכתוב: "אין אסתר מגדת". וכן רחל אמנו ובנימין ושאלו וכו', כמו שאמרו רבותינו ז"ל:

כי צריכין מתינות גדול להמשכת הדעת הנ"ל:

לגלגלותם בחינת גלגל החזור בחינת מה שכתוב על דרידל, עליונים למטה תחתונים למעלה בחינת מאן דזעיר הוא רב מאן דרב הוא זעיר, וזה בעצמו בחינת גלגולא דנשמתין, כמובא בשיחות הר"ן, עין שם:

הלכות מתנת שכיב מרע הלכה ג

שם. וכבר דברנו מתורה זאת כמה פעמים.

ומבאר שם שכל אדם צריך שישאר אחריו דעתו בעולם על-ידי בן ותלמיד שיעסק עמהם להודיעם דרך ה' וזה עקר החליפות וההשארה שגשאר מן

בארץ הנגב וכו'" ולא האמינו בכחו של משה שיכול להכניעו. ואחר-כך כשכבר נגזר עליהם הגזרה למוות במדבר רצו אז להתגבר ולהלחם, אבל אז לא הועיל עוד. ואז נתהפך הדבר שמשה בעצמו התרה בהם שלא יעלו שלא ברשות, כי והעמלקי והכנעני יושב בהר וכו', כי עמלק מעולם רצועה מרדות לישראל. ובפורים צריכין לתקן כל זה, ועל-כן איתא בתקוני זהר שפורים הוא בחינת יום כפורים:

"היו מתונים בדין". בחינת כי לא כחפזון תצאו. תקון בחינת כי כחפזון יצאת וכו', מרדכי בחינת חרות הנ"ל, שהוא הדעת של בן ותלמיד, שעל-ידי זה מגלין שבכל הנפילות והירידות שבעולם בכלליות ישראל ובפרטיות בכל אחד ואחד מישראל אפלו הקל והגדוע וכו' מאד מאד. ובכלליות

ענין מתנת שכיב מרע ומה שאמרו רבותינו ז"ל: מתנת שכיב מרע פירשה שווא רבנן ודברי שכיב מרע ככתובין ומסורין דמי:

א על-פי התורה ויהי מקץ כי מרחמם ינהגם וכו' (בלקושי תנינא סימן ז), עין

בן בשאדם נסתלק מוגיע הירשה לבניו, כי משם שרש המזון מבחינת בנים, הינו מהדעת שהשאייר בעולם על-ידי בניו שמשם נמשך כל העשרות והפרנסה כנ"ל ועל-כן מוגיע להם הירשה, כי משם נמשך המזון כנ"ל:

ג וזה מתנת שכיב מרע שהיא גם-כן בירשה. כי הדעת שצריכין להשאיר אחריו הוא כלול משתי בחינות שהם בן ותלמיד, כי צריכין להשאיר אחריו בנים ותלמידים, כמבאר שם בהתורה הנ"ל, כי כמו שצריכין ללמד לבניו להאיר בהם הדעת הקדוש בן צריכין ללמד לבן חברו ולהעמיד תלמידים רבים להאיר בהם הדעת הקדוש לדעת את ה' וכמו שכתוב שם בהתורה הנ"ל שכל אדם יכול לקיים זאת להעמיד תלמידים על-ידי שמדבר עם חברו ביראת שמים ומעורר אחד את חברו ליראה את ה' לסור מרע ולעשות הטוב. שעל-ידי זה נעשה כל אחד בחינת תלמיד לגבי חברו, עין שם. ומבחינת הדעת שמאירין בתלמידים כל אחד לפי בחינתו משם נמשך בחינת מתנת שכיב מרע שהיא בירשה, כי יש כח לאדם להוריש מזונו לאחר על-ידי מתנת שכיב מרע מאחר שהמזון נמשך גם מהדעת שמאירין באחרים שאינם בניו שהם

האדם אחרי פטירתו מן העולם וכו', עין שם. ומבאר שם שעל-ידי הארת בן ותלמיד משם נמשכת הפרנסה וכו', עין שם:

ב וזה בחינת ירשה ששייך לבנים, כי עקר השארתו של אדם לאחר מיתתו הם הבנים שגשארין אחריו הממלאין את מקומו. ועקר הוא הדעת, הינו כשזוכה נשאירן ממנו בנים שקבלו ממנו דעתו הקדושה, כי כל אחד מישראל יש לו חלק בהדעת הקדוש, כי עקר הדעת הוא לדעת את ה', כמו שכתוב: אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלקים וכו'. וכל אחד מישראל הוא חלק אלוה ממעל ונשמתו משרשת בהדעת הקדוש הזה שהוא שרש כל הנשמות בלם, כי חכמה הוא שרש הכל, כמו שכתוב: בלם בחכמה עשית. ועל-כן כל אחד מישראל כפי אחיזתו בהדעת הקדוש וכפי מעשיו הטובים בן נתגלה על ידו ידיעת אלקותו יתברך. וזה עקר השארתו לאחר מיתתו, דהינו מה שהודיע לבניו וצוה אותם שישמרו דרך ה'. וזה הדעת הוא עקר השארתו כמבאר בהתורה הנ"ל. ומחמת שכל הפרנסה והעשרות נמשך מזה הדעת שהוא בחינת כלליות בן ותלמיד, כמבאר שם בהתורה הנ"ל, עין שם, על-

בשביל זה כְּדִי שְׂיִסְדֵּר לְבֵיתוֹ לְמַעַן אֲשֶׁר יִצְוֶה אֶת בָּנָיו וְתַלְמִידָיו אַחֲרָיו שְׂיַדְעוּ אֶת ה' וְיִשְׁמְרוּ דְרָכָיו. וְעַל־כֵּן עַד יַעֲקֹב לֹא הָיָה חֻלָּשָׁה, כְּמוֹ שְׁאִמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל, כִּי יַעֲקֹב הָרִאשׁוֹן שְׁהָאִיר בְּיוֹתֵר בְּבָנָיו וְתַלְמִידָיו, כִּי הִתְחַלַּת הַתְּגָלוֹת הִדְעַת הַקְדוּשָׁה לְדַעַת אֶת ה' הִתְחַל מֵאַבְרָהָם אָבִינוּ כִּי הוּא גָּלָה אֱלֹקוֹתוֹ בְּעוֹלָם, כְּמוֹ שְׁאִמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל, אֲבָל אַבְרָהָם וַיִּצְחָק עֲדֵין לֹא הָיָה מִטָּתָם שְׁלֵמָה רַק יַעֲקֹב הָיָה מִטָּתוֹ שְׁלֵמָה וְהִשְׁאִיר שְׁנַיִם עָשָׂר יָבָמִים בְּלֹם צַדִּיקִים שְׂכָלָם קִבְּלוּ אֶת דַּעְתוֹ הַקְדוּשָׁה וְעַל־יָדָם נִתְקַּנְּם הִדְעַת הַקְדוּשָׁה בְּעוֹלָם. וְעַל־כֵּן הִתְחַל מֵיַעֲקֹב שְׂיִהְיֶה הָאָדָם חוֹלָה קָדָם מִיתָתוֹ כִּי הוּא מוֹכֵה גְדוּלָּה כְּדִי שְׂיִסְדֵּר לְבֵיתוֹ וַיִּצְוֶה אֶת בָּנָיו, כְּמוֹ שְׁאִמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל. וְעַקֵּר הַצִּוּוּאָה הוּא שְׂצַרִּיכִין לְצוּוֹתָם שְׂיִשְׁמְרוּ דֶּרֶךְ ה' כְּדִי שְׂיִשְׁאֵר דַּעְתוֹ גַּם אַחֵר הַסִּתְּלָקוּתוֹ לְעוֹלָם, וְעַל־כֵּן הִתְחַל זֹאת מֵיַעֲקֹב כִּי הוּא הָרִאשׁוֹן שְׁהֵנִיחַ בָּנָיו בְּלֹם צַדִּיקִים שְׂעַל־יָדָם נִשְׁאָר דַּעְתוֹ בְּעוֹלָם לְעוֹלָם. וְעַל־כֵּן בָּעֵת שֶׁהָיָה יַעֲקֹב חוֹלָה וַיִּצְוֶה אֶת בָּנָיו סְמוּךְ לְמִיתָתוֹ אִם צָעֲקוּ בְּלֹם שְׂמַע יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹקֵינוּ ה' אֶחָד וְכו', כְּמוֹ שְׁאִמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל, כִּי אִם בְּשִׁעָה שְׂהִצְדִּיק חוֹלָה סְמוּךְ לְמִיתָתוֹ אִם הוּא

הַתַּלְמִידִים. וְעַל־כֵּן יוֹכֵל לְהוֹרִישׁ מְמוֹנוֹ לְאַחֲרִים עַל־יָדֵי מִתְּנַת שְׂכִיב מֵרַע כְּמוֹ שְׂצַרִּיךְ לְהָאִיר דַּעְתוֹ לְאַחֲרִים שְׁהֵם הַתַּלְמִידִים. כִּי כְּמוֹ שְׁהִירְשָׁה שִׁיךְ לְבָנָיו מִחֻמַּת שְׁהִמְמוֹן נִמְשָׁךְ מֵהִדְעַת שְׁהִשְׁאִיר עַל־יָדֵי הַבָּנִים, כְּמוֹ כֵּן יוֹכֵל לְהוֹרִישׁ מְמוֹנוֹ לְאַחֲרִים כִּי הִמְמוֹן נִמְשָׁךְ גַּם מֵהִדְעַת שְׂמֵאִירִין בְּאַחֲרִים שְׁהֵם הַתַּלְמִידִים כִּנ"ל, כִּי הִמְמוֹן נִמְשָׁךְ מִשְׁנֵי הַבְּחִינוֹת מִבֵּין וְתַלְמִיד, כְּמִבְּאֵר בְּהַתּוֹרָה הַנ"ל:

ד וְעַל־כֵּן דִּיקָא בְּשִׁהוּא שְׂכִיב מֵרַע מִתְּנָתוֹ בִּירְשָׁה, כִּי הִצְדִּיק וְכְמוֹ כֵּן כָּל אָדָם כְּשֶׁר מֵאִיר הִדְעַת בְּבָנָיו וְתַלְמִידָיו כָּל יְמֵי חַיָּיו, כִּי רַק בְּשִׁבְלִי זֶה בָּא הָאָדָם לְעוֹלָם. וְהַעֲקָר הוּא שְׂיִמְשִׁיךְ דַּעַת כְּזֶה בְּבָנָיו וְתַלְמִידָיו שְׂיִתְקַנְּם הִדְעַת לְעוֹלָם אֲפִלּוּ אַחֵר הַסִּתְּלָקוּתוֹ, כִּי זֶה עַקֵּר הַשְׁאֲרָתוֹ כִּנ"ל וְכְּמִבְּאֵר הַיָּטִב בְּהַתּוֹרָה הַנ"ל. וְעַל־כֵּן הִצְדִּיקִים הָאֱמִתִּיִּים בְּשִׁעָה חֲלָים אִם הֵם מֵאִירִין הִדְעַת בְּיוֹתֵר בְּבָנָיו וְתַלְמִידָיו כְּמוֹ שְׂמְצִינוּ בְּכֻמָּה צַדִּיקִים שְׂגָלוּ דַּעַת גְּדוֹל וְקְדוּשָׁה מְאֹד בָּעֵת חֲלָים סְמוּךְ לְמִיתָתָם כְּגוֹן רַבִּי אֱלִיעֶזֶר הַגָּדוֹל וְרַבִּי שְׂמַעוֹן בֶּר יוֹחָאי וְרַבִּינוּ הַקְדוּשָׁה וְכו'. כִּי עַקֵּר הַחוֹלָאָה שְׂנִמְשָׁךְ לְעוֹלָם מֵהַ שְׂהָאָדָם חוֹלָה קָדָם מִיתָתוֹ הוּא רַק

שצריכין להאיר ביותר סמוך למיתתו כשהוא שכיב מרע כנ"ל, והדעת הוא התורה שהוא עקר הדעת שעל-ידיה יודעין את ה' יתברך, וזה דברי שכיב מרע ככתובין וכמסורין דמי, 'כתובין ומסורין' זה בחינת התורה הקדושה שהיא כתובה ומסורה בידינו, וכל אחד כפי חלקו בתורה בן צריך להשאיר חלק דעתו ותורתו לבנים ותלמידים שיתקנים לעולם, ומשם נמשך מתנת שכיב מרע שיש לה קיום כירשה וכנ"ל, ועל-כן דברי שכיב מרע ככתובין וכמסורין דמי כנ"ל:

עקר הארת הדעת שמשאיר אחריו וכנ"ל וכמו בן כל אדם לפי בחינתו כי כל אדם יכול לקים זאת. וכל אחד צריך להאיר איזה דעת וקדושה בבנים ותלמידים שיהיה נשאר לעולם וכנ"ל. ועל-כן עקר המתנה שהיא כירשה היא מתנת שכיב מרע, כי אז עקר השארת הדעת שמשם נמשך הממון שמחמת זה מגיע הירשה לבניו וכן יש לו כח לתן לאחרים במתנת שכיב מרע שהיא גם-כן כירשה וכנ"ל:

ה וזה דברי שכיב מרע ככתובין וכמסורין דמי, כי מתנת שכיב מרע שיש לה קיום זה נמשך מבחינת הדעת

הלכות פריקה וטעינה הלכה ב

שמקבלת המלכות מים החכמה וכו' עין שם כל זה היטב:

וזה קרמו במצוה הנ"ל כי שונא פשוט רבותינו ז"ל שזוהו מי שראה אותו שעבר עברה וזהו בחינת רבין תחת משאו כי מתגבר עליו כבוד המשאוי שהוא המשאוי של עון ומחמת זה הוא רובץ תחת משאו כי אי אפשר לו לשא כלל משאוי כזו כנ"ל. וזהו כי תראה חמור שנאך רבין וכו' כי התגברות העון הוא בבחינת החמור ורוח הבחמיות כי כשמתגבר חס ושלוש המשאוי של עון

כי תראה חמור שנאך רבין תחת משאו ותרלת וכו' עזב תעזב עמו:

כי איתא במאמר ויהי מקץ - כי מרחמם ינהגם וכו' (בלקוטי תנינא סימן ז) שעקר הרחמנות הוא כשאחד מישראל נופל בעונות חס ושלוש כי זהו משא כבוד שאי אפשר לאיש ישראלי לשא כלל משאוי כבוד כזו וכו' עין שם. וצריך לרחם על ישראל להוציאם מעונות ולהכניס בהם דעת וכו' כי צריכים להאיר הדעת בבנים ותלמידים וכו' עין שם ועל-ידי כלליות בן ותלמיד משם נמשך הפרנסה

הענין היטב עין שם. ועל-כן מי שזוכה לצאת ממשאוי הכבד של עונות וזוכה לדעת שהוא בחינת הארת בן ותלמיד כמו בן פרנסתו מעופפת לו בנקל כי משם עקר הפרנסה כנ"ל. וכן להפך חס ושלום מי שמתגבר עליו חס ושלום המשאוי של עון ואין בו דעת חס ושלום אזי פרנסתו באה לו בכבדות גדול וביגיעה גדולה מאד, בבחינת: שמו העם ולקטו - בשטותא, אזי וטחנו ברחים או דכו במדכא, שזה בחינת כבדות הפרנסה למי שלא גרש הרוח שטות, כמוכא בזהר הקדוש שמרמז על כבדות הפרנסה למי שאין בו דעת וכנ"ל. וזהו בחינת קשין מוזנותיו של אדם בקריעת ים-סוף (פסחים קיח) כי קריעת ים-סוף מרמז על ים החכמה הנ"ל כי זה עקר בחינת קריעת ים-סוף שנבקע ונתגלה ים החכמה כמוכא הינו בחינת ים החכמה הנ"ל שנתגלה כפי מה שזוכין לצאת מעונות כנ"ל ומשם נמשך הפרנסה כנ"ל וזהו קשין מוזנותיו בקריעת ים-סוף, כי משם דיקא נמשך המזונות והפרנסה מבחינת קריעת ים-סוף מבחינת ים החכמה הנ"ל. כי עקר הקשי שהיה קשה קריעת ים-סוף הוא מחמת עונות בחינת הללו עוברי עבודה זרה והללו עוברי

אזי אינו נקרא בשם אדם כי עקר האדם הוא הדעת רק הוא בחינת חיה בדרמות אדם כמבאר במאמר הנ"ל עין שם. והזהירה התורה על כל אחד שיראה את חברו שהתגבר עליו חס ושלום המשאוי של עון כי רק זה נקרא משאוי כנ"ל אזי אסור לו להעלים עין רק מטל עליו לרחם על חברו ולעזר לו לקים עוב תעוב עמו כי זה מטל על כל אחד מישראל לרחם על חברו ברחמנות האמתית הגדול מכל מיני רחמנות דהינו לעזר לו לפרק מעליו המשאוי הכבד של עון אשר אי אפשר לו לשא כלל משאוי כבד כזו כנ"ל. כי כל אחד מחייב להשתדל להשיג על חברו לדבר עמו ביראת שמים להוציאו מהמשאוי הכבד של עונות שהוא כבד מכל המשאות שזה עקר הרחמנות כנ"ל וזהו עוב תעוב עמו:

וגם המצוה בעצמה ממש דהינו פריקה ומעינה ממש לעזר לחברו לפרק המשאוי ממש מעל חמורו הוא גם-כן בחינה הנ"ל כי המשאוי שעל הבהמה שהוא ממונו ופרנסתו הוא נמשך מים החכמה שבא על-ידי כלליות בן ותלמיד דהינו על-ידי הארת הדעת בן ותלמיד כפי מה שמוציאין אותן ממשאוי הכבד של עון כמוכא שם במאמר הנ"ל קשור

רבנו ז"ל בכמה מקומות שצריך לדון את כל אדם לכף זכות וצריך למצא זכות אפילו ברשע גמור כי איך אפשר שלא עשה איזה מעט טוב מימיו ועל-ידי זה שמוצא בו איזה נקדה טובה על-ידי זה מכניסו באמת לכף זכות ויכול להחזירו בתשובה על-ידי זה כמובא על פסוק ועוד מעט ואין רשע וכו' עין שם (סימן רפב). וזהו ענין הנ"ל שאף-על-פי שהוא שנאך שראית אותו עובר עברה אף-על-פי-כן אל תמנע מלעזר לו רק אדרבה משבק תשובה מה דבלבך עלוהי כי אתה צריך למצא לו זכות ולרחם עליו ולמחל לו. כי על-ידי שמוצא בו זכות מכניסו באמת לכף זכות ומחזירו בתשובה נמצא שיש בן ביד כל אחד מישראל למחל עונות חברו כי יכול להכניסו לכף זכות על-ידי שמוצא בו איזה זכות וכנ"ל. ועל-כן כן כשאחד רואה שחברו יש לו יסורים בדרך שחמורו רובין תחת משאו וכבדת המשאוי הוה הוא מחמת כבדת המשאוי של עון כנ"ל, הוא מחיב לרחם עליו ולמחל לו דהינו למצא לו זכות ולהכניסו לכף זכות כנ"ל שזהו עקר הרחמנות ולעזר לו לפרק המשאוי ועל-ידי זה שעוזב השנאה ומרחם עליו ומכניס בו רחמנות מחמת שמבקש ומוצא בו איזה

עבודה זרה כמו שאמרו רבותינו ז"ל וכמו כן קשין המזונות כי כפי מה שזוכין לצאת מעונות כמו כן זוכין שיתגלה ים החכמה שהוא בחינת קריעת ים-סוף וכמו כן זוכין למזונות ופרנסה כי משם נמשך הפרנסה כנ"ל. נמצא שעקר כבדת ועל הפרנסה הוא מחמת כבדת המשאוי של עונות. וזהו בחינת כי תראה חמור שנאך רבין תחת משאו שכבר עליו המשאוי של ממונו ופרנסתו ויש לו יסורים וכבדות גדול וזה נמשך רק ממשאוי הכבד של עונות כנ"ל וזהו בחינת שנאך כי אין שונא אלא זה שעבר עברה כמו שפרשו רבותינו ז"ל. והנהירי התורה לבלי לחדל מעוב לו רק צריכין לעזב מלב מה שעשה ולעזר לו, כמו שתרגם אונקלוס: משבק תשובה מה דבלבך עלוהי ותפרק עמה. ולכאורה הדבר תמוה: כי בשלמא אם היה הפריש שונא כפשוטו ששונא אותו מחמת עצמו מחמת ריב ומחלקת וכיוצא, היה שייך לומר משבק תשובה וכו' שצריך למחל לו. אבל מאחר שפרשו רבותינו ז"ל ששונא האמור בתורה הוא מחמת שראוהו עובר עברה איך שייך לומר משבק תשובה מה דבלבך עלוהי וכו'. אך באמת על-פי מה שמבאר בדברי

אהבה ורחמנות כמו שדרשו רבותינו ז"ל על פסוק אתה כוננת מישורים וכי יש לך שונא שרואה וכו'. כי עקר המצוה כדי לפרק המשאוי של עון שזוהו נעשה על-ידי האהבה והרחמנות כנ"ל ברוד ה' לעולם אמן ואמן:

זכות על-ידי זה מכניסו באמת לכף זכות ומפרק מעליו המשאוי הכבד של עונות ועל-ידי זה בעצמו מפרק מעליו המשאוי ממש כי עקר כבודת המשאוי הוא מחמת המשאוי של עון כנ"ל. כי באמת עקר מצוה זו של פריקה ומעינה הוא בשביל

הלכות נחלות הלכה ב

נדע בחינת שפע הכתר עין שם. ועל-ידי כלליות בן ותלמיד זוכין בשעת אכילה לקבל הארת הרצון בחינת כעת ואמר ליעקב ולישראל מה פעל אל בחינת ואתה נותן להם את אכלם בעתו כי המלכות מקבלת הפרנסה מים החכמה שנמשך על-ידי הארת בן ותלמיד וכו' וכו' עין שם כל זה היטב:

ב וזה בחינת ירשה ששני לנגים כי עקר המזון והפרנסה נמשך מהם מבחינת בן ותלמיד כי על-ידי כלליות בן ותלמיד משם מקבלת המלכות הפרנסה כנ"ל. כי כל אחד צריך להשאר אחריו ברכה שישארו ממנו בנים בעולם דהינו בן ובת כמו שאמרו רבותינו ז"ל, ואי לא חס ושלום, נשארה נשמתו ערטילאי חס ושלום כמובא בזהר הקדוש, כי אין שלמות להנפש כי אם כשנשארו ממנו בנים בעולם וכמוכן היטב במאמר הנ"ל.

ענין ירשה ששני לנגים

א על-פי המאמר הנ"ל בהלכות פריקה ומעינה הלכה ב' המתחיל ויהי מקץ כי מרחמם ינהגם. כי עקר הרחמנות הוא להאיר הדעת בעולם לדעת כי ה' הוא האלהים ולהוציא ישראל מעוונות שהם רוח שטות וכו'. ואפלו כשנסתלקין צריכין שיהיה נשאר הדעת בעולם ועל-כן צריכין להשאר בן ותלמיד כדי שישאר דעתו למטה גם כשיסתלק למעלה. כי כשהוא למעלה לבד אין זה שלמות ועקר השלמות הוא כשזוכין להיות למעלה ולמטה כי שניהם יחד נקראין עולם. וזה בחינת בן ותלמיד כי צריך להאיר בדרי מעלה ובדרי מטה בבחינת כי כל בשמים ובארץ וכו' וזהו בחינת בן ותלמיד עין שם. ועל-ידי שמאירין בבן ותלמיד זוכין לבחינת מקיפים בחינת תכלית הידיעה אשר לא

בתחתון כנ"ל וכמבאר היטב במאמר הנ"ל. ועל-כן אפלו כשנסתלק צריך להשאיר אחריו בנים בעולם הזה שימלאו מקומו בזה העולם ואז תוכל נשמתו לעלות אל אור הפנים לרצון העליון על-ידי שיהיה לו במה להתלבש על-ידי שהשאיר בנים בעולם. כי עקר הלבושין נעשין מזה שהשאיר אחריו בנים בעולם שעל-ידי זה נתקשרין עולמות עליון ותחתון כנ"ל. כי הלבושין הם בחינת גוף וכלי אל הנשמה ועל-ידי שהנשמה היתה בגוף בעולם הזה וזכתה לזכך הגוף, על-ידי זה יש לה לבושין לעולם הבא להתלבש ולעלות למעלה. ועל-כן עקר הלבושין נעשה על-ידי מצוה זו על-ידי שהשאיר אחריו בנים בעולם הזה, שעל-ידי שהשאיר השארה בעולם הזה שהוא בחינת גוף כנ"ל על-ידי זה יש להנשמה לבושין להתלבש ולעלות למעלה. כי על-ידי שהשאיר דעתו בעולם הזה על-ידי בן ותלמיד על-ידי זה נתקשרין העולמות עליון ותחתון כנ"ל ועל-ידי זה יכולה להתלבש ולעלות למעלה. כי עקר עלייתה על-ידי התקשרות העולמות כמובא וכנ"ל. ואזי זוכה הנשמה לבחינת מקיפים שהם בחינת שעשוע עולם הבא בחינת תכלית הידיעה אשר לא נדע אשר

כי צריך להיות למעלה ולמטה וכנ"ל כי בשביל זה ירדה הנשמה לעולם הזה ונתלבשה בגוף העכור הזה והלא טוב היה לה להנשמה להיות בגבהי מרומים במקום אשר היה שם אהלה בתחלה אף באמת אין שלמות להנשמה כשהיא למעלה לבד ועקר שלמותה כשהיא זוכה לקשר העולמות יחד עליון בתחתון ובשביל זה נתלבשה בגוף כדי לקשר העולמות כי גוף ונפש הם בחינת דרי מעלה ודרי מטה בחינת שמים וארץ כמו שדרשו רבותינו ז"ל (סנהדרין צא) על פסוק (תהלים ג, ד) יקרא אל השמים מעל זה הנשמה ואל הארץ זה הגוף. וזה שכתב שם רבנו ז"ל במאמר הנ"ל שה' יתברך יש לו שרפים וחיות וכו' וכו' ואף-על-פי-כן עקר השעשוע שלו כשעולה למעלה העבודה מעולם השפל הזה כמו שכתוב ואבית תהלה מגושי עפר מקרוצי חמר וכו'. כי העבודה של האדם בעולם הזה שהוא מלבש בגוף, יקרה מאד, כי הוא מקשר העולמות על-ידי עבודתו על-ידי שהוא משתף מגוף ונפש שהם בחינת שמים וארץ דרי מעלה ודרי מטה על-כן יש לו כח לקשר עליונים ותחתונים יחד שזהו עקר השלמות לקשר העולמות יחד עליון

הפרנסה כי דיקא בשעת אכילה וזכין להארת הרצון כי האכילה היא בחינה גבה מאד כשזוכין לאכל בקדשה כי האכילה הוא חבור הנפש והגוף כי הוא קיום האדם. נמצא שהאכילה היא בחינת התקשרות העולמות עליון ותחתון שהם בחינת גוף ונפש ועל-כן האכילה והפרנסה נמשכת מכלליות בן ותלמיד שהם בחינת כלליות והתקשרות העולמות כנ"ל כי משם דיקא נמשך האכילה שהיא גם-כן בחינת התקשרות העולמות כי האכילה מחברת ומקשרת הגוף והנפש שהם בחינת שמים וארץ דרי מעלה ודרי מטה כנ"ל ועל-כן אז בשעת אכילה דיקא וזכין להארת הרצון שהוא בחינת התכלית הנ"ל בחינת מקיפים הנ"ל ועין שם במאמר הנ"ל היטב ותבין:

ד' ועל-כן הירשה שיד להבנים שהם בן ובת כי בן ובת שצריכין להשאיר כמו שאמרו רבותינו ז"ל זה בחינת בן ותלמיד שהם בחינת דרי מעלה ודרי מטה בחינת אספקלריא המאירה ואספקלריא שאינה מאירה שזהו בחינת דבר וניקבא כמובא ועל-כן צריכין להשאיר אחריו זכר ונקבה שהם שתי הבחינות הנ"ל בחינת דרי מעלה ודרי מטה בחינת בן ותלמיד כרי

בשביל זה ירדה הנשמה לעולם הזה לזכות לזה התכלית. כי באמת לית מחשבה תפיסא בה כלל ואי אפשר להשיגו ותברך כי אם על-ידי בחינת כלים וצמצומים כדוע ועל-כן הכרח הנשמה להתלבש בעולם הזה בגוף, כי על-ידי זה נעשין בחינת כלים וצמצומים להשיגו ותברך וזה עקר שלמות הדעת כשזוכין להשיגו על-ידי בחינת כלים וצמצומים. וזה בחינת תכלית הידיעה אשר לא נדע, זה בחינת מטי ולא מטי, שהוא בחינת השגה עליונה בבחינת גוף ונפש עליונים שהם אורות וכלים וזים עליונים שהם בחינת גוף כנגד אור הפנימי, ועל-ידם יכולין להשיג מה שמשגיגין בבחינת תכלית הידיעה אשר לא נדע בחינת מטי ולא מטי. ועל-כן דיקא על-ידי העבודה בגוף בעולם הזה וזכין לזה התכלית. כי עקר התכלית לזכות להשיג בחינת התכלית הזה ועל-כן צריכין להשאיר אחריו בנים ותלמידים כדי לקשר העולמות בבחינת גוף ונפש כדי לזכות לתכלית הנ"ל:

ג וזה בחינת מה שכתב רבנו ז"ל שם במאמר הנ"ל שעל-ידי כלליות בן ותלמיד וזכין להארת הרצון בשעת אכילה כי משם מקבלת המלכות

ה נמצא שהבן כלול משתי הבחניות
מדרי מעלה ודרי מטה כי השגת
אביו שהוא הצדיק שזוכה להמקפים
בחנית מה כמבאר שם היטב הוא כלול
משתי הבחניות כי הוא יכול להאיר
בשניהם בדרי מעלה ודרי מטה. נמצא
שהבן שזוכה להשגת אביו ממש הוא
כלול משתי הבחניות ועל-כן הבן גדול
מתלמיד כמבאר שם היטב ועל-כן הבת
במקום הבן אין לה כלום כי היא בטלה
לגבו כי הבן כלול משתי הבחניות ועל-כן
על-ידי הבן עקר התקשרות העולמות
ועל-כן עקר הירשה מגיע אליו. אבל
במקום שאין בן מגיע הירשה להבת כי
גם הבת שהיא בבחנית דרי מטה גם שם
יש בחנית דעת כי בדרי מטה דיקא מלא
כל הארץ כבודו כמבאר שם היטב ועל-
כן במקום שאין בן יורשת הבת כי גם
שם יש בחנית הארת הדעת אבל במקום
בן אינה יורשת כלום כי אף-על-פי-כן
הבן גבה למעלה יותר כמבאר שם היטב
כי הבן כלול משתי הבחניות כי הוא
זוכה להשגת אביו ממש כנ"ל:

ו וזה שאמרו בגות צלפחד אם אנו
חשובין זרע תנה לנו נחלה ואם לאו
תתנבם אמנו. כי היבום הוא למי שלא
זכה להשאיר אחריו זרע ואז נשמתה

שיתקשרו העולמות על-ידם כדי שיוכל
לעלות לאור הפנים לרצון העליון כנ"ל.
ועל-כן מגיע להם הירשה והינו
העשירות והפרנסה שלו כי כל הפרנסה
והממון שלו מגיע להם לבנו ולבתו
שהשאיר כי מהם נמשך כל הממון
והפרנסה כנ"ל כי הם בחנית כלליות בן
ותלמיד. ועל-ידי שפגיו שהם ההשארה
שהשאיר דעתו בעולם כנ"ל על-ידי שהם
מקבלים הממון והפרנסה שלו על-ידי זה
נתקשרין העולמות כי על-ידי הפרנסה
והאכילה דיקא על-ידי זה נתקשרין דרי
מעלה ודרי מטה כנ"ל ועל-ידי זה תוכל
נשמתו לעלות למעלה כי עקר עלייתו
על-ידי זה על-ידי התקשרות העולמות
כנ"ל. נמצא שמה שהאדם מחיב להשאיר
אחריו בנים כדי שיוכל להתלבש ולעלות
למעלה, ומה שמגיע להם הירשה הם
בחנית אחת ממש כי הירשה שנשאיר
שהוא הממון והפרנסה הוא גם-כן בחנית
התקשרות העולמות כנ"ל ועל-ידי
הפרנסה דיקא זוכין לרצון העליון כנ"ל
ועל-כן זוכה על-ידי זה לעלות לרצון
העליון וכנ"ל. ועל-כן בן קודם לבת
ובמקום הבן הבת אינה יורשת כלום כי
עקר הוא הבן כי הבן זוכה להשגת אביו
ממש שהוא בחנית מ"ה:

זה תלוי בזה. כי עקר הירשה לבניו הוא מחמת שהם בחינת ההשארה שנשארו בעולם הזה במקומו והנשמה עלתה למעלה והם הנמשכין מדעתו ומחו נשארו למטה ונתקשרו יחד מעלה ומטה שזהו עקר התקון ועל-ידי זה יש לו כח לעלות למעלה ועל-כן מגיע להם הירשה כי על-ידי הממון והפרנסה נתקשרין העולמות כנ"ל. ועל-כן מאחר שהבנות פוטרות מן היבום וחשובות השארה בזה העולם כנ"ל על-כן מגיע להם הירשה כשאין בן חס ושלוש כי זה תלוי בזה כנ"ל והבן. ברוד ה' לעולם אמן ואמן:

ערטילאי חס ושלוש וצריך פרוקיא דיפרוק לה על-ידי היבום כמבאר בזהר הקדוש, ועל-כן טענו אם אינם חשובות זרע לירשה נמצא שאין כח להמת לעלות על-ידם כי אי אפשר לקשר העולמות על-ידם ואם בן בהכרח שתתוכם אדם כי בשביל זה בא היבום כשאין נשאר אחריו הארת הדעת בזה העולם שיוכל לקשר העולמות כנ"ל. ומאחר שהם חשובות זרע ופוטרות מן היבום נמצא שחשובות השארה בזה העולם והינו השארת הדעת שזהו עקר ההשארה כמו שכתוב שם על-כן מגיע להם הירשה כי

הלכות שכירות פועלים הלכה ב

ממשאוי הכבד של עונות כי זהו משאוי כבד מאד שאי אפשר לישראל לשא כלל המשאוי זה של עון כי ישראל לפי דקותם משרשם הם רחוקים לגמרי מעון וכו'. וצריך לרחם על כל אחד להכניס בו דעת להוציאו ממשאוי של עונות כי אין אדם עובר עברה אלא אם בן נכנס בו רוח שמות וכו' וזה בחינת בן ותלמיד וכו' וכו' ועל-ידי זה זוכין למקיפים בחינת שפע הכתר וכו' ועל-ידי כלליות בן ותלמיד על-ידי זה מי שהוא איש חיל הוא יכול לקבל הארת הרצון בעת

מצוה לתת שכר שכיר בזמנו ואם אחרו עובר בלאו וכו': ענין אסור לא תלין פעלת שכיר וכו' שהתמירה התורה מאד בשכר שכיר לפרעו בזמנו דיקא והמאחר עובר בכמה לאוין ועשה כמבאר שם בטור ושלחן ערוך:

א על-פי המאמר ויהי מקץ - כי מרחמם ינהגם וכו' (בספר לקושי מוהר"ן תנינא סימן ז) עין שם כל המאמר היטב. כי צריך לרחם מאד על איש ישראל וכו' ועקר הרחמנות הוא להוציא את ישראל

בתחלת עשרת הדברות שהם כלל התורה פתח תחלה אנכי ה' אלוקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית עבדים. וכבר מבאר בכמה ספרים קשיא זו למה תלצה התורה כל המצוות ביציאת מצרים. אך באמת כלל כל התורה תלוי בבחינה זו לצאת מעבדות לחרות שזו בחינת יציאת מצרים שיצאנו מעבדות לחרות כי כל העונות הם על-ידי רוח שטות כמו שאמרו רבותינו ו"ל (סוטה א) והם באים מזהמת הנפש, וזה בחינת עבדות שהוא בחינת בלבול הדעת בחינת רוח שטות כמבאר במקום אחר (בסיון י בלקוטי תנינא) שעבדות הוא בחינת בלבול הדעת וחרות הוא ישוב הדעת עין שם. כי עבדות הוא בחינת זהמת הנפש שמשם באים כל העונות בחינת ארור פנען עבד עבדים וכו' שזו בחינת ארור אתה וכו' כמובא. וה' יתברך בשעת יציאת מצרים הוציאנו מעבדות לחרות ועל-ידי זה דיקא אנו יכולים לקבל את התורה כי על-ידי זה נכנע זהמת הנפש שהוא בחינת עבדות ונכללן בחרות שהוא בחינת דעת בחינת מלכות דקדשה שעל-ידי זה יכולים לקבל את התורה. ועל-כן קדם מתן תורה אמר ה' יתברך לישראל ואתם תהיו לי ממלכת

האכילה שהוא בחינת הארת המקיפים הנ"ל כי המלכות מקבל הפרנסה מהידים שיש בים החכמה וכו' ועל-ידי זה זוכין להארת הרצון בשעת האכילה דיקא עין שם פלאי פלאות. ואיתא שם שאיש הישראלי אינו יכול לשא עליו המשאוי של עון אפלו יום אחד ועל-כן בעת שהבית המקדש היה קים היה התמיד של שחר מכפר על עברות של לילה ותמיד של בין הערבים מכפר על עברות של יום כי ישראל לפי רוחניותם ודקותם אינם יכולים לשא עליהם המשאוי של עונות אפלו יום אחד וכו' עין שם כל זה היטב:

ב וזה בחינת אסור כל תלין וכו'. כי עקר התכלית לזכות לאלו המקיפים הנ"ל שהם בחינת הארת הרצון שהם עקר שעשוע עולם הפא כמבאר שם עין שם והארת הרצון זוכים בשעת האכילה דיקא כנ"ל ועקר על-ידי בחינת מלכות, ועל-כן כל אחד צריך שיהיה לו איזה ממשלה בחינת מלכות כדי שיזכה לקבל פרנסה ולזכות להארת הרצון בשעת האכילה כמו שכתוב שם כל זה באר היטב במאמר הנ"ל עין שם. וזה בחינת מה שמצינו בתורה שהזכירה כמה פעמים בכמה מצוות יציאת מצרים וכן

להכניע בחינת עבדות שמשם כל העונות ולזכות לחרות בחינת מלכות שעל-ידי זה זוכים להארת הרצון שהוא ההפך מעונות בחינת סליחת עון וכנ"ל. ועל-כן הזהירה התורה על כל אחד מישראל שלא יהיה עבד כמו שכתוב כי לי בני ישראל עבדים עבדי הם וכו' כמו שאמרו רבותינו ז"ל כי עבדות הוא בחינת עונות כנ"ל. כי עקר קדשת ישראל הוא בחינת מלכות וחרות בחינת כל ישראל בני מלכים הם. ועל-כן כשאחד מישראל נופל לאיזה בחינה של עבדות מחמת דחקו ועניותו הוא רחמנות גדול עליו כי איש ישראלי לפי דקותו ורוחניותו אינו יכול כלל לשא עליו על העבדות כי על העבדות הוא בחינת המשאוי של עונות ממש שאי אפשר לישראל לשא עליהם כלל משאוי זו אפלו יום אחד כנ"ל כי על העבדות הוא בחינת על העונות ממש כנ"ל. ועל-כן התמירה התורה מאד בעבד עברי לא תרדה בו בפרך וכו' וכן בכמה דברים עד שאמרו רבותינו ז"ל הקונה עבד עברי בקונה אדון לעצמו כי התורה התמירה מאד מאד להקל מאחינו בני ישראל על העבדות לכל יהיה עליו מוטל על העבדות שהוא בחינת זהמת הנפש וכו' כנ"ל כי איש ישראלי אינו יכול לשא עליו כלל

כהנים וגוי קדוש וכו' ממלכת דיקא כנ"ל כי מלכות בחינת חרות הוא ההפך ממש מעבדות, כי עבדות הוא בחינת זהמת הנפש שמשם באים כל העונות כנ"ל ומלכות וחרות על-ידי זה נמשך הארת הרצון כי עקר הארת הרצון נמשך על-ידי בחינת מלכות כמבאר שם במאמר הנ"ל. והארת הרצון שהוא בחינת המקיפים הנ"ל שמאירים על-ידי כלליות בן ותלמיד והו ההפך מעונות כי הארת בן ותלמיד זה בחינת הדעת שמאיר החכם בבן ותלמיד להצילם מעונות כמבאר שם. ועל-ידי זה מאירין המקיפים שהם בחינת הארת הרצון ועל-ידי הארת הרצון נתכפרין כל העונות, כי הארת הרצון שהוא בחינת המקיפים הנ"ל זה בחינת שפע הכתר שזהו בחינת יום כפור כידוע כי אז זוכים לסלח נא המבאר במאמר הנ"ל, נמצא שעל-ידי הארת הרצון הנמשך על-ידי בחינת מלכות וחרות על-ידי זה זוכים לסליחת עונות. ועבדות הוא ההפך ממש כי עבדות הוא בחינת זהמת הנפש שמשם באים כל העונות ועל-כן כל התורה כלה תלויה ביציאת מצרים כנ"ל כי על-ידי שהוציאנו מעבדות לחרות על-ידי זה אנו יכולים לקבל את התורה כי כל התורה תלויה בזה

כי מבחינת עבדות באים כל העונות וכו' וכנ"ל. אבל על-ידי השכירות שמקבל מהבעל הבית בעד עבודתו ועל-ידי זה יש לו פרנסה על-ידי זה זוכה לבחינת הארת הרצון כי על-ידי פרנסה ואכילה דיקא על-ידי זה זוכים לבחינת הארת הרצון שמאיר בשעת אכילה דיקא כמבאר היטב במאמר הנ"ל ועל-ידי הארת הרצון נתכפרין כל בחינת עונות וכנ"ל. נמצא שהירידה שלו שירד לבחינת עבדות להשפיר עצמו לחברו ובאמת הוא ירידה גדולה אבל זאת הירידה היא תכלית העליה כי על-ידי זאת העבדות זכה לפרנסה ועל-ידי הפרנסה זכה להארת הרצון שהוא ההפך מעבדות בחינת סליחת עונות וכו' כנ"ל. ועל-כן החמירה התורה מאד לתת שכירות של השכיר בזמנו דיקא כדי למחר להעביר מעליו הפגם של על העבדות שהוא בחינת על עונות שאיש ישראלי אי אפשר לשא עליו כלל זה העל אפלו יום אחד, כי זה השכיר שנפל לבחינת עבדות הוא צריך לרחץ עצמו מגלולי העבדות שהוא בחינת עונות כנ"ל ואי אפשר לו לרחץ עצמו מזה כי אם על-ידי השכירות שמקבל דהינו פרנסה שעל-ידי זה מאיר הרצון שהוא בחינת יום הכפרים כנ"ל

על העבדות כנ"ל, ועל-כן אפלו בשכר נמכר לעבד חס ושלום אף-על-פי-כן צריך להקל עליו העל בכל מה דאפשר כדי שלא יתגבר עליו חס ושלום בחינת זהמת הנפש על-ידי על העבדות הקשה כי כל מה שמקלין עליו העבודה נחלש ונכנע בחינת זהמת הנפש שהוא בחינת על העבדות כנ"ל ועל-כן אפלו בשכיר יום שהוא בחינה של עבדות אף-על-פי שאינו עבדות ממש אף-על-פי-כן מאחר שהוא בחינה של עבדות שהשכיר עצמו לעבד מלאכת חברו, החמירה התורה מאד בשכרו לפרעו בזמנו דיקא כי באמת זה השכיר שהשכיר עצמו לחברו והשליך עצמו לבחינת עבדות מה שאין ראוי לו לישראל כי איש ישראלי אינו יכול לשא עליו כלל על עבדות שהוא בחינת משאוי של עון אפלו יום אחד כנ"ל, אך מגדל דחקו וענייתו הכרח להשליך את עצמו לבחינת עבדות להשפיר עצמו לעבודת חברו כדי להחיות את נפשו כי עני הוא, וזאת הבחינה דהינו זה שמשפיר עצמו לעבודת חברו שזהו בחינת עבדות כדי להחיות את נפשו כדי שיהיה לו מה לאכל, וזאת הבחינה היא בחינת ירידה תכלית העליה כי באמת בחינת עבדות הוא ירידה גדולה לאיש הישראלי וכנ"ל

לשא עליו על העבדות כלל אפלו יום אחד כמו שמצינו בתמיד וכו' כנ"ל. וזה שכתוב ביומו תמן שקרו ולא תבוא עליו השמש כי עני הוא ואליו הוא נשא את נפשו, נפש זה בחינת רצון כמו שכתוב אם יש את נפשכם כמבאר במקום אחר הינו שהתורה נתנה טעם שצריך לרחם לתת שקרו ביומו תכף כי עני הוא ומחמת דחקו וענייתו הכרח להשליך את עצמו לבחינת עבדות כדי לקבל פרנסה על-ידי זה כדי לזכות לבחינת הארת הרצון וזהו אליו הוא נשא את נפשו לשון רצון כנ"ל כי הוא רוצה לשאת ולהעלות את רצונו לזכות לרצון העליון בחינת הארת הרצון שמאיר על-ידי הפרנסה דיקא. ועל-כן אתה צריך לפרעו ביומו כדי לזכותו תכף לבחינה זו בחינת הארת הרצון כדי שעל-ידי זה יעביר מעליו על העבדות מיד וכו' כנ"ל. ובאמת מי שיגיע בשביל פרנסה בכונה זו כדי לזכות להארת הרצון על-ידי הפרנסה שהוא בחינת הארת הפקידים וכו' הוא בודאי דבר גדול מאד וזה בחינת מה שאמרו רבותינו ז"ל גדול הנהגה מיגיע כפו יותר מירא שמים שנאמר יגיע כפיד כי תאכל אשריד וטוב לך וכו' לעולם הבא כי על-ידי האכילה והפרנסה זוכה

שהוא בחינת סליחת עונות כי הוא בחינת ההפך ממש מעבדות וכו' כנ"ל. נמצא שעל-ידי השכירות שמקבל שהוא פרנסתו בחינת הארת הרצון על-ידי זה הוא מעביר מעליו ורוחץ עצמו מפגם העבדות, ועל-כן צריך הבעל הבית למהר מאד לתן לו השכירות בזמנו ולא תבוא עליו השמש וכו' בשכיר לילה וכן לא תלין וכו' בשכיר יום רק לפרעו תכף כדי למהר להעביר מהשכיר הפגם והלכוד של על העבדות שהוא בחינת על עונות שהיה עליו כי על-ידי השכירות שהוא פרנסתו ששם מתגלה הארת הרצון על-ידי זה מעביר מעליו העל הנ"ל כנ"ל ועל-כן צריך שלא ישהה אצלו השכירות כלל רק לתת לו בעונתו כי איש ישראלי אינו יכול לשא עליו על משאוי של עונות שזהו בחינת על העבדות אפלו יום אחד כנ"ל. וכמו שמצינו שתמיד של שחר היה מכפר על עבדות של לילה ותמיד של בין הערבים היה מכפר על עבדות של יום וכו' וכנ"ל כמו כן צריך לתת שכירות של שכיר יום בלילה תכף וישכירות של שכיר לילה ביומו תכף כדי להעביר מעליו פגם של על העבדות מיד ביומו וכו' על-ידי השכירות והפרנסה כי ישראל אינו יכול

התורה שיאכל בשעת מלאכה כדי להקל עליו על העבדות כי על-ידי האכילה שיאכל בשעת מלאכה על-ידי זה מאיר הארת הרצון כנ"ל ועל-ידי הארת הרצון נכנע בחינת העבדות כנ"ל:

ד וזה בחינת לא תחסם שור בדישו כי אפלו על הבהמה חסה התורה כי יש גלגולי נשמות בבהמות וחיות כידוע וכמו שאמר הבעל שם טוב ז"ל אוכלים בני אדם ושותים בני אדם ורוכבים על בני אדם וכו' כי בכל מקום יש ניצוצי נשמות בני אדם, וגדל הרחמנות שיש על הנפש המגלגל בבהמה או חיה ועוף אין לשער וזהו ממש בחינת משאוי של עון שאי אפשר לאיש ישראלי לשא עליו כלל על כזה כי מחמת עונות של זה האדם רחמנא לצלן נפל והתגלגל בבהמה וכו'. כי הבהמה וכו' היא בבחינת עונות הבאים מרוח שמות מהעדר הדעת מבחינת בהמיות כי כל העונות הם מעשה בהמה העדר הדעת ועל-כן עקר העבדות בבהמה וכו' כי הבהמה היא בבחינת עבדות בבחינת העדר הדעת שמשם באין כל העונות וכשאיש ישראלי נופל בעונות חס ושלוש שהם בחינת מעשה בהמה והו משאוי כבוד מאד והוא רחמנות גדול מאד עליו מכל שכן בשחם

להארת הרצון הארת המקיפים שהם עקר שעשוע עולם הבא. וצריך להמשיך הפרנסה על-ידי יגיע כפיים דיקא כי הפרנסה נמשכת מהידים שיש בים החכמה במבאר כל זה היטב במאמר הנ"ל ועל-ידי זה מתגלה בהפרנסה הארת הרצון כמו שכתוב שם ועל-כן צריך להמשיך הפרנסה על-ידי יגיע כפיים דיקא כדי שתהיה נמשכת הפרנסה על-ידי הידים הנ"ל כדי שתתגלה בהפרנסה הארת הרצון. וזהו יגיע כפיד כי תאכל אשריד וטוב לך לעולם הבא בחינת המקיפים הנ"ל שהם בחינת עולם הבא כנ"ל שהם בחינת הארת הרצון כנ"ל ועין היטב במאמר הנ"ל והבין:

ועל-כן שכירות אינה משתלמת אלא לבסוף כי העליה הוא אחר הידידה כי אחר הידידה דהינו העבדות אחר-כך מקבל השכירות ועל-ידי זה מעביר מעליו על העבדות כנ"ל ועל-כן משתלמת לבסוף דיקא אחר העבדות כדי להעביר על-ידי זה העבדות וכנ"ל:

ג וזה בחינת פועל אוכל בשעת מלאכה כי על-ידי האכילה מאיר הרצון כנ"ל והרצון הוא הפך העבדות כי הרצון מתגלה על-ידי בחינת מלכות וכנ"ל ועל-פן הפועל שגפול לבחינת עבדות צוטה

בחינת דעת בחינת הארת בן ותלמיד
 בחינת איה מקום כבודו ומלא כל הארץ
 כבודו שאומרים בשבת שניהם יחד
 בקדשה של מוסף קדשת כתר ואז עולה
 המלכות בחינת שבת מלכתא ומקבל
 האכילה והפרנסה כי משבת נמשך
 השפע על כל ששת ימי החל ואז מתגלה
 הארת הרצון בהאכילה כנ"ל. ועל-כן אז
 בשבת הוהירה התורה אפלו על שבתית
 עבדו ובהמתו כמו שכתוב למען ינוח
 שורך וחמורך וינפש בן אמתך וכו' כדי
 להכניע בחינת עבדות בשרשו כי אפלו
 העבד והבהמה שהוא גם-כן בחינת
 עבדות כנ"ל צריכים גם-כן לשבת בשבת.
 נמצא שנכנע העבדות אפלו אצל העבד
 והבהמה ועל-כן נכנע העבדות בשרשו,
 ועל-ידי השכיחה נמשך אפלו עליהם
 השתלשלות בחינת הארת הרצון והוה
 למען ינוח שורך וחמורך וינפש וכו' כי
 צריך שימשך עליהם גם-כן בחינת מנוחה
 ושכיחה שהוא בחינת הארת הרצון
 כנ"ל. והוה שאנו למדים שור שור משבת
 לענין חסימה כי אסור לא תחם הוא
 גם-כן בשביל בחינת הארת הרצון שוהו
 בחינת שכיחה בהמה בשבת כי אפלו
 עליהם צריכים להמשיך בחינת הארת
 הרצון כדי לנקות את הנפשות המגלגלין

ושלום עונותיו גוברים שמתגלגל בבהמה
 ממש והוה רחמנות גדול ביותר. והוה
 בחינת לא תחם שור בדישו להניח לו
 לאכל בשעת מלאכה שהוא בחינת
 עבדות כדי להאיר על הנפש המגלגל
 בבהמה בחינת הארת הרצון כי מאחר
 שהרצון מאיר בשעת אכילה על-כן יוכל
 להשתלשל איזה בחינה של הארת הרצון
 אפלו על הנפש המגלגל בבהמה בשעת
 אכילתה. וזה בחינת לא תחם שור
 בדישו וסמך לה כי ישבו אחים יחדו כי
 עקר סוד גלגלי הנפשות מרמז במצות
 יבום כמובא וזה שהסמיכה תורה מצות
 יבום לפסוק לא תחם לגלות שמצוה זו
 של לא תחם היא בשביל הנפשות
 המגלגלים להאיר עליהם הארת הרצון
 שהוא בחינת יום הכפורים סליחת עונות
 כדי לנקותם מבחינת עונות כנ"ל. וזה
 שאמרו רבותינו ו"ל שילפינו שור דלא
 תחם משור דשבת כי שבת הוא הארת
 הרצון כידוע ועל-כן מצוה גדולה לאכל
 בשבת ולהרבות באכילת שבת כדי
 לזכות להארת הרצון בשעת אכילת שבת
 כנ"ל. ואז בשבת שמאיר הרצון אז
 מתבטל העבדות לגמרי וכנ"ל ועל-כן
 אסור בשום מלאכה כי אז נכנע לגמרי
 בחינת עבדות בחינת רוח שמות ונתגלה

לענין שביתת בַּהֲמָה תן לו נִיח שִׁיחִיה
תולש ואוכל הינו כנ"ל כי על-ידי
האכילה מתגלה הארת הרצון כנ"ל
ואפלו בַּהֲמָה אף-על-פי שאין שִׁיך שם
הארת הרצון ממש אף-על-פִּי-כן מאחר
שמתגלה הארת הרצון בשעת אכילה
על-כן אפלו בַּהֲמָה יכול להשתלשל
איזה בחינה של הארת הרצון והעקר על
נפש המגלגל שהוא אדם ממש שעליו
מאיר הארת הרצון כדי לנקותו ולהעלותו
וכו' כנ"ל. ברוך ה' לעולם אמן ואמן:
ועל-כֵּן בשמטה ויובל אסור לעבד
שום עבודה בשדה כי אז
מתבטל העבדות לגמרי כי הם בחינת
שבת בחינת הארת הרצון כנ"ל:

מבחינת בהמיות מבחינת עבדות מבחינת
עונות להעלותם למדרגתם על-ידי הארת
הרצון שהוא בחינת יום הכפורים כנ"ל:
ה וזה בחינת שמטה ויובל שהם בחינת
שבת כמו שכתוב והיתה שבת הארץ
וכו' בחינת הארת הרצון כנ"ל ועל-כן
הכל הפקר, זה רמז על הארת הרצון
שמתפשט הארת הרצון כל-כך עד שאין
אחד מקפיד לצמצם בשלו רק הכל הפקר
כי אין שום צמצום כלל רק רצון פשוט
בכל העולם ואז המצוה להניח אפלו
לבהמות לאכל תבואת השדה כמו
שכתוב ולבהמתך וכו' תהיה כל תבואתה
לאכל כי עקר הארת הרצון הוא על-ידי
האכילה וכו' ל. וזה שאמרו רבותינו ז"ל

ליקוטי תפילות

על תורה ו'

כבר נפלו למשקב, שתשלח להם מהרה ועזה טובה, ועל ידי זה יצאו מהם כל הארסיים רעים של הדמים העכורים, ועל ידי זה תרפאם רפואה שלמה ברחמיך, ותשלח עליהם ועלינו שמחה גדולה באמת. ונזכה שיהיה נמשך עלינו תמיד השמחה של יום טוב על ידי ועזה טובה דקדשה, שנזכה להכניס כל כחותנו בשעת עשיית כל מצוה ומצוה וכל דבר שהוא רצונך, עד שנזכה להזיע ועזה טובה. ועל ידי זה נזכה תמיד לשמחה של יום טוב, לגיל ולשמח בך תמיד בכל יום ויום, על אשר זכיתנו ברחמיך הרבים, ובחרת בנו מכל העמים ורוממתנו מכל הלשונות וקדשתנו במצותיך וקרבנתנו מלכנו לעבודתך, ושמך הגדול והקדוש עלינו קראת:

רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם, אַתָּה יוֹדֵעַ כִּמָּה וְכִמָּה מוֹזִיק לָנוּ הָעֲצָבוֹת חֵם וְשָׁלוֹם, אֲבָל מִה נַעֲשֶׂה וְהַעֲצָבוֹת וְהַמְּרָה שְׁחוּרָה

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאַלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁתּוֹכְנֵי לְהוֹיֹת בְּשִׁמְחָה תָּמִיד. וְתַעֲזְרֵנִי וְתוֹשִׁיעֵנִי שְׂאוּכָה לַעֲשׂוֹת כָּל הַמִּצְוֹת וְכָל הַדְּבָרִים שֶׁבִּקְדָּשָׁה בְּכַח גְּדוֹל, עַד שְׂאוּכָה לְהוֹיֵעַ בְּשַׁעַת עֲשִׂית הַמִּצְוָה אוֹ הַדָּבָר שֶׁבִּקְדָּשָׁה. וְעַל יְדֵי זֶה אֲזַכֶּה שֶׁיֵּצְאוּ מִמֶּנִּי כָּל הַדָּמִים הָעֲכוּרִים וְכָל הָאֲרָסִיִּים רָעִים שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם, הַכֹּל יֵצֵא לְחוּץ עַל יְדֵי הָזֶעַה טוֹבָה בְּשַׁעַת עֲשִׂית דְּבָרִים שֶׁבִּקְדָּשָׁה. וְעַל יְדֵי זֶה אֲזַכֶּה לְהַכְנִיעַ הַטָּחוּל שֶׁהוּא עֲכִירַת הַדָּמִים שֶׁמִּשֶּׁם נִמְשָׁךְ הָעֲצָבוֹת חֵם וְשָׁלוֹם, וְאֲזַכֶּה לְהוֹיֹת בְּשִׁמְחָה תָּמִיד וּלְגַרֵּשׁ וּלְבַטֵּל הָעֲצָבוֹת וְהַמְּרָה שְׁחוּרָה מִמֶּנִּי, שֶׁלֹּא יִהְיֶה לָּהֶם שׁוֹם שְׁלִיטָה וְאַחִיזָה בִּי כָּלֵל, רַק אֲזַכֶּה לְהוֹיֹת אֵךְ שְׂמִיחַ תָּמִיד:

וְתַרְחֵם עָלֵינוּ וְעַל כָּל עַמֶּךָ יִשְׂרָאֵל, וְתַשְׁמְרֵנוּ וְתַצִּילֵנוּ מִכָּל מִיָּנִי חֲלָאִים וּמִכְאוּבִים וּמִכָּל מִיָּנִי חֲלָשׁוֹת, וְתַחַמֵּל עַל כָּל חוֹלֵי עַמֶּךָ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר

במעשי יהוה ונפלאותיו, אשר הוא עושה
 עמנו בכל יום נפלאות ונסים גדולים
 ונוראים לחזקנו ולאחזנו (ולאמצנו) לכל
 נמוט לעולם חס ושלום, כאשר כבר
 גלית דעתנו לראות מעט מרחוק חסדיך
 ונפלאותיך ומובותיך שאתה עושה עמנו
 בכל יום ובכל עת ובכל שעה, כמו
 שכתוב, מאת יהוה היתה זאת היא
 נפלאת בעינינו. זה היום עשה יהוה
 נגילה ונשמחה בו. שמח נפש עבדך כי
 אליך יהוה נפשי אשא. חזקני ואמצני
 ועזרני והושיעני בדרך חסדיך ונפלאותיך
 הנוראות, שאזכה להיות בשמחה תמיד
 באמת, אמן בן יהי רצון:

מתגברים עלינו בכל פעם בהתגברות
 גדול בלי שעור, עד אשר "כשל כח
 הסבל". ומה נעשה ועונותינו עשו. אך
 כבר הוהרתנו שאף על פי כן צריכין
 להתחזק להיות בשמחה תמיד, וכל אדם
 כמו שהוא צריך להתגבר להרחיק
 העצבות והמרה שחורה, ולהכריח עצמו
 בכל הכחות להיות בשמחה תמיד. על כן
 באתי לפניך מלא רחמים, שתחום ותחמל
 ותרחם עלינו בכל עת, ותעזרנו לשמח
 את נפשנו בכל מיני עצות ודרכים, באפן
 שנוכל להרחיק העצבות מאתנו בכל עת,
 ולהיות בשמחה תמיד, עד שנוכל שיהיה
 נמשך עלינו בכל יום ויום השמחה של
 יום טוב קדש. ונוכל להתבונן ולהאמין

על תורה ז'

א

רחמיך כי ילוננו מאד. ה' ה' אל רחום
 וחנן ארך אפים ורב חסד ואמת". אבינו
 אב הרחמן המרחם רחם נא עלינו
 ברחמיך הרבים ברחמיך הגדולים
 ברחמיך האמתיים. חוסה עלינו כרב
 רחמיך בגדל חסדיך, המון מעיד ורחמיך

"רחמיך רבים ה' במשפטיך חניני.
 רחום וחנן ה' ארך אפים
 ורב חסד. חנן ורחום ה' ארך אפים וגדל
 חסד. טוב ה' לכל ורחמיו על כל מעשיו.
 ברחם אב על בנים" בן תרחם עלינו. "אל
 תזכר לנו עונות ראשונים מהר יקדמונו

* למען הסדר הטוב חלקנו את התפילה לז' חלקים.

עלינו על עון אחד, מכל שכן על עונות
וחטאים ופשעים רבים ועצומים ופגמים
גדולים וגוראים אשר גלכדנו בהם:

רַבּוֹנוּ של עולם, מלא רחמים, אתה
לכד יודע גדל הרחמנות אשר

עלינו בעת הזאת בכללות ובפרטיות על
כל אחד ואחד מישראל, כי רע וזר כי

נגע עד הנפש, "כי עונותי עברו ראשי
כמשא כבד יכבדו ממני. הבט משמים

וראה" ה'ש מכאוב כמכאובי העון לנפש
ישראל הקדושה והטהורה והנוראה דקה

ורוחנית מאד מאד. ואתה יודע שכל
היסורים שבעולם אינם נחשבים ליסורים

כלל, כנגד יסורי הנפש מישראל,
כשנופלת באיזה עון ופגם חס ושלום,

מכל שכן וכל שכן בעונות רבים חס
ושלום. אזי לנו מאד, אזי נא לנו כי

חטאנו. כי מי יוכל לסבל כבד משאות
כאלה, ואיככה תעצר כח נפש דק ורוחני

כזה, וזה וצחה קדושה וטהורה, מגדלת
בהיכל המלך לפני ולפנים, בת מלך

פנימה, שתשוא עליה גשמיית כזה,
עכירות כזה, לכלוך וטנוף וזהמה של עון

אחד. "איכה יועם זהב ישנא הכתם הטוב
תשתפכנה אבני קדש בראש כל חוצות".

לא ידעתי נפשי, איך אני יכול לחיות
אפלו יום אחד, כי נלאיתי גשא על

אל יתאפקו עלינו, יעוררו רחמיהו
ורחמינותיו על בנדי, וראה ענינו ועמלנו
וחמל עלינו למענך מלא רחמים רבים
תמיד. ותן לנו מנהיג אמתי שיהיה רחמן
באמת, וקיים לנו מקרא שכתוב, כי
מרחמם ינהגם:

רַבּוֹנוּ של עולם, "רעה ישראל האזינה
נוהג בצאן יוסף יושב הכרובים

הופיעה". אתה עשית עמנו חסדים רבים
ועצומים בכל דור ודור, ונתת לישראל

בכל דור ודור מנהיגים אמתיים, אשר
הורו את ישראל את הדרך אשר ילכו

בה, ואת המעשה אשר יעשו. חוסה
עלינו גם עתה בדור הזה ושלח לנו רועה

נאמן, מנהיג אמתי, רחמן אמתי, אשר
יוכל לנהג אותנו ברחמים ובחמלה כמו

משה רבנו עליו השלום, שירחם עלינו
ברחמנות האמתי להוציא אותנו מעונות,

אשר זהו עקר הרחמנות על עמך ישראל,
כי זהו עקר הרחמנות הגדול מכל מיני

רחמנות להוציא ישראל מעונות. כי אתה
יודע גדל קדשת נפשנו בשרשנו, אשר

כל נפשותינו חצובות ונמשכות ממקום
גבה ועליון ודק וקדוש מאד מאד, ואנו

רחוקים לגמרי מעון, ואין שום עון ופגם
שיך לנו כלל, לגדל דקותנו ורוחניותנו

בשרשנו, עד אשר אי אפשר לנו לשא

הצדיקים האמתיים הכלולים בו, שיעמדו בעזרתנו ויגמרו מהרה מה שהתחילו לקרבנו אלך אבינו שבשמים, ולהחזירנו בתשובה שלמה לפניך:

ועתה ארים קולי ואקרא אליהם בקול מר, ואען ואמר, צדיקי יסודי עולם אבירי הרועים, מנהיגי ישראל האמתיים, אשר היו בכל דור ודור. קומו נא, עמדו נא, עזרו נא, התיצבו נא, חלו נא, פני אל במוטב הגיון, עמדו נא בעזרתנו בעת צרה הזאת בעוקבא דמשיחא, אולי יחוס עם עני ואביון אולי ירחם, כי הלא אתם בעצמיכם הודעתם לנו שאין שלמות להנשמה כשמתלקת למעלה שתהיה רק למעלה ולא למטה, אפלו אם נסתלקה למקום שנסתלקה. רק עקר שלמות הנשמה הוא, כשהיא למעלה למעלה שתהיה למטה למטה גם כן, ותאיר בבני עולם הזה השפל לרחם עליהם להוציאם מעונות, ולהאיר בהם הדעת הקדוש, להודיעם כי ה' הוא האלקים, לדעת כי יש אלקים שליט בארץ. כי אתם ידעתם, כי עקר תענוגיו ושעשועיו של השם יתברך, הוא רק כשעולה למעלה העבודה של עולם השפל הזה, כי יש להשם יתברך, מלאכים ושופרים ואופנים וחיות הקדש

מדהבה של עונות ופשעים ופגמים רבים ועצומים כאלה. מה נתאונן ומה נאמר "מה נדבר ומה נצטדק האלקים מצא את עון עבדיך". הננו בדרך כחמר ביד היוצר. חוסה עלינו רחם עלינו, חמל עלינו כרכ רחמיו, בעצם חמלתו, כגדל חסדו. ושלח לנו מהרה מנהיג אמתו שיהיה רחמן גדול באמת, וידע איך להתנהג עם הרחמנות, איך לרחם על כל אחד ואחד, ויכניס בנו הדעת הקדוש, ויורה אותנו דרך ועצה שלמה, ויוציאנו בכחו הגדול מכל החטאים ועונות ופשעים, ויגרש ויבטל מאתנו את כל הרוח שטות שנדבק ונאחז בנו, ולא נשוב עוד לכסלה, ולא נחטא עוד, ולא נעשה עוד הרע בעיניך, אם און פעלנו לא נוסף, "שמרה נפשי והצילני אל אבוי כי חסיתי בך". כי אתה לבד יודע גדל הרחמנות שיש על האדם בעולם הזה, אשר אנו הולכים בעולם הזה נע ונד מבלבל ומטורף, "כי כל ימינו פנו בעברתך פלינו שנינו כמו הגה". וכבר חלפו עברו עלינו ימים ושנים הרבה ועדין לא שבנו מטעותנו:

רבנו של עולם, אדון הרחמים והסליחות, עזרה נא ברחמיו וחסדו, את המנהיג הראשון האמתו שהוא משה רבנו עליו השלום, עם כל

רוצים באמת, כי נשארו בתרן בראש
ההר וכנס על הגבעה. ולמה "תהיה עדת
ה' בצאן אשר אין להם רעה. המוכרים
את ה' אל דמי לכם", אל תחרישו ואל
תשקמו, עד אשר ישלח לנו מושיע ורב
ומנהיג אמת, להצילנו מעונות ומחטאים
ומכל מיני פגמים שבועלם, ויקרבונו אליו
יתברך ולעבודתו, חיש קל מהרה. וכאשר
החלתם חסדכם עמנו, בן תגמרו בעדנו.
ומה שהיה הוא שיהיה, שנוכח גם בדור
הזה למנהיג אמת, שיהיה בבחינת משה,
כי אתפשטות דמשה בכל דרא ודרא,
וכבר הבטחתנו שלא תעזבו אותנו
לעולם:

ועולמות הרבה שעובדים אותו תמיד,
ועושים באימה ויכראה רצון קונם, ואף
על פי בן עקר תענונו ושעשונו יתברך,
בשעולה למעלה העבודה של עולם
השפל הזה, באמור, ואבית תהלה מוגשי
עפר מקרוצי חמר מגלומי גוש מחסרי
דעה מריקי שכל והיא תהלתך. ועתה
עתה, אדונינו מורינו ורבותינו, אבותינו
הודינו ויוני ותפארנו, עמרת ראשנו, אן
פניתם, אן פניתם, על מי עזבתם אותנו,
על מי נמשחתם מעט הצאן הזה, בין דבים
ואריות וחיות רעות רבים מאד, והיכן
היא ההשאה שהשאתם אחרים
להנהיג את ישראל במקומכם כמו שאתם

ב

תמיד, יראה תתאה ויראה עלאה, יראת
הענש ויראת הרוממות. ונוכח מעתה
לעבדך באמת, באימה ויכראה ובאהבה,
ולא נסור מרצונך זמין ושמאל, עד שנוכח
על ידי היראה שלמה להעמיד בנים
ותלמידים הגונים בעולם, שיזכה כל אחד
ואחד, אני וכל עמך בית ישראל, להכנים
הדעת דקדשה בבנינו ויוצאי חלצנו
ובתלמידים הגונים, כמו שכתוב,
והודעתם לבני ולבני בניך. וכל דבורנו
ועסקנו בזה העולם יהיה רק בתורתך

רבוננו של עולם, בעל הרחמים, בעל
הרצון, בעל הטוב והחסד, בעל
החמלה והחנינה, רחם עלינו ברחמיך
הרבים, וזכנו נא בכח וזכות חסדיך
וצדיקיך עושי רצונך יראיך ותמימיך,
אשר הם האוצר של יראת שמים שלך,
ותמישיך עלינו מאוצרם הטוב יראה ופחד
ואימה משמך הגדול והקדוש, שנוכח
שיהיה לנו יראת שמים באמת, ותהיה
יראתך על פנינו לבלתי נחטא עוד
לעולם. ותמישיך עלינו יראתך הקדושה

ונעבודתך, שנוכח תמיד שכל אחד ואחד יעסק וידבר עם חברו ביראת שמים בכל יום ויום, ויקבלו דין מן דין תורה ודעת אלקים ויראת שמים, ויעורר ויזרו ויחזק כל אחד ואחד את חברו בעבודת השם יתברך. כי כבר גלית לנו על ידי חכמך האמתיים, שזה עקר ההשגרה והחליפות שגושאר מן האדם אחר מיתתו בעולם הזה, כי אין נשאר מן האדם כלום בעולם הזה אחר פטירתו, כי אם דעתו ודבוריו הקדושים שזכה להאיר בחבריו ובניו. והנהר אותנו שכל אדם צריך לעסק בזה, אפלו הפחות שבפחותים, כי כל אחד ואחד מישראל יש לו דעת ודבורים קדושים מה שאין בחברו. וצריך להאיר דעתו בחברו ובבניו ובכל הענפים השייכים לנשמתו, כי זה עקר ישוב העולם כשהעולם יודעין מהשם יתברך ותורתו הקדושה:

על בן פאנו לפניה האלהינו ואלהי אבותינו, אלהי הראשונים והאחרונים, מגן ומושיע לנו בכל דור ודור. שתרחם עלינו ברחמיך הרבים, ותעזר לנו ותוכננו שיהיה נשאר זכרנו לדורי דורות, ולא יפסק חבל הקדשה של ישראל לעולם. שתשפיע עלינו יראת שמים באמת, באפן שנוכח שיהיו דברינו

נשמעים תמיד לעבודתך וליראתך. ונוכח בכל יום תמיד לדבר עם חברינו ובנינו ביראת שמים, ויתקיימו דברינו ודעתנו אצלם, ולא יעברו דברינו מלפנים חס ושלום, רק יכנסו דברינו האמתיים בלבם, וישמעו ויתקיימו אצלם לעד כיתד חזק כל ימות. וישובו אליך באמת, באפן שנוכח כלנו להאיר בהענפים היוצאים מאתנו להשאיר בנים ותלמידים הגונים הרבה בעולם, עד שבנינו ותלמידנו יזכו להוליד עוד בנים ותלמידים רבים, להאיר בהם הדעת הקדוש ששמענו וקבלנו מפי רבותינו וחכמינו וזכרונם לברכה, וכן מדור לדור לעולם. "דור לדור ישבח מעשיך וגבורותיך ויגדו". ויקים בנו מהרה מקרא שכתוב, ואני זאת בריתי אותם אמר ה' רוחי אשר עליך ודברי אשר שמתי בפיה לא ימוש מפיה ומפי זרעך ומפי זרע זרעך אמר ה' מעתה ועד עולם:

ובבן יהי רצון מלפניך האלהינו ואלהי אבותינו, שנוכח להשיג אורות המקיפין, שנוכח להבין ולהשכיל ולהכנים בתוך פנימיות שכלנו כל הדעת והשכל שלא היינו יכולין להבין עד הנה. ונוכח לעלות בכל עת מדרגא לדרגא וממעלה למעלה בקדשה ובמהרה גדולה, ולהאיר

ועבודתך, שנוכח תמיד שכל אחד ואחד יעסק וידבר עם חברו ביראת שמים בכל יום ויום, ויקבלו דין מן דין תורה ודעת אלקים ויראת שמים, ויעורר ויזרו ויחזק כל אחד ואחד את חברו בעבודת השם יתברך. כי כבר גלית לנו על ידי חכמך האמתיים, שזה עקר ההשגרה והחליפות שגושאר מן האדם אחר מיתתו בעולם הזה, כי אין נשאר מן האדם כלום בעולם הזה אחר פטירתו, כי אם דעתו ודבוריו הקדושים שזכה להאיר בחבריו ובניו. והנהר אותנו שכל אדם צריך לעסק בזה, אפלו הפחות שבפחותים, כי כל אחד ואחד מישראל יש לו דעת ודבורים קדושים מה שאין בחברו. וצריך להאיר דעתו בחברו ובבניו ובכל הענפים השייכים לנשמתו, כי זה עקר ישוב העולם כשהעולם יודעין מהשם יתברך ותורתו הקדושה:

על בן פאנו לפניה האלהינו ואלהי אבותינו, אלהי הראשונים והאחרונים, מגן ומושיע לנו בכל דור ודור. שתרחם עלינו ברחמיך הרבים, ותעזר לנו ותוכננו שיהיה נשאר זכרנו לדורי דורות, ולא יפסק חבל הקדשה של ישראל לעולם. שתשפיע עלינו יראת שמים באמת, באפן שנוכח שיהיו דברינו

ותענוג עולם הבא, שהם אריכת הימים והשנים, חיים טובים וארבים באמת, שהם המקיפים שלמעלה מהזמן, שהם רב טוב הצפון וגנוז לירא'ה. אשר כל הזמן של כל העולם הזה מה שהיה ומה שיהיה אינו עולה כלל בנגד יום אחד, ואפלו בנגד שעה אחת של העולם הבא, שהוא למעלה מהזמן, שהוא יום שכלו ארך וטוב, אשרי מי שיזכה לזה:

ג

בכל פעם השכל והדעת דקדשה בבנים ותלמידים הגונים, ולהשיג בכל עת מקיפין חדשים ולהכנים אורות המקיפים לתוך פנימיות השכל. אבינו אב הרחמן המרחם רחם נא עלינו ותן בלבנו בינה להבין ולהשכיל לשמע וללמוד וללמוד לשמור ולעשות ולקיים את כל דברי תורתך באהבה. עד שנוכח להשיג אורות המקיפין העליונים, שהם עקר שעשוע

מדעתי וממחשבותי ומלבי כל מיני חקירות וכלבולים וכל מיני קשיות ותרוצים בדרךכך הקדושים, ולא אתחיל לחקר שום חקירה כלל בחקירות האלהות, רק אתחזק ואתאמץ באמונה שלמה לבד באמת ובתם לבב. מריה דעלמא כלא, התמים במעשיו, התם ומתתם עם תמימים, זכני לתמימות באמת, ואזכה לקים באמת מקרא שכתוב, תמים תהיה עם האלהיה. אשפילה בדרך תמים מתי תבוא אלי אתהלך בתם לבבי בקרב ביתי. לבב עקש יסור ממני רע לא אדע. עיני בנאמני ארץ לשבת עמדי הולך בדרך תמים הוא ישרתני, ואני בתמי אלך פדני וחנני. תם וישר יצוני כי קויתיד. ונאמר, אשרי

ותורני ותלמדני תמיד לצמצם את שכלי, שלא אתחיל להכנס בחקירות וקשיות כלל. ואזכה לדעת מה לדבר עם חברי ולשום סוג לדברי לשחק במקום שאני צריך לשחק. ולא אהרם את הגבול חס ושלום, באפן שלא אכנוס חס ושלום, בקשיות וחקירות שאסור לי לחקר ולהקשות. ותגן עלי ותשמרני ותצילני תמיד שלא יבואו על לבי ודעתי החקירות והקשיות והתרוצים שהם למעלה מהזמן, אשר אין הזמן מספיק לבאר הקשיות והתרוצים שיש שם:

רבוננו של עולם, מלא רחמים, שמרה נפשי והצילני מכל מיני קשיות וחקירות. זכני להאמין בך באמונה שלמה לבד בלי שום חקירות וקשיות כלל, רחם

יודעים בידיעתו יתברך כלל, ועוררו ויקיצו את כל הדרי מטה, את כל השוכני עפר המנוחים בדיוטא התחתונה, בשפל המדרגה, ויאירו בהם ויגלו להם, כי מלא כל הארץ כבודו. ועוררו ויחזקו את כל הנפשות הנפולות שנפלו למקום שנפלו, כל אחד ואחד כפי ירדתו, ויחיו ועוררו ויקיצו אותם, אפלו הנפשות הירדות מאד שנפלו בעונות ובעבירות גדולות. על כלם יגיעו רחמיהם, ויחיו וישיבו נפשותם החלושות הפגומות מאד, נפש החוטאת, נפש המרה מאד, יחוסו על דל ואביון ונפשות אביונים וישיעו. ועוררו ויחזקו ויאמצו אותם, שאף על פי בן אל יתאשו עצמן בשום אפן בעולם, כי מלא כל הארץ כבודך ובכל מקום אתה נמצא, וגם בהשואל תחתיות יכולין להתקרב אליך, כי לית אתר פגוי מנך ואין שום יאוש בעולם כלל:

רבונו של עולם, מלא רחמים בכל עת ובכל רגע תמיד, רם ונשא, מרום וקדוש תשכון ואת דבא ושפל רוח להחיות רוח שפלים ולהחיות לב נדבאים. אם על המלך טוב תנתן לנו נפשנו בשאלתנו ועמנו בבקשתנו. רחמן מלא רחמים, יצא דבר מלכות מלפניך ותען ותאמר נבילתי יקומין הקיצו ורגנו שוכני

תמימי דרך ההולכים בתורת ה'. חוס וחמל עלי, וזכני לעבד אותך בתמימות גדול באמת ובאמונה שלמה ובפשטות גמור, עד שאזכה לעבר ולעלות על כל החכמות שבעולם, שיאיר עלי הארת הרצון העליון. ואזכה לכסף ולהשתוקק ולהתגעגע אליך באמת, ברצון מפלג מאד מאד בלי שעור, ואזכה לחיי עולם הבא ליום שכלו ארך וטוב. ונזכה ונחיה ונראה ונירש טובה וברכה לשני ימות המשיח ולחיי העולם הבא. ואזכה ברחמך להשיג ולהרגיש חיי עולם הבא בעולם הזה, ולראות עולמי בחיי, שאזכה להשיג תקופות הימים ותקופות השנים, להשיג בעולם הזה המקיפים של עולם הבא הנקראים ימים, והמקיפים הנקראים שנים. ותשפיע עלינו שפע הפתח עליון דקדשה, ושם תטהרנו מכל חמאתינו ועונותינו ופשעינו ויתהפכו שם כל עונותינו לזכויות:

ובכן תרחם עלינו אבינו אב הרחמן, האלהי השמים ואלהי הארץ, הכל יכול וכוללם יחד. ותאיר עלינו אור קדשת הצדיקים האמתיים המאירים בכל העולמות כלם, בעולמות עליונים ובתחתונים, בדרי מעלה ובדרי מטה, ויאירו ויודיעו לדרי מעלה שעדין אינם

בכל עת ורגע אלהותך עלינו, ונדע
ונאמין באמת, כי מלא כל הארץ כבודך,
ואתה ממלא כל עלמין וסובב כל עלמין,
ולית אתר פנוי מנך, כמו שכתוב, אם
יסתר איש במסתרים ואני לא אראנו נאם
ה' הלא את השמים ואת הארץ אני מלא.
ונזכה לקים באמת מקרא שכתוב, שויתי
ה' לנגדי תמיד. ונדע ונכיר ונרגיש בכל
עת וראתך ואימתך עלינו, שנזכה לדעת
באמת ובאמונה שלמה אשר אתה עומד
עלינו בכל עת ורגע, ומפניך לא אסתר.
ותהיה וראתך על פני תמיד לבלתי
אחטא, ואזכה להתיירא ולפחד תמיד
מפני פחד ה' המהדר גאווה, ולהתקרב
אליו ולהתדבק בך באמת בדבקות גדול
כרצונך הטוב. ותוכנו ותעורנו שיהיה
נכלל אצלנו שני ההשגות יחד, השגת
דרי מטה עם השגת דרי מעלה, אשר הם
שואלים "איה מקום כבודו". ונזכה לדעת
באמת כי לית מחשבה תפיסה בך כלל,
ותכלית הידיעה אשר לא נדע כי לגדלתך
אין חקר:

עפר. ותגלה על ידי צדיקך האמתיים
טובך וחסדיך הרבים כי לא תמנו, כי לא
כלו רחמיה לעולם, ועדון אתה עמנו
תמיד, כי האתנו ואצלנו ועמנו וקרוב לנו
גם עתה, כי לא ימש האת עמו בעבור
שמו הגדול:

טוב ומטיב, מלא רחמים, החיינו נא,
השיבנו נא, סמכוני באשיות
רפדוני בתפוחים כי חולת אהבה אני.
עוררני נא, הקיצני נא, אתה ה' חנני
והקימני, הקם על סלע רגלי בונן אשורי.
אמצני וחזקני נא בראתך ובעבודתך, אל
תשני ואל תעזבני אלהי ישעי. אמן
וחזק רפיון ידי, באפן שאזכה לשוב אליך
באמת חיש קל מהרה, ואבטח בה' ולא
אמער לעולם ולא אפל בדעתי משום
דבר שבעולם, הנה אל ישועתי אבטח
ולא אפחד כי עזי וחמתי יהי ה' והי לי
לישועה. אבטח בשם ה' ואשען באלהי כי
לא תעזב אותי לעולם. ונזכה להשיג
בשלמות השגת דרי מטה שהוא השגת
מלא כל הארץ כבודו. ונזכה להרגיש

ד

אביון. הקם והרם דל ואביון כמוני מעפר
ומאשפות, כי אתה כל תוכל ולא יבצר
ממך מזה. וכנו שיכללו ויאיירו בנו יחד

רבנו של עולם, סתים וגליא, המגביה
לשבת המשפילי לראות בשמים
ובארץ. מקימי מעפר דל מאשפות ירים

רַבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אַתָּה יוֹדֵעַ עֵצֶם דַּחֲקֵנוּ
וְעַמְלָנוּ וּמַעוֹט וּצְמִצּוֹם הַפְּרָנְסָה
שֶׁנִּתְמַעְטָה מְאֹד פְּרָנְסַת עַמְּךָ בֵּית
יִשְׂרָאֵל. בְּפֶרֶט פְּרָנְסַת הַבָּשָׂרִים הַחֲפָצִים
לְכֶנֶס בְּדֶרֶךְ הַקֹּדֶשׁ וּלְעִבְדְּךָ בְּאַמָּת, אֲשֶׁר
פְּרָנְסָתָם דְּחוּקָה מְאֹד, וְרַבִּים נִמְנָעִים
הֶרְבֵּה מֵעֲבֹדַת הַשֵּׁם וּתְבָרָךְ, מִחֲמַת עוֹל
וּמִדַּת הַפְּרָנְסָה. רַחֵם עָלֵינוּ לְמַעַן שְׁמֹךְ,
וְתִשְׁפָּעַע עָלֵינוּ שְׁפַע טוֹבָה וּפְרָנְסָה טוֹבָה
לָנוּ וּלְכָל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל, וּבְפֶרֶט
לְהַחֲפָצִים לִירְאָה אֶת שְׁמֹךְ. עֲזָרְנוּ
וְהוֹשִׁיעֵנו שְׁלֹא תִמְנַע וְתַעֲכֹב אוֹתָנוּ
הַפְּרָנְסָה מֵעֲבֹדְתְּךָ בְּאַמָּת, כִּי לֹךְ לְבַד
עֵינֵינוּ תְלוּיֹת, בְּלִם אֱלֹיִךְ יִשְׁכְּרוּן לְתַת
אֲכָלֶם בְּעַתּוֹ. כִּי אֵין אֹתָנוּ יוֹדֵעַ עַד מַה
שׁוֹם סִבָּה וְעֶסֶק בְּדֶרֶךְ הַטֹּבֵעַ אִיד
לְהַמְשִׁיךְ פְּרָנְסָה, כִּי אִם עָלֶיךָ לְבַד אָנוּ
נִשְׁעָנִים, וְעֵינֵינוּ לֹךְ מִיַּחְלָוֹת, עַד שֶׁתִּחַנְנוּ
בְּרַחֲמֶיךָ וּבְחֶסֶדְךָ הֶרְבִּים, וְתִתֵּן לָנוּ
פְּרָנְסוֹתֵינוּ בְּעַתּוֹ בְּמוֹעֵדוֹ וּבְזִמְנוֹ. וְתִזְמִין
לָנוּ כָּל פְּרָנְסוֹתֵינוּ קֶדֶם שֶׁנִּצְטָמָרָךְ לָהֶם
בְּאַפֵּן שְׁלֹא תִבְלָבֵל אוֹתָנוּ טִרְדַּת הַפְּרָנְסָה
מֵעֲבֹדְתְּךָ כָּלָל. וְתַעֲזָר כַּח מְלָכוּתְךָ,
וְתַעֲלֶה וְתַקַּבֵּל הַמְּלָכוּת דְּקִדְשָׁה שְׁפַע
הַפְּרָנְסָה טוֹבָה לְכָלֵּלִיּוֹת עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל
מִהִידִים שְׂשִׁי בָּיִם הַחֲכָמָה. וְתִמְשִׁיךְ
פְּרָנְסָה טוֹבָה עָלֵינוּ מִרְצוֹן הַעֲלִיּוֹן, כְּמוֹ

הַשָּׁנָה הַבִּינָה וְהַתְלָמִיד, שֶׁהוּא הַשָּׁנָה דְּרִי
מַעֲלָה וְדְרִי מַטָּה. וְיִהְיוּ נִכְלָלִין כָּל
הָעוֹלָמוֹת יַחַד עָלְיוֹן בְּתַחְתּוֹן וְתַחְתּוֹן
בְּעָלְיוֹן בְּאַפֵּן שְׁנוּכָה לִירְאָה שְׁלָמָה
בְּאַמָּת, וְלֹא נִתְבַטַּל בְּמִצִּיאוֹת חֶסֶד וְשְׁלוֹם,
רַק נִזְכָּה לְהִרְגִישׁ מְלֹי אֱלֹהִיתְךָ בְּכָל
הָאָרֶץ בְּהִדְרָגָה וּבְמִדָּה, כְּלוּל יַחַד
מִהַשָּׁנָה "מֵלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ וְאִיה
מְקוֹם כְּבוֹדוֹ". בְּאַפֵּן שְׁנוּכָה לִירְאָה שְׁלָמָה
מִפְּנֵי תְמִיד כְּרִצּוֹנְךָ הַטוֹב בְּאַמָּת. וּבְכֵן
תִּזְכְּנוּ בְּרַחֲמֶיךָ הֶרְבִּים, וְתַעֲזָרְנוּ וְתוֹשִׁיעֵנו
שְׁנוּכָה שִׂיאִיר עָלֵינוּ בְּשַׁעַת אֲכִילָתָנוּ
הָאֶרֶת הָרָצוֹן הַקְדוֹשׁ, וְתִתֵּן לָנוּ כַּח וְעוֹז
וּגְבוּרָה מְאֹדָה, וְנִזְכָּה לְהִיּוֹת אֲנָשֵׁי חֵיל
יִרְאֵי אֱלֹקִים אֲנָשֵׁי אַמָּת שׁוֹנְאֵי בְצַע, כִּי
אַתָּה הַנּוֹתֵן כַּח לַעֲשׂוֹת חֵיל. עֲזָרְנוּ וְחַזְקֵנוּ
וְאַמְצָנוּ בִּירְאָתְךָ הַקְדוֹשָׁה, וְזַכְּנוּ בְּרַחֲמֶיךָ
שְׁנוּכָה גְבוּרִים אֲנָשֵׁי חֵיל בְּאַמָּת כְּרִצּוֹנְךָ
הַטוֹב. וְתִתֵּן לָנוּ מְמִשְׁלָה דְּקִדְשָׁה, כִּי
הָעֶשֶׂר וְהַכְּבוֹד מִלְּפָנֶיךָ וְאַתָּה מוֹשֵׁל בְּכָל
וּבִידְךָ כַּח וּגְבוּרָה וּבִידְךָ לְגַדֵּל וּלְחַזֵּק לְכָל.
זַכְּנוּ שִׁיחִיָּה לָנוּ חֵלֶק טוֹב בְּהַמְּלָכוּת
וְהַמְּמִשְׁלָה דְּקִדְשָׁה, בְּאַפֵּן שְׁנוּכָה
לְהַמְשִׁיךְ פְּרָנְסָה טוֹבָה בְּהִרְחָבָה גְּדוֹלָה
לָנוּ וּלְכָל אֲנָשֵׁי בֵּיתֵנוּ וּלְכָל הַתְּלוּיִם בְּנוֹ
מֵעַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל:

לכל. שבענו מטובך האמתי, שמרנו והצילנו לכל נטה דעתנו ולבבינו אחר הטוב המדמה, רק נזכה לשבר כל תאות המדמיות, תאות הבהמיות. ונזכה לדבק מחשבתנו, בטוב האמתי, בטוב הנצחי, להתענג על ה' ולהשביע בצחצחות נפשנו. ותהיה אכילתנו בקדשה גדולה ובאימה וכיראה גדולה, ותעורנו ותנכנו שימשוך עלינו בשעת אכילתנו הארת הרצון העליון, שנוזכה לכסף ולחמוד ולהשתוקק ולחשוק ולהתגעגע אליך באמת ברצון מפלג מאד מאד, בלי שעור וערך בתכלית הבטול עד אין סוף, עד שלא נדע כלל מה אנו רוצים. ויארר עלינו הארת הרצון שיהיה לעתיד בעולם הבא, כמו שכתוב, כעת יאמר לעקב ולישראל מה פעל אל. ונאמר, מה רב טובך אשר צפנת ליראיך פעלת לחוסים בך נגד בני אדם. ונאמר, עין לא ראתה אלקים זולתך יעשה למחכה לו:

שכתוב, עיני כל אליך ישברו ואתה נותן להם את אכלם בעתו. פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון. ותתן ותחלק ותשחק הפרנסה לכל אחד ואחד כפי מה שצריך באמת לעבודת השם יתברך, באופן שנוזכה כלנו לעבודך באמת. ותספיק לנו כל צרכינו בכבוד ולא בבזוי, בהתר ולא באסור, בנחת ולא בצער, מתחת ידך הרחבה והמלאה, ואל תצריכנו לא לידי מתנת בשר ודם ולא לידי הלואתם. ונזכה לקבל הפרנסה בקדשה גדולה, ויארר בתוכה הארת הרצון העליון דקדשה. ותעורנו לשבר תאות אכילה לגמרי, ולקדש את אכילתנו בקדשה גדולה, ונאכל לשמך לבד. ונזכה לקבל ולהמשיך עלינו היראה הקדושה הנגשת ובאה על האדם בעת האכילה:

אָבִינוּ מלכנו אדירנו בוראנו גואלנו יוצרנו קדושנו קדוש יעקב, רוענו רעה ישראל המלך הטוב והמטיב

ה

ותעביר אשמותינו בכל שנה ושנה, "סלח נא לעון העם הזה כגדל חסדך וכאשר נשאת לעם הזה ממצרים ועד הנה". וישם נאמר, "ויאמר ה' סלחתי כדברך". סלח נא, מחל נא, כפר נא על כל חטאתינו

זִנְבֵנוּ ברחמך הרבים לקדשת חנכה. ותעורנו בכל שנה ושנה שנוזכה לפעל בקשתנו ומשאלותנו לטובה ביום הכפורים הקדוש, שתמחל ותסלח לעונותינו ולעונות עמך בית ישראל

מעונות וחמאים ופגמים, אשר רק זה הוא עקר הרחמנות האמיתי, ואין שום רחמנות בעולם נחשב כלל כנגד זה הרחמנות:

על בן ברחמיך נתת לנו את בית המקדש לכפר על כל עונותינו,

ומעת אשר חרב בית מקדשנו חשכו עינינו, ואין אנו יכולים לנקות עצמנו מעונות, כי אין מי שיכפר בעדנו, אשר

צרה הזאת גדולה מכל הצרות שבעולם, כאשר נגלה לפניך אדון כל. וכבר חלפו

ועברו קרוב לאלפים שנה מיום החרבן, אשר אנו הולכים תועים וחשכים

כיתומים ואין אב. אדון הקל עלנו ושלח ישע לגאולנו, חוס וחמל ורחם עלינו

ואמר לצרותינו די. ותמהר ותחיש לגאולנו גאלה שלמה בגשמיות ורוחניות בגוף

וגפש וממון, ותגאול ותפדה נפשנו מכל החמאים והעונות והפשעים, ומכל מיני

פגמים שבעולם, ומכל התאות והמדות רעות. ותבנה לנו את בית מקדשנו בגן

עולם עדי עד, וישיבו כהנים לעבודתם ולויים לדוכנם וישראל למעמדם. ותמשיך

ותאיר עלינו על ידי הצדיקים האמתיים קדשת הדעת הקדוש הכלול מהשגת בן

ותלמיד דקדשה, שהוא אספקלריא המאירה ואספקלריא שאינה מאירה.

ונזכה לדעת כי ה' הוא האלקים ותציל

ועונותינו ופשעינו שחטאנו ופשעינו ופשעינו לפניך מעורנו עד היום הזה.

חנני אלקים כחסדך כרחמיך מחה פשעי. הרב כסני מעוני ומחטאתי

טהרני. הסתר פניך מחטאי וכל עונותי מחה. ונזכה על ידי המחילה והסליחה

של יום הכפורים, לקבל על ידי זה קדשת ימי החנכה הקדושים, שהם חגת הבית,

ונזכה להמשיך עלינו בימי החנכה קדשת הבית המקדש. ותרחם עלינו ותבנה לנו

את בית קדשנו ותפארתנו במהרה כימינו, ושם נקריב לפניך את קרבנות

חובותינו לטהרנו מעונותינו ולסלח חטאתינו. ונזכה להקריב לפניך בכל יום

יום קרבנות התמיד בבקר ובערב, ובזכות התמיד של שחר תמחל לנו על כל

העונות של לילה, ובזכות התמיד של בין הערבים תמחל לנו על כל העונות של

היום. כי אתה יודע גדל הרחמנות שעל ישראל בשהם נופלים בעונות חס ושלום,

אשר אין רחמנות בעולם גדול מזה. כי אתה יודע עצם קדשתנו בשרשנו ועצם

דקותנו ורוחניותנו שאנו רחוקים לגמרי מעון, ואין עון שיך לנו כלל, ואין אנו

יכולין לשא עלינו על משאוי העונות אפלו יום אחד. ועקר הרחמנות הגדול

מכל מיני רחמנות הוא להוציא אותנו

לחם מן הארץ. ויון ישמח לבב אנוש להצהיל פנים משמן ולחם לבב אנוש יסעד". ונאמר, מה רבו מעשיך ה' כלם בחכמה עשית מלאה הארץ קנניה. זה הים גדול ורחב ידים שם רמש ואין מספר חיות קטנות עם גדולות. שם אניות יהלכון לוייתן זה יצרת לשחק בו. כלם אליך ישברון לתת את אכלם בעתם. תתן להם ילקוטין תפתח ידך ישבעון טוב:

מלא רחמים, רחם עלינו ברחמיך הרבים, ברחמיך האמתיים. ומלא משאלותינו לטובה ברחמים, ותן לנו מנהיג רחמן אמתי שידע איך להתנהג עם הרחמנות שירחם עלינו ברחמנות האמתית, שימחר ויחיש להוציאנו מכל העונות ומכל הפגמים שנקלדנו בהם. אף על פי שאנו יודעים בעצמנו שאנו חייבים מאוד, אשר הקשינו ערפנו ולא התגברנו לקום דברי תורתך ומצותיך באמת, עד שפגמנו מה שפגמנו ונקלקלנו מה שנקלקלנו. אף על פי כן חסדו יתגבר עלינו ויעורר רחמים רבים באלה, שיוציאו אותנו את כל אחד ואחד מכל החטאים והעונות והפשעים, שנהיה מבטחים מעתה להנצל מכל רע ולא נשוב עוד לכסלה, ולא נעשה מעתה

אותנו מרוח שטות ושגעון ומכל מיני טרופ הדעת. ותשמרנו ותצילנו מכל מיני חטאים ופגמים שבעולם, ונוכה ליראה שלמה מפניך תמיד ולפרנסה טובה מאתך, ויאיר עלינו הארת הרצון בשעת אכילתנו בקדשה גדולה:

ותרפאנו רפואה שלמה בכל רמ"ח אברינו ושס"ה גידינו, ותשמרנו ותצילנו מכל מיני חולאת, ובפרט מחליי הראה חס ושלום. ונוכה שתהיה הראה בשלמות אצלנו תמיד, בגשמיות ורוחניות, ותתנהג הראה במנוח השווה תמיד. ותמשיך לנו בכל עת ורגע רוח חיים דקדשה לתוך הנפי הראה ויהיו כנפי הראה סוככים בכנפיהם על הלב, וירחפו בכנפיהם וימשיכו רוח חיים דקדשה בגשמיות ורוחניות לתוך כל אברי הגוף וגידיו ועורקיו. ותחיינו באור פניך, ותמשיך ותאיר עלינו ברחמיך הרבים, ש"ע נהורין של הפנים העליונים שהם אורות המקיפים הקדושים, שנוכה להשיגם חיש קל מהרה:

ותשפיע עלינו ברצונך הטוב, שפע טובה ופרנסה טובה, כי כך לבד במחננו. כי אתה "מצמית חציר לבהמה ועשב לעבודת האדם להוציא

עד הנה, ויקים בנו מקרא שכתוב, יעזב
רשע דרכו ואיש און מחשבותיו וישב אל
ה' וירחמהו ואל אלהינו כי ירבה לסלח:

שום חטא ועון כלל, ולא נפגם עוד שום
פגם כלל, ולא נסור מרצונך באמת ימין
ושמאל. ואתה ברחמיך הרבים, תמחל
ותסלח ותכפר לנו על כל מה שחטאנו

ו

אשר נשבעת לאבותינו מימי קדם:
רבונו של עולם, מלך רחמן רחם עלינו
טוב ומטיב הדרש לנו שובה
אלינו בהמון רחמיך בגלל אבות שעשו
רצונך, בנה ביתך בבתחלה וכונן מקדשך
על מכונן והראנו בבנינו ושמחנו בתקוננו
והשב כהנים לעבודתם ולוים בדוכנם
לשירם ולזמרים והשב ישראל לנויהם
ושם נקריב לפניך את קרבנות חובותינו
תמידין כסדרן ומוספין בהלכתן. רחם
עלינו למען שמך, כי לא על צדקותינו
אנחנו מפילים תחנונינו לפניך כי על
רחמיך הרבים, כי על רחמיך הרבים אנו
בטוחים ועל חסדיך אנו נשענים
ולסליחותיך אנו מקוים ולישועתך אנו
מצפים, וקים לנו מקרא שכתוב, ויאמר
אני אעביר כל טובי על פניך וקראתי
בשם ה' לפניך וחסיתי את אשר און
ורחמתי את אשר ארחם. ותמלא עלינו
רחמים כי אתה הוא בעל הרחמים, כי
אל רחום שמך, אל חנון שמך, בנו נקרא

אבינו אב הרחמן, רחם עלינו ואל
תשחיתנו כמה שכתוב, כי אל
רחום ה' אליה לא ירפך ולא ישחיתך
ולא ישכח את ברית אבותיך אשר נשבע
להם. ונאמר ושב ה' אליה את שבותך
ורחמיך ושב וקבצך מכל העמים אשר
הפיצך ה' אליה שמה. אם יהיה נדחק
בקצה השמים משם יקבצך ה' אליה
ומשם יקחה. והביאך ה' אליה אל הארץ
אשר ירשו אבותיך וירשתה והטיבך
והרבך מאבותיך. ונאמר, ה' חננו לך קנינו
היה זרעם לבקרים אף ישועתנו בעת
צרה. ונאמר, ועת צרה היא ליעקב וממנה
ישע. ונאמר, בכל צרתם לו צר ומלאך
פניו הושיעם באהבתו ובחמלתו הוא
גאלם וינצלם וינשאים כל ימי עולם.
ונאמר, מי אל כמוך נושא עון ועובר על
פשע לשארת נחלתו לא החזיק לעד אפו
כי חפץ חסד הוא. ישוב ורחמנו וכבש
עונותינו ותשליך במצולות ים כל
חטאתם, תתן אמת ליעקב חסד לאברהם

התלויים בי וכל עמך בית ישראל, לדעת
בידיעה שלמה, אלהותך וממשלתך
וגדלך ותקפך ותפארתך ומלכותך אשר
בכל משלה. כאמור, אתה הראת לדעת
כי ה' הוא האלקים אין עוד מלבדו. רחום
וחנון רחם עלי, כי אתה לבד יודע עצם
הרחמנות אשר עלי ועלינו בעת הזאת.
ואיני יודע מה לעשות, רק אני שואל
בעני בפתח רחמים וחמלה וחנינה,
והטוב בעיניך עשה עמי, כי כפי פרושות
ושמוחות לרחמך לבד, לרחמך
האמתיים, לרחמך הנצחיים, חסדי ה' כי
לא תמנו כי לא כלו רחמיו. טוב ה' לכל
ורחמיו על כל מעשיו. כי שחה לעפר
נפשנו דבקה לארץ במנונו. קומה עזרתה
לנו ופדנו למען חסדך. וקים לנו מקרא
שכתוב, וארשתיד לי לעולם וארשתיד לי
בצדק ובמשפט ובחסד וברחמים.
וארשתיד לי כאמנה וידעת את ה'. יהיו
לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך ה' צורי
וגואלי. ברוך האלקים אלהי ישראל עשה
נפלאות לבדו. וברוך שם כבודו לעולם
וימלא כבודו את כל הארץ אמן ואמן:

שמן, ה' עשה למען שמך, ותשפיע עלינו
רחמים רבים, רחמים גדולים, ויקים בנו
מהרה מקרא שכתוב, כי מרחמם ינהגם
ועל מבועי מים ינהלם. ונאמר, ברגע קמן
עזבתיך וברחמים גדולים אקבצך. בשצף
קצף הסתרתני פני רגע ממך ובחסד עולם
רחמתיך אמר גואלך ה'. ונאמר, כי
ההרים ימוש והגבעות תמוטנה וחסדי
מאתך לא ימוש וברית שלומי לא תמוט
אמר מרחמך ה'. ונאמר, הבן יקר לי
אפרים אם ילד שעשועים בי מדי דברי
בו זכור אזורנו עוד על בן המו מעי לו
רחם ארחמנו נאם ה':

מרחם על הארץ, מרחם על הבריות,
האל אב הרחמן, רחם עלינו
ברחמך האמתיים, ברחמך הגנוזים,
ברחמים שיש בהם כח לרחם גם עלי,
להחזירנו בתשובה שלמה לפניך באמת
לאמתו. "כחסדך חייני ואשמרה עדות
פיה. חסדך ה' מלאה הארץ חסדך למדיני".
ותשפיע עלי דעת דקדשה, ותגרש ממני
הרוח שטות ושגזון וכל מיני בלבול
הדעת שבעולם. ואזכה אני וירעי וכל

תפילות ותחנונים

ידי זה תמשיך עלינו הארה גדולה
מהש"ן עי"ן נהורין של אור הפנים שהם

רבוננו של עולם, ובני לקים מצות
הדלקת נר חנכה בשמן, ועל

חדוש שְׁחָדֵשׁ הַחֶכֶם הָאֵמֶת, אֲזִי תִפְל
עֲלִינוּ יִרְאָה וּפְחַד גָּדוֹל, עַל יְדֵי שְׁתִּבּוּא
הַמַּלְכוּת דְּקִדּוּשָׁה, כְּבִיכּוֹל, שֶׁהוּא מְקוֹר
הִירְאָה, לְהַמְשִׁיךְ וּלְקַבֵּל הַפְּרָנְסָה מֵהֵם
הַחֶכְמָה שֶׁנִּתְגַּלָּה עַל יְדֵי זֶה הַחֶכֶם
הָאֵמֶת. וְעַל יְדֵי זֶה תִּתְעוֹרֵר גַּם בֵּן
הִירְאָה שֶׁל זֶה הַחֶכֶם בְּעֶצְמוֹ שְׁחָדֵשׁ זֶה
הַחֲדוּשׁ, שֶׁעַל יְדֵי זֶה הָיוּ דְּבָרָיו נִשְׁמָעִין
וְנִתְקַיְמוּ לְדוֹרוֹת עוֹלָם. וְעַל יְדֵי כָל זֶה
תִּפְל גַּם עֲלִינוּ יִרְאָה וּפְחַד גָּדוֹל מִלְּפָנֶיךָ
בְּכָל עַת שֶׁנֶּעֱנֵן וְנִדְבַר מֵאלֹהֵי הַחֲדוּשִׁים
הַקְדוּשִׁים:

אוֹרוֹת הַמְּקִיפִים הָעֲלִיוֹנִים שֶׁהֵם בְּחִינַת
אוֹר הַפְּנִים, וַיָּקִים בָּנוּ מִקְרָא שְׁכָתוֹב, יֶאֱר
ה' פָּנָיו אֵלֵינוּ וַיַּחֲנֶה. וְתִזְמִין לָנוּ פְּרָנְסָתָנוּ
בְּרוּחַ וּבְקִדּוּשָׁה גְּדוֹלָה, בְּאִפֶּן שְׁכָתוֹךְ
אֲכִילָתָנוּ וּפְרָנְסָתָנוּ יִהְיֶה בְּחִינַת הַתְּגִלּוֹת
אוֹרוֹת הַמְּקִיפִין שֶׁהֵם בְּחִינַת אוֹר הַפְּנִים,
וַיָּקִים מִקְרָא שְׁכָתוֹב, לְהַצְהִיל פָּנִים מִשְׁמָן
וְלֶחֶם לֵבָב אָנוּשׁ יִסְעֵד:
רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, עֲזָרְנוּ שְׁנֵהֲיָה רְגִילִים
לַעֲנֵן וּלְדַבֵּר בְּכָל עַת מִהַחֲדוּשֵׁי
תוֹרָה אֱמִתִּיִּים שֶׁנִּתְחַדְּשׁוּ עַל יְדֵי חֲכָמֶיךָ
הַקְדוּשִׁים, וּבְכָל עַת שֶׁנֶּעֱנֵן וְנִדְבַר מֵאִיזָה

ארבעה יסודות בהליכה עם התורה

א. לימוד התורה והלכות והמפרשים כל אחד כפי דרגתו ודרגת עיונו "כי הוא מילתא דשוויהו לכולהו" (הקדמת ליקו"מ).

"אמר שטוב לקבוע לעצמו שני שעורים ללמוד ספריו הקדושים, שעור אחד פשוט ללמוד במהירות הרבה מאד כדי שיהיה שגור בפיו בעל-פה, ושעור אחד ללמוד בעיון גדול כי יש עמקות גדול ונפלא בספריו" (חיי מוהר"ן שמו).

ב. תפילה - לעשות מהתורה תפילות הן באמירת התפילה שייסד מוהרנ"ת, והן בהתבודדות ושפיכת ליבו וענינו על פי התורה.

"רבנו זכרנו לברכה הזהיר אותנו כמה פעמים, בכמה מיני לשונות, לעשות מהתורות תפלות. ואמר, שנעשה מה ששעושים גדולים למעלה. ואמר, שעדין לא עלו שעשועים כאלה לפני השם יתברך כמו אלו השעשועים שנעשים מתפלות אלו שעושים מן התורות" (הקדמת ליקוטי תפילות).

"מכלל דבריו הבננו, שעקר פונתו היתה בפשיטות, שנשתדל לעין בתורות הקדושות והנראות שגלה לנו להבין ולהשכיל פונת אותה התורה למעשה. ונחשב דרכנו כמה אנו רחוקים מאלו הדברים המזכרים בכל תורה ותורה, ונתפלל ונעתיר לשם ברבוי הפצרות ובקשות ותחנונים שירחם עלינו ויזכנו, ויקרבנו ברחמי המרבים, שנזכר לקים כל מה שנאמר שם באותה התורה, ונשפך שיחנו לפני השם יתברך על כל הדברים הנאמרים שם, שנזכר לקיים ולהגיע אליהם בשלמות" (שם).

ג. קיום - עיקר מטרת הלימוד צריך להיות מה יכול להוציא לעצמו עצות ועובדות שיוכל לקיים את מה שגילה רבינו ז"ל בתורה זו הן מה שגילה בפנים התורה והן עצות חדשות המסתתרות בעמקי קשרי התורה.

"עקר פונתו הקדושה הוא פרוש הפשוט שבכל תורה ותורה, כי לא המדרש הוא העקר אלא

המעשה כמבאר כבר כמה פעמים. שכל עקר כונתו הקדושה בכל תורה ותורה שגלה. ובכל דבור ודבור שיצא מפיו הקדוש הכל היה רק בשביל לזכות את ישראל להביאם לידי מעשה ישרה. לרמוז להם מרחוק ומקרוב להורות להם עצות ותחבולות. עמקות ונפלאות. להתקרב להשם יתברך מכל מקום שהוא" (הקדמת מוהרנ"ת לליק"ו מ).

ד. הליכה - לילך ולחיות עם התורה במשך כל היום עד שכל עבודת ה' ברוחניות ובגשמיות יאיר על פי מה שנאמר בתורה

"דבר עמנו כמה פעמים שרצונו חזק מאד שגלך עם התורות שגלה. דהינו לילך תחלה איזה זמן עם תורה פלוגית בערך ב' או ג' חדשים, דהינו שיהיו כל עבודתו והלכות ביראת ה' על פי הנאמר באותה התורה, וכל תפלתו ושיחתו יהיה לזכות להגיע למה שנאמר באותה התורה" (שיחות הר"ן רצו).

"כי כל ישעו וכל חפצו וכל מגמתו שתוכו לילך עם דבריו, הינו למימם כפשוטם, ולהבין דבר מתוך דבר, ולמצא לעצמו עצות בכל יום ובכל עת בכל מה שעובר על האדם בכל עת וזמן ביום ובלילה, בשכבו ובקומו, ובכלתו בדרך, בימי נעוריו, ובימי בחרותו ובימי זקנותו מתחלתו ועד סופו. הן בינו לבין עצמו, הן בהנהגתו עם ביתו ואשתו ובניו, ובהנהגתו עם בני אדם הקרובים והרחוקים האוהבים והשונאים חס ושלום וכו', אין דבר ואין ענין שלא נוכל להוציא ולמצא לעצמנו עצות נכונות ודרכים ישרים בכל דבר איך שהוא, בבחינת ירידה חס ושלום ובחינת עליה, בכל מיני דרגות וענינים שהאדם עומד בהם". (עלים לתרופה קס"א).

הלימוד התפילה הקיום והליכה בתורתו הקדושה הוא לקבל את אור רבינו הקדוש השורה על אנפי תורתו

"צריכין לחפש את הצדיק האמת תמיד אפלו המקרבין אליו, מכל שכן אחר הסתלקות לעלא ולעלא, צריכין לחפש ולבקשו יותר ויותר לסלסל ולחפש בתורתו הקדושה ולילך בדרךיו ואחרותיו הקדושים, ולבקש ולהתחנן הרבה לפני ה' יתברך עד שיוריד דמעות הרבה עד שישפך לבו כמים לפני ה' עד שיזכה למצא ולהשיג פנימיות כונת תורתו הקדושה שזהו בחינת הצדיק בעצמו" (שלחין ה')

לוח לימודים מומלץ ללומדי התורה הזמנית - תורה ו-1 תנינא, מחולק לימים לתועלת הלומדים

חודש חשוון

ציון בדף הספר	לימוד תורה ו-1 חלק שני	יום בשבוע	יום בחודש
	ליקו"מ תורה ו	ה	א
	ליקו"מ תורה ו	ו	ב
		ז	ג
עמוד יב.	טור 1	א	ד
עמוד יב:	טור 2	ב	ה
עמוד יב:	טור 3	ג	ו
עמוד יג.	טור 4	ד	ז
עמוד יג.	טור 5	ה	ח
עמוד יג:	טור 6	ו	ט
חזרה על כל הנלמד בשבוע מומלץ ללמוד יקרא דשבתא		ז	י
עמוד יג:	טור 7	א	יא
עמוד יד.	טור 8	ב	יב
עמוד יד.	טור 9	ג	יג
עמוד יד:	טור 10	ד	יד
עמוד יד:	טור 11	ה	טו
עמוד טו.	טור 12	ו	טז
חזרה על כל הנלמד בשבוע מומלץ ללמוד יקרא דשבתא		ז	יז
עמוד טו.	טור 13	א	יח
עמוד טו:	טור 14	ב	יט
עמוד יב. יב:	טור 1-2	ג	כ
עמוד יב: יג.	טור 3-4	ד	כא
עמוד יג. יג:	טור 5-6	ה	כב
עמוד יג: יד.	טור 7-8	ו	כג
חזרה על כל הנלמד בשבוע מומלץ ללמוד יקרא דשבתא		ז	כד
עמוד יד. יד:	טור 9-10	א	כה
עמוד יד: טו.	טור 11-12	ב	כו
עמוד טו. טו:	טור 13-14	ג	כז
עמוד יב. יב:	טור 1-2-3	ד	כח
עמוד יג. יג:	טור 4-5-6	ה	כט

חודש כסלו

יום בחודש	יום בשבוע	לימוד תורה ז חלק שני	ציון בדף הספר
א	ו	ליקו"מ	טור 7-8 עמוד יג: יד.
ב	ז	חזרה על כל הנלמד בשבוע מומלץ ללמוד יקרא דשבתא	
ג	א	ליקו"מ	טור 9-10 עמוד יד: יד:
ד	ב	ליקו"מ	טור 11-12 עמוד יד: טו.
ה	ג	ליקו"מ	טור 13-14 עמוד טו. טו:
ו	ד	ליקו"מ (פעם ד, דף ליום)	טור 1-2-3 דף יב
ז	ה	ליקו"מ	טור 4-5-6-7 דף יג
ח	ו	ליקו"מ	טור 8-9-10-11 דף יד
ט	ז	חזרה על כל הנלמד בשבוע מומלץ ללמוד יקרא דשבתא	
י	א	ליקו"מ	טור 12-13-14 דף טו
יא	ב	קיצור ליקו"מ	
יב	ג	קיצור ליקו"מ	
יג	ד	פרפראות לחכמה	מתחילה - עד ד"ה הוו מתונים בדן
יד	ה	פרפראות לחכמה	עד ד"ה כי כשהחכם
טו	ו	פרפראות לחכמה	עד ד"ה כי אלו הדברים
טז	ז	חזרה על כל הנלמד בשבוע מומלץ ללמוד יקרא דשבתא	
יז	א	פרפראות לחכמה	עד ד"ה ובמה שביאר
יח	ב	פרפראות לחכמה	עד ד"ה ואי לאוו
יט	ג	פרפראות לחכמה	עד הסוף
כ	ד	ליקוטי הלכות	חנוכה ז חלק ג - עמוד רמט - רנ
כא	ה	ליקוטי הלכות	שותפים בקרקע (הסובב על ענין חנוכה)
כב	ו	ליקוטי הלכות	שותפים בקרקע דף קסו
כג	ז	חזרה על כל הנלמד בשבוע מומלץ ללמוד יקרא דשבתא	
כד	א	ליקוטי הלכות	שותפים בקרקע דף קסז
כה	ב	ליקוטי הלכות	שותפים בקרקע דף קסח
כו	ג	ליקוטי הלכות	שותפים בקרקע דף קסט
כז	ד	ליקוטי הלכות	שותפים בקרקע דף קע
כח	ה	ליקוטי הלכות	שותפים בקרקע דף קעא
כט	ו	ליקוטי הלכות	שותפים בקרקע דף קעב
ל	ז	חזרה על כל הנלמד בשבוע מומלץ ללמוד יקרא דשבתא	

חודש טבת

יום בחודש	יום בשבוע	לימוד תורה ה חלק שני	ציין בדף הספר
א	א	ליקוטי הלכות שותפים בקרקע	דף קעג
ב	ב	ליקוטי הלכות קריאת שמע ג	חלק א דף קנז
ג	ג	ליקוטי הלכות קריאת שמע ג	חלק א דף קנח
ד	ד	ליקוטי הלכות נטילת ידים ג	חלק ב דף ט
ה	ה	ליקוטי הלכות נט"י ג - נט"ו	חלק ב דף י - דף יג:
ו	ו	ליקוטי הלכות נטילת ידים ו	דף יד
ז	ז	חזרה על כל הנלמד בשבוע מומלץ ללמוד יקרא דשבתא	
ח	א	ליקוטי הלכות נטילת ידים ו	דף טו
ט	ב	ליקוטי הלכות נטילת ידים ו	דף טז
י	ג	ליקוטי הלכות נטילת ידים ו	דף יז
יא	ד	ליקוטי הלכות נטילת ידים ו	דף יח
יב	ה	ליקוטי הלכות נטילת ידים ו	דף יט
יג	ו	ליקוטי הלכות נטילת ידים ו	דף כ
יד	ז	חזרה על כל הנלמד בשבוע מומלץ ללמוד יקרא דשבתא	
טו	א	ליקוטי הלכות נטילת ידים ו	דף כא
טז	ב	ליקוטי הלכות נטילת ידים ו	דף כב
יז	ג	ליקוטי הלכות נטילת ידים ו	דף כג
יח	ד	ליקוטי הלכות נטילת ידים ו	דף כד
יט	ה	ליקוטי הלכות נטילת ידים ו	דף כה
כ	ו	ליקוטי הלכות נטילת ידים ו	דף כו
כא	ז	חזרה על כל הנלמד בשבוע מומלץ ללמוד יקרא דשבתא	
כב	א	ליקוטי הלכות נטילת ידים ו	דף כז
כג	ב	ליקוטי הלכות נטילת ידים ו	דף כח
כד	ג	ליקוטי הלכות נטילת ידים ו	דף כט
כה	ד	ליקוטי הלכות נטילת ידים ו	דף ל
כו	ה	ליקוטי הלכות נטילת ידים ו	דף לא
כז	ה	ליקוטי הלכות נטילת ידים ו	דף לב
כח	ו	חזרה על כל הנלמד בשבוע מומלץ ללמוד יקרא דשבתא	
כט	א	ליקוטי הלכות נטילת ידים ו	דף לג

חודש שבט

יום בחודש	יום בשבוע	לימוד תורה ה חלק שני	ציון בדף הספר
א	ב	ליקוטי הלכות נטילת ידים ו	דף לד
ב	ג	ליקוטי הלכות נטילת ידים ו	דף לה
ג	ד	ליקוטי הלכות נטילת ידים ו	דף לו
ד	ה	ליקוטי הלכות נטילת ידים ו	דף לז
ה	ו	ליקוטי הלכות נטילת ידים ו	דף לח
ו	ז	חזרה על כל הנלמד בשבוע מומלץ ללמוד יקרא דשבתא	
ז	א	ליקוטי הלכות נטילת ידים ו	דף לט
ח	ב	ליקוטי הלכות נטילת ידים ו	דף מ
ט	ג	ליקוטי הלכות נטילת ידים ו	דף מא
י	ד	ליקוטי הלכות נטילת ידים ו	דף מב
יא	ה	ליקוטי הלכות נטילת ידים ו	דף מג
יב	ו	ליקוטי הלכות נטילת ידים ו	דף מד
יג	ז	חזרה על כל הנלמד בשבוע מומלץ ללמוד יקרא דשבתא	
יד	א	ליקוטי הלכות נטילת ידים ו	דף מה
טו	ב	ליקוטי הלכות שבת ג	חלק ג דף ב
טז	ג	ליקוטי הלכות שבת ג	דף ג
יז	ד	ליקוטי הלכות שבת ג	דף ד
יח	ה	ליקוטי הלכות שבת ג	דף ה
יט	ו	ליקוטי הלכות שבת ג	דף ו
כ	ז	חזרה על כל הנלמד בשבוע מומלץ ללמוד יקרא דשבתא	
כא	א	ליקוטי הלכות פסח ח	חלק ג דף קנח
כב	ב	ליקוטי הלכות פסח ח	דף קנט
כג	ו	ליקוטי הלכות פסח ח	דף ס
כד	ד	ליקוטי הלכות פסח ח	דף סא
כה	ה	ליקוטי הלכות פסח ח	דף סב
כו	ו	ליקוטי הלכות פסח ח	דף סג
כז	ז	חזרה על כל הנלמד בשבוע מומלץ ללמוד יקרא דשבתא	
כח	א	ליקוטי הלכות פסח ח	דף סד
כט	ב	ליקוטי הלכות פסח ח	דף סה
ל	ג	ליקוטי הלכות פסח ח	דף סו

בחודש אדר נתחיל ללמוד וללכת עם תורה ח' חלק שני

ציון עצמי

הליכה

לחשוב, להעמיק ולהפנים את דברי התורה ללב, וכן לקשר את כל החיי יום יום לתורה

קיום

לקיים את העצות למעשה (לפחות אחד מהעצות)

תפילה

אמירת תפילת מוהרנ"ת או התבודדות ע"פ התורה

לימוד

לימוד התורה או הלכות

חודש השון

יום	יום	לימוד	תפילה	קיום	הליכה
א	ה				
ב	ו				
ג	ז				
ד	א				
ה	ב				
ו	ג				
ז	ד				
ח	ה				
ט	ו				
י	ז				
יא	א				
יב	ב				
יג	ג				
יד	ד				
טו	ה				
טז	ו				
יז	ז				
יח	א				
יט	ב				
כ	ג				
כא	ד				
כב	ה				
כג	ו				
כד	ז				
כה	א				
כו	ב				
כז	ג				
כח	ד				
כט	ה				

חודש בסלו

הליכה	קיום	תפילה	לימוד		יום בשבוע	יום בחודש
					ו	א
					ז	ב
					א	ג
					ב	ד
					ג	ה
					ד	ו
					ה	ז
					ו	ח
					ז	ט
					א	י
					ב	יא
					ג	יב
					ד	יג
					ה	יד
					ו	טו
					ז	טז
					א	יז
					ב	יח
					ג	יט
					ד	כ
					ה	כא
					ו	כב
					ז	כג
					א	כד
					ב	כה
					ג	כו
					ד	כז
					ה	כח
					ו	כט
					ז	ל

חודש טבת

יום בחודש	יום בשבוע	לימוד	תפילה	קיום	הליכה
א	א				
ב	ב				
ג	ג				
ד	ד				
ה	ה				
ו	ו				
ז	ז				
ח	א				
ט	ב				
י	ג				
יא	ד				
יב	ה				
יג	ו				
יד	ז				
טו	א				
טז	ב				
יז	ג				
יח	ד				
יט	ה				
כ	ו				
כא	ז				
כב	א				
כג	ב				
כד	ג				
כה	ד				
כו	ה				
כז	ה				
כח	ו				
כט	א				

חודש שבט

חליכה	קיום	תפילה	לימוד	יום בשבוע	יום בחודש
				ב	א
				ג	ב
				ד	ג
				ה	ד
				ו	ה
				ז	ו
				א	ז
				ב	ח
				ג	ט
				ד	י
				ה	יא
				ו	יב
				ז	יג
				א	יד
				ב	טו
				ג	טז
				ד	יז
				ה	יח
				ו	יט
				ז	כ
				א	כא
				ב	כב
				ו	כג
				ד	כד
				ה	כה
				ו	כו
				ז	כז
				א	כח
				ב	כט
				ג	ל

הפיס הגדול
ללומדי התורה הזמנית

**בעזרת ה'
יתקיימו בהמשך
זמן הלימוד והליכה
הגרלות ופרסים יקרי ערך**

**עקבו אחר הודעות
המתפרסמות**

להרשמה ועדכונים: חייגו:

07.335.74600